

Službeni list

Europske unije

L 94

Hrvatsko izdanje

Zakonodavstvo

Svezak 57.

28. ožujka 2014.

Sadržaj

I. *Zakonodavni akti*

DIREKTIVE

- ★ **Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji ⁽¹⁾** 1
- ★ **Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ ⁽¹⁾** 65
- ★ **Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetsom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ ⁽¹⁾** 243
- ★ **Direktiva 2014/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika** 375

Cijena: 10 EUR

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP

HR

Akti čiji su naslovi tiskani običnim slovima su oni koji se odnose na svakodnevno upravljanje poljoprivrednim pitanjima, a općenito vrijede ograničeno razdoblje.

Naslovi svih drugih akata tiskani su masnim slovima, a prethodi im zvjezdica.

I.

(Zakonodavni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA 2014/23/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 26. veljače 2014.

o dodjeli ugovorâ o koncesiji

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1. te članak 62. i članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Nepostojanje jasnih pravila na razini Unije koja bi uređivala dodjelu ugovora o koncesiji dovodi do pravne nesigurnosti i do prepreka slobodnoj nabavi usluga te uzrokuje narušavanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Rezultat toga je da su gospodarski subjekti, posebice mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), lišeni svojih prava unutar unutarnjeg tržišta i propuštaju važne poslovne prilike, a javne vlasti možda ne iskorištavaju najbolje javne financije kako bi građani Unije imali koristi od kvalitetnih usluga po najboljim cijenama. Odgovarajući, uravnotežen i fleksibilan pravni okvir za dodjelu koncesija osigurao bi učinkovit i nediskriminirajući pristup tržištu svim gospodarskim subjektima Unije, kao i pravnu sigurnost koja daje prednost javnim ulaganjima u infrastrukturu i strateške usluge za građane. Takav pravni okvir omogućio bi i veću pravnu sigurnost gospodarskim subjektima i mogao bi biti temelj i sredstvo za daljnje otvaranje međunarodnih tržišta javne nabave i poticanje svjetske trgovine. Posebna važnost treba se dati poboljšanju mogućnosti pristupa malih i srednjih poduzetnika tržištima koncesija Unije.

- (2) Pravila pravnog okvira primjenjivog na dodjelu koncesija trebala bi biti jasna i jednostavna. Ona bi trebala na pravi način odražavati posebnost koncesija u odnosu na javne ugovore i ne bi trebala dovesti do prekomjernih birokratskih postupaka.

- (3) Javna nabava od ključne je važnosti u strategiji Europa 2020, utvrđenoj u Komunikaciji Komisije od 3. ožujka 2010. „Europa 2020, strategija za pametan, održiv i uključiv rast” („strategija Europa 2020”) jer se radi o jednom od instrumenata utemeljenih na tržištu koji se koriste za postizanje pametnog, održivog i uključivog rasta, a kojima se osigurava najučinkovitije korištenje javnih sredstava. U ovom kontekstu ugovori o koncesiji predstavljaju važne instrumente u dugoročnom strukturnom razvoju infrastrukture i strateških usluga, doprinoseći napretku tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu, omogućavajući korist od stručnog znanja iz privatnog sektora i pomažući postizanje učinkovitosti i ostvarivanje inovacija.

⁽¹⁾ SL C 191, 29.6.2012., str. 84.

⁽²⁾ SL C 391, 18.12.2012., str. 49.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 15. siječnja 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 11. veljače 2014.

- (4) Dodjela koncesija za javne radove trenutno podliježe temeljnim pravilima Direktive 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, dok dodjela koncesija za usluge s prekograničnim interesom podliježe načelima Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), posebice načelu slobodnog kretanja robe, slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga, kao i načelima koja iz toga proizlaze, poput načela jednakog postupanja, nediskriminacije, međusobnog priznavanja, proporcionalnosti i transparentnosti. Postoji rizik od pravne nesigurnosti povezane s divergentnim tumačenjima načela Ugovora od strane nacionalnih zakonodavaca te rizik od velikih neujednačenosti među zakonodavstvima raznih država članica.
- Ovaj je rizik potvrdila široka sudska praksa Suda Europske unije, ali koja je ipak samo djelomično obuhvatila određene aspekte dodjele ugovora o koncesijama. Stoga je na razini Unije potrebna jedinstvena primjena načela UFEU-a u svim državama članicama i uklanjanje razlika u razumijevanju tih načela kako bi se uklonilo kontinuirano narušavanje unutarnjeg tržišta. To bi također doprinijelo učinkovitosti javne potrošnje, olakšalo pristup i pravedno sudjelovanje malih i srednjih poduzeća u dodjeli ugovora o koncesiji, kako na lokalnoj razini tako i na razini Unije, te poduprlo postizanje održivih ciljeva javnog poretka.
- (5) Ova Direktiva priznaje i potvrđuje pravo država članica i javnih vlasti na odlučivanje o administrativnim sredstvima koja smatraju najprikladnijima za izvođenje radova i pružanje usluga. Ova Direktiva posebno ne bi trebala ni na koji način utjecati na slobodu država članica i javnih vlasti da obavljaju radove ili pružaju usluge građanima izravno ili da ih povjere vanjskim ugovarateljima, odnosno trećim stranama. Države članice ili javne vlasti trebale bi i dalje slobodno definirati i utvrditi obilježja usluga koje će se pružati, uključujući sve uvjete vezane uz kvalitetu ili cijenu usluga, u skladu s pravom Unije, kako bi se postigli njihovi ciljevi javnog poretka.
- (6) Također bi trebalo ponoviti da države članice imaju slobodu odlučivati, u skladu s načelima UFEU-a o jednakom postupanju, nediskriminaciji, transparentnosti i slobodnom kretanju osoba o organizaciji pružanja usluga, bez obzira radi li se o uslugama od općeg gospodarskog interesa, negospodarskim uslugama od općeg interesa ili njihovoj kombinaciji. Trebalo bi također tako ponoviti da ova Direktiva ne dovodi u pitanje slobodu nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti da definiraju, sukladno pravu Unije, usluge od općeg gospodarskog interesa, njihov opseg i obilježja usluga koje će se pružati, uključujući bilo kakve uvjete vezano uz kvalitetu usluge, kako bi se postigli njihovi ciljevi javnog poretka.
- Ne bi trebalo dovoditi u pitanje ni ovlasti nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti da omoguće, puste u rad i financiraju usluge od općeg gospodarskog interesa u skladu s člankom 14. UFEU-a i Protokolom br. 26 priloženom UFEU-u i Ugovoru o Europskoj uniji (UEU). Osim toga, ova se Direktiva ne bavi financiranjem usluga od općeg gospodarskog interesa ili sustavima potpore koje dodjeljuju države članice, posebno na socijalnom području, u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju. Prikladno je pojasniti da negospodarske usluge od općeg interesa ne bi trebale biti obuhvaćene područjem primjene ove Direktive.
- (7) Također je prikladno ponoviti da ova Direktiva ne bi trebala utjecati na zakonodavstvo država članica vezano uz socijalnu sigurnost niti bi trebala utjecati na pitanje liberalizacije usluga od općeg gospodarskog interesa, ograničenih na javne ili privatne subjekte, ili pitanje privatizacije javnih subjekata koji pružaju usluge.
- (8) Za koncesije čija je vrijednost jednaka ili veća od određene vrijednosti, prikladno je osigurati minimalnu razinu koordinacije nacionalnih postupaka za dodjelu takvih ugovora na temelju načela UFEU-a kako bi se zajamčilo otvaranje koncesija za natječaje i odgovarajuća pravna sigurnost. Ove koordinirajuće odredbe trebale bi se ograničiti na ono što je nužno za postizanje prethodno spomenutih ciljeva i osigurati određeni stupanj fleksibilnosti. Državama članicama trebalo bi omogućiti da dovrše i još bolje oblikuju ove odredbe ako smatraju da je to prikladno, posebice kako bi se bolje osigurala usklađenost s gore utvrđenim načelima.
- (9) Trebalo bi pojasniti i da skupine gospodarskih subjekata, uključujući i ako su se grupirale u obliku privremenog udruženja, mogu sudjelovati u postupku dodjele bez potrebe da preuzmu poseban pravni oblik. U mjeri u kojoj je to potrebno, na primjer ako se traži solidarna i pojedinačna odgovornost, poseban oblik može se zahtijevati ako se takvim skupinama dodijeli koncesija. Trebalo bi pojasniti i da bi javni naručitelji ili naručitelji trebali moći izričito navesti na koji bi način skupine gospodarskih subjekata ispunile zahtjeve vezano uz gospodarski i financijski položaj ili kriterije koji se odnose na tehničku ili profesionalnu sposobnost koja se zahtjeva od gospodarskih subjekata koji sudjeluju samostalno. Provedba ugovora o koncesijama od strane skupina gospodarskih subjekata može zahtijevati postavljanje uvjeta koji se ne propisuju pojedinačnim sudionicima. Takvi uvjeti, koji bi trebali biti razmjerni i opravdani objektivnim razlozima, mogu, na primjer, uključivati zahtjev za imenovanjem zajedničkog predstavnika ili glavnog partnera za potrebe postupka dodjele koncesije ili tražiti od njih podatke o njihovom sastavu.

- (10) Određene odredbe koordinacije također bi trebalo uvesti za dodjelu koncesija za radove i usluge u sektorima energetike, prometa i poštanskih usluga uzimajući u obzir da nacionalne vlasti mogu utjecati na rad subjekata koji djeluju u tim sektorima, kao i zatvorenu prirodu tržišta na kojima djeluju, zbog postojanja posebnih ili isključivih prava koja dodjeljuju države članice u vezi s opskrbom i omogućavanjem mreža za pružanje dotičnih usluga i upravljanjem njima.
- (11) Koncesije su ugovori kojima se ostvaruje novčani interes posredstvom kojih jedan javni naručitelj ili naručitelj ili više njih izvođenje radova ili omogućavanje usluga i upravljanje njima povjerava jednom ili više gospodarskih subjekata. Cilj takvih ugovora nabava je radova ili usluga koncesijom, čija se naknada sastoji od prava na iskorištavanje radova ili usluga ili tog prava zajedno s plaćanjem. Takvi ugovori mogu uključivati, ali ne uključuju nužno, prijenos vlasništva na javne naručitelje ili naručitelje, ali javni naručitelji ili naručitelji uvijek ostvaruju korist od dotičnih radova ili usluga.
- (12) Za potrebe ove Direktive trebalo bi pojasniti da samo financiranje djelatnosti, posebno dodjelom bespovratnih sredstava, koje je često povezano s obvezom vraćanja dodijeljenih sredstava ako ta sredstva nisu korištena u svrhe kojima su namijenjena, nije obuhvaćeno područjem djelovanja ove Direktive.
- (13) Nadalje, aranžmani u kojima su svi subjekti koji ispunjavaju određene uvjete ovlašteni za izvršavanje određenog zadatka, bez mogućnosti odabira, poput odabira potrošača i sustava vaučera za usluge, ne bi se trebali nazivati koncesijama, uključujući one koji se temelje na pravnim aranžmanima između javnih vlasti i gospodarskih subjekata. Takvi se sustavi obično temelje na odluci koju je donijelo tijelo javne vlasti definirajući transparentne i nediskriminirajuće uvjete o neprekidnom pristupu za gospodarske subjekte pružanju specifičnih usluga, kao što su socijalne usluge, te omogućujući potrošačima izbor između takvih subjekata.
- (14) Osim toga, određeni akti država članica kao što su ovlaštenja ili licence kojima država članica ili njezino tijelo javne vlasti postavlja uvjete za izvršavanje gospodarske djelatnosti, uključujući uvjet za provedbu određene djelatnosti koja je obično dopuštena na zahtjev gospodarskog subjekta, a ne na inicijativu javnog naručitelja ili naručitelja te kada je gospodarski subjekt slobodan povući pružanje radova ili usluga, ne bi se trebali nazivati koncesijama. U slučajevima tih akata država članica primjenjuju se posebne odredbe Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Za razliku od tih državnih akata, ugovori o koncesijama predviđaju uzajamno obvezujuće dužnosti pri čemu izvršenje radova ili usluga podliježe posebnim zahtjevima koje je definirao javni naručitelj ili naručitelj, a koji su pravno provedivi.
- (15) Osim toga, u smislu ove Direktive, ne bi se trebali nazivati koncesijama određeni sporazumi koji za cilj imaju pravo gospodarskog subjekta da iskorištava određena javna dobra ili resurse, u okviru privatnog ili javnog prava, kao što su zemljište ili državna imovina posebno u pomorskom, kopnenom, lučkom sektoru ili sektoru zračnih luka pri čemu država ili javni naručitelj ili naručitelj postavlja samo opće uvjete za njihovo korištenje bez nabave posebnih radova ili usluga. Obično je to slučaj za ugovore o zakupu javnog dobra ili zemljišta koji općenito sadrže uvjete o ulasku u posjed od strane najmoprimca, namjeni koju će imovina imati, obvezama najmodavca i najmoprimca vezane uz održavanje imovine, trajanje zakupa i prepuštanje posjeda najmodavcu, najmnini i nepredviđenim troškovima koje najmoprimac treba platiti.
- (16) Osim toga, u smislu ove Direktive, ne bi se trebali smatrati koncesijama sporazumi o dodjeli prava prednosti prolaza za korištenje javne nepokretne imovine za opskrbu ili upravljanje fiksnim linijama ili mrežama s namjerom pružanja usluga javnosti u onoj mjeri u kojoj ovi sporazumi ne nameću obvezu opskrbe niti uključuju bilo kakvo stjecanje usluga od strane javnog naručitelja ili naručitelja za sebe ili za krajnje korisnike.
- (17) Ugovori koji ne uključuju plaćanja prema ugovaratelju i kada je ugovaratelj primio naknadu na temelju utvrđenih tarifa, izračunatih na način da pokrivaju sve troškove i ulaganja koja snosi ugovaratelj kako bi pružio uslugu, ne bi trebali biti obuhvaćeni ovom Direktivom.
- (18) Poteškoće koje se odnose na tumačenje koncepata koncesije i javnog ugovora uzrokuju neprekidne pravne nesigurnosti među zainteresiranim stranama te su potaknule brojne presude Suda Europske unije. Stoga bi trebalo pojasniti definiciju koncesije, posebice upućujući na koncept operativnog rizika. Osnovno obilježje koncesije, prava na iskorištavanje radova ili usluga, uvijek podrazumijeva prijenos operativnog rizika gospodarske prirode na koncesionara koji uključuje mogućnost da se ulaganja

⁽¹⁾ Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.).

možda neće nadoknaditi, kao ni troškovi nastali u dodijeljenom izvođenju radova ili pružanju usluga u normalnim radnim uvjetima, čak i ako dio rizika snosi javni naručitelj ili naručitelj. Primjena posebnih pravila koja uređuju dodjelu koncesija ne bi bila opravdana u slučaju da javni naručitelj ili naručitelj oslobodi gospodarski subjekt od svakog potencijalnog gubitka jamčeci minimalni prihod, jednak ili viši od uloženi sredstava i troškova koje gospodarski subjekt ima u odnosu na izvršenje ugovora. Istodobno, trebalo bi pojasniti da bi se određeni aranžmani koji su u isključivo plaćeni od strane javnog naručitelja ili naručitelja trebali nazivati koncesijama u slučajevima kada nadoknada uloženi sredstava ili troškova koje je imao subjekt pri izvršenju radova ili pružanju usluga ovisi o stvarnoj potražnji za uslugom ili imovinom ili ponudi usluge ili imovine.

- (19) Kada propis specifičan za određeni sektor uklanja rizik jamčeci koncesionaru pokriva vezano uz ulaganja i troškove koji nastaju pri izvršenju ugovora, takav se ugovor ne bi trebao nazivati koncesijom u smislu ove Direktive. Činjenica da je rizik od početka ograničen ne bi trebala isključivati kvalifikaciju ugovora kao koncesije. To može biti slučaj, na primjer, u sektorima s utvrđenim tarifama ili kada je operativni rizik ograničen sredstvima ugovornih aranžmana kojima se osigurava djelomična nadoknada uključujući nadoknadu u slučaju prijevremenog raskida koncesije iz razloga koji se odnose na javnog naručitelja ili zbog više sile.
- (20) Operativni rizik trebao bi proizlaziti iz čimbenika koji su izvan kontrole stranaka. Rizici poput onih koji su povezani s lošim upravljanjem, neispunjavanjem ugovornih obveza od strane gospodarskih subjekata ili s razlozima više sile nisu presudni u klasifikaciji za koncesiju, jer su ti rizici sastavni dio svakog ugovora, bilo da se radi o ugovoru o javnoj nabavi ili o koncesiji. Operativni rizik trebalo bi se shvatiti kao rizik od izlaganja nepredvidivim promjenama tržišta, koji se mogu sastojati od rizika potražnje ili rizika ponude, ili i rizika potražnje i rizika ponude. Rizik potražnje tumači se kao rizik koji je povezan sa stvarnom potražnjom za radovima i uslugama koji su predmet ugovora. Rizik ponude tumači se kao rizik povezan s pružanjem radova ili usluga koji su predmet ugovora, posebice rizik da pružanje usluga ne odgovara potražnji. U svrhu ocjenjivanja operativnog rizika, neto sadašnja vrijednost svih ulaganja, troškova i prihoda koncesionara trebala bi se uzeti u obzir na dosljedan i ujednačen način.
- (21) Sud Europske unije više je puta razmatrao pojam „javno-pravna tijela”. Postoji niz pojašnjenja ključnih za potpuno razumijevanje tog koncepta. Stoga bi trebalo pojasniti da se tijelo koje posluje pod uobičajenim tržišnim uvjetima, čija je namjera ostvarenje prihoda te koje snosi gubitke koji proizlaze iz njegove djelatnosti ne bi trebalo smatrati „javno-pravnim tijelom” jer se za potrebe u općem interesu, koje su za njega određene ili koje treba ispuniti, može smatrati da su industrijske ili trgovačke naravi. Slično tome, uvjet vezan uz podrijetlo financiranja dotičnog tijela također je preispitan od strane Suda u sklopu koje je pojašnjeno da financiranje „većim dijelom” podrazumijeva više od polovice te da takvo financiranje može obuhvaćati plaćanja od strane korisnika koja se primjenjuju, izračunavaju i prikupljaju u skladu s propisima javnog prava.
- (22) Primjereno je definirati „isključiva prava” i „posebna prava” s obzirom da su ti pojmovi ključni za područje djelovanja ove Direktive i pojma naručitelja. Trebalo bi pojasniti da subjekti koji nisu niti naručitelji iz članka 7. stavka 1. točke (a) niti javna poduzeća, podliježu njenim odredbama samo ako izvršavaju jednu od djelatnosti obuhvaćenih na temelju tih prava. Međutim, neće se smatrati javnim naručiteljima ako su im ta prava dodijeljena postupkom temeljenim na objektivnim kriterijima, posebno u skladu sa zakonodavstvom Unije, i za koje je osigurano odgovarajuće oglašavanje. To zakonodavstvo trebalo bi obuhvaćati Direktivu 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, Direktivu 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, Direktivu 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, Direktivu 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ te Uredbu (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾. Trebalo bi pojasniti i

⁽¹⁾ Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 94.).

⁽²⁾ Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).

⁽³⁾ Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL L 15, 21.1.1998., str. 14.).

⁽⁴⁾ Direktiva 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 1994. o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika (SL L 164, 30.6.1994., str. 3.).

⁽⁵⁾ Uredba (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o uslugama javnog željezničkog i cestovnog prijevoza putnika i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (SL L 315, 3.12.2007., str. 1.).

da taj popis zakonodavstva nije konačan te da prava u bilo kojem obliku, koja su dodijeljena putem drugih postupaka na temelju objektivnih kriterija te za koje je osigurana odgovarajuća objava u javnosti, nisu relevantna za potrebe određivanja naručitelja na koje se odnosi ova Direktiva.

- (23) Ova Direktiva trebala bi se primjenjivati samo na ugovore o koncesiji čija je vrijednost jednaka ili viša od određenog praga koji bi trebao odražavati jasan prekogranični interes koncesija za gospodarske subjekte koji su smješteni u državama članicama koje država članica javnog naručitelja ni naručitelja. Stoga je potrebno utvrditi način izračuna procijenjene vrijednosti koncesije koji bi trebao biti jednak za koncesije radova i usluga s obzirom da oba ugovora često uključuju elemente radova i usluga. Izračun bi se trebao odnositi na ukupni promet koncesionara s obzirom na radove i usluge koji su predmet koncesije, kako ga procijeni javni naručitelj ili naručitelj, bez PDV-a, tijekom trajanja ugovora.
- (24) Kako bi se osiguralo stvarno otvaranje tržišta i pravedna ravnoteža u primjeni pravila o dodjeli koncesija u energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, potrebno je identificirati obuhvaćene subjekte na osnovi koja nije njihov pravni status. Stoga treba osigurati da se ne dovodi u opasnost jednak tretman naručitelja koji djeluju u javnom i onih koji djeluju u privatnom sektoru. Također je potrebno, uz pridržavanje odredaba članka 345. UFEU-a, osigurati da se ne dovode u pitanje pravila kojima se uređuje sustav vlasništva u državama članicama. Iz tog razloga trebalo bi primjenjivati specifična i ujednačena pravila na koncesije dodijeljene od strane subjekata koji izvršavaju jednu od gore spomenutih djelatnosti s ciljem provođenja takvih djelatnosti neovisno o tome jesu li to državna, lokalna ili regionalna tijela, tijela kojima se upravlja temeljem javnog prava, javna poduzeća ili drugi subjekti koji koriste posebna ili isključiva prava. Za subjekte koji su nadležni, u okviru nacionalnog prava, za pružanje usluga povezanih s jednom od djelatnosti navedenih u Prilogu II., trebalo bi se pretpostaviti da provode takve djelatnosti.
- (25) Trebalo bi pojasniti da relevantne djelatnosti na području zračnih luka uključuju i usluge koje se pružaju putnicima koje doprinose neometanom funkcioniranju objekata u zračnim lukama i koje se podrazumijevaju u dobro uređenim, suvremenim zračnim lukama, kao što su maloprodaja, priprema hrane i parkiralište.
- (26) Određeni subjekti aktivni su na području proizvodnje, prijenosa ili distribucije i grijanja i hlađenja. Mogu postojati nedoumice vezano uz to koja se pravila primjenjuju na djelatnosti vezane uz grijanje, odnosno hlađenje. Stoga

je potrebno pojasniti da je djelatnost prijenosa i/ili distribucije grijanja obuhvaćena Prilogom II. pa tako subjekti koji su aktivni u sektoru grijanja podliježu pravilima ove Direktive koja su primjenjiva na naručitelje u onoj mjeri u kojoj su oni definirani kao takvi. S druge strane, subjekti koji posluju na području hlađenja podliježu pravilima ove Direktive koja su primjenjiva na javne naručitelje u onoj mjeri u kojoj su oni definirani kao takvi. Naposljetku, potrebno je pojasniti da bi koncesije dodijeljene za izvođenje i ugovora o grijanju i ugovora o hlađenju trebalo ispitivati u skladu s odredbama o ugovorima za izvođenje nekoliko djelatnosti kako bi se ustanovilo koja će pravila o nabavi, ako ikoja, odlučivati o njihovoj dodijeli.

- (27) Prije predviđanja bilo kakve promjene u području primjene ove Direktive u sektoru hlađenja, potrebno je ispitati stanje u tom sektoru kako bi se prikupilo dovoljno informacija, posebno u odnosu na tržišno natjecanje, razinu prekogranične nabave i stajališta zainteresiranih strana. S obzirom da bi primjena ove Direktive na taj sektor mogla imati značajan utjecaj u smislu otvaranja tržišta, to ispitivanje trebalo bi se provoditi prilikom procjene učinka ove Direktive.
- (28) Trebalo bi pojasniti da u svrhe stavaka 1. i 2. Priloga II. „ponuda” uključuje stvaranje, proizvodnju, veleprodaju i maloprodaju. Međutim, proizvodnja plina u obliku vađenja obuhvaćena je područjem primjene stavka 6. tog priloga.
- (29) U slučaju mješovitih ugovora primjenjiva pravila trebala bi biti utvrđena s obzirom na glavni predmet ugovora ako se razni dijelovi koji čine ugovor objektivno ne mogu razdijeliti. Stoga bi trebalo pojasniti način na koji bi javi naručitelji i naručitelji trebali utvrditi mogu li se razni dijelovi razdijeliti ili ne. Takvo pojašnjenje trebalo bi se temeljiti na relevantnoj sudskoj praksi Suda Europske unije. Utvrđivanje bi trebalo izvršiti na osnovi pojedinačnih slučajeva u kojima izražene ili pretpostavljene namjere javnog naručitelja ili naručitelja da smatra različite aspekte koji čine mješoviti ugovor nerazdjeljivima ne bi trebale biti dovoljne, već bi trebale biti podrptre objektivnim dokazima koji opravdavaju te namjere te na temelju kojih se utvrđuje potreba sklapanja jedinstvenoga ugovora. Takva opravdana potreba za sklapanjem jedinstvenog ugovora mogla bi, na primjer, biti prisutna u slučaju izgradnje jedne zgrade, čiji jedan dio treba izravno koristiti javni naručitelj, a čijim drugim dijelom treba upravljati na osnovi koncesije, na primjer, za potrebe izgradnje javnog parkirališta. Trebalo bi pojasniti da potreba za zaključivanjem jedinstvenog ugovora može biti uzrokovana razlozima tehničke prirode i gospodarske prirode.

- (30) U slučaju mješovitih ugovora koje je moguće razdijeliti, javni naručitelji i naručitelji uvijek imaju slobodu dodjele zasebnih ugovora za zasebne dijelove u okviru mješovitog ugovora. U tom bi slučaju trebalo odrediti odredbe koje se primjenjuju na svaki zasebni dio isključivo s obzirom na obilježja tog određenog ugovora. S druge strane, ako javni naručitelji i naručitelji odluče dodijeliti ugovor koji uključuje i elemente koncesije i druge elemente, bez obzira na njihovu vrijednost i bez obzira na pravni režim kojemu bi ovi elementi inače bili podložni, trebalo bi navesti pravila koja se primjenjuju na takve slučajeve. Trebalo bi utvrditi posebne odredbe za mješovite ugovore koji obuhvaćaju obrambene ili sigurnosne aspekte ili određene dijelove koji nisu u okviru područja primjene UFEU-a.
- (31) Koncesije bi mogli dodijeliti naručitelji u svrhu ispunjavanja uvjeta nekoliko djelatnosti, eventualno podložno različitim pravnim režimima. Trebalo bi pojasniti da bi onaj pravni režim koji se primjenjuje na jedinstvenu koncesiju koja obuhvaća nekoliko djelatnosti trebao biti podložan pravilima koja se primjenjuju na djelatnost kojoj je ugovor prvenstveno namijenjen. Određivanje djelatnosti kojoj je koncesija prvenstveno namijenjena može se temeljiti na analizi zahtjeva kojima određena koncesija mora udovoljiti, a koju izvršava naručitelj u svrhu procjene vrijednosti koncesije i izrade dokumentacije dodjeli koncesije. U određenim slučajevima, može biti objektivno nemoguće odrediti kojoj je djelatnosti koncesija prvenstveno namijenjena. Trebaju se navesti pravila koja se primjenjuju na takve slučajeve.
- (32) U određenim slučajevima, određeni javni naručitelj ili naručitelj koji je državno, regionalno ili lokalno tijelo ili organ kojime se upravlja na temelju javnog prava ili njegovo udruženje moglo bi biti jedini pružatelj određene usluge te za njezino pružanje ima isključivo pravo u skladu s nacionalnim zakonima, propisima ili objavljenim upravnim odredbama koji su usklađeni s UFEU-a. Trebalo bi pojasniti da u takvim situacijama javni naručitelj ili naručitelj navedeni u ovoj uvodnoj izjavi ili njihovo udruženje mogu dodjeljivati koncesije takvim tijelima bez primjene ove Direktive.
- (33) Također je primjereno isključiti iz područja primjene ove Direktive koncesije određenih usluga koje su dodijeljene gospodarskim subjektima kada su one dodijeljene na temelju isključivog prava koje taj subjekt koristi sukladno nacionalnim zakonima, propisima ili objavljenim upravnim odredbama te koje je dano u skladu s UFEU-om i s aktima Unije o zajedničkim pravilima o pristupu tržištu primjenjivima na djelatnosti navedene u Prilogu II., s obzirom da je zbog takvih isključivih prava nemoguće pratiti natječajni postupak za dodjelu ugovora. Odstupajući od i ne dovodeći u pitanje pravne posljedice općeg isključivanja iz područja primjene ove Direktive, koncesije iz članka 10. stavka 1. drugog podstavka trebale bi podlijegati obvezi objavljivanja obavijesti o dodjeli koncesije s ciljem osiguranja osnovne transparentnosti osim ako uvjeti takve transparentnosti nisu predviđeni u sektorskom zakonodavstvu. Kako bi se pojačala transparentnost, ako država članice gospodarskom subjektu daje isključivo pravo za izvršavanje jedne ili više djelatnosti navedenih u Prilogu II., o tome bi trebala izvijestiti Komisiju.
- (34) U svrhu ove Direktive, pojmovi osnovnih sigurnosnih interesa, vojne opreme, osjetljive opreme, osjetljivih radova i osjetljivih usluga trebali bi se tumačiti u smislu Direktive 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
- (35) Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na slobodu država članica prilikom odabira, u skladu s pravom Unije, metoda za organizaciju i kontrolu aktivnosti kockanja i kladenja, uključujući putem ovlaštenja. Primjereno je iz područja primjene ove Direktive isključiti koncesije koje se odnose na aktivnosti lutrija dodijeljene gospodarskom subjektu od strane države članice na temelju isključivog prava dodijeljenog postupkom bez objave u javnosti u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom, propisima ili objavljenim upravnim odredbama u skladu s UFEU-om. To isključenje opravdano je dodjelom isključivog prava gospodarskom subjektu čime natječajni postupak postaje neprimjenjiv, kao i potrebom za zadržavanje mogućnosti da države članice reguliraju sektor kockanja na nacionalnoj razini vezano uz njihove obveze u smislu zaštite javnog reda i društvenog poretka.
- (36) Ova Direktiva ne bi se trebala primjenjivati na određene hitne usluge ako ih pružaju neprofitne organizacije ili udruge, a budući da bi posebnu prirodu tih organizacija bilo teško sačuvati ako bi pružatelji usluga morali biti odabrani u skladu s postupcima navedenima u ovoj Direktivi. Međutim, iznimku ne bi trebalo širiti više nego je nužno potrebno. Stoga je potrebno izričito navesti da usluga vozila hitne pomoći za prijevoz pacijenata ne bi trebala biti isključena. U tom je kontekstu nadalje nužno pojasniti da CPV skupina 601 „Usluge cestovnog prijevoza” ne obuhvaća usluge vozila hitne pomoći koje se nalaze u CPV razredu 8514. Stoga je potrebno pojasniti da bi usluge obuhvaćene CPV oznakom 85143000-3 koje se sastoje isključivo od usluga vozila hitne pomoći za prijevoz pacijenata trebale podlijegati posebnom režimu utvrđenom za socijalne i druge posebne usluge („blagi propisi”). Sukladno tome, ugovori o miješanim koncesijama za općenito pružanje usluga vozila hitne pomoći trebali bi također podlijegati blagim propisima ako je vrijednost usluga vozila hitne pomoći za prijevoz pacijenata veća od vrijednosti usluga vozila hitne pomoći.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje uključuju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

- (37) Prikladno je ponoviti da se ova Direktiva primjenjuje samo na javne naručitelje i naručitelje država članica. Sukladno tome, političke stranke, s obzirom da nisu javni naručitelji ni naručitelji, nisu podložne njezinim odredbama. Međutim, u nekim državama članicama političke stranke mogle bi potpasti pod pojam javnopravnih tijela. Međutim, određene usluge (kao što su produkcija propagandnih i produkcija propagandnih videofilmova) neodvojive su od političkih stavova pružatelja usluga kada se pružaju u okviru izborne kampanje pa se pružatelji usluga obično odabiru na način koji nije moguće urediti pravilima o koncesiji. Naposljetku, potrebno je ponoviti da statut i financiranje europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada podliježu pravilima različitim od onih utvrđenih u ovoj Direktivi.
- (38) Mnogi su naručitelji organizirani kao gospodarska skupina koja može obuhvaćati niz zasebnih poduzeća; svako od tih poduzeća često ima specijaliziranu ulogu u cjelokupnom kontekstu gospodarske skupine. Stoga je potrebno isključiti određene koncesije o uslugama i radovima koje se sklapaju s povezanim poduzećem čija je glavna djelatnost pružanje takvih usluga ili izvođenje takvih radova skupini u čijem je sastavu, a ne njihovo nuđenje na tržištu. Također je prikkladno isključiti određene koncesije o uslugama i radovima koje je naručitelj dodijelio zajedničkom pothvatu kojega je osnovalo više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti obuhvaćenih ovom Direktivom i u čijem je sastavu taj subjekt. Međutim, primjereno je također osigurati da ovo isključenje ne dovede do narušavanja tržišnog natjecanja koje bi išlo u prilog poduzećima ili zajedničkim pothvatima povezanim s tim naručiteljima; potrebno je osigurati odgovarajući paket pravila, posebno u vezi s gornjim granicama u okviru kojih poduzeća mogu ostvariti dio svoga prometa na tržištu i iznad kojega bi izgubili mogućnost da im se dodijele koncesije bez poziva za nadmetanje, kao i u vezi sa sastavom zajedničkih pothvata i stabilnošću veza između tih zajedničkih pothvata i naručitelja od kojih se ti pothvati sastoje.
- (39) Poduzeća bi se trebala smatrati povezanim ako postoji izravan ili neizravan prevladavajući utjecaj između naručitelja i dotičnog poduzeća ili ako oboje podliježu prevladavajućem utjecaju drugog poduzeća: u ovom kontekstu, privatno sudjelovanje, samo po sebi, ne bi trebalo biti relevantno. Provjera je li poduzeće povezano ili nije povezano s određenim naručiteljem trebala bi se obavljati što je jednostavnije moguće. Sukladno tome, i pod uvjetom da bi moguće postojanje takvog izravnog ili neizravnog prevladavajućeg utjecaja već moralo biti provjereno kako bi se odredilo je li godišnje financijske izvještaje dotičnih poduzeća i subjekata potrebno konsolidirati, poduzeća bi trebala smatrati povezanim ako su njihovi godišnji financijski izvještaji konsolidirani. Međutim, pravila Unije o konsolidiranim financijskim izvještajima u određenom broju slučajeva nisu primjenjiva, na primjer, zbog veličine dotičnih poduzeća ili zato jer određeni uvjeti u odnosu na njihov pravni oblik nisu ispunjeni. U takvim slučajevima, u kojima Direktiva Vijeća 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ nije primjenjiva bit će potrebno ispitati je prisutan izravan ili neizravan prevladavajući utjecaj na temelju vlasništva, financijskog udjela ili pravila koja se odnose na ta poduzeća.
- (40) Koncesije u sektoru vodnoga gospodarstva često podliježu posebnim i složenim aranžmanima koji zahtijevaju posebnu pažnju s obzirom na važnost vode kao javnog dobra temeljne vrijednosti za sve građane Unije. Posebne značajke tih aranžmana opravdavaju izuzimanja u području vodnog gospodarstva iz područja primjene ove Direktive. Izuzimanje se odnosi na koncesije za radove i usluge za omogućavanje fiksnih mreža ili upravljanje njima s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom pitke vode ili isporuke pitke vode takvim mrežama. Koncesije za odlaganje ili preradu otpadnih voda i za projekte hidrauličkog inženjerstva, navodnjavanje ili isušivanje zemljišta (pod uvjetom da količina vode koja će se koristiti za isporuku pitke vode predstavlja više od 20 % ukupne količine vode koja se dobiva takvim projektima odnosno instalacijama za navodnjavanje ili isušivanje) također bi trebale biti izuzete, u onoj mjeri u kojoj su povezane s izuzetom djelatnosti.
- (41) Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati na koncesije koje dodjeljuju naručitelji i čija je namjera omogućiti izvršavanje djelatnosti iz Priloga II. ako je, u državi članici u kojoj se ta djelatnost obavlja, ona izravno izložena natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen, kako je uspostavljeno prema postupku predviđenom za ovu svrhu u Direktivi 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁾. Stoga je prikkladno zadržati postupak, primjenjiv na sve sektore, kao njegove dijelove, obuhvaćen ovom Direktivom koji će omogućiti uzimanje u

⁽¹⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

⁽²⁾ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (vidjeti str. 243. ovog Službenog lista).

obzir učinaka trenutnog ili budućeg otvaranja tržišnom natjecanju. Takav bi postupak trebao osigurati pravnu sigurnost za dotične subjekte, kao i odgovarajući postupak donošenja odluka koji bi u kratkim rokovima osigurao ujednačenu primjenu prava Unije u ovom području. Za potrebe pravne sigurnosti trebalo bi pojasniti da će se nastaviti primjenjivati sve odluke donesene prije stupanja na snagu ove Direktive donesene na temelju članka 30. Direktive 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

- (42) Budući da je upućena državama članicama, ova Direktiva ne primjenjuje se na dodjelu koncesija od stane međunarodnih organizacija u svoje ime i za svoj račun. Međutim, postoji potreba za pojašnjenjem u kojoj mjeri bi se ova Direktiva trebala primjenjivati na dodjele koncesije uređenu posebnim međunarodnim pravilima.
- (43) Pri dodjeli koncesija za određene audiovizualne i radijske usluge koje pružaju pružatelji medijskih usluga trebalo bi biti moguće uzeti u obzir aspekte od kulturnog ili društvenog značaja koji čine primjenu pravila o dodjeli koncesija neprikladnom. Zbog toga bi trebalo uvesti iznimku za koncesije o pružanju usluga koje dodjeljuju sami pružatelji medijskih usluga za kupnju, razvoj, produkciju i koprodukciju programa iz redovite proizvodnje i drugih pripremljenih usluga poput onih koji se odnose na scenarije i umjetničke izvedbe nužne za produkciju programa. Trebalo bi također pojasniti da bi se ta iznimka trebala jednako primjenjivati na medijske usluge emitiranja i na usluge na zahtjev (nelinearne usluge). Međutim, ta se iznimka ne bi trebala primjenjivati na opskrbu tehničkom opremom nužnom za produkciju, koprodukciju i emitiranje takvih programa.
- (44) Ova Direktiva ne dovodi u pitanje nadležnost država članica da osiguraju financiranje javne radiodifuzije ako je to financiranje radiodifuzijskim organizacijama odobreno radi ostvarenja odgovornosti i ovlasti iz područja javne usluge, kako je definirana, utvrđena i ustrojena u svakoj državi članici u skladu s Protokolom br. 29 o sustavu javne radiodifuzije u državama članicama priloženim UFEU-u i UEU-u.
- (45) Postoji znatna pravna nesigurnost po pitanju mjere u kojoj bi ugovori sklopljeni među subjektima u javnom sektoru trebali biti obuhvaćeni pravilima o koncesiji.

Relevantna sudska praksa Suda Europske unije različito se tumači u pojedinim državama članicama te čak među javnim naručiteljima ili naručiteljima. Stoga je potrebno pojasniti u kojim slučajevima ugovori sklopljeni u javnom sektoru nisu podložni primjeni pravila navedenih u ovoj Direktivi. Takvo pojašnjenje trebalo bi biti u skladu s načelima određenima u relevantnoj sudskoj praksi Suda Europske unije. Sama činjenica da su obje stranke sporazuma tijela javne vlasti ne isključuje primjenu pravila navedenih u ovoj Direktivi. Međutim, primjena pravila navedenih u ovoj Direktivi ne bi trebala utjecati na slobodu koju tijela javne vlasti imaju u pružanju javnih usluga za koje su zadužena korištenjem vlastitih resursa, što uključuje mogućnost suradnje s drugim tijelima javne vlasti. Trebalo bi osigurati da izuzeta javno-javna suradnja ne narušava tržišno natjecanje s obzirom na privatne gospodarske subjekte, u onoj mjeri u kojoj daje prednost privatnim pružateljima usluga u odnosu na njihove konkurente.

- (46) Koncesije dodijeljene pravnim osobama pod kontrolom ne bi trebale podlijegati primjeni postupaka iz ove Direktive ako javni naručitelj ili naručitelj iz članka 4. stavka 1. točke (a) nad dotičnom pravnom osobom provodi kontrolu sličnu onome kojeg provodi nad vlastitim odjelima, pod uvjetom da pravna osoba pod kontrolom ulaže više od 80 % svojih djelatnosti u izvršavanje zadataka koje joj je povjerio javni naručitelj ili naručitelj koji nad njom provodi kontrolu ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima taj javni naručitelj ili naručitelj provodi kontrolu, bez obzira na korisnike izvršitelja ugovora. Izuzimanje se ne bi trebalo proširiti na situacije u kojima privatni gospodarski subjekt izravno sudjeluje u kapitalu pravne osobe pod kontrolom s obzirom da bi, u takvim okolnostima, dodjela koncesije bez natječajnog postupka pružila privatnom gospodarskom subjektu s kapitalom u pravnoj osobi pod kontrolom nepoštenu prednost pred njegovim konkurentima. Međutim, u odnosu na posebna obilježja javnih tijela s obaveznim sudjelovanjem, kao što su organizacije odgovorne za izvođenje određenih javnih usluga ili upravljanje njima, to se ne bi trebalo primjenjivati u slučajevima u kojima je sudjelovanje posebnih privatnih gospodarskih subjekata u kapitalu pravne osobe pod kontrolom postalo obvezno prema nacionalnim zakonodavnim odredbama sukladnim Ugovorima, pod uvjetom da takvo sudjelovanje nema značajke kontrole i blokiranja te ne omogućuje odlučujuć utjecaj na odluke pravne osobe pod kontrolom.

Nadalje bi trebalo pojasniti da je odlučujući element samo izravno privatno sudjelovanje u kontroliranoj pravnoj osobi. Dakle, kada postoji udio privatnog kapitala u javnom naručitelju ili naručitelju ili javnim naručiteljima ili naručiteljima koji je kontroliraju, to ne isključuje dodjelu javnih ugovora pravnoj osobi pod kontrolom, bez primjene postupaka koje predviđa ova Direktiva

⁽¹⁾ Direktiva 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga (SL L 134, 30.4.2004., str. 1.).

budući da takvi udjeli ne utječu negativno na tržišno natjecanje među privatnim gospodarskim subjektima. Također bi trebalo pojasniti da bi javni naručitelji ili naručitelji poput javnopravnih tijela koji bi mogli imati udio privatnog kapitala trebali biti u situaciji korištenja izuzeća za horizontalnu suradnju. Zbog toga, ako su ispunjeni svi drugi zahtjevi u odnosu na horizontalnu suradnju, trebalo bi proširiti izuzeće horizontalne suradnje na takve javne naručitelje ili naručitelje kada se ugovor sklapa isključivo između javnih naručitelja ili naručitelja.

- (47) Javni naručitelji ili naručitelji iz članka 4. stavka 1. točke (a) trebali bi moći odlučiti pružati svoje javne usluge zajednički putem suradnje bez obveze korištenja bilo kakvog pravnog oblika. Takva suradnja mogla bi obuhvaćati sve vrste djelatnosti vezane uz izvršavanje usluga i odgovornosti koje su dodijeljene sudjelujućim tijelima ili koje su ona preuzela, poput obvezujućih ili dobrovoljnih zadataka lokalnih ili regionalnih tijela ili usluga čije je izvršavanje dodijeljeno određenim tijelima u skladu s javnim pravom. Usluge koje pružaju razna sudjelujuća tijela ili subjekti ne trebaju nužno biti istovjetne; one se također mogu nadopunjavati. Ugovori za zajedničko pružanje javnih usluga ne bi trebali biti podložni ovoj Direktivi pod uvjetom da su sklopljeni isključivo između javnih naručitelja ili naručitelja, da se provođenjem te suradnje upravlja isključivo na temelju potreba vezanih uz javni interes te da niti jedan privatni pružatelj usluga nije u boljem položaju od svojih konkurenata.

Kako bi se ispunili ti uvjeti, suradnja bi se trebala temeljiti na suradničkom konceptu. Takva suradnja ne zahtijeva da sva sudjelujuća tijela preuzmu izvršavanje glavnih ugovornih obveza sve dok postoje obveze koje doprinose suradničkom izvršavanju određene javne usluge. Dodatno, provođenje suradnje, uključujući financijske prijenose između sudjelujućih javnih naručitelja, trebalo bi urediti isključivo na temelju potreba vezanih uz javni interes.

- (48) U određenim slučajevima pravna osoba djeluje, na temelju relevantnih odredaba nacionalnog prava, u svojstvu instrumenta ili tehničke službe za utvrđene javne naručitelje ili naručitelje te je obvezna izvršavati naredbe koje je primila od tih javnih naručitelja ili naručitelja i nema utjecaja na kompenzaciju za izvršene usluge. S obzirom na prirodu takvog odnosa koja se ne temelji na ugovoru, takav isključivo administrativni odnos ne bi trebao biti obuhvaćen područjem primjene postupaka dodjele koncesija.
- (49) Trebalo bi pojasniti da bi se pojam „gospodarski subjekti” trebao tumačiti u širem smislu kako bi obuhvaćao sve osobe i/ili tijela koja nude izvođenje radova, nabavu proizvoda ili pružanje usluga na tržištu, bez obzira na

pravni oblik u kojem su izabrali djelovati. Stoga bi poduzeća, podružnice, podređena društva, partnerstva, zadruge, trgovačka društva s ograničenom odgovornošću, sveučilišta, javna ili privatna, te ostali oblici subjekata trebali biti obuhvaćeni pojmom gospodarskog subjekta, bez obzira na to jesu li ili ne „pravne osobe” u svim okolnostima.

- (50) Kako bi se osiguralo adekvatno oglašavanje koncesija za radove i usluge jednako pragu koji dodjeljuju naručitelji i javni naručitelji ili više od njega, dodjeli takvih koncesija trebala bi prethoditi obavezna objava obavijesti o koncesiji u *Službenom listu Europske unije*.
- (51) S obzirom na štetne učinke na tržišno natjecanje, dodjela koncesija bez prethodne objave obavijesti trebali bi se koristiti samo u vrlo iznimnim okolnostima. Te iznimke trebale bi biti ograničene na slučajeve u kojima je od početka jasno kako objava ne bi dalje potakla tržišno natjecanje zato što objektivno postoji samo jedan gospodarski subjekt koji može izvršiti koncesiju. Nemogućnost dodjele koncesije bilo kojem drugom gospodarskom subjektu ne bi trebao stvoriti sam javni naručitelj ili naručitelj s ciljem budućeg postupka dodjele. Nadalje, dostupnost odgovarajućih zamjena trebala bi se detaljno procijeniti.
- (52) Trajanje koncesije trebalo bi biti ograničeno kako bi se izbjeglo sprječavanje pristupa tržištu i ograničavanje tržišnog natjecanja. Osim toga, koncesije izuzetno dugog trajanja vjerojatno će rezultirati zatvaranjem pristupa tržištu čime se ugrožava slobodno kretanje usluga i sloboda poslovnog nastana. Međutim, takvo se trajanje može opravdati ako je neophodno da se koncesionaru omogući nadoknada ulaganja planiranih za izvršenje koncesije, kao i povrat uloženog kapitala. Sukladno tome, za koncesije koje traju dulje od pet godina trajanje bi trebalo ograničiti na razdoblje u kojem se očekuje da bi, u normalnim uvjetima rada, koncesionar mogao nadoknaditi ulaganja u izvođenje radova i usluga te ostvariti povrat uloženog kapitala, uzimajući u obzir posebne ciljeve ugovora koje je koncesionar postigao kako bi ispunio uvjete vezano uz, na primjer, kvalitetu ili cijenu za korisnike. Procjena bi trebala biti valjana u trenutku dodjele koncesije. Trebalo bi biti moguće uključiti početna i daljnja ulaganja koja se smatraju nužnima za upravljanje koncesijom, posebno rashode za infrastrukturu, autorska prava, patente, opremu, logistiku, najam, obuku osoblja i početne izdatke. Najdulje trajanje koncesije trebalo bi biti naznačeno u dokumentima o koncesiji osim ako se trajanje ne koristi kao kriterij dodjele ugovora. Javni naručitelji i naručitelji trebali bi uvijek moći dodijeliti koncesiju za razdoblje kraće od onog potrebnog za nadoknadu ulaganja, uz uvjet da s njima povezana naknada ne isključuje operativni rizik.

- (53) Prikladno je iz pune primjene ove Direktive isključiti samo one usluge koje imaju ograničenu prekograničnu dimenziju, kao što su određene socijalne, zdravstvene ili obrazovne usluge. Te usluge pružaju se u određenom kontekstu koji se znatno razlikuje među pojedinim državama članicama zbog različitih tradicija u kulturama. Trebalo bi stoga uspostaviti poseban režim koji se odnosi na koncesije za ove usluge, a koji uzima u obzir činjenicu da su one nedavno regulirane. Obveza objave prethodne informativne obavijesti i obavijesti o dodjeli koncesije za svaku koncesiju čija je vrijednost jednaka ili veća od praga uspostavljenog u ovoj Direktivi predstavlja adekvatan način pružanja informacija potencijalnim ponuditeljima o poslovnim mogućnostima kao i pružanja informacija svim zainteresiranim stranama o broju i vrsti dodijeljenih ugovora. Nadalje, države članice trebale bi uspostaviti prikladne mjere s upućivanjem na dodjelu ugovora o koncesiji za te usluge čiji je cilj osigurati usklađenost s načelima transparentnosti i jednakog postupanja za sve gospodarske subjekte, a istodobno omogućujući javnim naručiteljima i naručiteljima da uzmu u obzir specifičnosti dotičnih usluga. Države članice trebale bi osigurati da javni naručitelji i naručitelji smiju uzeti u obzir potrebu za osiguranjem inovacije i, u skladu s člankom 14. UFEU-a i Protokolom br. 26, visoke razine kvalitete, sigurnosti i cjenovne pristupačnosti, jednakog postupanja i promicanja univerzalnog pristupa i korisničkih prava.
- (54) S obzirom na važnost kulturološkog konteksta te osjetljivost tih usluga, državama članicama trebala bi se omogućiti diskrecija po pitanju organizacije izbora pružatelja usluge na način koji one smatraju najprikladnijim. Ova Direktive ne sprečava države članice u primjeni posebnih kriterija kvalitete pri odabiru pružatelja usluga, poput kriterija određenih u Dobrovoljnom europskom okviru za kvalitetu društvenih usluga Odbora Europske unije za socijalnu zaštitu. Države članice i/ili tijela javne vlasti slobodni su sami pružati te usluge ili organizirati društvene usluge na način koji ne podrazumijeva davanje koncesija, na primjer financiranjem takvih usluga ili izdavanjem dozvola ili dodjelom ovlaštenja svim gospodarskim subjektima koji ispunjavaju uvjete koje je unaprijed odredio javni naručitelj ili naručitelj, bez ograničenja ili kvota, pod uvjetom da takvi sustavi osiguravaju dovoljnu mjeru oglašavanja i da je u skladu s načelima transparentnosti i nediskriminacije.
- (55) U svrhu odgovarajuće integracije okolišnih, socijalnih i radnih zahtjeva u postupke dodjele koncesije, od osobite je važnosti da države članice i javni naručitelji ili naručitelji poduzmu odgovarajuće mjere za osiguravanje poštivanja obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava koje se odnose na mjesto na kojemu se izvode radovi ili pružaju usluge i temelje se na zakonima i drugim propisima nacionalnog prava i prava Unije, kao i na kolektivnim sporazumima, pod uvjetom da su takva pravila, kao i njihova primjena u skladu s pravom Unije. Jednako tako, obveze koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma koje su ratificirale sve države članice i koje su navedene u ovoj Direktivi trebale bi se primjenjivati tijekom izvršenja koncesije. Međutim, to ne bi smjelo ni na koji način spriječiti primjenu uvjeta zapošljavanja koji su povoljniji za radnike. Odgovarajuće mjere trebale bi se primjenjivati u skladu s temeljnim načelima prava Unije, osobito s ciljem osiguravanja jednakog postupanja. Takve odgovarajuće mjere trebale bi se primjenjivati u skladu s Direktivom 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i na način koji osigurava jednako postupanje i ne diskriminira gospodarske subjekte i radnike iz drugih država članica.
- (56) Trebalo bi se smatrati da se usluge pružaju na mjestu na kojem se izvodi značajan rad. Kada se usluge pružaju na daljinu, na primjer usluge pozivnih centara, trebali bi se smatrati da se usluge pružaju na mjestu na kojem se izvode, neovisno o mjestima i državama članica na koje su te usluge usmjerene.
- (57) Relevantne obveze mogle bi se odražavati u klauzulama ugovora. Također bi trebalo biti moguće u koncesije uključiti klauzule kojima se osigurava sukladnost s kolektivnim ugovorima u skladu s pravom Unije. Nepoštivanje relevantnih obveza moglo bi se smatrati teškim prekršajem određenog gospodarskog subjekta kojim je taj gospodarski subjekt podložan isključivanju iz postupka dodjele koncesije.
- (58) Kontrola nad poštivanjem odredbi prava okoliša, socijalnog i radnog prava trebao bi se provoditi u svim relevantnim fazama dodjele koncesije, kod primjene općih načela o izboru sudionika i dodjele ugovora te kod primjene kriterija za isključenje.
- (59) Ništa u ovoj Direktivi ne bi trebalo spriječiti nametanje ili provedbu mjera nužnih za zaštitu javnog poretka, javnog morala, javne sigurnosti, zdravlja, ljudskog života i životinjskog svijeta, očuvanje biljnog svijeta ili drugih okolišnih mjera, posebno kako bi se osigurao održivi razvoj, pod uvjetom da su te mjere u skladu s UFEU-om.

⁽¹⁾ Direktiva 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL L 18, 21.1.1997., str. 1.).

- (60) Kako bi se osigurala povjerljivost tijekom postupka, javni naručitelji i naručitelji, kao i gospodarski subjekti ne bi trebali otkrivati informacije koje su označene kao povjerljive. Neusklađenost s tom obvezom trebala bi potaknuti primjenu odgovarajućih sankcija, ako je i na način na koji je predviđeno u okviru građanskog ili upravnog prava država članica.
- (61) Kako bi se suzbila prijevara, favoriziranje i korupcija te spriječio sukob interesa, države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere za osiguravanje transparentnosti postupka dodjele i jednako postupanje prema svim natjecateljima i ponuditeljima. Takve mjere trebale bi prije svega za cilj imati uklanjanje sukoba interesa i drugih ozbiljnih nepravilnosti.
- (62) Kako bi se svim zainteresiranim subjektima omogućilo podnošenje zahtjeva i ponuda, javni naručitelji i naručitelji trebali bi biti dužni poštivati najmanje vremensko razdoblje potrebno za zaprimanje takvih zahtjeva i ponuda.
- (63) Izbor proporcionalnih, nediskriminirajućih i poštenih kriterija odabira te njihova primjena na gospodarske subjekte od ključne je važnosti za učinkovit pristup subjekata gospodarskim mogućnostima povezanim s koncesijama. Posebno odlučujuću ulogu može imati mogućnost za natjecatelja da se osloni na kapacitete drugih subjekata kako bi se omogućilo sudjelovanje malim i srednjim poduzećima. Stoga je potrebno osigurati da se kriteriji odabira odnose isključivo na profesionalne i tehničke mogućnosti te financijsku i gospodarsku sposobnost subjekata, da budu vezani uz predmet ugovora i objavljeni u obavijesti o koncesiji i da ne isključuju bilo kojeg gospodarskog subjekta, osim u iznimnim okolnostima, od oslanjanja na kapacitete drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njegovih poveznica s tim subjektima ako dotični subjekt dokaže javnom naručitelju ili naručitelju da će imati na raspolaganju potrebne resurse.
- (64) Nadalje, u svrhu bolje integracije društvenih i okolišnih pitanja u postupke dodjele koncesije, javni naručitelji ili naručitelji trebali bi biti u mogućnosti koristiti kriterije za dodjelu ili uvjete izvršenja koncesije vezane uz radove ili usluge koje će se pružati u sklopu koncesije u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njezinog životnog vijeka, od eksploatacije sirovina za proizvod do faze odlaganja proizvoda, uključujući čimbenike obuhvaćene određenim postupkom proizvodnje, pružanja ili trgovine tih radova ili usluga ili obuhvaćene određenim postupkom tijekom kasnije faze njihovog životnog vijeka, čak ako ti čimbenici nisu dio njihovog materijalnog sadržaja. Kriteriji i uvjeti vezani uz takav postupak proizvodnje ili pružanja, na primjer, su da se usluge koje su predmet koncesije pružaju korištenjem energetski učinkovitih strojeva. U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, to također uključuje kriterije za dodjelu ili uvjete izvršenja koncesije vezane uz korištenje proizvoda u okviru pravedne trgovine tijekom izvršavanja koncesije koja će se dodijeliti. Kriteriji i uvjeti koji se odnose na trgovinu i njene uvjete mogu se na primjer odnositi na zahtjev za plaćanje minimalne cijene i premijske cijene podgovarateljima. Uvjeti izvršenja koncesije vezani uz pitanja okoliša mogli bi, na primjer, obuhvaćati smanjenje otpada i učinkovitost resursa.
- (65) Kriteriji dodjele ili uvjeti izvršenja koncesije koji se odnose na društvene aspekte postupka proizvodnje trebali bi se primjenjivati sukladno Direktivi 96/71/EZ u skladu s tumačenjem Suda Europske unije te ne bi trebali biti odabrani ili se ne bi trebali primjenjivati na način kojim se izravno ili neizravno diskriminira gospodarske subjekte iz drugih država članica ili trećih zemalja koje su stranke Sporazuma Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi („GPA“) ili sporazuma o slobodnoj trgovini čijih je stranka Unija. Stoga bi zahtjevi vezani uz osnovne radne uvjete utvrđeni u Direktivi 96/71/EZ, poput onih o minimalnim plaćama, trebali ostati u okviru nacionalnog zakonodavstva ili u okviru kolektivnih ugovora koji se primjenjuju sukladno pravu Unije u kontekstu te Direktive. Uvjeti izvršenja koncesije mogli bi također biti namijenjeni poticanju uvođenja mjera za promicanje jednakosti žena i muškaraca na radnom mjestu, povećanom sudjelovanju žena na tržištu rada i usklađivanju rada i privatnog života, zaštiti okoliša ili dobrobiti životinja te u suštini biti u skladu s temeljnim konvencijama Međunarodne organizacije rada (MOR) i poticati angažiranje više osoba u nepovoljnom položaju nego što se zahtijeva na temelju nacionalnog zakonodavstva.
- (66) Mjere usmjerene na zaštitu zdravlja osoblja angažiranog u postupku izvršenja koncesije, davanje prednosti društvenoj integraciji osoba u nepovoljnom položaju ili pripadnika ranjivih skupina među osobama angažiranim za izvršenje koncesije ili osposobljavanje za vještine potrebne u okviru određene koncesije također može biti predmetom kriterija za dodjelu ili uvjeta izvršenja koncesije pod uvjetom da su te mjere vezane uz radove ili usluge koje se pružaju u okviru koncesije. Na primjer, ti bi se kriteriji ili uvjeti mogli odnositi, između ostalog, na zapošljavanje osoba koje duže vrijeme traže posao, na provedbu mjera osposobljavanja nezaposlenih osoba ili mladih osoba tijekom izvršavanja koncesije koja će se dodijeliti. U tehničkim specifikacijama javni naručitelji mogu odrediti takve društvene zahtjeve koji izravno obilježavaju određeni proizvod ili uslugu, poput dostupnosti za osobe s invaliditetom ili izvedbe prilagođene svim korisnicima.

- (67) Tehnički i funkcionalni zahtjevi koje sastavljaju javni naručitelji i naručitelji trebaju omogućiti otvorenost dodjele koncesija za tržišno natjecanje. Ti zahtjevi trebali bi odrediti značajke koje bi radovi i/ili usluge obuhvaćene koncesijom trebali imati i mogli bi se odnositi na posebne postupke proizvodnje ili izvršenje zatraženih radova ili usluga, uz uvjet da su povezani s predmetom koncesije i razmjerni njezinoj vrijednosti i njezinim ciljevima. Određeni postupak proizvodnje mogao bi obuhvaćati zahtjeve vezane za pristupačnost osobama s invaliditetom ili razine utjecaja na okoliš. Ti tehnički i funkcionalni zahtjevi trebali bi biti uključeni u dokumentaciji o koncesiji i trebali bi biti sukladni načelima jednakog postupanja i transparentnosti. Trebali bi biti sastavljeni na način kojim se izbjegava prijetvorno sužavanje nadmetanja, prije svega uvođenjem zahtjeva kojima se prednost daje određenom gospodarskom subjektu na način da ti zahtjevi odražavaju ključne značajke robe, usluga ili radova koje obično nudi taj gospodarski subjekt. U svakom slučaju, javni naručitelji ili naručitelji trebali bi razmotriti ponude koje uključuju radove i/ili usluge, uključujući robu koja je vezana uz te poslove i usluge, koje su na jednak način u skladu s traženim obilježjima.
- (68) Koncesije su obično dugoročni, složeni aranžmani u kojima koncesionar preuzima odgovornosti i rizike koje su tradicionalno imali javni naručitelji i naručitelji i koji su bili u njihovom djelokrugu. Iz tog razloga, podložno sukladnosti s ovom Direktivom i s načelima transparentnosti i jednakog postupanja, javnim naručiteljima i naručiteljima trebala bi se omogućiti znatna fleksibilnost za određivanje i organizaciju postupka koji vodi do izbora koncesionara. Međutim, kako bi se osiguralo jednako postupanje i transparentnost kroz cjelokupni postupak dodjele, potrebno je predvidjeti osnovna jamstva koja se odnose na postupak dodjele, uključujući informacije o prirodi i području primjene koncesije, ograničenju broja natjecatelja, distribuciji informacija natjecateljima i ponuditeljima te dostupnost odgovarajućih podataka. Također je potrebno osigurati da se ne odstupi od početnih uvjeta u obavijesti o koncesiji kako bi se spriječilo nepošteno postupanje prema bilo kojem potencijalnom natjecatelju.
- (69) Koncesije se ne bi trebale dodjeljivati gospodarskim subjektima koji su sudjelovali u aktivnostima zločinačke organizacije ili koji su bili proglašeni krivima za korupciju, prijevaru na štetu financijskih interesa Unije, kaznena djela terorizma, pranje novca i financiranje terorizma te trgovanje ljudima. Države članice trebale bi, međutim, omogućiti odstupanje od tih obvezujućih isključenja u iznimnim situacijama u kojima je zbog bitnih zahtjeva u općem interesu dodjela ugovora nužna. Izbjegavanje plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje također bi trebalo kazniti obvezujućim isključenjem na razini Unije.
- (70) Nadalje, javnim naručiteljima i naručiteljima trebala bi se pružiti mogućnost isključenja gospodarskih subjekata koji su dokazano nepouzdana jer su, primjerice, ozbiljno ili višekratno prekršili okolišne ili društvene obveze, uključujući pravila o dostupnosti za osobe s invaliditetom, ili su počinili ostale oblike teških poslovnih prekršaja, poput kršenja pravila o tržišnom natjecanju ili prava intelektualnog vlasništva. Trebalo bi razjasniti da teški poslovni prekršaji mogu dovesti u pitanje integritet gospodarskog subjekta i tako ga isključiti iz dodjele ugovora o koncesiji neovisno o tome ima li inače tehničke i gospodarske sposobnosti za izvršenje ugovora. Uzimajući u obzir činjenicu da će javni naručitelj ili naručitelj biti odgovoran za posljedice svojih mogućih pogrešnih odluka, javni naručitelji ili naručitelji također bi trebali biti slobodni razmotriti slučaj postojanja teškog poslovnog prekršaja, u kojem, prije donošenja konačne i obvezujuće odluke o postojanju obvezujućih osnova za isključenje, mogu na bilo koji odgovarajući način dokazati da je neki gospodarski subjekt prekršio svoje obveze, uključujući obveze vezane uz plaćanje poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje, osim ako je drugačije predviđeno nacionalnim pravom. Javni naručitelji i naručitelji također bi trebali biti u mogućnosti isključiti natjecatelje ili ponuditelje čija je izvedba u prethodnim koncesijama s javnim naručiteljima ili naručiteljima imala velike nedostatke vezane uz bitne zahtjeve, primjerice, ako natjecatelji ili ponuditelji nisu izvršili isporuku ili svoje obveze, ako su isporučeni proizvod ili pružena usluga imali znatne nedostatke zbog kojih su bili neiskoristivi za potrebe kojima su namijenjeni ili ako su se ponašali na neprimjeren način koji dovodi u pitanje pouzdanost gospodarskog subjekta. U nacionalnom pravu trebalo bi predvidjeti maksimalno trajanje takvih isključenja.
- (71) Trebalo bi se, međutim, dopustiti da gospodarski subjekti imaju mogućost donošenja mjera sukladnosti usmjerenih na ispravljanje posljedica kaznenih djela ili neprimjerna ponašanja te usmjerenih na učinkovito sprečavanje budućeg neprimjerenog ponašanja. Te mjere mogle bi posebno obuhvaćati mjere vezane uz osoblje ili organizaciju poput raskidanja svih veza s osobama ili organizacijama koje su sudjelovale u neprimjerenom ponašanju, odgovarajućih mjera reorganizacije osoblja, uvođenja sustava izvještavanja i kontrole, stvaranja strukture interne revizije kako bi se pratila sukladnost i donošenja pravila o internoj odgovornosti i naknadama. Ako takve mjere ne nude dovoljna jamstva, određeni gospodarski subjekt ne bi se više trebao isključivati samo na tim osnovama. Gospodarski subjekti trebali bi imati mogućnost zatražiti da se preispitaju mjere sukladnosti poduzete u svrhu mogućeg uključivanja u postupak dodjele

koncesije. Međutim, države članice same bi trebale utvrditi točne postupovne i materijalne uvjete primjenjive u takvim slučajevima. Države članice posebno bi trebale biti slobodne odlučiti žele li izvršavanje relevantnih procjena dopustiti pojedinim javnim naručiteljima ili naručiteljima provjeriti taj zadatak drugim tijelima na središnjoj ili decentraliziranoj razini.

- (72) Važno je da poštivanje primjenjivih obveza od strane podugovaratelja u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđenih pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uvjetom da su takva pravila, i njihova primjena u skladu s pravom Unije, bude osigurana kroz odgovarajuće djelovanje nadležnih nacionalnih tijela u okviru njihovih odgovornosti i nadležnosti, kao što su agencije za inspekciju rada ili agencije za zaštitu okoliša. Također je važno osiguravanje određene transparentnosti u podugovarateljskom lancu, jer to javnim naručiteljima i naručiteljima pruža informacije o tome tko je prisutan na gradilištima na kojima se izvode radovi za njih ili koja poduzeća pružaju usluge unutar zgrada ili na zgradama, infrastrukturama ili područjima kao što su gradske vijećnice, općinske škole, sportski objekti, luke ili autoceste, za koje su javni naručitelji odgovorni ili nad kojima imaju nadzor. Trebalo bi pojašnjati da se obveza dostavljanja traženih podataka u svakom slučaju odnosi na koncesionara, ili na temelju posebnih klauzula koje će svaki javni naručitelj ili naručitelj trebati uključiti u sve postupke dodjele ili na temelju obveza koje bi države članice propisale glavnom koncesionaru kroz opće primjenjive odredbe. Također bi trebalo pojasniti da bi se uvjeti koji se odnose na provedbu poštovanja primjenjivih obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđenih pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uvjetom da su takva pravila i njihova primjena u skladu s pravom Unije, trebali primjenjivati uvijek kad zakon države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovaratelja i koncesionara. Nadalje, trebalo bi izričito navesti da bi države članice trebale moći ići dalje, na primjer proširujući obveze u vezi transparentnosti ili omogućujući javnim naručiteljima ili naručiteljima da provjere da podugovaratelji nisu u nekoj od situacija u kojoj bi isključenje gospodarskog subjekta bilo opravdano ili zahtijevajući tu provjeru od njih. Kada se te mjere primjenjuju na podugovaratelje, trebalo bi osigurati usklađenost s odredbama koje se primjenjuju na koncesionare kako bi postojanje obvezujuće osnove za isključenje rezultiralo zahtjevom da koncesionar zamjeni dotičnog podugovaratelja. Kada takva provjera pokaže da se radi o neobvezujućoj osnovi za isključenje, trebalo bi pojasniti da javni naručitelji ili naručitelji budu u mogućnosti zatražiti zamjenu. Ipak, trebalo bi izričito navesti da javni naručitelji ili naručitelji mogu biti prisiljeni zatražiti zamjenu dotičnog podugovaratelja kada bi isključenje koncesionara u

takvim slučajevima bilo obvezujuće. Trebalo bi također izričito navesti da države članice i dalje mogu propisati stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava.

- (73) Javni naručitelji ili naručitelji ocjenjuju ponude na temelju jednog ili više kriterija za dodjelu. Kako bi se osigurala transparentnost i jednako postupanje, kriteriji za dodjelu koncesija trebali bi uvijek biti usklađeni s određenim općim standardima. Ti se standardi mogu odnositi na čimbenike koji nisu isključivo gospodarski, ali utječu na vrijednost ponude sa stajališta javnog naručitelja ili naručitelja i omogućuju mu utvrđivanje sveobuhvatne gospodarske prednosti za javnog naručitelja ili naručitelja. Kriteriji bi trebali unaprijed biti dostupni svim potencijalnim natjecateljima ili ponuditeljima, zatim bi trebali biti povezani s predmetom ugovora i ne bi trebali javnim naručiteljima ili naručiteljima davati neograničenu slobodu izbora. Trebali bi dopuštati učinkovito tržišno natjecanje i biti popraćeni zahtjevima koji omogućuju da informacije koje pružaju ponuditelji budu učinkovito provjerene. Trebalo bi biti moguće uključiti u kriterije dodjele, između ostalog, okolišne ili društvene kriterije ili one povezane s inovacijama. Javni naručitelji ili naručitelji trebali bi i navesti kriterije dodjele, počevši od najvažnijeg, kako bi se osiguralo jednako postupanje prema potencijalnim ponuditeljima na način da im se tijekom pripreme ponuda omogućí uvid u sve elemente koji će se uzimati u obzir.

U iznimnim slučajevima u kojima javni naručitelj ili naručitelj primi ponudu koja predlaže inovativno rješenje uz iznimnu razinu funkcionalnog izvođenja koje pažljivi javni naručitelj ili naručitelj nije mogao predvidjeti, javni naručitelj ili naručitelj trebao bi, iznimno, moći izmijeniti redoslijed kriterija dodjele kako bi u obzir uzeo nove mogućnosti koje nudi to inovativno rješenje, uz uvjet da takva izmjena osigurava jednako postupanje prema svim stvarnim ili potencijalnim ponuditeljima, tako što će izdati novi poziv na dostavu ponuda ili, ako je prikladno, objaviti novu obavijest o koncesiji.

- (74) Elektronički oblici informiranja i komunikacije mogu uvelike pojednostaviti objavu koncesija te povećati djelotvornost, brzinu i transparentnost postupaka dodjele koncesije. Ti bi oblici mogli postati standardni oblici komunikacije i razmjene informacija u postupcima dodjele koncesije jer uvelike povećavaju mogućnosti gospodarskih subjekata da sudjeluju u postupcima dodjele koncesije diljem unutarnjeg tržišta.

- (75) Ugovori o koncesijama uglavnom uključuju dugoročne i složene tehničke i financijske aranžmane koji su često podložni promjenjivim okolnostima. Stoga je potrebno je pojasniti uvjete u kojima izmjene koncesije tijekom njezinog izvršavanja zahtijevaju pokretanje novog postupka dodjele koncesije, uzimajući u obzir relevantnu sudsku praksu Suda Europske unije. Pokretanje novog postupka koncesije potrebno je u slučaju materijalnih izmjena prvotne koncesije, pogotovo u slučaju izmjena opsega i sadržaja uzajamnih prava i obveza stranaka, uključujući raspodjelu prava intelektualnog vlasništva. Takve izmjene ukazuju na namjeru stranaka da ponovno pregovaraju o ključnim uvjetima te koncesije. To posebno može biti slučaj ako bi izmijenjeni uvjeti utjecali na rezultate postupka da su bili dio prvotnog postupka. Izmjene koncesije čiji su rezultat neznatne izmjene vrijednosti ugovora do određene razine uvijek bi trebale biti moguće bez potrebe provođenja novog postupka koncesije. S tim ciljem te kako bi se osigurala pravna sigurnost, ova bi Direktiva trebala predvidjeti pragove „de minimis” ispod kojih se ne zahtijeva postupak nabave. Izmjene koncesije iznad tih pragova trebale bi biti moguće bez potrebe provođenja novog postupka dodjele u onoj mjeri u kojoj su te promjene u skladu s određenim uvjetima. To bi, na primjer, mogao biti slučaj izmjena koje su postale potrebne zbog želje da se ispune zahtjevi javnih naručitelja ili naručitelja, uzimajući u obzir sigurnosne zahtjeve i posebnosti takvih djelatnosti, na primjer, rad sportskih i turističkih planinskih objekata, za koje bi se zakonodavstvo moglo proširiti i na pitanja povezanih opasnosti, u onoj mjeri u kojoj su takve izmjene sukladne s relevantnim uvjetima.
- (76) Javni naručitelji i naručitelji mogu biti suočeni s vanjskim okolnostima koje nisu mogli predvidjeti u trenutku dodjele koncesije, posebno ako će za izvršenje koncesije biti potrebno dugo razdoblje. U tim slučajevima potreban je određeni stupanj fleksibilnosti kako bi se koncesija prilagodila okolnostima bez provođenja novog postupka dodjele. Pojam nepredvidivih okolnosti podrazumijeva okolnosti koje nisu mogle biti predviđene usprkos temeljitoj pripremi prvotne dodjele od strane javnog naručitelja ili naručitelja, uzimajući u obzir sva dostupna sredstva, narav i obilježja određenog projekta, dobru praksu u dotičnom području te potrebu osiguranja prikladnog odnosa između sredstava potrošenih na pripremu dodjele i njezine predviđene vrijednosti. Međutim, to se ne može primjenjivati u slučajevima u kojima izmjena uzrokuje promjenu naravi cjelokupne koncesije, primjerice, zamjenom radova koje je potrebno izvršiti ili usluga koje je potrebno omogućiti nečim različitim ili temeljnom promjenom vrste koncesije, jer se u takvim slučajevima može pretpostaviti mogući utjecaj na rezultate. Za koncesije dodijeljene s ciljem provođenja djelatnosti koja nije navedena u Prilogu II., bilo koje povećanje vrijednosti koje ne zahtijeva novi postupak dodjele, ne bi trebalo biti veće od 50 % vrijednosti prvotne koncesije.
- Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, to bi se ograničenje trebalo primjenjivati na vrijednost svake izmjene. Takve uzastopne izmjene ne bi trebale za cilj imati zaobilaženje ove Direktive.
- (77) U skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti, uspješan ponuditelj ne bi trebao, primjerice, ako je koncesija raskinuta zbog nedostataka u izvedbi, biti zamijenjen drugim gospodarskim subjektom bez ponovnog nadmetanja. Međutim, uspješan ponuditelj koji izvršava koncesiju trebao bi moći, posebno ako je koncesija dodijeljena skupini gospodarskih subjekata, poduzeti određene strukturne promjene tijekom izvršavanja koncesije, poput isključivo internih reorganizacija, preuzimanja, spajanja i kupnji ili insolventnosti. Takve strukturne promjene ne bi trebale automatski podrazumijevati potrebu za provedbom novih postupaka dodjele za koncesije koje taj ponuditelj izvršava.
- (78) Javni naručitelji i naručitelji trebali bi imati mogućnost izmjena koncesije u obliku revizijskih ili opcijskih klauzula, no takve klauzule ne bi im trebale omogućiti neograničeno diskrecijsko pravo. U ovoj Direktivi trebalo bi stoga odrediti mjeru u kojoj je moguće mijenjati prvotnu koncesiju. Stoga bi trebalo pojasniti da dovoljno jasno sastavljene revizijske ili opcijske klauzule mogu na primjer predvidjeti indeksaciju cijena ili osigurati da, na primjer komunikacijska oprema koja se isporučuje tijekom određenog razdoblja bude prikladna i u slučaju izmjene komunikacijskih protokola ili drugih tehnoloških izmjena. Također bi trebalo biti moguće predvidjeti u okviru dovoljno jasnih klauzula prilagodbe koncesije izazvane tehničkim poteškoćama koje su se pojavile tijekom izvođenja ili održavanja. Trebalo bi također podsjetiti da bi koncesije mogle, na primjer, uključivati i standardno održavanje, kao i predvidjeti djelatnosti izvanrednog održavanja koje bi mogle biti potrebne za osiguravanje kontinuiteta javnih usluga.
- (79) Javni naručitelji i naručitelji mogli bi se naći u situacijama kada su potrebni dodatni radovi ili usluge. U takvim slučajevima, ako su uvjeti navedeni u ovoj Direktivi ispunjeni, izmjena prvotne koncesije bez novog postupka dodjele koncesije trebala bi se smatrati opravdanom.

- (80) Javni naručitelji i naručitelji ponekad su suočeni s okolnostima koje zahtijevaju rani raskid koncesije kako bi bili sukladni obvezama iz prava Unije u području koncesije. Države članice stoga bi trebale osigurati da javni naručitelji ili naručitelji mogu, pod uvjetima koji su određeni nacionalnim pravom, raskinuti koncesiju tijekom njezina trajanja ako je tako propisano pravom Unije.
- (81) Kako bi se osigurala adekvatna sudska zaštita natjecatelja i ponuditelja u postupcima dodjele koncesije te kako bi provedba ove Direktive i načela UFEU-a bila učinkovita, Direktiva Vijeća 89/665/EEZ ⁽¹⁾, i Direktiva Vijeća 92/13/EEZ ⁽²⁾ također se trebaju primjenjivati na koncesije o uslugama i koncesije o radovima koje su dodijelili i javni naručitelji i naručitelji. Direktive 89/665/EEZ i 92/13/EEZ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (82) Svaka obrada osobnih podataka na temelju ove Direktive trebala bi se vršiti u skladu s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. ⁽³⁾.
- (83) Od država članica zahtijeva se da neprekidno i sustavno prate provedbu i funkcioniranje pravila o dodjeli ugovora o koncesiji kako bi se osigurala učinkovita i ujednačena primjena prava Unije.
- (84) Komisija bi trebala procijeniti gospodarske učinke na unutarnje tržište, osobito u vezi s čimbenicima kao što su prekogranična dodjela ugovora, sudjelovanje malih i srednjih poduzeća i transakcijski troškovi, a koji su posljedica primjene pragova koji su utvrđeni u ovoj Direktivi i izuzeća navedenih u članku 12 koja u obzir uzimaju posebne strukture sektora vodnog gospodarstva. Komisija bi o tome trebala izvijestiti Europski parlament i Vijeće do 18. travnja 2019. U skladu s člankom XXIV. stavkom 7. GPA-a, GPA podliježe daljnjim pregovorima tri godine nakon stupanja na snagu te povremeno nakon
- together. U tom kontekstu trebalo bi preispitati prikladnost razine pragova u kontekstu pregovora u okviru GPA-a, imajući na umu utjecaj inflacije i transakcijskih troškova. Komisija bi, ako je to moguće i primjereno, trebala razmotriti predlaganje povećanja pragova koji se primjenjuju prema GPA-u tijekom sljedećeg kruga pregovora. U slučaju bilo kakve promjene tih pragova, izvješće koje sastavlja Komisija trebao bi, prema potrebi, pratiti zakonodavni prijedlog kojim se mijenja prag određen u ovoj Direktivi.
- (85) Kako bi se prilagodilo brzom tehničkom, gospodarskom i regulatornom razvoju, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s preispitivanjem liste akata navedenih u Prilogu III., preispitivanjem tehničkih postupaka za metode izračuna vezane uz prag te bi također trebala biti ovlaštena za povremeno revidiranje tog praga, izmjene uputa na nomenklaturu CPV-a i prilagodbe liste akata navedene u Prilogu X. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući i ona na razini stručnjaka. Prilikom pripreme i izrade delegiranih akata, Komisija bi trebala osigurati da se relevantni dokumenti Europskom parlamentu i Vijeću šalju istodobno, na vrijeme i na primjeren način.
- (86) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta u pogledu; postupaka sastavljanja i prosljeđivanja obavijesti te slanja i objavljivanja podataka navedenih u priložima V., VII. i VIII. provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo primjenjivati u skladu s Uredbom (EU) 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾. Savjetodavni postupak trebao bi se koristiti za donošenje provedbenih akata, koji ne utječu ni na financijsku situaciju niti na prirodu i područje primjene obveza koje proizlaze iz ove Direktive. Naprotiv, ti akti imaju isključivo administrativnu svrhu i namijenjeni su olakšavanju primjene ove Direktive.
- (87) Budući da se cilj ove Direktive, odnosno koordinacija zakona i drugih propisa država članica koje se primjenjuju na neke postupke koncesije, ne može u dovoljnoj mjeri postići na razini država članica te se može učinkovitije, zbog svojeg mjerila i učinaka, postići na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je određeno u članku 5. TEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti kako je utvrđeno tim člankom, ova Direktiva ne prelazi zadani okvir koji je potreban za ostvarenje toga cilja.

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 89/665/EEZ od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na primjenu postupaka kontrole na sklapanje ugovora o javnoj nabavi robe i javnim radovima (SL L 395, 30.12.1989., str. 33.).

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 92/13/EEZ od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa o primjeni pravila Zajednice u postupcima nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnoga gospodarstva, energetskom, prometnom i telekomunikacijskom sektoru (SL L 76 23.3.1992., str. 14.).

⁽³⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (88) U skladu sa Zajedničkom političkom deklaracijom država članica i Komisije o obrazloženjima od 28. rujna 2011., u opravdanim se slučajevima države članice pridružuju obavješćivanju o svojim mjerama za prijenos pomoću jednog ili više dokumenata kojima se objašnjava odnos između sastavnih dijelova Direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prijenos. Uzimajući u obzir ovu Direktivu zakonodavac drži da je prosljeđivanje takvih dokumenata opravdano,
- DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I.: PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE, NAČELA I DEFINICIJE

POGLAVLJE I.: Područje primjene, opća načela i definicije

ODJELJAK I.: PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE, OPĆA NAČELA, DEFINICIJE I PRAG

Članak 1.: Predmet i područje primjene

Članak 2.: Načelo slobodnog upravljanja javnih vlasti

Članak 3.: Načelo jednakog postupanja, nediskriminacije i transparentnosti

Članak 4.: Sloboda određivanja usluga od općeg gospodarskog interesa

Članak 5.: Definicije

Članak 6.: Javni naručitelji

Članak 7.: Naručitelji

Članak 8.: Prag i metode izračunavanja procijenjene vrijednosti koncesija

Članak 9.: Revizija praga

ODJELJAK II.: IZUZEĆA

Članak 10.: Izuzeća primjenjiva na koncesije koje dodjeljuju javni naručitelji i naručitelji

Članak 11.: Posebna izuzeća u području elektroničkih komunikacija

Članak 12.: Posebna izuzeća u području vodnog gospodarstva

Članak 13.: Koncesije dodijeljene povezanom društvu

Članak 14.: Koncesije dodijeljene zajedničkom pothvatu ili naručitelju koji je sastavni dio zajedničkog pothvata

Članak 15.: Priopćavanje informacija od strane naručitelja

Članak 16.: Isključivanje djelatnosti koje su izravno izložene tržišnom natjecanju

Članak 17.: Koncesije između subjekata u javnom sektoru

ODJELJAK III.: OPĆE ODREDBE

Članak 18.: Trajanje koncesije

Članak 19.: Društvene i druge posebne usluge

Članak 20.: Mješoviti ugovori

Članak 21.: Mješoviti ugovori o nabavi koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte

- Članak 22.: Ugovori koji obuhvaćaju obje djelatnosti navedene u Prilogu II. i druge djelatnosti
- Članak 23.: Koncesije koje obuhvaćaju djelatnosti navedene u Prilogu II. i djelatnosti koje uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte
- ODJELJAK IV.: POSEBNE SITUACIJE
- Članak 24.: Rezervirane koncesije
- Članak 25.: Usluge istraživanja i razvoja
- POGLAVLJE II.: Načela
- Članak 26.: Gospodarski subjekti
- Članak 27.: Nomenklature
- Članak 28.: Povjerljivost
- Članak 29.: Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju
- GLAVA II.: PRAVILA O DODJELI KONCESIJA: OPĆA NAČELA I POSTUPOVNA JAMSTVA
- POGLAVLJE I.: Opća načela
- Članak 30.: Opća načela
- Članak 31.: Obavijest o koncesiji
- Članak 32.: Obavijest o dodjeli koncesije
- Članak 33.: Oblik i način objavljivanja obavijesti
- Članak 34.: Elektronička dostupnost dokumentacije o koncesiji
- Članak 35.: Suzbijanje korupcije i sprečavanje sukoba interesa
- POGLAVLJE II.: Postupovna jamstva
- Članak 36.: Tehnički i funkcionalni zahtjevi
- Članak 37.: Postupovna jamstva
- Članak 38.: Odabir natjecatelja i kvalitativna ocjena natjecatelja
- Članak 39.: Rokovi za zaprimanje zahtjeva i ponuda za koncesiju
- Članak 40.: Pružanje informacija natjecateljima i ponuditeljima
- Članak 41.: Kriteriji za odabir
- GLAVA III.: PRAVILA O IZVRŠENJU KONCESIJA
- Članak 42.: Podugovaranje
- Članak 43.: Izmjena ugovora tijekom njihova trajanja

- Članak 44.: Raskid koncesije
- Članak 45.: Praćenje i izvještavanje
- GLAVA IV.: IZMJENE DIREKTIVA 89/665/EEZ I 92/13/EEZ
- Članak 46.: Izmjene Direktive 89/665/EEZ
- Članak 47.: Izmjene Direktive 92/13/EEZ
- GLAVA V.: DELEGIRANE OVLAŠTI, PROVEDBENE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE
- Članak 48.: Delegiranje
- Članak 49.: Žurni postupak
- Članak 50.: Postupak odbora
- Članak 51.: Prenošnje
- Članak 52.: Prijelazne odredbe
- Članak 53.: Praćenje i izvješćivanje
- Članak 54.: Stupanje na snagu
- Članak 55.: Adresati
- PRILOZI:
- PRILOG I.: POPIS DJELATNOSTI NAVEDENIH U ČLANKU 5. TOČKI (7)
- PRILOG II.: DJELATNOSTI KOJE IZVRŠAVAJU NARUČITELJI KAKO JE NAVEDENO U ČLANKU 7.
- PRILOG III.: POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 7. STAVKA 2. TOČKE (B)
- PRILOG IV.: USLUGE IZ ČLANKA 19.
- PRILOG V.: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O KONCESIJAMA IZ ČLANKA 31.
- PRILOG VI.: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI PRETHODNE INFORMATIVNE OBAVIJESTI VEZANE UZ KONCESIJE ZA DRUŠTVENE I DRUGE POSEBNE USLUGE, KAKO JE NAVEDENO U ČLANKU 31. STAVKU 3.
- PRILOG VII.: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O DODJELI KONCESIJA IZ ČLANKA 32.
- PRILOG VIII.: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O DODJELI KONCESIJA O DRUŠTVENIM I DRUGIM POSEBNIM USLUGAMA, KAKO JE NAVEDENO U ČLANKU 32.
- PRILOG IX.: OBILJEŽJA KOJA SE ODNOSU NA OBJAVU
- PRILOG X.: POPIS MEĐUNARODNIH SOCIJALNIH I OKOLIŠNIH KONVENCIJA IZ ČLANKA 30. STAVKA 3.
- PRILOG XI.: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O IZMJENAMA KONCESIJE TIJEKOM NJEZINOG TRAJANJA U SKLADU S ČLANKOM 43.

GLAVA I.

PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE, NAČELA I DEFINICIJE

POGLAVLJE I.

Područje primjene, opća načela i definicije

Odjeljak I.

Predmet, područje primjene, opća načela, definicije i prag

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila o postupcima nabave koju provode javni naručitelji i naručitelji putem koncesije, čija procijenjena vrijednost nije manja od praga navedenog u članku 8.

2. Ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu koncesija za radove ili usluge gospodarskim subjektima od strane:

(a) javnih naručitelja; ili

(b) naručitelja, pod uvjetom da su radovi ili usluge namijenjeni provedbi jedne od djelatnosti navedenih u Prilogu II.

3. Primjena ove Direktive podložna je članku 346. UFEU-a.

4. Sporazumi, odluke ili drugi pravni instrumenti kojima se uređuje prijenos ovlasti i odgovornosti za izvršavanje javnih zadaća među javnim naručiteljima ili naručiteljima ili udruženjima javnih naručitelja ili naručitelja te kojima nije predviđeno izvršavanje ugovornih obveza uz novčanu naknadu smatraju se pitanjima interne organizacije u dotičnoj državi članici te stoga ova Direktiva ni na koji način ne utječe na njih.

Članak 2.

Načelo slobodnog upravljanja javnih vlasti

1. Ova Direktiva podržava načelo slobodnog upravljanja nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti u skladu s nacionalnim pravom i pravom Unije. Te su vlasti slobodne odlučiti kako najbolje upravljati izvršenjem radova ili pružanjem usluga, posebno kako bi osigurale visok stupanj kvalitete, sigurnosti i cjenovne pristupačnosti, jednako postupanje te promicanje univerzalnog pristupa i korisničkih prava u javnim službama.

Te vlasti mogu odabrati izvršavati svoje zadatke od javnog interesa vlastitim sredstvima ili u suradnji s drugim vlastima, ili ih povjeriti gospodarskim subjektima.

2. Ova Direktiva ne utječe na sustave vlasništva nad imovinom država članica. Posebno ne zahtijeva privatizaciju javnih poduzeća koja javnosti pružaju usluge.

Članak 3.

Načelo jednakog postupanja, nediskriminacije i transparentnosti

1. Javni naručitelji i naručitelji se prema gospodarskim subjektima ponašaju jednako i bez diskriminacije te djeluju na transparentan i razmjern način.

Koncept postupka dodjele koncesije, uključujući procjenu vrijednosti, nije osmišljen s namjerom da ga se isključi iz područja primjene ove Direktive ili da se određenim gospodarskim subjektima ili određenim radovima, robi ili uslugama nepravedno daje prednost ili da ih se stavlja u nepovoljan položaj.

2. Javni naručitelji i naručitelji za cilj imaju osiguravanje transparentnosti postupka dodjele i izvršavanja ugovora, pridržavajući se pritom članka 28.

Članak 4.

Sloboda određivanja usluga od općeg gospodarskog interesa

1. Ova Direktiva ne utječe na slobodu država članica da u skladu s pravom Unije same odrede usluge koje smatraju uslugama od općeg gospodarskog interesa, načine na koje bi se one trebale organizirati i financirati, sukladno propisima o državnoj potpori, te specifične obveze kojima podliježu. Isto tako, ova Direktiva ne utječe na način na koji države članice organiziraju svoje sustave socijalne sigurnosti.

2. Negospodarske usluge od općeg interesa izvan su područja primjene ove Direktive.

Članak 5.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „koncesije” znači koncesije radova ili koncesije usluga, kako je definirano u točkama (a) i (b):

- (a) „koncesija radova” znači ugovor kojim se ostvaruje novčani interes, a sklapa se u pisanom obliku posredstvom kojeg jedan javni naručitelj ili naručitelj ili više njih povjeravaju izvođenje radova jednom gospodarskom subjektu ili više njih čija se naknada sastoji isključivo od prava na iskorištavanje radova koji su predmet ugovora ili od tog prava i plaćanja;
- (b) „koncesija usluga” znači ugovor kojim se ostvaruje novčani interes, a sklapa se u pisanom obliku posredstvom kojeg jedan javni naručitelj ili naručitelj ili više njih povjeravaju pružanje usluga ili upravljanje uslugama koje nisu izvođenje radova iz točke (a) jednom gospodarskom subjektu ili više njih čija se naknada sastoji isključivo od prava na iskorištavanje usluga koje su predmet ugovora ili od tog prava i plaćanja.
- Dodjela koncesije radova ili usluga uključuje prijenos na koncesionara operativnog rizika u iskorištavanju tih radova ili usluga koji obuhvaća rizik potražnje ili rizik ponude ili oboje. Smatra se da koncesionar preuzima operativni rizik kada se, u normalnim uvjetima rada, ne jamči nadoknada ulaganja ili troškova nastalih u izvođenju radova ili pružanju usluga koje su predmet koncesije. Dio rizika prenesen na koncesionara uključuje stvarno izlaganje nepredvidivim promjenama tržišta, tako da bilo kakav potencijalni procijenjeni gubitak koji je pretrpio koncesionar nije tek nominalan i zanemariv.
2. „gospodarski subjekt” znači fizička ili pravna osoba ili javno tijelo ili skupina tih osoba ili tijela, uključujući privremena udruženja poduzeća, koja na tržištu nudi izvođenje radova i/ili posla, nabavu robe ili pružanje usluga;
 3. „natjecatelj” znači gospodarski subjekt koji traži poziv ili je pozvan na sudjelovanje u postupku dodjele koncesije;
 4. „ponuditelj” znači gospodarski subjekt koji je dostavio ponudu;
 5. „koncesionar” znači gospodarski subjekt kojem je dodijeljena koncesija;
 6. „pisan” ili „u pisanom obliku” znači svaki iskaz koji se sastoji od riječi ili brojeva koji se mogu čitati, umnožavati i naknadno slati, uključujući podatke koji se prenose i pohranjuju elektroničkim putem;
 7. „izvršenje radova” znači izvršenje ili oblikovanje i izvršenje radova koji se odnose na jednu od djelatnosti iz Priloga I. ili posla ili realizacije, bez obzira kojim sredstvom, posla koji odgovara zahtjevima koje je naveo javni naručitelj ili naručitelj koji ima odlučujući utjecaj na vrstu ili oblikovanje posla;
 8. „posao” znači rezultat visokogradnje ili niskogradnje uzet u cjelini koji je sam po sebi dovoljan da ispuni gospodarsku ili tehničku funkciju;
 9. „elektronička sredstva” znači elektronička oprema za obradu (uključujući digitalno sažimanje) i pohranu podataka koji se šalju, prenose i primaju žičanom vezom, radiovezom, optičkim ili drugim elektromagnetskim sredstvima;
 10. „isključivo pravo” znači pravo koje dodjeljuje nadležno tijelo države članice pomoću bilo koje odredbe zakona, propisa ili objavljenog upravnog akta koji su u skladu s Ugovorima, čiji je učinak ograničavanje izvršavanja djelatnosti na jednog gospodarskog subjekta i koji ima znatan utjecaj na mogućnost drugih gospodarskih subjekata da obavljaju takvu djelatnost;
 11. „posebno pravo” znači pravo koje dodjeljuje nadležno tijelo države članice pomoću bilo koje odredbe zakona, propisa ili objavljenog upravnog akta koji su u skladu s Ugovorima čiji je učinak ograničavanje izvršavanja djelatnosti na dva gospodarska subjekta ili više njih i koji ima znatan utjecaj na mogućnost drugih gospodarskih subjekata da obavljaju takvu djelatnost;
 12. „dokumentacija o koncesiji” znači bilo koji dokument koji je sastavljen ili na koji javni naručitelj ili naručitelj upućuje, a u kojemu se opisuju ili određuju elementi koncesije ili postupka, uključujući obavijest o koncesiji, tehničke i funkcionalne zahtjeve, predložene uvjete koncesije, formate dokumenata koje podnose natjecatelji ili ponuditelji, informacije o općim primjenjivim obvezama te svu dodatnu dokumentaciju;
 13. „inovacija” znači provedba novog ili značajno poboljšanog proizvoda, usluge ili postupka, uključujući, ali ne ograničavajući se na postupke proizvodnje, građenja ili izgradnje, nova metoda stavljanja na tržište ili nova metoda organizacije u poslovnoj praksi, organizacije radnog mjesta ili vanjskih odnosa između ostalog s ciljem pomaganja rješavanja društvenih izazova ili kao potpora strategiji Europa 2020.

Članak 6.

Javni naručitelji

1. Za potrebe ove Direktive „javni naručitelji” znači tijela državne, regionalne ili lokalne vlasti, javnopravna tijela ili udruženja koja je osnovalo jedno ili više takvih tijela vlasti ili jedno ili više takvih javnopravnih tijela, a koja nisu tijela vlasti, tijela ili udruženja koja obavljaju jednu od djelatnosti iz Priloga II. i dodjeljuju koncesiju s ciljem provođenja jedne od tih djelatnosti.

2. „Regionalna tijela” uključuje sva tijela administrativnih jedinica navedena na popisu koji nije konačan u NUTS-u 1 i 2, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

3. „Lokalna tijela” uključuju sva tijela administrativnih jedinica obuhvaćenih NUTS-om 3 te manjih administrativnih jedinica, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1059/2003.

4. „Javnopravna tijela” znači tijela koja posjeduju sve od sljedećih značajki:

(a) uspostavljena su posebno u svrhu zadovoljavanja potreba u općem interesu, a nisu industrijske ili komercijalne naravi;

(b) imaju pravnu osobnost; i

(c) većim dijelom financiraju ih tijela državne, regionalne ili lokalne vlasti ili druga javnopravna tijela; ili su podložna upravljačkom nadzoru od strane tih tijela ili tijela vlasti; ili imaju upravni, upraviteljski ili nadzorni odbor, a više od polovice članova tih odbora imenovala je država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela.

Članak 7.

Naručitelji

1. Za potrebe ove Direktive „naručitelji” znači subjekti koji obavljaju jednu od djelatnosti iz Priloga II. i dodjeljuju koncesiju za provođenje jedne od tih djelatnosti i koji su jedno od sljedećeg:

(a) tijela državne, regionalne ili lokalne vlasti, javnopravna tijela ili udruženja koja je osnovalo jedno ili nekoliko takvih tijela vlasti ili jedno ili nekoliko takvih javnopravnih tijela;

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) (SL L 154, 21.6.2003., str. 1.).

(b) javna poduzeća kako su definirana u ovom članku, stavku 4;

(c) subjekti koji nisu navedeni u točkama (a) i (b) ovog stavka, ali koji djeluju na temelju posebnih ili isključivih prava, kojima je odobreno izvršavanje jedne od djelatnosti navedenih u Prilogu II.

2. Subjekti kojima su odobrena posebna ili isključiva prava putem postupka na temelju objektivnih kriterija i pri čemu je osigurano odgovarajuće oglašavanje ne čine „naručitelje” u smislu stavka 1. točke (c). Takvi postupci uključuju:

(a) postupke nabave s prethodnim pozivom na nadmetanje u skladu s Direktivom 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ i Direktivom 2014/25/EU, Direktivom 2009/81/EZ ili ovom Direktivom;

(b) postupke koji se temelje na drugim pravnim aktima Unije koji su navedeni u Prilogu III. i osiguravaju adekvatnu prethodnu transparentnost za dodjelu ovlaštenja temeljem objektivnih kriterija.

3. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 48. u pogledu izmjena popisa pravnih akata Unije navedenih u Prilogu III. kada je potrebno zbog stavljanja izvan snage ili izmjene tih akata ili zbog donošenja novih akata.

4. „Javno poduzeće” znači svako poduzeće u kojem javni naručitelji mogu imati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju svojeg vlasništva u njemu, svojeg financijskog sudjelovanja u njemu, ili na temelju pravila kojima je ono uređeno.

Prevladavajući utjecaj javnih naručitelja pretpostavlja se u bilo kojem od sljedećih slučajeva u kojima ta tijela izravno ili neizravno:

(a) drže većinu upisanog kapitala društva;

(b) kontroliraju većinu glasova koji se odnose na dionice koje je društvo izdalo;

(c) mogu imenovati više od polovice članova upravnog, upraviteljskog ili nadzornog tijela poduzeća.

⁽²⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (vidjeti str. 243. ovog Službenog lista).

Članak 8.**Prag i metode izračunavanja procijenjene vrijednosti koncesija**

1. Ova se Direktiva primjenjuje na koncesije čija je vrijednost jednaka ili veća od 5 186 000 EUR.

2. Vrijednost koncesije je ukupni promet koncesionara ostvaren tijekom trajanja ugovora, bez PDV-a, kako ga je procijenio javni naručitelj ili naručitelj, s obzirom na radove i usluge koji su predmet koncesije, kao i robu koja je vezana uz te poslove i usluge.

Ta procjena je valjana u trenutku slanja obavijesti o koncesiji ili, ako obavijest nije predviđena, u trenutku u kojem javni naručitelj ili naručitelj započne s postupkom dodjele koncesije, na primjer, ako je primjenjivo, stupanjem u kontakt s gospodarskim subjektima u vezi s koncesijom.

Za potrebe stavka 1., ako je vrijednost koncesije u vrijeme dodjele više od 20 % veća od njezine procijenjene vrijednosti, valjana procjena bit će vrijednost koncesije u vrijeme dodjele.

3. Procijenjena vrijednost koncesije izračunava se objektivnom metodom utvrđenom u dokumentaciji o koncesiji. Prilikom izračunavanja procjene vrijednosti koncesije, javni naručitelji i naručitelji, ako je moguće, posebno uzimaju u obzir:

- (a) vrijednost bilo kojeg oblika opcije i bilo koje produljenje trajanja koncesije;
- (b) prihod prikupljen kada korisnik radova ili usluga plaća naknade i kazne, a koji nije prihod prikupljen u ime javnog naručitelja ili naručitelja;
- (c) plaćanja od javnog naručitelja ili naručitelja ili bilo kojeg tijela javne vlasti odnosno bilo kakva financijska prednost u bilo kojem obliku koju je jedno od navedenih tijela dodijelilo koncesionaru uključujući naknadu za usklađivanje s obvezom javne usluge i subvencioniranje javnog ulaganja;
- (d) vrijednost dodijeljenih sredstava ili bilo koju drugu financijsku prednost, u bilo kojem obliku, od trećih strana za izvršenje koncesije;
- (e) prihod od prodaje bilo kakve imovine koja je dio koncesije;

(f) vrijednost cjelokupne robe i usluga koje su javni naručitelji ili naručitelji stavili na raspolaganje koncesionaru pod uvjetom da su nužne za izvođenje radova ili pružanje usluga;

(g) nagrade ili plaćanja natjecateljima ili ponuditeljima;

4. Metoda koja se koristi za izračunavanje procijenjene vrijednosti koncesije ne smije biti odabrana s namjerom izuzimanja nabave iz područja primjene ove Direktive. Koncesija ne smije biti razdijeljena na način da ne spada u područje primjene ove Direktive ako za to ne postoje objektivni razlozi.

5. Ako predloženi posao ili usluga mogu rezultirati dodjelom koncesije u obliku zasebnih grupa, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih grupa.

6. Ako je zbrojena vrijednost grupa jednaka ili veća od praga utvrđenog u ovom članku, ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

Članak 9.**Revizija praga**

1. Svake dvije godine, počevši od 30. lipnja 2013., Komisija provjerava odgovara li prag određen u članku 8. stavku 1. pragu utvrđenom u Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi („GPA“) za koncesije radova i po potrebi revidira taj prag u skladu s ovim člankom.

U skladu s metodom izračuna utvrđenom u GPA-u o javnoj nabavi Komisija računa vrijednost tog praga na osnovi prosječne dnevne vrijednosti eura u smislu posebnih prava vučenja (PPV) tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja. Vrijednost tako revidiranog praga zaokružuje se prema potrebi na najbližu nižu vrijednost u tisućama eura kako bi se osiguralo da se poštuje važeći prag predviđen GPA-om, a koji je iskazan u PPV-ima.

2. Svake dvije godine, počevši od 1. siječnja 2014., Komisija određuje vrijednosti, u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, praga navedenog u članku 8. stavku 1., revidiranih u skladu s ovim člankom stavkom 1.

U skladu s metodom izračuna utvrđenoj u GPA-u utvrđivanje tih vrijednosti temelji se na prosječnoj dnevnoj vrijednosti ovih valuta s obzirom na prag koji se primjenjuje izražen u eurima tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja.

3. Komisija objavljuje revidirani prag naveden u stavku 1. i njegova odgovarajuća vrijednost u nacionalnim valutama navedenima u stavku 2. prvom podstavku te vrijednost utvrđenu u skladu sa stavkom 2. drugim podstavkom u *Službenom listu Europske unije* početkom mjeseca studenog koji slijedi nakon revizije.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 48. da metodologiju utvrđenu u stavku 1. drugom podstavku prilagodi svim izmjenama metodologije iz GPA-a za reviziju pragova iz članka 8. stavka 1. te za određivanje odgovarajućih vrijednosti u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, kako je navedeno u stavku 2. ovog članka.

Komisiji se također dodjeljuje ovlast za usvajanje delegiranih akata u skladu s člankom 48. da revidira prag iz članka 8. stavka 1. u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

5. Ako je potrebno revidirati taj prag a vremenska ograničenja onemogućuju korištenje postupka određenog u članku 48. te tako nalažu razlozi hitnosti, na delegirane akte donesene na temelju stavka 4. drugog podstavka ovog članka primjenjuje se postupak iz članka 49.

Odjeljak II.

Izuzeca

Članak 10.

Izuzeca primjenjiva na koncesije koje dodjeljuju javni naručitelji i naručitelji

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije za usluge koje su dodijeljene javnom naručitelju ili naručitelju kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki a. ili njihovom udruženju na temelju isključivog prava.

Direktiva se ne primjenjuje na koncesije usluga dodijeljene gospodarskom subjektu na temelju isključivog prava koje mu je dodijeljeno u skladu s UFEU-om i pravnim aktima Unije kojima se utvrđuju zajednička pravila o pristupu tržištu primjenjivim na djelatnosti navedene u Prilogu II.

2. Odstupajući od ovog članka prvog stavka drugog podstavka, kada sektorsko zakonodavstvo Unije iz tog podstavka ne predviđa obveze transparentnosti specifične za određeni sektor, primjenjuje se članak 32.

Ako država članica gospodarskom subjektu daje isključivo pravo za izvršavanje jedne ili više djelatnosti navedenih u Prilogu II., o tome obavještava Komisiju u roku od jednog mjeseca nakon dodjele tog isključivog prava.

3. Ova Direktiva ne primjenjuje se na koncesije usluga zračnog prometa koje se temelje na dodjeli dozvole za upravljanje u smislu Uredbe (EZ) 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili za usluge javnog prijevoza putnika u smislu Uredbe (EZ) br. 1370/2007.

4. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije koje javni naručitelj ili naručitelj mora dodijeliti ili organizirati u skladu s postupcima koji se razlikuju od onih utvrđenih u ovoj Direktivi, a koje je utvrdio jedan od sljedećih:

(a) pravni instrument koji stvara međunarodne pravne obaveze, poput međunarodnog sporazuma sklopljenog u skladu s UFEU-om između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, a koji obuhvaća radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkoj provedbi ili korištenju projekta od strane država potpisnica;

(b) međunarodna organizacija.

Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije koje javni naručitelj ili naručitelj dodjeljuje u skladu s pravilima o nabavi koje određuju međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, ako ta organizacija ili institucija u cijelosti financira dotične koncesije. U slučaju koncesija koje većim dijelom sufinancira međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, strane se usuglašavaju o primjenjivim postupcima nabave.

Države članice priopćavaju sve pravne instrumente iz ovog stavka prvog podstavka točke (a) Komisiji, koja može tražiti savjet od Savjetodavnog odbora za javnu nabavu iz članka 48.

Ovaj stavak ne primjenjuje se na koncesije u područjima obrane i sigurnosti kako su navedena u Direktivi 2009/81/EC.

5. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije u područjima obrane i sigurnosti kako su navedena u Direktivi 2009/81/EC, i koje su uređene:

(a) posebnim postupovnim pravilima na temelju međunarodnog sporazuma ili dogovora sklopljenog između jedne ili više država članica i jedne ili više trećih zemalja;

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 293, 31.10.2008., str. 3.).

(b) posebnim postupovnim pravilima na temelju sklopljenog međunarodnog sporazuma ili dogovora koji se odnosi na razmjestaj postrojbi i tiče se pothvata države članice ili treće zemlje;

(c) posebnim postupovnim pravilima međunarodne organizacije koja nabavlja za svoje potrebe ili na koncesije koje država članica mora sklopiti u skladu s tim pravilima.

6. Ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu koncesija na područjima obrane i sigurnosti kako su navedena u Direktivi 2009/81/EZ, uz sljedeće iznimke:

(a) koncesije za koje bi primjena ove Direktive države članice obvezala na dostavljanje informacija čije se odavanje smatra protivnom osnovnim interesima za njenu sigurnost, ili kod kojih su nabava i izvršenje koncesije proglašene tajnom ili moraju biti popraćeni posebnim sigurnosnim mjerama u skladu sa zakonima ili drugim propisima na snazi u državi članici, pod uvjetom da je država članica utvrdila da bitne interese nije moguće zajamčiti manje drastičnim mjerama, poput onih iz stavka 7.;

(b) koncesije dodijeljene u okviru programa suradnje iz članka 13. točke (c) Direktive 2009/81/EZ;

(c) koncesije koje jedna vlada dodjeljuje drugoj vladi, a odnose se na radove i usluge izravno povezane s vojnom opremom ili osjetljivom opremom, ili na radove i usluge isključivo za vojne svrhe, ili osjetljive radove i osjetljive usluge;

(d) koncesije koje se dodjeljuju u trećoj zemlji i koje se provode kada su snage razmještene izvan teritorija Unije, ako operative potrebe zahtijevaju da te koncesije budu sklopljene s gospodarskim subjektima smještenima u području operacija;

(e) koncesije koje su na drugi način izuzete u smislu ove Direktive.

7. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije koje nisu na drugi način izuzete sukladno stavku 6. u mjeri u kojoj se zaštita osnovnih sigurnosnih interesa države članice ne može jamčiti s manje drastičnim mjerama, na primjer, nametanjem zahtjeva s ciljem zaštite povjerljive naravi podataka koje javni naručitelj ili

naručitelj stavlja na raspolaganje, u okviru postupka dodjele koncesije kako je predviđeno ovom Direktivom.

8. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije usluga za:

(a) stjecanje ili najam, bilo kakvim financijskim sredstvima, zemljišta, postojećih građevinskih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja se njih tiču;

(b) stjecanje, razvoj, produkciju ili koprodukciju programskog materijala namijenjenog za audiovizualne usluge ili radijske usluge, koje su dodijelili pružatelji audiovizualnih ili radijskih usluga, ili na koncesije za pružanje usluga radiotelevizijskog ili programskog emitiranja koji su dodijeljeni pružateljima audiovizualnih ili radijskih usluga. Za potrebe ovog članka, „audiovizualna medijska usluga” i „pružatelj medijske usluge” imaju isto značenje kao u članku 1. stavku 1. točkama (a) i (d) Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. „Program” ima značenje kao u članku 1. stavku 1. točki (b) te Direktive, ali uključuje i radijske programe te materijale za radijske programe. Nadalje, za potrebe ove odredbe, „programski materijal” ima isto značenje kao i „program”.

(c) usluge arbitraže i mirenja;

(d) za bilo koju od sljedećih pravnih usluga:

i. pravno zastupanje stranke od strane odvjetnika u smislu članka 1. Direktive Vijeća 77/249/EEZ ⁽²⁾ u:

— arbitraži ili mirenju u državi članici, trećoj zemlji ili pred instancom međunarodne arbitraže ili instancom za mirenje; ili

— sudskom postupku pred sudovima ili tijelima javne vlasti u državi članici ili trećoj zemlji ili pred međunarodnim sudovima ili institucijama;

ii. pravno savjetovanje koje odvjetnik pruža tijekom pripreme bilo kojeg od postupaka iz podtočke i ove točke ili ako postoji konkretna naznaka i velika vjerojatnost da će predmet na koji se savjet odnosi postati tema takvih postupaka, pod uvjetom da je savjet pružio odvjetnik u smislu članka 1. Direktive 77/249/EEZ;

⁽¹⁾ Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 77/249/EEZ od 22. ožujka 1977. o olakšavanju učinkovitog ostvarivanja slobode pružanja odvjetničkih usluga (SL L 78, 26.3.1977., str. 17.).

- iii. usluge ovjeravanja i certificiranja dokumenata koje moraju pružiti javni bilježnici;
- iv. pravne usluge koje pružaju skrbnici ili zakonski zastupnici maloljetnika ili druge pravne usluge čije je pružatelj imenovao sud dotične države članice ili su imenovani za izvođenje određenih zadataka pod nadzorom tih sudova;
- v. druge pravne usluge koje su u državi članici povezane, čak i povremeno, s izvršavanjem službenih ovlasti;
- (e) financijske usluge u vezi s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata u smislu Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, usluge središnje banke i operacije koje se provode u okviru Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog mehanizma za stabilnost;
- (f) zajmove, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata;
- (g) civilna obrana, civilna zaštita i usluge sprečavanja opasnosti koje pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, i koje su obuhvaćene sljedećim CPV oznakama: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 i 85143000-3 osim usluga kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata;
- (h) usluge političkih kampanji, obuhvaćene CPV oznakama 79341400-0, 92111230-3 i 92111240-6, ako ih je dodijelila politička stranka u okviru izborne kampanje;

9. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije za usluge lutrije koje su obuhvaćene CPV oznakom 92351100-7 i koje je država članica dodijelila gospodarskom subjektu na temelju isključivog prava. Za potrebe ovog stavka, pojam isključivog prava ne odnosi se na isključiva prava iz članka 7. stavka 2. ove Direktive.

Dodjela takvog isključivog prava podložna je objavi u *Službenom listu Europske unije*.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL L 145, 30.4.2004., str. 1.).

10. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije koje dodjeljuju naručitelji za obavljanje njihovih djelatnosti u trećoj zemlji, u uvjetima koji ne uključuju fizičku uporabu mreže ili zemljopisnog područja unutar Unije.

Članak 11.

Posebna izuzeća u području elektroničkih komunikacija

Ova Direktiva ne primjenjuje se na koncesije kojima je glavna namjena da se javnim naručiteljima omogući pružanje ili iskorištavanje javnih telekomunikacijskih mreža ili da se javnosti pruži jedna ili više usluga elektroničke komunikacije, kako je definirano u članku 2. točki (c) te Direktive.

Za potrebe ovog članka „javna komunikacijska mreža” i „elektronička komunikacijska usluga” imaju isto značenje kao i u Direktivi 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

Članak 12.

Posebna izuzeća u području vodnog gospodarstva

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije dodijeljene za:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom pitke vode;

(b) isporuku pitke vode takvim mrežama.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije s jednim, ili oboje, od sljedećih predmeta ako su povezane s djelatnostima iz stavka 1:

(a) projekti hidrauličkog inženjerstva, s navodnjavanjem ili isušivanjem zemljišta, pod uvjetom da količina vode koja će se koristiti za isporuku pitke vode predstavlja više od 20 % ukupne količine vode koja se dobiva takvim projektima odnosno instalacijama za navodnjavanje ili isušivanje; ili

(b) odlaganje ili obrada otpadnih voda.

⁽²⁾ Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 108, 24.4.2002., str. 33.).

Članak 13.**Koncesije dodijeljene povezanom društvu**

1. Za potrebe ovog članka, „povezano društvo” znači svako društvo čiji se godišnji izvještaji konsolidiraju s izvještajima naručitelja u skladu sa zahtjevima Direktive 2013/34/EU.

2. U slučaju subjekata koji nisu podložni Direktivi 2013/34/EU, „povezano poduzeće” znači bilo koje poduzeće koje:

- (a) može, izravno ili neizravno, biti podložno prevladavajućem utjecaju naručitelja;
- (b) može imati prevladavajući utjecaj na naručitelja; ili
- (c) zajedno s naručiteljem, podliježe prevladavajućem utjecaju drugog društva na temelju vlasništva, financijskog udjela ili pravila prema kojima djeluje.

Za potrebe ovog stavka, pojam „prevladavajući utjecaj” ima isto značenje kao u članku 7. stavku 4. drugom podstavku ove Direktive.

3. Neovisno o članku 17. i pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz stavka 4. ovog članka, ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije dodijeljene:

- (a) povezanom poduzeću od strane naručitelja; ili
- (b) društvu koje je povezano s jednim od naručitelja od strane zajedničkog pothvata koji se isključivo sastoji od više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti iz Priloga II.

4. Stavak 3. primjenjuje se na:

- (a) koncesije za usluge pod uvjetom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog poduzeća u prethodne tri godine, uzimajući u obzir sve usluge koje je to poduzeće pružilo, potječe od pružanja usluga naručitelju ili drugim poduzećima s kojima je povezano;
- (b) koncesije za radove pod uvjetom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog poduzeća u pre-

thodne tri godine, uzimajući u obzir sve radove koje je to poduzeće izvršilo, potječe od izvršavanja radova naručitelju ili drugim poduzećima s kojima je povezano.

5. Ako, zbog datuma kada je povezano društvo osnovano ili počelo obavljati djelatnosti, ne postoje podaci o prometu za prethodne tri godine, bit će dovoljno da to društvo učini vjerojatnim postizanje prometa iz stavka 4. točaka (a) ili (b), posebno pomoću poslovnih projekcija.

6. Ako više od jednog poduzeća povezanog s naručiteljem s kojim čini gospodarsku skupinu pruža iste ili slične usluge ili radove, postoci iz stavka 4. izračunavaju se uzimajući u obzir ukupni promet koji potječe od pružanja usluga ili izvođenja radova tih povezanih društava.

Članak 14.**Koncesije dodijeljene zajedničkom pothvatu ili naručitelju koji je sastavni dio zajedničkog pothvata**

Neovisno o članku 17. i pod uvjetom da je zajednički pothvat u pitanju osnovan s ciljem obavljanja predmetne djelatnosti tijekom razdoblja od najmanje tri godine i da akt kojim je zajednički pothvat osnovan uvjetuje da naručitelji od kojih se on sastoji budu u njegovu sastavu najmanje isto toliko vremena, ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije koje je dodijelio:

- (a) zajednički pothvat, osnovan isključivo od više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti iz Priloga II., jednom od tih naručitelja; ili
- (b) naručitelj takvom zajedničkom pothvatu čiji je on sastavni dio.

Članak 15.**Priopćavanje informacija od strane naručitelja**

Naručitelji Komisiji, na njezin zahtjev, dostavljaju sljedeće informacije u vezi s primjenom članka 12. stavaka 2. i 3. i članka 14.:

- (a) nazivi dotičnih društava ili zajedničkih pothvata;
- (b) vrsta i vrijednost dotičnih koncesija;

- (c) dokaz koji Komisija smatra nužnim da je odnos između društva ili zajedničkog pothvata kojima se dodjeljuju koncesije i naručitelja u skladu sa zahtjevima iz članka 13. ili članka 14.

Članak 16.

Isključivanje djelatnosti koje su izravno izložene tržišnom natjecanju

Ova se Direktiva ne primjenjuje na koncesije koje dodjeljuju naručitelji kada je, za državu članicu u kojoj će se takva koncesija izvršavati, utvrđeno temeljem članka 35. Direktive 2014/25/EU da je djelatnost izravno izložena tržišnom natjecanju u skladu s člankom 34. te Direktive.

Članak 17.

Koncesije između subjekata u javnom sektoru

1. Koncesija koju javni naručitelj ili naručitelj dodijeli kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki (a) drugoj pravnoj osobi na temelju privatnog ili javnog prava ne spada u područje primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) nad tom pravnom osobom javni naručitelj ili naručitelj izvršava kontrolu sličnu onoj koju provodi nad svojim poslovnim jedinicama;
- (b) kontrolirana pravna osoba ulaže više od 80 % svojih djelatnosti u izvršavanje zadataka koje joj je povjerio javni naručitelj ili naručitelj koji nad njom provodi kontrolu ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima taj javni naručitelj ili naručitelj provodi kontrolu; i
- (c) nema izravnog učešća privatnog kapitala u pravnoj osobi pod kontrolom osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod kontrolom.

Smatra se da javni naručitelj ili naručitelj kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki (a) nad pravnom osobom provodi kontrolu sličnu onoj koju provodi nad svojim poslovnim jedinicama u smislu ovog stavka prvog podstavka točke (a), ako ima presudan utjecaj i na strateške ciljeve i na važne odluke pravne osobe nad kojom se provodi kontrola. Tu kontrolu također može provoditi i druga pravna osoba nad kojom javni naručitelj ili naručitelj na isti način provodi kontrolu.

2. Stavak 1. također se primjenjuje ako pravna osoba pod kontrolom koja je javni naručitelj ili naručitelj iz članka 7. stavka 1. točke (a) dodijeli koncesiju svom javnom naručitelju ili naručitelju koji nad njim provodi kontrolu ili drugoj pravnoj osobi nad kojom isti javni naručitelj ili naručitelj provodi kontrolu, pod uvjetom da u pravnoj osobi kojoj se dodjeljuje koncesija nema izravnog učešća privatnog kapitala osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva primjenjivim nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod kontrolom.

3. Javni naručitelj ili naručitelj iz članka 7. stavka 1. točke (a) koji ne provodi kontrolu nad pravnom osobom na temelju privatnog ili javnog prava u smislu stavka 1. ovog članka ipak može dodijeliti koncesiju toj pravnoj osobi bez primjene ove Direktive, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) javni naručitelj ili naručitelj kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki (a) zajednički s drugim javnim naručiteljima ili naručiteljima provode kontrolu nad pravnom osobom koja je slična onoj koju provode nad svojim poslovnim jedinicama;
- (b) ta pravna osoba ulaže više od 80 % svojih djelatnosti u izvršavanje zadataka koje su joj povjerili javni naručitelji ili naručitelji koji nad njom provode kontrolu ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima ti javni naručitelji ili naručitelji provode kontrolu; i
- (c) nema izravnog učešća privatnog kapitala u pravnoj osobi pod kontrolom osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod kontrolom.

Za potrebe ovog stavka prvog podstavka točke (a), smatra se da javni naručitelji ili naručitelji kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki (a) provode zajedničku kontrolu nad pravnim osobama ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- i. tijela pravne osobe pod kontrolom nadležna za odlučivanje sastavljena su od predstavnika svih sudjelujućih javnih naručitelja ili naručitelja. Pojedinačni predstavnici mogu predstavljati nekoliko sudjelujućih javnih naručitelja ili naručitelja ili sve njih;

ii. ti javni naručitelji ili naručitelji mogu zajedno imati presudan utjecaj nad strateškim ciljevima i važnim odlukama pravne osobe pod kontrolom; i

iii. pravna osoba pod kontrolom nema interese različite od interesa javnih naručitelja ili naručitelja koji nad njom provode kontrolu.

4. Ugovor koji je sklopljen isključivo između dvaju ili više javnih naručitelja ili naručitelja kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki (a) ne spada u područje primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) ugovor utvrđuje ili uspostavlja suradnju između uključenih javnih naručitelja ili naručitelja s ciljem osiguravanja da se tražene javne usluge pružaju s ciljem ostvarivanja njihovih zajedničkih ciljeva;

(b) ta je suradnja uspostavljena isključivo na temelju potreba vezanih uz javne interese; i

(c) sudjelujući javni naručitelji ili naručitelji na otvorenom tržištu izvršavaju manje od 20 % djelatnosti na koje se odnosi suradnja.

5. Za utvrđivanje postotnog udjela djelatnosti iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), stavka 3. prvog podstavka točke (b) i stavka 4. točke (c) uzima se u obzir prosjek sveukupnog prometa ili drugo mjerilo koje se temelji na odgovarajućoj djelatnosti poput troškova koje su pravna osoba, javni naručitelj ili naručitelj iz članka 7. stavka 1. točke (a) imali za usluge, robu i radove za razdoblje od tri godine prije dodjele koncesije.

Ako, zbog datuma na koji su dotična pravna osoba, javni naručitelj ili naručitelj osnovani ili kada su počeli obavljati djelatnosti ili zbog reorganizacije njezinih djelatnosti, za promet ili drugo mjerilo koje se temelji na djelatnosti, poput troškova, nisu dostupni podaci za prethodne tri godine ili više nisu važeći, dovoljno je da ta pravna osoba poslovnim projekcijama pokaže da je mjerilo djelatnosti vjerodostojno.

Odjeljak III.

Opće odredbe

Članak 18.

Trajanje koncesije

1. Trajanje koncesije je ograničeno. Javni naručitelj ili naručitelj procjenjuje trajanje na temelju traženih radova ili usluga.

2. Za koncesije koje traju više od pet godina, najdulje trajanje koncesije neće prelaziti vrijeme u kojem se očekuje da bi koncesionar mogao nadoknaditi uložena sredstva za izvršenje radova ili pružanje usluga te ostvariti povrat uloženog kapitala uzimajući u obzir ulaganja potrebna za ostvarivanje posebnih ciljeva ugovora.

Ulaganja uzeta u obzir za potrebe izračuna uključuju i početna ulaganja i ulaganja tijekom trajanja koncesije.

Članak 19.

Društvene i druge posebne usluge

Koncesije za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu IV. koje spadaju u područje primjene ove Direktive podliježu samo obvezama iz članka 31. stavka 3. i članka 32., 46. i 47.

Članak 20.

Mješoviti ugovori

1. Koncesije čiji su predmet i radovi i usluge dodjeljuju se u skladu s odredbama primjenjivim na vrstu koncesije usluge koja karakterizira glavni predmet dotičnog ugovora.

U slučaju mješovitih koncesija koje se dijelom sastoje od socijalnih i drugih posebnih usluga nabrojanih u Prilogu IV. a dijelom od drugih usluga, glavni predmet odredit će se sukladno tome koja je od procijenjenih vrijednosti tih usluga viša.

2. Kada su razni dijelovi određenog ugovora objektivno odvojivi, primjenjuju se stavci 3. i 4.; kada razni dijelovi određenog ugovora objektivno nisu odvojivi, primjenjuje se stavak 5.

Kada je dio određenog ugovora obuhvaćen člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se članak 21. ove Direktive.

U slučaju ugovora čija je namjera obuhvatiti nekoliko djelatnosti, jedna od kojih podliježe ili Prilogu II. ovoj Direktivi ili Direktivi 2014/25/EU, primjenjive odredbe utvrđuju se u skladu s člankom 22. ove Direktive, odnosno člankom 6 Direktive 2014/25/EU.

3. U slučaju ugovora čiji su predmet elementi obuhvaćeni ovom Direktivom kao i drugi elementi, javni naručitelji i naručitelji mogu odlučiti dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove. Ako javni naručitelji ili naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji pravni režim se odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Ako javni naručitelji ili naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, ova se Direktiva primjenjuje, osim ako je drugačije propisano stavkom 4. ovog članka ili člankom 21., na mješoviti ugovor koji je u tu svrhu sklopljen, neovisno o vrijednosti dijelova koji bi inače spadali pod različite pravne režime i neovisno o tome kojem pravnom režimu bi ti dijelovi inače podliježali.

4. U slučaju mješovitih ugovora koji obuhvaćaju elemente koncesija, kao i elemente javnih ugovora obuhvaćenih Direktivom 2014/24/EU, ili ugovora obuhvaćenih Direktivom 2014/25/EU, mješoviti ugovor dodjeljuje se u skladu s Direktivom 2014/24/EU, odnosno Direktivom 2014/25/EU.

5. Kada se razni dijelovi određenog ugovora objektivno ne mogu razdvojiti, određuje se primjenjivi pravni režim na temelju glavnog predmeta tog ugovora.

U slučaju da takvi ugovori uključuju i elemente koncesija usluga i ugovora o javnoj nabavi robe, glavni predmet određuje se sukladno tome koja je od procijenjenih vrijednosti tih usluga ili nabave viša.

Članak 21.

Mješoviti ugovori o nabavi koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte

1. U slučaju mješovitih ugovora čiji su predmet elementi koncesije obuhvaćeni ovom Direktivom i nabava ostalih elemenata obuhvaćena člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se ovaj članak.

U slučaju ugovora čija je namjera obuhvatiti nekoliko djelatnosti, jedna od kojih podliježe ili Prilogu II. ovoj Direktivi ili Direktivi 2014/25/EU i druga koja je obuhvaćena člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjive odredbe utvrđuju se u skladu s člankom 23. ove Direktive, odnosno člankom 26. Direktive 2014/25/EU.

2. Kada je objektivno moguće razdijeliti razne dijelove određenog ugovora, javni naručitelji ili naručitelji mogu odlučiti dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijeliti jedinstveni ugovor.

Ako javni naručitelji ili naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji je pravni režim primjenjiv na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Ako javni naručitelji ili naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, primjenjuju se sljedeći kriteriji za određivanje primjenjivog pravnog režima:

(a) kada je dio dotičnog ugovora obuhvaćen člankom 346. UFEU-a ili su razni dijelovi obuhvaćeni člankom 346. UFEU-a, odnosno Direktivom 2009/81/EZ, ugovor se može dodijeliti bez primjene ove Direktive, pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima;

(b) u slučaju kada je dio određenog ugovora obuhvaćen Direktivom 2009/81/EZ, ugovor može biti dodijeljen u skladu s ovom Direktivom ili u skladu s Direktivom 2009/81/EZ, pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima.

Odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora ne smije se, međutim, donijeti radi izuzimanja ugovorâ od primjene ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

3. U slučaju kada se razni dijelovi određenog ugovora ne mogu objektivno razdijeliti, ugovor je moguće dodijeliti bez primjene ove Direktive ako ona uključuje elemente na koje se primjenjuje članak 346. UFEU-a. U suprotnom, javni naručitelj ili naručitelj može odlučiti dodijeliti ugovor u skladu s ovom Direktivom ili u skladu s Direktivom 2009/81/EZ.

Članak 22.

Ugovori koji obuhvaćaju obje djelatnosti navedene u Prilogu II. i druge djelatnosti

1. Odstupajući od odredaba članka 20., u slučaju ugovora predviđenih da obuhvaćaju nekoliko djelatnosti, naručitelji mogu dodijeliti zasebne ugovore za potrebe svake pojedine djelatnosti ili mogu dodijeliti jedinstveni ugovor. Ako naručitelji dodijele zasebni ugovor, odluka o tome koja se pravila primjenjuju na bilo koji od tih zasebnih ugovora donosi se na temelju obilježja pojedine djelatnosti na koju se to odnosi.

Neovisno o članku 20., ako naručitelji dodijele jedinstveni ugovor, primjenjuju se stavci 2. i 3. ovog stavka. Međutim, ako je jedna od dotičnih djelatnosti obuhvaćena člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se članak 23. ove Direktive.

Izbor između dodjele jedinstvenog ugovora ili dodjele više zasebnih ugovora ne smije biti vođen ciljem izuzimanja ugovora ili ugovorâ iz područja primjene ove Direktive ili, ako je primjenjivo, Direktiva 2014/24/EU ili 2014/25/EU.

2. Na ugovor kojim se namjerava obuhvatiti nekoliko djelatnosti primjenjuju se pravila koja se primjenjuju na djelatnost za koju je on prvenstveno namijenjen.

3. U slučaju ugovora za koje je objektivno nemoguće utvrditi za koju je djelatnost ugovor prvenstveno namijenjen, primjenjiva pravila utvrđuju u skladu sa sljedećim:

(a) koncesija se dodjeljuje u skladu s odredbama ove Direktive koje se primjenjuju na koncesije koje dodjeljuju javni naručitelji, ako jedna od djelatnosti za koju je koncesija namijenjena podliježe odredbama ove Direktive koje se primjenjuju na koncesije koje dodjeljuju javni naručitelji, a druga podliježe odredbama ove Direktive koje se primjenjuju na koncesije koje dodjeljuju naručitelji;

(b) ugovor se dodjeljuje u skladu s Direktivom 2014/24/EU ako jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podliježe ovoj Direktivi te ako druga djelatnost podliježe Direktivi 2014/24/EU;

(c) ugovor se dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom ako jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podliježe ovoj Direktivi te ako druga djelatnost ne podliježe ni ovoj Direktivi, ni Direktivi 2014/24/EU niti Direktivi 2014/25/EU.

Članak 23.

Koncesije koje obuhvaćaju djelatnosti navedene u Prilogu II. i djelatnosti koje uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte

1. U slučaju ugovora čija je namjena obuhvatiti nekoliko djelatnosti, naručitelji mogu dodijeliti zasebne ugovore za potrebe svake pojedine djelatnosti ili mogu dodijeliti jedinstveni ugovor. Ako naručitelji dodijele zasebne ugovore, odluka o tome koji se pravni režim primjenjuje na bilo koji od tih zasebnih ugovora donosi se na temelju obilježja pojedine djelatnosti na koju se to odnosi.

Neovisno o članku 21., ako naručitelji dodijele jedinstveni ugovor, primjenjuju se stavak 2. ovog članka.

Izbor između dodjele jedinstvenog ugovora ili dodjele više zasebnih ugovora ne smije, međutim, biti vođen ciljem izuzimanja ugovora ili ugovorâ iz područja primjene bilo ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

2. U slučaju ugovora čija je namjena obuhvatiti jednu djelatnost koja podliježe ovoj Direktivi i drugu djelatnosti koja je:

(a) obuhvaćena člankom 346. UFEU-a; ili

(b) podložna Direktivi 2009/81/EZ,

naručitelj može:

i. dodijeliti ugovor bez primjene ove Direktive u slučajevima navedenima u točki (a); ili

ii. dodijeliti ugovor bilo u skladu ovom Direktivom, bilo u skladu s Direktivom 2009/81/EZ, u slučajevima navedenima u točki (b). Prvi podstavak ovog stavka ne dovodi u pitanje pragove i izuzeća predviđene Direktivom 2009/81/EZ.

Ugovori navedeni u točki (b) koji također sadrže elemente nabave ili druge elemente obuhvaćene člankom 346. UFEU-a mogu se dodijeliti bez primjene ove Direktive.

Međutim, uvjet za primjenu ovog stavka jest da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima te da odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora nije donesena radi izuzimanja ugovorâ od primjene ove Direktive.

Odjeljak IV.

Posebne situacije

Članak 24.

Rezervirane koncesije

Države članice mogu rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima dodjele koncesije zaštićenim radionicama i gospodarskim subjektima čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba s invaliditetom ili osoba u nepovoljnom položaju ili mogu za takve koncesije omogućiti izvršenje u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja, ako najmanje 30 % zaposlenih osoba u tim radionicama, gospodarskim subjektima ili programima predstavljaju radnici s invaliditetom ili radnici u nepovoljnom položaju. Obavijesti o koncesiji ili u slučaju koncesija za usluge kako je određeno člankom 19., prethodna informativna obavijest mora sadržavati uputu na ovu odredbu.

Članak 25.**Usluge istraživanja i razvoja**

Ova se Direktiva primjenjuje samo na koncesije usluga istraživanja i razvoja koje su obuhvaćene CPV oznakama od 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5, pod uvjetom da su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

(a) korist ima isključivo javni naručitelj ili naručitelj za svoju upotrebu u obavljanju svojih vlastitih poslova; i

(b) javni naručitelj ili naručitelj u potpunosti je platio pruženu uslugu.

POGLAVLJE II.**Načela****Članak 26.****Gospodarski subjekti**

1. Gospodarski subjekti koji, sukladno pravu države članice u kojoj imaju poslovni nastan, imaju pravo pružati odgovarajuće usluge, ne smiju se odbijati samo iz razloga što bi, sukladno zakonu države članice u kojoj se ugovor dodjeljuje, morali biti ili fizičke ili pravne osobe.

Od pravnih se osoba može tražiti da u ponudi ili u zahtjevu navedu imena i relevantne stručne kvalifikacije osoblja odgovornog za izvršenje predmetnog ugovora.

2. Skupine gospodarskih subjekata, uključujući privremena udruženja, mogu sudjelovati u postupcima dodjele koncesije. Javni naručitelji ili naručitelji ne mogu od njih tražiti da za podnošenje ponude ili zahtjeva za sudjelovanje imaju određeni pravni oblik.

Kada je to potrebno, javni naručitelji ili naručitelji mogu u dokumentaciji o koncesiji pojasniti način na koji skupine gospodarskih subjekata moraju ispuniti zahtjeve vezane uz gospodarski i financijski položaj ili tehničku i stručnu sposobnost navedenu u članku 38. ako je to opravdano objektivnim razlozima i ako je razmjerno. Države članice mogu uspostaviti standardne uvjete za to kako skupine gospodarskih subjekata trebaju ispuniti te zahtjeve. Svaki uvjet za provedbu koncesije od strane takvih skupina gospodarskih subjekata koji je različit

od onih propisanih za pojedinačne sudionike također mora biti opravdan objektivnim razlozima i mora biti razmjeran.

3. Neovisno o stavcima 1. i 2, javni naručitelj ili naručitelj može od skupina gospodarskih subjekata zahtijevati da uzmu određeni pravni oblik kada im se dodijeli ugovor, u mjeri u kojoj je ta promjena nužna za zadovoljavajuće izvršenje ugovora.

Članak 27.**Nomenklature**

1. Pri svakom upućivanju na nomenklature u kontekstu dodjele koncesija koristi se „Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV)” kako je doneseno Uredbom (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

2. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 48. za prilagodbu CPV oznaka navedenih u ovoj Direktivi ako se izmjene u nomenklaturi CPV-a moraju odraziti u ovoj Direktivi pod uvjetom da one ne podrazumijevaju promjenu područja primjene ove Direktive.

Članak 28.**Povjerljivost**

1. Osim ako je ovom Direktivom ili nacionalnim pravom drukčije određeno, a kojem javni naručitelj podliježe, naročito zakonodavstvu koje se odnosi na pristup informacijama, i ne dovodeći u pitanje obveze koje se odnose na oglašavanje dodijeljene ugovore o koncesiji i na informacije za natjecatelje i ponuditelje navedene u člancima 32. i 40., javni naručitelj ili naručitelj ne otkriva informacije prosljeđene putem gospodarskih subjekata koje su označili kao povjerljive, uključujući tehničke ili trgovinske tajne i povjerljive aspekte ponuda, ali ne ograničavajući se na njih.

Ovim se člankom ne sprečava javno objavljivanje dijelova zaključenih ugovora koji nisu povjerljivi, uključujući sve naknadne izmjene.

2. Javni naručitelj ili naručitelj može nametnuti gospodarskim subjektima zahtjeve s ciljem zaštite povjerljive naravi podataka koje javni naručitelj ili naručitelj stavlja na raspolaganje tijekom cijelog postupka dodjele koncesije.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o Jedinstvenom rječniku javne nabave (CPV) (SL L 340, 16.12.2002., str. 1.).

Članak 29.

Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

1. Osim ako je korištenje elektroničkih sredstava obvezno sukladno članku 33. stavku 2. i članku 34., države članice ili javni naručitelji i naručitelji mogu odabrati jednu ili više sljedećih sredstava komunikacije za sve oblike komunikacije i razmjene informacija:

- (a) elektronička sredstva;
- (b) pošta ili telefaks;
- (c) usmena komunikacija, uključujući telefon, u pogledu komunikacija koje nisu osnovni elementi postupka dodjele koncesije i pod uvjetom da se sadržaj usmene komunikacije u dovoljnoj mjeri dokumentira na trajnom mediju;
- (d) osobna dostava ovjerena potvrdom o primitku.

Države članice mogu propisati korištenje elektroničkih sredstava komunikacije za koncesije, što nadilazi obveze utvrđene u članku 32. stavku 2. i članku 34..

2. Odabrana sredstva komunikacije moraju biti opće dostupna i nediskriminirajuća i ne smiju ograničavati pristup gospodarskih subjekata postupku dodjele koncesije. Sredstva i uređaji koji će se koristiti za komunikaciju elektroničkim sredstvima, kao i njihova tehnička obilježja, moraju biti interoperabilni s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije u općoj uporabi.

Javni naručitelji i naručitelji dužni su pri svakoj komunikaciji, razmjeni i pohranjivanju informacija osigurati očuvanje cjelovitosti podataka te povjerljivost zahtjeva za sudjelovanje i ponuda. Oni su dužni razmotriti sadržaj zahtjeva za sudjelovanje i ponuda tek nakon isteka vremenskog roka određenog za njihovo podnošenje.

GLAVA II.

PRAVILA O DODJELI KONCESIJA:**OPĆA NAČELA I POSTUPOVNA JAMSTVA**

POGLAVLJE I.

Opća načela

Članak 30.

Opća načela

1. Javni naručitelj ili naručitelj imaju slobodu u organiziranju postupka koji prethodi izboru koncesionara, podložno sukladnosti s ovom Direktivom.

2. Oblik postupka dodjele koncesije mora poštivati načela utvrđena u članku 3. Posebno tijekom postupka dodjele koncesije, javni naručitelj ili naručitelj ne smije davati informacije na diskriminirajući način kojim bi se moglo pogodovati pojedinim natjecateljima ili ponuditeljima u odnosu na druge.

3. Države članice dužne su poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurale da gospodarski subjekti u izvršavanju ugovora o koncesiji poštuju važeće obveze u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđenih pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili odredbama međunarodnog prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u Prilogu X.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 48. za izmjenu popisa iz Priloga X., kako bi, prema potrebi, dodala nove međunarodne sporazume koje su ratificirale sve države članice ili ako navedeni postojeći međunarodni sporazumi nisu više ratificirani od strane svih država članica ili su izmijenjeni na neki drugi način, primjerice s obzirom na njihovo područje primjene, sadržaj ili naziv.

Članak 31.

Obavijest o koncesiji

1. Javni naručitelji i naručitelji koji žele dodijeliti koncesiju moraju obznaniti svoju namjeru putem obavijesti o koncesiji.

2. Obavijesti o koncesiji sadržavaju informacije iz Priloga V. i, ako je potrebno, sve druge informacije koje javni naručitelj ili naručitelj smatra korisnima, u skladu s oblikom standardnih obrazaca.

3. Javni naručitelji i naručitelji koji žele dodijeliti koncesiju za društvene ili druge posebne usluge navedene u Prilogu IV. obvezni su obznaniti svoju namjeru o planiranoj dodjeli koncesije objavljivanjem prethodne informacijske obavijesti. Te obavijesti sadrže podatke navedene u Prilogu VI.

4. Iznimno od odredaba stavka 1., od javnih naručitelja ili naručitelja ne zahtijeva se objava obavijesti o koncesiji ako radove i usluge može isporučiti samo određeni gospodarski subjekt zbog bilo kojeg od navedenih razloga:

- (a) cilj koncesije jest stvaranje ili stjecanje jedinstvenog umjetničkog djela ili umjetničke izvedbe;
- (b) nepostojanje tržišnog natjecanja zbog tehničkih razloga;
- (c) postojanje isključivog prava;
- (d) zaštita prava intelektualnog vlasništva i isključivih prava osim onih definiranih u članku 2. točki 12.a.

Izuzeća navedena u točkama (b), (c) i (d) prvog podstavka primjenjuju se samo ako ne postoji prihvatljiva alternativa ili zamjena, a nepostojanje tržišnog natjecanja nije rezultat umjetnog sužavanja parametara dodjele koncesije.

5. Iznimno od odredaba stavka 1., od javnog naručitelja ili naručitelja ne zahtijeva se objava nove obavijesti o koncesiji ako nije podnesen nijedan zahtjev ili nijedna ponuda ili nijedna odgovarajuća ponuda ili nijedan odgovarajući zahtjev kao odgovor na prethodni postupak koncesije, pod uvjetom da početni uvjeti ugovora o koncesiji nisu bitno izmijenjeni i da je Komisiji, ako to ona zatraži, poslano izvješće.

Za potrebe prvog podstavka, smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za koncesiju i ako bez većih izmjena očito ne može odgovoriti na potrebe i zahtjeve javnog naručitelja ili naručitelja, kako je navedeno u dokumentaciji o koncesiji.

Za potrebe prvog podstavka, zahtjev za sudjelovanje smatra se neodgovarajućim:

- (a) ako dotični podnositelj zahtjeva jest ili može biti isključen sukladno članku 38. stavcima od 5. do 9. ili ako ne zado-

voljava kriterije odabira koje je odredio javni naručitelj ili naručitelj sukladno članku 38. stavku 1.;

- (b) ako zahtjevi za sudjelovanje uključuju neodgovarajuće ponude u smislu drugog podstavka.

Članak 32.

Obavijest o dodjeli koncesije

1. Najkasnije 48 dana nakon dodjele koncesije, javni naručitelji i naručitelji u skladu s postupcima utvrđenima u članku 33. šalju obavijest o dodjeli koncesije i o rezultatima postupka dodjele koncesije. Međutim, za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu IV. takve se obavijesti mogu rasporediti po tromjesečju. U tom slučaju, u roku 48 dana od završetka svakog tromjesečja šalju skupne obavijesti.

2. Obavijesti o dodjeli koncesije sadržavaju informacije određene u Prilogu VII. ili, u vezi s koncesijama navedenima u Prilogu IV. koje se odnose na koncesije za društvene i druge posebne usluge, podatke navedene u Prilogu VIII. i objavljuju se u skladu s člankom 33.

Članak 33.

Oblik i način objavljivanja obavijesti

1. Obavijesti o koncesiji, obavijesti o dodjeli koncesije i obavijest iz članka 43. stavka 1. drugog podstavka obuhvaćaju informacije utvrđene u prilogima V., VII. i VIII. u obliku standardnih obrazaca, uključujući standardne obrasce za ispravke.

Komisija utvrđuje te standardne obrasce putem provedbenih akata. Ti se provedbeni akti donose sukladno savjetodavnom postupku iz članka 50.

2. Obavijesti iz stavka 1. izrađuju se i prenose Ured za publikacije Europske unije elektroničkim sredstvima te objavljuju u skladu s Prilogom IX. Ured za publikacije Europske unije javnom naručitelju ili naručitelju daje potvrdu o zaprimanju obavijesti i o objavi poslanih podataka, navodeći datum objave što predstavlja dokaz o objavi. Obavijesti se objavljuju najkasnije pet dana nakon što su poslana. Troškove Ureda za publikacije Europske unije za objavljivanje takvih obavijesti snosi Unija.

3. Obavijesti o koncesiji objavljuju se u cijelosti na jednom ili više službenih jezika institucija Unije koje odabere javni naručitelj ili naručitelj. Ta jezična verzija ili te jezične verzije predstavljaju jedini vjerodostojan tekst ili tekstove. Sažetak važnih elemenata svake obavijesti objavljuje se na ostalim službenim jezicima institucija Unije.

4. Obavijesti o koncesiji i obavijesti o dodjeli koncesije ne objavljuju se na nacionalnoj razini prije objave Ureda za publikacije Europske unije, osim ako se objava na razini Unije ne dogodi 48 sati nakon što Ured za publikacije Europske unije potvrdi primitak potvrde o obavijesti od strane javnog naručitelja ili naručitelja kako je navedeno u stavku 2. Obavijesti o koncesiji i obavijesti o dodjeli koncesije objavljene na nacionalnoj razini ne smiju sadržavati druge informacije osim onih sadržanih u obavijestima koje su poslone Uredu za publikacije Europske unije, ali moraju navesti datum slanja obavijesti Uredu za publikacije Europske unije.

Članak 34.

Elektronička dostupnost dokumentacije o koncesiji

1. Javni naručitelji i naručitelji putem elektroničkih sredstava omogućavaju neograničen, potpuno neposredan i besplatan pristup dokumentaciji o koncesiji od dana objave obavijesti o koncesiji ili, kada obavijest o koncesiji ne uključuje poziv na podnošenje ponuda, od dana kada je poslan poziv za podnošenje ponuda. U tekstu obavijesti o koncesiji ili tih poziva navodi se internetska adresa na kojoj je dokumentacija o koncesiji dostupna.

2. U slučaju da se, u opravdanim okolnostima, a zbog izuzetnih sigurnosnih ili tehničkih razloga ili zbog osobito osjetljive naravi poslovne informacije koja zahtijeva vrlo visoku razinu zaštite, ne može omogućiti neograničen, potpuno neposredan i besplatan pristup određenim dokumentima o koncesiji elektroničkim sredstvima, javni naručitelji ili naručitelji obvezni su u obavijesti ili u pozivu na podnošenje ponuda navesti da će se dotični dokumenti o koncesiji poslati drugim sredstvima osim elektroničkim sredstvima i da se rok za zaprimanje ponuda produkuje.

3. Pod uvjetom da je to pravodobno zatraženo, javni naručitelji i naručitelji ili nadležne službe svim podnositeljima zahtijeva za sudjelovanje ili ponuditeljima koji sudjeluju u postupku dodjele koncesije stavljaju na raspolaganje dodatne informacije u vezi s dokumentacijom o koncesiji najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda.

Članak 35.

Suzbijanje korupcije i sprečavanje sukoba interesa

Države članice zahtijevaju od javnih naručitelja i naručitelja poduzimanje odgovarajućih mjera za suzbijanje prijevare, favoriziranja i korupcije i učinkovito sprečavanje, utvrđivanje i uklanjanje sukoba interesa koji proizlaze iz provedbe postupaka dodjele koncesije, kako bi se izbjeglo bilo kakvo narušavanje tržišnog natjecanja i osigurala transparentnost postupka dodjele i jednako postupanje prema svim natjecateljima i ponuditeljima.

Koncept sukoba interesa obuhvaća barem one situacije kada članovi osoblja javnog naručitelja ili naručitelja koji su uključeni u provedbu postupka dodjele koncesije ili mogu utjecati na ishod tog postupka imaju, izravno ili neizravno, financijski, gospodarski ili bilo koji drugi osobni interes koji bi se mogao smatrati štetnim za njihovu nepristranost i neovisnost u kontekstu postupka dodjele koncesije.

U pogledu sukoba interesa, usvojene mjere moraju se ograničiti na ono što je strogo neophodno za sprečavanje eventualnog sukoba interesa ili otklanjanje utvrđenog sukoba interesa.

POGLAVLJE II.

Postupovna jamstva

Članak 36.

Tehnički i funkcionalni zahtjevi

1. Tehničkim i funkcionalnim zahtjevima definiraju se značajke potrebne za radove ili usluge koje su predmet koncesije. One se navode u dokumentaciji o koncesiji.

Te se značajke također mogu odnositi na određeni proces proizvodnje ili izvedbe zatraženih radova ili usluga pod uvjetom da su povezane s predmetom ugovora i razmjerno njegovoj vrijednosti i ciljevima. Značajke mogu primjerice uključivati razine kvalitete, razine utjecaja na okoliš i klimu, rješenja za sve zahtjeve (uključujući pristup za osobe s invaliditetom) i ocjenu sukladnosti, izvedbu, sigurnost ili razmjere, nazivlje, simbole, ispitivanje i metode ispitivanja, obilježavanje i označavanje ili upute za korisnike.

2. Osim ako je to opravdano predmetom ugovora, tehnički i funkcionalni zahtjevi ne smiju upućivati na određenu marku ili izvor ili određeni proces koji karakterizira proizvode ili usluge koje pruža određeni gospodarski subjekt ili na zaštitne znakove, patente, vrste ili određenu proizvodnju ako bi to imalo učinak pogodovanja ili isključivanja određenih poduzeća ili određenih

proizvoda. Takva je uputa dopuštena, u iznimnim slučajevima, kada nije moguć dovoljno precizan i razumljiv opis predmeta ugovora. Uz takvu uputu treba navesti riječi „ili jednakovrijedan”.

3. Javni naručitelj ili naručitelj ne smije odbiti ponudu na temelju toga što radovi i usluge za koje se prikupljaju ponude nisu usklađeni s tehničkim i funkcionalnim zahtjevima na koje je uputio, kad ponuditelj u svojoj ponudi bilo kojim prikladnim sredstvom dokaže da su rješenja koja je predložio na jednakovrijedan način udovoljila tehničkim i funkcionalnim zahtjevima.

Članak 37.

Postupovna jamstva

1. Koncesije se dodjeljuju na osnovi kriterija dodjele koje utvrđuje javni naručitelj ili naručitelj u skladu s člankom 41., pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) ponuda ispunjava minimalne zahtjeve koje, prema potrebi, propiše javni naručitelj ili naručitelj;
- (b) ponuditelj ispunjava uvjete za sudjelovanje prema članku 38. stavku 1.; i
- (c) ponuditelj se ne isključuje iz sudjelovanja u postupku dodjele u skladu s člankom 38. stavicama od 4. do 7. i prema članku 38. stavku 9.

Takvi minimalni zahtjevi sadržavaju uvjete i značajke (osobito tehničke, fizičke, funkcionalne i pravne) koje svaka ponuda treba ispunjavati i posjedovati.

2. Javni naručitelj ili naručitelj dužan je pružiti:

- (a) u obavijesti o koncesiji, opis koncesije i uvjeta sudjelovanja;
- (b) u obavijesti o koncesiji, poziv na podnošenje ponude ili u drugim dokumentima o koncesiji, opis kriterija dodjele i, prema potrebi, minimalne zahtjeve koje je potrebno ispuniti.

3. Javni naručitelj ili naručitelj može ograničiti broj natjecatelja ili ponuditelja na odgovarajuću razinu, pod uvjetom da se

to učini na transparentan način i na osnovi objektivnih kriterija. Broj pozvanih natjecatelja ili ponuditelja mora biti dovoljan da osigura istinsko nadmetanje.

4. Javni naručitelj ili naručitelj dužan je svim sudionicima dostaviti opis predviđene organizacije postupka i indikativni rok završetka. Svi sudionici obavještavaju se o svakoj izmjeni te se, u mjeri u kojoj se ona tiče elemenata objavljenih u obavijesti o koncesiji, o njoj informiraju svi gospodarski subjekti.

5. Javni naručitelj ili naručitelj dužan je omogućiti odgovarajuće bilježenje faza postupka koristeći sredstva koja smatra prikladnima, podložno sukladnosti s člankom 28. stavkom 1.

6. Javni naručitelj ili naručitelj može s natjecateljima i ponuditeljima voditi pregovore. Predmet koncesije, kriteriji dodjele i minimalni zahtjevi ne smiju se mijenjati za vrijeme trajanja pregovora.

Članak 38.

Odabir natjecatelja i kvalitativna ocjena natjecatelja

1. Javni naručitelji i naručitelji dužni su potvrditi uvjete sudjelovanja koji se odnose na stručnu i tehničku sposobnost te na financijski i gospodarski položaj natjecatelja ili ponuditelja na osnovi osobnih izjava, preporuke ili preporuka koje se trebaju dostaviti kao dokaz u skladu sa zahtjevima navedenima u obavijesti o koncesiji, a koji su nediskriminirajući i razmjerni predmetu koncesije. Uvjeti za sudjelovanje moraju biti povezani i razmjerni potrebi za osiguranjem sposobnosti koncesionara da izvrši koncesiju, uzimajući u obzir predmet koncesije i svrhu osiguravanja istinskog nadmetanja.

2. S ciljem ispunjavanja uvjeta sudjelovanja utvrđenih u stavku 1., gospodarski se subjekt može, prema potrebi i za određenu koncesiju, osloniti na kapacitete drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu svojih veza s njima. Ako se gospodarski subjekt želi osloniti na sposobnosti drugih subjekata, mora javnom naručitelju ili naručitelju dokazati da će tijekom razdoblja koncesije na raspolaganju imati potrebne resurse, na primjer, dostavljanjem obveze tih subjekata u tu svrhu. S obzirom na financijski položaj, javni naručitelj ili naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekt i ti subjekti snose zajedničku odgovornost za izvršenje ugovora.

3. Pod istim uvjetima, skupina gospodarskih subjekata iz članka 26. može se osloniti na sposobnost članova skupine ili drugih subjekata.

4. Javni naručitelji i naručitelji iz članka 7. stavka 1. točke (a) dužni su isključiti gospodarski subjekt iz sudjelovanja u postupku dodjele koncesije ako uvide da je gospodarski subjekt bio osuđen pravomoćnom presudom zbog nekog od sljedećih razloga:

(a) sudjelovanja u zločinačkoj organizaciji, kako je određeno člankom 2. Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP⁽¹⁾;

(b) korupcije, kako je određeno člankom 3. Konvencije o borbi protiv korupcije koja uključuje dužnosnike Europskih zajednica ili dužnosnike država članica Europske unije⁽²⁾ i člankom 2. stavkom 1. Okvirne odluke Vijeća 2003/568/PUP⁽³⁾, kao i korupcije kako je određeno u nacionalnom pravu javnog naručitelja ili naručitelja ili gospodarskog subjekta;

(c) prijevare u smislu članka 1. Konvencije o zaštiti financijskih interesa⁽⁴⁾ Europskih zajednica;

(d) kaznenih djela terorizma ili kaznenih djela povezanih s terorističkim aktivnostima, kako je utvrđeno člancima 1. i 3. Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP⁽⁵⁾ ili poticanja, pomaganja, potpore ili pokušaja počinjenja kaznenog djela, kako je navedeno u članku 4. te Okvirne odluke;

(e) pranja novca ili financiranja terorizma, kako je definirano u članku 1. Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.).

⁽²⁾ SL C 195, 25.6.1997., str. 1.

⁽³⁾ Okvirna odluka Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru (SL L 192, 31.7.2003., str. 54.).

⁽⁴⁾ SL C 316, 27.11.1995., str. 48.

⁽⁵⁾ Okvirna odluka Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. o suzbijanju terorizma (SL L 164, 22.6.2002., str. 3.).

⁽⁶⁾ Direktiva 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma (SL L 309, 25.11.2005., str. 15.).

(f) dječjeg rada i drugih oblika trgovanja ljudima kako je određeno člankom 2. Direktive 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁷⁾ od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava

Obveza isključenja gospodarskog subjekta također se primjenjuje ako je osoba osuđena pravomoćnom presudom član upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela tog gospodarskog subjekta ili ima ovlasti reprezentacije, donošenja odluka ili kontrole u njemu.

Javni naručitelji osim onih navedenih u članku 4. stavku 1. točki a. mogu isključiti gospodarski subjekt iz sudjelovanja u postupku dodjele koncesije ako uvide da je gospodarski subjekt bio osuđen pravomoćnom presudom zbog bilo kojeg od razloga navedenih u prvom podstavku ovog stavka.

5. Javni naručitelji ili naručitelji, kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki a., isključuju gospodarski subjekt iz sudjelovanja u postupku dodjele koncesije ako uvide da gospodarski subjekt krši svoje obveze koje se odnose na plaćanje poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje i ako je to utvrđeno obvezujućom sudskom ili upravnom odlukom, u skladu s pravnim odredbama države u kojoj ima sjedište ili s onim državama članicama javnog naručitelja ili naručitelja.

Nadalje, javni naručitelji ili naručitelji mogu, kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki a., isključiti ili države članice od njih mogu zatražiti isključenje gospodarskog subjekta iz sudjelovanja u postupku dodjele koncesije, ako javni naručitelj ili naručitelj dokaže bilo kojim prihvatljivim sredstvima da gospodarski subjekt krši svoje obveze koje se odnose na plaćanje poreza ili doprinosa socijalnog osiguranja.

Ovaj se stavak više ne primjenjuje nakon što gospodarski subjekt ispuni svoje obveze plaćanja ili nakon što sklopi sporazumnu obvezu plaćanja poreza koji duguje ili doprinosa socijalnog osiguranja, uključujući, prema potrebi, sve nastale kamate ili kazne.

6. Države članice mogu predvidjeti odstupanje od obvezujućeg isključenja navedenog u stavcima 4. i 5., u iznimnim slučajevima, zbog bitnih razloga koji se odnose na javni interes, kao što je javno zdravlje ili zaštita okoliša.

⁽⁷⁾ Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njezinih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1.).

Države članice mogu također predvidjeti odstupanje od obvezujućeg isključenja iz stavka 5. ako bi isključenje bilo jasno nerazmjerno, osobito ako nisu plaćeni samo manji iznosi poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje ili ako je gospodarski subjekt bio obaviješten o točnom iznosu kojeg duguje nakon kršenja svojih obveza koje se odnose na plaćanje poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje u vrijeme u kojem nije mogao poduzeti mjere predviđene stavkom 5. trećim podstavkom prije isteka roka za podnošenje svog zahtjeva.

7. Javni naručitelji ili naručitelji mogu isključiti ili država članica od njih može zatražiti da isključe iz sudjelovanja u postupku dodjele koncesije bilo koji gospodarski subjekt ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- (a) ako mogu bilo kojim prihvatljivim sredstvima dokazati svako kršenje primjenjivih obveza iz članka 30. stavka 3.
- (b) ako je gospodarski subjekt u stečaju ili je insolventan ili u postupku likvidacije, ako njegovom imovinom upravlja stečajni upravitelj ili sud, ako je u nagodbi s vjerovnicima, ako je obustavio svoje poslovne aktivnosti ili je u bilo kakvoj sličnoj situaciji koja proizlazi iz sličnog postupka prema nacionalnim zakonima i propisima; javni naručitelj ili naručitelj, međutim, može odlučiti da ne isključi ili od njega država članica može zatražiti da ne isključi gospodarski subjekt koji se nalazi u jednoj od gore navedenih situacija ako se utvrdi da će dotični gospodarski subjekt biti sposoban izvršiti ugovor, uzimajući u obzir primjenjiva nacionalna pravila i mjere za nastavak poslovanja u slučaju tih situacija;
- (c) ako javni naručitelj može dokazati bilo kojim prihvatljivim sredstvima da je gospodarski subjekt kriv zbog grubog nehaja u profesionalnoj djelatnosti koji dovodi u pitanje njegov integritet;
- (d) ako se sukob interesa u smislu članka 35. drugog stavka ne može učinkovito ukloniti bilo kojim drugim, manje drastičnim mjerama;
- (e) ako javni naručitelj posjeduje dovoljno vjerodostojne pokazatelje da zaključi da je gospodarski subjekt sklopio sporazume s drugim gospodarskim subjektima kojima je cilj narušavanje tržišnog natjecanja;
- (f) ako gospodarski subjekt pokaže značajne ili postojeće nedostatke tijekom provedbe ključnog zahtjeva iz prethodne

koncesije ili prethodnog ugovora s javnim naručiteljem ili s naručiteljem, kako je utvrđeno u ovoj Direktivi ili u Direktivi 2014/25/EU čija je posljedica bila prijevremeni raskid tog prethodnog ugovora, naknada štete ili slične sankcije;

- (g) ako je gospodarski subjekt kriv za ozbiljno lažno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti razloga za isključenje ili za ispunjenje kriterija za odabir, ako je prikrivio takve podatke ili nije u stanju priložiti potrebne dokumente koji potkrepljuju takve podatke;
- (h) ako je gospodarski subjekt pokušao na nedoličan način utjecati na postupak odlučivanja javnog naručitelja ili naručitelja, doći do povjerljivih informacija koje bi mu mogle omogućiti nepoštenu prednost u postupku dodjele koncesije ili pružiti krivu informaciju koja može imati materijalni utjecaj na odluke koje se tiču isključenja, odabira ili dodjele;
- (i) u slučaju koncesija u području obrane i sigurnosti, kako je navedeno u Direktivi 2009/81/EZ, ako je za gospodarski subjekt utvrđeno, na osnovi svih dokaznih sredstava, uključujući zaštićene izvore podataka, da ne posjeduje odgovornost koja je nužna za isključivanje rizika sigurnosti države članice.

8. Javni naručitelji ili naručitelji, kako je navedeno u članku 7. stavku 1. točki a., u bilo kojem trenutku tijekom postupka isključuju gospodarski subjekt ako se pokaže da se dotični gospodarski subjekt, s obzirom na djela počinjena ili propuštena bilo prije ili tijekom postupka, nalazi u jednoj od situacija iz stavka 4. ovog članka i prvog podstavka stavka 5. ovog članka.

U bilo kojem trenutku tijekom postupka, javni naručitelji i naručitelji mogu isključiti ili država članica od njih može zatražiti da isključi gospodarski subjekt ako se pokaže da se dotični gospodarski subjekt, s obzirom na djela počinjena ili propuštena bilo prije ili tijekom postupka, nalazi u jednoj od situacija iz drugog podstavka stavka 5. i stavka 7.

9. Svaki gospodarski subjekt koji se nalazi u nekoj od situacija iz stavaka od 4. do 7. može pružiti dokaze kako bi dokazao da su mjere koje je poduzeo dovoljne da pokažu njegovu pouzdanost bez obzira na postojanje nekog bitnog razloga za isključenje. Ako se takav dokaz smatra dovoljnim, dotični gospodarski subjekt ne isključuje se iz postupka.

U tu svrhu, gospodarski subjekt dokazuje da je platio ili preuzeo obvezu plaćanja naknade bilo kakve štete prouzročene kažnjivim djelom ili propustom, da je u potpunosti razjasnio činjenice i okolnosti uz aktivnu suradnju s istražnim tijelima i da je poduzeo konkretne mjere tehničke i organizacijske prirode te mjere za osoblje primjerene za sprječavanje daljnjih kriminalnih djela ili propusta. Mjere koje poduzimaju gospodarski subjekti ocjenjuju se uzimajući u obzir težinu i posebne okolnosti kriminalnog djela ili propusta. Ako se smatra da su mjere nedostatne, dotični gospodarski subjekt prima obrazloženje takve odluke.

Gospodarski subjekt koji je pravomoćnom sudskom presudom isključen iz sudjelovanja u postupku nabave ili dodjele koncesije, nema pravo korištenja mogućnosti iz ovog stavka tijekom razdoblja isključenja koje je proizašlo iz takve presude u državi članici u kojoj je navedena presuda na snazi.

10. Države članice, zakonom ili drugim propisom i uzimajući u obzir pravo Unije, navode provedbene uvjete za ovaj članak. One posebno utvrđuju maksimalno razdoblje isključenja ako gospodarski subjekt nije poduzeo nikakve mjere predviđene stavkom 9. kako bi dokazao svoju pouzdanost. Ako razdoblje isključenja nije utvrđeno pravomoćnom presudom, to razdoblje ne može trajati dulje od pet godina od datuma izricanja pravomoćne osuđujuće presude u slučajevima iz stavka 4. i tri godine od datuma dotičnog događaja u slučajevima iz stavka 7.

Članak 39.

Rokovi za zaprimanje zahtjeva i ponuda za koncesiju

1. Prilikom određivanja rokova za zaprimanje zahtjeva ili ponuda, javni naručitelji ili naručitelji moraju posebno uzeti u obzir složenost koncesije i vrijeme potrebno za izradu ponuda ili zahtjeva, ne dovodeći u pitanje minimalne rokove utvrđene ovim člankom.

2. U slučaju da se zahtjevi ili ponude mogu izraditi samo nakon posjete lokaciji ili nakon pregleda na licu mjesta dokumenata koji potkrepljuju dokumente za dodjelu koncesije, rokovi za zaprimanje zahtjeva za koncesiju ili za zaprimanje ponuda određuju se tako da svi gospodarski subjekti na koje se to odnosi mogu biti upoznati sa svim informacijama potrebnima za izradu zahtjeva ili ponuda i, u svakom slučaju, duži su od minimalnih rokova navedenih u stavcima 3. i 4.

3. Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za koncesiju, bez obzira uključuju li se ponude ili ne, je 30 dana od datuma slanja obavijesti o koncesiji.

4. U slučaju da se postupak odvija u fazama, minimalni rok za zaprimanje inicijalnih ponuda je 22 dana od dana slanja poziva za podnošenje ponuda.

5. Minimalni rok za zaprimanje ponuda može se smanjiti za pet dana ako javni naručitelj ili naručitelj prihvati da se ponude mogu podnositi u elektroničkom obliku u skladu s člankom 29.

Članak 40.

Pružanje informacija natjecateljima i ponuditeljima

1. Javni naručitelj i naručitelj dužan je, čim je to moguće, obavijestiti svakog natjecatelja i ponuditelja o donesenim odlukama u vezi s dodjelom koncesije, uključujući i naziv izabranog ponuditelja, kao i o razlozima svake odluke o odbijanju zahtjeva ili ponude i o razlozima svake odluke o nedodjeljivanju ugovora za koji je postojala objava obavijesti o koncesiji ili o ponovnom pokretanju postupka.

Nadalje, na zahtjev zainteresirane strane, javni naručitelj ili naručitelj dužan je, što je prije moguće, a u svakom slučaju unutar 15 dana od dana primitka pisanog zahtjeva obavijestiti sve ponuditelje koji su podnijeli prihvatljivu ponudu o značajkama i relativnim prednostima izabrane ponude.

2. Javni naručitelj ili naručitelj može odlučiti uskratiti određene informacije navedene u stavku 1., a koje se tiču ugovora, ako bi objava takvih informacija ometala provedbu zakona na neki drugi način bila u suprotnosti s javnim interesom, štetila legitimnim tržišnim interesima gospodarskih subjekata, javnih ili privatnih, ili bi mogla dovesti u pitanje pošteno tržišno natjecanje među takvim subjektima.

Članak 41.

Kriteriji za odabir

1. Koncesije se dodjeljuju na temelju objektivnih kriterija koji su sukladni načelima određenima u članku 3. i koji jamče da su ponude ocijenjene u uvjetima učinkovitog tržišnog natjecanja kako bi se utvrdila sveobuhvatna gospodarska prednost za javnog naručitelja ili naručitelja.

2. Kriteriji dodjele koncesije povezani su s predmetom koncesije i ne smiju javnom naručitelju ili naručitelju dati neograničenu slobodu izbora. Oni mogu uključivati, između ostalog, okolišne, društvene kriterije ili one povezane s inovacijama.

Ti su kriteriji popraćeni zahtjevima koji omogućuju da informacije koje pružaju ponuditelji budu učinkovito provjerene.

Javni naručitelj ili naručitelj dužan je potvrditi ispunjavaju li ponude na adekvatan način kriterije dodjele.

3. Javni naručitelj ili naručitelj navodi kriterije prema redosljedu važnosti.

Ne uzimajući u obzir prvi podstavak, kada javni naručitelj ili naručitelj zaprimi ponudu koja predlaže inovativno rješenje uz iznimnu razinu funkcionalne učinkovitosti koju pažljivi javni naručitelj ili naručitelj nije mogao predvidjeti, javni naručitelj ili naručitelj može, iznimno, izmijeniti redosljed kriterija dodjele kako bi u obzir uzeo to inovativno rješenje. U tom slučaju, javni naručitelj ili naručitelj dužan je obavijestiti sve ponuditelje o navedenoj izmjeni redosljeda važnosti i dužan je izdati novi poziv za podnošenje ponuda, u vezi s minimalnim rokovima navedenima u članku 39. stavku 4. Kada su kriteriji dodjele objavljeni u trenutku objave obavijesti o koncesiji, javni naručitelj ili naručitelj dužan je objaviti novu obavijest o koncesiji, u vezi s minimalnim rokovima navedenima u članku 39. stavku 3.

Izmjena redosljeda ne dovodi do diskriminacije.

GLAVA III.

PRAVILA O IZVRŠENJU KONCESIJA

Članak 42.

Podugovaranje

1. Poštivanje obveza iz članka 30. stavka 3. od strane podugovaratelja osigurava se odgovarajućom mjerom nadležnih nacionalnih tijela koja djeluju u okviru svoje odgovornosti i nadležnosti.

2. U dokumentaciji o nabavi javni naručitelj ili naručitelj može tražiti ili država članica može od njega zahtijevati da od ponuditelja ili podnositelja zahtjeva traži da u svojoj ponudi navede svaki dio koncesije koji namjerava dati u podugovor trećim stranama i sve predložene podugovaratelje. Ovaj stavak ne utječe na pitanje odgovornosti glavnoga koncesionara.

3. U slučaju koncesija za radove i s obzirom na usluge koje se trebaju pružiti u prostoru pod nadzorom javnog naručitelja ili naručitelja, nakon dodjele koncesije i najkasnije nakon što započne izvršenje koncesije, javni naručitelj ili naručitelj traži od koncesionara da javnom naručitelju ili naručitelju naznači ime, podatke za kontakt i zakonske predstavnike podugovaratelja uključenih u te radove ili usluge, u mjeri u kojoj je to poznato u tom trenutku. Javni naručitelj ili naručitelj od konce-

sionara traži da ga obavijesti o svim promjenama u tim podacima za vrijeme trajanja koncesije, kao i o podacima koji se traže za sve nove podugovaratelje koje on naknadno uključi u takve radove ili usluge.

Neovisno o prvom podstavku, države članice mogu propisati obvezu dostavljanja traženih podataka izravno koncesionaru.

Prvi i drugi podstavak ne primjenjuje na dobavljače.

Javni naručitelji i naručitelji mogu proširiti ili od njih države članice mogu zahtijevati da prošire obveze navedene u prvom podstavku, na primjerice:

(a) koncesije za usluge osim onih koji se odnose na usluge koje se trebaju pružiti u objektima pod izravnim nadzorom javnog naručitelja ili naručitelja ili na dobavljače uključene u koncesije za radove ili usluge;

(b) podugovaratelje podugovaratelja koncesionara ili na subjekte koji se nalaze niže u podugovarateljskom lancu.

4. S ciljem izbjegavanja kršenja obveza iz članka 30. stavka 3., moguće je poduzeti odgovarajuće mjere, kao što su:

(a) Ako nacionalno pravo države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovaratelja i koncesionara, dotična država članica osigurava primjenu mjerodavnih pravila u skladu s uvjetima iz članka 30. stavka 3.

(b) Javni naručitelji i naručitelji mogu provjeriti ili država članica od njih može zatražiti da provjere postoje li razlozi za isključenje podugovaratelja sukladno članku 38. stavcima od 4. do 10. U takvim slučajevima, javni naručitelj ili naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni podugovaratelja za kojega je provjera pokazala da postoji obvezujuća osnova za isključenje. Javni naručitelj ili naručitelj može zatražiti ili država članica od njega može zatražiti da gospodarski subjekt zamijeni podugovaratelja za kojega je provjera pokazala da postoji neobvezujuća osnova za isključenje.

5. Države članice mogu predvidjeti stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava.

6. Države članice koje odluče propisati mjere u skladu sa stavcima 1. i 3. određuju, zakonom ili drugim propisom te uzimajući u obzir pravo Unije, provedbene uvjete za te mjere. Pritom, države članice mogu ograničiti njihovu primjenjivost, na primjer u odnosu na određene vrste ugovora, određene kategorije javnih naručitelja, naručitelja ili gospodarskih subjekata ili na određene iznose.

Članak 43.

Izmjena ugovora tijekom njihova trajanja

1. Koncesije je moguće mijenjati bez novog postupka dodjele koncesije u skladu s ovom Direktivom u svim sljedećim slučajevima:

(a) ako su izmjene, bez obzira na njihovu novčanu vrijednost, predviđene u prvotnoj dokumentaciji o koncesiji putem jasnih, preciznih i nedvosmislenih revizijskih klauzula, koje mogu uključivati klauzule o izmjeni cijene, ili putem opcija. Takve klauzule moraju navesti opseg i prirodu mogućih izmjena ili opcija, kao i uvjete u kojima se mogu upotrijebiti. Njima se ne smiju predviđati izmjene ili opcije koje bi izmijenile ukupnu prirodu koncesije;

(b) za dodatne radove ili usluge prvog koncesionara koji su se pokazali potrebnima i koji nisu bili uključeni u prvotnu koncesiju, ako promjena koncesionara:

i. nije moguća zbog gospodarskih ili tehničkih razloga, kao što su zahtjevi za zamjenjivošću i interoperabilnošću s postojećom opremom, uslugama ili postrojenjima koji se nabavljaju u okviru prvotne koncesije; i

ii. prouzročila bi značajne poteškoće ili znatno udvostručavanje troškova za javnog naručitelja ili naručitelja.

Međutim, u slučaju koncesija koje je dodijelio javni naručitelj s ciljem provođenja djelatnosti koja nije navedena u Prilogu II., bilo koje povećanje vrijednosti ne smije premašivati 50 % vrijednosti prvotne koncesije. Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, to se ograničenje primjenjuje na vrijednost svake izmjene. Takve uzastopne izmjene ne smiju imati za cilj zaobilaženje Direktive;

(c) ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

i. do potrebe za izmjenom došlo je zbog okolnosti koje pažljivi javni naručitelj ili naručitelj nije mogao predvidjeti;

ii. izmjenom se ne mijenja ukupna priroda koncesije;

iii. u slučaju koncesija koje je dodijelio javni naručitelj s ciljem provođenja djelatnosti koja nije navedena u Prilogu II., bilo koje povećanje vrijednosti ne smije biti veće od 50 % vrijednosti prvotne koncesije. Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, to se ograničenje primjenjuje na vrijednost svake izmjene. Takve uzastopne izmjene ne smiju imati za cilj zaobilaženje ove Direktive;

(d) ako novi koncesionar zamjenjuje onoga kojemu je javni naručitelj ili naručitelj prvotno dodijelio koncesiju uslijed:

i. nedvosmislene revizijske klauzule ili opcije u skladu s točkom (a);

ii. općeg ili djelomičnog nasljeđivanja prvotnog koncesionara, nakon restrukturiranja poduzeća, uključujući preuzimanje, spajanje, kupnju ili insolventnost, od strane drugog gospodarskog subjekta koji ispunjava prvotno utvrđene kriterije za kvalitativni odabir, pod uvjetom da to ne podrazumijeva druge značajne izmjene ugovora te da nema za cilj zaobilaženje primjene ove Direktive; ili

iii. u slučaju da sam javni naručitelj ili naručitelj preuzme obveze glavnog koncesionara prema svojim podugovarateljima, ako je takva mogućnost predviđena u nacionalnom zakonodavstvu;

(e) ako izmjene, bez obzira na njihovu vrijednost, nisu značajne u smislu stavka 4.

Javni naručitelji ili naručitelji koji su izmijenili koncesiju u slučajevima određenima u točkama (b) i (c) ovog stavka objavljuju obavijest o tome u *Službenom listu Europske unije*. Takva obavijest sadrži informacije navedene u Prilogu XI. i objavljuje se u skladu s člankom 33.

2. Nadalje, bez bilo kakve potrebe za provjerom jesu li ispunjeni uvjeti iz stavka 4. točaka od (a) do (d), koncesije je jednako moguće izmijeniti bez potrebe za novim postupkom dodjele koncesije u skladu s ovom Direktivom, ako je vrijednost izmjene manja od obje navedene vrijednosti:

i. praga određenog u članku 8.; i

ii. 10 % vrijednosti prvotne koncesije.

Međutim, izmjenom se ne može mijenjati ukupna priroda koncesije. Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, vrijednost se procjenjuje na temelju neto kumulativne vrijednosti uzastopnih izmjena.

3. U svrhu izračuna vrijednosti navedene u stavku 2. i stavku 1. točkama (b) i (c), ažurirana je vrijednost referentna vrijednost kada ugovor uključuje klauzulu o indeksaciji. Ako koncesija ne uključuje klauzulu o indeksaciji, ažurirana vrijednost izračunava se uzimajući u obzir prosječnu inflaciju u državi članici javnog naručitelja ili naručitelja.

4. Izmjena koncesije tijekom njezina trajanja smatra se značajnom u smislu stavka 1. točke (e) ako njome koncesija postaje bitno različita po svojoj naravi od one prvotno zaključene. U svakom slučaju, ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2, izmjena se smatra značajnom ako je ispunjen jedan ili više sljedećih uvjeta:

- (a) izmjenom se unose uvjeti koji bi, da su bili dio prvotnog postupka dodjele koncesije, dopustili prihvaćanje podnositelja zahtjeva osim onih koji su prvotno odabrani ili prihvaćanje ponude različite od ponude koja je izvorno prihvaćena ili bi privukli dodatne sudionike u postupak dodjele koncesije;
- (b) izmjenom se mijenja gospodarska ravnoteža koncesije u prilog koncesionara na način koji nije bio predviđen u prvotnoj koncesiji;
- (c) izmjenom se značajno proširuje opseg koncesije;
- (d) ako novi koncesionar zamijeni onoga kojemu je prvotno javni naručitelj ili naručitelj dodijelio koncesiju, osim u slučajevima navedenima u stavku 1. točki (d).

5. Novi postupak dodjele koncesije zahtijeva se u skladu s ovom Direktivom za druge izmjene odredaba koncesije za vrijeme njezina trajanja, osim onih navedenih u staccima 1. i 2.

Članak 44.

Raskid koncesije

Države članice dužne su osigurati da javni naručitelji i naručitelji mogu, pod uvjetima koji su određeni primjenjivim nacionalnim

pravom, raskinuti koncesiju tijekom njezina trajanja ako je ispunjen jedan ili više sljedećih uvjeta:

- (a) dogodila se izmjena koncesije koja bi zahtijevala novi postupak dodjele koncesije, na temelju članka 43.;
- (b) u vrijeme dodjele koncesije, ugovaratelj je bio u jednoj od situacija iz članka 38. stavka 4. te je stoga trebao biti isključen iz postupka dodjele koncesije;
- (c) Sud Europske unije utvrdi, u postupku sukladno članku 258. UFEU-a, da država članica nije ispunila svoje obveze u skladu s Ugovorima time što je javni naručitelj ili naručitelj koji pripada toj državi članici dodijelio predmetnu koncesiju bez ispunjavanja svojih obveza u skladu s Ugovorima i ovom Direktivom.

Članak 45.

Praćenje i izvještavanje

1. Kako bi se osigurala točna i učinkovita provedba, države članice moraju osigurati da barem zadatke koji su navedeni u ovom članku obavljaju jedno ili više tijela ili struktura. One će obavijestiti Komisiju o svim tijelima ili strukturama koje su nadležne za ove zadatke.

2. Države članice dužne su osigurati praćenje nad primjenom pravila o dodjeli ugovora o koncesiji. Ako tijela ili strukture za praćenje uoče određena kršenja, kao što su prijevarena, korupcija, sukob interesa ili druge ozbiljne nepravilnosti ili sistemske probleme, oni su ovlaštteni o tim nepravilnostima ili problemima obavijestiti nacionalna revizorska tijela, sudove ili druga odgovarajuća tijela ili strukture, kao što su javni pravobranitelj, nacionalni parlamenti ili odbori.

3. Rezultati aktivnosti praćenja u skladu sa stavkom 2. dostupni su javnosti putem odgovarajućih sredstava obavješćivanja.

Komisija može, najviše svake tri godine, tražiti od država članica da joj dostave izvješće o praćenju koje obuhvaća pregled najčešćih uzroka nepravilne primjene pravila za dodjelu ugovora o koncesijama, uključujući eventualne strukturne ili opetovane probleme u primjeni pravila, uključujući i eventualne slučajeve prijave i drugih oblika nezakonitog ponašanja.

4. Države članice dužne su osigurati da su informacije i smjernice za tumačenje i primjenu prava Unije za dodjelu ugovora o koncesijama dostupne bez naknade kako bi pomogle javnim naručiteljima i naručiteljima te gospodarskim subjektima u pravilnoj primjeni prava Unije.

GLAVA IV.

IZMJENE DIREKTIVA 89/665/EEZ I 92/13/EEZ

Članak 46.

Izmjene Direktive 89/665/EEZ

Direktiva 89/665/EEZ mijenja se kako slijedi:

1. U članku 1., stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na ugovore iz Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća (*), osim ako su takvi ugovori isključeni u skladu s člancima 7., 8., 9., 10., 12., 15., 16., 17. i 37. te Direktive.

Ova se Direktiva također primjenjuje na koncesije koje su dodijelili javni naručitelji, navedeni u Direktivi 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća (**), osim ako su takve koncesije isključene u skladu s člancima 10., 11., 12., 17. i 25. te Direktive.

Ugovori u smislu ove Direktive uključuju javne ugovore, okvirne sporazume, koncesije radova i usluga, i dinamičke sustave nabave.

Države članice poduzimaju mjere neophodne kako bi osigurale da se, u pogledu ugovora obuhvaćenih područjem primjene Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/23/EU, odluke javnih naručitelja mogu učinkovito razmatrati i, osobito, u najkraćem roku u skladu s uvjetima utvrđenima u člancima od 2. do 2.f ove Direktive, iz razloga što su takve odluke dovele do povrede prava Zajednice u području javne nabave ili povrede nacionalnih pravila koja prenose to pravo.

(*) Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

(**) Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).”

2. U članku 2.a stavak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Ugovor se nakon donošenja odluke o dodjeli ugovora iz područja primjene Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/23/EU ne može sklopiti prije isteka roka od najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je odluka o dodjeli ugovora poslana zainteresiranim ponuditeljima i natjecateljima, ako se koristi telefaks ili elektronička sredstva priopćavanja, ili ako se koriste druga sredstva komunikacije, prije isteka roka od najmanje 15 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kada je odluka o dodjeli ugovora poslana zainteresiranim ponuditeljima i natjecateljima, ili najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma primitka odluke o dodjeli ugovora.”;

(b) u četvrtom podstavku, prva alineja zamjenjuje se sljedećim:

„— sažetak bitnih razloga kako je utvrđeno u članku 55. stavku 2. Direktive 2014/24/EU, podložno članku 55. stavku 3. te Direktive, ili u članku 40. stavku 1. drugom podstavku Direktive 2014/23/EU, podložno odredbama članka 40. stavka 2. te Direktive i”.

3. Članak 2.b mijenja se kako slijedi:

(a) prvom stavku:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) ako Direktiva 2014/24/EU ili, gdje je relevantno, Direktiva 2014/23/EU ne zahtijeva prethodnu objavu obavijesti o ugovoru u *Službenom listu Europske unije*;”;

ii. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) u slučaju ugovora na temelju okvirnog sporazuma kako je predviđeno u članku 33. Direktive 2014/24/EU i u slučaju posebnog ugovora na temelju dinamičkog sustava nabave, kako je predviđeno u članku 34. te Direktive.”;

(b) u drugom stavku, prva i druga alineja zamjenjuju se sljedećim:

„— je došlo do kršenja članka 33. stavka 4. točke (c) ili članka 34. stavka 6. Direktive 2014/24/EU, i

— je procijenjena vrijednost jednaka ili prelazi pragove navedene u članku 4. Direktive 2014/23/EU.”

4. U članku 2.c, riječi „Direktive 2004/18/EZ” zamjenjuju se riječima „Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/23/EU”;

5. Članak 2.d mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1.:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) ako je javni naručitelj dodijelio ugovor bez prethodne objave obavijesti o ugovoru u *Službenom listu Europske unije*, kad to nije dopušteno u skladu s Direktivom 2014/24/EU ili Direktivom 2014/23/EU”;

ii. u točki (b) „Direktive 2004/18/EZ” zamjenjuju se riječima „Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/23/EU”;

(b) u stavku 4., prva alineja zamjenjuje se sljedećim:

„— javni naručitelj smatra da je dodjela ugovora bez prethodne objave obavijesti o ugovoru u *Službenom listu Europske unije* dopuštena u skladu s Direktivom 2014/24/EU ili Direktivom 2014/23/EU”;

(c) u stavku 5., prva alineja zamjenjuje se sljedećim:

„— javni naručitelj smatra da je sklapanje ugovora u skladu s člankom 33. stavkom 4. točkom (c) ili s člankom 34. stavkom 6. Direktive 2014/24/EU,”

6. U članku 2.f stavku 1. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) prije isteka najmanje 30 kalendarskih dana računajući od dana poslije dana kad je:

— javni naručitelj objavio obavijest o dodjeli ugovora u skladu s člancima 50. i 51. Direktive 2014/24/EU ili

u skladu s člancima 31. i 32. Direktive 2014/23/EU, uz uvjet da ta obavijest uključuje opravdanje odluke javnog naručitelja da dodjeli ugovor bez prethodne objave obavijesti o ugovoru u *Službenom listu Europske unije* ili;

— javni naručitelj obavijestio ponuditelje ili natjecatelje na koje se to odnosi o sklapanju ugovora, uz uvjet da ta informacija sadržava sažetak bitnih razloga kako je utvrđeno u članku 55. stavku 2. Direktive 2014/24/EU, prema odredbama članka 55. stavka 3. te Direktive ili u članku 37.a stavku 1. Direktive 2014/23/EU, prema odredbama članka 40. stavka 2. te Direktive. Ova se mogućnost također primjenjuje na slučajeve iz članka 2.b prvog stavka točke (c) ove Direktive”;

7. U članku 3., stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Komisija se može pozvati na postupak predviđen u stavicama od 2. do 5., ako je prije sklapanja ugovora procijenila da je došlo do ozbiljne povrede prava Unije u području javne nabave tijekom postupka dodjele ugovora koji je u području primjene Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/23/EU.”

Članak 47.

Izmjene Direktive 92/13/EEZ

Direktiva 92/13/EEZ mijenja se kako slijedi:

1. U članku 1. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na ugovore iz Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća (*), osim ako su takvi ugovori isključeni u skladu s člancima od 18. do 24., od 27. do 30., 34. ili 59. te Direktive.

Ugovori u smislu značenja ove Direktive jesu ugovori o javnoj nabavi robe, ugovori o javnim radovima i uslugama, koncesije radova i usluga, okvirni sporazumi i dinamički sustavi nabave.

Ova se Direktiva također primjenjuje na koncesije koje su dodijelili naručitelji, navedeni u Direktivi 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća (**), osim ako su takve koncesije isključene u skladu s člancima 10., 12., 13., 14., 16., 17., i 21. te Direktive.

Države članice poduzimaju mjere neophodne kako bi osigurale da se, u pogledu ugovora obuhvaćenih područjem primjene Direktive 2014/25/EU ili Direktive 2014/23/EU, odluke javnih naručitelja mogu učinkovito razmatrati i, osobito, u najkraćem roku u skladu s uvjetima utvrđenima u člancima od 2. do 2.f ove Direktive, iz razloga što su takve odluke dovele do povrede prava Unije u području nabave ili povrede nacionalnih pravila koja prenose to pravo.

(*) Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetske i prometne usluge te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZSL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

(**) Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

2. Članak 2.a stavak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Ugovor se nakon donošenja odluke o dodjeli ugovora iz područja primjene Direktive 2014/25/EU ili Direktive 2014/23/EU ne može sklopiti prije isteka roka od najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kad je odluka o dodjeli ugovora poslana zainteresiranim ponuditeljima i natjecateljima, ako se koristi telefaks ili elektronička sredstva priopćavanja, ili ako se koriste druga sredstva komunikacije, prije isteka roka od najmanje 15 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma kada je odluka o dodjeli ugovora poslana zainteresiranim ponuditeljima i natjecateljima, ili najmanje 10 kalendarskih dana računajući od dana poslije datuma primitka odluke o dodjeli ugovora.”;

(b) u četvrtom podstavku, prva alineja zamjenjuje se sljedećim:

„– sažetak odgovarajućih razloga kako je utvrđeno u članku 75. stavku 2. Direktive 2014/25/EU, podložno odredbama članka 75. stavka 3. te Direktive ili u članku 40. stavku 1. Direktive 2014/23/EU, podložno odredbama članka 40. stavka 2. te Direktive i”

3. Članak 2.b. mijenja se kako slijedi:

(a) u prvom stavku:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) ako Direktiva 2014/25/EU ili, gdje je relevantno, Direktiva 2014/23/EU ne zahtijeva prethodnu objavu obavijesti u *Službenom listu Europske unije*,”

ii. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) u slučaju posebnih ugovora na temelju dinamičkog sustava nabave, kako je predviđeno u članku 52. Direktive 2014/25/EU.”

(b) u drugom stavku, prva i druga alineja zamjenjuju se sljedećim:

„– je došlo do kršenja članka 52. stavka 6. Direktive 2014/25/EU, i

— je vrijednost ugovora jednaka ili prelazi pragove navedene u članku 15. Direktive 2014/25/EU.”

4. U članku 2.c riječi „Direktive 2004/17/EZ” zamjenjuju se riječima „Direktive 2014/25/EU ili Direktive 2014/23/EU”:

5. Članak 2.d mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1.

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) ako je naručitelj dodijelio ugovor bez prethodne objave obavijesti u *Službenom listu Europske unije*, kad to nije dopušteno u skladu s Direktivom 2014/25/EU ili Direktivom 2014/23/EU”;

ii. u točki (b) riječi „Direktive 2004/17/EZ” zamjenjuju se riječima „Direktive 2014/25/EU ili Direktive 2014/23/EU”

(b) u stavku 4., prva alineja zamjenjuje se sljedećim:

„– naručitelj smatra da je dodjela ugovora bez prethodne objave obavijesti u *Službenom listu Europske unije* dopuštena u skladu s 2014/25/EU ili Direktivom 2014/23/EU,”;

(c) u stavku 5., prva alineja zamjenjuje se sljedećim:

„– javni naručitelj smatra da je sklapanje ugovora u skladu s člankom 52. stavkom 6. Direktive 2014/25/EU.”

6. U članku 2.f stavku 1., točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) prije isteka najmanje 30 kalendarskih dana računajući od dana poslije dana kad je:

— naručitelj objavio obavijest o dodjeli ugovora u skladu s člancima 70. i 71. Direktive 2014/25/EU ili u skladu s člancima 31. i 32. Direktive 2014/23/EU, uz uvjet da ta obavijest uključuje opravdanje odluke javnog naručitelja da dodjeli ugovor bez prethodne objave obavijesti u *Službenom listu Europske unije*, ili

— naručitelj je obavijestio ponuditelje ili natjecatelje na koje se to odnosi o sklapanju ugovora, uz uvjet da ta informacija sadržava sažetak bitnih razloga kako je utvrđeno u članku 75. stavku 2. Direktive 2014/25/EU, podložno odredbama članka 75. stavka 3. te Direktive ili u članku 40. stavku 1. Direktive 2014/23/EU, podložno članku 40. stavku 2. te Direktive. Ova se mogućnost također primjenjuje na slučajeve iz članka 2.b prvog stavka točke (c) ove Direktive;”

7. U članku 8., stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Komisija može primijeniti postupak predviđen u stavcima od 2. do 5., ako je prije sklapanja ugovora procijenila da je došlo do ozbiljne povrede prava Unije u području nabave tijekom postupka dodjele ugovora koji je u području primjene Direktive 2014/25/EU ili Direktive 2014/23/EU ili u odnosu na članak 26. stavak 1. Direktive 2014/25/EU u slučaju naručitelja na koje se ta odredba primjenjuje”.

GLAVA V.

DELEGIRANE OVLAŠTI, PROVEDBENE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 48.

Delegiranje ovlasti

1. Ovlašti za donošenje delegiranih akata dodjeljuju se Komisiji prema uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Delegiranje ovlasti iz članka 7. stavka 3., članka 9. stavka 4., članka 27. stavka 2. i članka 30. stavka 4. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno razdoblje od 17. travnja 2014.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 7. stavka 3., članka 9. stavka 4., članka 27. stavka 2. i članka 30. stavka 4. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim Komisija donese delegirani akt, ona ga istodobno dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen u skladu s člankom 7. stavkom 3., člankom 9. stavkom 4., člankom 27. stavkom 2. i člankom 30. stavkom 4. stupa na snagu samo ako se tome ne usprotive ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od obavijesti Europskom parlamentu i Vijeću o tom aktu ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće izvijestili Komisiju da se ne protive. To se razdoblje produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 49.

Žurni postupak

1. Delegirani akti doneseni u skladu s ovim člankom stupaju na snagu bez odlaganja te se primjenjuju dok god nema protivljenja u skladu sa stavkom 2. U obavijesti o delegiranom aktu koja se dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću navode se razlozi za primjenu hitnog postupka.

2. Europski parlament ili Vijeće mogu uložiti prigovor na delegirani akt u skladu s postupkom iz članka 48. stavka 5. U navedenom slučaju, Komisija nakon obavijesti o protivljenju odluci Europskog parlamenta ili Vijeća bez odgađanja stavlja akt izvan snage.

Članak 50.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Savjetodavni odbor za javnu nabavu osnovan Odlukom Vijeća 71/306/EEZ⁽¹⁾. Taj odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) 182/2011.

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 71/306/EEZ od 26. srpnja 1971. o osnivanju Savjetodavnog odbora za ugovore o javnim radovima. (SL L 185, 16.8.1971., str. 15.).

2. Kod upućivanja na ovaj članak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 51.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone, propise i upravne odredbe potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 18. travnja 2016. One Komisiji bez odlaganja dostavljaju tekst navedenih odredaba.

Kada države članice donose ove mjere, prilikom njihove službene objave, te mjere sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst mjera odredaba nacionalnog prava koje donose u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 52.

Prijelazne odredbe

Upućivanja na članak 1. stavak 3. točke (a) i (b) Direktive 2004/17/EZ i na članak 1. stavke 3. i 4. i glavu III. Direktive 2004/18/EZ smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu.

Članak 53.

Praćenje i izvješćivanje

Komisija procjenjuje gospodarske učinke na unutarnje tržište, osobito u vezi s čimbenicima kao što su prekogranična dodjela ugovora i transakcijski troškovi, a koji su posljedica primjene pragova koji su utvrđeni člankom 8. i o njima izvješćuje Europski parlament i Vijeće do 18. travnja 2019. Preispitat će se prikladnost razine pragova u kontekstu pregovora u okviru GPA-a, uzimajući u račun utjecaj inflacije i transakcijskih troškova. Komisija, ako je to moguće i primjereno, razmatra predlaganje povećanja iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u tijekom sljedećeg kruga pregovora.

U slučaju bilo kakve promjene iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u, izvješće prema potrebi prati zakonodavni prijedlog kojim se mijenjaju pragovi određeni u ovoj Direktivi.

Komisija također procjenjuje gospodarske učinke isključenja utvrđenih u članku 12. na unutarnje tržište, uzimajući u obzir određene strukture vodnog sektora, i o njima izvješćuje Europski parlament i Vijeće do 18. travnja 2019.

Komisija preispituje funkcioniranje ove Direktive i o tome obavještava Europski parlament i Vijeće do 18. travnja 2021., a nakon toga svakih pet godina na osnovi informacija koje države članice dostavljaju u skladu s člankom 45. stavkom 3.

Komisija objavljuje rezultate navedenog preispitivanja koje se provodi u skladu s četvrtim stavkom.

Članak 54.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova se Direktiva ne primjenjuje na dodjelu koncesija za koje se prikupljaju ponude ili su dodijeljene prije 17. travnja 2014.

Članak 55.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 26. veljače 2014.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
D. KOURKOULAS

PRILOG I.

POPIS DJELATNOSTI NAVEDENIH U ČLANKU 5. TOČKI (7) ⁽¹⁾

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Napomene	
45			Gradnja	Ovaj odjeljak uključuje: — gradnju novih zgrada i pogona, obnovu i uobičajene popravke	45000000
	45.1		Priprema gradilišta		45100000
		45.11	Rušenje i razbijanje zgrada; zemljani radovi	Ovaj razred obuhvaća: — rušenje zgrada i drugih konstrukcija, — čišćenje gradilišta, — zemljane radove: iskope, odlaganje, poravnavanje i izravnavanje gradilišta, kopanje jarka, uklanjanje stijena, miniranje itd. — pripremu terena za kopanje rude — uklanjanje viška materijala i ostalo uređenje te pripremu zemljišta i terena bogatih mineralima. Ovaj razred također obuhvaća: — drenažu gradilišta, — drenažu poljoprivrednog ili šumskog zemljišta.	45110000
		45.12	Pokusno bušenje i sondiranje	Ovaj razred obuhvaća: — pokusno bušenje, sondiranje i uzimanje uzorka izvađenog geološkim bušenjem za građevinske, geofizičke, geološke ili slične svrhe. Ovaj razred ne uključuje: — bušenje proizvodnih bušotina nafte ili plina, vidjeti 11.20, — bušenje izvora vode, vidjeti 45.25, — izgradnju okana, vidjeti 45.25, — istraživanje naftnih i plinskih polja, geofizička, geološka i seizmička mjerenja, vidjeti 74.20.	45120000
	45.2		Izgradnja kompletnih građevinskih objekata ili njihovih dijelova; nisko- gradnja		45200000

⁽¹⁾ Ako postoji bilo kakva razlika u tumačenju između CPV-a i NACE-a, vrijedi nomenklatura CPV-a.

NACE Rev. 1 (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Napomene	
		45.21	Opća visokogradnja i niskogradnja	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — gradnju svih vrsta građevina niskogradnje, — mostove, uključujući i one za autoceste na stupovima, vijadukata, tunela i podzemnih željeznica, — cjevovode na velike udaljenosti, komunikacijske i energetske vodove, — gradske cjevovode, gradske komunikacijske i energetske vodove — prateću urbanu infrastrukturu, — sklapanje i postavljanje montažnih konstrukcija na licu mjesta. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — uslužne aktivnosti povezane sa crpljenjem nafte i plina, vidjeti 11.20, — postavljanje gotovih montažnih konstrukcije iz nebetonskih dijelova koje je izradio izvođač, vidjeti odjeljke 20., 26. i 28., — građevinske radove, osim na izgradnji zgrada, na stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, vidjeti 45.23, — instalaterske radove na građevinama, vidjeti 45.3, — završne građevinske radove, vidjeti 45.4, — djelatnosti arhitekture i inženjeringa, vidjeti 74.20, — upravljanje građevinskim projektima, vidjeti 74.20. 	<p>45210000</p> <p>Osim:</p> <p>– 45213316</p> <p>45220000</p> <p>45231000</p> <p>45232000</p>
		45.22	Krovovezački i krovopokrivački radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — krovovezačke radove, — krovopokrivačke radove, — hidroizolaciju. 	45261000
		45.23	Izgradnja autocesta, cesta, uzletišta i sportskih objekata	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — izgradnju autocesta, ulica, cesta, ostalih kolnih i pješačkih putova, — izgradnju pruga, — izgradnju uzletno-sletnih staza, — građevinske radove, osim na izgradnji zgrada, na stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, 	<p>45212212 i DA03</p> <p>45230000</p> <p>osim:</p> <p>– 45231000</p> <p>– 45232000</p> <p>– 45234115</p>

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Napomene	
				<ul style="list-style-type: none"> — ličenje oznaka na cestovnim površinama i parkiralištima. Ovaj razred ne uključuje: <ul style="list-style-type: none"> — pripremne zemljane radove, vidjeti 45.11 	
		45.24	Izgradnja hidrograđevnih objekata	Ovaj razred obuhvaća: <ul style="list-style-type: none"> — izgradnju: — vodnih putova, pristaništa i riječnih građevina, turističkih pristaništa (marina), prevodnica itd., — brana i nasipa, — jaružarenje, — podvodne radove. 	45240000
		45.25	Ostali građevinski radovi koji obuhvaćaju posebne zanate	Ovaj razred obuhvaća: <ul style="list-style-type: none"> — građevinske djelatnosti specijalizirane za jednu značajku zajedničku za različite vrste konstrukcija koje zahtijevaju specijalizirane vještine ili opremu, — izgradnju temelja, uključujući zabijanje pilona, — bušenje i izgradnju izvora vode, kopanje okana, — postavljanje čeličnih elemenata koje ne izrađuje sam izvođač, — savijanje čelika — zidanje opekom i kamenom, — podizanje i rastavljanje skela i radnih platformi, uključujući najam skela i radnih platformi, — gradnju dimnjaka i industrijskih peći. Ovaj razred ne uključuje: <ul style="list-style-type: none"> — najam skela bez postavljanja i rastavljanja, vidjeti 71.32 	45250000 45262000
	45.3		Građevinske instalacije		45300000
		45.31	Električno ožičenje i elektromontažni radovi	Ovaj razred obuhvaća ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje: <ul style="list-style-type: none"> — električnog ožičenja i elektromontažne radove, — sustava telekomunikacija, — sustava električnoga grijanja, — radijskih i televizijskih kućnih antena, 	45213316 45310000 Osim: – 45316000

NACE Rev. 1 (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Napomene	
				<ul style="list-style-type: none"> — požarnih alarma, — protuprovalnih alarmnih sustava, — dizala i pokretnih stepenica, — gromobrana itd. 	
		45.32	Izolacijski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje toplinske izolacije, zvučne izolacije i izolacije protiv vibracija. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — hidroizolaciju, vidjeti 45.22. 	45320000
		45.33	Vodoinstalaacijski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje: — vodoinstalacije i sanitarne opreme — plinske opreme, — opreme i vodova za grijanje, ventilaciju, hlađenje ili klimatizaciju — sustava raspršivača. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju sustava električnoga grijanja, vidjeti 45.31. 	45330000
		45.34	Ostale građevinske instalacije	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju rasvjetnih i signalizacijskih sustava za ceste, pruge, uzletišta i luke, — ugradnju naprava i opreme koja nije drugdje opisana u zgrade ili druge projekte izgradnje 	45234115 45316000 45340000
	45.4		Završni građevinski radovi		45400000
		45.41	Žbukanje	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — nanošenje u zgradama ili drugim projektima izgradnje unutarnje i vanjske žbuke ili zidarskoga gipsa, uključujući srodne podloge za žbuku. 	45410000
		45.42	Ugradnja stolarije	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju vrata, prozora, okvira za vrata i prozore, ugradnih kuhinja, stuba, opreme za trgovine i slično, koje nije izradio sam izvoditelj, od drva ili drugih materijala, 	45420000

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Napomene	
				<ul style="list-style-type: none"> — unutarnje završne radove kao što su stropovi, drvene zidne obloge, pomične pregrade itd. Ovaj razred ne uključuje: <ul style="list-style-type: none"> — postavljanje parketa i drugih drvenih podnih obloga, vidjeti 45.43. 	
		45.43	Oblaganje podova i zidova	Ovaj razred obuhvaća: <ul style="list-style-type: none"> — polaganje, postavljanje, vješanje ili ugradnju u zgrade ili druge projekte izgradnje: — zidnih ili podnih pločica od keramike, betona ili rezanog kamena, — parketa i drugih podnih obloga, tepiha i linoleuma, — uključujući gumene ili plastične, — podne ili zidne teraco, mramorne, granitne obloge ili obloge od škrljevca, — zidnih tapeta. 	45430000
		45.44	Ličenje i ostakljivanje	Ovaj razred obuhvaća: <ul style="list-style-type: none"> — unutarnje i vanjsko ličenje zgrada, — ličenje objekata niskogradnje, — ugradnju stakla, ogledala itd. Ovaj razred ne uključuje: <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju prozora, vidjeti 45.42. 	45440000
		45.45	Ostali završni građevinski radovi	Ovaj razred obuhvaća: <ul style="list-style-type: none"> — postavljanje privatnih bazena, — čišćenje parom, pjeskarenje i slične djelatnosti na vanjskim dijelovima zgrada, — ostale završne građevinske radove koji nisu drugdje opisani. Ovaj razred ne uključuje: <ul style="list-style-type: none"> — čišćenje unutarnjeg dijela zgrade i drugih konstrukcija, vidjeti 74.70. 	45212212 i DA04 45450000
	45.5		Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovateljem		45500000

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Napomene	
		45.50	Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovateljem	Ovaj razred ne uključuje: — najam građevinskih strojeva i opreme, te strojeva i opreme za rušenje bez rukovatelja, vidjeti 71.32.	45500000

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 3037/90 od 9. listopada 1990. o statističkoj klasifikaciji gospodarskih djelatnosti u Europskoj zajednici (SL L 293, 24.10.1990., str. 1.).

PRILOG II.

DJELATNOSTI KOJE IZVRŠAVAJU NARUČITELJI KAKO JE NAVEDENO U ČLANKU 7.

Odredbе ove Direktive kojima se uređuju koncesije koje dodjeljuju naručitelji primjenjuju se na sljedeće djelatnosti:

1. Za plin i toplinsku energiju:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom plina ili toplinske energije;

(b) isporuka plina ili toplinske energije takvim mrežama.

Isporuka plina ili toplinske energije od strane naručitelja navedenog u članku 7. stavku 1. točkama (b) i (c) fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stavka 1. ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

i. proizvodnja plina ili toplinske energije od strane tog naručitelja neizbježna je posljedica obavljanja djelatnosti koja nije djelatnost iz ovog stavka niti iz stavaka od 2. i 3. ovog Priloga;

ii. jedini cilj isporuke javnoj mreži je ekonomsko iskorištavanje takve proizvodnje i ne iznosi više od 20 % prometa tog naručitelja uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Za potrebe ove Direktive, „isporuka” uključuje proizvodnju, veleprodaju i maloprodaju plina. Međutim, proizvodnja plina u obliku vađenja obuhvaćena je područjem primjene stavka 4. ovog Priloga.

2. Za električnu energiju:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom električne energije;

(b) isporuka električne energije takvim fiksnim mrežama.

Za potrebe ove Direktive isporuka električne energije uključuje proizvodnju, veleprodaju i maloprodaju električne energije.

Isporuka električne energije od strane naručitelja navedenog u članku 7. stavku 1. točkama (b) i (c) fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stavka 1. ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) proizvodnja električne energije od strane tog naručitelja obavlja se zbog toga što je njezina potrošnja potrebna za obavljanje djelatnosti koja nije djelatnost ovog iz stavka 1. niti iz stavaka 1. i 3. ovog Priloga;

(b) isporuka javnoj mreži ovisi samo o vlastitoj potrošnji tog naručitelja i ne iznosi više od 30 % ukupne proizvodnje energije tog naručitelja uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

3. Djelatnosti koje se odnose na pružanje mreža ili upravljanje mrežama koje pružaju uslugu javnosti u području prijevoza željeznicom, automatiziranim sustavima, tramvajem, trolejbusom, autobusom ili žičarom.

Što se tiče prijevoznih usluga, smatra se da mreža postoji ako se usluga pruža pod poslovnim uvjetima koje je utvrdilo nadležno tijelo države članice, kao što su uvjeti o održavanju linija, kapacitetu koji se treba staviti na raspolaganje ili učestalosti usluge.

4. Djelatnosti povezane s iskorištavanjem zemljopisnog područja za potrebe opskrbe zračnih luka te morskih ili riječnih pristaništa, ili druge terminalne opreme prijevoznicima zračnom, pomorskom ili riječnom prometu.

5. Djelatnosti u vezi s opskrbom:

- (a) poštanskih usluga;
- (b) drugih usluga osim poštanskih usluga, pod uvjetom da takve usluge pruža subjekt koji, također pruža poštanske usluge u smislu ovog stavka drugog podstavka točke ii. i pod uvjetom da uvjeti navedeni u članku 34. stavku 1. Direktive 2014/25/EU nisu ispunjeni u odnosu na usluge iz drugog podstavka točke ii.

Za potrebe ove Direktive i ne dovodeći u pitanje Direktivu 97/67/EZ:

- i. „poštanska pošiljka” znači pošiljka adresirana u konačnom obliku u kojem se treba uručiti, bez obzira na težinu. Osim pismovnih pošiljaka, takve pošiljke uključuju i, primjerice, knjige, kataloge, novine, časopise i poštanske pakete koji sadrže robu s komercijalnom vrijednošću ili bez nje, bez obzira na težinu;
 - ii. „poštanske usluge” znači usluge koje uključuju prijam, razvrstavanje, usmjeravanje i isporuku poštanskih pošiljaka. To obuhvaća usluge koje spadaju u područje primjene univerzalne usluge, ali i one koje su izvan tog područja primjene kako je utvrđeno u skladu s Direktivom 97/67/EZ;
 - iii. „druge usluge osim poštanskih usluga” znači usluge koje se pružaju u sljedećim područjima:
 - usluge upravljanja poštanskom službom (usluge prije i poslije otpreme, kao što su „usluge upravljanja urudžbenim uredom”),
 - usluge koje se odnose na poštanske pošiljke koje nisu uključene u točku (a), poput neadresirane izravne pošte,
6. Djelatnosti koje se odnose na iskorištavanje zemljopisnog područja u svrhu:
- (a) vađenja nafte ili plina;
 - (b) traženja ili vađenja ugljena ili drugih krutih goriva.
-

PRILOG III.

POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 7. STAVKA 2. TOČKE (B)

Prava koja su dodijeljena postupkom u kojem je osigurano prikladno oglašavanje i ako se dodjela tih prava temelji na objektivnim kriterijima ne čine „posebna ili isključiva prava” u smislu ove Direktive. Niže se navode postupci, kojima se osigurava odgovarajuća prethodna transparentnost, za izdavanje odobrenja na temelju drugih zakonodavnih akata unije koji ne predstavljaju „posebna ili isključiva prava” u smislu ove Direktive:

- (a) Izdavanje odobrenja za rad na postrojenjima za prirodni plin u skladu s postupcima utvrđenima u članku 4. Direktive 2009/73/EZ.
- (b) Odobrenje ili poziv na podnošenje ponuda za izgradnju novih postrojenja za proizvodnju električne energije u skladu s Direktivom 2009/72/EZ.
- (c) Izdavanje odobrenja o poštanskoj usluzi koja nije ili ne smije biti rezervirana, u skladu s postupcima utvrđenima u članku 9. Direktive 97/67/EZ.
- (d) Postupak za izdavanje odobrenja za nastavak aktivnosti na iskorištavanju ugljikovodika u skladu s Direktivom 94/22/EZ.
- (e) Ugovori o javnim uslugama u smislu Uredbe (EZ) br. 1370/2007 za pružanje usluga javnog prijevoza putnika autobusom, tramvajem, željeznicom ili podzemnom željeznicom koji su dodijeljeni na temelju postupka konkurentnog nadmetanja u skladu s njenim člankom 5. stavkom 3., ako je njegovo trajanje sukladno članku 4. stavku 3. ili stavku 4. te Uredbe.

PRILOG IV.

USLUGE IZ ČLANKA 19.

Opis	CPV kod
79611000-0; 75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79622000-0 [usluge pribavljanja osoblja za pomoć u kućanstvu]; 79624000-4 [usluge pribavljanja osoblja za medicinsku njegu] i 79625000-1 [usluge pribavljanja medicinskog osoblja] od 85000000-9 do 85323000-9; 85143000-3 98133100-5, 98133000-4 i 98200000-5 i 98500000-8 [privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem] i 98513000-2 do 98514000-9 [usluge posredovanja za radnu snagu za kućanstva, usluge agencijskog osoblja za kućanstva, usluge uredskog osoblja za kućanstva, osoblje za rad na određeno vrijeme za kućanstva, usluge pomoći u kući i kućanske usluge],	Zdravstvene, društvene i povezane usluge
85321000-5 i 85322000-2, 75000000-6 [usluge uprave, obrane i socijalnog osiguranja], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; od 79995000-5 do 79995200-7; od 80000000-4 usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja do 80660000-8; od 92000000-1 do 92342200-2; od 92360000-2 do 92700000-8; 79950000-8 [usluge organiziranja izložbi, sajмова i kongresa], 79951000-5 [usluge organiziranja seminara], 79952000-2 [usluge organiziranja raznih događanja], 79952100-3 [usluge organiziranja kulturnih događanja], 79953000-9 [usluge organiziranja festivala], 79954000-6 [usluge organiziranja proslava], 79955000-3 [usluge organiziranja modnih revija], 79956000-0 [usluge organiziranja sajмова i izložbi]	Administrativne, društvene, obrazovne, zdravstvene usluge i usluge vezane uz kulturu
75300000-9	Usluge obaveznog socijalnog osiguranja ⁽¹⁾
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Usluge vezane uz naknade
98000000-3; 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 i 98130000-3	Druge usluge zajednice, društvene i osobne usluge, uključujući usluge sindikata, političkih organizacija, udruženja mladih i drugih organizacija s članstvom.
98131000-0	Vjerske usluge
55100000-1 do 55410000-7; 55521000-8 do 55521200-0 [55521000-8 usluge dostavljanja pripremljene hrane u privatna kućanstva, 55521100-9 usluge redovnog dovoženja hrane, 55521200-0 usluge dostave hrane]. 55520000-1 usluge dostavljanja pripremljene hrane, 55522000-5 usluge dostavljanja pripremljene hrane za prijevozna poduzeća, 55523000-2 usluge dostavljanja pripremljene hrane za ostala poduzeća ili ustanove, 55524000-9 usluge dostavljanja pripremljene hrane u škole 55510000-8 usluge menze, 55511000-5 usluge menze i druge usluge restorana sa samoposluživanjem zatvorenog tipa, 55512000-2 usluge vođenja menze, 55523100-3 usluge školskih obroka	Hotelijerske i ugostiteljske usluge
79100000-5 do 79140000-7; 75231100-5;	Pravne usluge, u mjeri u kojoj one nisu isključene u skladu s člankom 10. stavkom 8. točkom (d.)

Opis	CPV kod
75100000- 7 do 75120000- 3; 75123000-4; 75125000- 8 do75231230- 3;	Druge administrativne usluge i državne usluge
75200000-8 do 75231000-4	Pružanje usluga za zajednicu
75231210-9 do75231230-5; 75240000- 0 do75231230- 7; 794300000-7; 98113100-9	Zatvorske usluge, usluge javne sigurnosti i spasilačke usluge u mjeri u kojoj one nisu isključene u skladu s člankom 10. stavkom 8. točkom g.
79700000-1 do 79721000-4 [istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti, usluge u području sigurnosti, usluge nadzora alarmnih uređaja, čuvarske službe, usluge nadzora, usluge sustava praćenja, usluge potrage za bjeguncima, usluge patrolnih službi, usluge izdavanja identifikacijskih znački, istražiteljske usluge i usluge detektivskih agencija] 79722000-1[grafološke usluge], 79723000-8 [usluge analize otpada]	Istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti
64000000-6 [poštanske i telekomunikacijske usluge], 64100000-7 [poštanske i kurirske usluge], 64110000-0 [poštanske usluge], 64111000-7 [poštanske usluge vezane uz dnevni tisak i časopise], 64112000-4 [poštanske usluge vezane uz pisma], 64113000-1 [poštanske usluge vezane uz pakete], 64114000-8 [poštanske šalterske usluge], 64115000-5 [iznajmljivanje poštanskog sandučića], 64116000-2 [usluge podizanja na pošti], 64122000-7 [unutarnje uredske poštanske i dostavljačke usluge]	Poštanske usluge
50116510-9 [usluge protektiranja guma], 71550000-8 [kovačke usluge]	Razne usluge
98900000-2 [usluge koje pružaju ekstrateritorijalne organizacije i tijela] i 98910000-5 [usluge koje su svojstvene međunarodnim organizacijama i tijelima]	Međunarodne usluge

(¹) Te usluge nisu obuhvaćene ovom Direktivom ako se radi o negospodarskim uslugama od općeg interesa. Države članice slobodne su organizirati pružanje obveznih društvenih usluga ili drugih usluga kao usluge od općeg interesa ili kao negospodarske usluge od općeg interesa.

PRILOG V.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O KONCESIJAMA IZ ČLANKA 31.

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja ili naručitelja te, ako se podaci razlikuju, službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Vrsta javnog naručitelja ili naručitelja i glavna djelatnost.
 3. Ako zahtjevi trebaju sadržavati ponude, adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o koncesiji, uz neograničen, izravan i besplatan pristup. Ako neograničen, izravan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članku 34. stavku 2., navesti na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavi.
 4. Opis koncesije: priroda i raspon radova, priroda i raspon usluga, opseg ili naznaka vrijednosti i, ako je moguće, trajanje ugovora. Ako je koncesija razdijeljena u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu. Prema potrebi, opis svih mogućnosti.
 5. CPV oznaka. Ako je koncesija razdijeljena u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
 6. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju koncesija za radove ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke koncesija za usluge; ako je koncesija razdijeljena u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
 7. Uvjeti za sudjelovanje, uključujući:
 - (a) prema potrebi, podatak o tome je li koncesija ograničena na zaštićene radionice ili je njezino izvršenje ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,
 - (b) prema potrebi, podatak o tome je li pružanje usluge zakonom ili drugim propisom rezervirano za određenu struku; upućivanje na relevantni zakon ili propis,
 - (c) prema potrebi, popis i kratki opis kriterija za odabir; minimalna razina ili minimalne razine standardâ koje se mogu zahtijevati; naznaka o traženim podacima (osobne izjave, dokumentacija).
 8. Rok za podnošenje zahtjeva ili zaprimanje ponuda.
 9. Kriteriji koji će se primjenjivati u dodjeli koncesije ako nisu navedeni u ostaloj dokumentaciji o koncesiji.
 10. Datum slanja obavijesti.
 11. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe te, prema potrebi, za postupke mirenja. Točni podaci o rokovima za predaju žalbi i ako je potrebno naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa elektroničke pošte službe od koje se ti podaci mogu dobiti.
 12. Ako je potrebno, posebni uvjeti za izvršenje koncesije.
 13. Adresa na koju treba poslati zahtjeve ili ponude.
 14. Ako je potrebno, naznaku zahtjeva i uvjeta u vezi korištenja elektroničkih sredstava komunikacije.
 15. Podatak o tome je li koncesija povezana s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
 16. Za koncesije radova, podatak o tome je li koncesija obuhvaćena GPA-om.
-

PRILOG VI.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI PRETHODNE INFORMATIVNE OBAVIJESTI VEZANE UZ KONCESIJE ZA DRUŠTVENE I DRUGE POSEBNE USLUGE, KAKO JE NAVEDENO U ČLANKU 31. STAVKU 3.

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja te, ako su podaci različiti, službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Prema potrebi adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj su dostupne specifikacije i svi ostali popratni dokumenti.
 3. Vrsta javnog naručitelja ili naručitelja i glavna djelatnost.
 4. CPV oznake; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
 5. NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili obavljanja koncesija za usluge.
 6. Opis usluga, indikativni opseg ili vrijednost.
 7. Uvjeti za sudjelovanje.
 8. Prema potrebi, rok ili rokovi za stupanje u kontakt s javnim naručiteljem u svrhu sudjelovanja.
 9. Prema potrebi, kratki opis glavnih značajki postupka dodjele ugovora koji će se primjenjivati.
 10. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG VII.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O DODJELI KONCESIJA IZ ČLANKA 32.

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, i prema potrebi, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja ili naručitelja te, ako se podaci razlikuju, službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Vrsta javnog naručitelja ili naručitelja i glavna djelatnost.
 3. CPV oznake.
 4. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju koncesija za radove ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke koncesija za usluge;
 5. Opis koncesije: priroda i raspon radova, priroda i raspon usluga, trajanje ugovora. Ako je koncesija razdijeljena u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu. Prema potrebi, opis svih mogućnosti.
 6. Opis primijenjenog postupka dodjele, u slučaju dodjele bez prethodne objave, opravdanje.
 7. Kriteriji iz članka 41. koji su se primjenjivali za dodjelu jedne ili više koncesija.
 8. Datum odluke ili odluka o dodjeli koncesije.
 9. Broj zaprimljenih ponuda u odnosu na svaku dodjelu, uključujući:
 - (a) broj zaprimljenih ponuda gospodarskih subjekata koji su mala i srednja poduzeća;
 - (b) broja ponuda iz inozemstva;
 - (c) broj ponuda zaprimljenih elektroničkim putem.
 10. Za svaki dodijeljeni ugovor, adresa, uključujući NUTS kod, i prema potrebi, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa uspješnog ili uspješnih ponuditelja, uključujući:
 - (a) podatak o tome je li uspješni ponuditelj malo ili srednje poduzeće;
 - (b) podatak o tome je li koncesija dodijeljena konzorciju.
 11. Vrijednost i glavni financijski uvjeti dodijeljene koncesije, uključujući:
 - (a) cijene naknada i kazni, ako postoje;
 - (b) nagrade i plaćanje, ako postoje;
 - (c) svi drugi podaci koji su značajni za vrijednost koncesije kako je utvrđeno u članku 8. stavku 3.
 12. Podatak o tome je li koncesija povezana s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
 13. Naziv i adresa tijela nadležnog za postupke revizije i, prema potrebi, mirenja. Detaljni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se ti podaci mogu dobiti.
 14. Datum ili datumi te upućivanje ili upućivanja na prethodne objave u *Službenom listu Europske unije* od važnosti za koncesiju ili koncesije na koje se odnosi ova obavijest.
 15. Datum slanja obavijesti.
 16. Metoda koja se koristi za izračun procijenjene vrijednosti koncesije, ako nije navedena u drugoj dokumentaciji o koncesiji u skladu s člankom 5.
 17. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG VIII.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O DODJELI KONCESIJA O DRUŠTVENIM I DRUGIM POSEBNIM USLUGAMA KAKO JE NAVEDENO U ČLANKU 32.

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, prema potrebi, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja ili naručitelja te, ako se podaci razlikuju, službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Vrsta javnog naručitelja ili naručitelja i glavna djelatnost.
 3. CPV oznake; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
 4. Kratki navod o predmetu koncesije.
 5. Broj zaprimljenih ponuda.
 6. Vrijednost uspješne ponude, uključujući naknade i cijene.
 7. Naziv, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa uspješnog ili uspješnih ponuditelja.
 8. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG IX.

OBILJEŽJA KOJA SE ODNOSU NA OBJAVU

1. Objava obavijesti

Obavijesti navedene u člancima 31. i 32. javni naručitelji ili naručitelji šalju Uredu za publikacije Europske unije i one se moraju objaviti u skladu sa sljedećim pravilima:

Obavijesti iz članaka 31. i 32. objavljuje Ured za publikacije Europske unije

Ured za publikacije Europske unije javnom naručitelju ili naručitelju dostavlja potvrdu iz članka 33. stavka 2.

2. Format i postupci za elektroničko slanje obavijesti

Format i postupci za elektroničko slanje obavijesti koje je odredila Komisija dostupni su na internetskoj adresi <http://simap.europa.eu>

PRILOG X.

POPIS MEĐUNARODNIH SOCIJALNIH I OKOLIŠNIH KONVENCIJA IZ ČLANKA 30. STAVKA 3.

Konvencija MOR-a br. 87 o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje;

Konvencija MOR-a br. 98 o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje;

Konvencija MOR-a br. 29 o prisilnom radu;

Konvencija MOR-a br. 105 o ukidanju prisilnog rada;

Konvencija MOR-a br. 138 o minimalnoj dobi;

Konvencija MOR-a br. 111 o diskriminaciji (zapošljavanje i posao);

Konvencija MOR-a br. 100 o jednakim naknadama za rad;

Konvencija MOR-a br. 182 o najgorim oblicima dječjeg rada;

Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača i Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski omotač;

Baselska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegova odlaganja (Baselska konvencija);

Stockholmska konvencija o postojećim organskim onečišćujućim tvarima (Stockholmska POPs konvencija);

Konvencija o postupku prethodnog pristanka na određene opasne kemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (UNEP/FAO) (PIC konvencija), i njezina tri regionalna protokola.

PRILOG XI.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O IZMJENAMA KONCESIJE TIJEKOM NJEZINOG TRAJANJA U SKLADU S ČLANKOM 43.

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja ili naručitelja te, ako se podaci razlikuju, službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. CPV oznake.
 3. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju koncesija za radove ili NUTS kod za glavno mjesto izvršenja koncesija za usluge.
 4. Opis koncesije prije i poslije izmjene: priroda i raspon radova, priroda i raspon usluga.
 5. Prema potrebi, izmjena vrijednosti koncesije, uključujući povećanje cijena ili naknada prouzrokovano izmjenom.
 6. Opis okolnosti uslijed kojih je bilo potrebno uvesti izmjenu.
 7. Datum odluke o dodjeli koncesije.
 8. Prema potrebi, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa novog gospodarskog subjekta ili novih gospodarskih subjekata.
 9. Podatak o tome je li koncesija povezana s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
 10. Naziv i adresa tijela nadležnog za postupke revizije i, prema potrebi, mirenja. Detaljni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite ili, prema potrebi, naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se ti podaci mogu dobiti.
 11. Datum ili datumi te upućivanje ili upućivanja na prethodne objave u *Službenom listu Europske unije* od važnosti za ugovor ili ugovore na koje se odnosi ova obavijest.
 12. Datum slanja obavijesti.
 13. Svi drugi relevantni podaci.
-

DIREKTIVA 2014/24/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 26. veljače 2014.****o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1. te članak 62. i članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Dodjela javnih ugovora od strane ili u ime nadležnih tijela država članica mora biti u skladu s načelima Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), pogotovo s načelom slobodnog kretanja robe, slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga, kao i s načelima koja iz toga proizlaze, poput načela jednakog postupanja, zabrane diskriminacije, međusobnog priznavanja, proporcionalnosti i transparentnosti. Međutim, u slučaju javnih ugovora iznad određene vrijednosti, trebalo bi sastaviti odredbe za koordinaciju postupaka nacionalne nabave kako bi se osiguralo da ta načela ostvaruju praktični učinak te da se pri javnoj nabavi potiče tržišno natjecanje.
- (2) Javna nabava od ključne je važnosti u Strategiji Europa 2020., utvrđenoj u Komunikaciji Komisije od 3. ožujka naslovljenoj „Europa 2020., strategija za pametan, održiv i uključiv rast” („strategija Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast”) jer se radi o jednom od instrumenata utemeljenih na tržištu koji se koriste za postizanje pametnog, održivog i uključivog rasta, a kojima se osigurava najučinkovitije korištenje javnih sredstava. U tu

svrhu pravila o javnoj nabavi donesena na temelju Direktive 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ te Direktive 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ trebala bi se revidirati i unaprijediti kako bi se povećala djelotvornost javne potrošnje, a pogotovo kako bi se olakšalo sudjelovanje malih i srednjih poduzeća (MSP) u javnoj nabavi te kako bi se dobavljačima omogućilo da bolje iskoriste javnu nabavu pri postizanju zajedničkih društvenih ciljeva. Također postoji potreba za pojašnjenjem temeljnih pojmova i koncepata kako bi se osigurala pravna sigurnost i uzeli u obzir određeni aspekti povezane, dobro utvrđene sudske prakse Suda Europske unije.

- (3) U provođenju ove Direktive trebalo bi uzeti u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom ⁽⁶⁾, osobito u vezi s izborom komunikacijskih sredstava, tehničkih specifikacija, kriterija za dodjelu i uvjetima izvršenja ugovora.
- (4) Rastuća raznolikost oblika javnog djelovanja zahtijeva jasnije određivanje pojma same nabave; to pojašnjenje samo po sebi međutim ne bi trebalo proširiti područje primjene ove Direktive u usporedbi s područjem primjene Direktive 2004/18/EZ. Pravila Unije o javnoj nabavi ne obuhvaćaju sve oblike trošenja javnih sredstava, već samo one koji su namijenjeni za stjecanje radova, robe ili usluga koji se uzimaju u obzir u okviru javnog ugovora. Trebalo bi razjasniti da bi takva stjecanja radova, robe ili usluga trebali biti podložni ovoj Direktivi, neovisno o tome provode li se kupnjom, putem leasinga ili drugih ugovornih oblika.

Pojam stjecanja trebao bi se tumačiti u širem okviru u smislu postizanja koristi iz dotičnih radova, robe ili usluga, što ne podrazumijeva nužno prijenos vlasništva javnim naručiteljima. Nadalje, samo financiranje djelatnosti, posebno dodjelom bespovratnih sredstava, koje je često povezano s obvezom vraćanja dodijeljenih sredstava ako ta sredstva nisu korištena u svrhe kojima su namijenjena, uobičajeno nije obuhvaćeno područjem primjene pravila o javnoj nabavi. Slično tome, slučajevi u kojima su svi subjekti koji ispunjavaju određene uvjete ovlašteni za izvršavanje određenog zadatka, bez mogućnosti odabira, poput odabira potrošača i sustava vaučera

⁽⁴⁾ Direktiva 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga (SL L 134, 30.4.2004., str. 1.).

⁽⁵⁾ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2004/18/EZ od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama (SL L 134, 30.4.2004., str. 114.).

⁽⁶⁾ Odobreno Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (SL L 23, 27.1.2010., str. 35.).

⁽¹⁾ SL C 191, 29.6.2012., str. 84.

⁽²⁾ SL C 391, 18.12.2012., str. 49.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 15. siječnja 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 11. veljače 2014.

za usluge, ne bi se trebali tumačiti kao nabava, već kao jednostavni sustavi autorizacije (na primjer dozvole za lijekove ili zdravstvene usluge).

- (5) Trebalo bi ponoviti kako ništa u ovoj Direktivi ne obvezuje države članice da dodjeljuju ugovore ili eksternaliziraju usluge koje same žele pružiti ili ih organizirati na načine koji ne podrazumijevaju sklapanje javnih ugovora u smislu ove Direktive. Pružanje usluga na temelju zakona, propisa ili ugovora o radu ne bi trebalo biti obuhvaćeno. U nekim državama članicama, to može, na primjer, biti slučaj određenih administrativnih ili državnih usluga poput izvršnih i zakonodavnih usluga ili pružanje određenih usluga zajednici, poput usluga vanjskih poslova ili pravosudnih usluga ili usluga obveznog socijalnog osiguranja.
- (6) Također je prikladno ponoviti da ova Direktiva ne bi trebala utjecati na zakonodavstvo država članica vezano uz socijalno osiguranje. Ne bi trebala ni obuhvaćati pitanje liberalizacije usluga od općeg gospodarskog interesa, ograničenih na javne ili privatne subjekte, ili pitanje privatizacije javnih subjekata koji pružaju usluge.

Također bi trebalo ponoviti da države članice imaju slobodu pri organizaciji pružanja obveznih društvenih usluga ili drugih usluga poput poštanskih usluga, bez obzira radi li se o uslugama od općeg gospodarskog interesa, negospodarskim uslugama od općeg interesa ili njihovoj kombinaciji. Prikladno je pojasniti da negospodarske usluge od općeg interesa ne bi trebale obuhvaćene područjem primjene ove Direktive.

- (7) Konačno, trebalo bi ponoviti da ova Direktiva ne dovodi u pitanje slobodu nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela da određuju, u skladu s pravom Unije, usluge od općeg gospodarskog interesa, njihov opseg i značajke usluge koju je potrebno pružiti, uključujući sve uvjete koji se odnose na kvalitetu usluge, kako bi pridonijeli ciljevima svoje javne politike. Ova Direktiva također ne bi trebala dovoditi u pitanje ovlast nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela u pružanju, naručivanju i financiranju usluga od općeg gospodarskog interesa u skladu s člankom 14. UFEU-a i Protokola br. 26 o uslugama od općeg interesa priloženog TFEU-u i Ugovoru o Europskoj uniji (TEU). Dodatno, ova se Direktiva ne bavi uslugama financiranja općeg gospodarskog interesa ni sustavima potpore koju dodjeljuju države članice, osobito na socijalnom polju, u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju.

- (8) Ugovor bi se trebao smatrati ugovorom o javnim radovima samo ako njegov sadržaj izričito obuhvaća obavljanje djelatnosti navedenih u Prilogu II., čak ako ugovor obuhvaća pružanje drugih usluga nužnih za obavljanje gore spomenutih aktivnosti. Ugovori o javnim uslugama, posebno u sferi usluga upravljanja imovinom, mogu, u određenim okolnostima, uključivati radove. Međutim, ako su takvi radovi sporedni glavnom predmetu ugovora i njegova su moguća posljedica ili dopuna, činjenica da su takvi radovi uključeni u ugovor ne opravdava kvalifikaciju ugovora o javnim uslugama kao ugovora o javnim radovima.

Međutim, s obzirom na raznolikost ugovora o javnim radovima, javni naručitelji trebali bi biti u mogućnosti predvidjeti odredbu da se ugovori za projektiranje i izvođenje radova dodjeljuju ili odvojeno ili zajedno. Ova Direktiva nema namjeru propisivati zajedničko ili odvojeno dodjeljivanje ugovora.

- (9) Pri realizaciji posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio javni naručitelj podrazumijeva se da je javni naručitelj poduzeo mjere za određivanje vrste posla ili da je barem imao odlučnu ulogu u njegovu osmišljavanju. Bez obzira realizira li ugovaratelj sve ili samo dio radova svojim vlastitim sredstvima ili osigurava njihovu realizaciju drugim sredstvima, to ne bi trebalo promijeniti klasifikaciju ugovora kao ugovora o radovima, sve dok ugovaratelj preuzima izravnu ili neizravnu obvezu koja je pravno provediva kao osiguranje da će radovi biti realizirani.
- (10) Pojam „javni naručitelji” te posebno pojam „javnopravna tijela” više su puta razmatrani u okviru sudske prakse Suda Europske unije. Kako bi se pojasnilo da se područje primjene ove Direktive *ratione personae* ne bi trebalo mijenjati, prikladno je zadržati definiciju na kojoj se temelji Sud te uvrstiti određeni broj pojašnjenja dobivenih sudskom praksom kao ključni čimbenik za razumijevanje samih definicija bez namjere mijenjanja značenja koncepta u skladu s objašnjenjem sudske prakse. U tu svrhu trebalo bi pojasniti da se tijelo koje posluje pod uobičajenim tržišnim uvjetima, čija je namjera ostvarenje prihoda te koje snosi gubitke koji proizlaze iz njegove djelatnosti ne bi trebalo smatrati „tijelom koje se uređuje javnim pravom” jer se za potrebe u općem interesu, koje su za njega određene ili koje treba ispuniti, može smatrati da su industrijske ili trgovačke naravi.

Slično tome, uvjet vezan uz podrijetlo financiranja dotičnog tijela također je preispitan u sudskoj praksi u sklopu koje je pojašnjeno, između ostalog, da financiranje „većim dijelom” podrazumijeva više od polovice te da takvo financiranje može obuhvaćati plaćanja od strane korisnika koja se primjenjuju, izračunavaju i prikupljaju u skladu s propisima javnog prava.

- (11) U slučaju mješovitih ugovora primjenjiva pravila trebala bi biti utvrđena s obzirom na glavni predmet ugovora ako se različiti dijelovi koji čine ugovor objektivno ne mogu razdijeliti. Stoga bi trebalo pojasniti način na koji bi javni naručitelji trebali utvrditi mogu li se različiti dijelovi razdijeliti ili ne. Takvo pojašnjenje trebalo bi se temeljiti na relevantnoj sudskoj praksi Suda Europske unije.

Utvrđivanje bi trebalo izvršavati na osnovi pojedinačnih slučajeva u kojima izražene ili pretpostavljene namjere javnog naručitelja da smatra različite aspekte koji čine mješoviti ugovor nerazdjeljivima ne bi trebale biti dovoljne, već bi trebale biti poduprte objektivnim dokazima koji opravdavaju te namjere te na temelju kojih se utvrđuje potreba sklapanja jedinstvenog ugovora. Takva opravdana potreba za sklapanjem jedinstvenog ugovora mogla bi, na primjer, biti prisutna u slučaju izgradnje jedne zgrade, čiji će jedan dio izravno koristiti javni naručitelj, a čijim će se drugim dijelom upravljati na osnovi koncesije, na primjer, za potrebe izgradnje javnog parkirališta. Trebalo bi pojasniti da potreba sklapanja jedinstvenog ugovora može proizaći iz tehničkih i/ili gospodarskih prilika.

- (12) U slučaju mješovitih ugovora koje je moguće razdijeliti, javni naručitelji uvijek imaju slobodu dodjele zasebnih ugovora za zasebne dijelove u okviru mješovitog ugovora. U tom bi slučaju trebalo odrediti odredbe koje se primjenjuju na svaki zasebni dio isključivo s obzirom na obilježja tog određenog ugovora. S druge strane, ako javni naručitelji odluče nabavom obuhvatiti druge elemente, bez obzira na njihovu vrijednost te bez obzira na pravni režim kojemu bi dodani elementi u suprotnom bili podložni, glavno načelo trebalo bi biti da u slučaju ako se ugovor dodjeljuje u skladu s odredbama ove Direktive kao samostalni ugovor, tada bi se ova Direktiva trebala primjenjivati na cjelokupni mješoviti ugovor.

- (13) Međutim, trebalo bi izraditi posebnu odredbu za mješovite ugovore koji obuhvaćaju obrambene ili sigurnosne

aspekte ili dijelove koji nisu u okviru područja primjene UFEU-a. U takvim slučajevima neprimjenjivanje ove Direktive trebalo bi biti moguće pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana iz objektivnih razloga te da odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora nije donesena u svrhu izuzimanja ugovora iz primjene ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾. Trebalo bi pojasniti da se javne naručitelje ne bi trebalo sprečavati u primjeni ove Direktive na određene mješovite ugovore umjesto primjene Direktive 2009/81/EZ.

- (14) Trebalo bi pojasniti da bi se pojam „gospodarski subjekti” trebao tumačiti u širem smislu kako bi obuhvaćao sve osobe i/ili tijela koja nude izvođenje radova, nabavu proizvoda ili pružanje usluga na tržištu, bez obzira na pravni oblik u kojem djeluju. Stoga bi poduzeća, podružnice, podređena društva, partnerstva, zadruge, trgovačka društva s ograničenom odgovornošću, sveučilišta, javna ili privatna, te ostali oblici tijela koji nisu fizičke osobe, trebali biti obuhvaćeni pojmom gospodarskog subjekta, bez obzira na to jesu ili „pravne osobe” u svim okolnostima.

- (15) Trebalo bi pojasniti da skupine gospodarskih subjekata, uključujući oblik privremenog udruženja, mogu sudjelovati u postupcima dodjele, a da pri tom ne moraju imati određeni pravni oblik. U onoj mjeri u kojoj je to nužno, na primjer kada je potrebna zajednička i solidarna odgovornost, moguće je zahtijevati određeni oblik ako je ugovor dodijeljen takvim skupinama gospodarskih subjekata.

Također bi trebalo pojasniti da bi javni naručitelji trebali moći izričito odrediti na koji način skupine gospodarskih subjekata trebaju zadovoljiti zahtjeve u vezi gospodarske i financijske sposobnosti kako je određeno u ovoj Direktivi ili kriterije koji se odnose na tehničku i profesionalnu sposobnost koji se zahtijevaju od gospodarskih subjekata koji samostalno sudjeluju.

Izvršenje ugovora od strane skupina gospodarskih subjekata može zahtijevati određivanje uvjeta koji se ne nameću pojedinačnim sudionicima. Takvi uvjeti, koji bi trebali biti opravdani objektivnim razlozima i razmjerni, mogli bi na primjer uključivati zahtjeve za imenovanjem zajedničkog predstavnika ili glavnog partnera u svrhu postupka nabave ili zahtijevati podatke o njihovu sastavu.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

- (16) Javni naručitelji trebali bi koristiti sva sredstva koja su im na raspolaganju u okviru nacionalnog prava kako bi se spriječilo narušavanje postupaka javne nabave koje proizlazi iz sukoba interesa. To bi moglo uključivati postupke za utvrđivanje, sprečavanje i uklanjanje sukoba interesa.
- (17) Odlukom Vijeća 94/800/EZ ⁽¹⁾ posebno je odobren Sporazum Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi („GPA“). Cilj je GPA-a uspostava multilateralnog okvira uravnoteženih prava i obveza vezanih uz javne ugovore s ciljem postizanja liberalizacije i širenja svjetske trgovine. Za ugovore obuhvaćene prilogima 1., 2., 4. i 5. i Općim napomeama Dodatku I. Europske unije GPA-u te za ugovore obuhvaćene drugim relevantnim međunarodnim sporazumima kojima je Unija obvezana, javni naručitelji trebali bi ispuniti obveze na temelju tih sporazuma na način da primjenjuju ovu Direktivu u slučaju gospodarskih subjekata iz trećih zemalja koji su potpisnici tih sporazuma.
- (18) GPA se primjenjuje na ugovore iznad određenih pragova, određenih u GPA-u te izraženih u obliku posebnih prava vučenja. Pragovi utvrđeni ovom Direktivom trebali bi biti usklađeni kako bi se osiguralo da su u skladu s istovjetnim pragovima GPA-a izraženima u eurima. Također bi trebalo osigurati periodične korekcije pragova izraženih u eurima kako bi ih se prilagodilo, putem isključivo matematičke operacije, s obzirom na moguće varijacije vrijednosti eura u odnosu na ta posebna prava vučenja. Osim tih periodičnih matematičkih prilagodbi, povećanje pragova utvrđenih GPA-om trebalo bi ispitati tijekom sljedećeg kruga pregovora o njemu.
- (19) Trebalo bi pojasniti da, u svrhu procjene vrijednosti ugovora, sva primanja moraju biti uzeta u obzir, bez obzira jesu li primljena od javnog naručitelja ili trećih strana. Također bi trebalo pojasniti da bi, za potrebe procjene pragova, pojam slične robe trebalo tumačiti kao proizvode koji su namijenjeni istovjetnoj ili sličnoj upotrebi, poput zalihe asortimana robe ili raznih predmeta uredskog namještaja. Gospodarski subjekt koji je aktivan u određenom području najvjerojatnije bi bio sklon smatrati tu robu dijelom svojeg uobičajenog asortimana proizvoda.
- (20) U svrhu procjene vrijednosti određene nabave, trebalo bi pojasniti da bi trebalo dopustiti da se procjena vrijednosti temelji na podjeli nabave samo ako je opravdano objektivnim razlozima. Na primjer, to bi moglo biti opravdano za procjenu vrijednosti ugovora na razini zasebnih operativnih jedinica javnog naručitelja, kao što su na primjer škole ili vrtići, pod uvjetom da je dotična jedinica samostalno nadležna za svoju nabavu. To se može pretpostaviti za slučajeve u kojima zasebna operativna jedinica samostalno provodi postupke nabave i donosi odluke o kupnji, ima zasebnu proračunsku liniju za dotične nabave, sklapa ugovore samostalno i financira ih iz proračuna kojim raspolaže. Podjela nije opravdana u slučajevima kada javni naručitelj samo organizira nabavu na decentralizirani način.
- (21) Javni ugovori koje dodjeljuju javni naručitelji koji posluju u sektorima vodoopskrbe, energetike te prijevoznih i poštanskih usluga i koji su obuhvaćeni tim djelatnostima obuhvaćeni su Direktivom 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. Ugovori koje dodjeljuju javni naručitelji u kontekstu njihovih uslužnih djelatnosti za pomorski, obalni ili riječni prijevoz obuhvaćeni su područjem primjene ove Direktive.
- (22) Budući da je upućena državama članicama, ova direktiva ne primjenjuje se na nabavu koju provode međunarodne organizacije u svoje ime i za svoj račun. Međutim, postoji potreba za pojašnjenjem u kojoj mjeri bi se ova direktiva trebala primjenjivati na nabavu uređenu posebnim međunarodnim pravilima.
- (23) Pri dodjeli javnih ugovora za određene audiovizualne i radijske usluge u okviru djelatnosti pružatelja medijskih usluga trebalo bi biti moguće uzeti u obzir aspekte od kulturnog ili društvenog značaja koji čine primjenu pravila o nabavama neprikladnom. Zbog tih razloga bilo bi potrebno uvesti iznimku za ugovore o javnim uslugama koje dodjeljuju sami pružatelji medijskih usluga za kupnju, razvoj, produkciju i koprodukciju programa iz redovite proizvodnje i drugih pripremnih usluga poput onih koji se odnose na scenarije i umjetničke izvedbe nužne za produkciju programa. Trebalo bi također pojasniti da bi se ta iznimka trebala jednako primjenjivati na medijske usluge emitiranja i usluge na zahtjev (nelinearne usluge). Međutim, ta se iznimka ne bi trebala primjenjivati na opskrbu tehničkom opremom nužnom za produkciju, koprodukciju i emitiranje takvih programa.
- (24) Trebalo bi ponoviti da usluge arbitraže i mirenja, kao i druge slične oblike alternativnog rješavanja sporova, obično pružaju tijela ili pojedinci koji su imenovani ili odabrani na način koji ne može biti reguliran pravilima o nabavama. Trebalo bi pojasniti da se ova Direktiva ne odnosi na ugovore o uslugama za pružanje takvih usluga, neovisno o njihovom nazivu u okviru nacionalnog prava.

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986.–1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (vidjeti str. 243. ovog Službenog lista).

- (25) Određeni broj pravnih usluga obavljaju pružatelji usluga koje je imenovao sud u određenoj državi članici te podrazumijevaju odvjetničko zastupanje klijenata u sudskom postupku, moraju pružati javni bilježnici ili su one povezane s izvršavanjem službenih ovlasti. Takve pravne usluge najčešće pružaju tijela ili pojedinci imenovani ili izabrani na način koji nije moguće urediti pravilima o nabavi, kao što je na primjer imenovanje državnih odvjetnika u određenim državama članicama. Te bi pravne usluge stoga trebalo isključiti iz područja primjene ove Direktive.
- (26) Prikladno je napomenuti da je konceptu financijskih instrumenata, kako je određeno u ovoj Direktivi, pridano isto značenje kao u ostalom zakonodavstvu vezanom uz unutarnje tržište te bi, s obzirom na nedavno uspostavljanje Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog stabilizacijskog mehanizma, trebalo propisati da bi djelatnosti koje se provode uz pomoć tog fonda i tog mehanizma trebale biti izuzete iz područja primjene ove Direktive. Trebalo bi konačno pojasniti da bi zajmovi, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata ili drugih radnji s njima, trebali biti izuzeti iz područja primjene ove Direktive.
- (27) Trebalo bi ponoviti da je člankom 5. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ izričito predviđeno da se direktive 2004/17/EZ i 2004/18/EZ primjenjuju na ugovore o javnim uslugama odnosno ugovore o javnim uslugama autobusnog ili tramvajskog prijevoza putnika, dok se Uredba (EZ) br. 1370/2007 primjenjuje na koncesije za usluge javnog autobusnog ili tramvajskog prijevoza putnika. Također bi trebalo ponoviti da se ta Uredba i dalje primjenjuje na ugovore o javnim uslugama te na koncesije za usluge javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom. Kako bi se pojasnilo vezu između ove Direktive i Uredbe (EZ) br. 1370/2007, trebalo bi izričito navesti da se ova Direktiva ne bi trebala primjenjivati na ugovore o javnim uslugama za pružanje usluga javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom, dodjela kojih bi ugovora trebala i dalje biti podložna odredbama tog Uredbi. Ako se Uredbom (EZ) br. 1370/2007 prepušta nacionalnom zakonodavstvu da polazi od pravila utvrđenih tom Uredbom, države članice trebale bi moći u svom nacionalnom pravu odrediti da ugovori o javnim uslugama za usluge javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom moraju biti dodijeljeni poštovanjem postupka dodjele ugovora koji je u skladu s njihovim općim pravilima o javnoj nabavi.
- (28) Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati na određene usluge u hitnim slučajevima ako ih pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, budući da bi bilo teško zadržati posebne karakteristike tih organizacija ako bi se pružatelji usluga trebali birati u skladu s postupcima iz ove Direktive. Međutim, ovo izuzeće se ne bi trebalo proširiti van strogo nužnog okvira. Trebalo bi stoga izričito navesti da se ne bi trebale isključiti usluge kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata. U tom je kontekstu nadalje nužno razjasniti da CPV skupina 601 „Usluge cestovnog prijevoza” ne obuhvaća usluge kola hitne pomoći koje se nalaze u CPV razredu 8514. Trebalo bi dakle pojasniti da bi usluge, koje su pokrivene, CPV oznakom 85143000-3 koje uključuju samo usluge kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata trebale biti podložne posebnom režimu utvrđenom za socijalne i druge posebne usluge („blagi režim”). Stoga bi, općenito, ugovori za pružanje usluga kola hitne pomoći također bili podložni blagom režimu ako bi vrijednost usluga kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata bila veća od vrijednosti ostalih usluga kola hitne pomoći.
- (29) Prikladno je ponoviti da se ova Direktiva primjenjuje samo na javne naručitelje iz država članica. Stoga političke stranke općenito, jer nisu javni naručitelji, ne podliježu njenim odredbama. Ipak, moguće je da u nekim državama članicama postoje političke stranke koje bi mogle biti obuhvaćene pojmom javnopravnog tijela.
- Ipak, određene usluge (kao što su produkcija propagandnih i videofilmova) neodvojive su od političkih stavova pružatelja usluga kada se pružaju u okviru izborne kampanje pa se pružatelji usluga obično odabiru na način koji nije moguće urediti pravilima o nabavi.
- Naposljetku, trebalo bi podsjetiti da statut i financiranje europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada podliježu drugim pravilima od onih utvrđenih u ovoj Direktivi.
- (30) U određenim slučajevima, javni naručitelj ili udruženja javnih naručitelja može biti jedini izvor određene usluge, u pogledu čijeg pružanje ima isključivo pravo u skladu sa zakonima, propisima ili objavljenim upravnim odredbama koji su usklađeni s UFEU-om. Trebalo bi pojasniti da se ova Direktiva ne treba primjenjivati na dodjeljivanje ugovora o javnim uslugama tom javnom naručitelju ili udruženju.
- (31) Postoji znatna pravna nesigurnost po pitanju mjere u kojoj bi ugovori sklopljeni među subjektima u javnom sektoru trebali biti obuhvaćeni pravilima o javnoj nabavi. Relevantna sudska praksa Suda Europske unije različito se tumači u pojedinim državama članicama te čak među pojedinim javnim naručiteljima. Stoga je potrebno pojasniti u kojim slučajevima ugovori sklopljeni u javnom sektoru nisu podložni primjeni pravila o javnoj nabavi.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o uslugama javnog željezničkog i cestovnog prijevoza putnika i stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (SL L 315, 3.12.2007., str. 1.).

Takvo pojašnjenje trebalo bi biti u skladu s načelima određenima u relevantnoj sudskoj praksi Suda Europske unije. Sama činjenica da su obje stranke sporazuma tijela javne vlasti ne isključuje primjenu pravila o nabavi. Međutim, primjena pravila o javnoj nabavi ne bi trebala utjecati na slobodu koju tijela javne vlasti imaju u pružanju javnih usluga za koje su zadužena korištenjem vlastitih resursa što uključuje mogućnost suradnje s drugim tijelima javne vlasti.

Trebalo bi osigurati da izuzeta javno-javna suradnja ne izazove narušavanje tržišnog natjecanja u odnosu na privatne gospodarske subjekte ako stavlja privatne pružatelje usluga u bolji položaj od svojih konkurenata.

- (32) Javni ugovori dodijeljeni pravnim osobama pod nadzorom ne bi trebali biti podložni primjeni postupaka predviđenih ovom Direktivom ako javni naručitelj nad tom pravnom osobom izvršava kontrolu sličnu onoj koju izvršava nad vlastitim poslovnim jedinicama, pod uvjetom da pravna osoba pod nadzorom izvršava najmanje 80 % svojih aktivnosti u okviru izvršavanja zadaća koje mu je povjerio javni naručitelj koji ga nadzire ili druge pravne osobe koje taj javni naručitelj nadzire, bez obzira na korisnike predmeta ugovora.

Izuzeće se ne bi trebalo proširiti na slučajeve kada privatni gospodarski subjekt izravno sudjeluje u kapitalu pravne osobe pod nadzorom budući da bi u takvim slučajevima dodjela javnog ugovora bez natjecateljskog postupka pružila privatnom gospodarskom subjektu koji sudjeluje s kapitalom u pravnoj osobi pod nadzorom nepoštenu prednost pred njegovim konkurentima. Međutim, s obzirom na osobite značajke javnih tijela s obaveznim sudjelovanjem, poput organizacija koje su odgovorne za upravljanje ili izvršavanje određenih javnih usluga, to se ne bi trebalo primjenjivati na slučajeve u kojima je sudjelovanje određenih privatnih gospodarskih subjekata u kapitalu pravnih osoba pod nadzorom obavezno na temelju nacionalnih zakonodavnih odredbi u skladu s Ugovorima, pod uvjetom da takvo sudjelovanje nema značajke kontroliranja i blokiranja te ne omogućuje odlučujući utjecaj na odluke pravne osobe pod nadzorom. Nadalje bi trebalo pojasniti da je odlučujući element samo izravno privatno sudjelovanje u kontroliranoj pravnoj osobi. Dakle, kada postoji udio privatnog kapitala u javnom naručitelju ili javnim naručiteljima koji je nadziru, to ne isključuje dodjelu javnih ugovora pravnoj osobi pod nadzorom, bez primjene postupaka koje predviđa ova Direktiva budući da takvi udjeli ne utječu negativno na tržišno natjecanje među privatnim gospodarskim subjektima.

Također bi trebalo pojasniti da bi javni naručitelji poput javnopravnih tijela koji bi mogli imati udio privatnog kapitala trebali biti u situaciji korištenja izuzeća za horizontalnu suradnju. Zbog toga, ako su ispunjeni svi drugi zahtjevi u odnosu na horizontalnu suradnju, trebalo bi proširiti izuzeće horizontalne suradnje na takve javne naručitelje kada se ugovor sklapa samo između javnih naručitelja.

- (33) Javni naručitelji trebali bi moći odlučiti zajednički pružati svoje javne usluge putem suradnje bez obveze korištenja bilo kakvog pravnog oblika. Takva suradnja mogla bi obuhvaćati sve vrste aktivnosti vezane uz izvršavanje usluga i odgovornosti koje su dodijeljene sudjelujućim tijelima ili koje su ona preuzela, poput obvezujućih ili dobrovoljnih zadataka lokalnih ili regionalnih tijela ili usluga čije je izvršavanje dodijeljeno određenim tijelima u skladu s javnim pravom. Usluge koje pružaju razna sudjelujuća tijela ne trebaju nužno biti istovjetne; one se također mogu nadopunjavati.

Ugovori za zajedničko pružanje javnih usluga ne bi trebali biti podložni primjeni pravila određenih u ovoj Direktivi pod uvjetom da su sklopljeni isključivo između javnih naručitelja, da se provođenjem te suradnje upravlja isključivo na temelju potreba vezanih uz javni interes te da niti jedan privatni pružatelj usluga nije u boljem položaju od svojih konkurenata.

Kako bi se ispunili ti uvjeti, suradnja bi se trebala temeljiti na suradničkom konceptu. Takva suradnja ne zahtijeva da sva sudjelujuća tijela preuzmu izvršavanje glavnih ugovornih obveza sve dok postoje obveze koje doprinose suradničkom izvršavanju određene javne usluge. Dodatno, provođenje suradnje, uključujući sve financijske prijenose između uključenih javnih naručitelja, trebalo bi urediti isključivo na temelju potreba povezanih s javnim interesom.

- (34) U određenim slučajevima pravna osoba djeluje, na temelju relevantnih odredaba nacionalnog prava, u svojstvu instrumenta ili tehničke službe za utvrđene javne naručitelje te je obvezna izvršavati naredbe koje je primila od tih javnih naručitelja i nema utjecaja na kompenzaciju za izvršene usluge. S obzirom na prirodu takvog odnosa koja se ne temelji na ugovoru, takav isključivo administrativni odnos ne bi trebao biti obuhvaćen područjem primjene postupaka javne nabave.

- (35) Trebalo bi poticati sufinanciranje programa istraživanja i razvoja industrijskih subjekata. Stoga bi trebalo pojasniti da se ova Direktiva primjenjuje samo ako ne postoji sufinanciranje i ako su rezultati aktivnosti istraživanja i razvoja namijenjeni određenom javnom naručitelju. Time se ne bi trebala isključiti mogućnost da pružatelj usluge koji je provodio te aktivnosti objavi izvješće o tim aktivnostima sve dok javni naručitelj zadržava isključivo pravo korištenja rezultata istraživanja i razvoja pri izvršavanju vlastite djelatnosti. Međutim, fiktivno širenje rezultata istraživanja i razvoja ili bilo kakvo simbolično sudjelovanje u naknadi troškova pružatelju usluga nebi trebalo spriječiti primjenu ove Direktive.
- (36) Zaposlenje i zanimanje doprinose integraciji u društvo te su ključni elementi pri jamčenju jednakih mogućnosti za sve. U tom kontekstu zaštićene radionice mogu biti od znatne važnosti. Isto vrijedi i za ostala socijalna poduzeća čiji je glavni cilj pružanje podrške društvenoj i profesionalnoj integraciji ili ponovnoj integraciji osoba s invaliditetom ili osoba u nepovoljnom položaju, poput nezaposlenih osoba, članova manjina u nepovoljnom položaju ili ostalih društveno marginaliziranih skupina. Međutim, takve radionice ili poduzeća možda ne bi mogli dobiti ugovore pod uobičajenim uvjetima tržišnog natjecanja. Zato je primjereno predvidjeti da države članice mogu takvim radionicama ili poduzećima rezervirati pravo da sudjeluju u postupcima dodjele javnih ugovora ili određenim njihovim grupama ili da mogu ograničiti izvršenje ugovora u okviru programa zaštićenih radnih mjesta.
- (37) U svrhu odgovarajuće integracije okolišnih, socijalnih i radnih zahtjeva u postupke javne nabave, od osobite je važnosti da države članice i javni naručitelji poduzmu odgovarajuće mjere za osiguravanje poštovanja obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava koje se odnose na mjesto na kojemu se izvode radovi ili pružaju usluge i temelje se na zakonima, propisima, presudama i odlukama nacionalnog prava i prava Unije, kao i na kolektivnim sporazumima, pod uvjetom da su takva pravila, kao i njihova primjena u skladu s pravom Unije. Jednako tako, obveze koje proizlaze iz nacionalnih sporazuma koje su ratificirale sve države članice i koji su navedeni u Prilogu XI. trebale bi se primjenjivati tijekom izvršenja ugovora. Međutim, to ne bi smjelo, niti na koji način, spriječiti primjenu uvjeta zapošljavanja koji su povoljniji za radnike.
- Odgovarajuće mjere trebale bi se primjenjivati u skladu s temeljnim načelima prava Unije, osobito s ciljem osiguravanja jednakog postupanja. Takve odgovarajuće mjere trebale bi se primjenjivati u skladu s Direktivom 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i na način
- koji osigurava jednako postupanje i ne diskriminira gospodarske subjekte i radnike iz drugih država članica.
- (38) Trebalo bi se smatrati da se usluge pružaju na mjestu na kojem se izvodi značajan rad. Kada se usluge pružaju na daljinu, na primjer usluge pozivnih centara, trebalo bi se smatrati se da se te usluge pružaju na mjestu na kojem se izvode, neovisno o mjestima i državama članica na koje su te usluge usmjerene.
- (39) Relevantne obveze mogle bi se odražavati u klauzulama ugovora. Također bi trebalo biti moguće u javne ugovore uključiti klauzule kojima se osigurava sukladnost s kolektivnim ugovorima u skladu s pravom Unije koje se odnosi na javne ugovore. Nepoštovanje relevantnih obveza moglo bi se smatrati teškim prekršajem određenog gospodarskog subjekta kojim je taj gospodarski subjekt podložan isključivanju iz postupka dodjele javnog ugovora.
- (40) Nadzor nad poštovanjem odredbi pravaokoliša, socijalnog i radnog prava trebao bi se provoditi u svim fazama postupka nabave, kod primjene općih načela o izboru sudionika i dodjele ugovora, kod primjene kriterija za isključenje, i kod primjene odredaba o izuzetno niskim ponudama. Potrebno provjeravanje u tu svrhu trebalo bi se provoditi u skladu s odgovarajućim odredbama ove Direktive, osobito onima koje uređuju načine dokazivanja i osobne izjave.
- (41) Ništa u ovoj Direktivi ne bi trebalo spriječiti nametanje ili provedbu mjera nužnih za zaštitu javne politike, javnog morala, javne sigurnosti, zdravlja, ljudskog života i životinjskog svijeta, očuvanje biljnog svijeta ili drugih okolišnih mjera, posebno kako bi se osigurao održivi razvoj, pod uvjetom da su te mjere u skladu s UFEU-om.
- (42) Postoji znatna potreba da se javnim naručiteljima omogući dodatna fleksibilnost pri odabiru postupka nabave kojim su predviđeni pregovori. Češća upotreba tih postupaka također bi vjerojatno povećala prekograničnu trgovinu budući da rezultati ocjenjivanja pokazuju da su ugovori dodijeljeni u okviru pregovaračkog postupka s prethodnom objavom posebice uspješni u pogledu prekograničnih natječaja. Države članice trebale bi biti u mogućnosti predvidjeti korištenje natjecateljskog postupka uz pregovore ili natjecateljskog dijaloga u raznim slučajevima u kojima se otvorenim ili ograničenim postupcima bez pregovora vjerojatno ne postižu zadovoljavajući rezultati u pogledu nabave. Trebalo bi ponoviti da se prošlih godina korištenje natjecateljskog dijaloga znatno povećalo u pogledu ugovornih vrijednosti. Pokazalo se korisnim u slučajevima u kojima javni naručitelji ne mogu utvrditi načine zadovoljavanja svojih potreba ili nisu u mogućnosti procijeniti što se nudi na

⁽¹⁾ Direktiva 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL L 18, 21.1.1997., str. 1).

tržištu u pogledu tehničkih, financijskih ili pravnih rješenja. Takva situacija pogotovo može nastati u slučaju inovativnih projekata, pri provedbi velikih integriranih projekata na području prometne infrastrukture, pri uvođenju velikih računalnih mreža ili pri provedbi projekata koji obuhvaćaju složeno ili strukturirano financiranje. Prema potrebi, trebalo bi poticati javne naručitelje da imenuju voditelja projekta kako bi se osigurala dobra suradnja između gospodarskih subjekata i javnog naručitelja tijekom postupka dodjele.

- (43) U slučaju ugovora o radovima, takve situacije obuhvaćaju radove koji nisu standardni građevinski radovi ili radove koji obuhvaćaju dizajnerska ili inovativna rješenja. U slučaju usluga ili robe koje zahtijevaju prilagođavanje ili posebnu izvedbu, vjerojatno je da će korištenje natjecateljskog postupka uz pregovore ili natjecateljskog dijaloga biti korisno. Takve aktivnosti prilagođavanja ili dizajniranja posebno su potrebne u slučaju složenih kupnji, poput kupnje sofisticiranih proizvoda, intelektualnih usluga, na primjer konzultantskih usluga, arhitektonskih ili inženjerskih usluga ili velikih projekata u vezi s informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (ICT). U tim slučajevima pregovori mogu biti potrebni kako bi se osiguralo da su određena roba ili usluga usklađene s potrebama javnog naručitelja. U slučaju brzo dostupnih usluga ili roba koje mogu pružati ili dobavljati različiti subjekti na tržištu ne bi se trebao koristiti natjecateljski postupak uz pregovore i natjecateljski dijalog.
- (44) Natjecateljski postupak uz pregovore također bi trebao biti dostupan u slučajevima u kojima je korištenje otvorenog ili ograničenog postupka dovelo do nepravilnih ili neprihvatljivih ponuda. U takvim slučajevima, javnim bi naručiteljima trebalo biti dopušteno vođenje pregovora s ciljem dobivanja pravilnih i prihvatljivih ponuda.
- (45) Natjecateljski postupak uz pregovore trebao bi biti popraćen odgovarajućim zaštitnim mjerama kojima se osigurava poštovanje načela jednakog postupanja i transparentnosti. Javni naručitelji posebice bi trebali unaprijed odrediti minimalne zahtjeve koji su u skladu s prirodom nabave te koji se ne bi trebali mijenjati tijekom pregovora. Kriteriji za dodjelu i njihov ponder trebali bi ostati nepromjenjivi tijekom cijelog postupka te ne bi trebali biti podložni pregovorima kako bi se osiguralo jednako postupanje prema svim gospodarskim subjektima. Cilj pregovora trebalo bi biti poboljšanje ponuda kako bi javni naručitelji bili u mogućnosti kupiti radove, robu i usluge koje su savršeno prilagođene njihovim određenim potrebama. Pregovori se mogu odnositi na sve značajke kupljenih radova, robe i usluga, uključujući, na primjer, kvalitetu, količinu, trgovačke klauzule te društvene, okolišne i inovativne aspekte, ako te značajke nisu dio minimalnih zahtjeva.

Trebalo bi pojasniti da minimalni zahtjevi koje određuje javni naručitelj podrazumijevaju uvjete i značajke (posebice fizičke, funkcionalne i pravne) koje bi svaka ponuda trebala ispunjavati ili imati kako bi javni naručitelj bio u mogućnosti dodijeliti ugovor u skladu s odabranim kriterijem za dodjelu. Kako bi se osigurala transparentnost i sljedivost postupka, sve bi faze trebale biti dokumentirane. Nadalje, sve ponude tijekom čitavog postupka trebale bi se podnijeti u pisanom obliku.

- (46) Javni naručitelji trebali bi imati mogućnost skraćivanja određenih rokova koji se primjenjuju na otvorene ili ograničene postupke ili natjecateljske postupke uz pregovore ako ti rokovi nisu prikladni u hitnim slučajevima koje bi javni naručitelji trebali valjano obrazložiti. Trebalo bi pojasniti da takvi slučajevi ne moraju biti slučajevi iznimne hitnosti nastali nepredvidivim događajima koji se ne mogu pripisati javnim naručiteljima.
- (47) Istraživanje i razvoj, uključujući okolišne i društvene inovacije, među glavnim su pokretačima budućeg rasta te su stavljeni u središte strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast. Tijela javne vlasti trebala bi na najbolji mogući način strateški koristiti javnu nabavu kako bi potakla inovacije. Kupnja inovativnih proizvoda, radova i usluga od ključne je važnosti za poboljšanje djelotvornosti i kvalitete javnih usluga te za suočavanje s važnim društvenim izazovima. Tom se kupnjom doprinosi postizanju najbolje vrijednosti javnih sredstava te širih gospodarskih, okolišnih i društvenih dobrobiti vezanih uz osmišljavanje novih ideja, pretvorbu tih ideja u inovativne proizvode i usluge i promoviranje održivog gospodarskog rasta.

Trebalo bi ponoviti da je niz modela nabave opisan u Komunikaciji Komisije od 14. prosinca 2007. pod nazivom „Predkomercijalna nabava: Pokretanje inovacije radi osiguravanja održivih, visokokvalitetnih javnih usluga u Europi” u kojoj su obrađeni slučajevi nabave onih usluga istraživanja i razvoja koje nisu obuhvaćene područjem primjene ove Direktive. Ti modeli bili bi dostupni, no ova bi Direktiva također trebala doprinijeti olakšavanju javne nabave inovacija te pomoći državama članicama u ostvarivanju ciljeva Unije vezanih uz inovacije.

- (48) Zbog važnosti inovacije, javne naručitelje trebalo bi poticati da što češće dozvoljavaju varijante. Pažnju tih javnih naručitelja trebalo bi usmjeriti na potrebu definiranja minimalnih kriterija koje varijante moraju ispuniti prije nego što utvrde da se mogu podnijeti te varijante.

(49) Ako potrebu za razvojem inovativnog proizvoda ili usluge ili inovativnih radova te za naknadnom kupnjom te robe, usluga ili radova nije moguće zadovoljiti rješenjima koja su već dostupna na tržištu, javni naručitelji trebali bi imati pristup posebnom postupku nabave s obzirom na ugovore u području primjene ove Direktive. Tim posebnim postupkom trebalo bi javnim naručiteljima omogućiti da uspostave dugoročno inovacijsko partnerstvo za razvoj i naknadnu kupnju novog, inovativnog proizvoda, usluge ili radova pod uvjetom da taj inovativni proizvod, usluga ili inovativni radovi mogu zadovoljiti dogovorene razine uspješnosti i troškova bez potrebe za posebnim postupkom nabave za tu kupnju. Partnerstvo za inovacije trebalo bi se temeljiti na postupnim pravilima koja se primjenjuju u slučaju natjecateljskog postupka uz pregovore, a ugovori bi se trebali dodjeljivati isključivo na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete, koji je najprikladniji za uspoređivanje ponuda za inovacijska rješenja. Bez obzira na to radi li se o vrlo velikim projektima ili manjim inovativnim projektima, partnerstvo za inovacije trebalo bi biti strukturirano na način da može omogućiti potrebno „tržišno privlačenje”, potičući razvoj inovativnog rješenja bez zatvaranja tržišta.

Javni naručitelji stoga ne bi trebali partnerstvo za inovacije koristiti na način kojim se sprečava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje. U određenim slučajevima, uspostava partnerstva za inovacije među nekoliko partnera mogla bi doprinijeti izbjegavanju takvih učinaka.

(50) S obzirom na štetne učinke na tržišno natjecanje, pregovarački postupci bez prethodne objave obavijesti o nadmetanju trebali bi se koristiti samo u vrlo iznimnim okolnostima. Te iznimke trebale bi biti ograničene na slučajeve u kojima objava nije moguća, zbog izuzetne hitnosti uslijed nepredvidivih događaja koji se ne mogu pripisati javnom naručitelju ili na slučajeve u kojima je odmah jasno da objava ne bi dalje potakla tržišno natjecanje ili dovela do boljih rezultata nabave i zato što objektivno postoji samo jedan gospodarski subjekt koji može izvršiti ugovor. To može biti slučaj umjetnina jer identitet umjetnika suštinski određuje jedinstvenu prirodu i vrijednost samog umjetničkog predmeta. Isključivost se također može utvrditi iz drugih razloga, no samo slučajevi objektivne isključivosti mogu opravdati upotrebu pregovaračkog postupka bez objave, ako slučaj isključivosti nije prouzročio javni naručitelj u svrhu budućeg postupka nabave.

Javni naručitelji koji se pozivaju na tu iznimku trebali bi obrazložiti nepostojanje razumnih alternativnih ili zamjenskih rješenja, poput upotrebe alternativnih distribucijskih kanala, čak i izvan države članice javnog naručitelja, ili uzimanja u obzir funkcijski usporedivih radova, robe i usluga.

Ako je slučaj isključivosti nastao iz tehničkih razloga, ti razlozi trebaju biti točno određeni i opravdani za svaki pojedinačan takav slučaj. Ti razlozi mogu obuhvaćati slučajeve u kojima gospodarski subjekt nema tehničkih mogućnosti za izvođenje tražene izvedbe ili potrebu za korištenjem posebnog znanja, alata ili sredstava koje posjeduje samo jedan gospodarski subjekt. Tehnički razlozi također mogu proizaći iz posebnih zahtjeva interoperabilnosti koji moraju biti ispunjeni kako bi se osigurala učinkovitost radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti.

Naposljetku, postupak nabave nije koristan ako je roba kupljena izravno na tržištu robe, uključujući trgovinske platforme za robu poput poljoprivrednih proizvoda, sirovina i burze energije, ako su reguliranom i nadziranom multilateralnom trgovinskom strukturom zajamčene tržišne cijene.

(51) Trebalo bi razjasniti da odredbe koje se odnose na zaštitu povjerljivih informacija niti na koji način ne sprečavaju javnu objavu dijelova sklopljenih ugovora koji nisu povjerljive prirode, uključujući sve naknadne izmjene.

(52) Elektronički oblici informiranja i komunikacije mogu uvelike pojednostaviti objavu ugovora te povećati djelotvornost i transparentnost postupaka nabave. Ti bi oblici trebali postati standardnim oblicima komunikacije i razmjene informacija u postupcima nabave jer uvelike povećavaju mogućnosti gospodarskih subjekata da sudjeluju u postupcima nabave diljem unutarnjeg tržišta. U tu svrhu prijenos obavijesti u elektroničkom obliku, elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi te, nakon prijelaznog razdoblja od 30 mjeseci, potpuna elektronička komunikacija, što podrazumijeva komunikaciju elektroničkim putem u svim fazama postupka, uključujući prijenos zahtjeva za sudjelovanje te posebno prijenos ponuda (elektroničko podnošenje), trebali bi postati obvezujući. Države članice i javni naručitelji trebali bi imati izbor da, ako to žele, po tom pitanju budu još aktivniji. Također bi trebalo pojasniti da obvezujuća upotreba elektroničkih načina komunikacije u skladu s ovom Direktivom ne bi trebala obvezivati javne naručitelje da obrađuju ponude elektroničkim putem te ne bi trebala učiniti obveznim elektroničko ocjenjivanje ili automatsku obradu. Nadalje, u skladu s ovom Direktivom, nijedan element postupka javne nabave nakon dodjele ugovora ili interna komunikacija javnog naručitelja ne bi smjeli biti obuhvaćeni obvezom korištenja elektroničkih načina komunikacije.

(53) Javni naručitelji trebali bi i, osim u određenim specifičnim situacijama, koristiti elektronička sredstva komunikacije koja nisu diskriminirajuća, općenito su dostupna i interoperabilna s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije u općoj uporabi i koja ne ograničavaju pristup gospodarskih subjekata postupku nabave. Korištenje takvih sredstava komunikacije također bi trebalo voditi računa o dostupnosti osobama s invaliditetom. Trebalo bi pojasniti da obveza korištenja elektroničkih sredstava u svim fazama postupka javne nabave ne bi bila prikladna ni ako korištenje elektroničkih sredstava zahtijeva upotrebu specijaliziranih alata ili formata datoteka koji nisu široko dostupni, a također ne bi bila prikladna ako bi se komunikacija mogla odvijati samo korištenjem specijalizirane uredske opreme. Javni naručitelji stoga ne bi trebali biti obvezni zahtijevati korištenje elektroničkih načina komunikacije tijekom postupka podnošenja ponuda u određenim slučajevima koji trebaju biti iscrpno navedeni. Ova Direktiva propisuje da bi takvi slučajevi trebali obuhvaćati situacije u kojima se zahtjeva korištenje specijalizirane uredske opreme koja nije široko dostupna javnim naručiteljima, poput pisaa širokog formata. U nekim postupcima nabave u dokumentaciji o nabavi moglo bi se zahtijevati podnošenje fizičkih ili umanjenih modela koji ne mogu biti dostavljeni javnim naručiteljima elektroničkim putem. U takvim situacijama model bi trebao biti dostavljen javnim naručiteljima putem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe.

Međutim, trebalo bi pojasniti da bi korištenje drugih načina komunikacije trebalo biti ograničeno na one elemente ponude za koje se ne zahtijeva korištenje elektroničkih načina komunikacije.

Prikladno je pojasniti da bi, u slučaju da je to potrebno iz tehničkih razloga, javni naručitelji trebali biti u mogućnosti utvrditi maksimalnu veličinu datoteka koje mogu biti podnesene.

(54) Mogući su iznimni slučajevi u kojima bi javnim naručiteljima trebalo biti dopušteno da ne koriste elektronička sredstva komunikacije ako je nekorištenje takvih sredstava komunikacije nužno za zaštitu osobito osjetljive naravi podataka. Trebalo bi razjasniti da, kada korištenje elektroničkih alata koji nisu široko dostupni može pružiti potrebnu razinu zaštite, trebalo bi koristiti takve elektroničke alate. To bi na primjer moglo biti u slučaju kada javni naručitelji zahtijevaju korištenje posebnih sigurnih sredstava komunikacije kojima pružaju pristup.

(55) Različiti tehnički formati ili procesi i standardi razmjene poruka mogli bi možda narušiti interoperabilnost, ne

samo unutar svake države članice, već također i pogotovo među državama članicama. Na primjer, kako bi sudjelovali u postupku nabave u kojem se dozvoljava ili zahtijeva korištenje elektroničkih kataloga, odnosno formata za predstavljanje i organiziranje informacija na način koji je zajednički svim sudjelujućim ponuditeljima te koji se može elektronički obrađivati, gospodarski subjekti bili bi, u odsustvu standardiziranog pristupa, primorani prilagoditi svoje kataloge svakom postupku nabave, što bi podrazumijevalo pružanje vrlo sličnih informacija u različitim formatima ovisno o specifikacijama određenog javnog naručitelja. Standardizacija formata kataloga stoga bi poboljšala razinu interoperabilnosti, povećala učinkovitost te također smanjila trud koji gospodarski subjekti moraju uložiti.

(56) Pri razmatranju potrebe za osiguravanjem ili poboljšavanjem interoperabilnosti među različitim tehničkim formatima ili procesa i standarda razmjene poruka na način da korištenje određenih standarda postane obvezujuće, te ako se primjeni taj pristup, pri razmatranju pitanja standarda koje bi trebalo propisati, Komisija bi trebala posebice uzeti u obzir mišljenja zainteresiranih strana. Komisija bi također trebala razmotriti mjeru u kojoj gospodarski subjekti i javni naručitelji već koriste određeni standard u praksi te mjeru u kojoj je taj standard uspješan. Prije nego li odluči da korištenje bilo koje određene tehničke norme postaje obvezujuće, Komisija bi također trebala pažljivo razmotriti troškove koji bi time mogli nastati, pogotovo u pogledu prilagodbi postojećim rješenjima e-nabave, uključujući infrastrukturu, procese ili softver. Ako te norme nije razvila međunarodna, europska ili nacionalna organizacija za normizaciju, te bi norme trebale udovoljavati zahtjevima koji se primjenjuju u slučaju normi za ICT, kako je određeno u Uredbi (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

(57) Prije određivanja razine sigurnosti za elektroničku komunikaciju koja će se koristiti u raznim fazama postupka dodjele, države članice i javni naručitelji trebali bi procijeniti razmjernost između, s jedne strane, zahtjeva čija je svrha osiguravanje ispravne i pouzdane identifikacije pošiljatelja poruke i integriteta njezinog sadržaja te, s druge strane, rizika pojave problema kao u slučajevima u kojima je poruke poslao drugi pošiljatelj, a ne onaj koji je naznačen. Uzimajući u obzir da su sve druge stvari jednake, to bi značilo da razinu sigurnosti potrebnu, na primjer, u slučaju poruke e-pošte u kojoj se zahtijeva potvrda točne adrese na kojoj će se održati informativni sastanak, nije potrebno postaviti na istu razinu kao u slučaju same ponude koja podrazumijeva obvezujuću

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 14.11.2012., str. 12.).

ponudu gospodarskog subjekta. Slično tome, procjena razmjernosti mogla bi dovesti do niže razine sigurnosti koja je potrebna u slučaju ponovne predaje elektroničkih kataloga ili u slučaju podnošenja ponuda u kontekstu malih nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma ili za pristup dokumentaciji o nabavi.

(58) Iako bi ključni elementi postupka nabave, poput dokumentacije o nabavi, zahtjeva za sudjelovanje, potvrde interesa i ponuda, uvijek trebali biti u pisanom obliku, usmena komunikacija s gospodarskim subjektima trebala bi u ostalim slučajevima još uvijek biti moguća, pod uvjetom da je sadržaj te komunikacije u zadovoljavajućoj mjeri dokumentiran. To je potrebno kako bi se osigurala odgovarajuća razina transparentnosti koja omogućuje provjeru poštuje li se načelo jednakog postupanja. Posebno je važno da usmena komunikacija s ponuditeljima koja bi mogla utjecati na sadržaj i ocjenjivanje ponuda bude u dovoljnoj mjeri i na prikladan način dokumentirana, primjerice sastavljanjem pisanih bilješki ili audiosnimki ili sažetaka glavnih elemenata te komunikacije.

(59) Diljem tržišta javne nabave u Uniji postoji snažna tendencija agregacije potražnje od strane javnih kupaca s ciljem postizanja ekonomije razmjera, uključujući niže cijene te niže transakcijske troškove, te s ciljem poboljšanja i profesionalizacije upravljanja nabavom. To se može postići koncentriranjem kupnji po broju javnih naručitelja ili po obujmu i vrijednosti tijekom određenog razdoblja. Međutim, agregacija i centralizacija kupnji trebala bi se pažljivo pratiti kako bi se izbjegla suvišna koncentracija kupovne moći te stvaranje tajnih sporazuma te kako bi se održala transparentnost i sačuvalo tržišno natjecanje i mogućnost pristupa tržištu za mala i srednja poduzeća.

(60) Instrument okvirnih sporazuma široko se koristi te se smatra učinkovitom tehnikom nabave diljem Europe. Stoga bi se i dalje trebao široko koristiti. Međutim, određeni aspekti trebaju se pojasniti, pogotovo činjenica da okvirne sporazume ne bi trebali koristiti javni naručitelji koji nisu utvrđeni u njima. U tu svrhu javni naručitelji koji su od početka ugovorne strane određenog okvirnog sporazuma trebali bi biti jasno naznačeni, nazivom ili na druge načine, npr. upućivanjem na određenu kategoriju javnih naručitelja unutar jasno razgraničenog zemljopisnog područja, kako bi se te javne naručitelje moglo lako i točno utvrditi. Na isti način u okvirni sporazum ne bi trebali ulaziti novi gospodarski subjekti nakon što je takav sporazum sklopljen. To podrazumijeva da u

slučaju da središnje tijelo zaduženo za kupnju koristi sveobuhvatni registar javnih naručitelja ili kategorija javnih naručitelja, poput lokalnih tijela u određenom zemljopisnom području koja imaju pravo poslužiti se okvirnim sporazumima koje je središnje tijelo sklopilo, ono bi to trebalo činiti tako da je moguće provjeriti ne samo identitet određenog javnog naručitelja, već i datum na koji je stekao pravo na korištenje okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo zaduženo za kupnju jer se tim datumom utvrđuje koje određene okvirne sporazume javni naručitelj ima pravo koristiti.

(61) Objektivni uvjeti za utvrđivanje gospodarskih subjekata, stranki okvirnog sporazuma, koji bi trebali izvršiti određeni zadatak poput nabave robe ili pružanja usluga namijenjenih fizičkim osobama, u kontekstu okvirnih sporazuma u kojima su utvrđeni svi uvjeti, trebali bi obuhvaćati potrebe ili izbor tih fizičkih osoba.

Javni naručitelji trebali bi imati mogućnost dodatne fleksibilnosti pri nabavi na temelju okvirnih sporazuma koji su sklopljeni s više od jednog gospodarskog subjekta te u kojima su utvrđeni svi uvjeti.

U tim slučajevima javni naručitelji trebali bi biti u mogućnosti nabaviti određene radove, robu ili usluge koje su obuhvaćene okvirnim sporazumom na način da se zahtijeva izvođenje tih radova, nabava robe ili pružanje usluga od jednog od gospodarskih subjekata, utvrđenih u skladu s objektivnim kriterijima te po prethodno određenim uvjetima, ili na način da se dodijeli ugovor za izvršavanje tih radova, nabavu robe ili pružanje usluga na temelju malog nadmetanja u kojem sudjeluju gospodarski subjekti koji su stranke okvirnog sporazuma. Kako bi se zajamčila transparentnost i jednako postupanje, javni naručitelji trebali bi u dokumentaciji o nabavi vezanoj uz okvirni sporazum naznačiti objektivne kriterije na temelju kojih će biti odabrana jedna od te dvije metode izvršenja okvirnog sporazuma. Takvi kriteriji mogli bi se, primjerice, odnositi na količinu, vrijednost ili značajke određenih radova, robe ili usluga, uključujući potrebu za veću razinu usluge ili veću razinu sigurnosti, ili bi se mogli odnositi na kretanja cjenovnih razina u usporedbi s prethodno utvrđenim cjenovnim indeksom. Okvirni sporazumi ne bi se trebali koristiti na neodgovarajući način ili na način kojim bi se spriječilo, ograničilo ili narušilo tržišno natjecanje. Javni naručitelji ne bi trebali na temelju ove Direktive biti obvezni nabavljati radove, robu ili usluge koji su obuhvaćeni okvirnim sporazumom, na temelju tog okvirnog sporazuma.

(62) Također bi trebalo pojasniti da se ugovori koji se temelje na okvirnom sporazumu trebaju dodijeliti prije završetka trajanja samog okvirnog sporazuma, dok se trajanje pojedinih ugovora koji se temelje na okvirnom sporazumu ne treba podudarati s trajanjem tog okvirnog sporazuma, nego bi moglo, po potrebi biti kraće ili dulje. Osobito bi trebalo omogućiti određivanje duljine pojedinih ugovora koji se temelje na okvirnom sporazumu uzimajući u obzir čimbenike poput vremena koje je potrebno za njihovo izvršenje, kada je održavanje opreme s očekivanim korisnim vijekom duljim od četiri godine uključeno ili kada je potrebno znatno osposobljavanje osoblja za izvođenje ugovora.

Također bi trebalo pojasniti da bi mogli postojati iznimni slučajevi kada je moguće dopustiti da duljina samih okvirnih sporazuma bude dulja od četiri godine. Takvi slučajevi, koji bi trebali biti valjano opravdani, osobito predmetom okvirnog sporazuma, mogli bi se na primjer pojaviti kada je gospodarskom subjektu potrebna oprema za koju je razdoblje amortizacije dulje od četiri godine i koja mora biti dostupna u svakom trenutku tijekom cijelog trajanja okvirnog sporazuma.

(63) S obzirom na stečeno iskustvo, također ne postoji potreba za prilagođavanjem pravila na kojima se temelje dinamički sustavi nabave kako bi se javnim naručiteljima omogućilo da u potpunosti iskoriste prednosti koje su im na raspolaganju putem tog instrumenta. Sustave je potrebno pojednostaviti, a posebice bi se njima trebalo upravljati u okviru ograničenog postupka, na taj način uklanjajući potrebu za indikativnim ponudama koje su jedna od glavnih teškoća povezanih s dinamičkim sustavima nabave. Stoga bi svakom gospodarskom subjektu koji podnese zahtjev za sudjelovanje i ispunjava kriterije za odabir trebalo dozvoliti sudjelovanje u postupcima nabave koji se izvršavaju putem dinamičkog sustava nabave tijekom razdoblja njegove valjanosti. Ta tehnika nabave omogućuje javnom naručitelju da na raspolaganju ima posebno širok spektar ponuda te da na taj način osigura optimalno korištenje javnih sredstava putem rasprostranjenog natjecanja povezanog sa široko korištenim ili lako dostupnim proizvodima, radovima ili uslugama koje su široko dostupne na tržištu.

(64) Obrada tih zahtjeva za sudjelovanje trebala bi biti izvršena u roku od najviše deset radnih dana, pod uvjetom da se izvrši ocjenjivanje kriterija za odabir na temelju pojednostavljenih zahtjeva za dokumentiranje koji su određeni u ovoj Direktivi. Međutim, kada je dinamički sustav nabave uspostavljen po prvi put, javni naručitelji mogli bi, nakon prve objave obavijesti o nadmetanju ili poziva na potvrdu interesa, primiti tako velik broj zahtjeva za sudjelovanje da bi im moglo biti potrebno više vremena za obradu zahtjeva. To bi trebalo biti prihvatljivo, pod uvjetom da nije pokrenuta nijedna određena nabava sve dok se svi zahtjevi ne obrade. Javni naručitelji stoga bi trebali biti u mogućnosti sami smisliti način na koji namjeravaju obraditi zahtjeve za sudjelovanje. Na primjer, javni naručitelji mogu odlučiti da će obradu izvršavati samo jednom tjedno, pod uvjetom da se poštuju rokovi za obradu svakog zahtjeva za sudjelovanje.

(65) U bilo koje vrijeme tijekom razdoblja valjanosti dinamičkog sustava nabave javni naručitelji trebali bi imati mogućnost zahtijevati od gospodarskih subjekata da podnesu obnovljenu i ažuriranu osobnu izjavu da ispunjavaju kriterije za kvalitativni odabir, u prikladnom vremenskom roku. Trebalo bi ponoviti da se mogućnost predviđena u općim odredbama o dokaznim sredstvima u ovoj Direktivi potrebna kako bi se od gospodarskih subjekata zahtijevalo da podnesu popratne dokumente te obveza da to učini ponuditelj kojemu je dodijeljen ugovor također primjenjuje u slučaju dinamičkog sustava nabave.

(66) Kako bi se unaprijedile mogućnosti malih i srednjih poduzeća vezane uz sudjelovanje u velikom dinamičkom sustavu nabave, poput sustava kojim upravlja središnje tijelo za nabavu, određeni javni naručitelj trebao bi biti u mogućnosti izraziti sustav u objektivno utvrđenim kategorijama proizvoda, radova ili usluga. Te kategorije trebale bi biti utvrđene na temelju objektivnih čimbenika koji bi mogli, primjerice, obuhvaćati najveći dozvoljeni obuhvat određenih ugovora koji se dodjeljuju za tu kategoriju ili određeno zemljopisno područje u kojem će se posebni ugovori izvršavati. Ako je dinamički sustav nabave razdijeljen u kategorije, javni naručitelj trebao bi primjenjivati kriterije za odabir koji su razmjerni značajkama određene kategorije.

(67) Trebalo bi pojasniti kako elektroničke dražbe obično nisu odgovarajuće u slučaju određenih ugovora o javnim radovima i određenih ugovora o javnim uslugama čiji je predmet intelektualni rad, poput projektiranja radova, jer predmetom elektroničke dražbe mogu biti samo elementi prikladni za automatsko elektroničko ocjenjivanje, bez intervencije ili razmatranja od strane javnog naručitelja, odnosno elementi koji se mogu kvantitativno odrediti kako bi se mogli izraziti u brojevima i postocima.

Međutim, također bi trebalo pojasniti da se elektroničke dražbe mogu koristiti u postupcima nabave čiji je cilj nabava određenog prava intelektualnog vlasništva. Također je prikladno ponoviti da iako javni naručitelji imaju pravo smanjiti broj natjecatelja ili ponuditelja ako dražba još nije započela, nije dozvoljeno daljnje smanjivanje broja ponuditelja koji sudjeluju u elektroničkoj dražbi nakon što je dražba započela.

(68) Nove tehnike elektroničke kupnje, poput elektroničkih kataloga, neprestano se razvijaju. Elektronički katalogi format su za predstavljanje i organiziranje informacija na način koji je zajednički svim sudjelujućim ponuditeljima te koji se može elektronički obrađivati. Primjer mogu biti ponude u obliku proračunskih tablica. Javni naručitelji trebali bi moći zahtijevati upotrebu elektroničkih kataloga u svim dostupnim postupcima u kojima se zahtijeva upotreba elektroničkih načina komunikacije. Elektroničkim katalogima potiče se tržišno natjecanje te pojednostavljuje javna nabava, pogotovo u pogledu

uštede vremena i novca. Međutim, trebalo bi utvrditi određena pravila kako bi se osiguralo da je upotreba novih tehnika u skladu s ovom Direktivom i s načelima jednakog postupanja, zabrane diskriminacije i transparentnosti. Stoga korištenje elektroničkih kataloga za predstavljanje ponuda ne bi trebalo uključivati mogućnost da se gospodarski subjekti ograniče samo na podnošenje svojeg općeg kataloga. Gospodarski subjekti trebali bi uz to prilagoditi svoje opće kataloge s obzirom na određeni postupak nabave. Takvom prilagodbom osigurava se da katalog koji je predan u okviru određenog postupka nabave sadrži samo proizvode, radove ili usluge za koje su gospodarski subjekti procijenili, nakon aktivnog preispitivanja, da udovoljavaju zahtjevima javnog naručitelja. Pri tome bi se gospodarskim subjektima trebalo dozvoliti da kopiraju podatke navedene u njihovom općem katalogu, no ne bi smjeli podnijeti opći katalog kao takav.

Nadalje, ako su zajamčeni sljedivost, jednako postupanje i predvidljivost, javni naručitelji trebali bi biti u mogućnosti sastaviti ponude vezane uz određenu nabavu na temelju prethodno primljenih elektroničkih kataloga, pogotovo u slučajevima u kojima je ponovno pokrenuto nadmetanje na temelju okvirnog sporazuma ili u slučajevima u kojima se koristi dinamički sustav nabave.

Ako ponudu generira javni naručitelj, određeni gospodarski subjekt trebao bi biti u mogućnosti provjeriti sadrži li ponuda, koju je sastavio javni naručitelj, značajne greške. Ako ponuda sadrži značajne greške, gospodarski subjekt ne bi trebao biti vezan tom ponudom, koju je sastavio javni naručitelj, osim ako je greška ispravljena.

U skladu sa zahtjevima pravila o elektroničkim načinima komunikacije, javni naručitelji trebali bi izbjegavati neopravdano sprječavanje pristupa gospodarskih subjekata postupcima nabave u kojima ponude moraju biti u obliku elektroničkih kataloga te kojima je zajamčena sukladnost s općim načelima zabrane diskriminacije i jednakog postupanja.

(69) Tehnike središnje nabave sve se više koriste u državama članicama. Središnja tijela za nabavu nadležna su za stjecanja, upravljanje dinamičkim sustavima nabave ili dodjelu javnih ugovora/okvirnih sporazuma za druge javne naručitelje, uz naknadu ili bez nje. Javni naručitelji za koje je sklopljen okvirni sporazum trebali bi biti u mogućnosti koristiti okvirni sporazum za pojedinačne ili

ponavljajuće nabave. S obzirom na velike količine koje se nabavljaju, te tehnike pridonose povećanju tržišnog natjecanja i trebale bi pomoći profesionalizirati javnu nabavu. Stoga bi trebalo predvidjeti definiciju Unije koja se odnosi na središnja tijela za nabavu dodijeljena javnim naručiteljima. Trebalo bi također pojasniti da središnja tijela za nabavu funkcioniraju na dva različita načina.

Što se tiče prvog načina, ta bi tijela trebala biti u mogućnosti postupati u svojstvu veletrgovaca kupnjom, stvaranjem zaliha ili preprodajom ili, što se tiče drugog načina, ta bi tijela trebala biti u mogućnosti postupati u svojstvu posrednika na način da dodjeljuju ugovore, upravljaju dinamičkim sustavima nabave ili sklapaju okvirne sporazume koje će koristiti javni naručitelji. Takva posrednička uloga mogla bi se u nekim slučajevima izvršavati autonomnim provođenjem relevantnih postupaka dodjele, bez primanja detaljnih uputa od strane javnih naručitelja; u drugim slučajevima, ta bi se uloga mogla izvršavati provođenjem relevantnih postupaka dodjele u skladu s uputama javnih naručitelja, u njihovo ime i u njihovu korist.

Nadalje, trebalo bi propisati pravila za dodjelu odgovornosti za poštovanje obveza u skladu s ovom Direktivom, kako u središnjem tijelu za nabavu tako i među javnim naručiteljima koji vrše nabavu iz ili putem njega. Ako je isključivo javni naručitelj obavezan provoditi postupke nabave, on bi također trebao biti isključivo i izravno odgovoran za zakonitost postupaka. Ako javni naručitelj provodi određene dijelove postupka, na primjer ponovno pokretanje nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma ili dodjelu pojedinih ugovora temeljenih na dinamičkom sustavu nabave, javni naručitelj odgovoran je za faze nabave koje provodi.

(70) Javni naručitelji trebali bi biti u mogućnosti dodijeliti ugovor o javnim uslugama za izvršavanje aktivnosti središnje nabave središnjem tijelu za nabavu bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom. Također bi trebalo biti dozvoljeno da ti ugovori o javnim uslugama obuhvaćaju izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave. Ugovori o javnim uslugama za izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave trebali bi, ako ih ne izvršava središnje tijelo za nabavu u okviru pružanja središnjih aktivnosti nabave određenom javnom naručitelju, biti dodijeljeni u skladu s ovom Direktivom. Također bi trebalo ponoviti da se ova Direktiva ne bi trebala primjenjivati ako su središnje ili pomoćne aktivnosti nabave pružene na neki drugi način, a ne putem ugovora u svrhu ostvarenja financijskog interesa koji podrazumijeva nabavu u smislu ove Direktive.

- (71) Jačanje odredaba vezanih uz središnja tijela za nabavu ne bi ni na koji način trebalo sprječavati trenutne prakse povremene zajedničke nabave, odnosno manje institucionaliziran i sustavan oblik zajedničke nabave ili ustaljenu praksu angažiranja pružatelja usluga koji pripremaju i upravljaju postupcima nabave u ime i u interesu javnog naručitelja te u skladu s njegovim uputama. Naprotiv, određene značajke zajedničke nabave trebalo bi pojasniti jer zajednička nabava može imati važnu ulogu, ne samo u slučaju inovativnih projekata.

Zajednička nabava može biti u različitim oblicima, od koordinirane nabave na način da se pripreme zajedničke tehničke specifikacije vezane uz radove, robu ili usluge koje će nabavljati više javnih naručitelja, od kojih svaki provodi zaseban postupak nabave, do slučajeva u kojima određeni javni naručitelji zajednički provode jedan postupak nabave na način da zajednički djeluju ili na način da se jednom javnom naručitelju povjeri upravljanje postupkom nabave u ime svih javnih naručitelja.

Ako više javnih naručitelja zajednički provodi postupak nabave, oni zajednički preuzimaju odgovornost za ispunjavanje svojih obveza na temelju ove Direktive. Međutim, ako javni naručitelji zajednički provode samo neke dijelove postupka nabave, zajednička odgovornost trebala bi se primjenjivati samo na one dijelove postupka koji su zajednički provedeni. Svaki javni naručitelj trebao bi sam preuzeti odgovornost za postupke ili dijelove postupaka koje samostalno provodi, poput dodjele ugovora, sklapanja okvirnog sporazuma, upravljanja dinamičkim sustavom nabave, ponovnog pokretanja nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma ili određivanja gospodarskog subjekta, stranke okvirnog sporazuma, koji će izvršiti pojedini zadatak.

- (72) Elektronička komunikacija posebno je prikladna za pružanje podrške praksama i alatima središnje nabave zbog mogućnosti koje takva komunikacija pruža u pogledu ponovnog korištenja i automatske obrade podataka te svođenja troškova informiranja i transakcija na najmanju moguću mjeru. Korištenje elektroničkih načina komunikacije trebalo bi stoga najprije učiniti obvezujućim za središnja tijela za nabavu, a u isto vrijeme olakšati usklađivanje praksi diljem Unije. To bi trebalo biti popraćeno općom obvezom korištenja elektroničkih načina komunikacije u svim postupcima nabave nakon prijelaznog razdoblja od 30 mjeseci.
- (73) Zajedničko dodjeljivanje javnih ugovora koje provode javni naručitelji iz raznih država članica trenutno je suočeno s određenim pravnim poteškoćama vezanim uz sukobe nacionalnih prava. Bez obzira na činjenicu da je Direktivom 2004/18/EZ implicitno dozvoljena zajednička prekogranična javna nabava, javni naručitelji još uvijek su suočeni sa znatnim pravnim i praktičnim

poteškoćama pri nabavi od središnjih tijela za nabavu u drugim državama članicama ili pri zajedničkoj dodjeli javnih ugovora. Kako bi se javnim naručiteljima pružila mogućnost da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste dobrobiti potencijala unutarnjeg tržišta u pogledu ekonomije razmjera i dijeljenja rizika, između ostalog i za inovativne projekte koji podrazumijevaju veći rizik od rizika koji može podnijeti jedan javni naručitelj, te bi poteškoće trebalo ukloniti. Stoga bi trebalo utvrditi nova pravila o zajedničkoj prekograničnoj nabavi kako bi se olakšala suradnja među javnim naručiteljima te povećale dobrobiti unutarnjeg tržišta na način da se stvore prekogranične poslovne prilike za dobavljače i pružatelje usluga. U tim pravilima trebali bi biti utvrđeni uvjeti za prekogranično korištenje središnjih tijela za nabavu te određeno mjerodavno zakonodavstvo vezano uz javnu nabavu, uključujući mjerodavno zakonodavstvo po pitanju pravnih lijekova u slučaju zajedničkih prekograničnih postupaka, koje nadopunjuje pravila o sukobu zakona iz Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾. Osim toga, javni naručitelji iz različitih država članica trebali bi moći uspostaviti zajedničke subjekte uspostavljene na temelju nacionalnog prava ili prava Unije. Potrebno je odrediti posebna pravila za takav oblik javne nabave.

Međutim, javni naručitelji ne bi trebali koristiti mogućnost zajedničke prekogranične nabave u svrhu zaoblazivanja obvezujućih pravila javnog prava, u skladu s pravom Unije, koja se na njih primjenjuju u državama članicama u kojima su smješteni. Takva bi pravila mogla, primjerice, obuhvaćati odredbe o transparentnosti i pristupu dokumentima ili o posebnim zahtjevima kako bi se održala sljedivost u slučaju osjetljive robe.

- (74) Tehničke specifikacije koje sastavljaju javni kupci trebaju omogućiti otvorenost javne nabave tržišnom natjecanju kao i postići ciljeve održivosti. Radi toga bi trebalo biti moguće predati ponude koje uzimaju u obzir raznolikost mjerila tehničkih rješenja i tehničkih specifikacija na tržištu, uključujući one koji su sastavljeni na temelju kriterija uspješnosti povezanih s vijekom trajanja i održivosti postupka proizvodnje radova, roba i usluga.

Zbog toga bi tehničke specifikacije trebale biti sastavljene na način da se izbjegne prijetvorno sužavanje nadmetanja uvođenjem zahtjeva kojima se prednost daje određenom gospodarskom subjektu na način da ti zahtjevi odražavaju ključne značajke robe, usluga ili radova koje obično nudi taj gospodarski subjekt. Taj se cilj općenito najučinkovitije postiže sastavljanjem tehničkih specifikacija s obzirom na funkcionalne i izvedbene zahtjeve. Funkcionalni i izvedbeni zahtjevi također su prikladan način za poticanje inovacija pri javnoj nabavi te bi se trebali što češće koristiti. U slučaju upućivanja na europski standard ili, u odsustvu tog standarda, na nacionalni standard,

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL L 177, 4.7.2008., str. 6.).

javni naručitelji trebali bi razmotriti ponude temeljene na istovjetnim rješenjima. Gospodarski subjekti bi trebali biti zaduženi za dokazivanje istovjetnosti s traženom oznakom.

Kako bi dokazali istovjetnost, trebalo bi biti moguće od ponuditelja zahtijevati da podnesu dokaz o provjeri od treće strane. Međutim, drugi prikladni načini dokazivanja poput tehničke dokumentacije proizvođača također bi trebali biti prihvatljivi ako taj gospodarski subjekt nema pristup tim potvrdama ili izvješćima o testiranju ili nema mogućnost pribavljanja tih dokumenata u relevantnom roku, pod uvjetom da dotični gospodarski subjekt time dokazuje da radovi, roba ili usluge udovoljavaju zahtjevima ili kriterijima navedenim u tehničkim specifikacijama, kriterijima dodjele ili uvjetima izvršenja ugovora.

- (75) Javni naručitelji koji žele nabaviti radove, robu ili usluge s posebnim okolišnim, društvenim ili drugim značajkama trebali bi biti u mogućnosti koristiti određene oznake, poput Europskog znaka za okoliš, (međunarodnih znakova za okoliš ili bilo koju drugu oznaku pod uvjetom da su zahtjevi koji se odnose na oznake vezani uz predmet ugovora, poput opisa proizvoda i njegove prezentacije, uključujući zahtjeve vezane uz pakiranje. Nadalje, od ključne je važnosti da su ti zahtjevi sastavljeni i doneseni na temelju objektivno provjerljivih kriterija, korištenjem postupka u kojem mogu sudjelovati zainteresirane strane, poput državnih tijela, potrošača, proizvođača, distributera i okolišnih organizacija. Također je važno da je oznaka dostupna svim zainteresiranim stranama. Trebalo bi razjasniti da zainteresirane strane mogu biti javna ili privatna tijela, poduzeća ili svaki oblik nevladine organizacije (organizacije koje ne pripadaju vladi i nisu konvencionalna poduzeća).

Isto tako, trebalo bi pojasniti da određena nacionalna ili vladina tijela ili organizacije mogu biti uključeni u određivanje zahtjeva za oznaku koji se mogu koristiti u vezi s nabavom tijela javne vlasti, a da ta tijela ili organizacije ne izgube svoj status trećih strana.

Upućivanja na oznake ne bi smjela imati učinak sprječavati inovacije.

- (76) U slučaju nabave u svrhu korištenja od strane osoba, bez obzira je li namijenjena široj javnosti ili osoblju javnog naručitelja, potrebno je da javni naručitelji utvrde tehničke specifikacije kako bi se u obzir uzeli kriteriji dostupnosti za osobe s invaliditetom ili izvedba prilagođena svim korisnicima, osim u valjano opravdanim slučajevima.

- (77) Kod sastavljanja tehničkih specifikacija, javni naručitelji bi trebali uzeti u obzir zahtjeve koji proizlaze iz prava Unije u području prava zaštite podataka, osobito u vezi s planiranjem obrade osobnih podataka (tehnička zaštita podataka).

- (78) Javna nabava trebala bi biti prilagođena potrebama malih i srednjih poduzeća (MSP-ova). Javne naručitelje trebalo bi poticati da koriste kodeks najbolje prakse iz radnog dokumenta Komisije od 25. lipnja 2008. pod nazivom „Europski kodeks najbolje prakse za olakšavanje pristupa MSP-ova ugovorima o javnoj nabavi”, koji daje upute MSP-ovima za korištenje okvira javne nabave i tako olakšava njihovo sudjelovanje. S tim ciljem i u svrhu jačanja tržišnog natjecanja, javne naručitelje trebalo bi osobito poticati da razdijele velike ugovore u zasebne grupe. Takva razdioba mogla bi se izvršiti na kvantitativnoj osnovi, kako bi veličina pojedinih ugovora bila bolje prilagođena kapacitetima malih i srednjih poduzeća, ili na kvalitativnoj osnovi, u skladu s različitim djelatnostima i specijalizacijama koje su obuhvaćene, kako bi se sadržaj pojedinih ugovora bolje prilagodio specijaliziranim sektorima malih i srednjih poduzeća ili bio u skladu s različitim naknadnim fazama projekta.

Javni naručitelji trebali bi sami odrediti veličinu i predmet grupa, a također bi trebali, u skladu s relevantnim pravilima o izračunavanju prosječne vrijednosti nabave, biti u mogućnosti dodijeliti određene grupe bez primjene postupka iz ove Direktive. Javni naručitelj trebao bi biti dužan razmotriti je li razdioba ugovora u grupe prikladna te imati slobodu o tome autonomno odlučiti na temelju bilo kojeg razloga koji smatra relevantnim, bez potrebe podlijevanja upravnom ili sudskom nadzoru. Ako javni naručitelj odluči da nije prikladno razdijeliti ugovor u zasebne grupe, pojedino izvješće ili dokumentacija o nabavi trebali bi sadržavati glavne razloge za takvu odluku javnog naručitelja. Takvi razlozi mogu, primjerice, biti posljedica mišljenja javnog naručitelja da bi takva razdioba mogla ograničiti nadmetanje, mišljenja da bi zbog te razdiobe izvršenje ugovora postalo suviše tehnički složeno ili skupo ili mišljenja da bi potreba za koordinacijom različitih ugovaratelja za svaku grupu ozbiljno narušila pravilno izvršenje ugovora.

Države članice trebale bi imati mogućnost uložiti dodatne napore kako bi olakšale sudjelovanje malih i srednjih poduzeća na tržištu javne nabave povećavanjem raspona odgovornosti vezanih uz razmatranje prikladnosti razdiobe ugovora u grupama na manje ugovore na način da od javnih naručitelja zahtijevaju da opravdaju svoju odluku o tome da se ugovori ne razdjeljuju u grupe ili o tome da je razdioba u grupe obvezna u određenim uvjetima. U istu svrhu države članice trebale bi biti slobodne staviti na raspolaganje mehanizme za izravna plaćanja podugovarateljima.

- (79) Ako su ugovori razdijeljeni u dijelove, javni naručitelji trebali bi biti u mogućnosti ograničiti broj grupa za čije se izvođenje može natjecati određeni gospodarski subjekt, primjerice kako bi se očuvalo tržišno natjecanje ili osigurala pouzdanost robe; javni naručitelji također bi trebali biti u mogućnosti ograničiti broj grupa čije se izvršenje može dodijeliti pojedinom ponuditelju.

Međutim, cilj olakšavanja većeg pristupa MSP-ova javnoj nabavi mogao bi biti otežan ako javni naručitelji budu obvezni dodjeljivati ugovor grupu po grupu čak i kad bi to značilo da se moraju prihvatiti značajno nepovoljnija rješenja u usporedbi s dodjelom koja obuhvaća nekoliko ili sve grupe. Kada je mogućnost korištenja takve metode jasno unaprijed navedena, tada bi trebalo javnim naručiteljima omogućiti provođenje usporedne procjene ponuda kako bi se utvrdilo bi li, ako se uzmu zajedno ponude koje je podnio pojedini ponuditelj za određenu kombinaciju grupa, udovoljile kriterijima za dodjelu utvrđenima u skladu s ovom Direktivom u odnosu na te grupe bolje od ponuda za dotične pojedinačne grupe kad bi se gledale odvojeno. U tom slučaju, javni naručitelji bi trebali moći dodijeliti ugovor dotičnom ponuditelju kombinirajući dotične grupe. Trebalo bi pojasniti da bi javni naručitelji trebali provoditi takvu usporednu procjenu utvrđujući prvo koje ponude najbolje udovoljavaju kriterijima za dodjelu utvrđenima za svaku pojedinu grupu i tada ih usporediti s ponudama koje je podnio pojedini ponuditelj za određenu kombinaciju grupa, uzetih zajedno.

- (80) Kako bi postupci bili brži i učinkovitiji, rokovi za sudjelovanje u postupcima nabave trebali bi biti što kraći te bi trebalo izbjeći stvaranje nepotrebnih prepreka pristupu gospodarskih subjekata u unutarnjem tržištu, a pogotovo malih i srednjih poduzeća. Stoga bi trebalo imati na umu da bi pri određivanju rokova za primanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje javni naručitelji trebali posebno uzeti u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za sastavljanje ponuda, čak ako to zahtijeva utvrđivanje rokova dužih od minimalnih rokova predviđenih ovom Direktivom. Korištenje elektroničkih načina informiranja i komunikacije, posebice potpuna elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi gospodarskim subjektima, ponuditeljima i natjecateljima te elektronička razmjena komunikacije, dovodi do veće transparentnosti i uštede vremena. Stoga bi trebalo predvidjeti smanjenje minimalnih rokova, u skladu s pravilima određenima u GPA-u te pod uvjetom da su ti rokovi usklađeni s određenim načinom prijenosa predviđenim na razini Unije. Nadalje, javni naručitelji trebali bi imati mogućnost daljnjeg smanjenja rokova za primanje zahtjeva za sudjelovanje te ponuda u slučajevima u kojima zbog hitnih okolnosti uobičajeni rokovi nisu prikladni, no time se ne priječi provođenje redovitog postupka uz objavu. Samo u iznimnim slučajevima u kojima uslijed iznimne

hitnosti, uzrokovane događajima koje određeni javni naručitelj nije mogao predvidjeti, a koji se ne mogu pripisati tom javnom naručitelju, provođenje redovitog postupka nije moguće ni uz skraćene rokove, javni naručitelji trebali bi, u mjeri u kojoj je to neophodno, imati mogućnost dodijeliti ugovore na temelju pregovaračkog postupka bez prethodne objave. To se može odnositi na slučaj u kojemu se, uslijed prirodnih katastrofa, zahtijeva hitno djelovanje.

- (81) Trebalo bi pojasniti da potreba da se osigura dovoljno vremena gospodarskim subjektima da sastave prilagođene ponude može za posljedicu imati da se početno zadani vremenski rokovi trebaju produljiti. To bi se osobito dogodilo u slučajevima kada se rade značajne izmjene u dokumentaciji o nabavi. Također bi se trebalo odrediti da se u tom slučaju značajne izmjene trebaju shvatiti kao izmjene koje obuhvaćaju osobito tehničke specifikacije zbog kojih bi gospodarski subjekti trebali dodatno vrijeme kako bi ih razumjeli i adekvatno na njih odgovorili. Trebalo bi međutim pojasniti da takve promjene ne bi trebale biti u tolikoj mjeri značajne da bi bilo dopušteno prihvaćanje drugih kandidata osim onih koji su već prvotno izabrani ili uključivanje novih sudionika u postupak nabave. To bi osobito mogao biti slučaj kada izmjenom ugovor ili okvirni sporazum postaju značajno različiti po svojoj naravi od prvotno navedenog u dokumentaciji o nabavi.
- (82) Trebalo bi pojasniti da bi informacije o određenim odlukama donesenim tijekom postupka nabave, uključujući odluku o tome da se ugovor neće dodijeliti ili da se neće sklopiti okvirni sporazum, trebali poslati javni naručitelji bez da natjecatelji ili ponuditelji moraju sami zatražiti dobivanje takvih informacija. Trebalo bi također ponoviti da je Direktivom Vijeća 89/665/EEZ⁽¹⁾ predviđena obveza javnih naručitelja da, bez da to trebaju tražiti natjecatelji ili ponuditelj, dostave tim natjecateljima i ponuditeljima sažetak relevantnih razloga za neke od središnjih odluka koje su donesene tijekom postupka nabave. Naposljetku, trebalo bi pojasniti da bi natjecatelji i ponuditelji trebali biti u mogućnosti zatražiti detaljnije informacije o tim razlozima, a da bi im javni naručitelji trebali biti obvezni pružiti te razloge osim ako postoji opravdani razlog zbog kojeg javni naručitelji ne bi trebali tako postupiti. Ti bi razlozi trebali biti određeni u ovoj Direktivi. Kako bi se osigurala potrebna transparentnost u kontekstu postupaka nabave koji obuhvaćaju pregovore i dijaloge s ponuditeljima, ponuditelji koji su podnijeli prihvatljivu ponudu trebali bi, osim ako postoje ozbiljni razlozi protiv toga, biti u mogućnosti zatražiti informacije o provođenju i napretku postupka.

(¹) Direktiva Vijeća 89/665/EEZ od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na primjenu postupaka kontrole na sklapanje ugovora o javnoj nabavi robe i javnim radovima (SL L 395, 30.12.1989., str. 33.).

- (83) Suviše složeni zahtjevi vezani uz gospodarski i financijski kapacitet često predstavljaju neopravdanu prepreku sudjelovanju malih i srednjih poduzeća u javnoj nabavi. Svi takvi zahtjevi trebali bi biti vezani uz predmet ugovora i biti mu razmjerni. Posebno se javnim naručiteljima ne bi trebalo dozvoliti da od gospodarskih subjekata zahtijevaju da imaju minimalni promet koji ne bi bio razmjernan predmetu ugovora; taj zahtjev obično ne bi trebao prelaziti najviše dvostruku vrijednost od procijenjene vrijednosti ugovora. Međutim, u valjano opravdanim okolnostima trebalo bi biti moguće primjenjivati i više zahtjeve. Takve okolnosti mogle bi biti povezane s velikim rizikom vezanim uz izvršenje ugovora ili činjenicom da je pravovremeno i ispravno izvršenje ugovora krucijalno, primjerice jer se radi o neophodnom preduvjetu za izvršenje drugih ugovora.

U takvim opravdanim slučajevima javni bi naručitelji i dalje trebali moći slobodno odlučivati bi li zahtjevi o višem minimalnom prometu bili prikladni i opravdani bez potrebe podlijevanja upravnom ili sudskom nadzoru. Kod primjene zahtjeva za višim minimalnim prometom, javni naručitelji bi i dalje trebali slobodno određivati njegovu razinu dok god je ona vezana i razmjerna predmetu ugovora. Ako javni naručitelj odluči da bi zahtjevi za minimalnim prometom trebali biti na razini koja je viša od dvostruke procijenjene vrijednosti ugovora, pojedino izvješće ili dokumentacija o nabavi trebali bi sadržavati glavne razloge za takvu odluku javnog naručitelja.

Javni bi naručitelji također trebali moći zahtijevati podatke o omjeru između, npr. imovine i obveza u godišnjim financijskim izvješćima. Pozitivan omjer koji pokazuje višu razinu imovine u odnosu na obveze mogao bi pružiti dodatni dokaz da je financijska sposobnost gospodarskog subjekta dostatna.

- (84) Mnogi gospodarski subjekti, i to ne samo mala i srednja poduzeća, smatraju da veliku prepreku njihovom sudjelovanju u javnoj nabavi predstavlja administrativno opterećenje koje proizlazi iz potrebe generiranja znatnog broja potvrda ili drugih dokumenata vezanih uz kriterije za isključivanje i odabir. Ograničavanjem takvih zahtjeva, primjerice korištenjem europske jedinstvene dokumentacije o nabavi (ESPD) koja se sastoji od ažurirane osobne izjave, moglo bi se postići znatno pojednostavljenje u korist javnih naručitelja i gospodarskih subjekata.

Od ponuditelja kojemu se odlučilo dodijeliti ugovor trebalo bi se, međutim, zahtijevati da stavi na raspolaganje relevantne dokaze, a javni naručitelji ne bi trebali sklopiti ugovore ako im ponuditelji to ne mogu osigurati. Javni naručitelji također bi trebali imati pravo zatražiti sve ili dio popratnih dokumenata u bilo kojem trenutku ako to smatraju potrebnim za pravilno provođenje postupka. To pogotovo može biti potrebno u slučaju

dvofaznih postupaka – ograničenih postupaka, natjecateljskih postupaka uz pregovore, natjecateljskih dijaloga te partnerstava za inovacije – u kojem javni naručitelji koriste mogućnost ograničavanja broja natjecatelja koji se pozivaju na predaju ponuda. Obveza predaje popratnih dokumenata u trenutku odabira natjecatelja koje se poziva na predaju ponude mogla bi biti opravdana kako bi se spriječilo da javni naručitelji pozovu natjecatelje za koje se kasnije uspostavi da nisu u mogućnosti predati popratne dokumente u fazi dodjele, čime se uskraćuje sudjelovanje ostalim kvalificiranim natjecateljima.

Trebalo bi izričito navesti da bi ESPD također trebao pružiti relevantne podatke u odnosu na subjekte na čije se sposobnosti gospodarski subjekt oslanja, kako bi provjera podataka o tim subjektima mogla biti provedena zajedno sa provjerom i pod istim uvjetima kao i provjera u odnosu na glavnog gospodarskog subjekta.

- (85) Važno je da bi se odluke javnih naručitelja trebale temeljiti na novim podacima, osobito što se tiče osnova za isključivanje, a s obzirom da do važnih promjena može doći vrlo brzo, na primjer u slučaju financijskih poteškoća zbog kojih bi gospodarski subjekt postao neprikladan, ili obratno, ako su nepodmirene obveze za socijalna davanja u međuvremenu plaćene. Poželjno je dakle, da javni naručitelji, kad kod je moguće, provjere te podatke pristupajući relevantnim bazama podataka koje bi trebale biti nacionalne u smislu da njima upravljaju tijela javne vlasti. U ovoj bi fazi još uvijek moglo biti slučajeva kada to još uvijek nije moguće iz tehničkih razloga. Stoga bi Komisija trebala predvidjeti mjere unapređenja koje bi mogle olakšati jednostavan elektronički pristup ažuriranim podacima, kao što su sve jači alati koji nude pristup virtualnim dosjeima poduzeća ili sredstva koja olakšavaju interoperabilnost između baza podataka ili drugih sličnih pratećih mjera.

Također bi trebalo osigurati da javni naručitelji ne trebaju tražiti dokumentaciju koja je još uvijek aktualna, a kojom već raspolaze iz prethodnih postupaka nabave. Međutim, u ovom kontekstu bi također trebalo osigurati da se javni naručitelji ne opterećuju s nerazmjernim arhiviranjem i evidentiranjem. Stoga bi se primjena ove obveze trebala odgoditi do trenutka kada korištenje elektroničkih sredstava komunikacije postane obvezujuće, budući da će elektroničko upravljanje dokumentacijom olakšati zadatak javnim naručiteljima.

- (86) Daljnje pojednostavljenje za gospodarske subjekte i javne naručitelje moglo bi se postići putem standardnog obrasca za osobne izjave koji bi mogao smanjiti probleme u vezi preciznog sastavljanja formalnih izjava i izjava pristanka kao i jezične probleme.

- (87) Komisija stavlja na raspolaganje i upravlja elektroničkim sustavom, odnosno e-Certisom, koji trenutačno na dobrovoljnoj osnovi ažuriraju i provjeravaju nacionalna tijela. Cilj sustava e-Certis jest olakšavanje razmjene potvrda i ostale dokazne dokumentacije koju javni naručitelji često zahtijevaju. Dosadašnje iskustvo ukazuje na činjenicu da dobrovoljno ažuriranje i provjeravanje nije dovoljno kako bi se osiguralo da se e-Certis u potpunosti iskoristi za pojednostavljivanje i olakšavanje razmjene dokumenata posebno za dobrobit malih i srednjih poduzeća. Stoga bi kao prvi korak trebalo održavanje učiniti obvezujućim. Korištenje sustava e-Certis kasnije će se učiniti obvezujućim.
- (88) Javni bi naručitelji trebali moći zahtijevati primjenu mjera ili programa upravljanja okolišem tijekom izvršavanja javnih ugovora. Programi upravljanja okolišem, bez obzira na to jesu li prijavljeni u okviru instrumenata Unije, poput Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o ⁽¹⁾, mogu ukazivati na to da gospodarski subjekt posjeduje tehničke mogućnosti potrebne za izvršenje ugovora. To uključuje potvrde za znak za okoliš Europske Unije koje uključuju kriterije upravljanja okolišem. Ako gospodarski subjekt nema pristup takvim programima registracije upravljanja okolišem ili ako nema mogućnost pribavljanja tih programa unutar relevantnog vremenskog roka, trebalo bi omogućiti podnošenje opisa primijenjenih mjera upravljanja okolišem ako dotični gospodarski subjekt pokaže da te mjere osiguravaju jednaku razinu zaštite okoliša kao i mjere koje se zahtijevaju u okviru upravljanja okolišem.
- (89) Pojam kriterija za dodjelu ima središnje mjesto u ovoj Direktivi. Stoga je važno da se relevantne odredbe predstavljaju na što je moguće jednostavniji način. To se može postići korištenjem terminologije „ekonomski najpovoljnija ponuda” kao glavni koncept, budući da bi sve pobjedničke ponude naposljetku trebale biti odabrane u skladu s onim što pojedini javni naručitelj smatra da je ekonomski najpovoljnije rješenje između ponuđenih. Kako bi se izbjegla zamjena s kriterijem dodjele koji je trenutačno poznat kao „ekonomski najpovoljnija ponuda” u Direktivama 2004/17/EZ i 2004/18/EZ, za taj bi koncept trebalo koristiti različitu terminologiju, „najbolji omjer između cijene i kvalitete”. Stoga bi ga se trebalo tumačiti u skladu sa sudskom praksom u vezi s tim direktivama, osim kada ova Direktiva navodi jasno značajno različito rješenje.
- (90) Ugovori bi trebali biti dodijeljeni na temelju objektivnih kriterija kojima se osigurava sukladnost s načelima transparentnosti, zabrane diskriminacije i jednakog postupanja, s ciljem osiguravanja objektivne usporedbe relativne vrijednosti ponuda kako bi se odredilo, uz poštovanje uvjeta učinkovitog nadmetanja, koja ponuda je

ekonomski najpovoljnija. Trebalo bi izričito navesti da se ekonomski najpovoljnija ponuda treba procjenjivati na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete, što bi uvijek trebalo uključiti element cijene ili troška. Isto tako, trebalo bi pojasniti da bi se takva procjena ekonomski najpovoljnije ponude mogla provoditi i samo na temelju ili cijene ili isplativosti. Stoga je primjereno podsjetiti da javni naručitelji mogu odrediti određene standarde kvalitete uz korištenje tehničkih specifikacija ili uvjete izvršenja ugovora.

Kako bi se u javnoj nabavi potaknula veća usmjerenost na kvalitetu, države članice trebale bi biti ovlaštene zabraniti ili ograničiti procjenjivanje „ekonomski najpovoljnije ponude” samo na temelju cijene ili troška, ako to smatraju potrebnim.

Kako bi se osigurala sukladnost s načelom jednakog postupanja pri dodjeli ugovora, javni naručitelji trebali bi biti obvezni osigurati potrebnu transparentnost kako bi omogućili da su svi ponuditelji na odgovarajući način obaviješteni o kriterijima i postupcima koji će se primjenjivati pri donošenju odluke o dodjeli ugovora. Javni naručitelji stoga bi trebali biti obvezni navesti kriterije za dodjelu ugovora i relativni ponder pripisan svakom od tih kriterija. Javnim naručiteljima trebalo bi, međutim, biti dozvoljeno odstupanje od te obveze navođenja pondera koji se pripisuje tim kriterijima u opravdanim slučajevima, za koje moraju biti u mogućnosti navesti razloge, ako pripisivanje važnosti ne može biti utvrđeno unaprijed, posebno zbog složenosti ugovora. U takvim slučajevima javni naručitelji trebali bi navesti kriterije prema njihovoj važnosti, od najvažnijeg prema manje važnom.

- (91) Članak 11. UFEU-a, zahtjeva da zahtjevi zaštite okoliša budu uključeni u definiciju i provedbu politika i aktivnosti Unije, pogotovo u svrhu promicanja održivog razvoja. U ovoj Direktivi pojašnjen je način na koji javni naručitelji mogu doprinijeti zaštiti okoliša i promicanju održivog razvoja, a u isto vrijeme osigurati da mogu pribaviti najbolju vrijednost za novac za svoje ugovore.

- (92) Pri procjenjivanju najboljeg omjera između cijene i kvalitete, javni naručitelji bi trebali odrediti ekonomske i kvalitativne kriterije povezane s predmetom ugovora koje će koristiti za tu namjenu. Primjenom tih kriterija trebala bi biti moguća usporedna procjena razine uspješnosti svake ponude s obzirom na predmet ugovora, kako je utvrđeno u tehničkim specifikacijama. U kontekstu najboljeg omjera cijene i kvalitete, ova Direktiva obuhvaća nepotpun popis mogućih kriterija za dodjelu koji uključuju okolišne i socijalne aspekte. Javne naručitelje trebalo bi poticati da odaberu kriterije za dodjelu putem kojih će osigurati visokokvalitetne radove, robu ili usluge koje su najbolje prilagođene njihovim potrebama.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ (SL L 342, 22.12.2009., str. 1).

Odabranim kriterijima za dodjelu na javne naručitelje ne prenosi se neograničena sloboda izbora. Tim bi kriterijima trebala biti zajamčena mogućnost učinkovitog i poštenog nadmetanja te bi trebali biti popraćeni postupcima kojima se omogućuje učinkovita provjera informacija koje su pružili ponuditelji.

Kako bi se osigurala ekonomski najpovoljnija ponuda, odluka o dodjeli ugovora ne bi se trebala temeljiti isključivo na kriterijima koji nisu vezani uz troškove. Kriteriji kvalitete trebali bi stoga biti popraćeni kriterijem troška koji bi, ovisno o izboru javnog naručitelja, mogao biti cijena ili mogao biti utemeljen na pristupu isplativosti, poput troškova životnog vijeka. Međutim, kriteriji za dodjelu ne bi trebali utjecati na primjenu nacionalnih odredaba kojima se utvrđuje naknada za određene usluge ili u kojima su određene fiksne cijene za određenu robu.

(93) Kada nacionalne odredbe određuju naknadu za određene usluge ili fiksne cijene za određenu robu, trebalo bi razjasniti da je i dalje moguća procjena vrijednosti za novac na temelju drugih čimbenika osim same cijene ili naknade. Ovisno o dotičnoj usluzi ili proizvodu, ti bi čimbenici na primjer mogli uključiti uvjete isporuke i plaćanja, aspekte usluga nakon prodaje, (npr. raspon savjetodavnih usluga i usluga zamjene) ili okolišne ili socijalne aspekte (npr. jesu li knjige tiskane na recikliranom papiru ili papiru od drva iz održivih izvora, trošak pripisan okolišnim vanjskim učincima i je li unaprijedena socijalna integracija osoba u nepovoljnom položaju ili članova ranjivih skupina među osobama koje su angažiranje za izvršenje ugovora). S obzirom na brojne mogućnosti procjenjivanja vrijednosti za novac na temelju bitnih kriterija, trebalo bi izbjegavati pristup određivanja grupa kao jedino sredstvo za dodjelu ugovora.

(94) Ako je kvaliteta zaposlenog osoblja relevantna za razinu uspješnosti izvršenja ugovora, javni naručitelji također bi trebali biti u mogućnosti kao kriterij za dodjelu koristiti organizaciju, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažiranog za izvršenje određenog ugovora jer to može utjecati na kvalitetu izvršenja ugovora i shodno tome na ekonomsku vrijednost ponude. To bi, primjerice, mogao biti slučaj u ugovorima o intelektualnim uslugama, poput usluga savjetovanja ili arhitektonskih usluga. Javni naručitelji koji koriste tu mogućnost trebali bi osigurati, odgovarajućom primjenom ugovornih sredstava, da osoblje angažirano za izvršenje ugovora udovoljava određenim kriterijima kvalitete te da takvo osoblje može biti zamijenjeno samo uz pristanak javnog naručitelja čime se osigurava da zamjensko osoblje pruža jednakovrijednu razinu kvalitete.

(95) Od ključne je važnosti u potpunosti iskoristiti potencijal javne nabave kako bi se postigli ciljevi strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast. U ovom kontekstu, trebalo bi podsjetiti da je javna nabava ključna za poticanje inovacija, što je od velike važnosti

za budući rast u Europi. S obzirom na važne razlike među pojedinim sektorima i tržištima, ne bi, međutim, bilo prikladno odrediti opće obvezujuće zahtjeve u slučaju nabave vezane uz okoliš, društvo ili inovacije.

U propisima Unije već su određeni obvezujući zahtjevi nabave za postizanje posebnih ciljeva u sektoru vozila u cestovnom prijevozu (Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾) te u sektoru uredske opreme (Uredba (EZ) br. 106/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁾). Uz to, definicija zajedničkih metodologija za troškove životnog vijeka znatno je uznapredovala.

Stoga je prikladno s tim nastaviti te ostaviti u okviru zakonodavstva vezanog uz određeni sektor određivanje obvezujućih ciljeva u okviru određenih politika i uvjeta prisutnih u relevantnom sektoru te promicati razvoj i korištenje europskih pristupa troškovima životnog vijeka kao dodatnog temelja za korištenje javne nabave u svrhu promicanja održivog rasta.

(96) Te mjere vezane uz pojedine sektore trebalo bi nadopuniti prilagodbom direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ kojima se ovlašćuje javne naručitelje da svojim strategijama nabave pridonose ciljevima strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast. Stoga bi trebalo pojašniti da javni naručitelji, osim u slučajevima procjene samo na temelju cijene, mogu odrediti ekonomski najpovoljniju ili najjeftiniju ponudu korištenjem pristupa troškova životnog vijeka. Troškovi životnog vijeka obuhvaćaju sve troškove tijekom trajanja radova, robe ili usluga.

Ti troškovi podrazumijevaju interne troškove, poput troškova potrebnog istraživanja, razvoja, proizvodnje, prijevoza, korištenja, održavanja i odlaganja nakon isteka roka trajanja no također mogu obuhvaćati troškove pripisane vanjskim učincima okoliša, poput onečišćenja prouzročenoj eksploatacijom sirovina korištenih u dobivanju proizvoda ili prouzročenih samim proizvodom ili njegovom proizvodnjom, pod uvjetom da se takvi troškovi mogu novčano izraziti i pratiti. Metode koje javni naručitelji koriste za procjenu troškova pripisanih okolišnim eksternalijama trebale bi se unaprijed odrediti na objektivan i nediskriminirajući način te bi trebale biti dostupne svim zainteresiranim stranama. Takve metode mogu se uspostaviti na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, no kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja putem prilagođenih metoda, te bi metode trebale biti općenite, odnosno ne bi se trebale određivati posebno za svaki pojedini postupak javne nabave.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju čistih i energetski učinkovitih vozila u cestovnom prijevozu (SL L 120, 15.5.2009., str. 5.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 106/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o programu Zajednice za označavanje energetske učinkovitosti za uredsku opremu (SL L 39, 13.2.2008., str. 1.).

Na razini Unije trebalo bi razviti zajedničke metodologije za izračunavanje troškova životnog vijeka za određene kategorije robe ili usluga. Kada te zajedničke metodologije budu razvijene, njihovo korištenje treba postati obavezno.

Nadalje, trebalo bi ispitati izvodivost određivanja zajedničke metodologije za troškove društvenog životnog vijeka, uzimajući u obzir postojeće metodologije poput Smjernica za procjenu društvenog životnog vijeka proizvoda koje su donesene u okviru Programa Ujedinjenih naroda za okoliš.

- (97) Nadalje, u svrhu bolje integracije društvenih i pitanja okoliša u postupke nabave, javni naručitelji trebali bi biti u mogućnosti koristiti kriterije za dodjelu ili uvjete izvršenja ugovora vezane uz radove, robu ili usluge koje će se pružati u sklopu javnog ugovora u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njihovog životnog vijeka, od eksploatacije sirovina za proizvod do faze odlaganja proizvoda, uključujući čimbenike obuhvaćene određenim postupkom proizvodnje, pružanja ili trgovine i njezinih uvjeta tih radova, robe ili usluga ili obuhvaćene određenim postupkom tijekom kasnije faze njihovog životnog vijeka, čak ako ti čimbenici nisu dio njihovog materijalnog sadržaja. Kriteriji i uvjeti vezani uz takav postupak proizvodnje ili pružanja mogu obuhvaćati uvjete da proizvodnja kupljenih proizvoda nije obuhvaćala korištenje otrovnih kemikalija ili da se kupljene usluge pružaju korištenjem energetski učinkovitih strojeva. U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, to također uključuje kriterije za dodjelu ili uvjete izvršenja ugovora vezane uz nabavu ili korištenje proizvoda u okviru pravedne trgovine tijekom izvršavanja ugovora koji će se dodijeliti. Kriteriji i uvjeti koji se odnose na trgovinu i njene uvjete mogu se na primjer odnositi na činjenicu da dotični proizvod potječe iz pravedne trgovine, uključujući zahtjev za plaćanje minimalne cijene i premije proizvođačima. Uvjeti izvršenja ugovora vezani uz pitanja okoliša mogli bi, primjerice, obuhvaćati isporuku, pakiranje i odlaganje proizvoda, a u slučaju ugovora o radovima i uslugama, smanjenje otpada i učinkovitost resursa.

Međutim, uvjet o povezanosti s predmetom ugovora isključuje kriterije i uvjete vezane uz opću poslovnu politiku koji se ne mogu smatrati čimbenicima svojstvenima za određeni postupak proizvodnje ili izvođenja kupljenih radova, dobave robe ili pružanja usluga. Javnim naručiteljima stoga ne bi trebalo biti dozvoljeno zahtijevati od ponuditelja da imaju uspostavljenu politiku poslovne, društvene ili okolišne odgovornosti.

- (98) Od ključne je važnosti da su kriteriji za dodjelu ili uvjeti izvršenja ugovora vezani uz društvene aspekte postupka proizvodnje povezani s radovima, robom ili uslugama koje će se pružati na temelju ugovora. Uz to, ti bi se kriteriji trebali primjenjivati sukladno Direktivi 96/71/EZ,

u skladu s tumačenjem Suda Europske unije, te ne bi trebali biti odabrani ili se ne bi trebali primjenjivati na način kojim se izravno ili neizravno diskriminira gospodarske subjekte iz drugih država članica ili trećih zemalja koje su stranke GPA-a ili Sporazuma o slobodnoj trgovini čija je stranka Unija. Stoga bi zahtjevi vezani uz osnovne radne uvjete utvrđeni u Direktivi 96/71/EZ, poput onih o minimalnim plaćama, trebali ostati u okviru nacionalnog zakonodavstva ili u okviru kolektivnih ugovora koji se primjenjuju sukladno pravu Unije u kontekstu te Direktive.

Uvjeti izvršenja ugovora mogli bi također biti namijenjeni poticanju uvođenja mjera za promicanje jednakosti žena i muškaraca na radu, povećanom sudjelovanju žena na tržištu rada i usklađivanju rada i privatnog života, zaštiti okoliša ili dobrobiti životinja te u suštini biti u skladu s temeljnim konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO) i poticati angažiranje više osoba u nepovoljnom položaju nego što se zahtijeva na temelju nacionalnog zakonodavstva.

- (99) Mjere usmjerene na zaštitu zdravlja osoblja angažiranog u postupku proizvodnje, davanje prednosti društvenoj integraciji osoba u nepovoljnom položaju ili članova ranjivih skupina među osobama angažiranim za izvršenje ugovora ili mjere usmjerene na osposobljavanje vještina potrebnih u okviru određenog ugovora također može biti predmetom kriterija za dodjelu ili uvjeta izvršenja ugovora pod uvjetom da su te mjere vezane uz radove, robu ili usluge koje se pružaju u okviru ugovora. Na primjer, ti se kriteriji ili uvjeti mogu odnositi, između ostalog, na zapošljavanje osoba koje duže vrijeme traže posao, na provedbu mjera osposobljavanja nezaposlenih osoba ili mladih osoba tijekom izvršavanja ugovora koji će se dodijeliti. U tehničkim specifikacijama javni naručitelji mogu odrediti takve društvene zahtjeve koji izravno obilježavaju određeni proizvod ili uslugu, poput dostupnosti za osobe s invaliditetom ili izvedbe prilagođene svim korisnicima.

- (100) Javni ugovori ne bi se trebali dodjeljivati gospodarskim subjektima koji su sudjelovali u aktivnostima zločinačke organizacije ili koji su bili proglašeni krivima za korupciju, prijevaru na štetu financijskih interesa Unije, kaznena teroristička djela, pranje novaca ili financiranje terorizma. Izbjegavanje plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje također bi trebalo voditi obvezujućem isključenju na razini Unije. Države članice trebale bi, međutim, omogućiti odstupanje od tih obvezujućih isključenja u iznimnim situacijama u kojima je zbog bitnih zahtjeva u općem interesu dodjela ugovora nužna. To se, primjerice, može primjenjivati na slučajeve u kojima se hitno potrebna cjepiva ili oprema za slučajeve nužde mogu otkupiti jedino od gospodarskog subjekta na koji se inače primjenjuje jedna od obvezujućih osnova za isključenje.

(101) Javnim naručiteljima također bi se trebala pružiti mogućnost isključenja gospodarskih subjekata koji su dokazano nepouzdana jer su, primjerice, prekršili okolišne ili društvene obveze, uključujući pravila o dostupnosti za osobe s invaliditetom, ili su počinili ostale oblike teških poslovnih prekršaja, poput kršenja pravila o tržišnom natjecanju ili prava intelektualnog vlasništva. Trebalo bi razjasniti da teški poslovni prekršaji mogu dovesti u pitanje integritet gospodarskog subjekta i tako ga isključiti iz dodjele javnog ugovora neovisno o tome bi li inače imao tehničke i ekonomske sposobnosti za izvršenje ugovora.

Uzimajući u obzir činjenicu da će javni naručitelj biti odgovoran za posljedice svojih mogućih pogrešnih odluka, javni naručitelji također bi trebali biti slobodni razmotriti slučaj postojanja teškog poslovnog prekršaja, u kojem, prije donošenja konačne i obvezujuće odluke o postojanju obvezujućih osnova za isključenje, mogu na bilo koji odgovarajući način dokazati da je gospodarski subjekt prekršio svoje obveze, uključujući obveze vezane uz plaćanje poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje, osim ako je drugačije predviđeno nacionalnim pravom. Također bi trebali biti u mogućnosti isključiti natjecatelje ili ponuditelje čija je izvedba u prethodnim javnim ugovorima imala velike nedostatke vezane uz bitne zahtjeve, primjerice, ako natjecatelji ili ponuditelji nisu izvršili isporuku ili svoje obveze, ako su isporučeni proizvod ili pružena usluga imali znatne nedostatke zbog kojih su bili neiskoristivi za potrebe kojima su namijenjeni ili ako su se natjecatelji ili ponuditelji ponašali na neprimjeren način koji dovodi u pitanje pouzdanost gospodarskog subjekta. U nacionalnom pravu trebalo bi predvidjeti maksimalno trajanje takvog isključenja.

Pri primjeni fakultativnih osnova za isključenje, javni naručitelji bi trebali posvetiti osobitu pozornost načelu proporcionalnosti. Manje nepravilnosti bi samo u iznimnim okolnostima trebale dovesti do isključenja gospodarskog subjekta. Ipak, ponovljeni slučajevi manjih nepravilnosti mogu dati povod sumnji u pouzdanost gospodarskog subjekta koja može opravdati njegovo isključenje.

(102) Trebalo bi se, međutim, dopustiti da gospodarski subjekti i mogu usvajati mjere sukladnosti usmjerene na ispravljanje posljedica kaznenih djela ili neprimjerena ponašanja te usmjerenih na učinkovito sprečavanje budućeg neprimjerenog ponašanja. Te mjere mogle bi posebno obuhvaćati mjere vezane uz osoblje ili organizaciju poput raskidanja svih veza s osobama ili organizacijama koje su sudjelovale u neprimjerenom ponašanju, odgovarajućih mjera reorganizacije osoblja, uvođenja sustava izvještavanja i nadzora, stvaranja strukture interne revizije kako bi se pratila sukladnost i donošenja pravila o internoj odgovornosti i naknadama. Ako takve mjere ne nude dovoljna jamstva, određeni gospodarski subjekt ne bi se više trebao isključivati samo na tim osnovama. Gospodarski subjekti trebali bi imati mogućnost zatražiti da se preispitaju mjere sukladnosti poduzete u svrhu mogućeg uključivanja u postupak nabave.

Međutim, države članice same bi trebale utvrditi točne postupovne i materijalne uvjete primjenjive u takvim slučajevima. Države članice trebale bi posebno biti slobodne odlučiti žele li dozvoliti pojedinim javnim naručiteljima izvršavanje relevantnih procjena ili provjeriti taj zadatak drugim tijelima na središnjoj ili decentraliziranoj razini.

(103) Ponude koje su izuzetno jeftine s obzirom na radove, robu ili usluge mogle bi biti utemeljene na tehnički, ekonomski ili pravno nevjerodostojnim pretpostavkama ili praksama. Ako ponuditelj ne može pružiti zadovoljavajuće objašnjenje, javni naručitelj trebao bi biti ovlašten odbiti ponudu. Odbijanje ponude trebalo bi biti obvezujuće u slučajevima u kojima je javni naručitelj ustanovio da izuzetno niska ponudena cijena ili troškovi proizlaze iz nesukladnosti s obvezujućim pravom Unije ili nacionalnim pravom koje je usklađeno snjime u području socijalnog prava, radnog prava ili prava okoliša ili s odredbama međunarodnog radnog prava.

(104) Uvjeti izvršenja ugovora služe za utvrđivanje posebnih zahtjeva vezanih iz izvršenje ugovora. Za razliku od kriterija za dodjelu ugovora koji predstavljaju temelj za usporednu procjenu kvalitete ponuda, uvjeti izvršenja ugovora podrazumijevaju fiksne objektivne zahtjeve koji ne utječu na procjenu ponuda. Uvjeti izvršenja ugovora trebali bi biti usklađeni s ovom Direktivom ako nisu izravno ili neizravno diskriminirajući te ako su povezani s predmetom ugovora, koji obuhvaća sve čimbenike angažirane u specifičnom postupku proizvodnje, pružanja ili komercijalizacije. Ti uvjeti obuhvaćaju uvjete vezane uz postupak izvršenja ugovora, ali ne obuhvaćaju zahtjeve vezane uz opću poslovnu politiku.

Uvjeti izvršenja ugovora trebali bi biti navedeni u obavijesti o nadmetanju, prethodnoj informativnoj obavijesti koja se koristi kao sredstvo poziva na nadmetanje ili u dokumentaciji o nabavi.

(105) Važno je da podugovaratelji poštuju primjenjive obveze u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđene pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uvjetom da su takva pravila i njihova primjena u skladu s pravom Unije, što se osigurava kroz odgovarajuće aktivnosti nadležnih nacionalnih tijela u okviru njihove odgovornosti i nadležnosti, kao što su inspekcije rada ili agencije za zaštitu okoliša.

Također je važno osiguravanje određene transparentnosti u podugovarateljskom lancu, jer to javnim naručiteljima pruža informaciju o tome tko je prisutan na gradilištima na kojima se izvode radovi za njih ili koja poduzeća

pružaju usluge unutar zgrada ili na zgradama, infrastrukturna ili područjima kao što su gradske vijećnice, općinske škole, sportski objekti, luke ili auto ceste, za koje su javni naručitelji odgovorni ili nad kojima imaju izravan nadzor. Trebalo bi pojasniti da se obveza dostavljanja traženih podataka u svakom slučaju odnosi na glavnog ugovaratelja, ili na temelju posebnih klauzula koje će svaki javni naručitelj trebati uključiti u sve postupke nabave, ili na temelju obveza koje bi države članice propisale glavnom ugovaratelju kroz opće primjenjive odredbe.

Također bi trebalo pojasniti da bi se uvjeti koji se odnose na provedbu poštovanja primjenjivih obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđenih pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uvjetom da su takva pravila, i njihova primjena u skladu s pravom Unije, trebali primjenjivati uvijek kad zakon države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovaratelja i glavnog ugovaratelja. Nadalje, trebalo bi izričito navesti da bi države članice trebale moći ići dalje, na primjer proširiti obveze u vezi transparentnosti, omogućujući izravna plaćanja podugovarateljima ili omogućujući ili zahtijevajući od javnih naručitelja da provjere da podugovaratelji nisu u nekoj od situacija u kojoj bi isključenje gospodarskog subjekta bilo opravdano. Kada se te mjere primjenjuju na podugovaratelje, trebalo bi osigurati usklađenost s odredbama koje se primjenjuju na glavne ugovaratelje kako bi postojanje obvezujuće osnove isključenje rezultiralo zahtjevom da glavni ugovaratelj zamjeni dotičnog podugovaratelja. Kada takva provjera pokaže da se radi o neobvezujućoj osnovi za isključenje, trebalo bi pojasniti da javni naručitelji mogu zatražiti zamjenu. Ipak, trebalo bi izričito navesti da javni naručitelji mogu biti obvezani zatražiti zamjenu dotičnog podugovaratelja ako bi isključenje glavnih ugovaratelja u takvim slučajevima bilo obvezno.

Trebalo bi također izričito navesti da države članice i dalje mogu propisati stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava ili donositi propise u okviru nacionalnog prava o izravnim plaćanjima podugovarateljima.

- (106) Trebalo bi ponoviti da se Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71⁽¹⁾ primjenjuje na računanje rokova sadržanih u ovoj Direktivi.
- (107) Potrebno je pojasniti uvjete u kojima izmjene ugovora tijekom njegova izvršavanja zahtijevaju pokretanje novog postupka nabave, uzimajući u obzir relevantnu

sudsku praksu Suda Europske unije. Pokretanje novog postupka nabave potrebno je u slučaju materijalnih izmjena prvotnog ugovora, pogotovo u slučaju izmjena opsega i sadržaja uzajamnih prava i obveza stranki, uključujući raspodjelu prava intelektualnog vlasništva. Takve izmjene ukazuju na namjeru stranki da ponovno pregovaraju o ključnim uvjetima tog ugovora. To posebno može biti slučaj ako bi izmijenjeni uvjeti utjecali na rezultate postupka da su bili dio prvotnog postupka.

Izmjene ugovora čiji su rezultat neznatne izmjene vrijednosti ugovora do određene razine uvijek bi trebale biti moguće bez potrebe provođenja novog postupka nabave. S tim ciljem te kako bi se osigurala pravna sigurnost, ova bi Direktiva trebala predvidjeti pragove „de minimis” ispod kojih nije potrebno provoditi novi postupak nabave. Izmjene ugovora iznad tih pragova trebale bi biti moguće bez potrebe provođenja novog postupka nabave u onoj mjeri u kojoj su u skladu s relevantnim uvjetima iz ove Direktive.

- (108) Javni naručitelji se mogu naći u situacijama kada su potrebni dodatni radovi, roba ili usluge; u tim slučajevima može biti opravdana izmjena prvotnog ugovora bez novog postupka nabave, osobito kada su dodatne isporuke namijenjene za djelomične zamjene ili za proširenje postojećih usluga, robe ili instalacija, kada bi promjena dobavljača obvezivala javnog naručitelja da nabavi materijal, radove ili usluge s drukčijim tehničkim svojstvima, što bi dovelo do neusklađenosti ili nerazmjernih tehničkih poteškoća u radu i održavanju.
- (109) Javni naručitelji mogu biti suočeni s vanjskim okolnostima koje nisu mogli predvidjeti u trenutku dodjele ugovora, posebno ako će za izvršenje ugovora biti potrebno duže razdoblje. U tom slučaju potreban je određeni stupanj fleksibilnosti kako bi se ugovor prilagodio tim okolnostima bez provođenja novog postupka nabave. Pojam nepredvidivih okolnosti podrazumijeva okolnosti koje nisu mogle biti predviđene usprkos temeljnoj pripremi prvotne dodjele od strane javnog naručitelja, uzimajući u obzir sva dostupna sredstva, narav i obilježja određenog projekta, dobru praksu u određenom području te potrebu osiguravanja prikladnog odnosa između sredstava potrošenih na pripremu dodjele i njezinu predviđenu vrijednost. Međutim, to se ne može primjenjivati u slučajevima u kojima izmjena uzrokuje promjenu naravi cjelokupne nabave, primjerice, zamjenom radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti nečim različitim ili temeljnom promjenom vrste nabave, jer se u takvim slučajevima može pretpostaviti moguć utjecaj na rezultate.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71 od 3. lipnja 1971. o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na razdoblja, datume i rokove (SL L 124, 8.6.1971., str. 1.).

- (110) U skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti, uspješan ponuditelj ne bi trebao, primjerice, ako je ugovor raskinut zbog nedostataka u izvedbi, biti zamijenjen drugim gospodarskim subjektom bez ponovnog nadmetanja. Međutim, uspješan ponuditelj koji izvršava ugovor trebao bi moći, posebno ako je ugovor dodijeljen većem broju poduzeća, iskusiti određene strukturne promjene tijekom izvršavanja ugovora, poput isključivo internih reorganizacija, preuzimanja, spajanja i kupnji ili insolventnosti. Takve strukturne promjene ne bi trebale automatski podrazumijevati potrebu za provedbom novih postupaka nabave za sve javne ugovore koje taj ponuditelj izvršava.
- (111) Javni naručitelji trebali bi, u pojedinim ugovorima, imati mogućnost izmjena ugovora u obliku revizijskih klauzula ili opcija, no takve klauzule ne bi im trebale omogućiti neograničenu diskreciju. U ovoj Direktivi trebalo bi stoga odrediti mjeru u kojoj je moguće mijenjati prvotni ugovor. Stoga bi trebalo pojasniti da dovoljno jasno sastavljene revizijske klauzule ili opcije mogu na primjer predvidjeti indeksaciju cijena ili osigurati da je komunikacijska oprema koja se isporučuje tijekom određenog razdoblja prikladna i u slučaju izmjene komunikacijskih protokola ili drugih tehnoloških izmjena. Također bi trebalo biti moguće predvidjeti u okviru dovoljno jasnih klauzula prilagodbe ugovora izazvane tehničkim poteškoćama koje su se pojavile tijekom izvođenja ili održavanja. Trebalo bi također podsjetiti da bi ugovori mogli, na primjer, uključivati i standardno održavanje kao i predvidjeti aktivnosti izvanrednog održavanja koje bi mogle biti potrebne za osiguravanje kontinuiteta javnih usluga.
- (112) Javni naručitelji ponekad su suočeni s okolnostima koje zahtijevaju rani raskid javnih ugovora kako bi se zajamčila sukladnost s obvezama prema pravu Unije u području javne nabave. Države članice stoga bi trebale osigurati da javni naručitelji imaju mogućnost, pod uvjetima određenima nacionalnim pravom, raskinuti javni ugovor tijekom njegova trajanja ako tako zahtijeva pravo Unije.
- (113) Rezultati radnog dokumenta službi Komisije od 27. lipnja 2011. naslovljenog „Izvješće o evaluaciji: Utjecaj i učinkovitost zakonodavstva EU-a o javnoj nabavi” upućuju na potrebu preispitivanja izuzimanja određenih usluga iz potpune primjene Direktive 2004/18/EZ. Zbog toga bi potpunu primjenu ove Direktive trebalo proširiti kako bi obuhvatila brojne usluge.
- (114) Određene kategorije usluga zbog njihove naravi i dalje su ograničenih prekograničnih dimenzija, pogotovo usluge koje su poznate kao usluge osobama, poput određenih društvenih, zdravstvenih ili obrazovnih usluga. Te usluge pružaju se u određenom kontekstu koji se znatno

razlikuje među pojedinim državama članicama zbog različitih tradicija u kulturama. Stoga bi trebalo uspostaviti poseban sustav za javne ugovore za te usluge čiji je prag viši od onog koji se primjenjuje na druge usluge.

Usluge osobama u vrijednosti ispod tog praga najčešće neće biti od interesa pružateljima iz drugih država članica osim ako postoje konkretne naznake koje dokazuju suprotno, poput financiranja Unije namijenjenog prekograničnim projektima.

Ugovori za usluge osobama čija vrijednost prelazi taj prag trebali bi biti u skladu s načelom transparentnosti na razini Unije. S obzirom na važnost kulturološkog konteksta te osjetljivost tih usluga, državama članicama trebala bi se omogućiti diskrecija po pitanju organizacije izbora pružatelja usluge na način koji one smatraju najprikladnijim. Pravila ove Direktive uzimaju u obzir taj imperativ te uvjetuju samo poštovanje osnovnih načela transparentnosti i jednakog postupanja te osiguravanja da javni naručitelji imaju mogućnost primjene posebnih kriterija kvalitete pri odabiru pružatelja usluga, poput kriterija određenih u Dobrovoljnom europskom okviru za kvalitetu društvenih usluga, koji je objavio Odbor za socijalnu zaštitu. Kod određivanja postupaka koji će se upotrijebiti za dodjelu ugovora za usluge osobama, države članice bi uzeti u obzir članak 14. UFEU-a i Protokol br. 26. Istodobno bi se države članice trebale držati svojih ciljeva za pojednostavljenje i za olakšavanje administrativnog opterećenja za javne naručitelje i gospodarske subjekte; trebalo bi pojasniti da bi to moglo također izazvati oslanjanje na pravila koja se odnose na ugovore o uslugama koje nisu obuhvaćene određenim sustavom.

Države članice i državna tijela imaju slobodu da sami pružaju te usluge ili da organiziraju društvene usluge na način koji ne podrazumijeva sklapanje javnih ugovora, na primjer financiranjem takvih usluga ili izdavanjem dozvola ili dodjelom ovlaštenja svim gospodarskim subjektima koji ispunjavaju uvjete koje je unaprijed odredio javni naručitelj, bez ograničenja ili kvota, pod uvjetom da takav sustav dozvoljava dovoljnu mjeru oglašavanja i da je u skladu s načelima transparentnosti i zabrane diskriminacije.

- (115) Na sličan način, hotelijerske i ugostiteljske usluge najčešće nude subjekti koji se nalaze na određenom mjestu pružanja tih usluga pa te usluge imaju ograničenu prekograničnu dimenziju. Te bi usluge stoga trebale biti obuhvaćene samo blagim režimom, uz prag od 750 000 EUR. Veliki ugovori o hotelijerskim i ugostiteljskim uslugama iznad tog praga mogu biti od interesa za razne gospodarske subjekte, poput putničkih agencija i ostalih posrednika, također na prekograničnoj osnovi.

- (116) Na sličan način određene pravne usluge odnose se samo na pitanja isključivo nacionalnog prava te ih stoga pružaju samo subjekti koji se nalaze u dotičnoj državi članici te posljedično također imaju ograničene prekogranične dimenzije. Te bi usluge stoga trebale biti obuhvaćene samo blagim režimom, uz prag od 750 000 EUR. Veliki ugovori o pravnim uslugama iznad tog praga mogu biti od interesa za razne gospodarske subjekte, poput međunarodnih pravnih poduzeća, također na prekograničnoj osnovi, pogotovo ako se bave pravnim pitanjima koja proizlaze ili se temelje na pravu Unije ili drugim međunarodnim pravima ili uključuju više od jedne zemlje.
- (117) Iskustvo je pokazalo da su brojne druge usluge, poput spasilačkih usluga, vatrogasnih usluga ili zatvorskih usluga, najčešće od prekograničnog interesa samo u vremenu kada se nakupi dovoljna kritična masa putem njihove relativno visoke vrijednosti. U onoj mjeri u kojoj nisu isključene iz područja primjene ove Direktive, trebalo bi ih uključiti u okviru blagog režima. U mjeri u kojoj se njihovo pružanje zapravo temelji na ugovorima, ostale kategorije usluga, poput državnih usluga ili pružanja usluga namijenjenih zajednici, najčešće bi bile od prekograničnog interesa samo počevši od praga od 750 000 EUR te bi stoga samo tada trebale biti obuhvaćene blagim režimom.
- (118) S ciljem osiguravanja kontinuiteta javnih usluga, ova Direktiva bi trebala omogućiti da sudjelovanje u postupcima nabave za određene usluge u području zdravstvenih, socijalnih i usluga vezanih uz kulturu može biti rezervirano za organizacije koje se temelje na vlasništvu zaposlenika ili aktivnom sudjelovanju zaposlenika u upravljanju, a za postojeće organizacije, poput zadruga, da sudjeluju u pružanju tih usluga krajnjim korisnicima. Ova se odredba područjem primjene ograničava isključivo na određene zdravstvene, socijalne i povezane usluge, određene usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja, knjižnice, arhive, muzeje i ostale usluge vezane uz kulturu, usluge vezane uz sport i usluge za privatna kućanstva, te nije namijenjena obuhvaćanju niti jednog izuzetka predviđenog ovom Direktivom. Takve bi usluge trebale biti obuhvaćene blagim režimom.
- (119) Prikladno je utvrditi te usluge korištenjem specifičnih položaja u Jedinostvenom rječniku nabave (CPV) donesenom Uredbom (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, odnosno hijerarhijski strukturiranoj nomenklaturi podijeljenoj u odjeljke, skupine, razrede, kategorije i potkategorije. Kako bi se izbjegla pravna nesigurnost, trebalo bi pojasniti da upućivanje na odjeljak ne podrazumijeva implicitno upućivanje na podređene pododjeljke. Takva sveobuhvatna pokrivenost
- trebala bi biti izričito određena na način da se spomenu svi relevantni položaji, prema potrebi u obliku niza kodova.
- (120) Projektni natječaji najčešće se koriste u području prostornog planiranja, arhitekture i inženjerstva ili obrade podataka. Međutim, trebalo bi ponoviti da bi se ti fleksibilni instrumenti također mogli koristiti u druge svrhe, poput generiranja planova za financijski inženjering koji bi optimizirali podršku malim i srednjim poduzećima u kontekstu inicijative Zajednička europska sredstva za mikro, mala i srednja poduzeća (JEREMIE) ili drugih programa potpore Unije namijenjenih malim i srednjim poduzećima u određenoj državi članici. U projektnom natječaju koji se koristi za stjecanje planova za takav financijski inženjering također bi moglo biti predviđeno da bi se naknadni ugovori o uslugama za realizaciju tog financijskog inženjeringa dodijelili uspješnom ponuditelju ili jednom od uspješnih ponuditelja u projektnom natječaju putem pregovaračkog postupka bez objave.
- (121) Rezultati ocjenjivanja pokazuju da još uvijek postoji potreba za poboljšanjem primjene pravila Unije o javnoj nabavi. U svrhu učinkovitije i usklađene primjene pravila, od ključne je važnosti steći dobar uvid u moguće strukturne probleme i opća kretanja u nacionalnim politikama nabave kako bi se učinkovitije pristupilo rješavanju mogućih problema. Taj bi se uvid trebao steći prikladnim praćenjem čiji bi se rezultati redovito objavljivali kako bi se omogućila utemeljena rasprava o mogućim poboljšanjima pravila i praksi javne nabave. S tako dobrim uvidom mogao bi se također dobiti uvid u primjenu pravila o javnoj nabavi u okviru provedbe projekata koje sufinancira Unija. Države članice trebale bi biti slobodne same odlučiti na koji način i tko bi trebao biti zadužen za izvršavanje tog praćenja u praksi; time bi također trebale biti slobodne odlučiti o tome hoće li se praćenje temeljiti na ex-post kontroli zasnovanoj na uzorcima ili na sustavnoj ex-ante kontroli postupaka javne nabave obuhvaćenih ovom Direktivom. Također bi trebalo biti moguće pokrenuti pitanje mogućih problema pri ogovarajućim tijelima; to ne podrazumijeva nužno da osobe koje su izvršile praćenje imaju aktivnu legitimaciju pred sudovima.

Bolje smjernice, informacije i potpora javnim naručiteljima i gospodarskim subjektima također bi mogli znatno doprinijeti poboljšanju djelotvornosti javne nabave putem veće razine znanja, veće pravne sigurnosti i profesionalizacije praksi nabave. Takve smjernice trebalo bi staviti na raspolaganje javnim naručiteljima i gospodarskim subjektima kad god je to potrebno radi poboljšanja ispravne primjene pravila. Smjernice koje je potrebno pružiti mogle bi obuhvaćati sva pitanja relevantna u području javne nabave, poput planiranja nabave, postupaka, izbora tehnika i instrumenata te dobrih praksi pri provođenju postupaka. U pogledu

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o Jedinostvenom rječniku javne nabave (CPV) (SL L 340, 16.12.2002., str. 1.).

pravnih pitanja smjernice ne moraju nužno podrazumijevati cjelokupnu pravnu analizu određenih pitanja; te bi smjernice mogle biti ograničene na opće prepoznavanje elemenata koji bi trebali biti uzeti u obzir za naknadnu detaljnu analizu pitanja, na primjer na način da se odredi sudska praksa koja bi mogla biti relevantna ili smjernice ili ostali izvori u kojima se obrađuje to određeno pitanje.

(122) Direktivom 89/665/EEZ predviđeni su određeni postupci pravne zaštite koji su stavljeni na raspolaganje barem svakoj osobi koja je zainteresirana ili je bila zainteresirana za dobivanje određenog ugovora te koja je oštećena ili je suočena s tim rizikom uslijed navodnog kršenja prava Unije u području javne nabave ili kršenja nacionalnih pravila koja prenose to pravo. Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na te postupke pravne zaštite. Međutim, građani, zainteresirane strane, bez obzira jesu li u organiziranom obliku, te ostale osobe ili tijela kojima nisu dostupni postupci pravne zaštite na temelju Direktive 89/665/EEZ imaju zakonit interes, kao porezni obveznici, u dobrim postupcima nabave. Stoga bi im trebalo omogućiti da, osim putem sustava pravne zaštite na temelju Direktive 89/665/EEZ te bez nužne potrebe iznošenja na sudovima, iznesu moguća kršenja te Direktive nadležnom tijelu ili strukturi. Kako bi se izbjeglo udvostručavanje postojećih tijela ili struktura, države članice trebale bi moći osigurati mogućnost obraćanja općim nadzornim tijelima ili strukturama, sektorskim nadzornim tijelima, općinskim nadzornim tijelima, tijelima nadležnima za tržišno natjecanje, javnom pravobranitelju ili nacionalnim revizorskim tijelima.

(123) Kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal javne nabave u svrhu postizanja ciljeva strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast, nabava vezana uz okoliš, društvo i inovacije također će morati odigrati svoju ulogu. Stoga je važno pribaviti pregled razvoja u području strateške nabave kako bi se stekao utemeljeni uvid u opće trendove na cjelokupnoj razini u tom području. U tom kontekstu također se mogu koristiti već pripremljena, prikladna izvješća.

(124) S obzirom na potencijal malih i srednjih poduzeća u pogledu stvaranja radnih mjesta, rasta i inovacija, važno je poticati njihovo sudjelovanje u javnoj nabavi, putem odgovarajućih odredaba u ovoj Direktivi te putem inicijativa na nacionalnoj razini. Nove odredbe predviđene ovom Direktivom trebale bi doprinijeti poboljšanju razine uspjeha, što podrazumijeva udio malih i srednjih poduzeća u ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora. Nije prikladno nametnuti obvezujuće udjele uspješnosti, međutim, nacionalne inicijative usmjerene na poticanje sudjelovanja malih i srednjih poduzeća trebalo bi pomno pratiti s obzirom na njihovu važnost.

(125) Već je uspostavljen niz postupaka i metoda rada vezanih uz komunikaciju i kontakte Komisije s državama članicama, poput komunikacije i kontakata vezanih uz

postupke utvrđene na temelju članaka 258. i 260. UFEU-a, Mreže za rješavanje problemâ unutarnjeg tržišta (SOL-VIT) i inicijative EU Pilot, koji nisu izmijenjeni ovom Direktivom. Međutim, uz njih trebalo bi uspostaviti jedinstveno mjesto u svakoj državi članici za suradnju s Komisijom koje bi funkcioniralo kao jedinstvena pristupna točka za pitanja vezana uz javnu nabavu u određenoj državi članici. Tu funkciju mogle bi izvršavati osobe ili strukture koje su već u redovitom kontaktu s Komisijom radi pitanja vezanih uz javnu nabavu, poput nacionalnih kontaktnih mjesta, članova Savjetodavnog odbora za javnu nabavu, članova Mreže nabave ili nacionalnih koordinacijskih tijela.

(126) Sljedivost i transparentnost pri donošenju odluka u postupcima nabave od ključne je važnosti za osiguravanje pouzdanih postupaka, uključujući učinkovitu borbu protiv korupcije i prijevare. Javni naručitelji stoga bi trebali čuvati preslike sklopljenih ugovora velike vrijednosti kako bi mogli omogućiti pristup tim dokumentima zainteresiranim stranama u skladu s primjenjivim pravilima o pristupu dokumentima. Nadalje, ključni elementi i odluke u pojedinim postupcima nabave trebali bi biti dokumentirani u izvješću o nabavi. Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri izbjeglo administrativno opterećenje, trebalo bi biti dopušteno da se u izvješću o nabavi upućuje na podatke koji su već navedeni u relevantnoj obavijesti o dodjeli ugovora. Elektroničke sustave za objavu tih obavijesti, kojima upravlja Komisija, također bi trebalo poboljšati s ciljem olakšavanja unosa podataka te olakšavanja izdvajanja globalnih izvješća i razmjene podataka među sustavima.

(127) Radi administrativnog pojednostavljenja te u svrhu smanjenja opterećenja država članica, Komisija bi trebala povremeno pregledati je li razina kvalitete i cjelovitosti podataka sadržanih u obavijestima koje su objavljene vezano uz postupke javne nabave dovoljna kako bi Komisija mogla izdvojiti statističke podatke koje bi u suprotnom morale podnijeti države članice.

(128) Učinkovita administrativna suradnja potrebna je radi razmjene podataka potrebnih za provođenje postupaka dodjele u prekograničnim situacijama, pogotovo u pogledu provjere osnove za kriterije za isključenje i odabir, primjene standarda kvalitete i okolišnih standarda te popisa odobrenih gospodarskih subjekata. Razmjena podataka podliježe nacionalnim zakonima o povjerljivosti. Stoga ova Direktiva ne nameće nikakve obveze državama članicama da razmjenjuju podatke koji prelaze one podatke kojima mogu pristupiti javni naručitelji. Informacijski sustav unutarnjeg tržišta (IMI), uspostavljen Uredbom (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ mogao bi predstavljati korisno elektroničko sredstvo za olakšavanje i poboljšanje administrativne

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2008/49/EZ („Uredba IMI“) (SL L 316 od 14.11.2012., str. 1.).

suradnje u upravljanju razmjenom informacija na temelju jednostavnih i jedinstvenih postupaka kojima se uklanjaju jezične prepreke. Pilot - projekt bi se stoga trebao čim prije pokrenuti kako bi se ispitala prikladnost širenja IMA na razmjenu podataka u okviru ove Direktive.

- (129) U svrhu prilagodbe brzom tehničkom, gospodarskom i regulatornom razvoju, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a trebalo bi dodijeliti Komisiji s obzirom na brojne elemente ove Direktive koji nisu od ključne važnosti. Zbog potrebe za usklađenošću s međunarodnim sporazumima, Komisija bi trebala biti ovlaštena za izmjenu tehničkih postupaka za metode izračunavanja vezane uz pragove te bi također trebala biti ovlaštena za povremeno revidiranje tih pragova i prilagodbu Priloga X.; popisi tijela središnje državne uprave mogu se mijenjati zbog upravnih izmjena na nacionalnoj razini. O tim se izmjenama obavješćuje Komisija koja bi trebala biti ovlaštena za prilagodbu Priloga I.; upućivanja na CPV nomenklaturu mogu biti podvrgnuta regulatornim izmjenama na razini Unije te je potrebno unijeti te izmjene u tekst ove Direktive; tehnički detalji i značajke uređaja za elektroničko primanje trebali bi biti ažurirani s obzirom na tehnički razvoj; također je potrebno ovlastiti Komisiju za sastavljanje obvezujućih tehničkih standarda elektroničke komunikacije kako bi se osigurala interoperabilnost tehničkih formata, procesa i razmjene poruka u postupcima nabave koji se provode uz korištenje elektroničke komunikacije, uzimajući u obzir tehničke napretke; popis pravnih akata Unije kojima se uspostavljaju zajedničke metodologije za izračunavanje troškova životnog vijeka trebalo bi brzo prilagoditi kako bi obuhvaćao mjere donesene na sektorskoj osnovi. Kako bi se zadovoljile te potrebe, Komisija bi trebala biti ovlaštena za ažuriranje popisa zakonodavnih akata, uključujući metodologije izračuna troškova životnog vijeka. Od posebne je važnosti da Komisija u okviru svog pripremnog rada održava odgovarajuća savjetovanja, uključujući i ona na stručnoj razini. Tijekom pripreme i sastavljanja delegiranih akata, Komisija bi trebala osigurati da se relevantni dokumenti istodobno, pravovremeno i prikladno dostave Europskom parlamentu i Vijeću.
- (130) U primjeni ove Direktive Komisija bi se trebala savjetovati s odgovarajućim skupinama stručnjaka iz područja e-nabave uz osiguravanje uravnoteženog sastava između najvažnijih zainteresiranih strana.
- (131) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Direktive, poput uvjeta za sastavljanje standardnih formata za objavu obavijesti te standardnog formata za osobne izjave, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
- (132) Savjetodavni postupak trebao bi se koristiti za donošenje provedbenih akata koji se tiču standardnih formata za objavu obavijesti, koji nemaju nikakav utjecaj na financijski aspekt ni na prirodu ni područje primjene obveza koje proizlaze iz ove Direktive. Naprotiv, ti akti imaju isključivo administrativnu svrhu i namijenjeni su olakšavanju primjene pravila određenih u ovoj Direktivi.
- (133) Za usvajanje standardnih formata za osobne izjave trebalo bi koristiti postupak ispitivanja, zbog utjecaja tih osobnih izjava na nabavu i jer one imaju ključnu ulogu u pojednostavljanju dokumentacije potrebne u postupcima nabave.
- (134) Komisija bi trebala preispitati utjecaj primjene pragova na unutarnje tržište te o tome izvijestiti Europski parlament i Vijeće. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike poput razine prekogranične nabave, sudjelovanja malih i srednjih poduzeća, transakcijskih troškova te ravnoteže između troškova i koristi.
- U skladu s člankom XXII. stavkom 7. GPA-a, o njemu će se voditi daljnji pregovori tri godine nakon njegova stupanja na snagu te povremeno nakon toga. U tom kontekstu trebala bi se preispitati prikladnost razine pragova, imajući na umu utjecaj inflacije s obzirom na dugo razdoblje bez promjene pragova u GPA-u; u slučaju da je uslijed toga potrebno izmijeniti razinu pragova, Komisija bi, prema potrebi, trebala donijeti prijedlog pravnog akta kojim se izmjenjuju pragovi određeni u ovoj Direktivi.
- (135) Uzimajući u obzir trenutačne rasprave o horizontalnim odredbama kojima se uređuju odnosi s trećim zemljama u pogledu javne nabave, Komisija bi trebala pomno pratiti globalne trgovinske uvjete i procijeniti konkurentnu poziciju Unije.
- (136) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno koordinacija zakona, propisa i upravnih odredaba država članica koje se primjenjuju na neke postupke javne nabave, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se on na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

(137) Direktivu 2004/18/EZ trebalo bi staviti izvan snage.

(138) U skladu sa Zajedničkom političkom deklaracijom država članica i Komisije o obrazloženjima od 28. rujna 2011., u opravdanim se slučajevima države članice pridružuju obavješćivanju o svojim mjerama za prijenos pomoću jednog ili više dokumenata kojima se objašnjava odnos

između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prijenos. Uzimajući u obzir ovu Direktivu zakonodavac drži da je prijenos takvih dokumenata opravdan,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I.: PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I OPĆA NAČELA

POGLAVLJE I.: Područje primjene i definicije

ODJELJAK 1.: PREDMET I DEFINICIJE

Članak 1.: Predmet i područje primjene

Članak 2.: Definicije

Članak 3.: Mješovita nabava

ODJELJAK 2.: PRAGOVI

Članak 4.: Iznosi pragova

Članak 5.: Načini izračunavanja procijenjene vrijednosti nabave

Članak 6.: Revizija pragova i popis tijela središnje države

ODJELJAK 3.: IZUZEĆA

Članak 7.: Ugovori u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga

Članak 8.: Posebna izuzeća u području elektroničkih komunikacija

Članak 9.: Dodijeljeni javni ugovori i projektni natječaji organizirani prema međunarodnim pravilima

Članak 10.: Posebna izuzeća za ugovore o uslugama

Članak 11.: Ugovori o uslugama dodijeljeni na osnovi isključivog prava

Članak 12.: Ugovori između subjekata u javnom sektoru

ODJELJAK 4.: POSEBNE SITUACIJE

Odsjek 1.: Subvencionirani ugovori za usluge istraživanja i razvoja

Članak 13.: Ugovori koje subvencioniraju javni naručitelji

Članak 14.: Usluge istraživanja i razvoja

Odsjek 2.: Nabava koja uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte

Članak 15.: Obrana i sigurnost

Članak 16.: Mješovita nabava koja uključuje sigurnosne ili obrambene aspekte

Članak 17.: Javni ugovori i projektni natječaji koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju u skladu s međunarodnim pravilima

POGLAVLJE II.: Opća pravila

Članak 18.: Načela nabave

Članak 19.: Gospodarski subjekti

Članak 20.: Rezervirani ugovori

Članak 21.: Povjerljivost podataka

Članak 22.: Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

Članak 23.: Nomenklature

Članak 24.: Sukobi interesa

GLAVA II.: PRAVILA O JAVNIM UGOVORIMA

POGLAVLJE I.: Postupci

Članak 25.: Uvjeti povezani s GPA-om i drugim međunarodnim sporazumima

Članak 26.: Odabir postupaka

Članak 27.: Otvoreni postupak

Članak 28.: Ograničeni postupak

Članak 29.: Natjecateljski postupak uz pregovore

Članak 30.: Natjecateljski dijalog

Članak 31.: Partnerstvo za inovacije

Članak 32.: Korištenje pregovaračkog postupka bez prethodne objave

POGLAVLJE II.: Tehnike i instrumenti za elektroničku i zbirnu nabavu

Članak 33.: Okvirni sporazumi

Članak 34.: Dinamički sustavi nabave

Članak 35.: Elektroničke dražbe

Članak 36.: Elektronički katalozi

Članak 37.: Središnje aktivnosti nabave i središnja tijela za nabavu

Članak 38.: Povremena zajednička nabava

Članak 39.: Nabave koje uključuju javne naručitelje iz različitih država članica

POGLAVLJE III.: Provedba postupka

ODJELJAK 1.: PRIPREMA

Članak 40.: Prethodna provjera tržišta

- Članak 41.: Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja
- Članak 42.: Tehničke specifikacije
- Članak 43.: Oznake
- Članak 44.: Izvješća o testiranju, potvrde i drugi načini dokazivanja
- Članak 45.: Varijante
- Članak 46.: Razdjela ugovora u grupe
- Članak 47.: Određivanje rokova
- ODJELJAK 2.: OBJAVLJIVANJE I TRANSPARENTNOST
- Članak 48.: Prethodne informacijske obavijesti
- Članak 49.: Obavijest o nadmetanju
- Članak 50.: Obavijest o dodjeli ugovora
- Članak 51.: Oblik i način objave obavijesti
- Članak 52.: Objava na nacionalnoj razini
- Članak 53.: Elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi
- Članak 54.: Pozivi kandidatima
- Članak 55.: Obavješćivanje natjecatelja i ponuditelja
- ODJELJAK 3.: IZBOR SUDIONIKA I DODJELA UGOVORA
- Članak 56.: Opća načela
- Odsjek 1.: Kriteriji za kvalitativni odabir
- Članak 57.: Osnove za isključenje
- Članak 58.: Kriteriji za odabir
- Članak 59.: Europska jedinstvena dokumentacija o nabavi
- Članak 60.: Načini dokazivanja
- Članak 61.: Internetsko spremište potvrda (e-Certis)
- Članak 62.: Norme osiguravanja kvalitete i norme upravljanja okolišem
- Članak 63.: Oslanjanje na sposobnosti drugih subjekata
- Članak 64.: Službeni popisi odobrenih gospodarskih subjekata i potvrđivanje od tijela osnovanih sukladno javnom ili privatnom pravu
- Pododjeljak 2.: Smanjenje broja natjecatelja, ponuda i rješenja

- Članak 65.: Smanjenje broja inače kvalificiranih natjecatelja koji će se pozvati na sudjelovanje
- Članak 66.: Smanjenje broja ponuda i rješenja
- Pododjeljak 3.: Dodjela ugovora
- Članak 67.: Kriteriji za odabir ponude
- Članak 68.: Trošak životnog vijeka
- Članak 69.: Izuzetno niske ponude
- POGLAVLJE IV.: Izvršenje ugovora
- Članak 70.: Uvjeti za izvršenje ugovora
- Članak 71.: Podugovaranje
- Članak 72.: Izmjena ugovora tijekom njegova trajanja
- Članak 73.: Raskid ugovora
- GLAVA III.: POSEBNI REŽIMI NABAVE
- POGLAVLJE I.: Društvene i druge posebne usluge
- Članak 74.: Dodjela ugovora za društvene i druge posebne usluge
- Članak 75.: Objava obavijesti
- Članak 76.: Načela dodjele ugovora
- Članak 77.: Rezervirani ugovori za određene usluge
- POGLAVLJE II.: Pravila kojima se uređuju projektni natječaji
- Članak 78.: Područje primjene
- Članak 79.: Obavijesti
- Članak 80.: Pravila o organiziranju projektnih natječaja i odabiru sudionika
- Članak 81.: Sastav ocjenjivačkog suda
- Članak 82.: Odluke ocjenjivačkog suda
- GLAVA IV.: UPRAVLJANJE
- Članak 83.: Provedba
- Članak 84.: Pojedinačna izvješća o postupcima za dodjelu ugovora
- Članak 85.: Nacionalno izvještavanje i statistički podaci
- Članak 86.: Administrativna suradnja

- GLAVA V.: DELEGIRANE OVLAŠTI, PROVEDBENE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE
- Članak 87.: Izvršavanje ovlašt
- Članak 88.: Hitni postupak
- Članak 89.: Postupak odbora
- Članak 90.: Prenošnje i prijelazne odredbe
- Članak 91.: Stavljanja izvan snage
- Članak 92.: Preispitivanje
- Članak 93.: Stupanje na snagu
- Članak 94.: Adresati
- PRILOZI
- PRILOG I. TIJELA SREDIŠNJE DRŽAVE
- PRILOG II. POPIS DJELATNOSTI NAVEDENIH U ČLANKU 2. STAVKU 1. TOČKI 6. (a)
- PRILOG III. POPIS PROIZVODA NAVEDENIH U ČLANKU 4. TOČKI (b) VEZANO UZ UGOVORE KOJE DODJELJUJU JAVNI NARUČITELJI U PODRUČJU OBRANE
- PRILOG IV. ZAHTJEVI VEZANI UZ ALATE I UREĐAJE ZA ELEKTRONIČKO ZAPRIMANJE PONUDA, ZAHTJEVA ZA SUDJELOVANJE KAO I PLANOVA I PROJEKATA U PROJEKTNIM NATJEČAJIMA
- PRILOG V. PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI
- Dio A: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O OBJAVLJIVANJU PRETHODNE INFORMACIJSKE OBAVIJESTI NA PROFILU KUPCA
- Dio B: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI PRETHODNE INFORMACIJSKE OBAVIJESTI (iz članka 48.)
- Dio C: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O NADMETANJU (iz članka 49.)
- Dio D: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O DODJELI UGOVORA (iz članka 50.)
- Dio E: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O PROJEKTNOM NATJEČAJU (iz članka 79. stavka 1.)
- Dio F: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O REZULTATIMA NATJEČAJA (iz članka 79. stavka 2.)
- Dio G: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O IZMJENAMA UGOVORA TIJEKOM NJEGOVA TRAJANJA (iz članka 72. stavka 1.)
- Dio H: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O NADMETANJU VEZANE UZ UGOVORE ZA DRUŠTVENE I DRUGE POSEBNE USLUGE (iz članka 75. stavka 1.)
- Dio I: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI PRETHODNE INFORMACIJSKE OBAVIJESTI VEZANE UZ DRUŠTVENE I DRUGE POSEBNE USLUGE (iz članka 75. stavka 1.)
- Dio J: PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O DODJELI UGOVORA ZA DRUŠTVENE I DRUGE POSEBNE USLUGE (iz članka 75. stavka 2.)

PRILOG VI.	PODACI KOJE TREBA SADRŽAVATI DOKUMENTACIJA O NABAVI VEZANA UZ ELEKTRONIČKE DRAŽBE (iz članka 35. stavak 4.)
PRILOG VII.	DEFINICIJA ODREĐENIH TEHNIČKIH SPECIFIKACIJA
PRILOG VIII.	OBILJEŽJA OBJAVE
PRILOG IX.	SADRŽAJ POZIVA NA DOSTAVU PONUDE, NA SUDJELOVANJE U DIJALOGU ILI NA POTVRDU INTERESA PREDVIĐENIH ČLANKOM 54.
PRILOG X.	POPIS MEĐUNARODNIH DRUŠTVENIH KONVENCIJA I KONVENCIJA O ZAŠTITI OKOLIŠTA IZ ČLANKA 18. STAVKA 2.
PRILOG XI.	REGISTRI
PRILOG XII.	NAČINI DOKAZIVANJA ISPUNJAVANJA KRITERIJA ZA ODABIR
PRILOG XIII.	POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 68. STAVKA 3.
PRILOG XIV.	USLUGE IZ ČLANKA 74.
PRILOG XV.	Korelacijska tablica

GLAVA I.

PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I OPĆA NAČELA

POGLAVLJE I

Područje primjene i definicije

Odjeljak 1.

Predmet i definicije

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila o postupcima nabave koju provode javni naručitelji vezana uz javne ugovore te projektne natječaje čija procijenjena vrijednost nije manja od pragova utvrđenih u članku 4.

2. Nabava u smislu ove Direktive podrazumijeva stjecanje putem javnog ugovora, radova, robe ili usluga koje nabavlja jedan ili više javnih naručitelja od gospodarskih subjekata koje su ti javni naručitelji odabrali, bez obzira na to jesu li radovi, roba ili usluge namijenjene javnoj svrsi.

3. Primjena ove Direktive podliježe članku 346. UFEU-a.

4. Ova Direktiva ne utječe na slobodu država članica da u skladu s pravom Unije same odrede usluge koje smatraju uslugama od općeg gospodarskog interesa, načine na koje bi se one trebale organizirati i financirati, sukladno propisima o državnoj potpori, te specifične obveze kojima podliježu. Isto tako, ova Direktiva ne utječe na odluku tijela javna vlasti kako i u kojoj mjeri žele sami vršiti javne funkcije u skladu s člankom 14. UFEU-a i Protokolom br. 26.

5. Ova Direktiva ne utječe na način na koji države članice organiziraju svoje sustave socijalnog osiguranja.

6. Sporazumi, odluke ili drugi pravni instrumenti kojima se uređuje prijenos ovlasti i odgovornosti za izvršavanje javnih zadaća među javnim naručiteljima ili udruženjima javnih naručitelja te kojima nije predviđeno izvršavanje ugovornih obveza uz novčanu naknadu smatraju se pitanjima interne organizacije u dotičnoj državi članici te stoga ova Direktiva ni na koji način ne utječe na njih.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- „javni naručitelj” znači država, regionalne ili lokalne vlasti, javnopravna tijela, udruženja koja je osnovala jedna ili nekoliko takvih vlasti ili jedno ili nekoliko takvih javnopravnih tijela;
- „tijela središnje države” znači javni naručitelji navedeni u Prilogu I. te, ako su na nacionalnoj razini izvršeni ispravci ili izmjene, njihova zamjenska tijela;
- „decentralizirani javni naručitelji” znači svi javni naručitelji koji nisu tijela središnje državne uprave;

4. „javnopravna tijela” znači tijela koja posjeduju sve od sljedećih značajki:
- (a) uspostavljena su posebno u svrhu zadovoljavanja potreba u općem interesu, a nisu industrijske ili trgovačke naravi;
 - (b) imaju pravnu osobnost; i
 - (c) većim dijelom financira ih država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela ili su podložna upravljačkom nadzoru od strane tih tijela ili imaju upravni, upraviteljski ili nadzorni odbor, a više od polovice članova tih odbora imenovala je država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela;
5. „javni ugovori” znači ugovori kojima se ostvaruje financijski interes, sklopljeni u pisanom obliku između jednog ili više gospodarskih subjekata i jednog ili više javnih naručitelja, a čiji je predmet izvođenje radova, nabava robe ili pružanje usluga;
6. „ugovori o javnim radovima” znači javni ugovori čiji je predmet jedno od sljedećeg:
- (a) izvođenje ili projektiranje i izvođenje radova vezanih uz jednu ili više djelatnosti u smislu Priloga II.;
 - (b) izvođenje ili projektiranje i izvođenje posla;
 - (c) realizacija, na bilo koji način, posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio javni naručitelj koji izvršava odlučan utjecaj na vrstu ili projektiranje posla;
7. „posao” znači rezultat visokogradnje ili niskogradnje uzet u cjelini koji je sam po sebi dovoljan da ispunji gospodarsku ili tehničku funkciju;
8. „ugovori o javnoj nabavi robe” javni ugovori čiji je predmet kupnja, leasing, najam ili kupnja na otplatu sa ili bez mogućnosti kupnje robe. Ugovor o javnoj nabavi robe može kao sporedne obuhvaćati poslove postavljanja i instalacije;
9. „ugovori o javnim uslugama” znači javni ugovori čiji je predmet pružanje usluga osim onih iz točke 8.;
10. „gospodarski subjekt” znači fizička ili pravna osoba ili javno tijelo ili skupina tih osoba i/ili tijela, uključujući svako privremeno udruženje poduzeća, koja na tržištu nudi izvođenje radova i/ili posla, nabavu robe ili pružanje usluga;
11. „ponuditelj” znači gospodarski subjekt koji je dostavio ponudu;
12. „natjecatelj” znači gospodarski subjekt koji traži poziv ili je pozvan na sudjelovanje u ograničenom postupku, u natjecateljskom postupku uz pregovore, u pregovaračkom postupku bez prethodne objave, natjecateljskom dijalogu ili partnerstvu za inovacije;
13. „dokumentacija o nabavi” znači bilo koji dokument koji je sastavljen ili na koji javni naručitelj upućuje, a u kojemu se opisuju ili određuju elementi nabave ili postupka, uključujući obavijest o nadmetanju, prethodnu informacijsku obavijest ako se ona koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje, tehničke specifikacije, opisnu dokumentaciju, predložene ugovorne uvjete, formate dokumenata koje podnose natjecatelji ili ponuditelji, informacije o općim primjenjivim obvezama te svu dodatnu dokumentaciju;
14. „aktivnosti središnje nabave” znači aktivnosti koje se kontinuirano provode u jednom od sljedećih oblika:
- (a) stječe robu i/ili usluge namijenjene javnim naručiteljima; ili
 - (b) dodjelom javnih ugovora ili sklapanjem okvirnih sporazuma za radove, robu ili usluge namijenjene javnim naručiteljima;
15. „pomoćne aktivnosti nabave” znači aktivnosti koje obuhvaćaju pružanje podrške aktivnostima nabave, pogotovo u sljedećim oblicima:
- (a) u obliku tehničke infrastrukture koja javnim naručiteljima omogućuje dodjelu javnih ugovora ili sklapanje okvirnih sporazuma za radove, robu ili usluge;
 - (b) u obliku savjeta o provođenju ili izvedbi postupaka javne nabave;
 - (c) u obliku pripreme i upravljanja postupcima javne nabave u ime i u korist određenog javnog naručitelja;
16. „središnje tijelo za nabavu” znači javni naručitelj koji obavlja aktivnosti središnje nabave te moguće pomoćne aktivnosti nabave;
17. „pružatelj usluga javne nabave” znači javno ili privatno tijelo koje nudi pomoćne aktivnosti nabave na tržištu;

18. „pisan” ili „u pisanom obliku” znači svaki iskaz koji se sastoji od riječi ili brojeva koji se mogu čitati, umnožavati i naknadno slati. Može uključivati podatke koji se prenose i pohranjuju elektroničkim putem;
19. „elektronička sredstva” znači elektronička oprema za obradu (uključujući digitalno sažimanje) i pohranu podataka koji se šalju, prenose i primaju žičanom vezom, radio-vezom, optičkim ili drugim elektromagnetskim sredstvima;
20. „životni vijek” znači sve uzastopne i/ili međusobno povezane faze, uključujući potrebno istraživanje i razvoj, proizvodnju, trgovinu i njezine uvjete, prijevoz, korištenje i održavanje tijekom postojanja proizvoda ili radova ili pružanja usluge, od stjecanja sirovina ili generiranja resursa do odlaganja, uklanjanja i završetka usluge ili upotrebe;
21. „projektni natječaji” znači postupci koji omogućavaju javnom naručitelju stjecanje, uglavnom u području prostornog planiranja, arhitekture, inženjerstva ili obrade podataka, plana ili projekta koji je odabrao ocjenjivački sud nakon provedenog nadmetanja sa ili bez dodjele nagrada;
22. „inovacija” znači provedba novog ili značajno poboljšanog proizvoda, usluge ili postupka, uključujući, ali ne ograničavajući se na postupke proizvodnje, građenja ili izgradnje, nova metoda stavljanja na tržište ili nova metoda organizacije u poslovnoj praksi, organizacije radnog mjesta ili vanjskih odnosa između ostalog s ciljem pomaganja rješavanja društvenih izazova ili kao potpora strategiji Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast;
23. „oznaka” znači svaki dokument, potvrda ili certifikat kojim se potvrđuje da su određeni radovi, proizvodi, usluge, procesi ili postupci zadovoljili određene zahtjeve;
24. „zahtjevi za oznaku” znači zahtjevi koje određeni radovi, proizvodi, usluge, procesi ili postupci moraju ispuniti da bi dobili dotičnu oznaku.

2. Za potrebe ovog članka, „regionalna tijela” uključuju tijela navedena na popisu, koji nije konačan, u NUTS-u 1 i 2, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, a „lokalna tijela” uključuju sva tijela administrativnih jedinica obuhvaćenih NUTS-om 3 te manjih administrativnih jedinica, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1059/2003.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) (SL L 154, 21.6.2003., str. 1.).

Članak 3.

Mješovita nabava

1. Stavak 2 odnosi se na mješovite ugovore čiji predmet su različite vrste nabave obuhvaćene ovom Direktivom.

Stavci od 3. do 5. odnose se na mješovite ugovore čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom i nabava obuhvaćena drugim pravnim režimima.

2. Ugovori čiji su predmet dvije ili više vrsta nabave (radova, usluga ili roba) dodjeljuju se u skladu s odredbama primjenjivim na vrstu nabave koja je glavni predmet određenog ugovora.

U slučaju mješovitih ugovora čiji su predmet djelomično usluge u smislu glave III. poglavlja I. te djelomično ostale usluge, ili mješovitih ugovora koji se sastoje djelomično od usluga i djelomično od robe, glavni se predmet ugovora određuje na temelju najveće procijenjene vrijednosti tih usluga ili robe.

3. Kada su različiti dijelovi određenog ugovora objektivno odvojivi, primjenjuje se stavak 2. Kada različiti dijelovi određenog ugovora objektivno nisu odvojivi, primjenjuje se stavak 6.

Kada je dio određenog ugovora obuhvaćen člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se članak 16.a ove Direktive.

4. U slučaju ugovora čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom te nabava koja nije obuhvaćena ovom Direktivom, javni naručitelji mogu odlučiti dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijeliti jedinstveni ugovor. Ako javni naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji pravni režim se odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Ako javni naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, ova se Direktiva primjenjuje, osim ako je drugačije propisano člankom 16., na mješoviti ugovor koji je u tu svrhu sklopljen, neovisno o vrijednosti dijelova koji bi inače spadali pod različite pravne režime i neovisno o tome kojem pravnom režimu bi ti dijelovi inače podlijegali.

U slučaju mješovitih ugovora koji sadrže elemente ugovora o nabavi robe, radovima i uslugama te koncesija, mješoviti se ugovor dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom, pod uvjetom da je procijenjena vrijednost dijela ugovora koji predstavlja ugovor obuhvaćen ovom Direktivom, izračunata u skladu s člankom 5., jednaka ili veća od relevantnog praga određenog u članku 4.

5. U slučaju ugovora čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom te nabava vezana uz obavljanje djelatnosti koja podliježe Direktivi 2014/25/EU, primjenjiva pravila, neovisno o stavku 4. ovog članka, utvrđuju se u skladu s člancima 5. i 6. Direktive 2014/25/EU.

6. Kada se različiti dijelovi određenog ugovora objektivno ne mogu razdvojiti, određuje se primjenjivi pravni režim na temelju glavnog predmeta tog ugovora.

Odjeljak 2.

Pragovi

Članak 4.

Iznosi pragova

Ova Direktiva primjenjuje se u slučaju nabava za čiju se vrijednost, bez poreza na dodanu vrijednost (PDV), procjenjuje da je jednaka ili veća od sljedećih pragova:

- (a) 5 186 000 EUR za ugovore o javnim radovima;
- (b) 134 000 EUR za ugovore o javnoj nabavi robe ili usluga koje su dodijelila tijela središnje državne uprave te za projektne natječaje koje su ta tijela organizirala; ako su ugovore o javnoj nabavi robe dodijelili javni naručitelji koji djeluju u području obrane, taj prag primjenjuje se samo na ugovore koji se odnose na proizvode obuhvaćene Prilogom III.;
- (c) 207 000 EUR za ugovore o javnoj nabavi robe ili usluga koje su dodijelili decentralizirani javni naručitelji te projektne natječaje koje su ti naručitelji organizirali; taj prag također se primjenjuje na ugovore o javnoj nabavi robe koje su dodijelila tijela središnje državne uprave koja djeluju u području obrane, ako ti ugovori obuhvaćaju proizvode koji nisu obuhvaćeni Prilogom III.;
- (d) 750 000 EUR za ugovore o javnim uslugama za društvene ili druge posebne usluge navedene u Prilogu XIV.

Članak 5.

Načini izračunavanja procijenjene vrijednosti nabave

1. Izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnom iznosu, bez PDV-a, koju je procijenio javni naručitelj, uključujući sve mogućnosti i sva moguća obnavljanja ugovora kako je izričito određeno u dokumentaciji o nabavi.

Ako javni naručitelj nudi nagrade ili isplate natjecateljima ili ponuditeljima, mora ih uzeti u obzir pri izračunavanju procijenjene vrijednosti nabave.

2. Ako se javni naručitelj sastoji od zasebnih operativnih jedinica, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost za sve pojedine operativne jedinice.

Neovisno o prvom podstavku, kada je zasebna operativna jedinica samostalno nadležna za svoju nabavu ili njezine određene kategorije, vrijednosti se mogu procijeniti na razini dotične jedinice.

3. Metoda koja se koristi za izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave ne smije biti odabrana s namjerom izuzimanja nabave iz područja primjene ove Direktive. Nabava ne smije biti podijeljena s ciljem njezina izuzimanja iz područja primjene ove Direktive ako za to ne postoje objektivni razlozi.

4. Ta procijenjena vrijednost valjana je u trenutku slanja poziva na nadmetanje ili, ako taj poziv nije predviđen, u trenutku u kojem javni naručitelj započne s postupkom nabave, na primjer, gdje je to primjereno, stupanjem u kontakt s gospodarskim subjektima u svrhu nabave.

5. S obzirom na okvirne sporazume i dinamičke sustave nabave, vrijednost koja se uzima u obzir jest najveća procijenjena vrijednost bez PDV-a svih ugovora predviđenih tijekom ukupnog trajanja okvirnog sporazuma ili dinamičkog sustava nabave.

6. U slučaju partnerstava za inovacije, vrijednost koja se uzima u obzir jest najveća procijenjena vrijednost bez PDV-a aktivnosti istraživanja i razvoja koje će se provoditi tijekom svih faza predviđenog partnerstva te robe, usluga ili radova koji će biti razvijeni i nabavljeni po završetku predviđenog partnerstva.

7. S obzirom na ugovore o javnim radovima, pri izračunu procijenjene vrijednosti uzimaju se u obzir i troškovi radova i ukupna procijenjena vrijednost robe i usluga koje javni naručitelj stavlja na raspolaganje izvođaču radova pod uvjetom da su one potrebne za izvođenje radova.

8. Ako predloženi posao ili pružanje usluga mogu rezultirati dodjelom ugovora u zasebnim grupama, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih grupa.

Ako je zbrojena vrijednost grupa jednaka ili veća od praga utvrđenog u članku 4., ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

9. Ako prijedlog za stjecanje sličnih roba može rezultirati dodjelom ugovora u obliku odvojenih grupa, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih grupa kada se primjenjuje članak 4. točke (b) i (c).

Ako je zbrojena vrijednost grupa jednaka ili veća od praga utvrđenog u članku 4., ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

10. Neovisno o stavcima 8. i 9, javni naručitelji mogu dodijeliti ugovore za pojedine grupe bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom, pod uvjetom da je procijenjena vrijednost određene grupe bez PDV-a manja od 80 000 EUR za robu ili usluge ili 1 milijun EUR za radove. Međutim, zbirna vrijednost tako dodijeljenih grupa bez primjene ove Direktive ne prelazi 20 % zbrojene vrijednosti svih grupa na koje je razdijeljen predloženi posao, predložena kupnja slične robe ili predloženo pružanje usluga.

11. U slučaju ugovora o javnoj nabavi robe ili javnim uslugama koji su uobičajene naravi ili koji se planiraju obnoviti u određenom razdoblju, izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se na sljedećem:

- (a) na ukupnoj stvarnoj vrijednosti uzastopnih ugovora iste vrste koji su dodijeljeni u prethodnih 12 mjeseci ili tijekom financijske godine, prilagođenoj, ako je moguće, kako bi se u obzir uzele izmjene u količini ili vrijednosti koje bi nastale tijekom 12 mjeseci nakon inicijalnog ugovora;
- (b) ili na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti uzastopnih ugovora dodijeljenih tijekom 12 mjeseci nakon prve isporuke ili tijekom financijske godine ako je ona duža od 12 mjeseci.

12. S obzirom na ugovore o javnoj nabavi robe vezane uz leasing, zakup, najam ili kupnja na otplatu, vrijednost koja se uzima kao temelj za izračunavanje procijenjene vrijednosti ugovora jest sljedeća:

- (a) u slučaju javnih ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje od ili jednako 12 mjeseci, ukupna procijenjena vrijednost za vrijeme trajanja ugovora ili, ako je vrijeme trajanja ugovora duže od 12 mjeseci, ukupna vrijednost, uključujući procijenjenu preostalu vrijednost;
- (b) u slučaju javnih ugovora koji nemaju određeno trajanje ili se njihovo trajanje ne može odrediti, mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

13. S obzirom na ugovore o javnim uslugama, temelj za izračunavanje procijenjene vrijednosti ugovora jest, prema potrebi, sljedeći:

- (a) usluge osiguranja: plative premije i drugi oblici naknada;
- (b) bankarske i druge financijske usluge: naknade, provizije, kamate i druge vrste naknada;

(c) projektantski ugovori: naknade, provizije i drugi oblici naknada.

14. S obzirom na ugovore o javnim uslugama u kojima nije naznačena ukupna vrijednost, temelj za izračunavanje procijenjene vrijednosti ugovora jest sljedeći:

- (a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme kraće ili jednako 48 mjeseci: ukupna vrijednost za njihovo puno trajanje;
- (b) u slučaju ugovora koji nemaju određeno trajanje ili s trajanjem dužim od 48 mjeseci: mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

Članak 6.

Revizija pragova i popis tijela središnje države

1. Svake dvije godine, počevši od 30. lipnja 2013., Komisija provjerava da pragovi određeni u članku 4. točkama (a), (b) i (c) odgovaraju pragovima utvrđenima u Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi (GPA) i prema potrebi ih revidira u skladu s ovim člankom.

U skladu s metodom izračuna utvrđenom u GPA-u Komisija računa vrijednosti tih pragova na osnovi prosječne dnevne vrijednosti eura u smislu posebnih prava vučenja (PPV) tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja. Vrijednost tako revidiranih pragova zaokružuje se prema potrebi na najbližu nižu vrijednost u tisućama eura kako bi se osiguralo da se poštuju važeći pragovi predviđeni GPA-om, a koji su iskazani u PPV-ima.

2. Tijekom provedbe revizije u skladu sa stavkom 1. ovog članka, Komisija osim toga revidira:

- (a) prag utvrđen u članku 13. stavku 1. točki (a) usklađujući ga s revidiranim pragom koji se primjenjuje na ugovore o javnim radovima;
- (b) prag utvrđen u članku 13. stavku 1. točki (b) usklađujući ga s revidiranim pragom koji se primjenjuje na ugovore o javnim uslugama koje dodjeljuju decentralizirani javni naručitelji.

3. Svake dvije godine, počevši od 1. siječnja 2014. Komisija određuje vrijednosti, u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, pragova navedenih u članku 4. točkama (a), (b) i (c), revidiranih u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

Istodobno Komisija određuje vrijednost, u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, praga navedenih u članku 4. točki (d).

U skladu s metodom izračuna utvrđenoj u GPA-u utvrđivanje tih vrijednosti temelji se na prosječnoj dnevnoj vrijednosti ovih valuta s obzirom na prag koji se primjenjuje izražen u eurima tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja.

4. Komisija objavljuje revidirane pragove navedene u stavku 1. i njihove odgovarajuće vrijednosti u nacionalnim valutama navedenima u stavku 3. prvom podstavku te vrijednost utvrđenu u skladu sa stavkom 3. drugim podstavkom u *Službenom listu Europske unije* početkom mjeseca studenog koji slijedi nakon revizije.

5. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akate u skladu s člankom 87. da prilagodi metodologiju utvrđenu u ovom članku stavku 1. drugom podstavku prilagodi svim izmjenama metodologije iz GPA-a za reviziju pragova iz članka 4. točaka (a), (b) i (c) te za određivanje odgovarajućih vrijednosti u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, kako je navedeno u stavku 3. ovog članka.

Komisija je također ovlaštena donositi delegirane akate u skladu s člankom 87. radi revidiranja pragova iz članka 4. točaka (a), (b) i (c) u skladu sa stavkom 1. ovog članka i radi revidiranja pragova iz članka 13. točaka (a), (b) i (c) u skladu sa stavkom 2. ovog članka.

6. Ako je potrebno revidirati pragove iz članka 4. točaka (a), (b) i (c) te pragove iz članka 13. stavka 1. točaka (a) i (b), a zbog vremenskog ograničenja nije moguća primjena postupka utvrđenog u članku 87., a postoje razlozi za njihovu primjenu bez odlaganja, na delegirane se akte, donesene u skladu s ovim člankom, stavkom 5. podstavkom 2., primjenjuje postupak predviđen u članku 88.

7. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akate u skladu s člankom 87. za izmjenu Priloga I. s ciljem ažuriranja popisa javnih naručitelja nakon primanja obavijesti od strane država članica, kada se pokaže da su te izmjene potrebne za pravilno utvrđivanje javnih naručitelja.

Odjeljak 3.

Izuzeca

Članak 7.

Ugovori u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga

Ova se Direktiva ne primjenjuje na javne ugovore i projektne natječaje koje, na osnovi Direktive 2014/25/EU, dodjeljuju ili provode javni naručitelji koji obavljaju jednu ili više djelatnosti navedenih u člancima od 8. do 14. te Direktive i koji su dodijeljeni za obavljanje tih djelatnosti, ili na javne ugovore izuzete iz

opsega te Direktive sukladno njezinim člancima 18. 23. i 34. ili, ako ih dodjeljuje naručitelj koji pruža poštanske usluge u smislu članka 13. stavka 2. točke (b) te Direktive, ugovore dodijeljene za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- (a) usluga dodane vrijednosti vezanih uz elektronička sredstva i koje se u cijelosti pružaju elektroničkim sredstvima (uključujući sigurno slanje šifriranih dokumenata elektroničkim sredstvima, usluge vođenja adresa i slanje preporučene elektroničke pošte);
- (b) financijskih usluga obuhvaćenih CPV oznakama od 66100000-1 do 66720000-3 i člankom 21. točkom (d) Direktive 2014/25/EU, uključujući posebno poštanske novčane naloge i poštanske žiro doznake;
- (c) filatelističkih usluga; ili
- (d) logističkih usluga (usluge koje su kombinacija fizičke dostave i/ili skladištenja i drugih nepoštanskih funkcija).

Članak 8.

Posebna izuzeća u području elektroničkih komunikacija

Ova se Direktiva ne primjenjuje na javne ugovore i projektne natječaje kojima je glavna namjena da se javnim naručiteljima omogući pružanje ili iskorištavanje javne komunikacijske mreže ili pružanje javnosti jedne elektroničke komunikacijske usluge ili više njih.

Za potrebe ovog članka „javna komunikacijska mreža” i „elektronička komunikacijska usluga” imaju isto značenje kao i u Direktivi 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

Članak 9.

Dodijeljeni javni ugovori i projektne natječaji organizirani prema međunarodnim pravilima

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na javne ugovore i projektne natječaje koje javni naručitelj mora dodijeliti ili provesti u skladu s postupcima nabave koji se razlikuju od onih iz ove Direktive, a koji su utvrđeni bilo kojim od sljedećeg:

- (a) pravni instrument koji stvara međunarodne pravne obaveze, poput međunarodnog sporazuma sklopljenog u skladu s Ugovorima između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, a koji obuhvaća radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkoj provedbi ili korištenju projekta od strane država potpisnica;
- (b) u okviru međunarodne organizacije.

⁽¹⁾ Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 108, 24.4.2002., str. 33.).

Države članice obavješćuju o svim pravnim instrumentima iz ovog stavka prvog podstavka točke (a) Komisiju koja može tražiti savjet od Savjetodavnog odbora za javnu nabavu iz članka 89.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na javne ugovore i projektne natječaje koje javni naručitelj dodjeljuje ili organizira u skladu s pravilima o nabavi koje određuju međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, ako ta organizacija ili institucija u cijelosti financira dotične javne ugovore i projektne natječaje; u slučaju javnih ugovora i projektnih natječaja koje većim dijelom sufinancira međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija strane se usuglašavaju o mjerodavnim postupcima nabave.

3. Članak 17. primjenjuje se na ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene i sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju prema međunarodnim pravilima. Na te ugovore i projektne natječaje ne primjenjuju se stavci 1. i 2. ovog članka.

Članak 10.

Posebna izuzeća za ugovore o uslugama

Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore o javnoj nabavi usluga za:

- (a) stjecanje ili najam, bilo kakvim financijskim sredstvima, zemljišta, postojećih građevinskih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja se njih tiču;
- (b) stjecanje, razvoj, produkciju ili koprodukciju programskog materijala namijenjenog za audiovizualne usluge ili radijske usluge, koje su dodijelili pružatelji audiovizualnih ili radijskih usluga, ili na koncesije za pružanje usluga radiotelevizijskog ili programskog emitiranja koji su dodijeljeni pružateljima audiovizualnih ili radijskih usluga. Za potrebe ovog članka, „audiovizualna medijska usluga” i „pružatelj medijske usluge” imaju isto značenje kao i na temelju članka 1. stavka 1. točaka (a) odnosno (d) Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. „Program” ima značenje kao i na temelju članka 1. stavka 1. točke (b) te Direktive, ali uključuje i radijske programe te materijale za radijske programe. Nadalje, za potrebe ove odredbe, „programski materijal” ima isto značenje kao i „program”;
- (c) usluge arbitraže i mirenja;
- (d) za sljedeće pravne usluge:

⁽¹⁾ Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.).

i. pravno zastupanje stranke od strane odvjetnika u smislu članka 1. Direktive Vijeća 77/249/EEZ ⁽²⁾ u:

- arbitraži ili mirenju u državi članici, trećoj zemlji ili pred instancom međunarodne arbitraže ili instancom za mirenje, ili
- sudskom postupku pred sudovima ili tijelima javne vlasti u državi članici ili trećoj zemlji ili pred međunarodnim sudovima ili institucijama;

ii. pravno savjetovanje koje odvjetnik pruža tijekom pripreme bilo kojeg od postupaka iz podtočke i. ove točke ili ako postoji konkretna naznaka i velika vjerojatnost da će predmet na koji se savjet odnosi postati tema takvih postupaka, pod uvjetom da je savjet pružio odvjetnik u smislu članka 1. Direktive 77/249/EEZ;

iii. usluge ovjeravanja i certificiranja dokumenata koje moraju pružiti javni bilježnici;

iv. pravne usluge koje pružaju skrbnici ili zakonski zastupnici maloljetnika ili druge pravne usluge čije je pružatelj imenovao sud dotične države članice ili su imenovani za izvođenje određenih zadataka pod nadzorom tih sudova;

v. druge pravne usluge koje su u državi članici povezane, čak i povremeno, s izvršavanjem službenih ovlasti;

(e) financijske usluge u vezi s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata u smislu Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, usluge središnje banke i operacije koje se provode u okviru Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog stabilizacijskog mehanizma;

(f) zajmove, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata;

(g) ugovore o radu;

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 77/249/EEZ od 22. ožujka 1977. o olakšavanju učinkovitog ostvarivanja slobode pružanja odvjetničkih usluga (SL L 78, 26.3.1977., str. 17.).

⁽³⁾ Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL L 145, 30.4.2004., str. 1.).

- (h) civilna obrana, civilna zaštita i usluge sprečavanja opasnosti koje pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, i koje su obuhvaćene CPV oznakama 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 i 85143000-3 osim usluga prijevoza pacijenata kolima hitne pomoći;
- (i) pružanje usluga javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom;
- (j) usluge političkih kampanji, obuhvaćene CPV oznakama 9341400-0, 92111230-3 i 92111240-6, ako ih je dodijelila politička stranka u okviru izborne kampanje.

Članak 11.

Ugovori o uslugama dodijeljeni na osnovi isključivog prava

Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore o javnim uslugama koje javni naručitelj dodjeljuje drugom javnom naručitelju ili udruženju javnih naručitelja na osnovi isključivog prava koje uživaju u skladu s objavljenim zakonom, propisom ili objavljenom upravnom odredbom koji su u skladu s UFEU-om.

Članak 12.

Ugovori između subjekata u javnom sektoru

1. Javni ugovor koji javni naručitelj dodijeli drugoj pravnoj osobi na temelju privatnog ili javnog prava ne spada u područje primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) nad tom pravnom osobom javni naručitelj obavlja nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama;
- (b) nadzirana pravna osoba provodi više od 80 % svojih aktivnosti u izvršavanju zadataka koje joj je povjerio javni naručitelj koji nad njom provodi nadzor ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima taj javni naručitelj provodi nadzor; i
- (c) nema izravnog učešća privatnog kapitala u pravnoj osobi pod nadzorom osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

Smatra se da javni naručitelj nad pravnom osobom provodi nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama u smislu prvog podstavka točke (a) ako ima presudan utjecaj na strateške ciljeve i na važne odluke pravne osobe

nad kojom se provodi nadzor. Takav nadzor također može provoditi i drugi subjekt nad kojim javni naručitelj ili naručitelj na isti način provodi nadzor.

2. Stavak 1. se također primjenjuje ako pravna osoba pod nadzorom koja je javni naručitelj dodijeli ugovor svom javnom naručitelju koji nad njim provodi nadzor ili drugoj pravnoj osobi nad kojom isti javni naručitelj provodi nadzor, pod uvjetom da u pravnoj osobi kojoj se dodjeljuje ugovor nema izravnog učešća privatnog kapitala osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

3. Javni naručitelj koji ne provodi kontrolu nad pravnom osobom na temelju privatnog ili javnog prava u smislu stavka 1. ipak može dodijeliti javni ugovor toj pravnoj osobi bez primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) nad tom pravnom osobom javni naručitelj provodi zajedno s drugim javnim naručiteljima nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama;
- (b) ta pravna osoba provodi više od 80 % svojih aktivnosti u izvršavanju zadataka koje joj je povjerio javni naručitelj koji nad njom provodi nadzor ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima taj javni naručitelj provodi nadzor; i
- (c) nema izravnog učešća privatnog kapitala u pravnoj osobi pod nadzorom osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

Za potrebe prvog podstavka točke (a) smatra se da javni naručitelji provode zajedničku kontrolu nad pravnim osobama ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- i. tijela pravne osobe pod nadzorom nadležna za odlučivanje sastavljena su od predstavnika svih sudjelujućih javnih naručitelja. Pojedinačni predstavnici mogu predstavljati nekoliko sudjelujućih javnih naručitelja ili sve njih;
- ii. ti javni naručitelji mogu zajedno imati presudan utjecaj nad strateškim ciljevima i važnim odlukama pravne osobe pod nadzorom; i
- iii. pravna osoba pod nadzorom nema interese različite od interesa javnih naručitelja koji nad njom provode nadzor.

4. Ugovor koji je zaključen isključivo između dva ili više javnih naručitelja ne pripada pod područje primjene ove Direktive kada su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) ugovor utvrđuje ili uspostavlja suradnju između uključenih javnih naručitelja s ciljem osiguravanja da se tražene javne usluge pružaju s ciljem ostvarivanja njihovih zajedničkih ciljeva;
- (b) ta je suradnja uspostavljena isključivo na temelju potreba vezanih uz javne interese; i
- (c) sudjelujući javni naručitelji ostvaruju manje od 20 % aktivnosti koje se odnosi suradnja.

5. Za utvrđivanje postotnog udjela aktivnosti iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), stavka 3. prvog podstavka točke (b) te stavka 4. točke (c) uzima se u obzir prosjek sveukupnog prometa ili drugo mjerilo koje se temelji na odgovarajućoj djelatnosti poput troškova koje su relevantna pravna osoba ili javni naručitelj imali za usluge, robu i radove za razdoblje od tri godine prije dodjele ugovora.

Ako, zbog datuma na koji su relevantna pravna osoba ili javni naručitelj osnovani ili kada su počeli obavljati djelatnosti ili zbog reorganizacije njezinih djelatnosti, za promet ili drugo mjerilo koje se temelji na djelatnosti, poput troškova, nisu dostupni podaci za prethodne tri godine ili više nisu važeći, dostatno je da ta pravna osoba poslovnim projekcijama pokaže da je mjerilo djelatnosti vjerodostojno.

Odjeljak 4.

Posebne situacije

Odsjek 1.

Subvencionirani ugovori za usluge istraživanja i razvoja

Članak 13.

Ugovori koje subvencioniraju javni naručitelji

Ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu sljedećih ugovora:

- (a) ugovore o radovima koje izravno subvencioniraju javni naručitelji s više od 50 % i čija je procijenjena vrijednost bez PDV-a jednaka ili veća od 5 186 000 EUR, ako ti ugovori uključuju jednu od sljedećih djelatnosti:
 - i. radovi niskogradnje prema popisu u Prilogu II.;
 - ii. radovi visokogradnje za bolnice, objekte namijenjene za sport, rekreaciju i odmor, školske i sveučilišne zgrade te zgrade koje se koriste u administrativne svrhe;

- (b) ugovore o uslugama koje javni naručitelji izravno subvencioniraju s više od 50 % i čija je procijenjena vrijednost bez PDV-a jednaka ili veća od 207 000 EUR i koji su u vezi s ugovorima o radovima kako je navedeno u točki (a).

Javni naručitelji koji pružaju subvencije iz točaka (a) i (b) prvog podstavka osiguravaju sukladnost s ovom Direktivom ako oni sami ne dodjeljuju ugovore o subvencijama ili ako dodjeljuju taj ugovor u ime drugog subjekta i za njegov račun.

Članak 14.

Usluge istraživanja i razvoja

Ova se Direktiva primjenjuje samo na ugovore o javnim uslugama za usluge istraživanja i razvoja koji su obuhvaćeni CPV oznakama 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5 pod uvjetom da su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

- (a) korist ima isključivo javni naručitelj za svoju uporabu u obavljanju svojih poslova; i
- (b) javni naručitelj u potpunosti je platio pruženu uslugu.

Odsjek 2.

Nabava koja uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte

Članak 15.

Obrana i sigurnost

1. Ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu javnih ugovora i na projektne natječaje koji se provode u području obrane i sigurnosti uz izuzeće sljedećih ugovora:

- (a) ugovora koji spadaju u područje primjene Direktive 2009/81/EZ;
- (b) ugovore na koje se Direktiva 2009/81/EZ ne primjenjuje na temelju njezinih članaka 8., 12. i 13.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na javne ugovore i projektne natječaje koje nisu na drugi način izuzeti sukladno stavku 1. u mjeri u kojoj se zaštita osnovnih sigurnosnih interesa države članice ne može jamčiti s manje drastičnim mjerama, na primjer nametanjem zahtjeva s ciljem zaštite povjerljive naravi podataka koje naručitelj stavlja na raspolaganje, u okviru postupka dodjele ugovora kako je predviđeno ovom Direktivom.

Dalje, u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a, ova se Direktiva ne primjenjuje na javne ugovore i projektne natječaje koji nisu na drugi način izuzeti sukladno stavku 1. ovog članka. u mjeri u kojoj bi država članica primjenom ove Direktive bila obvezna pružati podatke za koje smatra da bi njihova objava štetila osnovnim interesima njezine sigurnosti.

3. Ako su nabava i izvršenje javnog ugovora ili projektnog natječaja proglašeni tajnima ili moraju biti popraćeni posebnim sigurnosnim mjerama u skladu sa zakonima i drugim propisima na snazi u državi članici, ova se Direktiva neće primjenjivati pod uvjetom da je država članica utvrdila da bitne predmetne interese nije moguće zaštititi manje drastičnim mjerama, poput onih iz prvog podstavka stavka 2.

Članak 16.

Mješovita nabava koja uključuje sigurnosne ili obrambene aspekte

1. U slučaju mješovitih ugovora čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom te nabava obuhvaćena člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se ovaj članak.

2. Kada je objektivno moguće razdijeliti različite dijelove određenog javnog ugovora, javni naručitelji mogu odlučiti dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijeliti jedinstveni ugovor.

Ako javni naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji pravni režim se odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Ako javni naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, primjenjuju se sljedeći kriteriji za određivanje primjenjivog pravnog režima:

(a) kada je dio dotičnog ugovora obuhvaćen člankom 346. UFEU-a, ugovor se može dodijeliti bez primjene ove Direktive, pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima;

(b) kada je dio dotičnog ugovora obuhvaćen Direktivom 2009/81/EZ, ugovor se može dodijeliti u skladu s tom Direktivom, pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima. Ovom se točkom ne dovode u pitanje pragovi i izuzeća predviđeni tom Direktivom.

Odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora ne smije se, međutim, donijeti radi izuzimanja ugovora od primjene odredaba ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

3. Stavak 2. treći podstavak točka (a) odnosi se na mješovite ugovore na koje bi se inače odnosila i točka (a) i točka (b) tog podstavka.

4. Kada različite dijelove pojedinog ugovora objektivno nije moguće razdijeliti, ugovor se može dodijeliti bez primjene ove Direktive kada uključuje elemente na koje se odnosi članak 346. UFEU-a; ili se može dodijeliti u skladu Direktivom 2009/81/EZ.

Članak 17.

Javni ugovori i projektne natječaji koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju u skladu s međunarodnim pravilima

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na javne ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte koje javni naručitelj mora dodijeliti ili provesti u skladu s postupcima nabave koji se razlikuju od onih obuhvaćenih ovom Direktivom, a koji su utvrđeni kako slijedi:

(a) u okviru međunarodnog sporazuma ili dogovora sklopljenog u skladu s Ugovorima između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, a koji obuhvaća radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkoj provedbi ili korištenju projekta od strane država potpisnica;

(b) u okviru međunarodnog sporazuma ili dogovora koji se odnosi na razmještaj postrojbi i tiče se pothvata države članice ili treće zemlje;

(c) u okviru međunarodne organizacije.

O svim sporazumima ili dogovorima iz točke (a) prvog podstavka ovog stavka obavješćuje se Komisija koja može tražiti savjet od Savjetodavnog odbora za javnu nabavu iz članka 89.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na javne ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte koje javni naručitelj dodjeljuje u skladu s pravilima o nabavi koje određuju međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, ako ta organizacija ili institucija u cijelosti financira dotične javne ugovore i projektne natječaje. U slučaju javnih ugovora i projektnih natječaja koje većim dijelom sufinancira međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija strane se usuglašavaju o mjerodavnim postupcima nabave.

POGLAVLJE II.

Opća pravila

Članak 18.

Načela nabave

1. Javni naručitelji se prema gospodarskim subjektima ponašaju jednako i bez diskriminacije te djeluju na transparentan i razmjern način.

Koncept nabave nije osmišljen s namjerom da je se isključi iz područja primjene ove Direktive ili da se prijetvorno suzi nadmetanje. Smatra se da se nadmetanje prijetvorno sužava kada je koncept nabave osmišljen s namjerom da se određenim gospodarskim subjektima neopravdano da prednost ili ih se stavi u nepovoljan položaj.

2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da u provođenju javnih ugovora gospodarski subjekti udovoljavaju primjenjivim obvezama u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava određenog pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili odredbama međunarodnog prava okoliša, socijalnog i radnog prava popisanim u Prilogu X.

Članak 19.

Gospodarski subjekti

1. Gospodarski subjekti koji, sukladno pravu države članice u kojoj imaju poslovni nastan, imaju pravo pružati odgovarajuće usluge, ne smiju se odbijati iz razloga što bi, sukladno zakonu države članice u kojoj se ugovor dodjeljuje, morali biti ili fizičke ili pravne osobe.

Međutim, u slučaju ugovora o javnim uslugama i ugovora o javnim radovima, kao i ugovora o javnoj nabavi robe koji dodatno obuhvaćaju usluge ili poslove postavljanja i ugradnje, od pravnih se osoba može tražiti da u ponudi ili zahtjevu za sudjelovanje naznače imena i odgovarajuće stručne kvalifikacije osoblja koje bi trebalo biti odgovorno za izvršenje tog ugovora.

2. Skupine gospodarskih subjekata, uključujući privremena udruženja, mogu sudjelovati u postupcima nabave. Javni naručitelji od njih ne smiju zahtijevati da imaju određeni pravni oblik za podnošenje ponude ili zahtjeva za sudjelovanje.

Ako je potrebno, javni naručitelji mogu razjasniti u dokumentaciji za nabavu kako skupine gospodarskih subjekata trebaju ispuniti zahtjeve poput ekonomske i financijske sposobnosti ili tehničke i stručne sposobnosti navedene u članku 58. ako je to opravdano objektivnim i razmjernim razlozima. Države članice mogu uspostaviti standardne uvjete za to kako skupine gospodarskih subjekata trebaju ispuniti te zahtjeve.

Svaki uvjet za izvršenje ugovora od strane takvih skupina gospodarskih subjekata koji je različit od onih koji su nametnuti pojedinačnim sudionicima također mora biti opravdan objektivnim razlozima i mora biti proporcionalan.

3. Neovisno o stavku 2., javni naručitelj može zahtijevati od skupina gospodarskih subjekata može se tražiti da preuzmu određeni pravni oblik kada im se dodijeli ugovor u onoj mjeri u kojoj je takva promjena nužna za zadovoljavajuće izvršenje ugovora.

Članak 20.

Rezervirani ugovori

1. Države članice mogu rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima javne nabave zaštićenim radionicama i gospodarskim subjektima čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna

integracija osoba s invaliditetom ili osoba u nepovoljnom položaju ili mogu za takve ugovore omogućiti izvršenje u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja, ako najmanje 30 % zaposlenih osoba u tim radionicama, gospodarskim subjektima ili programima predstavljaju radnici koji su osobe s invaliditetom ili radnici u nepovoljnom položaju.

2. U pozivu na nadmetanje mora se navesti ovaj članak.

Članak 21.

Povjerljivost podataka

1. Osim ako je ovom Direktivom ili nacionalnim pravom drukčije određeno, a kojima javni naručitelj podliježe, naročito zakonodavstvu koje se odnosi na pristup informacijama, i ne dovodeći u pitanje obveze koje se odnose na oglašavanje dodijeljenih ugovora i informacije natjecateljima i ponuditeljima navedene u člancima 50. i 55., javni naručitelj ne otkriva prosljeđene informacije putem gospodarskih subjekata koje su označili kao povjerljive, uključujući tehničke ili trgovinske tajne i povjerljive aspekte ponuda, ali ne ograničavajući se na njih.

2. Javni naručitelji mogu nametnuti gospodarskim subjektima zahtjeve s ciljem zaštite povjerljive naravi podataka koje javni naručitelji stavljaju na raspolaganje tijekom cijelog postupka nabave.

Članak 22.

Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

1. Države članice dužne su osigurati da se sva komunikacija i razmjena informacija iz ove Direktive, posebno elektroničko podnošenje, provodi elektroničkim sredstvima komunikacije u skladu sa zahtjevima iz ovog članka. Alati i uređaji koji se koriste u komunikaciji elektroničkim sredstvima, kao i njihova tehnička obilježja, moraju biti bez diskriminacije, općenito dostupna i interoperabilna s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije u općoj uporabi i ne smiju ograničavati pristup postupku nabave gospodarskim subjektima.

Bez obzira na prvi podstavak, javni naručitelji ne smiju biti obvezani zahtijevati elektroničke načine komunikacije u postupku podnošenja u sljedećim slučajevima:

(a) zbog specijalizirane prirode nabave, korištenje elektroničkih načina komunikacije zahtijevalo bi posebne alate, opremu ili formate datoteka koji nisu široko dostupni ili ih ne podržavaju općenito dostupne aplikacije;

(b) za aplikacije koje podržavaju formate datoteka prikladne za opis ponuda koriste se formati datoteka koji se ne mogu obraditi bilo kojom drugom otvorenom ili široko dostupnom aplikacijom ili za njih vrijedi sustav zaštite vlasničke licence te ih javni naručitelj ne može preuzimati niti ih koristiti na daljinu;

(c) korištenje sredstava elektroničke komunikacije zahtijevalo bi specijaliziranu uređnu opremu koja nije široko dostupna javnim naručiteljima;

(d) dokumentacija o nabavi zahtijeva podnošenje fizičkih ili umanjjenih maketa koje se ne mogu prenositi elektroničkim sredstvima.

Za komunikaciju za koju se u skladu s drugim podstavkom ne koriste elektronička sredstva komunikacije, komunikacija se odvija putem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe ili kombiniranjem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe i elektroničkih sredstava.

Neovisno o prvom podstavku ovog stavka, javni naručitelji nisu obvezni zahtijevati elektronička sredstva komunikacije u postupku podnošenja u onoj mjeri u kojoj je potrebno korištenje drugih sredstava komunikacije osim elektroničkih zbog povrede sigurnosti elektroničkih sredstava komunikacije ili zbog zaštite osobito osjetljivih informacija koje zahtijevaju tako visoku razinu zaštite koja ne može biti u dovoljnoj mjeri osigurana elektroničkim sredstvima i uređajima koji su ili široko dostupni gospodarskim subjektima ili im mogu postati dostupni na drugi način u smislu stavka 5.

Odgovornost je javnih naručitelja koji zahtijevaju za proces podnošenja, u skladu s drugim podstavkom ovog stavka, sredstva komunikacije koja nisu elektronička, da navedu u pojedinačnom izvješću iz članka 84. razloge za ovaj zahtjev. Prema potrebi, javni naručitelji u pojedinačnom izvješću navode razloge zbog kojih se korištenje sredstava komunikacije koja nisu elektronička sredstva smatra nužnim u provedbi četvrtog podstavka ovog stavka.

2. Neovisno o stavku 1., usmena komunikacija može se odvijati u pogledu komunikacije koja se ne tiče ključnih elemenata postupka nabave, pod uvjetom da je usmena komunikacija u zadovoljavajućoj mjeri dokumentirana. Za tu svrhu, ključni elementi postupka nabave uključuju dokumentaciju o nabavi, zahtjeve za sudjelovanje, potvrde interesa i ponude. Posebno je važno da usmena komunikacija s ponuditeljima koja bi mogla znatno utjecati na sadržaj i ocjenjivanje ponuda bude u dovoljnoj mjeri i na prikladan način dokumentirana, primjerice stvaranjem pisanih bilješki, audiosnimki ili sažetaka glavnih elemenata te komunikacije.

3. Pri komunikaciji, razmjeni i pohranjivanju informacija javni naručitelji dužni su osigurati očuvanje cjelovitosti podataka te povjerljivost ponuda i zahtjeva za sudjelovanje. Oni

razmatraju sadržaj ponuda i zahtjeva za sudjelovanje tek nakon isteka vremenskog roka za njihovo podnošenje.

4. Za ugovore o javnim radovima i projektne natječaje, države članice mogu zahtijevati korištenje posebnih elektroničkih alata, poput virtualnih prikaza modela zgrade ili slično. U tim slučajevima javni naručitelji omogućuju alternativne načine pristupa, kako je navedeno u stavku 5., do trenutka kada takvi alati postanu široko dostupni u smislu stavka 1.a prvog podstavka, druge rečenice.

5. Javni naručitelji mogu, prema potrebi, zahtijevati korištenje alata i uređaja koji nisu široko dostupni, pod uvjetom da sami ponude alternativna sredstva pristupa.

Smatra se da javni naručitelji nude prikladna alternativna sredstva pristupa u bilo kojoj od sljedećih situacija, ako:

(a) omogućuje neograničen, potpun i besplatan izravni pristup elektroničkim putem tim alatima i uređajima od datuma objave obavijesti u skladu s Prilogom VIII. ili od datuma kad je poslan poziv za potvrdu interesa. U tekstu obavijesti ili poziva na potvrdu interesa navodi se internetska adresa na kojoj su dostupni ti alati i uređaji;

(b) osiguraju da ponuditelji koji nemaju pristup dotičnim alatima i uređajima, ili koji nemaju mogućnost da ih u zadanom vremenskom roku pribave, pod uvjetom da za pomanjkanje pristupa nije odgovoran dotični ponuditelj, mogu pristupiti postupku nabave korištenjem privremenih tokena besplatno dostupnih putem interneta; ili

(c) podrže alternativni kanal za elektroničko podnošenje ponuda.

6. Pored zahtjeva utvrđenih u Prilogu IV., sljedeća se pravila primjenjuju na alate i uređaje za elektronički prijenos i zaprimanje ponuda i na uređaje za elektroničko zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje:

(a) podaci u vezi sa specifikacijama koji su potrebni za elektroničko podnošenje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje, uključujući enkripciju i vremenski žig, moraju biti dostupni zainteresiranim stranama;

(b) države članice ili javni naručitelji koji djeluju u skladu s globalnim okvirom koji su utvrdile dotične države članice, specificiraju razinu sigurnosti koja se zahtijeva za elektronička sredstva komunikacije u različitim fazama specifičnog postupka nabave; ta je razina razmjerna dotičnim rizicima;

(c) ako države članice ili javni naručitelji koji djeluju u skladu s globalnim okvirom koji su utvrdile dotične države članice zaključče da je razina rizika, procijenjena prema točki (b) ovog stavka, tolika da se zahtijevaju napredni elektronički potpisi utvrđeni u Direktivi 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, javni naručitelji prihvaćaju napredne elektroničke potpise podržane od kvalificiranim certifikatom, uzimajući u obzir jesu li ti certifikati dani od strane pružatelja usluga certificiranja koji je na pouzdanom popisu utvrđenom u Odluci Komisije 2009/767/EZ ⁽²⁾, sastavljena s uređajem za sigurnosno potpisivanje ili bez njega, koja mora biti u skladu sa sljedećim uvjetima:

i. javni naručitelji moraju utvrditi traženi napredni oblik potpisa na osnovi oblika utvrđenih u Odluci Komisije 2011/130/EU ⁽³⁾ te provesti potrebne mjere za tehničku obradu tih oblika; ako se koristi drugačiji oblik elektroničkog potpisa, elektronički potpis ili elektronički prijenosnik dokumenta uključuje podatke o postojećim mogućnostima validiranja koji su u nadležnosti države članice. Mogućnosti validiranja omogućuju javnim naručiteljima validiranje elektroničkog potpisa zaprimljenog putem interneta, besplatno i na način koji je razumljiv i govornicima kojima to nije materinji jezik, kao napredni elektronički potpis podržan kvalificiranim certifikatom.

Države članice dostavljaju Komisiji podatke o dobavljačima usluga za validiranje, a Komisija te podatke objavljuje na internetu;

ii. ako je ponuda potpisana uz potporu kvalificiranog certifikata uključenog na pouzdan popis, javni naručitelji ne smiju primjenjivati dodatne zahtjeve kako bi spriječili ponuditelje da koriste ove potpise.

U pogledu dokumenata korištenih u kontekstu postupka nabave koje je potpisalo nadležno tijelo države članice ili drugo tijelo nadležno za izdavanje, nadležno tijelo ili subjekt za izdavanje mogu utvrditi traženi napredni oblik potpisa u skladu sa zahtjevima iz članka 1. stavka 2. Odluke 2011/130/EU. Oni uvode nužne mjere kako bi mogli tehnički obrađivati te oblike uključujući informacije koje su potrebne za obradu potpisa u

⁽¹⁾ Direktiva 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o okviru Zajednice za elektroničke potpise (SL L 13, 19.1.2000., str. 12.).

⁽²⁾ Odluka Komisije 2009/767/EZ od 16. listopada 2009. o utvrđivanju mjera kojima se olakšava uporaba postupaka elektroničkim putem preko „jedinstvenih kontaktnih točaka” u skladu s Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 274, 20.10.2009., str. 36.).

⁽³⁾ Odluka Komisije 2011/130/EU od 25. veljače 2011. o uspostavljanju minimalnih zahtjeva za prekograničnu obradu dokumenata koje elektronički potpisuju nadležna tijela prema Direktivi 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama na unutarnjem tržištu (priopćena pod brojem dokumenta C(2011) 1081) (SL L 53, 26.2.2011., str. 66.).

dotičnom dokumentu. Takvi dokumenti moraju sadržavati u elektroničkom potpisu ili u elektroničkom prijenosniku dokumenta informacije o postojećim mogućnostima validiranja koje omogućavaju validiranje zaprimljenih elektroničkih potpisa internetom, besplatno i na način koji je razumljiv i govornicima kojima to nije materinji jezik.

7. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 87. za izmjenu tehničkih detalja i obilježja iz Priloga IV. radi vođenja računa o tehničkom razvoju.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 87. za izmjenu popisa navedenog u ovom članku stavku 1. drugom podstavku točkama od (a) do (d), kada zbog tehničkog razvoja postanu neprimjerene stalne iznimke od korištenja elektroničkih sredstava komunikacije, ili, iznimno, kada se zbog tehničkog razvoja trebaju dodati nova izuzeća.

Da bi se osigurala interoperabilnost tehničkih formata, kao i normi obrade i slanja poruka, posebno u prekograničnom kontekstu, Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 87. da utvrdi obvezno korištenje takvih specifičnih tehničkih normi, posebice s obzirom na korištenje elektroničkog podnošenja, elektroničkih kataloga i sredstava elektroničke ovjere, samo ako su tehničke norme temeljito ispitane i njihova je korisnost u praksi dokazana. Prije nego odluči da korištenje bilo koje tehničke norme postaje obvezujuće, Komisija također pažljivo razmatra troškove koji bi time mogli nastati, pogotovo u pogledu prilagodbi postojećim rješenjima e-nabave, uključujući infrastrukturu, procese ili programsku opremu.

Članak 23.

Nomenklature

1. Pri svakom upućivanju na nomenklature u kontekstu javne nabave koristi se Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV-a) kako je određeno Uredbom (EZ) br. 2195/2002.

2. Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 87. da prilagodi CPV oznake navedene u ovoj Direktivi kad se god izmjene u nomenklaturi CPV-a moraju odraziti u ovoj Direktivi i ne podrazumijevaju promjenu područja primjene ove Direktive.

Članak 24.

Sukobi interesa

Država članica osigurava da javni naručitelji poduzmu prikladne mjere da učinkovito spriječe, prepoznaju i uklone sukobe interesa koji proizlaze iz provedbe postupka nabave kako bi se izbjeglo bilo kakvo narušavanje tržišnog natjecanja te se osiguralo jednako postupanje prema svim gospodarskim subjektima.

Koncept sukoba interesa obuhvaća barem one situacije kada članovi osoblja javnog naručitelja ili pružatelj usluga službe nabave koji djeluje u ime javnog naručitelja koji su uključeni u provedbu postupka nabave ili mogu utjecati na ishod tog postupka imaju, izravno ili neizravno, financijski, gospodarski ili bilo koji drugi osobni interes koji bi se mogao smatrati štetnim za njihovu nepristranost i neovisnost u okviru postupka nabave.

GLAVA II.

PRAVILA O JAVNIM UGOVORIMA

POGLAVLJE I

Postupci

Članak 25.

Uvjeti povezani s GPA-om i drugim međunarodnim sporazumima

U mjeri u kojoj su obuhvaćeni prilogima 1., 2., 4. i 5. te Općim napomenama u Dodatku I. Europske unije GPA-u, te drugih međunarodnih sporazuma koji su obvezujući za Uniju, javni naručitelji ne smiju nepovoljnije postupati s radovima, robom, uslugama i gospodarskim subjektima potpisnika tih sporazuma u odnosu na radove, robu, usluge i gospodarske subjekte Unije.

Članak 26.

Odabir postupaka

1. Prilikom dodjele javnih ugovora javni naručitelji primjenjuju međunarodne postupke prilagođene kako bi bili usklađeni s ovom Direktivom pod uvjetom da je poziv na nadmetanje objavljen u skladu s ovom Direktivom, ne dovodeći u pitanje članak 32.

2. Države članice omogućuju da javni naručitelji mogu prijaviti otvorene ili ograničene postupke u skladu s ovom Direktivom.

3. Države članice omogućuju da javni naručitelji mogu prijaviti partnerstva za inovacije u skladu s ovom Direktivom.

4. Države članice omogućuju da javni naručitelju mogu primjenjivati natjecateljski postupak uz pregovore ili natjecateljski dijalog u sljedećim situacijama:

(a) s obzirom na radove, robu ili usluge koji ispunjavaju jedan ili više od sljedećih kriterija:

i. potrebama javnog naručitelja ne može se udovoljiti bez prilagodbe lako dostupnih rješenja;

ii. uključuju dizajnerska ili inovativna rješenja;

iii. ugovor se ne može dodijeliti bez prethodnih pregovora zbog specifičnih okolnosti koje se odnose na prirodu, na složenost ili na zakonske i financijske uvjete ili zbog s njima povezanih rizika;

iv. javni naručitelj ne može s dovoljnom preciznošću utvrditi tehničke specifikacije s obzirom na norme, europsku tehničku ocjenu, zajedničku tehničku specifikaciju ili tehničku referencu u smislu točaka od 2. do 5. Priloga VII.;

(b) s obzirom na radove, robu ili usluge ako su u odgovoru na otvoreni ili ograničeni postupak samo podnesene nepravilne ili neprihvatljive ponude. U takvim situacijama od javnih naručitelja ne zahtijeva da objave obavijest o nadmetanju ako u postupak uključuju samo sve ponuditelje koji zadovoljavaju kriterije iz članka od 57. do 64. i koji su, tijekom prethodnog otvorenog ili ograničenog postupka podnijeli ponude u skladu s formalnim zahtjevima postupka nabave.

Posebno se ponude koje nisu u skladu s dokumentacijom o nabavi, koje su primljene nakon roka za predaju, kada postoji dokaz za tajni sporazum ili korupciju ili za koje su javni naručitelji ustanovili da su izuzetno niske vrijednosti smatraju nepravilnim ponudama. Posebno se ponude koje su podnijeli ponuditelji koji nemaju tražene kvalifikacije te ponude čija vrijednost prelazi proračun javnog naručitelja koji je utvrđen i zabilježen prije početka postupka nabave smatraju neprihvatljivima.

5. Poziv na nadmetanje objavljuje se u obavijesti o nadmetanju u skladu s člankom 49.

Ako se ugovor dodjeljuje na temelju ograničenog postupka ili natjecateljskog postupka uz pregovore, države članice mogu odrediti, neovisno o prvom podstavku ovog stavka, da decentralizirani javni naručitelji ili njihove određene kategorije mogu objaviti poziv na nadmetanje u obliku prethodne informacijske obavijesti u skladu s člankom 48. stavkom 2.

Ako je poziv na nadmetanje objavljen putem prethodne informacijske obavijesti u skladu s člankom 48. stavkom 2., gospodarski subjekti koji su izrazili svoj interes nakon objave prethodne informacijske obavijesti potom se pozivaju da potvrde svoj interes u pisanom obliku u pozivu na potvrdu interesa usklađenim s člankom 54.

6. U posebnim slučajevima i okolnostima koje se izričito navode u članku 32. države članice mogu omogućiti da javni naručitelji smiju primijeniti pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje. Države članice omogućuju primjenu tog postupka isključivo u slučajevima iz članka 32.

Članak 27.

Otvoreni postupak

1. U otvorenim postupcima svi zainteresirani gospodarski subjekti mogu dostaviti ponudu kao odgovor na poziv na nadmetanje.

Minimalni rok za zaprimanje ponuda jest 35 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

Ponudi se prilažu informacije za kvalitativni odabir koje zahtijeva javni naručitelj.

2. Ako su javni naručitelji objavili prethodnu informacijsku obavijest koja sama po sebi nije služila kao sredstvo poziva na nadmetanje, minimalni rok za zaprimanje ponuda, kako je utvrđeno u drugom podstavku stavka 1. ovog članka, može se skratiti na 15 dana pod uvjetom da su svi sljedeći uvjeti ispunjeni:

(a) prethodna informacijska obavijest sadrži sve informacije koje su potrebne za obavijest o nadmetanju u Prilogu V. dijelu B odjeljku I. u onoj mjeri u kojoj je ta informacija bila dostupna u trenutku objave prethodne informacijske obavijesti;

(b) prethodna informacijska obavijest poslana je na objavu u razdoblju između 35 dana i 12 mjeseci prije datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

3. Ako hitna situacija propisno opravdana od strane javnog naručitelja čini nepraktičnim vremenski rok određen u drugom podstavku stavka 1., javni naručitelj može utvrditi vremenski rok koji nije kraći od 15 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

4. Javni naručitelj može skratiti za pet dana vremenski rok za zaprimanje ponuda utvrđen u drugom podstavku stavka 1. ovog članka ako je prihvaćeno da ponude mogu biti dostavljene elektroničkim sredstvima u skladu s prvim podstavkom članka 22. stavka 1.a i člankom 22. stavcima 5. i 6.

Članak 28.

Ograničeni postupak

1. U ograničenim postupcima bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv na nadmetanje koji sadrži informacije utvrđene u Prilogu V. dijelovima B ili C kao što može biti slučaj pružanja informacija za kvalitativni odabir koji zahtijeva javni naručitelj.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje jest 30 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila prethodna informacijska obavijest, od datuma slanja poziva na potvrdu interesa.

2. Samo oni gospodarski subjekti koje javni naručitelj pozove da to učine slijedom svoje procjene dobivenih informacija mogu dostaviti ponudu. Javni naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 65.

Minimalni rok za zaprimanje ponuda jest 30 dana od datuma slanja poziva na dostavu ponuda.

3. Ako su javni naručitelji objavili prethodnu informacijsku obavijest koja sama po sebi nije služila kao sredstvo poziva na nadmetanje, minimalni rok za zaprimanje ponuda, kako je utvrđeno u drugom podstavku stavka 2. ovog članka, može se skratiti na deset dana pod uvjetom da su svi sljedeći uvjeti ispunjeni:

(a) prethodna informacijska obavijest sadrži sve informacije koje su potrebne za poziv na nadmetanje u Prilogu V. dijelu B odjeljku I. u onoj mjeri u kojoj je ta informacija bila dostupna u trenutku objave prethodne informacijske obavijesti;

(b) prethodna informacijska obavijest poslana je na objavu u razdoblju između 35 dana i 12 mjeseci prije datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

4. Država članica može omogućiti da sve ili određene kategorije decentraliziranih javnih naručitelja mogu odrediti rok za zaprimanje ponuda uzajamnim sporazumom između javnih naručitelja i odabranih natjecatelja, pod uvjetom da svi natjecatelji jednaku količinu vremena za pripremu i dostavu svojih ponuda. Ako ne postoji sporazum o vremenskom ograničenju za zaprimanje ponuda, minimalni rok za zaprimanje ponuda jest deset dana od datuma slanja poziva dostavu ponuda.

5. Javni naručitelj može za pet dana skratiti vremenski rok za zaprimanje ponuda utvrđen u stavku 2. ovog članka ako je prihvaćeno da ponude mogu biti dostavljene elektroničkim sredstvima u skladu s člankom 22. stavcima 1., 5. i 6.

6. Ako hitna situacija propisno opravdana od strane javnih naručitelja čini nepraktičnim vremenski rok određen u ovom članku, javni naručitelji mogu utvrditi:

(a) rok za primanje zahtjeva za sudjelovanje, koji ne može biti kraći od petnaest dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju;

(b) rok za zaprimanje ponuda, koji ne smije biti kraći od deset dana od datuma slanja poziva dostavu ponuda.

Članak 29.

Natjecateljski postupak uz pregovore

1. U natjecateljskim postupcima uz pregovore bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv na nadmetanje koji sadrži informacije utvrđene u Prilogu V. dijelovima B i C, pružanjem informacija za kvalitativni odabir koji zahtijeva javni naručitelj.

U dokumentaciji o nabavi, javni naručitelji određuju predmet nabave opisujući svoje potrebe i tražene značajke robe, radova ili usluga koji se nabavljaju te određuju kriterije dodjele ugovora. Također navode koji elementi iz opisa određuju minimalne zahtjeve koje sve ponude trebaju zadovoljiti.

Informacije moraju biti dovoljno precizne kako bi gospodarskim subjektima omogućili prepoznavanje prirode i opsega nabave te kako bi gospodarski subjekti odlučili hoće li podnijeti zahtjev za sudjelovanje u postupku.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje jest 30 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju ili, ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila prethodna informacijska obavijest, od dana slanja poziva na potvrdu interesa. Minimalni rok za zaprimanje inicijalnih ponuda jest 30 dana od datuma slanja poziva. Primjenjuje se članak 28. stavci od 3. do 6.

2. Samo oni gospodarski subjekti koje javni naručitelj pozove slijedom svoje procjene dobivenih informacija može dostaviti početnu ponudu koja će bit temelj za daljnje pregovore. Javni naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 65.

3. Osim ako je drukčije predviđeno u stavku 4., javni naručitelji pregovaraju s ponuditeljima o inicijalnim i svim sljedećim ponudama koje su podnijeli, osim za konačne ponude u smislu stavka 7., kako bi poboljšali njihov sadržaj.

Minimalni zahtjevi i kriteriji za dodjelu ne podliježu pregovorima.

4. Javni naručitelji mogu dodijeliti ugovor na temelju prvotnih ponuda bez pregovora ako su u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa naveli da zadržavaju mogućnost takvog postupanja.

5. Za vrijeme pregovora, javni naručitelji moraju osigurati jednako postupanje prema svim ponuditeljima. Stoga ne smiju pružati informacije na diskriminirajući način kojim bi se moglo pogodovati pojedinim ponuditeljima na štetu drugih. Oni obavještavaju sve ponuditelje čije ponude nisu isključene u skladu sa stavkom 5., u pisanom obliku o svim izmjenama tehničkih specifikacija ili druge dokumentacije o nabavi, osim onih koji predstavljaju minimalne zahtjeve. Nakon tih izmjena, javni naručitelji omogućuju dovoljno vremena ponuditeljima za izmjenu i ponovno podnošenje izmijenjenih ponuda, ako je potrebno.

U skladu s člankom 21. javni naručitelji ne smiju drugim sudionicima otkriti povjerljive podatke koje im je priopćio natjecatelj ili ponuditelj koji sudjeluje u pregovorima bez njegove suglasnosti. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

6. Natjecateljski se postupci mogu provoditi u fazama kako bi se smanjio broj ponuda o kojima treba pregovarati primjenjujući kriterije za dodjelu navedene u obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili u nekom drugom dokumentu o nabavi. U obavijesti o nadmetanju, pozivu na potvrdu interesa ili u nekom drugom dokumentu o nabavi javni naručitelj navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

7. Ako javni naručitelj namjerava zaključiti pregovore, o tome obavješćuje ponuditelje i određuje zajednički rok za podnošenje bilo kakvih novih ili revidiranih ponuda. Provjerit će da su završne ponude u skladu s minimalnim zahtjevima i u skladu s člankom 56. stavkom 1., procijeniti završne ponude na temelju kriterija za dodjelu i dodijeliti ugovor u skladu s člancima od 66. do 69.

Članak 30.

Natjecateljski dijalog

1. Tijekom natjecateljskih dijaloga bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na obavijest o nadmetanju pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva javni naručitelj.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje jest 30 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

Samo oni gospodarski subjekti koje javni naručitelj pozove slijedom svoje procjene dobivenih informacija može dostaviti ponudu. Javni naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 65. Ugovor o javnoj nabavi dodjeljuje se isključivo na temelju kriterija najboljeg omjera cijene i kvalitete u skladu s člankom 67. stavkom 2.

2. Javni naručitelji navode svoje potrebe i zahtjeve u obavijesti o nadmetanju te definiraju te potrebe i zahtjeve u toj obavijesti i/ili u opisnoj dokumentaciji. Istodobno i u istoj dokumentaciji utvrđuju i određuju odabrane kriterije za dodjelu kao i indikativni vremenski okvir.

3. Javni naručitelji s natjecateljima odabranima u skladu s važećim odredbama iz članaka od 56. do 66. započinju dijalog s ciljem pronalaženja i utvrđivanja sredstava koja najbolje udovoljavaju njihovim potrebama. Tijekom tog dijaloga mogu razmotriti sve aspekte nabave s odabranim natjecateljima.

Tijekom dijaloga javni naručitelji moraju osigurati jednako postupanje prema svim sudionicima. Posebice ne smiju davati informacije na diskriminirajući način kojim bi se moglo pogodovati pojedinim sudionicima u odnosu na druge.

U skladu s člankom 21. javni naručitelji ne smiju drugim sudionicima otkriti ponudena rješenja ili druge povjerljive podatke koje im je priopćio natjecatelj ili ponuditelj koji sudjeluje u dijalogu bez njegove suglasnosti. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

4. Natjecateljski se dijalozi mogu odvijati u više faza kako bi se smanjio broj rješenja o kojima se raspravlja tijekom faze dijaloga koristeći kriterije za dodjelu utvrđene u obavijesti o nadmetanju ili opisnoj dokumentaciji. U obavijesti o nadmetanju, pozivu na potvrdu interesa ili u nekom drugom dokumentu za nabavu javni naručitelj navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

5. Javni naručitelj nastavlja dijalog sve dok ne prepozna rješenje ili rješenja koja mogu zadovoljiti njegove potrebe.

6. Nakon što objave da je dijalog završen i nakon što o tome obavijeste preostale sudionike, javni naručitelji moraju od njih tražiti od svakog od njih da dostave svoje konačne ponude na temelju jednog ili više rješenja predstavljenih i pobliže objašnjenih tijekom dijaloga. Te ponude sadrže sve potrebne elemente nužne za izvršenje projekta.

Te se ponude na zahtjev javnog naručitelja moraju razjasniti, precizirati i optimizirati. Međutim, takvo razjašnjenje, preciziranje, optimizacija ili pružanje dodatnih informacija ne mogu uključivati promjene osnovnih odredbi ponude ili javne nabave, uključujući potrebe i zahtjeve utvrđene u obavijesti o nadmetanju ili u opisnoj dokumentaciji, ako se radi o varijacijama koje bi vjerojatno mogle dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja ili koje bi mogle imati diskriminirajući učinak.

7. Javni naručitelji ocjenjuju zaprimljene ponude na temelju kriterija za dodjelu navedenih u obavijesti o nadmetanju ili opisnoj dokumentaciji.

Na zahtjev javnog naručitelja, pregovori s ponuditeljem koji je utvrđen kao onaj koji je podnio ponudu koja predstavlja najbolji omjer cijene i kvalitete u skladu s člankom 67. mogu se voditi za potvrdu financijskih obveza ili drugih uvjeta ugovora okončavajući uvjete ugovora pod uvjetom da ti pregovori nisu vodili materijalnim izmjenama osnovnih aspekata ponude ili javne nabave, uključujući potrebe i zahtjeve utvrđene u obavijesti o nadmetanju ili u opisnoj dokumentaciji i ne narušavaju tržišno natjecanje niti uzrokuju diskriminaciju.

8. Javni naručitelji mogu predvidjeti nagrade ili isplate za sudionike u dijalogu.

Članak 31.

Partnerstvo za inovacije

1. U slučaju partnerstava za inovacije bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na obavijest o nadmetanju pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva javni naručitelj.

U dokumentaciji o nabavi javni naručitelj određuje potrebu za inovativnim proizvodom, uslugom ili radovima koji se ne mogu ostvariti kupovinom proizvoda, usluga ili radova već dostupnih na tržištu. Navodi koji elementi iz opisa određuju minimalne zahtjeve koje sve ponude trebaju zadovoljiti. Dostavljene informacije moraju biti dovoljno točne kako bi gospodarskim subjektima omogućile utvrđivanje prirode i opsega javne nabave te kako bi gospodarski subjekti odlučili hoće li podnijeti zahtjev za sudjelovanje u postupku.

Javni naručitelj može odlučiti uspostaviti partnerstvo za inovacije s jednim ili više partnera provodeći odvojene aktivnosti istraživanja i razvoja.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje jest 30 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju. Samo oni gospodarski subjekti koje javni naručitelj pozove slijedom svoje procjene dobivenih informacija mogu sudjelovati u postupku. Javni naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 65. Ugovori se dodjeljuju isključivo na temelju kriterija najboljeg omjera cijene i kvalitete u skladu s člankom 67.

2. Partnerstvo za inovacije teži razvoju inovativnog proizvoda, usluge ili radova i naknadnoj kupnji te robe, usluga ili radova, pod uvjetom da su u skladu s razinama izvedbe i maksimalnim troškovima dogovorenima između javnih naručitelja i sudionika.

Partnerstvo za inovacije strukturirano je u uzastopnim fazama poštujući redoslijed koraka u procesu istraživanja i inovacija koji mogu uključiti proizvodnju robe, pružanje usluga ili dovršenje radova. Partnerstvo za inovacije utvrđuje privremene ciljeve koje partneri trebaju dosegnuti kao i plaćanje naknade u odgovarajućim obrocima.

Na osnovi tih ciljeva javni naručitelj može odlučiti nakon svake faze o raskidanju partnerstva za inovacije ili, u slučaju partnerstva za inovacije s nekoliko partnera, smanjiti broj partnera raskidanjem pojedinačnih ugovora, pod uvjetom da je javni naručitelj u dokumentaciji o nabavi to naveo, kao i uvjete za njihovo korištenje.

3. Osim ako je drukčije predviđeno ovim člankom, javni naručitelji pregovaraju s ponuditeljima o prvotnim i svim naknadnim ponudama koje su podnijeli, osim za konačne ponude, kako bi poboljšali njihov sadržaj.

Minimalni zahtjevi i kriteriji za dodjelu ne podliježu pregovorima.

4. Za vrijeme pregovora, javni naručitelji moraju osigurati jednako postupanje prema svim ponuditeljima. Stoga ne smiju pružati informacije na diskriminirajući način kojim bi se moglo pogodovati pojedinim ponuditeljima na štetu drugih. Oni će obavijestiti sve ponuditelje čije ponude nisu isključene u skladu sa stavkom 5. u pisanom obliku o svim izmjenama tehničkih specifikacija ili druge dokumentacije o nabavi, osim onih koji predstavljaju minimalne zahtjeve. Nakon tih izmjena, javni naručitelji omogućuju dovoljno vremena ponuditeljima za izmjenu i ponovno podnošenje izmijenjenih ponuda, ako je potrebno.

U skladu s člankom 21. javni naručitelji ne smiju drugim sudionicima otkriti povjerljive podatke koje im je priopćio natjecatelj ili ponuditelj koji sudjeluje u pregovorima bez njegove suglasnosti. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano proseljivanje određenih informacija.

5. Pregovori tijekom postupaka partnerstva za inovacije mogu se voditi u fazama kako bi se smanjio broj ponuda o kojima treba pregovarati primjenjujući kriterije za dodjelu navedene u obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili u dokumentaciji o nabavi. U obavijesti o nadmetanju, pozivu na potvrdu interesa ili u dokumentaciji o nabavi javni naručitelj navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

6. Javni naručitelji pri odabiru natjecatelja posebno primjenjuju kriterije koji se odnose na sposobnost natjecatelja u području istraživanja i razvoja te razvoju i provedbi inovativnih rješenja.

Samo oni gospodarski subjekti koje javni naručitelj pozove slijedom svoje procjene zatraženih informacija mogu dostaviti istraživačke i inovativne projekte kojima je cilj udovoljiti potrebama koje je naveo javni naručitelj i koja postojeća rješenja ne zadovoljavaju.

Javni naručitelj u dokumentaciji o nabavi navodi dogovore koji se primjenjuju na prava intelektualnog vlasništva. U slučaju partnerstva za inovacije s nekoliko partnera, javni naručitelj ostalim partnerima ne smije, u skladu s člankom 18. otkriti ponuđena rješenja ili bilo koje druge povjerljive podatke koje im je priopćio partner u okviru partnerstva bez suglasnosti tog partnera. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano proseljivanje određenih informacija.

7. Javni naručitelj osigurava da struktura partnerstva, a posebno trajanje i vrijednost pojedinih faza, odražava razinu inovacije ponuđenog rješenja kao i tijek aktivnosti istraživanja i razvoja koje su potrebne za razvoj inovativnog rješenja koje još nije dostupno na tržištu. Procijenjena vrijednost robe, usluga ili radova nije nerazmjerna u odnosu na potrebno ulaganje u njihov razvoj.

Članak 32.

Korištenje pregovaračkog postupka bez prethodne objave

1. U posebnim slučajevima i okolnostima iz stavaka od 2. do 5., države članice mogu omogućiti da javni naručitelji smiju dodijeliti javni ugovor pregovaračkim postupkom bez prethodne objave.

2. Pregovarački postupak bez prethodne objave može se koristiti za ugovore o javnim radovima, ugovore o javnoj nabavi robe i za ugovore o javnim uslugama u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) ako nije podnesena nijedna ponuda ili nijedna odgovarajuća ponuda ili nijedan zahtjev za sudjelovanje ili nijedan odgovarajući zahtjev za sudjelovanje u otvorenom ili ograničenom postupku, pod uvjetom da početni uvjeti ugovora nisu bitno izmijenjeni i pod uvjetom da je Komisiji, ako to ona zatraži, poslano izvješće.

Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena očito ne može odgovoriti na potrebe i zahtjeve javnog naručitelja navedene u dokumentaciji o nabavi. Zahtjev za sudjelovanje smatra se neodgovarajućim ako se dotični gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti u skladu s člankom 57. ili ako ne odgovara kriterijima za odabir koje je utvrdio javni naručitelj u skladu s člankom 58.;

(b) ako radove, robu ili usluge može isporučiti samo određeni gospodarski subjekt iz bilo kojeg od sljedećih razloga:

i. cilj nabave jest stvaranje ili stjecanje jedinstvenog umjetničkog djela ili umjetničke izvedbe;

ii. nepostojanje tržišnog natjecanja iz tehničkih razloga;

iii. zbog zaštite isključivih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva.

Izuzeca utvrđena u točkama ii. i iii. primjenjuju se samo ako ne postoji prihvatljiva alternativa ili zamjena, a nepostojanje tržišnog natjecanja nije rezultat prijetvornog sužavanja parametara nabave;

(c) u onoj mjeri u kojoj je to nužno potrebno ako, iz razloga iznimne žurnosti izazvane događajima koje javni naručitelji ne mogu predvidjeti, nije moguće pridržavati se rokova propisanih za otvorene ili ograničene postupke ili natjecateljske postupke uz pregovore. Okolnosti na koje se poziva za opravdanje iznimne žurnosti ne smiju ni u kojem slučaju biti dovedene u vezu s javnim naručiteljem.

3. Pregovarački postupak bez prethodne objave može se koristiti za ugovore o javnoj nabavi robe:

(a) ako su predmetni proizvodi proizvedeni isključivo u svrhu istraživanja, eksperimentiranja, proučavanja ili razvoja; međutim, ugovori dodijeljeni u skladu s ovom točkom ne obuhvaćaju veličinu proizvodnje kojom bi se ostvarila tržišna isplativost ili pokriće troškova istraživanja i razvoja;

(b) za dodatne isporuke od strane izvornih dobavljača koje su namijenjene ili kao djelomična zamjena robe ili instalacija ili kao proširenje postojeće robe ili instalacija, ako bi promjena dobavljača obvezala javnog naručitelja da nabavi robu koja ima drukčije tehničke značajke što bi rezultiralo neusklađenosti ili nerazmjernim tehničkim poteškoćama u radu i održavanju; trajanje takvih ugovora, kao i ugovora koji se ponavljaju, ne smije, prema općem pravilu, biti duže od tri godine;

(c) za robu koja kotira i koja se nabavlja na burzi robe;

(d) za kupnju robe ili usluga po posebno povoljnim uvjetima, bilo od dobavljača koji je trajno obustavio poslovne djelatnosti ili likvidatora u okviru postupka insolventnosti, nagodbe s vjerovnicima ili sličnog postupka prema nacionalnim zakonima ili propisima.

4. Pregovarački postupak bez prethodne objave može se koristiti za ugovore o javnim uslugama ako dotični ugovor prati projektni natječaj organiziran u skladu s ovom Direktivom i dodjeljuje se, sukladno pravilima predviđenima u projektnom natječaju, pobjedniku ili pobjednicima projektnog natječaja; u posljednjem slučaju, svi se pobjednici pozivaju na sudjelovanje u pregovorima.

5. Pregovarački postupak bez prethodne objave može se koristiti za nove radove ili usluge koji se sastoje od ponavljanja sličnih radova ili usluga koji se dodjeljuju gospodarskom subjektu kojem su isti javni naručitelji dodijelili prvotni ugovor, pod uvjetom da su takvi radovi ili usluge u skladu s osnovnim projektom za koji je bio sklopljen osnovni ugovor na temelju postupka iz članka 26. stavka 1. U osnovnom projektu navode se opseg mogućih dodatnih radova ili usluga te uvjeti pod kojima se dodjeljuje.

Čim je prvi projekt stavljen na nadmetanje, javni naručitelji moraju objaviti mogućnost korištenja ovog postupka te uzeti u obzir cjelokupnu procijenjenu vrijednost naknadnih radova ili usluga uz primjenu članka 4.

Ovaj se postupak može koristiti samo tijekom tri godine od sklapanja prvotnog ugovora.

POGLAVLJE II.

Tehnike i instrumenti za elektroničku i zbirnu nabavu

Članak 33.

Okvirni sporazumi

1. Javni naručitelji mogu sklopiti okvirne sporazume pod uvjetom da primjenjuju postupke predviđene ovom Direktivom.

Okvirni sporazum znači sporazum između jednog ili više javnih naručitelja i jednog ili više gospodarskih subjekata čija je svrha utvrđivanje uvjeta pod kojima se dodjeljuju ugovori tijekom određenog razdoblja, posebno u pogledu cijene i, prema potrebi, predviđenih količina.

Trajanje okvirnog sporazuma ne može biti dulje od četiri godine, osim u iznimnim valjano opravdanim slučajevima posebno vezanima uz predmet okvirnog sporazuma.

2. Ugovori na temelju okvirnog sporazuma dodjeljuju se u skladu s postupcima navedenima u ovom stavku i u stavcima 3. i 4.

Navedeni se postupci mogu primijeniti samo između onih javnih naručitelja koji su u pozivu na nadmetanje ili u pozivu na potvrdu interesa jasno imenovani u ovu svrhu i onih gospodarskih subjekata koji su potpisnici sklopljenog okvirnog sporazuma.

Ugovori koji se temelje na okvirnom sporazumu ne smiju ni pod kojim uvjetima za sobom povlačiti izmjenu bitnih uvjeta okvirnog sporazuma, posebno u slučaju navedenom u stavku 3.

3. Ako je okvirni sporazum sklopljen s jednim gospodarskim subjektom, ugovori na temelju tog sporazuma dodjeljuju se u granicama uvjeta utvrđenih u okvirnom sporazumu.

Za dodjelu tih ugovora javni naručitelji mogu se obratiti gospodarskom subjektu, stranci okvirnog sporazuma, u pisanom obliku, tražeći od njega da dopuni svoju ponudu ako je to nužno.

4. Ako je okvirni sporazum sklopljen s više gospodarskih subjekata, taj se okvirni sporazum provodi na neki od sljedećih načina:

(a) prema uvjetima okvirnog sporazuma, bez ponovne provedbe nadmetanja, ako su u navedenom okvirnom sporazumu utvrđeni svi uvjeti za izvođenje dotičnih radova, pružanje dotičnih usluga odnosno za isporuku robe, kao i objektivni uvjeti za odabir onog gospodarskog subjekta koji ih, kao stranka iz okvirnog sporazuma, izvodi; potonji se uvjeti navode u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum;

(b) ako se okvirnim sporazumom utvrđuju svi uvjeti za izvođenje dotičnih radova, odnosno pružanje dotičnih usluga, dijelom bez ponovne provedbe nadmetanja u skladu s točkom (a), a dijelom s ponovnim otvaranjem nadmetanja među gospodarskim subjektima koji su stranke u okvirnom sporazumu u skladu s točkom (c), ako tu mogućnost potiču javni naručitelji u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum. Odluka o stjecanju određenih radova, roba ili usluga slijedom ponovne provedbe nadmetanja ili izravno o uvjetima utvrđenima u okvirnom sporazumu donosi se u skladu s objektivnim kriterijima koji se utvrđuju u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum. U navedenoj dokumentaciji o nabavi određuje se pod kojim je uvjetima moguća ponovna provedba nadmetanja.

Mogućnosti predviđene u prvomstavku ove točke isto se tako primjenjuju na svaki dio okvirnog sporazuma za koji su uvjeti za izvođenje dotičnih radova utvrđeni u okvirnom sporazumu, pružanje usluga odnosno za isporuku robe, bez obzira jesu li uvjeti za izvođenje dotičnih radova, pružanje dotičnih usluga odnosno za isporuku robe utvrđeni u okviru nekih drugih dijelova;

(c) ako u okvirnom sporazumu nisu utvrđeni svi uvjeti za izvođenje radova, pružanje usluga i za isporuku robe, ponovnom provedbom nadmetanja među gospodarskim subjektima strankama u okvirnom sporazumu.

5. Nadmetanja iz stavka 4. točaka (b) i (c) temelje se na istim uvjetima koji se primjenjuju pri dodjeli okvirnih sporazuma i, ako je nužno, na preciznije definiranim uvjetima i ako je potrebno, drugim uvjetima iz dokumentacije o nabavi za okvirni sporazum, u skladu sa sljedećim postupkom:

(a) za svaki ugovor koji se dodjeljuje, javni naručitelji u pisanom obliku pozivaju gospodarske subjekte koji su sposobni izvršiti ugovor;

(b) javni naručitelji određuju rok koji je dovoljno dug da omogući dostavu ponuda za svaki pojedini ugovor, uzimajući u obzir čimbenike poput složenosti predmeta ugovora i vremena potrebnog za dostavu ponuda;

(c) ponude se dostavljaju u pisanom obliku, a njihov sadržaj ostaje tajan sve dok ne istekne predviđeni rok za odgovor;

(d) javni naručitelji dodjeljuju pojedinačne ugovore ponuditelju koji je dostavio najpovoljniju ponudu na temelju kriterija za dodjelu navedenih u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum.

Članak 34.

Dinamički sustavi nabave

1. Javni naručitelji mogu koristiti dinamički sustav nabave za uobičajene nabave čija svojstva, s obzirom na to da su općenito dostupne na tržištu, ispunjavaju zahtjeve javnih naručitelja. Dinamički sustav nabave djeluje kao potpuno elektronički proces koji tijekom cijelog razdoblja trajanja nabave stoji na raspolaganju svim gospodarskim subjektima koji ispunjavaju kriterije za odabir. Može se podijeliti u kategorije proizvoda, radova ili usluga koji su na osnovi značajki predviđene nabave objektivno svrstani u okvir dotične kategorije. Te se značajke mogu odnositi na najveći dozvoljeni opseg naknadnih posebnih ugovora ili na posebna geografska područja u kojima će se naknadni posebni ugovori izvršavati.

2. Javni naručitelji pri nabavi u okviru dinamičkog sustava nabave slijede pravila ograničenog postupka. Svi natjecatelji koji udovoljavaju kriterijima za odabir imaju pristup sustavu, broj kandidata koji imaju pristup sustavu nije ograničen u skladu s člankom 65. Ako su javni naručitelji podijelili sustav u kategorije proizvoda, radova ili usluga u skladu sa stavkom 1. ovog članka, oni utvrđuju mjerodavne kriterije za odabir za svaku kategoriju.

Neovisno o članku 28. primjenjuju se sljedeći rokovi:

(a) minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje jest 30 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila prethodna informacijska obavijest, od slanja poziva na potvrdu interesa. Niko se dodatni rokovi za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje ne primjenjuju nakon slanja poziva na dostavu ponuda za prvu posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave;

(b) minimalni rok za zaprimanje ponuda jest 10 dana od datuma slanja poziva na dostavu ponuda. Prema potrebi primjenjuje se članak 28. stavak 4. Ne primjenjuje se članak 28. stavak 3. i 5.

3. Sva komunikacija u okviru dinamičkog sustava nabave provodi se isključivo elektroničkim sredstvima u skladu s člankom 22. stavcima 1., 3., 5. i 6.

4. U svrhu dodjele ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave, javni naručitelji:

- (a) objavljuju poziv na nadmetanje u kojem mora biti jasno navedeno da se radi o dinamičkom sustavu nabave;
- (b) navode u dokumentaciji o nabavi barem prirodu i procijenjenu količinu predviđenih nabava kao i sve potrebne podatke u vezi s dinamičnim sustavom nabave, uključujući informacije o tome kako dinamički sustav nabave funkcionira, elektroničku opremu koja se koristi te tehničke priključke i specifikacije;
- (c) navode bilo kakvu razdiobu u kategorije proizvoda, radova ili usluga i značajke koje ih određuju;
- (d) nude tijekom cijelog trajanja sustava neograničen, potpun i izravan pristup dokumentaciji o nabavi u skladu s člankom 53.

5. Javni naručitelji tijekom čitavog razdoblja dinamičkog sustava nabave svakom gospodarskom subjektu moraju dati mogućnost dostave zahtjeva za sudjelovanjem u sustavu prema uvjetima iz stavka 2. Javni naručitelji zaključuju svoju procjenu takvih zahtjeva u skladu s kriterijima za odabir u roku od 10 radnih dana od datuma njihova zaprimanja. Taj se rok može produžiti na 15 radnih dana u pojedinačnim slučajevima ako je to opravdano, posebno radi potrebe proučavanja dodatne dokumentacije ili da se na neki drugi način provjeri jesu li ispunjeni kriteriji za odabir.

Neovisno o prvom podstavku, dokle god se ne pošalje poziv na dostavu ponuda za prvu posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave, javni naručitelji mogu produžiti razdoblje procjene pod uvjetom da nije izdan nijedan poziv na dostavu ponude tijekom produljenog razdoblja za procjenu. Javni naručitelji u dokumentaciji o nabavi navode koliko namjeravaju produljiti to razdoblje.

Javni naručitelji obavješćuju što je prije moguće dotičnog gospodarskog subjekta ima li pristup dinamičkom sustavu nabave ili ne.

6. Javni naručitelji pozivaju sve sudionike koji imaju pristup sustavu da dostave ponudu za svaku posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave, u skladu s člankom 52. Ako je dinamički sustav nabave podijeljen u kategorije radova, proizvoda ili usluga, javni naručitelji pozivaju sve sudionike koji su prihvaćeni u odgovarajuću kategoriju u okviru određene nabave da u podnesu ponudu.

Oni dodjeljuju ugovor ponuditelju koji je dostavio najbolju ponudu na temelju kriterija za dodjelu koji su navedeni u obavijesti o nadmetanju za uspostavljanje dinamičkog sustava nabave

ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila prethodna informacijska obavijest, od dana slanja poziva na potvrdu interesa. Ti se kriteriji mogu, ako je potrebno, točnije odrediti u pozivu na dostavu ponuda.

7. Javni naručitelji mogu u bilo kojem trenutku tijekom razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave zahtijevati od sudionika koji imaju pristup sustavu da podnesu obnovljenu i ažuriranu osobnu izjavu kako je utvrđeno u članku 59. stavku 1. u roku od pet radnih dana od datuma kad je taj zahtjev proslijeđen.

Članak 59. stavci od 4. do 6. primjenjuju se tijekom cijelog razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave.

8. Javni naručitelji navode razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave u pozivu na nadmetanje. Oni obavješćuju Komisiju o bilo kojoj promjeni u razdoblju trajanja, koristeći sljedeće normirane obrasce:

- (a) ako je razdoblje trajanja promijenjeno bez okončanja sustava, koristi se obrazac koji se prvotno koristio za poziv na nadmetanje za dinamički sustav nabave;
- (b) ako je sustav obustavljen koristi se obavijest o dodjeli ugovora iz članka 50.

9. Nikakvi troškovi ne smiju se zaračunavati prije ili tijekom razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave zainteresiranim gospodarskim subjektima ili strankama dinamičkog sustava nabave.

Članak 35.

Elektroničke dražbe

1. Javni naručitelji mogu koristiti elektroničke dražbe u kojima predstavljaju nove cijene, izmijenjene naniže, i/ili nove vrijednosti koje se tiču određenih elemenata ponuda.

U tu svrhu javni naručitelji oblikuju elektroničku dražbu kao elektronički proces koji se ponavlja, koji se odvija nakon početne potpune procjene ponuda i omogućava njihovo rangiranje koristeći automatske metode procjene.

Određeni ugovori o javnim uslugama i određeni ugovori o javnim radovima čiji je predmet intelektualni rad, poput projektiranja radova, koji se ne mogu rangirati pomoću automatskih metoda procjene, nisu predmetom elektroničkih dražbi.

2. U otvorenim ili ograničenim postupcima ili natjecateljskim postupcima uz pregovore, javni naručitelji mogu odlučiti da dodjeli javnog ugovora prethodi elektronička dražba ako se sadržaj dokumentacije o nabavi, a posebno tehničke specifikacije, mogu precizno utvrditi.

U istim okolnostima, elektroničku je dražbu moguće izvesti pri ponovnoj provedbi nadmetanja za stranke okvirnog sporazuma iz članka 33. stavka 4. točaka (b) ili (c) kao i prilikom provedbe nadmetanja za dodjelu ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave iz članka 34.

3. Elektroničke dražbe temelje se na nekom sljedećih elemenata ponude:

(a) isključivo na cijenama kada se ugovor sklapa samo na temelju cijene;

(b) na cijenama i/ili na novim vrijednostima značajki ponuda navedenih u dokumentaciji o nabavi ako se odabire na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete ili ponuda s najnižom cijenom utemeljena na pristupu isplativosti.

4. Javni naručitelji koji odluče provesti elektroničku dražbu moraju navesti tu činjenicu u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa. Dokumentacija o nabavi uključuje barem informacije iz Priloga VI.

5. Prije započinjanja elektroničke dražbe, javni naručitelji moraju izvršiti punu početnu ocjenu ponuda u skladu s utvrđenim kriterijem ili kriterijima za odabir ponude i njihovim vrednovanjem.

Ponuda se smatra prihvatljivom ako ju je podnio ponuditelj koji nije bio isključen u skladu s člankom 57. i koji ispunjava kriterije za odabir, te čija je ponuda u skladu s tehničkim specifikacijama bez da je nepravilna ili neprihvatljiva ili neodgovarajuća.

Posebno se ponude koje nisu u skladu s dokumentacijom o nabavi, koje su primljene nakon roka za predaju, kada postoji dokaz za tajni sporazum ili korupciju ili za koje su javni naručitelji ustanovili da su izuzetno niske vrijednosti smatraju nepravilnim ponudama. Posebno se ponude koje su podnijeli ponuditelji koji nemaju tražene kvalifikacije te ponude čija vrijednost prelazi proračun javnog naručitelja koji je utvrđen i zabilježen prije početka postupka nabave smatraju neprihvatljivima.

Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena očito ne može odgovoriti na potrebe i zahtjeve javnog naručitelja navedene u dokumentaciji o nabavi. Zahtjev za sudjelovanje smatra se neodgovarajućim ako se dotični gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti u skladu s člankom 57. ili ako ne odgovara kriterijima za odabir koje je utvrdio javni naručitelj u skladu s člankom 58.

Svi ponuditelji koji su podnijeli prihvatljive ponude pozivaju se istodobno elektroničkim sredstvima na sudjelovanje u elektroničkim dražbama, na određeni datum i u određeno vrijeme,

koristeći poveznice u skladu s uputama utvrđenima u pozivu. Elektronička se dražba može provesti u više uzastopnih faza. Elektronička dražba smije započeti najranije dva radna dana nakon datuma slanja poziva.

6. Uz poziv se prilaže rezultat potpune ocjene odgovarajućeg ponuditelja, koja je provedena u skladu s ponderom predviđenim u članku 67. stavku 5. prvom podstavku.

Poziv također sadrži matematičku formulu koja se koristi u elektroničkoj dražbi kako bi se odredile automatske promjene u rangiranju na osnovi ponuđenih novih cijena i/ili novih vrijednosti. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, u tu se formulu ugrađuje ponder svih kriterija utvrđenih radi određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, kako je navedeno u obavijesti koja se koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje ili u dokumentaciji o nabavi. Međutim, u tu se svrhu svi rasponi unaprijed umanjuju na određenu vrijednost.

Ako su dopuštene varijante, za svaku se varijantu određuje posebna formula.

7. Tijekom svake faze elektroničke dražbe javni naručitelji trenutačno pružaju svim ponuditeljima dovoljno informacija kako bi im omogućili da odrede svoj relativni položaj u bilo kojem trenutku. Oni mogu, ako je to prethodno navedeno, pružiti druge informacije u vezi s drugim ponuđenim cijenama ili vrijednostima. Također mogu u bilo kojem trenutku otkriti najavljeni broj sudionika u bilo kojoj fazi dražbe. Međutim, ni u kojem slučaju ne smiju otkrivati identitet ponuditelja tijekom bilo koje faze elektroničke dražbe.

8. Javni naručitelji završavaju elektroničku dražbu na jedan ili više sljedećih načina:

(a) na prethodno određeni datum i u prethodno određeno vrijeme;

(b) kada prestanu dobivati nove cijene ili nove vrijednosti koje ispunjavaju uvjete u pogledu minimalnih razlika, pod uvjetom da su prethodno naveli vrijeme koje mora proteći nakon zaprimanja posljednje ponude prije nego što će zatvoriti elektroničku dražbu; ili

(c) ako je ostvaren prethodno određeni broj faza dražbe.

Ako javni naručitelji odluče zatvoriti elektroničku dražbu u skladu s točkom (c) prvog podstavka, moguće u kombinaciji s rješenjima navedenima u njegovoj točki (b), u pozivu na sudjelovanje u dražbi navodi se raspored za svaku fazu dražbe.

9. Nakon zatvaranja elektroničke dražbe javni naručitelji dodjeljuju ugovor u skladu s člankom 67. na temelju rezultata elektroničke dražbe.

Članak 36.

Elektronički katalogi

1. Ako se zahtijeva korištenje elektroničkih sredstava komunikacije, javni naručitelji mogu zahtijevati da se ponude predstave u obliku elektroničkog kataloga ili da sadrže elektronički katalog.

Države članice mogu zahtijevati obvezno korištenje elektroničkih kataloga za određene vrste nabave.

Uz ponude predstavljene u obliku elektroničkog kataloga mogu se priložiti i drugi dokumenti koji upotpunjuju ponudu.

2. Elektroničke kataloge sastavljaju natjecatelji ili ponuditelji kako bi mogli sudjelovati u okviru određenog postupka nabave u skladu s tehničkim specifikacijama i u obliku koji propisuje javni naručitelj.

Nadalje, elektronički katalogi moraju biti u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju na alate za elektroničku komunikaciju, kao i sa svim drugim dodatnim zahtjevima koje određuje javni naručitelj u skladu s člankom 22.

3. Ako je predstavljanje ponuda u obliku elektroničkih kataloga prihvaćeno ili se zahtijeva, javni naručitelj:

(a) to navodi u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa ako se koristila prethodna informacijska obavijest kao sredstvo poziva na nadmetanje;

(b) navodi u dokumentaciji o nabavi sve potrebne informacije u skladu s člankom 22. stavkom 6. u vezi s oblikom, elektroničkom opremom koja se koristi te tehničkim priključcima i specifikacijama za katalog.

4. Ako je okvirni sporazum sklopljen s više gospodarskih subjekata slijedom podnošenja ponuda u obliku elektroničkih kataloga, javni naručitelji mogu odrediti da se ponovno provede nadmetanje za posebne ugovore na osnovi ažuriranih kataloga. U takvim slučajevima javni naručitelji koriste neku od sljedećih metoda:

(a) pozivaju ponuditelje da ponovo podnesu svoje elektroničke kataloge, prilagođene zahtjevima tog ugovora; ili

(b) obavijestiti ponuditelje da iz elektroničkih kataloga koji su već podneseni namjeravaju prikupiti informacije potrebne za

sastavljanje ponuda prilagođenih tom ugovoru; pod uvjetom da se korištenje te metode najavilo u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum.

5. Ako javni naručitelji ponovno provedu nadmetanje za određene ugovore u skladu sa stavkom 4. točkom (b), oni priopćuju ponuditeljima datum i vrijeme kada namjeravaju prikupiti informacije potrebne za sastavljanje ponuda prilagođenih zahtjevima tog posebnog ugovora i ponuditeljima pružaju mogućnost da odbiju takvo prikupljanje informacija.

Javni naručitelji trebaju predvidjeti prikladno razdoblje između trenutka obavještanja i stvarnog prikupljanja informacija.

Prije dodjele ugovora, javni naručitelji predstavljaju prikupljene informacije dotičnim ponuditeljima da im na taj način pruže mogućnost da ospore ili potvrde da ponuda sastavljena na taj način ne sadrži materijalne pogreške.

6. Javni naručitelji mogu dodijeliti ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave sa zahtjevom da ponude za posebne ugovore treba predstaviti u obliku elektroničkog kataloga.

Javni naručitelji mogu isto tako dodijeliti ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave u skladu sa stavkom 4. točkom (b) i stavkom 5. pod uvjetom da se uz zahtjev za sudjelovanje u dinamičkom sustavu nabave priloži elektronički katalog u skladu s tehničkim specifikacijama i u obliku koji je utvrdio javni naručitelj. Kandidati mogu naknadno dopuniti taj katalog, nakon što su obaviješteni o namjeri javnog naručitelja o sastavljanju ponuda prema postupku navedenom u stavku 4. točki (b).

Članak 37.

Središnje aktivnosti nabave i središnja tijela za nabavu

1. Države članice mogu predvidjeti da javni naručitelji mogu nabaviti robu i/ili usluge od središnjeg tijela za nabavu koji nudi aktivnosti središnje nabave iz članka 2. stavka 1. točke 14. podtočke (a).

Države članice mogu isto tako predvidjeti da javni naručitelji mogu pribaviti radove, robu i usluge na osnovi ugovora koje je dodijelilo središnje tijelo za nabavu, koristeći dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu ili, u onoliko mjeri koja je utvrđena u članku 33. stavku 2. drugom podstavku na osnovi okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu nudeći aktivnosti središnje nabave iz članka 2. stavka 1. točke 14. podtočke (b). Ako dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu mogu koristiti drugi javni naručitelji, to mora biti spomenuto u pozivu na nadmetanje kojim se uspostavlja taj dinamički sustav nabave.

U vezi s prvim i drugim podstavkom, države članice mogu utvrditi da neke nabave treba provoditi pomoću središnjih tijela za nabavu ili jednog ili više posebnih središnjih tijela za nabavu.

2. Javni naručitelj ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako nabavlja robu ili usluge od središnjeg tijela za nabavu koji nudi aktivnost središnje nabave iz članka 2. stavka 1. točke 14. podtočke (a).

Nadalje, javni naručitelj isto tako ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako nabavlja radove, robu ili usluge na osnovi ugovora koje je sklopilo središnje tijelo za nabavu, koristeći dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu ili, u onolikoj mjeri koja je utvrđena u članku 33. stavku 2. drugom podstavku na osnovi okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu koje nudi aktivnosti središnje nabave iz članka 2. stavka 1. točke 14. podtočke (b).

Međutim taj javni naručitelj odgovoran je za ispunjenje obveza u skladu s ovom Direktivom za one dijelove koje sam provodi kao što su:

- (a) dodjela ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu;
- (b) provedba ponovnog nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu;
- (c) utvrđivanje na temelju članka 33. stavka 4. točke (a) ili (b) koji gospodarski subjekti, stranke u okvirnom sporazumu, izvršavaju pojedine zadatke u okviru okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu.

3. Sve postupke nabave koje provodi središnje tijelo za nabavu provode se elektroničkim sredstvima komunikacije, u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 22.

4. Javni naručitelji mogu dodijeliti ugovor o javnim uslugama za izvršavanje središnjih aktivnosti nabave središnjem tijelu za nabavu, bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom.

Ti ugovori o javnim uslugama također mogu obuhvaćati izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave.

Članak 38.

Povremena zajednička nabava

1. Dva ili više javnih naručitelja mogu dogovoriti o zajedničkoj provedbi određenih nabava.

2. Ako se postupak nabave u cijelosti provodi zajednički u ime i za račun svih dotičnih javnih naručitelja, oni su zajedno odgovorni za ispunjenje svojih obveza u skladu s ovom Direktivom. To vrijedi i u slučajevima u kojima jedan javni naručitelj sam vodi postupak, pri čemu djeluje za svoj račun i za račun drugih dotičnih javnih naručitelja.

Ako se postupak nabave provodi u cijelosti zajednički u ime i za račun svih dotičnih javnih naručitelja, oni su zajedno odgovorni za ispunjenje samo onih dijelova koje izvode zajedno. Svaki javni naručitelj ima isključivu odgovornost za ispunjenje svojih obveza u skladu s ovom Direktivom za one dijelove koje provodi u svoje ime i za svoj račun.

Članak 39.

Nabave koje uključuju javne naručitelje iz različitih država članica

1. Ne dovodeći u pitanje članak 12., javni naručitelji iz različitih država članica mogu djelovati zajedno u dodjeli javnih ugovora koristeći neko od sredstava iz ovog članka.

Javni naručitelji ne koriste sredstva iz ovog članka u svrhu izbjegavanja primjene obveznih odredbi javnog prava, u skladu s pravom Unije, koje se na njih primjenjuju u njihovim državama članicama.

2. Država članica svojim naručiteljima ne brani korištenje aktivnosti središnje nabave koje nude središnja tijela za nabavu smještena u drugoj državi članici.

U vezi s aktivnostima središnje nabave koje nudi središnje tijelo za nabavu koje nije smješteno u istoj državi članici kao javni naručitelj, država članica može međutim odlučiti da njihovi javni naručitelji mogu koristiti samo aktivnosti nabave koje su utvrđene u članku 2. stavku 1. točki 14. podtočkama (a) ili (b).

3. Središnje tijelo za nabavu smješteno u drugoj državi članici provodi aktivnosti središnje nabave, u skladu s nacionalnim propisima države članice u kojoj je smješteno središnje tijelo.

Nacionalni propisi države članice u kojoj je smješteno središnje tijelo za nabavu primjenjuju se i na sljedeće:

- (a) dodjelu ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave;

- (b) provedbu ponovnog nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma;
- (c) utvrđivanje na temelju članka 33. stavka 4. točke (a) ili (b) koji gospodarski subjekti, stranke u okvirnom sporazumu, izvršavaju pojedine zadatke.

4. Nekoliko javnih naručitelja iz različitih država članica može zajedno dodijeliti javni ugovor, okvirni sporazum ili upravljati dinamičkim sustavom nabave. Isto tako mogu, u onolikoj mjeri koja je utvrđena u članku 33. stavku 2. drugom podstavku, dodijeliti ugovore na osnovi okvirnog sporazuma ili dinamičkog sustava nabave. Osim ako su nužni elementi regulirani međunarodnim sporazumom sklopljenim između dotičnih država članica, sudjelujući javni naručitelji sklapaju sporazum u kojem se određuje sljedeće:

- (a) odgovornosti stranaka i relevantne primjenjive nacionalne odredbe;
- (b) unutarnja organizacija postupka nabave, uključujući upravljanje postupkom, raspodjelu radova, robe ili usluga koje se nabavljaju te sklapanje ugovora.

Sudjelujući javni naručitelj ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako radove, robu ili usluge nabavlja od javnog naručitelja koji je odgovoran za postupak nabave. Pri utvrđivanju odgovornosti i mjerodavnog nacionalnog prava kako je navedeno u točki (a), sudjelujući javni naručitelji mogu određene ovlasti raspodijeliti među sobom te utvrditi relevantne primjenjive odredbe nacionalnog prava bilo koje od svojih država članica. Raspodjela ovlasti i primjenjivo nacionalno pravo navode se u dokumentaciji o nabavi za zajedničku dodjelu javnog ugovora.

5. Ako je nekoliko javnih naručitelja osnovalo zajednički subjekt, uključujući Europsku grupaciju za teritorijalnu suradnju u okviru Uredbe (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili druge subjekte utvrđene u okviru prava Unije, sudjelujući se javni naručitelji, odlukom nadležnom tijela zajedničkog subjekta, usuglašavaju o primjenjivim nacionalnim pravilima nabave neke od sljedećih država članica:

- (a) nacionalne odredbe države članice u kojoj je sjedište zajedničkog subjekta;
- (b) nacionalne odredbe države članice u kojoj zajednički subjekt izvršava svoje aktivnosti.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) (SL L 210 od 31.7.2006., str. 19.).

Sporazum naveden u prvom podstavku može se ili primijeniti na neodređeno razdoblje, ako je to utvrđeno u osnivačkom aktu zajedničkog subjekta, ili ograničiti na određeno vremensko razdoblje, neke oblike ugovora ili na dodjelu jednog ili više pojedinačnih ugovora.

POGLAVLJE III.

Provedba postupka

Odjeljak 1.

Priprema

Članak 40.

Prethodna provjera tržišta

Prije pokretanja postupka nabave javni naručitelji mogu provesti provjeru tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom.

U tu svrhu naručitelji mogu na primjer tražiti ili prihvatiti savjet neovisnih stručnjaka, nadležnih tijela ili sudionika na tržištu. Taj savjet može se koristiti u planiranju i provedbi postupka nabave, pod uvjetom da ti savjeti ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja te da ne krše načela zabrane diskriminacije i transparentnosti.

Članak 41.

Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja

Ako se natjecatelj, ponuditelj ili poduzeće koji je u vezi s natjecateljem ili ponuditeljem savjetovao s javnim naručiteljem, bilo u smislu članka 40. ili ne, ili je na neki drugi način uključen u pripremu postupka nabave, javni naručitelj poduzima prikladne mjere kako bi osigurao da sudjelovanje tog natjecatelja ili ponuditelja ne naruši tržišno natjecanje.

Takve mjere uključuju prosljeđivanje važnih informacija drugim natjecateljima i ponuditeljima koje se razmjenjuju u okviru sudjelovanja natjecatelja ili ponuditelja u pripremi postupka nabave ili koje proizlaze iz ovog sudjelovanja te utvrđivanja prikladnih rokova za zaprimanje ponuda. Taj natjecatelj ili ponuditelj može biti isključen iz postupka samo ako nema drugog načina da se osigura obvezno poštovanje načela jednakog postupanja.

Prije bilo kakvog isključenja, natjecateljima ili ponuditeljima pruža se mogućnost da dokažu da njihovo sudjelovanje u pripremi postupka nabave ne može narušiti tržišno natjecanje. Poduzete se mjere dokumentiraju u pojedinačnom izvješću predviđenom u članku 84.

Članak 42.

Tehničke specifikacije

1. Tehničke specifikacije kako su definirane u točki 1. Priloga VII. navode se u dokumentaciji o nabavi. Tehničkim specifikacijama utvrđuju se značajke koje se traže za radove, usluge ili robu.

Te se značajke mogu odnositi i na određen proces ili metodu proizvodnje ili izvedbe zatraženih radova, nabave robe ili pružanja usluga ili na određeni proces neke druge faze njihova životnog vijeka čak i ako ti čimbenici nisu sastavni dio njihova materijalnog sadržaja pod uvjetom da su povezani s predmetom ugovora i razmjerni njegovoj vrijednosti i ciljevima.

Tehničke specifikacije mogu također odrediti hoće li biti potreban prijenos prava intelektualnog vlasništva.

Za sve nabave koje namjeravaju koristiti fizičke osobe, bez obzira je li namijenjena široj javnosti ili osoblju javnog naručitelja, pri izradi tehničkih specifikacija, osim u valjano opravdanim slučajevima, uzimaju se u obzir kriteriji dostupnosti osobama s invaliditetom ili se specifikacije osmišljavaju na načelu dostupnosti za sve korisnike.

Ako su obvezni zahtjevi dostupnosti usvojeni pravnim aktima Unije, tehničke specifikacije vezane uz kriterije dostupnosti osobama s invaliditetom ili izvedbu prilagođenu svim korisnicima moraju se pozivati na njih.

2. Tehničke specifikacije moraju omogućiti jednak pristup postupku nabave gospodarskim subjektima i ne smiju imati učinak stvaranja neopravdanih prepreka tržišnom natjecanju pri javnoj nabavi.

3. Ne dovodeći u pitanje obvezna nacionalna tehnička pravila, u onoj mjeri u kojoj su usklađena s pravom Unije, tehničke se specifikacije formuliraju na sljedeće načine:

(a) u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, uključujući okolišne značajke, pod uvjetom da su ti parametri dovoljno precizni kako bi ponuditelji mogli odrediti predmet ugovora, a javnim naručiteljima omogućiti dodjelu ugovora;

(b) upućivanjem na tehničke specifikacije i prema redosljedu prioriteta, na nacionalne norme kojima su prihvaćene europske norme, europska tehnička odobrenja, zajednička tehničke specifikacije, međunarodne norme, druge tehničke referentne sustave koje su utvrdila europska normizacijska

tijela ili – ako oni ne postoje – nacionalne norme, nacionalna tehnička odobrenja ili nacionalne tehničke specifikacije koje se odnose na projektiranje, izračun i izvođenje radova te uporabu proizvoda; u svako upućivanje treba navesti riječi „ili jednakovrijedan”;

(c) u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva iz točke (a), s upućivanjem na specifikacije spomenute u točki (b) kao sredstvom pretpostavke sukladnosti s takvim izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima;

(d) upućivanjem na tehničke specifikacije navedene u točki (b) za određene značajke te upućivanjem na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve iz točke (a) za druge značajke.

4. Osim ako je to opravdano predmetom ugovora, tehničke specifikacije ne smiju upućivati na određenu marku ili izvor ili određeni proces s obilježjima proizvoda ili usluga koje pruža određeni gospodarski subjekt ili na zaštitne znakove, patente, vrstu ili određeno podrijetlo ili proizvodnju ako bi to imalo učinak pogodovanja ili isključivanja određenih poduzeća ili određenih proizvoda. Takva je uputa dopuštena samo u iznimnim slučajevima kada nije moguć dovoljno precizan i razumljiv opis predmeta ugovora sukladno stavku 3. Uz takvu uputu treba navesti riječi „ili jednakovrijedan”.

5. Ako naručitelj koristi opciju upućivanja na tehničke specifikacije spomenute u stavku 3. točki (b), ne smije odbiti ponudu zbog toga što ponudeni radovi, roba ili usluge nisu u skladu s tehničkim specifikacijama na koje je uputio, ako ponuditelj u svojoj ponudi na zadovoljavajući način javnom naručitelju dokaže, bilo kojim prikladnim sredstvom, uključujući sredstva dokazivanja iz članka 44., da rješenja koja predlaže na jednakovrijedan način zadovoljavaju zahtjeve definirane tehničkim specifikacijama.

6. Ako javni naručitelj koristi mogućnost iz stavka 3. točke (a) za određivanje tehničkih specifikacija u obliku izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, ne smije odbiti ponudu za radove, robu ili usluge koji odgovaraju nacionalnoj normi kojom se prihvaća europska norma, europsko tehničko odobrenje, zajednička tehnička specifikacija, međunarodna norma ili tehnički referentni sustav koje je utvrdilo europsko normizacijsko tijelo, ako se te specifikacije odnose na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve koje je on propisao.

U svojoj ponudi ponuditelj mora na zadovoljavajući način naručitelju na bilo koji prikladan način, uključujući i one iz članka 44. dokazati da radovi, roba ili usluge koji odgovaraju normi udovoljavaju izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima javnog naručitelja.

Članak 43.**Oznake**

1. Ako javni naručitelji namjeravaju kupiti radove, robu ili usluge s određenim okolišnim, društvenim ili drugim značajkama, mogu u tehničkim specifikacijama, kriterijima za dodjelu ili uvjetima za izvršenje ugovora zahtijevati određene oznake kao dokaz da radovi, usluge ili roba odgovaraju traženim obilježjima, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) zahtjevi za oznaku tiču se samo kriterija koji su povezani s predmetom ugovora i prikladni su za utvrđivanje značajki radova, robe ili usluga koji su predmet ugovora;
- (b) zahtjevi za oznaku temelje se na kriterijima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminirajući;
- (c) oznake su utvrđene u otvorenom i transparentnom postupku u kojem mogu sudjelovati sve zainteresirane strane kao što su državna tijela, potrošači, socijalni partneri, proizvođači, distributeri i nevladine organizacije;
- (d) oznake su dostupne svim zainteresiranim stranama;
- (e) zahtjeve za oznaku određuje treća strana nad kojom gospodarski subjekt koji zahtijeva dodjelu oznake ne može vršiti odlučujući utjecaj.

Ako javni naručitelj ne zahtijeva da radovi, roba ili usluge udovoljavaju svim zahtjevima za oznaku, navode one zahtjeve za oznaku koji su potrebni.

Javni naručitelji koji zahtijevaju posebnu oznaku prihvaćaju svaku oznaku koja potvrđuje da radovi, roba ili usluge zadovoljavaju zahtjev za jednakovrijednu oznaku.

Ako gospodarski subjekt evidentno nije mogao pribaviti određenu oznaku koju je javni naručitelj naveo ili jednakovrijednu oznaku u okviru određenih rokova iz razloga koji se ne mogu pripisati gospodarskom subjektu, javni naručitelj prihvaća druge prikladne načine za dokazivanje, koji mogu uključivati tehničku dokumentaciju proizvođača, pod uvjetom da dotični gospodarski subjekt dokaže da radovi, roba ili usluge koje on treba pružiti ispunjavaju zahtjeve za određenu oznaku ili određeni zahtjev koji je naveo javni naručitelj.

2. Ako oznaka ispunjava sve uvjete iz točaka (b), (c), (d) i (e) stavka 1. i osim toga utvrđuje zahtjeve koji nisu povezani s predmetom ugovora, javni naručitelji ne zahtijevaju oznaku

kao takvu nego mogu odrediti tehničke specifikacije upućivanjem na detaljne specifikacije te oznake, ili prema potrebi, njihove dijelove koji su povezani s predmetom ugovora i koji su prikladni za određivanje značajki tog predmeta.

Članak 44.**Izvjешća o testiranju, potvrde i drugi načini dokazivanja**

1. Javni naručitelji mogu zahtijevati da gospodarski subjekti predlože da tijelo za procjenu usklađenosti izradi izvješće o testiranju ili potvrdu koju izdaje takvo tijelo kao način dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima ili kriterijima utvrđenima u tehničkim specifikacijama, kriterijima za dodjelu ili uvjetima za izvršenje ugovora.

Ako naručitelji zahtijevaju podnošenje potvrda koje sastavljaju posebna tijela za procjenu usklađenosti, oni prihvaćaju potvrde i drugih jednakovrijednih tijela za procjenu usklađenosti.

Za potrebe ovog stavka, tijelo za procjenu usklađenosti jest tijelo koje provodi aktivnosti procjene usklađenosti, uključujući kalibriranje, testiranje, certificiranje i inspekciju akreditirane u skladu s Uredbom (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

2. Javni naručitelji prihvaćaju druge prikladne načine za dokazivanje takvih zahtjeva osim onih iz stavka 1., poput tehničke dokumentacije proizvođača ako dotični gospodarski subjekt nije imao pristup potvrdama ili izvješćima o testiranju iz stavka 1., ili nije u mogućnosti da ih dobije u zadanom vremenskom roku, pod uvjetom da za nedostatak pristupa nije odgovoran dotični gospodarski subjekt i pod uvjetom da gospodarski subjekt time dokaže da radovi, roba ili usluge koje pruža udovoljavaju zahtjevima ili kriterijima navedenim u tehničkim specifikacijama, kriterijima dodjele ili uvjetima za izvršenje ugovora.

3. Države članice dužne su, na zahtjev, staviti na raspolaganje ostalim državama članice sve podatke povezane s dokazima i dokumentima koji su dostavljeni u skladu s člankom 42. stavkom 6., člankom 43. stavcima 1. i 2. ovog članka. Nadležna tijela države članice u kojoj gospodarski subjekt ima poslovni nastan dostavljaju te podatke u skladu s odredbama članka 86.

Članak 45.**Varijante**

1. Javni naručitelji mogu dopustiti ponuditeljima da podnesu varijante ili to mogu od njih zahtijevati. U obavijesti o nadmetanju ili, ako se koristi prethodna informacijska obavijest kao sredstvo poziva na nadmetanje, u pozivu na potvrdu interesa javni naručitelji navode dopuštaju li ili zahtijevaju varijante ili ne. Varijante su vezane uz predmet ugovora.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30).

2. Javni naručitelji koji dopuštaju ili zahtijevaju varijante navode u dokumentaciji o nabavi minimalne zahtjeve kojima varijante trebaju udovoljiti te bilo koje posebne zahtjeve za njihovo podnošenje, posebno ako se varijanta može podnijeti isključivo u slučaju kad je podnesena i ponuda koja nije varijanta. Javni naručitelji također s dužni osigurati da se odabrani kriteriji za dodjelu mogu primijeniti na varijante koje ispunjavaju ove minimalne uvjete i na ponude koje zadovoljavaju, a koje nisu varijante.

3. Razmatraju se samo one varijante koje ispunjavaju minimalne zahtjeve koje su utvrdili javni naručitelji.

U postupcima dodjele ugovora o javnoj nabavi robe ili usluga, javni naručitelji koji su dopustili ili zatražili varijante ne mogu isključiti varijantu samo iz razloga što bi, bude li uspješna, došlo do ugovora o uslugama, a ne do ugovora o javnoj nabavi robe ili ugovora o nabavi robe umjesto ugovora o javnim uslugama.

Članak 46.

Razdjela ugovora u grupe

1. Javni naručitelji mogu odlučiti dodijeliti ugovor u obliku odvojenih grupa te mogu odrediti veličinu i predmet takvih grupa.

Javni naručitelji, osim u odnosu na ugovore čija je razdioba obvezna u skladu sa stavkom 4. ovog članka, dostavljaju napomenu o glavnim razlozima za odluku da se ne izvrši razdioba u grupe, što se uključuje u dokumentaciju o nabavi ili pojedinačno izvješće iz članka 84.

2. Javni naručitelji navode, u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa, mogu li se ponude podnijeti za jednu, nekoliko ili za sve grupe.

Javni naručitelji mogu, čak i ako se ponude mogu podnijeti za nekoliko grupa ili sve, ograničiti broj grupa koje se mogu dodijeliti jednom ponuditelju, pod uvjetom da je maksimalan broj grupa po ponuditelju naveden u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa. Javni naručitelji navode u dokumentaciji o nabavi objektivne i nediskriminirajuće kriterije ili pravila koja namjeravaju primijeniti kako bi odredili koje će grupe biti dodijeljene ako primjena kriterija za dodjelu vodi tome da se pojedinom ponuditelju dodijeli više grupa od najvećeg mogućeg broja.

3. Države članice mogu odlučiti da, ako je više od jedne grupe dodijeljeno istom ponuditelju, javni naručitelji mogu

dodijeliti ugovore kombinirajući nekoliko ili sve grupe ako su u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa naznačili da rezerviraju pravo da tako urade i ako naznače grupe ili skupine grupa koje se mogu kombinirati.

4. Države članice mogu stavak 1. drugi podstavak provoditi zahtjevom za obveznu dodjelu ugovora u obliku odvojenih grupa pod uvjetima koji se trebaju odrediti u skladu s njihovim nacionalnim pravom te uzimajući u obzir pravo Unije. U takvim slučajevima primjenjuju se stavak 2. prvi podstavak te, prema potrebi, i stavak 3.

Članak 47.

Određivanje rokova

1. Prilikom određivanja rokova za zaprimanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje, javni naručitelji moraju posebno uzeti u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za izradu ponuda, ne dovodeći u pitanje minimalne rokove utvrđene u člancima od 27. do 31.

2. Ako se ponude mogu sastaviti tek nakon obilaska lokacije ili inspekcije na licu mjesta dokumenata koji potkrjepljuju dokumentaciju o nabavi, rok za zaprimanje ponuda, koji je dulji od minimalnog roka utvrđenog u člancima od 27. do 31., utvrđuje se tako da se dotični gospodarski subjekti mogu upoznati sa svim informacijama potrebnim za sastavljanje ponude.

3. Javni naručitelji produžuju rok za zaprimanje ponuda tako da svi gospodarski subjekti kojih se to tiče mogu biti upoznati sa svim informacijama potrebnima za sastavljanje ponuda u sljedećim slučajevima:

(a) ako, iz bilo kojeg razloga, dodatne informacije, iako pravodobno zatražene od strane gospodarkog subjekta, nisu stavljene na raspolaganje najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda. U slučaju ubrzanog postupka iz članka 27. stavka 3. i članka 28. stavka 6., to razdoblje traje četiri dana;

(b) ako su unijete znatne izmjene u dokumentaciju o nabavi.

Produljenje roka je razmjerno važnosti informacije ili izmjene.

Ako dodatne informacije nisu bile pravovremeno zatražene ili ako je njihova važnost s obzirom na pripremu prilagođenih ponuda zanemariva, od javnih naručitelja ne zahtijeva se produženje rokova.

Odjeljak 2.

Objavljivanje i transparentnost

Članak 48.

Prethodne informacijske obavijesti

1. Javni naručitelji mogu obznaniti svoje namjere planiranih nabava objavom prethodne informacijske obavijesti. Te obavijesti sadrže podatke navedene u Prilogu V. dijelu B odjeljku I. Objavljuju ih ili Ured za publikacije Europske unije ili javni naručitelji na svojim profilima kupca u skladu s točkom 2.b Priloga VIII. Ako su prethodnu informacijsku obavijest objavili javni naručitelji na svom profilu kupca, oni šalju obavijest o objavi na svom profilu kupca Uredu za publikacije Europske unije u skladu s Prilogom VIII. Te obavijesti sadrže podatke navedene u Prilogu V. dijelu A.

2. Za ograničene postupke i natjecateljske postupke uz pregovore, decentralizirani javni naručitelji mogu koristiti prethodnu informacijsku obavijest kao poziv na nadmetanje u skladu s člankom 26. stavkom 5., pod uvjetom da obavijest ispunjava sve sljedeće uvjete:

- (a) da se posebno odnosi na robu, radove ili usluge koji će biti predmet ugovora koji se treba dodijeliti;
- (b) u njoj se navodi da će se ugovor dodijeliti u ograničenom postupku ili u natjecateljskom postupku uz pregovore bez daljnje objave poziva na nadmetanje i njome se pozivaju zainteresirani gospodarski subjekti da iskažu svoj interes;
- (c) da sadrži, osim informacija određenih u Prilogu V. dijelu B odjeljku I., informacije utvrđene u Prilogu V. dijelu B odjeljku II.;
- (d) da je poslana na objavljivanje u razdoblju između 35 dana i 12 mjeseci prije datuma slanja poziva iz članka 54. stavka 1.

Te se obavijesti ne objavljuju na profilu kupca. Međutim, dodatna objava na nacionalnoj razini u skladu s člankom 52., ako postoji, može se objaviti na profilu kupca.

Razdoblje obuhvaćeno prethodnom informacijskom traje najviše 12 mjeseci od datuma slanja obavijesti na objavu. Međutim, u slučaju javnih ugovora za društvene i druge posebne usluge, prethodna informacijska obavijest iz članka 75. stavka 1. točke (b) može obuhvatiti razdoblje dulje od 12 mjeseci.

Članak 49.

Obavijest o nadmetanju

Obavijesti o nadmetanju koriste se kao načini pozivanja na nadmetanje za sve postupke, ne dovodeći u pitanje članak 26.

stavak 5. drugi podstavak i članak 32. Obavijesti o nadmetanju sadrže informacije navedene u Prilogu VI. dijelu C i objavljuju se u skladu s člankom 51.

Članak 50.

Obavijest o dodjeli ugovora

1. Javni naručitelji šalju obavijest o dodjeli ugovora, koja sadrži ishod postupka nabave, najkasnije 30 dana nakon sklapanja ugovora ili okvirnog sporazuma koje slijedi odluci o dodjeli ili sklapanju.

Ovi pozivi sadrže informacije navedene u Prilogu V. dijelu D i objavljuju se u skladu s člankom 51.

2. Ako se poziv na nadmetanje za dotični ugovor sastavlja u obliku prethodne indikativne obavijesti, a javni naručitelj odluči da neće dodjeljivati daljnje ugovore tijekom razdoblja koje obuhvaća prethodna informacijska obavijest, obavijest o dodjeli ugovora sadrži posebnu naznaku o tome.

U slučaju okvirnih sporazuma sklopljenih u skladu s člankom 33., javni naručitelji nisu obvezni slati obavijest o rezultatima postupka nabave za svaki ugovor utemeljen na tom sporazumu. Države članice mogu odlučiti da javni naručitelji grupiraju obavijesti o rezultatima postupka nabave za ugovore koji se temelje na okvirnom sporazumu na tromjesečnoj osnovi. U tom slučaju šalju grupirane obavijesti u roku 30 dana od završetka svakog tromjesečja.

3. Javni naručitelji šalju obavijesti o rezultatima dodijeljenih ugovora utemeljenih na dinamičkom sustavu nabave u roku 30 dana od sklapanja svakog ugovora. Oni, međutim, mogu grupirati takve obavijesti tromjesečno. U tom slučaju šalju grupirane obavijesti u roku 30 dana od završetka svakog kvartala.

4. Određeni podaci o dodjeli ugovora ili o sklapanju okvirnog sporazuma mogu se ne objaviti ako bi objava takvih podataka ometala provedbu zakona ili na drugi način bila protivna javnom interesu, šteti opravdanim tržišnim interesima određenog gospodarskog subjekta, javnog ili privatnog ili bi mogla dovesti u pitanje pošteno tržišno natjecanje među njima.

Članak 51.

Oblik i način objave obavijesti

1. Obavijesti iz članaka 48., 49. i 50. obuhvaćaju informacije utvrđene u Prilogu V. u obliku standardnih obrazaca, uključujući normirane obrasce za ispravke.

Komisija utvrđuje te normirane obrasce provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 89. stavka 2.

2. Obavijesti iz članaka 48., 49. i 50. izrađuju se i prenose električnim sredstvima Uredu za publikacije Europske unije te objavljuju u skladu s Prilogom VIII. Obavijesti se objavljuju najkasnije pet dana nakon što su poslone. Troškove Ureda za publikacije Europske unije za objavljivanje takvih obavijesti snosi Unija.

3. Obavijesti iz članaka 48., 49. i 50. objavljuju se u cijelosti na službenom jeziku, odnosno na službenim jezicima institucija Unije koje odabere javni naručitelj. Ta jezična verzija ili te jezične verzije predstavljaju isključivo vjerodostojan tekst odnosno vjerodostojne tekstove. Sažetak važnih elemenata svake obavijesti objavljuje se na ostalim službenim jezicima institucija Unije.

4. Ured za publikacije Europske unije osigurava da se cjeloviti tekst i sažetak prethodne informacijske obavijesti iz članka 48. stavka 2. te pozivi na nadmetanje kojima se uspostavlja dinamički sustav nabave iz članka 34. stavka 4. točke (a) i dalje objavljuju:

(a) u slučaju prethodne informacijske obavijesti, za razdoblje od 12 mjeseci ili do zaprimanja obavijesti o dodjeli ugovora kako je utvrđeno člankom 50. u kojem se navodi da se neće dodjeljivati daljnji ugovori tijekom razdoblja od 12 mjeseci koji su obuhvaćeni ovim pozivom na nadmetanje. Međutim, u slučaju javnih ugovora za društvene i druge posebne usluge, prethodna informacijska obavijest iz članka 75. stavka 1. točke (b) i dalje se objavljuje sve dok ne prestane njezino prvotno navedeno razdoblje trajanja ili do zaprimanja obavijesti o dodjeli ugovora iz članka 50. u kojoj se navodi da se neće dodjeljivati daljnji ugovori tijekom razdoblja koje je obuhvaćeno pozivom na nadmetanje;

(b) u slučaju poziva na nadmetanje kojim se uspostavlja dinamički sustav nabave, za razdoblje trajanja dinamičkog sustava nabave.

5. Javni naručitelji moraju biti u mogućnosti pružiti dokaz o datumima slanja obavijesti.

Ured za publikacije Europske unije javnom naručitelju daje potvrdu o zaprimanju objave i o objavi poslanih podataka, navodeći datum te objave. Takva potvrda predstavlja dokaz o objavi.

6. Javni naručitelji mogu objaviti obavijesti o javnim ugovorima koje ne podliježu zahtjevima za objavu utvrđenima u ovoj Direktivi pod uvjetom da su te obavijesti poslone Uredu za publikacije Europske unije elektroničkim sredstvima u skladu s oblikom i postupkom za prijenos koji je naznačen u Prilogu VIII.

Članak 52.

Objava na nacionalnoj razini

1. Obavijesti iz članaka 48., 49. i 50. i njihov sadržaj ne objavljuju se na nacionalnoj razini prije objave na temelju članka 49. Međutim, objava se može provesti na nacionalnoj razini ako se javne naručitelje nije izvijestilo o objavi unutar 48 sati nakon potvrde primitka obavijesti u skladu s člankom 51.

2. Obavijesti objavljene na nacionalnoj razini sadrže samo podatke iz obavijesti koje se šalju Uredu za publikacije Europske unije ili se objavljuju na profilu kupca, a u njima se obvezno navodi datum slanja obavijesti Uredu za publikacije Europske unije ili datum njezine objave na profilu kupca.

3. Prethodne informacijske obavijesti ne smiju se objaviti na profilu kupca prije slanja obavijesti Uredu za publikacije Europske unije o njihovoj objavi u tom obliku; U njima se navodi datum toga slanja.

Članak 53.

Elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi

1. Javni naručitelji elektroničkim sredstvima omogućavaju neograničen, neposredan i besplatan pristup dokumentaciji o nabavi od datuma objave obavijesti u skladu s člankom 51. ili od datuma kad je poziv na potvrdu interesa bio poslan. U tekstu obavijesti ili u poziva na potvrdu interesa navodi se internetska adresa na kojoj je dokumentacija o nabavi dostupna.

Ako se neograničen, neposredan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određenih dokumenata za nabavu ne može ponuditi iz nekog razloga navedenog u članku 22. stavku 1a. drugom podstavku, naručitelji mogu naznačiti u obavijesti ili pozivu na potvrdu interesa da se dotična dokumentacija o nabavi proslijeđuju drugim sredstvima, a ne elektroničkim sredstvima, u skladu sa stavkom 2. ovog članka. U tom slučaju vremenski rok za podnošenje ponuda produžuje se za pet dana, osim u slučajevima kad postoji hitna situacija propisno opravdana iz članaka 27. stavka 3., članka 28. stavka 6. i iz članka 29. stavka 1. četvrtog podstavka.

Ako se neograničen, neposredan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određene dokumentacije o nabavi ne može ponuditi jer javni naručitelji namjeravaju primijeniti članak 21. stavak 2. ove Direktive, javni naručitelji naznačuju u obavijesti ili u pozivu na potvrdu interesa mjere koje zahtijevaju u svrhu zaštite povjerljive naravi podataka te kako se može pristupiti dotičnim dokumentima. U tom slučaju vremenski rok za podnošenje ponuda produžuje se za pet dana, osim u slučajevima kad postoji hitna situacija propisno opravdana iz članaka 27. stavka 3., članka 28. stavka 6. i iz članka 29. stavka 1. četvrtog podstavka.

2. Pod uvjetom da je to pravodobno zatraženo, javni naručitelji stavljaju na raspolaganje svim ponuditeljima koji sudjeluju u postupku nabave dodatne informacije u vezi sa specifikacijama i sve popratne dokumente najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda. U slučaju ubrzanog postupka kako stoji u članku 27. stavku 3. i članku 28. stavku 6., to razdoblje traje četiri dana.

Članak 54.

Pozivi kandidatima

1. U ograničenim postupcima, u postupcima natjecateljskog dijaloga, partnerstvima za inovacije i natjecateljskim postupcima uz pregovore, javni naručitelji istodobno u pisanom obliku pozivaju odabrane natjecatelje da dostave svoje ponude ili, u slučaju natjecateljskog dijaloga, da sudjeluju u dijalogu.

Ako se koristi prethodna informacijska obavijest kao poziv na nadmetanje u skladu s člankom 48. stavkom 2., javni naručitelji istodobno i u pisanom obliku pozivaju gospodarske subjekte koji su izrazili svoj interes da potvrde svoj daljnji interes.

2. U pozivima iz stavka 1. ovog članka navodi se elektronička adresa na kojoj je dokumentacija o nabavi izravno dostupna elektroničkim sredstvima. Pozivima se prilaže dokumentacija o nabavi, ako ti dokumenti nisu bili podložni neograničenom, izravnom i besplatnom pristupu iz razloga navedenih u članku 53. stavku 1. drugom ili trećem podstavku i ako nisu već na neki drugi način bili dostupni. Pored toga, pozivi iz stavka 1. ovog članka uključuju informacije iz Priloga IX.

Članak 55.

Obavješćivanje natjecatelja i ponuditelja

1. Javni naručitelji moraju u najkraćem mogućem roku obavijestiti natjecatelje i ponuditelje o odlukama donesenima u vezi sa sklapanjem okvirnog sporazuma, dodjelom ugovora ili prihvaćanjem u dinamički sustav nabave, uključujući i razloge za odluku o tome da se neće sklopiti okvirni sporazum ili da se neće sklopiti ugovor za koji je postojao poziv na nadmetanje, odluku o tome da se ponovno pokreće postupak ili da se ne uvodi dinamički sustav nabave.

2. Na zahtjev natjecatelja ili ponuditelja javni naručitelj, što je prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 15 dana od primitka pisanog zahtjeva, obavješćuje:

(a) svakog neuspješnog natjecatelja o razlozima za odbijanje njegovog zahtjeva za sudjelovanje;

(b) svakog neuspješnog ponuditelja o razlozima odbijanja njegove ponude, uključujući, za slučajeve navedene u članku 42. stavcima 5. i 6., razloge za svoju odluku o tome da ne postoji jednakovrijednost ili svoju odluku o tome da radovi, roba ili usluge ne ispunjavaju izvedbene i funkcionalne zahtjeve;

(c) svakog ponuditelja koji je dostavio prihvatljivu ponudu o svojstvima i relativnim prednostima odabrane ponude, kao i o imenu uspješnog ponuditelja ili stranaka okvirnog sporazuma;

(d) svakog ponuditelja koji je dostavio prihvatljivu ponudu o tijeku pregovora i dijaloga i njihovu napretku s ponuditeljima.

3. Javni naručitelji mogu odlučiti uskratiti određene informacije navedene u stavcima 1. i 2., koje se tiču dodjele ugovora, sklapanja okvirnog sporazuma ili prihvaćanja u dinamički sustav nabave ako bi objava takvih informacija ometala provedbu zakona ili na neki drugi način bila u suprotnosti s javnim interesima, štetila legitimnim tržišnim interesima određenog gospodarskog subjekata, javnog ili privatnog, ili bi mogla dovesti u pitanje pošteno tržišno natjecanje među gospodarskim subjektima.

Odjeljak 3.

Izbor sudionika i dodjela ugovora

Članak 56.

Opća načela

1. Ugovori se dodjeljuju na temelju kriterija utvrđenih u skladu s člancima od 67. do 69., pod uvjetom da je javni naručitelj u skladu s člancima od 59.a do 61.b provjerio da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) ponuda je u skladu sa zahtjevima, uvjetima i kriterijima utvrđenima u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa te u dokumentaciji o nabavi, uzimajući u obzir, prema potrebi, članak 45.;

(b) ponuda dolazi od ponuditelja koji nije isključen u skladu s člankom 57. i udovoljava kriterijima za odabir koje utvrđuje javni naručitelj u skladu s člankom 58. i, prema potrebi, nediskriminirajućim pravilima i kriterijima iz članka 65.

Javni naručitelji mogu odlučiti da ne dodijele ugovor ponuditelju koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu ponudu ako utvrde da ta ponuda nije u skladu s primjenjivim obvezama iz članka 18. stavka 2.

2. U otvorenim postupcima, javni naručitelji mogu odlučiti preispitati ponude prije provjere odsutnosti razloga za isključenje i ispunjenja kriterija za odabir u skladu s člancima od 57. do 64. Ako koriste tu mogućnost, javni naručitelji moraju osigurati da se provjera odsutnosti razloga za isključenje i ispunjavanja kriterija za odabir provodi na nepristran i transparentan način kako ugovor ne bi bio dodijeljen ponuditelju koji je trebao biti isključen u skladu s člankom 57. ili ponuditelju koji ne ispunjava kriterije za odabir koje utvrđuje javni naručitelj.

Države članice mogu isključiti primjenu postupka iz prvog podstavka ili ograničiti njegovu primjenu na određene vrste nabave ili posebne okolnosti.

3. Ako je informacija ili dokumentacija koju je trebao podnijeti gospodarski subjekt nepotpuna ili se pokaže nepotpunom ili pogrešnom ili ako nedostaju određeni dokumenti, javni naručitelji mogu, osim ako je drukčije predviđeno nacionalnim pravom provodeći ovu Direktivu; zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da podnesu, dopune, razjasne ili upotpune nužne informacije ili dokumentaciju u odgovarajućem vremenskom roku, pod uvjetom da su ti zahtjevi u potpunom skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti.

4. Komisiji je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 87. u svrhu izmjene popisa iz Priloga X, ako je potrebno, dodavanja novih međunarodnih sporazuma koje su ratificirale sve države članice ili ako sve države članice nisu više ratificirale navedene postojeće međunarodne sporazume ili su izmijenjeni na neki drugi način, na primjer s obzirom na njihovo područje primjene, sadržaj ili naziv.

Odsjek 1.

Kriteriji za kvalitativni odabir

Članak 57.

Osnove za isključenje

1. Javni naručitelji isključuju gospodarskog subjekta iz sudjelovanja u postupku nabave ako utvrde, provjerom u skladu s člankom od 58., 59.a i 61., ili na drugi način doznaju da je gospodarski subjekt bio osuđen pravomoćnom presudom iz nekog od sljedećih razloga:

- (a) sudjelovanje u kriminalnoj organizaciji kako je definirano člankom 2. Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP (1);
- (b) korupcija, kako je naznačeno u članku 3. Konvencije o borbi protiv korupcije koja uključuje dužnosnike Europskih

(1) Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.).

zajednica ili dužnosnike država članica Europske unije (2) i članku 2. stavku 1. Okvirne odluke Vijeća 2003/568/PUP (3) kao i korupcija kako je definirano u nacionalnom pravu javnog naručitelja ili gospodarskog subjekta;

- (c) prijevarena u smislu članka 1. Konvencije koja se odnosi na zaštitu financijskih interesa Europskih zajednica (4);
- (d) kazneno djelo terorizma kako je definirano u članku 1. ili kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima kako je definirano u članku 3. Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP (5) ili poticanje, pomaganje, potpora ili pokušaj počinjenja kaznenog djela, kako je navedeno u članku 4. te Okvirne odluke;
- (e) pranje novca ili financiranje terorizma, kako je definirano u članku 1. Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (6);
- (f) dječji rad i drugi oblici trgovanja ljudima kako je određeno člankom 2. Direktive 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća (7).

Obveza za isključenjem gospodarskog subjekta također se primjenjuje ako je osoba osuđena pravomoćnom presudom član upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela tog gospodarskog subjekta ili ima ovlasti reprezentacije, donošenja odluka ili nadzora u njemu.

2. Gospodarski subjekt isključuje se iz sudjelovanja u postupku nabave ako javni naručitelj dozna da gospodarski subjekt ne poštuje svoje obveze koje se odnose na plaćanje poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje i ako je to utvrđeno obvezujućom sudskom ili upravnom odlukom u skladu s pravnim odredbama države u kojoj ima sjedište ili s državama članicama javnog naručitelja.

Nadalje, javni naručitelji mogu isključiti ili mogu zatražiti od države članice da isključi gospodarski subjekt iz sudjelovanja u postupku nabave ako javni naručitelj može odgovarajućim sredstvima dokazati da gospodarski subjekt ne poštuje svoje obveze koje se odnose na plaćanje poreza ili doprinosa socijalnog osiguranja.

(2) SL C 195, 25.6.1997., str. 1.

(3) Okvirna odluka Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru (SL L 192, 31.7.2003., str. 54.).

(4) SL C 316, 27.11.1995., str. 48.

(5) Okvirna odluka Vijeća od 13. lipnja 2002. o suzbijanju terorizma (SL L 164, 22.6.2002., str. 3.).

(6) Direktiva 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma (SL L 309, 25.11.2005., str. 15.).

(7) Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njezinih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1.).

Ovaj se stavak više ne primjenjuje nakon što gospodarski subjekt ispuni svoje obveze plaćanja ili nakon što sklopi sporazumnu obvezu o plaćanju poreza ili doprinosa socijalnog osiguranja koje duguje, uključujući, prema potrebi, sve nastale kamate ili kazne.

3. Države članice mogu predvidjeti odstupanje od obvezujućeg isključenja navedenog u stavcima 1. i 2. iznimno, zbog bitnih zahtjeva koji se odnose na javni interes kao što je javno zdravlje ili zaštita okoliša.

Države članice mogu također predvidjeti odstupanje od tih obvezujućih isključenja iz stavka 2. ako bi isključenje bilo jasno nerazmjerno, osobito ako nisu plaćeni mali iznosi poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje ili ako je gospodarski subjekt bio obaviješten o točnom iznosu kojeg duguje nakon neispunjenja svojih obveza koje se odnose na plaćanje poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje u vrijeme u kojem nije imao mogućnost poduzimanja mjera predviđenih u stavku 2. trećem podstavkum prije isteka roka za zahtijevanje sudjelovanja ili, u otvorenim postupcima, roka za podnošenje svoje ponude.

4. Javni naručitelji mogu isključiti ili mogu zatražiti od država članica da isključe iz sudjelovanja u postupku nabave bilo koji gospodarski subjekt u bilo kojoj od sljedećih situacija:

- (a) ako javni naručitelj može na odgovarajući način dokazati kršenje primjenjivih obveza iz članka 18. stavka 2.;
- (b) ako je gospodarski subjekt u stečaju, insolventan ili u postupku likvidacije, ako njegovom imovinom upravlja stečajni upravitelj ili sud, ako je u nagodbi s vjerovnicima, ako je obustavio poslovne aktivnosti ili je u bilo kakvoj istovrsnoj situaciji koja proizlazi iz sličnog postupka prema nacionalnim zakonima i propisima;
- (c) ako javni naručitelj može dokazati odgovarajućim sredstvima da je gospodarski subjekt kriv za teški poslovni prekršaj koji dovodi u pitanje njegov integritet;
- (d) ako javni naručitelj ima dovoljno vjerodostojnih pokazatelja da je gospodarski subjekt sklopio sporazum s drugim gospodarskim subjektima kojima je cilj narušavanje tržišnog natjecanja;
- (e) ako se sukob interesa u smislu članka 21. ne može učinkovito ukloniti drugim, manje drastičnim mjerama;

(f) ako se narušavanje tržišnog natjecanja iz prijašnjeg uključivanja gospodarskog subjekta u pripremu postupka nabave, kako je navedeno u članku 39.a, ne može ukloniti drugim, manje drastičnim mjerama;

(g) ako gospodarski subjekt pokaže značajne ili postojeće nedostatke tijekom provedbe ključnih zahtjeva iz prethodnog javnog ugovora ili prethodnog ugovora sa sektorskim naručiteljem čija je posljedica bila prijevremeni raskid tog prethodnog ugovora, naknada štete ili slične sankcije;

(h) ako je gospodarski subjekt kriv za ozbiljno lažno prikazivanje činjenica pri dostavljanju podataka potrebnih za provjeru odsutnosti razloga za isključenje ili za ispunjenje kriterija za odabir, ako je prikrio takve informacije ili nije u stanju priložiti dodatne dokumente u skladu s člankom 57.; ili

(i) ako je gospodarski subjekt pokušao na nedoličan način utjecati na postupak odlučivanja javnog naručitelja, doći do povjerljivih informacija koje bi mu mogle omogućiti nepoštenu prednost u postupku nabave ili da pruži krivu informaciju koja može imati materijalni utjecaj na odluku koje se tiču isključenja, odabira ili dodjele.

Neovisno o prvom podstavku točki (b), države članice mogu zahtijevati ili mogu staviti na raspolaganje mogućnost da javni naručitelj, ne isključujući gospodarski subjekt koji se nalazi u jednoj od situacija navedenih u toj točki ako javni naručitelj utvrdi da će dotični gospodarski subjekt biti u sposoban izvršiti ugovor, uzimajući u obzir primjenjiva nacionalna pravila i mjere za nastavak poslovanja u slučaju situacija iz točke (b).

5. Javni naručitelji u bilo koje vrijeme tijekom postupka isključuju gospodarski subjekt ako se pokaže da se gospodarski subjekt, s obzirom na djela počinjena ili propuštena bilo prije ili tijekom postupka, nalazi u nekoj od situacija iz stavaka 1.i 2.

Javni naručitelji mogu u bilo koje vrijeme tijekom postupka isključiti ili zatražiti od države članice da isključi gospodarski subjekt ako se pokaže da se gospodarski subjekt, s obzirom na djela počinjena ili propuštena bilo prije ili tijekom postupka, nalazi u nekoj od situacija iz stavka 4.

6. Svaki gospodarski subjekt koji se nalazi u nekoj od situacija iz stavaka 1. i 4. može pružiti dokaze kako bi dokazao da su mjere koje je poduzeo dovoljne da pokažu njegovu pouzdanost bez obzira na postojanje nekog ključnog razloga za isključenje. Ako se takav dokaz smatra dovoljnim, dotični gospodarski subjekt neće biti isključen iz postupka nabave.

U tu svrhu gospodarski subjekt dokazuje da je platio ili poduzeo akciju plaćanja naknade bilo kakve štete prouzročene kažnjivim djelom ili propustom, da je u potpunosti razjasnio činjenice i okolnosti uz aktivnu suradnju s tijelima nadležnima za provedbu istrage te da je poduzeo konkretne mjere tehničke i organizacijske prirode te mjere za osoblje primjerene za sprječavanje daljnjih kriminalnih djela ili propusta.

Mjere koje poduzimaju gospodarski subjekti ocjenjuju se uzimajući u obzir težinu i posebne okolnosti kriminalnog djela ili propusta. Ako se smatra da su mjere nedostatne, gospodarski subjekt prima izjavu o razlozima takve odluke.

Gospodarski subjekt koji je pravomoćnom presudom isključen iz sudjelovanja u postupku nabave ili dodjele koncesija nema pravo korištenja mogućnosti iz ovog stavka tijekom razdoblja isključenja koje je proizašlo iz takve presude u državi članici u kojoj je presuda na snazi.

7. Države članice, uzimajući u obzir pravo Unije, određuju provedbene uvjete za ovaj članak zakonima i drugim propisima. One posebno utvrđuju maksimalno razdoblje isključenja ako gospodarski subjekt nije poduzeo nikakve mjere navedene u stavku 6. kako bi dokazao njihovu pouzdanost. Ako razdoblje isključenja nije utvrđeno pravomoćnom presudom, to razdoblje ne može trajati dulje od pet godina od datuma izricanja pravomoćne osuđujuće presude u slučajevima iz stavka 1. i tri godine od datuma dotičnog događaja u slučajevima iz stavka 4.

Članak 58.

Kriteriji za odabir

1. Kriteriji za odabir mogu se odnositi na:

(a) sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti;

(b) ekonomsku i financijsku sposobnost;

(c) tehničku i stručnu sposobnost.

Javni naručitelji mogu samo postaviti kriterije iz stavaka 2., 3. i 4. kao uvjete za sudjelovanje za gospodarske subjekte. Oni ograničavaju uvjete na one koji odgovaraju osiguranju da natečajatelj ili ponuditelj ima pravne i financijske mogućnosti te tehničke i stručne sposobnosti za izvršenje ugovornih obveza. Svi uvjeti moraju biti vezani uz i razmjerni predmetu ugovora.

2. S obzirom na pogodnost obavljanja stručne aktivnosti, javni naručitelji mogu zahtijevati od gospodarskih subjekata da budu upisani u jedan od strukovnih ili obrtnih registara koji se vodi u državi članici poslovnog nastana kako je opisano u Prilogu XI. ili da budu usklađeni s drugim uvjetima određenim u tom Prilogu.

U postupcima nabave javnih usluga, ako gospodarski subjekti moraju posjedovati određeno ovlaštenje ili biti članovi određene organizacije kako bi bili u mogućnosti izvršiti dotične usluge u njihovoj državi podrijetla, javni naručitelj može od njih zahtijevati da dokažu posjedovanje takvog ovlaštenja ili članstva.

3. Vezano uz ekonomsku i financijsku sposobnost, javni naručitelji mogu postaviti uvjete kojima se osigurava da gospodarski subjekti imaju ekonomsku i financijsku sposobnost potrebnu za izvršenje ugovora. U tu svrhu javni naručitelji mogu osobito zahtijevati da gospodarski subjekti imaju određeni minimalni godišnji promet, uključujući određeni minimalni promet u području koje je obuhvaćeno ugovorom. Dodatno, javni naručitelji mogu zahtijevati da gospodarski subjekti dostave informacije o svojim godišnjim financijskim izvješćima koje pokazuju omjer između, na primjer imovine i obveza. Mogu zahtijevati i odgovarajuću razinu osiguranja od rizika odgovornosti iz djelatnosti.

Minimalni godišnji promet koji se traži od gospodarskih subjekata ne smije prelaziti dvostruku vrijednost od procijenjene vrijednosti ugovora, osim u opravdanim slučajevima poput onih vezanih uz posebne rizike koji su povezani s prirodom radova, usluga ili robe. Javni naručitelj navodi glavne razloge za takve zahtjeve u dokumentaciji o nabavi ili u pojedinačnom izvješću iz članka 84.

Omjer između, na primjer imovine i obveza može se uzeti u obzir ako javni naručitelj za njih odredi metode i kriterije u dokumentaciji o nabavi. Takve metode i kriteriji su transparentni, objektivni i nediskriminirajući.

Ako je ugovor podijeljen na grupe, ovaj članak primjenjuje se na svaku pojedinačnu grupu. Međutim, javni naručitelj može odrediti minimalni godišnji promet koji se traži od gospodarskih subjekata upućivanjem na skupine grupa u slučaju da uspješni ponuditelj dobije nekoliko grupa koje se izvršavaju u isto vrijeme.

Kod dodjele ugovora temeljenih na okvirnom sporazumu po ponovnom pokretanju natječaja, uvjet za maksimalni godišnji prihod iz drugog podstavka ovog stavka izračunava se na temelju očekivane maksimalne veličine određenih ugovora koji će se izvršavati u isto vrijeme ili, ako se to ne zna, na temelju procijenjene vrijednosti okvirnog sporazuma. U slučaju dinamičkih sustava nabave, maksimalni godišnji promet iz drugog podstavka izračunava se na temelju očekivane maksimalne veličine određenog ugovora koji treba dodijeliti na temelju tog sustava.

4. Vezano uz stručnu i tehničku sposobnost, javni naručitelji mogu postaviti uvjete kojima se osigurava da gospodarski subjekti imaju potrebne ljudske i tehničke resurse i iskustvo za obavljanje ugovora na odgovarajućoj razini kvalitete.

Javni naručitelji mogu osobito zahtijevati da gospodarski subjekti imaju dovoljnu količinu iskustva što se pokazuje odgovarajućim referencama iz ugovora koje su ranije izvršili. Javni naručitelj može pretpostaviti da neki gospodarski subjekt nema potrebnu stručnu sposobnost ako je taj javni naručitelj odredio da je gospodarski subjekt u sukobu interesa što može negativno utjecati na izvršenje ugovora.

U postupcima nabave za robu za koju su potrebni poslovi postavljanja ili ugradnje, usluge ili radovi, stručna sposobnost gospodarskih subjekata za pružanje usluga ili obavljanje instalacija ili poslova može se procijeniti u odnosu na njihove vještine, učinkovitost, iskustvo i pouzdanost.

5. Javni naručitelji dužni su naznačiti potrebne uvjete za sudjelovanje koji se mogu navesti kao najmanja razina sposobnosti, uz odgovarajuće načine dokazivanja, u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa.

Članak 59.

Europska jedinstvena dokumentacija o nabavi

1. U vrijeme dostavljanja zahtjeva za sudjelovanje ili ponuda, javni naručitelji dužni su prihvatiti europsku jedinstvenu dokumentaciju o nabavi (ESPD) koja se sastoji od ažurirane osobne izjave kao preliminarni dokaz umjesto potvrda koje izdaju tijela javne vlasti ili treće strane, a kojima se potvrđuje da relevantni gospodarski subjekt ispunjava bilo koji od sljedećih uvjeta:

- (a) ne nalazi se u jednoj od situacija iz članka 57. u kojoj gospodarski se gospodarski subjekti isključuju ili se mogu isključiti;
- (b) ispunjava odgovarajuće kriterije za odabir koji su određeni u skladu s člankom 58.;
- (c) prema potrebi, ispunjava objektivna pravila i kriterije koji su određeni u skladu s člankom 65.

Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnosti drugih subjekata, u skladu s člankom 63., ESPD također mora sadržavati podatke iz ovog stavka prvog podstavka koji se odnose na te subjekte.

ESPD se sastoji od službene izjave gospodarskog subjekta da nema relevantnih osnova za isključenje i/ili da je odgovarajući kriterij za odabir ispunjen te pruža relevantne informacije koje zahtijeva javni naručitelj. Osim toga, ESPD navodi tijelo javne vlasti ili treću stranu odgovornu za uspostavu popratnog dokumenta i sadrži službenu izjavu da će gospodarski subjekt, na zahtjev i bez odlaganja, moći dostaviti te popratne dokumente.

Ako javni naručitelj može dobiti popratne dokumente izravno, pristupanjem bazi podataka u skladu sa stavkom 5., ESPD mora sadržati i podatke koji su potrebni u tu svrhu, kao što je internetska adresa baze podataka, svi identifikacijski podaci i, prema potrebi, izjava o pristanku.

Gospodarski subjekti mogu ponovno koristiti ESPD koji se već koristio u prethodnom postupku nabave, pod uvjetom da potvrde da su podaci koji su u njoj sadržani ispravni.

2. ESPD se sastavlja na temelju standardnog obrasca. Komisija utvrđuje taj standardni obrazac pomoću provedbenih akata. Navedeni se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 91. stavka 3.

ESPD se dostavlja isključivo u elektroničkom obliku.

3. Neovisno o članku 94., Komisija preispituje praktičnu primjenu ESPD-a uzimajući u obzir tehnički razvoj baza podataka u državama članicama i izvješćuje o njemu Europski parlament i Vijeće do 18. travnja 2017.

Kada je potrebno, Komisija daje prijedloge za rješenja kojima se optimizira prekogranični pristup takvim bazama podataka te upotreba potvrda i atesta na unutarnjem tržištu.

4. Javni naručitelj može, u bilo kojem trenutku tijekom postupka, zahtijevati od ponuditelja i natjecatelja da dostave sve ili dijelove popratnih dokumenta ako je to potrebno za pravilno provođenje postupka.

Prije dodjele ugovora, javni naručitelj zahtijeva od ponuditelja kojemu je odlučio dodijeliti ugovor, osim kod ugovora koji se temelje na okvirnom sporazumu ako se takvi ugovori sklapaju u skladu s člankom 33. stavkom 3. ili člankom 33. stavkom 4. točkom (a), da podnese ažurne popratne dokumente u skladu s člankom 60. i, prema potrebi, člankom 62. Javni naručitelj može pozvati gospodarske subjekte da nadopune ili pojasne zaprimljene potvrde sukladno člancima 60.a i 62.

5. Neovisno o stavku 4., od gospodarskih subjekata neće se zahtijevati da dostave popratne dokumente ili drugu dokaznu dokumentaciju ako javni naručitelj ima mogućnost dobavljanja tih potvrda ili relevantnih podataka izravno, pristupanjem besplatnoj nacionalnoj bazi podataka u nekoj državi članici, kao što je nacionalni registar nabave, virtualni dosje poduzeća, elektronički sustav pohrane dokumenata ili pretkvalifikacijski sustav.

Neovisno o stavku 4., od gospodarskih subjekata neće se zahtijevati da dostave popratne dokumente ako javni naručitelj po dodjeli ugovora ili sklapanju okvirnog sporazuma, već posjeduje te dokumente.

Za potrebe prvog podstavka, države članice dužne su osigurati da baze podataka koje sadrže relevantne podatke o gospodarskim subjektima i koje su na raspolaganju njihovim javnim naručiteljima mogu biti na raspolaganju, pod istim uvjetima, i javnim naručiteljima iz ostalih država članica.

6. Države članice stavljaju na raspolaganje i ažuriraju u sustavu e-Certis potpuni popis baza podataka koje sadrže relevantne podatke o gospodarskim subjektima kojima mogu pristupiti javni naručitelji iz drugih država članica. Države članice dužne su, na zahtjev, priopćiti ostalim državama članice sve podatke vezane uz baze podataka iz ovog članka.

Članak 60.

Načini dokazivanja

1. Javni naručitelji mogu zahtijevati potvrde, izjave ili druge načine dokazivanja iz stavaka 2., 3. i 4. ovog članka i Priloga XII. kao dokaz za nepostojanje osnova za isključivanje iz članka 57. i za ispunjavanje kriterija za odabir sukladno članku 58.

Javni naručitelji ne smiju zahtijevati načine dokazivanja osim onih iz ovog članka i iz članka 62. Sukladno članku 63., gospodarski subjekti mogu se osloniti na bilo koji odgovarajući način kako bi dokazali javnom naručitelju da raspolažu potrebnim resursima.

2. Javni naručitelji dužni su prihvatiti sljedeće kao dovoljan dokaz da se niti jedan od slučajeva navedenih u članku 57. ne primjenjuje na gospodarski subjekt:

(a) što se tiče stavka 1. tog članka, prilaganje izvotka iz odgovarajućeg registra kao što je sudski registar ili, ako to nije moguće, jednakovrijednog dokumenta kojeg su izdale nadležne sudske ili upravne vlasti u državi članci ili zemlji podrijetla ili u zemlji u kojoj je nastanjen gospodarski subjekt i kojim se pokazuje da su ti uvjeti zadovoljeni;

(b) što se tiče stavka 2. i stavka 4. točke (b) tog članka, potvrdu koju izdaje nadležno tijelo u dotičnoj državi članici ili zemlji.

Ako dotična država članica ili zemlja ne izdaje takve dokumente ili potvrde, ili ako oni ne obuhvaćaju sve slučajeve navedene u stavcima 1. i 2. i stavku 4. točki (b) članka 57., oni mogu biti zamijenjeni izjavom pod prisegom ili, u državi članici ili zemlji u kojoj nema odredbi koje se tiču izjava pod prisegom, svečanom izjavom od strane dotične osobe ispred nadležne sudske ili upravne vlasti, bilježnika ili nadležnog strukovnog ili trgovinskog tijela u državi članici ili zemlji podrijetla ili u državi članici ili zemlji poslovnog nastana gospodarskog subjekta.

Država članica dužna je, prema potrebi, izdati službenu izjavu u kojoj se navodi da dokumenti ili potvrde iz ovog stavka nisu izdani ili da oni ne obuhvaćaju sve slučajeve iz članka 57. stavaka 1. i 2. i stavka 4. točke (b). Takve službene izjave moraju biti dostupne putem internetskog spremišta potvrda (e-Certis) iz članka 61.

3. Dokaz o ekonomskoj i financijskoj sposobnosti gospodarskog subjekta može, kao opće pravilo, biti pružen putem jedne ili više potvrda navedenih u Prilogu XII., dijelu I.

Ako, iz bilo kojeg opravdanog razloga, gospodarski subjekt nije u mogućnosti predočiti potvrde koje javni naručitelj zahtijeva, on može dokazati svoju ekonomsku ili financijsku sposobnost bilo kojim drugim dokumentom koji javni naručitelj smatra prikladnim.

4. Dokaz o tehničkim sposobnostima gospodarskih subjekata može se pružiti jednim ili više sredstava navedenih u Prilogu XII., dijelu II., u skladu s prirodom, količinom ili važnosti, i namjenom radova, robe ili usluga.

5. Države članice dužne su, na zahtjev, dostaviti drugim državama članicama sve informacije vezane uz osnove za isključivanje navedene u članku 57., pogodnost obavljanja profesionalne djelatnosti te financijske i tehničke sposobnosti ponuditelja iz članka 58. kao i sve podatke vezane uz načine dokazivanja iz ovog članka.

Članak 61.

Internetsko spremište potvrda (e-Certis)

1. Radi olakšavanja prekograničnog nadmetanja, države članice dužne su osigurati da se podaci vezani uz potvrde i druge oblike dokazne dokumentacije koji se unose sustav e-Certis koji je uspostavila Komisija stalno ažuriraju.

2. Javni naručitelji mogu koristiti sustav e-Certis te će tražiti prvenstveno one vrste potvrda ili oblika dokazne dokumentacije koji su obuhvaćeni sustavom e-Certis.

3. Komisija stavlja na raspolaganje sve jezične verzije ESPD-a u sustavu e-Certis.

Članak 62.

Norme osiguravanja kvalitete i norme upravljanja okolišem

1. Ako zahtijevaju prilaganje potvrda koje su izdala neovisna tijela, a koje potvrđuju sukladnost gospodarskog subjekta s određenim normama osiguranja kvalitete, uključujući o dostupnosti za osobe s invaliditetom, javni naručitelji navode sustave osiguravanja kvalitete koji se temelje na relevantnim serijama europskih normi koje su potvrdila akreditirana tijela. Moraju priznati jednakovrijedne potvrde tijela osnovanih u drugim državama članicama. Također moraju prihvatiti dokaze o jednakovrijednim mjerama osiguranja kvalitete ako dotični gospodarski subjekt nije mogao dobiti takve potvrde u relevantnom roku zbog razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu, pod uvjetom da gospodarski subjekt dokaže da su predložene mjere osiguranja kvalitete usklađene s potrebnim normama osiguranja kvalitete.

2. Ako javni naručitelji zahtijevaju prilaganje potvrda koje izdaju neovisna tijela, a kojima se potvrđuje sukladnost gospodarskog subjekta s određenim sustavima ili normama za upravljanje okolišem, oni će uputiti na sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (EMAS) Unije ili na druge sustave upravljanja okolišem koji se priznaju u skladu s člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 ili na norme upravljanja okolišem koje se temelje na odgovarajućim europskim ili međunarodnim normama akreditiranih tijela. Moraju priznati jednakovrijedne potvrde tijela osnovanih u drugim državama članicama.

Ako gospodarski subjekt evidentno nema pristup takvim potvdama, ili ih ne može pribaviti u relevantnom roku zbog razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu, javni naručitelj mora prihvatiti druge dokaze o mjerama upravljanja okolišem ako gospodarski subjekt dokaže da su te mjere jednakovrijedne onima u okviru primjenjivog sustava ili standarda upravljanja okolišem.

3. Države članice dužne su, na zahtjev, staviti na raspolaganje ostalim državama članicama, u skladu s člankom 86., sve podatke vezane uz dokumente koji su dostavljeni kao dokaz o sukladnosti s standardima kvalitete i okoliša iz stavaka 1. i 2.

Članak 63.

Oslanjanje na sposobnosti drugih subjekata

1. S obzirom na kriterije koji su vezani uz ekonomsku i financijsku sposobnost kako je određeno sukladno članku 58. stavku 3. i kriterije vezane uz tehničku i stručnu sposobnost kako je određeno sukladno članku 58. stavku 4., gospodarski subjekt može se osloniti, prema potrebi i za određeni ugovor, na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na to kakva je pravna narav veze između njih i njega. S obzirom na kriterije koji su vezani uz obrazovne i stručne kvalifikacije kako je

određeno u dijelu II. Prilogu XII. točki (f) ili na relevantno stručno iskustvo, gospodarski subjekti mogu se, međutim, osloniti samo na sposobnosti drugih subjekata ako će oni obaviti radove ili pružiti usluge kod kojih se traže te sposobnosti. Ako se gospodarski subjekt želi osloniti na sposobnosti drugih subjekata, mora dokazati javnom naručitelju da ima na raspolaganju potrebne resurse, na primjer, dostavljanjem obveze tih subjekata u tu svrhu.

Javni naručitelj dužan je, u skladu s člancima 59., 60. i 61., provjeriti ispunjavaju li subjekti čije sposobnosti namjerava iskoristiti gospodarski subjekt relevantne kriterije za odabir te postoje li osnove za isključenje sukladno članku 57. Javni naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt koji ne zadovoljava relevantni kriterij za odabir ili za koji postoji obvezujuća osnova za isključenje. Javni naručitelj može zahtijevati ili država članica može zahtijevati od njega da zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt za koji postoji neobvezujuća osnova za isključenje.

Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnosti drugih subjekata vezano uz kriterije koji se odnose na ekonomsku i financijsku sposobnost, naručitelji mogu zahtijevati da taj gospodarski subjekt i ti subjekti budu zajednički odgovorni za izvršenje ugovora.

Pod istim uvjetima, skupina gospodarskih subjekata navedena u članku 19. stavku 2. može se osloniti na sposobnost članova skupine ili drugih subjekata.

2. U slučaju ugovora o radovima, ugovora o uslugama i poslovima postavljanja ili ugradnje u kontekstu ugovora o nabavi robe, javni naručitelji mogu zahtijevati da određene kritične poslove obavlja izravno sam ponuditelj, ili ako ponudu dostavlja skupina gospodarskih subjekata iz članka 19. stavka 2., sudionik iz te skupine.

Članak 64.

Službeni popisi odobrenih gospodarskih subjekata i potvrđivanje od tijela osnovanih sukladno javnom ili privatnom pravu

1. Države članice mogu sastaviti ili održavati službene popise odobrenih izvođača, dobavljača ili pružatelja usluga ili predvidjeti potvrđivanje od tijela za potvrđivanje koja zadovoljavaju europske norme koje se odnose na potvrđivanje u smislu Priloga VII.

One su dužne obavijestiti Komisiju i druge države članice o adresi tijela za potvrđivanje ili tijela koje je odgovorno za službene popise, a na koju se trebaju slati prijave.

2. Države članice prilagođavaju uvjete za upis na službene popise iz stavka 1. i za izdavanje potvrda od strane tijela za potvrđivanje odredbama iz ovog odsjeka.

Države članice također prilagođavaju navedene uvjete članku 63. u pogledu prijava za upis koje podnose gospodarski subjekti koji pripadaju skupini i polažu prava na resurse koje im druga društva u skupini stavljaju na raspolaganje. U takvim slučajevima, ti subjekti moraju dokazati tijelu koje sastavlja službeni popis da će imati te resurse na raspolaganju tijekom razdoblja valjanosti potvrde kojom se potvrđuje njihov upis u službeni popis i da će tijekom tog istog razdoblja ta društva nastaviti ispunjavati uvjete kvalitativnog odabira koji su obuhvaćeni službenim popisom ili potvrdom na koju se subjekti oslanjaju za svoj upis.

3. Gospodarski subjekti koji su upisani u službene popise ili koji imaju potvrdu mogu, za svaki ugovor, podnijeti javnom naručitelju potvrdu o upisu koji je izdalo nadležno tijelo ili potvrdu koju je izdalo nadležno tijelo za potvrđivanje.

Te potvrde navode upućivanja koja su omogućila tim gospodarskim subjektima upisivanje u službeni popis ili dobivanje potvrde i klasifikaciju na tom popisu.

4. Potvrđeni upis na službene popise od strane nadležnih tijela ili potvrdu koju izdaje tijelo za potvrđivanje predstavlja pretpostavku o sposobnosti u pogledu uvjeta kvalitativnog odabira koje obuhvaća službeni popis ili potvrda.

5. Informacija koja se može zaključiti iz upisa u službene popise ili potvrde ne može se neopravdano dovesti u pitanje. Što se tiče uplate doprinosa za socijalno osiguranje i poreza, prilikom svake se dodjele ugovora od bilo kojeg upisanoga gospodarskog subjekta može zahtijevati dodatna potvrda.

Javni naručitelji drugih država članica primjenjuju stavak 3. i prvi podstavak ovog stavka samo u prilog gospodarskim subjektima sa sjedištem u državi članici koja vodi službenu listu.

6. Zahtijevanje dokaza za kriterije za kvalitativni odabir koji su obuhvaćeni službenim popisom ili potvrdom mora biti u skladu s člankom 60. i, prema potrebi, člankom 62. Za svaki upis gospodarskih subjekata drugih država članica na službeni popis ili za njihovo potvrđivanje neće se zahtijevati dodatni dokazi ili izjave osim onih koji se zahtijevaju od nacionalnih gospodarskih subjekata.

Gospodarski subjekti mogu u svakom trenutku zahtijevati upis na službeni popis ili izdavanje potvrde. U razumno kratkom razdoblju obavješćuje ih se o odluci tijela koje sastavlja službenu listu ili nadležnog tijela za potvrđivanje.

7. Od gospodarskih subjekata iz drugih država članica neće se zahtijevati takav upis ili potvrđivanje kako bi sudjelovali u javnom nadmetanju. Javni naručitelji priznaju jednakovrijednu potvrdu tijela osnovanih u drugim državama članicama. Također prihvaćaju druga jednakovrijedna dokazna sredstva.

8. Države članice dužne su, na zahtjev, staviti na raspolaganje ostalim državama članicama sve podatke vezane uz dokumente koji su dostavljeni kao dokaz da gospodarski subjekti ispunjavaju uvjete za upis u službeni popis odobrenih gospodarskih subjekata ili kao dokaz da gospodarski subjekti iz druge države članice imaju jednakovrijednu potvrdu.

Pododjeljak 2.

Smanjenje broja natjecatelja, ponuda i rješenja

Članak 65.

Smanjenje broja inače kvalificiranih natjecatelja koji će se pozvati na sudjelovanje

1. U ograničenim postupcima, natjecateljskim postupcima uz pregovore, postupcima natjecateljskog dijaloga i partnerstvima za inovacije, javni naručitelji mogu ograničiti broj natjecatelja koji udovoljavaju kriterijima za odabir i koje će pozvati na dostavu ponude ili na sudjelovanje u dijalogu, pod uvjetom da na raspolaganju imaju minimalan broj, u skladu sa stavkom 2., kvalificiranih natjecatelja.

2. U obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa javni naručitelji navode objektivne i nediskriminirajuće kriterije ili pravila koja namjeravaju primijeniti, minimalni broj natjecatelja koje namjeravaju pozvati i, prema potrebi, maksimalni broj.

U ograničenom postupku minimum je pet natjecatelja. U natjecateljskom postupku uz pregovore, postupku natjecateljskog dijaloga i partnerstvu za inovacije minimalno je broj natjecatelja je tri. U svakom slučaju broj pozvanih natjecatelja mora biti dovoljan da se osigura istinsko natjecanje.

Javni naručitelji pozivaju broj natjecatelja koji je najmanje jednak minimalnom broju. Ipak, ako je broj natjecatelja koji zadovoljavaju kriterije za odabir i minimalne razine sposobnosti iz članka 58. stavka 5. manji od minimalnog broja, javni naručitelj može nastaviti postupak pozivanjem natjecatelja s potrebnim sposobnostima. U kontekstu ovog istog postupka, javni naručitelj ne smije uključiti gospodarske subjekte koji nisu podnijeli zahtjev za sudjelovanje ili natjecatelje koji nemaju tražene sposobnosti.

Članak 66.

Smanjenje broja ponuda i rješenja

Ako se javni naručitelji koriste opcijom smanjenja broja ponuda o kojima se treba pregovarati, kako je predviđeno u članku 29. stavku 6., ili smanjenja broja rješenja koja se trebaju razmotriti kako je predviđeno u članku 30. stavku 4., čine to primjenjujući kriterije za odabir ponuda koji su navedeni u dokumentaciji o nabavi. U završnoj fazi, broj koji je utvrđen mora osigurati istinsko nadmetanje u onoj mjeri u kojoj postoji dovoljan broj ponuda, rješenja ili kvalificiranih natjecatelja.

Pododjeljak 3.

Dodjela ugovora

Članak 67.

Kriteriji za odabir ponude

1. Ne dovodeći u pitanje nacionalne zakone i druge propise o cijeni određene robe ili naknadi za određene usluge, javni naručitelji temelje dodjelu ugovora o javnoj nabavi na ekonomski najpovoljnijoj ponudi.

2. Ekonomski najpovoljnija ponuda sa stajališta javnog naručitelja utvrđuje se na temelju cijene ili troška, primjenom pristupa isplativosti, kao što je trošak životnog vijeka, u skladu s člankom 68., te može uključivati najbolji omjer između cijene i kvalitete, koji se ocjenjuje na temelju kriterija, uključujući kvalitativne, okolišne i/ili socijalne aspekte, povezani s predmetom dotičnog javnog ugovora. Ti kriteriji mogu obuhvaćati, na primjer:

- (a) kvaliteta, uključujući tehničku vrijednost, estetske i funkcionalne značajke, dostupnost, rješenje za sve korisnike, društvene, okolišne i inovativne značajke trgovanje i uvjete trgovanja;
- (b) organizacija, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažiranog na izvršenju određenog ugovora, ako kvaliteta angažiranog osoblja može značajno utjecati na razinu uspješnosti izvršenja ugovora; ili
- (c) usluga nakon prodaje i tehnička pomoć, uvjeti isporuke kao što su datum isporuke, proces isporuke i rok isporuke ili rok izvršenja.

Element troška može biti i u obliku fiksne cijene ili troška na temelju čega se gospodarski subjekti natječu samo po kriterijima kvalitete.

Države članice mogu odrediti da javni naručitelji ne smiju koristiti samo cijenu ili samo trošak kao jedini kriterij za dodjelu ili mogu ograničiti njihovu primjenu na određene kategorije javnih naručitelja ili određene vrste ugovora.

3. Smatra se da su kriteriji za odabir ponude povezani s predmetom javnog ugovora ako se odnose na radove, robu ili usluge koje se pružaju u okviru tog ugovora u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njihovog životnog vijeka, uključujući čimbenike obuhvaćene u:

- (a) određenom postupku proizvodnje, nabave ili trgovine tim radovima, robom ili uslugu; ili
- (b) određenom postupku za drugu fazu njihovog životnog vijeka,

i onda kada takvi čimbenici nisu dio njihovog materijalnog sadržaja.

4. Kriteriji za odabir ponude ne smiju dati neograničenu slobodu izbora tijelu javnom naručitelju. Oni moraju osigurati mogućnost učinkovitog nadmetanja te moraju biti popraćeni specifikacijama kojima se omogućuje učinkovita provjera informacija koje su pružili ponuditelji da bi se procijenilo u kojoj mjeri ponude udovoljavaju kriterijima za odabir ponuda. U slučaju dvojbe, javni naručitelji moraju učinkovito provjeriti točnost podataka i dokaza koje su dostavili ponuditelji.

5. Javni naručitelj mora navesti u dokumentaciji o nabavi relativni ponder koji dodjeljuje svakom kriteriju koji je odabran u svrhu određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, osim kada se on utvrđuje samo na temelju cijene.

Ti se ponderi mogu izraziti određivanjem raspona s odgovarajućom maksimalnom razlikom.

Ako ponderiranje nije moguće zbog objektivnih razloga, javni naručitelj navodi kriterije od najvažnijeg prema manje važnom.

Članak 68.

Trošak životnog vijeka

1. Trošak životnog vijeka obuhvaća, do relevantnog stupnja, sve sljedeće troškove ili dio sljedećih troškova tijekom životnog vijeka proizvoda, usluge ili radova:

- (a) troškove koje snosi javni naručitelj ili drugi korisnici kao što su:
 - i. troškovi nabave;
 - ii. troškovi uporabe kao što je potrošnja energije i drugih resursa;
 - iii. troškovi održavanja;
 - iv. troškovi kraja životnog vijeka kao što su troškovi prikupljanja i recikliranja;
- (b) troškove pripisane okolišnim vanjskim učincima povezanim s proizvodom, uslugom ili radovima tijekom njihovog životnog vijeka, ako se može odrediti i provjeriti njihova novčana vrijednost; takvi troškovi mogu uključivati troškove emisije stakleničnih plinova i emisije drugih zagađivača te ostale troškove zbog ublažavanja klimatskih promjena.

2. Ako javni naručitelji procjenjuju troškove korištenjem pristupa troškova životnog vijeka, u dokumentaciji o nabavi moraju navesti podatke koje trebaju dostaviti ponuditelji i metodu koju će javni naručitelj koristiti za određivanje troškova životnog vijeka na temelju tih podataka.

Metoda koja se koristi za procjenu troškova pripisanih okolišnim vanjskim učincima mora ispuniti sve sljedeće uvjete:

(a) temelji se na kriterijima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminirajući. Posebice, ako nije utvrđena za višekratnu ili trajnu uporabu, ne smije neopravdano davati prednost ili stavljati u nepovoljniji položaj određene gospodarske subjekte;

(b) dostupna je svim zainteresiranim stranama;

(c) tražene podatke mogu, uz razumno nastojanje, dostaviti prosječno pažljivi gospodarski subjekti, uključujući gospodarske subjekte iz trećih zemalja koje su članke GPA-a ili drugih međunarodnih sporazuma koji obvezuju Uniju.

3. Kada je zakonodavnom aktom Unije zajednička metoda za izračun troškova životnog vijeka postala obvezna, ta se zajednička metoda primjenjuje na procjenu troškova životnog vijeka.

Popis takvih zakonodavnih akata i, prema potrebi, delegiranih akata koji ih nadopunjuju nalazi se u Prilogu XIII. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 89. o ažuriranju tog popisa, ako je ažuriranje popisa potrebno zbog donošenja novog zakonodavstva kojim se zajednička metoda određuje kao obvezna ili se radi o stavljanju izvan snage ili izmjenama postojećih pravnih akata.

Članak 69.

Izuzetno niske ponude

1. Javni naručitelji zahtijevaju od gospodarskih subjekata da objasne cijenu ili trošak predložen u ponudi ako se čini da su ponude izuzetno niske s obzirom na radove, robu ili usluge.

2. Objašnjenja iz stavka 1. mogu se pogotovo odnositi na:

(a) ekonomičnost proizvodnog procesa, pružanja usluga ili u načinu gradnje;

(b) izabrana tehnička rješenja ili bilo koje iznimno povoljne uvjete dostupne ponuditelju za isporuku proizvoda ili usluga ili za izvođenje radova;

(c) originalnost radova, robe ili usluga koje nudi ponuditelj;

(d) usklađenost s obvezama iz članka 18. stavka 2.;

(e) usklađenost s obvezama iz članka 71.;

(f) mogućnost da ponuditelj dobije državnu potporu.

3. Javni naručitelj procjenjuje dostavljene podatke kroz savjetovanje s ponuditeljem. On može odbiti ponudu samo ako dostavljeni dokazi zadovoljavajuće ne objašnjavaju nisku predloženu razinu cijene ili troškova, uzimajući u obzir elemente iz stavka 2.

Javni naručitelji su dužni odbiti ponudu ako su utvrde da je ponuda izuzetno niska jer ne udovoljava primjenjivim obvezama iz članka 18. stavka 2.

4. Ako javni naručitelj utvrdi da je ponuda izuzetno niska zato što je ponuditelj primio državnu potporu, ponuda smije biti odbijena samo na temelju toga tek nakon savjetovanja s ponuditeljem, ako on nije u mogućnosti dokazati, u dostatnom roku određenom od strane javnog naručitelja, da je dotična potpora usklađena s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. UFEU-a. Ako javni naručitelj u tim okolnostima odbije ponudu, on o tome obavješćuje Komisiju.

5. Države članice dužne su, na zahtjev, pružiti drugim državama članicama putem administrativne suradnje sve podatke kojima raspolažu kao što su zakoni, propisi, kolektivni ugovori koji se općenito primjenjuju ili nacionalne tehničke norme koje se odnose na dostavljene dokaze i dokumente vezano uz podatke iz stavka 2.

POGLAVLJE IV.

Izvršenje ugovora

Članak 70.

Uvjeti za izvršenje ugovora

Javni naručitelji mogu odrediti posebne uvjete vezane za izvršenje ugovora, pod uvjetom da su oni povezani s predmetom ugovora u smislu članka 67. stavka 3. i navedeni u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji o nabavi. Ti uvjeti mogu uključivati gospodarske, okolišne, društvene aspekte ili one povezane s inovacijama i zaposlenošću.

Članak 71.

Podugovaranje

1. Poštovanje obveza iz članka 18. stavka 2. od strane podugovaratelja osigurava se odgovarajućom mjerom nadležnih nacionalnih tijela koja djeluju u okviru svoje odgovornosti i nadležnosti.

2. U dokumentaciji o nabavi javni naručitelj može zahtijevati, ili država članica može od njega tražiti da zahtijeva, da ponuditelj u svojoj ponudi navede dio ugovora koji namjerava dati u podugovor trećim stranama i sve predložene podugovaratelje.

3. Države članice mogu odrediti da, na zahtjev podugovaratelja i ako to dozvoljava priroda ugovora, javni naručitelj prenese dospjela plaćanja izravno na podugovaratelja za usluge, robu ili radove koje izvodi za gospodarski subjekt kojemu je dodijeljen javni ugovor (glavni ugovaratelj). Te mjere mogu uključivati odgovarajuće mehanizme koji glavnom ugovaratelju omogućuju ulaganje prigovora na neosnovana plaćanja. Aranžmani koji se odnose na način plaćanja navode se u dokumentaciji o nabavi.

4. Stavci 1. do 3. ne dovode u pitanje odgovornost glavnog ugovaratelja.

5. U slučaju ugovora o radovima i s obzirom na usluge koje se pružaju u prostoru pod izravnim nadzorom javnog naručitelja, nakon dodjele ugovora i najkasnije nakon što započne izvršenje ugovora, javni naručitelj zahtijeva od glavnog ugovaratelja da naznači javnom naručitelju ime, podatke za kontakt i zakonske predstavnike podugovaratelja uključenih u te radove ili usluge ako je to poznato u tom trenutku. Javni naručitelj od glavnog izvođača traži da obavijesti javnog naručitelja o svim promjenama u tim podacima za vrijeme trajanja ugovora, kao i o podacima koji se traže za sve nove podugovaratelje koje on naknadno uključi u te radove ili usluge.

Neovisno o prvom podstavku, države članice mogu propisati obvezu dostavljanja traženih podataka izravno glavnom ugovaratelju.

Ako je to potrebno u za potrebe ovog članka stavka 6. točke (b), uz tražene podatke mogu biti priložene osobne izjave podugovaratelja, kao što je navedeno u članku 59. Provedbene mjere sukladno stavku 8. ovog članka mogu određivati da podugovaratelji koji se uključe nakon dodjele ugovora dostavljaju potvrde i druge popratne dokumente umjesto osobne izjave.

Prvi se podstavak ne primjenjuje na dobavljače.

Javni naručitelji mogu proširiti ili od njih države članice mogu zahtijevati da prošire obveze navedene u prvom podstavku na primjerice:

- (a) ugovore o nabavi robe, na ugovore o uslugama osim onih koji se odnose na usluge koje se pružaju u prostorijama pod izravnim nadzorom javnog naručitelja ili na dobavljače uključene u ugovore o radovima ili uslugama;
- (b) podugovaratelje podugovaratelja glavnog ugovaratelja ili na subjekte koji se nalaze niže u podugovarateljskom lancu.

6. S ciljem izbjegavanja kršenja obveza iz članka 18. stavka 2., moguće je poduzeti odgovarajuće mjere, kao što su:

(a) Ako nacionalno pravo države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovaratelja i glavnog ugovaratelja, dotična država članica osigurava primjenu mjerodavnih pravila u skladu s uvjetima iz članka 18. stavka 2.

(b) Javni naručitelji mogu, u skladu s člancima 59., 60.a i 61., provjeriti ili od njih države članice mogu zatražiti da provjere postoji li osnova za isključenje podugovaratelja u skladu s člankom 57. U takvim slučajevima, javni naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni podugovaratelja za kojega je provjera pokazala da postoji obvezujuća osnova za isključenje. Javni naručitelj može zatražiti ili od njega država članica može zatražiti da gospodarski subjekt zamijeni podugovaratelja za kojega je provjera pokazala da postoji neobvezujuća osnova za isključenje.

7. Države članice mogu propisati stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava ili na nižoj razini u okviru nacionalnog prava o izravnim plaćanjima podugovarateljima, na primjer određivanjem izravnih plaćanja podugovarateljima, a da oni ne moraju sami zatražiti takva izravna plaćanja.

8. Države članice koje odluče propisati mjere u skladu sa stavcima 3., 5. ili 6. određuju, prema zakonu i drugim propisima te uzimajući u obzir pravo Unije, provedbene uvjete za te mjere. Pri tomu države članice mogu ograničiti njihovu primjenjivost, na primjer u odnosu na određene vrste ugovora, određene kategorije javnih naručitelja ili gospodarskih subjekata ili na određene iznose.

Članak 72.

Izmjena ugovora tijekom njegova trajanja

1. Ugovore i okvirne sporazume moguće je mijenjati bez novog postupka nabave u skladu s ovom Direktivom u svim sljedećim slučajevima:

(a) ako su izmjene, bez obzira na njihovu novčanu vrijednost, predviđene u prvotnoj dokumentaciji o nabavi putem jasnih, preciznih i nedvosmislenih revizijskih klauzula, koje mogu uključivati klauzule o izmjeni cijene, ili opcija. U tim klauzulama navodi se opseg i priroda mogućih izmjena ili opcija kao i uvjeti u kojima se mogu upotrijebiti. Njima se ne predviđaju izmjene ili opcije koje bi izmijenile ukupnu prirodu ugovora ili okvirnog sporazuma;

(b) za dodatne radove, usluge ili robu koju isporučuje početni ugovaratelj, koja se pokazala potrebnom i koja nije uključena u prvotnu nabavu, ako promjena ugovaratelja:

- i. nije moguća zbog gospodarskih ili tehničkih razloga, kao što su zahtjevi za međuzamjenjivošću i interoperabilnošću s postojećom opremom, uslugama ili instalacijama koje se nabavljaju u okviru prvotne nabave; i
- ii. prouzročila bi značajne poteškoće ili znatno udvostručavanje troškova za javnog naručitelja.

Međutim, bilo koje povećanje cijene ne smije biti veće od 50 % vrijednosti prvotnog ugovora. Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, to se ograničenje primjenjuje na vrijednost svake izmjene. Takve uzastopne izmjene ne smiju imati za cilj zaobilazanje ove Direktive;

(c) ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- i. do potrebe za izmjenom došlo je zbog okolnosti koje pažljivi javni naručitelj nije mogao predvidjeti;
- ii. izmjenom se ne mijenja cjelokupna priroda ugovora;
- iii. svako povećanje cijene nije veće od 50 % vrijednosti prvotnog ugovora ili okvirnog sporazuma. Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, to se ograničenje primjenjuje na vrijednost svake izmjene. Takve uzastopne izmjene ne smiju imati za cilj zaobilazanje ove Direktive;

(d) ako novi ugovaratelj zamjenjuje onoga kojemu je javni naručitelj prvotno dodijelio ugovor uslijed:

- i. nedvosmislene revizijske klauzule ili opcije u skladu s točkom (a);
- ii. općeg ili djelomičnog nasljeđivanja prvotnog ugovaratelja, nakon restrukturiranja poduzeća, uključujući preuzimanje, spajanje, stjecanje ili insolventnost, od strane drugog gospodarskog subjekta koji ispunjava prvotno utvrđene kriterije za kvalitativni odabir, pod uvjetom da to ne znači druge značajne izmjene ugovora te da nema za cilj zaobilazanje primjene ove Direktive; ili
- iii. u slučaju da sam javni naručitelj preuzme obveze glavnog ugovaratelja prema svojim podugovarateljima, ako je takva mogućnost predviđena u nacionalnom zakonodavstvu u skladu s člankom 71.;

(e) ako izmjene, bez obzira na njihovu vrijednost, nisu značajne u smislu stavka 4.

Javni naručitelji koji su izmijenili ugovor u slučajevima navedenima u točkama (b) i (c) ovog stavka objavljuju obavijest o tome

u *Službenom listu Europske unije*. Takva obavijest sadrži informacije navedene u Prilogu V. dijelu G i objavljuju se u skladu s člankom 51.

2. Nadalje, bez bilo kakve potrebe za provjerom jesu li ispunjeni uvjeti iz stavka 4. točaka od (a) do (d), ugovore je jednako moguće izmijeniti bez potrebe za novim postupkom nabave u skladu s ovom Direktivom, ako je vrijednost izmjene manja od sljedećih vrijednosti:

- i. od pragova iz članka 4.; i
- ii. od 10 % prvotne vrijednosti ugovora za ugovore o uslugama i nabavi robe i 15 % prvotne vrijednosti ugovora za ugovore o radovima.

Međutim, izmjena ne smije mijenjati cjelokupnu prirodu ugovora ili okvirnog sporazuma. Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, vrijednost se procjenjuje na temelju neto kumulativne vrijednosti uzastopnih izmjena.

3. U svrhu izračuna cijene iz ovog članka, stavka 2. i stavka 1. točaka (b) i (c), ažurirana je cijena referentna vrijednost kada ugovor uključuje klauzulu o indeksaciji.

4. Izmjena ugovora ili okvirnog sporazuma tijekom njegova trajanja smatra se značajnom u smislu stavka 1. točke (e), ako njome ugovor ili okvirni sporazum postaju značajno različiti po svojoj naravi od prvotno zaključenog. U svakom slučaju, ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., izmjena se smatra značajnom ako je ispunjen jedan ili više od sljedećih uvjeta:

- (a) izmjenom se unose uvjeti koji bi, da su bili dio prvotnog postupka nabave, dopustili prihvaćanje drugih natjecatelja od onih koji su prvotno odabrani ili prihvaćanje ponude različite od ponude koja je izvorno prihvaćena ili privlačenje dodatnih sudionika u postupak nabave;
- (b) izmjenom se mijenja gospodarska ravnoteža ugovora ili okvirnog sporazuma u korist ugovaratelja na način koji nije predviđen izvornim ugovorom ili okvirnim sporazumom;
- (c) izmjenom se značajno povećava opseg ugovora ili okvirnog sporazuma;
- (d) ako novi ugovaratelj zamijeni onoga kojemu je prvotno javni naručitelj dodijelio ugovor, osim u slučajevima navedenima u stavku 1. točki (d).

5. Novi postupak nabave zahtijeva se u skladu s ovom Direktivom za druge izmjene odredaba javnog ugovora ili okvirnog sporazuma za vrijeme njegovog trajanja, osim onih navedenih u stavicama 1. i 2.

Članak 73.**Raskid ugovora**

Države članice dužne su osigurati da javni naručitelji mogu, barem u sljedećim okolnostima i pod uvjetima koji su određeni primjenjivim nacionalnim pravom, raskinuti javni ugovor tijekom njegova trajanja ako:

- (a) ugovor je značajno izmijenjen, što bi zahtijevalo novi postupak nabave na temelju članka 72.;
- (b) u vrijeme dodjele ugovora ugovaratelj je bio u jednoj od situacija iz članka 57. stavka 1. te je stoga trebao biti isključen iz postupka nabave;
- (c) ugovor se nije trebao dodijeliti ugovaratelju u svjetlu ozbiljne povrede obveza prema Ugovorima i ovoj Direktivi, a koju je proglasio Sud Europske unije u postupku iz članka 258. UFEU-a.

GLAVA III.

POSEBNI REŽIMI NABAVE

POGLAVLJE I.

Društvene i druge posebne usluge**Članak 74.****Dodjela ugovora za društvene i druge posebne usluge**

Javni ugovori za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu XIV. dodjeljuju se u skladu s ovim poglavljem ako je vrijednost ugovora jednaka ili veća od praga navedenog u članku 4. točki (d).

Članak 75.**Objava obavijesti**

1. Javni naručitelji koji namjeravaju dodijeliti javni ugovor za usluge iz članka 74. obznanjuju svoju namjeru na bilo koji od sljedećih načina:

- (a) putem obavijesti o nadmetanju koja sadrži sve podatke iz Priloga V. dijela H u skladu sa standardnim obrascima iz članka 51.; ili
- (b) putem prethodne informacijske obavijesti koja se stalno objavljuje i sadrži podatke navedene u Prilogu V. dijelu I. Prethodna informacijska obavijest posebno se odnosi na vrste usluga koje će biti predmet ugovora koji će se dodijeliti. Njome se mora navesti da će se ugovori dodijeliti bez daljnje objave i pozvati zainteresirane gospodarske subjekte da iskažu svoj interes u pisanom obliku.

Međutim, prvi podstavak ne primjenjuje se ako se mogao koristiti pregovarački postupak bez prethodne objave, u skladu člankom 32. za dodjelu ugovora o javnim uslugama.

2. Javni naručitelji koji su dodijelili javni ugovor o uslugama iz članka 74. obznanjuju rezultate postupka nabave putem obavijesti o dodjeli ugovora koja sadrži podatke iz Priloga V. dijela J, u skladu sa standardnim obrascima iz članka 51. Oni, međutim, mogu grupirati takve obavijesti tromjesečno. U tom slučaju šalju grupirane obavijesti u roku 30 dana od završetka svakog kvartala.

3. Komisija utvrđuje standardne obrasce iz stavaka 1. i 2. ovog članka provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 89. stavka 2.

4. Obavijest iz ovog članka objavljuju se u skladu s člankom 51.

Članak 76.**Načela dodjele ugovora**

1. Države članice predviđaju nacionalna pravila za dodjelu ugovora koja podliježu ovom poglavlju kako bi se osiguralo da su javni naručitelji usklađeni s načelima transparentnosti i jednakog postupanja prema gospodarskim subjektima. Države članice imaju slobodu odrediti postupovna pravila koja će se primjenjivati ako ta pravila omogućuju javnim naručiteljima da uzmu u obzir posebnosti dotičnih usluga.

2. Države članice dužne su osigurati da javni naručitelji mogu uzeti u obzir potrebu za osiguranjem kvalitete, neprekidnosti, dostupnosti, raspoloživosti i sveobuhvatnosti usluga, posebne potrebe različitih kategorija korisnika, uključujući skupine u nepovoljnom položaju i ranjive skupine, sudjelovanje i osnaživanje korisnika te inovativnost. Države članice također mogu predvidjeti da se pružatelj usluga bira na temelju ponude koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete, uzimajući u obzir kriterije kvalitete i održivosti za društvene usluge.

Članak 77.**Rezervirani ugovori za određene usluge**

1. Države članice mogu odrediti da javni naručitelji mogu za organizacije rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima za dodjelu javnih ugovora isključivo za one zdravstvene, društvene i kulturne usluge iz članka 74., koje su obuhvaćene CPV oznakama 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, from 85000000-9 to 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Organizacija iz stavka 1. ispunjava sve sljedeće uvjete:

- (a) njezin je cilj ispunjavanje misije javnih usluga, povezane s pružanjem usluga iz stavka 1.;
- (b) dobit se ponovno ulaže kako bi se ostvario cilj organizacije. Ako se dobit raspodjeljuje ili preraspodjeljuje, to bi se trebalo temeljiti na načelu sudjelovanja;
- (c) upravljačke ili vlasničke strukture organizacije koja izvršava ugovor temelje se na vlasništvu zaposlenika ili načelima sudjelovanja ili zahtijevaju aktivno sudjelovanje zaposlenika, korisnika ili zainteresiranih strana; i
- (d) dotični javni naručitelj nije dodijelio organizaciji ugovor za dotične usluge u skladu s ovim člankom tijekom protekle tri godine.

3. Najdulje trajanje ugovora jest tri godine.

4. Poziv na nadmetanje mora upućivati na ovaj članak.

5. Neovisno o članku 92., Komisija ocjenjuje učinke ovog članka i izvješća Europskom parlamentu i Vijeću do 18. travnja 2019.

POGLAVLJE II.

Pravila kojima se uređuju projektni natječaji

Članak 78.

Područje primjene

Ovo se poglavlje primjenjuje na:

- (a) projektne natječaje organizirane kao dio postupka koji prethodi postupku dodjele ugovora o javnim uslugama;
- (b) projektne natječaje s nagradama ili isplatama sudionicima.

U slučajevima iz ovog članka prvog stavka točke (a), prag iz članka 4. izračunava se na temelju procijenjene vrijednosti bez PDV-a ugovora o javnim uslugama, uključujući moguće nagrade ili isplate sudionicima.

U slučajevima iz ovog članka prvog stavka točke (b), prag se odnosi na ukupni iznos nagrada i plaćanja, uključujući procijenjenu vrijednost bez PDV-a ugovora o javnim uslugama koji bi se kasnije mogli sklopiti na temelju članka 32. stavka 4. ako je javni naručitelj obznanio svoju namjeru da dodijeli takav ugovor u obavijesti o natječaju.

Članak 79.

Obavijesti

1. Javni naručitelji koji namjeravaju provesti projektni natječaj moraju obznaniti svoju namjeru putem obavijesti o natječaju.

Ako namjeravaju dodijeliti naknadni ugovor o uslugama prema članku 32. stavku 4., moraju to navesti u obavijesti o natječaju.

2. Javni naručitelji koji su proveli projektni natječaj šalju obavijest o rezultatima natječaja u skladu s člankom 51. i moraju biti u mogućnosti dokazati datum slanja objave.

Ako bi otkrivanje podataka o rezultatima natječaja ometalo provedbu zakona, bilo protivno javnom interesu, štetilo opravdanim tržišnim interesima određenog poduzeća, bilo javnog ili privatnog, ili ako bi moglo štetiti poštenom tržišnom natjecanju između pružatelja usluga, takvi se podaci mogu ne objaviti.

3. Obavijesti iz stavaka 1. i 2. ovog članka objavljuju se u skladu s člankom 51. stavcima 2. do 6. i člankom 52. One moraju uključivati podatke određene u Prilogu VI. dijelovima E i F u obliku standardnih obrazaca.

Komisija utvrđuje standardne obrasce provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 89. stavka 2.

Članak 80.

Pravila o organiziranju projektnih natječaja i odabiru sudionika

1. Prilikom organiziranja projektnih natječaja, javni naručitelji primjenjuju postupke koji su prilagođeni odredbama glave I. i ovog poglavlja.

2. Pristup sudionika projektnim natječajima ne smije se ograničavati:

(a) upućivanjem na područje ili dio područja države članice;

(b) tako da se, prema pravu države članice u kojoj se organizira natječaj, od njih zahtijeva da budu ili fizičke ili pravne osobe.

3. Ako su projektni natječaji ograničeni na ograničeni broj sudionika, javni naručitelji utvrđuju jasne i nediskriminirajuće uvjete odabira. U svakom slučaju, broj natjecatelja koji su pozvani na sudjelovanje mora biti dovoljan da se osigura istinsko tržišno natjecanje.

Članak 81.**Sastav ocjenjivačkog suda**

Ocjenjivački sud mora se sastojati isključivo od fizičkih osoba koje su neovisne o sudionicima u natječaju. Ako se od sudionika natječaja zahtijeva određena stručna kvalifikacija, najmanje trećina članova ocjenjivačkog suda mora imati takvu ili jednakovrijednu kvalifikaciju.

Članak 82.**Odluke ocjenjivačkog suda**

1. Ocjenjivački sud mora biti samostalan u svojim odlukama ili mišljenjima.
2. Planove i projekte koje su dostavili natjecatelji ocjenjivački sud dužan je razmatrati anonimno i isključivo na temelju kriterija navedenih u obavijesti o natječaju.
3. Ocjenjivački sud dužan je bilježiti svoje rangiranje projekata u izvješću koje potpisuju njegovi članovi i koje je izrađeno prema odlikama svakog projekta, uključujući svoje napomene i sve točke koje je potrebno pojasniti.
4. Anonimnost se mora poštovati sve dok ocjenjivački sud ne donese svoje mišljenje ili odluku.
5. Natjecatelji se mogu pozvati, ako je potrebno, da odgovore na pitanja koja je ocjenjivački sud zabilježio u zapisniku kako bi se pojasnili bilo koji aspekti projekata.
6. O dijalogu između članova ocjenjivačkog suda i natjecatelja sastavlja se potpuni zapisnik.

GLAVA IV.

UPRAVLJANJE

Članak 83.**Provedba**

1. Kako bi se učinkovito osigurala točna i djelotvorna provedba, države članice osiguravaju da barem zadatke koji su navedeni u ovom članku obavljaju jedno ili više tijela, organa ili struktura. One obavješćuju Komisiju o svim tijelima, organima ili strukturama koje su nadležne za te zadatke.
2. Države članice dužne su osigurati nadzor nad primjenom pravila o javnoj nabavi.

Ako nadzorna tijela ili strukture uoče, na vlastitu inicijativu ili po zaprimanju informacija, određena kršenja ili systemske probleme, ovlaštena su za obavješćivanje nacionalnih revizorskih tijela, sudova ili drugih odgovarajućih tijela ili struktura kao što su javni pravobranitelji, nacionalni parlamenti ili njihovi odbori, o tim problemima.

3. Rezultati aktivnosti nadzora u skladu sa stavkom 2. dostupni su javnosti putem odgovarajućih sredstava obavješćivanja. Ti su rezultati također dostupni Komisiji. Na primjer, mogu biti uključeni u izvješća o nadzoru iz drugog podstavka ovog stavka.

Do 18. travnja 2017., a nakon toga svake tri godine, države članice dostavljaju Komisiji izvješće o nadzoru koje obuhvaća, ovisno o slučaju, podatke o najučestalijim uzrocima pogrešne primjene ili pravne nesigurnosti, uključujući moguće strukturne ili opetovane probleme u primjeni pravila, o razini sudjelovanja malih i srednjih poduzeća (SME) u javnoj nabavi te o sprečavanju, utvrđivanju i odgovarajućem izvještavanju o slučajevima prijave u javnoj nabavi, korupciji, sukobu interesa i drugim ozbiljnim nepravilnostima.

Komisija može, najviše svake treće godine, zahtijevati od država članica da dostave podatke o praktičnoj provedbi nacionalnih strateških politika nabave.

Za potrebe ovog stavka i stavka 4. ovog članka, mala i srednja poduzeća smatraju se onima definiranim u Preporuci Komisije 2003/361/EZ ⁽¹⁾.

Na temelju zaprimljenih podataka u skladu s ovim stavkom, Komisija redovito izdaje izvješće o provedbi i najboljoj praksi nacionalnih politika nabave na unutarnjem tržištu.

4. Države članice osiguravaju da:

(a) su informacije i smjernice za tumačenje i primjenu prava Unije za javnu nabavu dostupne bez naknade kako bi pomogle javnim naručiteljima i gospodarskim subjektima, posebice malim i srednjim poduzećima, u pravilnoj primjeni pravila Unije za javnu nabavu; te

(b) da pomoć bude dostupna javnim naručiteljima s obzirom na planiranje i provođenje postupaka nabave.

5. Države članice, ne dovodeći u pitanje opće postupke i radne metode koje je za svoje komunikaciju i kontakte s državama članicama uspostavila Komisija, određuju referentno mjesto za suradnju s Komisijom na području primjene zakonodavstva o javnoj nabavi.

6. Javni naručitelji dužni su, barem tijekom trajanja ugovora, čuvati preslike svih sklopljenih ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od:

⁽¹⁾ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća, (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

(a) 1 000 000 EUR u slučaju ugovora o javnoj nabavi robe ili ugovora o javnim uslugama;

(b) 10 000 000 EUR u slučaju ugovora o javnim radovima.

Javni naručitelji dužni su omogućiti pristup tim ugovorima; međutim, pristup određenim dokumentima ili podacima može se uskratiti u mjeri i uz uvjete koji su predviđeni primjenjivim pravilima Unije ili nacionalnim pravilima o pristupu dokumentima i zaštiti podataka.

Članak 84.

Pojedinačna izvješća o postupcima za dodjelu ugovora

1. Za svaki ugovor ili okvirni sporazum koji je obuhvaćen ovom Direktivom te svaki put kada se uspostavi dinamički sustav nabave, javni naručitelji sastavljaju pisano izvješće koje sadrži najmanje sljedeće:

(a) naziv i adresu javnog naručitelja, predmet i vrijednost ugovora, okvirnog sporazuma ili dinamičkog sustava nabave;

(b) prema potrebi, rezultate kvalitativnog odabira i/ili smanjenje broja u skladu s člancima 65. i 66., i to:

i. imena odabranih natjecatelja ili ponuditelja i razloge njihova odabira;

ii. imena odbijenih natjecatelja ili ponuditelja i razloge njihova odbijanja;

(c) razloge za odbijanje ponuda za koje se smatra da su izuzetno niske;

(d) ime uspješnog ponuditelja i razloge zašto je njegova ponuda odabrana i, ako je poznato, dio ugovora ili okvirnog sporazuma koji uspješni ponuditelj namjerava dati u podugovor trećim strankama; te ako je to u tom trenutku poznato, imena podugovaratelja glavnog ugovaratelja, ako oni postoje;

(e) za natjecateljske postupke uz pregovore i natjecateljske dijaloge, okolnosti utvrđene u članku 26. koje opravdavaju korištenje tih postupaka;

(f) za pregovaračke postupke bez prethodne objave, okolnosti iz članka 32. koje opravdavaju korištenje tog postupka;

(g) prema potrebi, razloge za odluku javnog naručitelja da ne dodijeli ugovor ili okvirni sporazum ili ne uspostavi dinamički sustav nabave;

(h) prema potrebi, razloge zašto su korišteni načini komunikacije za podnošenje ponudarazličiti od elektroničkih;

(i) kad je primjenjivo, otkrivene sukobe interesa i poduzete naknadne mjere.

Ovo izvješće neće se zahtijevati za ugovore koji se temelje na okvirnim ugovorima ako su oni zaključeni u skladu s člankom 33. stavkom 3. ili člankom 33. stavkom 4. točkom (a).

Ako obavijest o dodjeli ugovora sastavljenog u skladu s člankom 50. ili člankom 75. stavkom 2. sadrži podatke koji se zahtijevaju u ovom stavku, javni naručitelji mogu uputiti na tu obavijest.

2. Javni naručitelji dokumentiraju tijekom svih postupaka nabave, bez obzira na to provode li se elektroničkim putem. U tu svrhu, dužni su osigurati da čuvaju dostatnu dokumentaciju za opravdanje odluka koje se donose u svim fazama postupka nabave, kao što je dokumentacija o komunikaciji s gospodarskim subjektima i internim mišljenjima, pripremi dokumentacije o nabavi, o dijalogu i pregovorima ako ih je bilo, odabiru i dodjeli ugovora. Dokumentacija se čuva barem tri godine od dana dodjele ugovora.

3. O izvješću ili njegovim glavnim elementima obavješćuje se Komisija ili nadležna tijela, organi ili strukture iz članka 83., na njihov zahtjev.

Članak 85.

Nacionalno izvještavanje i statistički podaci

1. Komisija provjerava kvalitetu i cjelovitost podataka koji se mogu izdvojiti iz obavijesti iz članaka 48., 49., 4850 75. i 79. i koji se objavljuju u skladu s Prilogom VIII.

Ako kvaliteta i cjelovitost podataka iz prvog podstavka ovog stavka nije u skladu s obvezama iz članka 48. stavka 1., članka 49., članka 50. stavka 1., članka 75. stavka 2. i članka 79. stavka 3., Komisija zahtijeva dodatne informacije od dotične države članice. Dotična država članica dužna je u razumnom roku dostaviti nedostatne statističke podatke koje zahtijeva Komisija.

2. Do 18. travnja 2017., a nakon toga svake tri godine, države članice prosljeđuju Komisiji statističko izvješće o nabavi koja bi bila obuhvaćena ovom Direktivom ako bi njena vrijednost premašila relevantni prag utvrđen u članku 4., uz navođenje procjene ukupne zbirne vrijednosti takve nabave tijekom dotičnog razdoblja. Ta procjena može se osobito temeljiti na podacima koji su dostupni prema nacionalnim zahtjevima za objavu ili prema procjenama zasnovanim na uzorcima.

To se izvješće može uključiti u izvješće iz članka 83. stavka 3.

3. Države članice stavljaju na raspolaganje Komisiji podatke o svojoj institucionalnoj organizaciji vezanoj uz primjenu, praćenje i provedbu ove Direktive, kao i o nacionalnim inicijativama usmjerenim na osiguravanje smjernica za provedbu ili pomoć u provedbi pravila Unije o javnoj nabavi ili na odgovaranje na izazove koji se pojavljuju u primjeni tih pravila.

Ti se podaci mogu uključiti u izvješće iz članka 83. stavka 3.

Članak 86.

Administrativna suradnja

1. Države članice si međusobno pomažu i uvode mjere za učinkovitu suradnju kako bi se osigurala razmjena podataka o pitanjima iz članaka 42., 43., 44., 57., 59., 60., 62., 64. i 69. One osiguravaju povjerljivost podataka koje razmjenjuju.

2. Nadležna tijela svih dotičnih država članica razmjenjuju podatke u skladu s pravilima o zaštiti osobnih podataka iz Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

3. Kako bi se ispitala prikladnost korištenja Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (IMI), uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1024/2012 u svrhu razmjene podataka obuhvaćenih ovom Direktivom, mora se pokrenuti pilot-projekt do 18. travnja 2015.

GLAVA V.

DELEGIRANE OVLAŠTI, PROVEDBENE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 87.

Izvršavanje ovlasti

1. Ovlašti za donošenje delegiranih akata dodjeljuju se Komisiji podložno uvjetima utvrđenim u ovom članku.

2. Ovlašti za donošenje delegiranih akata iz članaka 6., 22., 23., 56. i 68. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno razdoblje počevši od 17. travnja 2014.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članaka 6., 22., 23., 56. i 68. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

⁽²⁾ Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen na temelju članaka 6., 22., 23., 56. i 68. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav progovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 88.

Hitni postupak

1. Delegirani akti doneseni na temelju ovog članka odmah stupaju na snagu i primjenjuju se sve dok god nema protivljenja u skladu sa stavkom 2. U priopćenju Europskom parlamentu i Vijeću o delegiranom aktu navode se razlozi za korištenje hitnog postupka.

2. Europski parlament ili Vijeće mogu uložiti prigovor na delegirani akt u skladu s postupkom iz članka 87. stavka 5. U takvom slučaju Komisija dotični akt stavlja akt izvan snage odmah nakon što je Europskog parlament ili Vijeće obavijeste o svojoj odluci o ulaganju prigovora.

Članak 89.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Savjetodavni odbor za javnu nabavu osnovan Odlukom Vijeća 71/306/EEZ ⁽³⁾. Taj odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri pozivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri pozivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 90.

Prenošenje i prijelazne odredbe

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 18. travnja 2016. One Komisiji bez odlaganja dostavljaju tekst navedenih mjera.

⁽³⁾ Odluka Vijeća 71/306/EEZ od 26. srpnja 1971. o osnivanju Savjetodavnog odbora za ugovore o javnim radovima (SL L 185, 16.8.1971., str. 15.).

2. Neovisno o stavku 1. ovog članka, države članice mogu odgoditi primjenu članka 22. stavka 1. do 18. listopada 2018., osim gdje je obvezno korištenje elektroničkih načina u skladu s člancima 34., 35. ili 36., člankom 37. stavkom 3., člankom 51. stavkom 2. ili člankom 53.

Neovisno o stavku 1.a ovog članka, države članice mogu odgoditi primjenu članka 22. stavka 1.a za središnja tijela za nabavu do 18. travnja 2017.

Ako država članica odluči odgoditi primjenu članka 22. stavka 1., ta država članica predviđa da javni naručitelji mogu odabrati između sljedećih načina komunikacije za svu komunikaciju i razmjenu informacija:

- (a) elektroničkim načinima u skladu s člankom 22.;
- (b) poštom ili putem druge odgovarajuće kurirske službe;
- (c) faksom;
- (d) kombinacijom navedenih načina.

3. Neovisno o stavku 1. ovog članka, države članice mogu odgoditi primjenu članka 59. stavka 2. drugog podstavka do 18. travnja 2018.

4. Neovisno o stavku 1. ovog članka, države članice mogu odgoditi primjenu članka 59. stavka 5. drugog podstavka do 18. listopada 2018.

5. Neovisno o stavku 1. ovog članka, države članice mogu odgoditi primjenu članka 61. stavka 2. do 18. listopada 2018.

6. Kada države članice donose mjere iz stavaka od 1. do 5., te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

7. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donose u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 91.

Stavljanja izvan snage

Direktiva 2004/18/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od 18. travnja 2016.

Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu XV.

Članak 92.

Preispitivanje

Komisija preispituje gospodarske učinke na unutarnje tržište, osobito u vezi s čimbenicima kao što su prekogranična dodjela ugovora i transakcijski troškovi, a koji su posljedica primjene pragova koji su utvrđeni člankom 4., i o njima izvješćuje Europski parlament i Vijeće do 18. travnja 2019.

Komisija, ako je to moguće i primjereno, razmatra predlaganje povećanja iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u tijekom sljedećeg kruga pregovora. U slučaju bilo kakve promjene iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u, izvješće je prema potrebi popraćeno prijedlogom pravnog akta kojim se mijenjaju pragovi određeni u ovoj Direktivi.

Članak 93.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 94.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 26. veljače 2014.

Za Europski parlament

Predsjednik

M. SCHULZ

Za Vijeće

Predsjednik

D. KOURKOULAS

PRILOG I.

TIJELA SREDIŠNJE DRŽAVE

BELGIJA

1. Services publics fédéraux (ministarstva):	1. Federale Overheidsdiensten (ministarstva):
SPF Chancellerie du Premier Ministre;	FOD Kanselarij van de Eerste Minister;
SPF Personnel et Organisation;	FOD Kanselarij Personeel en Organisatie;
SPF Budget et Contrôle de la Gestion;	FOD Budget en Beheerscontrole;
SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict);	FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict);
SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement;	FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;
SPF Intérieur;	FOD Binnenlandse Zaken;
SPF Finances;	FOD Financiën;
SPF Mobilité et Transports;	FOD Mobiliteit en Vervoer;
SPF Emploi, Travail et Concertation sociale;	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg
SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale;	FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid
SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement;	FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
SPF Justice;	FOD Justitie;
SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie;	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie;
Ministère de la Défense;	Ministerie van Landsverdediging;
Service public de programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté et Economie sociale;	Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedsbestrijding en sociale Economie;
Service public fédéral de Programmation Développement durable;	Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling;
Service public fédéral de Programmation Politique scientifique;	Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid;
2. Régie des Bâtiments;	2. Regie der Gebouwen;
Office national de Sécurité sociale;	Rijksdienst voor sociale Zekerheid;
Institut national d'Assurance sociales pour travailleurs indépendants	Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen;
Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité;	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering;
Office national des Pensions;	Rijksdienst voor Pensioenen;
Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité;	Hulpkas voor Ziekte-en Invaliditeitsverzekering;
Fond des Maladies professionnelles;	Fonds voor Beroepsziekten;
Office national de l'Emploi;	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

BUGARSKA

Администрация на Народното събрание

Администрация на Президента

Администрация на Министерския съвет

Конституционен съд

Българска народна банка

Министерство на външните работи

Министерство на вътрешните работи

Министерство на държавната администрация и административната реформа

Министерство на извънредните ситуации

Министерство на земеделието и храните

Министерство на здравеопазването

Министерство на икономиката и енергетиката

Министерство на културата

Министерство на образованието и науката

Министерство на околната среда и водите

Министерство на отбраната

Министерство на правосъдието

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Министерство на транспорта

Министерство на труда и социалната политика

Министерство на финансите

Državne agencije, državne komisije, izvršne agencije i druga državna tijela uspostavljena zakonom ili odlukom Vijeća ministara čija je uloga povezana s obnašanjem izvršnih ovlasti:

Агенция за ядрено регулиране

Висшата атестационна комисия

Държавна комисия за енергийно и водно регулиране

Държавна комисия по сигурността на информацията

Комисия за защита на конкуренцията

Комисия за защита на личните данни

Комисия за защита от дискриминация

Комисия за регулиране на съобщенията

Комисия за финансов надзор

Патентно ведомство на Република България

Сметна палата на Република България

Агенция за приватизация

Агенция за следприватизационен контрол

Български институт по метрология

Държавна агенция „Архиви“

Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“

Държавна агенция „Национална сигурност“

Държавна агенция за бежанците

Държавна агенция за българите в чужбина
Държавна агенция за закрила на детето
Държавна агенция за информационни технологии и съобщения
Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
Държавна агенция за младежта и спорта
Държавна агенция по горите
Държавна агенция по туризма
Държавна комисия по стоковите борси и тържища
Институт по публична администрация и европейска интеграция
Национален статистически институт
Национална агенция за оценяване и акредитация
Националната агенция за професионално образование и обучение
Национална комисия за борба с трафика на хора
Агенция „Митници“
Агенция за държавна и финансова инспекция
Агенция за държавни вземания
Агенция за социално подпомагане
Агенция за хората с увреждания
Агенция по вписванията
Агенция по геодезия, картография и кадастър
Агенция по енергийна ефективност
Агенция по заетостта
Агенция по обществени поръчки
Българска агенция за инвестиции
Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“
Дирекция „Материално-техническо осигуряване и социално обслужване“ на Министерство на вътрешните работи
Дирекция „Оперативно издирване“ на Министерство на вътрешните работи
Дирекция „Финансово-ресурсно осигуряване“ на Министерство на вътрешните работи
Дирекция за национален строителен контрол
Държавна комисия по хазарта
Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“
Изпълнителна агенция „Борба с градушките“
Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“
Изпълнителна агенция „Военни клубове и информация“
Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
Изпълнителна агенция „Държавна собственост на Министерството на отбраната“
Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“
Изпълнителна агенция „Изпитвания и контролни измервания на въоръжение, техника и имущества“
Изпълнителна агенция „Морска администрация“
Изпълнителна агенция „Национален филмов център“
Изпълнителна агенция „Пристанищна администрация“

Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав”
Изпълнителна агенция „Социални дейности на Министерството на отбраната”
Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози
Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия
Изпълнителна агенция по лекарствата
Изпълнителна агенция по лозата и виното
Изпълнителна агенция по околна среда
Изпълнителна агенция по почвените ресурси
Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството
Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
Изпълнителна агенция по трансплантация
Изпълнителна агенция по хидромелиорации
Комисията за защита на потребителите
Контролно-техническата инспекция
Национален център за информация и документация
Национален център по радиобиология и радиационна защита
Национална агенция за приходите
Национална ветеринарномедицинска служба
Национална служба „Полиция”
Национална служба „Пожарна безопасност и защита на населението”
Национална служба за растителна защита
Национална служба за съвети в земеделието
Национална служба по зърното и фуражите
Служба „Военна информация”
Служба „Военна полиция”
Фонд „Републиканска пътна инфраструктура”
Авиоотряд 28

ČEŠKA

Ministerstvo dopravy
Ministerstvo financí
Ministerstvo kultury
Ministerstvo obrany
Ministerstvo pro místní rozvoj
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ministerstvo spravedlnosti
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Ministerstvo vnitra
Ministerstvo zahraničních věcí
Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo životního prostředí
Poslanecká sněmovna PČR
Senát PČR
Kancelář prezidenta
Český statistický úřad
Český úřad zeměměřičský a katastrální
Úřad průmyslového vlastnictví
Úřad pro ochranu osobních údajů
Bezpečnostní informační služba
Národní bezpečnostní úřad
Česká akademie věd
Vězeňská služba
Český báňský úřad
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Správa státních hmotných rezerv
Státní úřad pro jadernou bezpečnost
Česká národní banka
Energetický regulační úřad
Úřad vlády České republiky
Ústavní soud
Nejvyšší soud
Nejvyšší správní soud
Nejvyšší státní zastupitelství
Nejvyšší kontrolní úřad
Kancelář Veřejného ochránce práv
Grantová agentura České republiky
Státní úřad inspekce práce
Český telekomunikační úřad

DANSKA

Folketinget

Rigsrevisionen

Statsministeriet

Udenrigsministeriet

Beskæftigelsesministeriet

5 styrelser og institutioner (pet agencija i ustanova)

Domstolsstyrelsen

Finansministeriet

5 styrelser og institutioner (pet agencija i ustanova)

Forsvarsministeriet

5 styrelser og institutioner (pet agencija i ustanova)

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut (nekolico agencija i ustanova, uključujući Statens Serum Institut)

Justitsministeriet

Rigspolitichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser (načelnik policije, javni tužitelj, jedan direktorat i nekolico agencija)

Kirkeministeriet

10 stiftsøvrigheder (deset biskupijskih tijela)

Kulturministeriet — Ministarstvo kulture

4 styrelser samt et antal statsinstitutioner (četiri odjela i nekolico ustanova)

Miljøministeriet

5 styrelser (pet agencija)

Ministeriet for Flygtninge, Invandrere og Integration

1 styrelse (jedna agencija)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

4 direktorater og institutioner (četiri direktorata i ustanova)

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger (nekolico agencija i ustanova, uključujući Državni laboratorij Risø te Danske državne urede za istraživanje i obrazovanje)

Skatteministeriet

1 styrelse og institutioner (jedna agencija i nekolico ustanova)

Velfærdsministeriet

3 styrelser og institutioner (tri agencije i nekolico ustanova)

Transportministeriet

7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonsortiet (sedam agencija i ustanova, uključujući Øresundsbrokonsortiet)

Undervisningsministeriet

3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner (tri agencije, četiri obrazovne ustanove, pet drugih ustanova)

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Adskilligestyrelser og institutioner (nekolico agencija i ustanova)

Klima- og Energiministeriet

3 styrelse og institutioner (tri agencije i ustanove)

NJEMAČKA

Auswärtiges Amt

Bundeskanzleramt

Bundesministerium für Arbeit und Soziales

Bundesministerium für Bildung und Forschung

Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz

Bundesministerium der Finanzen

Bundesministerium des Innern (samo građanska dobra)
Bundesministerium für Gesundheit
Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend
Bundesministerium der Justiz
Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung
Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung
Bundesministerium der Verteidigung (isključujući robu vojne namjene)
Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

ESTONIJA

Vabariigi Presidendi Kantslei;
Eesti Vabariigi Riigikogu;
Eesti Vabariigi Riigikohus;
Riigikontroll;
Õiguskantsler;
Riigikantslei;
Rahvusrhüüv;
Haridus- ja Teadusministeerium;
Justiitsministeerium;
Kaitseministeerium;
Keskkonnaministeerium;
Kultuuriministeerium;
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium;
Põllumajandusministeerium;
Rahandusministeerium;
Siseministeerium;
Sotsiaalministeerium;
Välisministeerium;
Keeleinspeksioon;
Riigiprokuratuur;
Teabeamet;
Maa-amet;
Keskkonnainspeksioon;
Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus;
Muinsuskaitseamet;
Patendiamet;
Tarbijakaitseamet;
Riigihangete Amet;
Taimetoodangu Inspeksioon;
Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet;
Veterinaar- ja Toiduamet
Konkurentsiamet;

Maksu –ja Tolliamet;
Statistikaamet;
Kaitsepolitseiamet;
Kodakondsus- ja Migratsiooniamet;
Piirivalveamet;
Politseiamet;
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut;
Keskkriminaalpolitsei;
Päästeamet;
Andmekaitse Inspeksioon;
Ravimiamet;
Sotsiaalkindlustusamet;
Tööturuamet;
Tervishoiuamet;
Tervisekaitseinspeksioon;
Tööinspeksioon;
Lennuamet;
Maanteeamet;
Veeteede Amet;
Julgestuspolitsei;
Kaitseressurside Amet;
Kaitseväge Logistikakeskus;
Tehnilise Järelevalve Amet.

IRSKA

President's Establishment
Houses of the Oireachtas — [Parlament]
Department of the Taoiseach — [predsjednik Vlade]
Central Statistics Office
Ministarstvo financija
Office of the Comptroller and Auditor General
Office of the Revenue Commissioners
Office of Public Works
State Laboratory
Office of the Attorney General
Office of the Director of Public Prosecutions
Valuation Office
Office of the Commission for Public Service Appointments
Public Appointments Service
Office of the Ombudsman
Chief State Solicitor's Office
Department of Justice, Equality and Law Reform

Courts Service

Prisons Service

Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests

Department of the Environment, Heritage and Local Government

Department of Education and Science

Department of Communications, Energy and Natural Resources

Department of Agriculture, Fisheries and Food

Department of Transport

Department of Health and Children

Department of Enterprise, Trade and Employment

Department of Arts, Sports and Tourism

Department of Defence

Department of Foreign Affairs

Department of Social and Family Affairs

Department of Community, Rural and Gaeltacht — [regije u kojima se govori gelski jezik] Affairs

Arts Council

National Gallery.

GRČKA

Υπουργείο Εσωτερικών;

Υπουργείο Εξωτερικών

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών;

Υπουργείο Ανάπτυξης;

Υπουργείο Δικαιοσύνης;

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων;

Υπουργείο Πολιτισμού;

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης;

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων;

Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας;

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών;

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων;

Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής;

Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης;

Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας;

Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης;

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς;

Γενική Γραμματεία Ισότητας;

Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων;

Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού;

Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας;

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας;
Γενική Γραμματεία Αθλητισμού;
Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων;
Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος;
Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας;
Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας;
Εθνικό Τυπογραφείο;
Γενικό Χημείο του Κράτους;
Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας;
Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών;
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης;
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης;
Πανεπιστήμιο Αιγαίου;
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων;
Πανεπιστήμιο Πατρών;
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας;
Πολυτεχνείο Κρήτης;
Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων;
Αιγινήτειο Νοσοκομείο;
Αρεταίειο Νοσοκομείο;
Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης;
Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού;
Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων;
Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων;
Γενικό Επιτελείο Στρατού;
Γενικό Επιτελείο Ναυτικού;
Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας;
Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας;
Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων;
Υπουργείο Εθνικής Άμυνας;
Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

ŠPANJOLSKA

Presidencia de Gobierno

Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación

Ministerio de Justicia

Ministerio de Defensa

Ministerio de Economía y Hacienda

Ministerio del Interior

Ministerio de Fomento

Ministerio de Educación, Política Social y Deportes

Ministerio de Industria, Turismo y Comercio
Ministerio de Trabajo e Inmigración
Ministerio de la Presidencia
Ministerio de Administraciones Públicas
Ministerio de Cultura
Ministerio de Sanidad y Consumo
Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino
Ministerio de Vivienda
Ministerio de Ciencia e Innovación
Ministerio de Igualdad

FRANCUSKA

1. Ministarstva

Services du Premier ministre
Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports
Ministère chargé de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales
Ministère chargé de la justice
Ministère chargé de la défense
Ministère chargé des affaires étrangères et européennes
Ministère chargé de l'éducation nationale
Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi
Secrétariat d'Etat aux transports
Secrétariat d'Etat aux entreprises et au commerce extérieur
Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité
Ministère chargé de la culture et de la communication
Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique
Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche
Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche
Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables
Secrétariat d'Etat à la fonction publique
Ministère chargé du logement et de la ville
Secrétariat d'Etat à la coopération et à la francophonie
Secrétariat d'Etat à l'outre-mer
Secrétariat d'Etat à la jeunesse, des sports et de la vie associative
Secrétariat d'Etat aux anciens combattants
Ministère chargé de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du co-développement
Secrétariat d'Etat en charge de la prospective et de l'évaluation des politiques publiques
Secrétariat d'Etat aux affaires européennes,
Secrétariat d'Etat aux affaires étrangères et aux droits de l'homme
Secrétariat d'Etat à la consommation et au tourisme
Secrétariat d'Etat à la politique de la ville
Secrétariat d'Etat à la solidarité

Secrétariat d'Etat en charge de l'industrie et de la consommation
Secrétariat d'Etat en charge de l'emploi
Secrétariat d'Etat en charge du commerce, de l'artisanat, des PME, du tourisme et des services
Secrétariat d'Etat en charge de l'écologie
Secrétariat d'Etat en charge du développement de la région-capitale
Secrétariat d'Etat en charge de l'aménagement du territoire

2. Ustanove, neovisna tijela i nadležnosti

Présidence de la République
Assemblée Nationale
Sénat
Conseil constitutionnel
Conseil économique et social
Conseil supérieur de la magistrature
Agence française contre le dopage
Autorité de contrôle des assurances et des mutuelles
Autorité de contrôle des nuisances sonores aéroportuaires
Autorité de régulation des communications électroniques et des postes
Autorité de sûreté nucléaire
Autorité indépendante des marchés financiers
Comité national d'évaluation des établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel
Commission d'accès aux documents administratifs
Commission consultative du secret de la défense nationale
Commission nationale des comptes de campagne et des financements politiques
Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité
Commission nationale de déontologie de la sécurité
Commission nationale du débat public
Commission nationale de l'informatique et des libertés
Commission des participations et des transferts
Commission de régulation de l'énergie
Commission de la sécurité des consommateurs
Commission des sondages
Commission de la transparence financière de la vie politique
Conseil de la concurrence
Conseil des ventes volontaires de meubles aux enchères publiques
Conseil supérieur de l'audiovisuel
Défenseur des enfants
Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité
Haute autorité de santé
Médiateur de la République
Cour de justice de la République

Tribunal des Conflits
Conseil d'Etat
Cours administratives d'appel
Tribunaux administratifs
Cour des Comptes
Chambres régionales des Comptes
Cours et tribunaux de l'ordre judiciaire (Cour de Cassation, Cours d'Appel, Tribunaux d'instance et Tribunaux de grande instance)

3. Državne javne ustanove

Académie de France à Rome
Académie de marine
Académie des sciences d'outre-mer
Académie des technologies
Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)
Agence de biomédecine
Agence pour l'enseignement du français à l'étranger
Agence française de sécurité sanitaire des aliments
Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail
Agence Nationale pour la cohésion sociale et l'égalité des chances
Agence nationale pour la garantie des droits des mineurs
Agences de l'eau
Agence Nationale de l'Accueil des Etrangers et des migrations
Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT)
Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)
Agence Nationale pour la Cohésion Sociale et l'Egalité des Chances
Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)
Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)
Bibliothèque publique d'information
Bibliothèque nationale de France
Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg
Caisse des Dépôts et Consignations
Caisse nationale des autoroutes (CNA)
Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)
Caisse de garantie du logement locatif social
Casa de Velasquez
Centre d'enseignement zootechnique
Centre d'études de l'emploi
Centre d'études supérieures de la sécurité sociale
Centres de formation professionnelle et de promotion agricole
Centre hospitalier des Quinze-Vingts
Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques (Montpellier Sup Agro)

Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale
Centre des Monuments Nationaux
Centre national d'art et de culture Georges Pompidou
Centre national des arts plastiques
Centre national de la cinématographie
Centre National d'Etudes et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)
Centre national du livre
Centre national de documentation pédagogique
Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)
Centre national professionnel de la propriété forestière
Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S)
Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)
Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)
Collège de France
Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres
Conservatoire National des Arts et Métiers
Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris
Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon
Conservatoire national supérieur d'art dramatique
Ecole centrale de Lille
Ecole centrale de Lyon
École centrale des arts et manufactures
École française d'archéologie d'Athènes
École française d'Extrême-Orient
École française de Rome
École des hautes études en sciences sociales
Ecole du Louvre
École nationale d'administration
École nationale de l'aviation civile (ENAC)
École nationale des Chartes
École nationale d'équitation
Ecole Nationale du Génie de l'Eau et de l'environnement de Strasbourg
Écoles nationales d'ingénieurs
Ecole nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes
Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles
École nationale de la magistrature
Écoles nationales de la marine marchande
École nationale de la santé publique (ENSP)
École nationale de ski et d'alpinisme
École nationale supérieure des arts décoratifs

École nationale supérieure des arts et techniques du théâtre
École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix
Écoles nationales supérieures d'arts et métiers
École nationale supérieure des beaux-arts
École nationale supérieure de céramique industrielle
École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)
Ecole nationale supérieure du paysage de Versailles
Ecole Nationale Supérieure des Sciences de l'information et des bibliothécaires
Ecole nationale supérieure de la sécurité sociale
Écoles nationales vétérinaires
École nationale de voile
Écoles normales supérieures
École polytechnique
École technique professionnelle agricole et forestière de Meymac (Corrèze)
École de sylviculture Croigny (Aube)
École de viticulture et d'œnologie de la Tour-Blanche (Gironde)
École de viticulture — Avize (Marne)
Etablissement national d'enseignement agronomique de Dijon
Établissement national des invalides de la marine (ENIM)
Établissement national de bienfaisance Koenigswarter
Établissement public du musée et du domaine national de Versailles
Fondation Carnegie
Fondation Singer-Polignac
Haras nationaux
Hôpital national de Saint-Maurice
Institut des hautes études pour la science et la technologie
Institut français d'archéologie orientale du Caire
Institut géographique national
Institut national de l'origine et de la qualité
Institut national des hautes études de sécurité
Institut de veille sanitaire
Institut National d'enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes
Institut National d'Etudes Démographiques (I.N.E.D)
Institut National d'Horticulture
Institut National de la jeunesse et de l'éducation populaire
Institut national des jeunes aveugles — Paris
Institut national des jeunes sourds — Bordeaux
Institut national des jeunes sourds — Chambéry
Institut national des jeunes sourds — Metz
Institut national des jeunes sourds — Paris

- Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N.P.N.P.P)
- Institut national de la propriété industrielle
- Institut National de la Recherche Agronomique (I.N.R.A)
- Institut National de la Recherche Pédagogique (I.N.R.P)
- Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (I.N.S.E.R.M)
- Institut national d'histoire de l'art (I.N.H.A.)
- Institut national de recherches archéologiques préventives
- Institut National des Sciences de l'Univers
- Institut National des Sports et de l'Education Physique
- Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements inadaptés
- Instituts nationaux polytechniques
- Instituts nationaux des sciences appliquées
- Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)
- Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)
- Institut de Recherche pour le Développement
- Instituts régionaux d'administration
- Institut des Sciences et des Industries du vivant et de l'environnement (Agro Pariz Tech)
- Institut supérieur de mécanique de Pariz
- Institut Universitaires de Formation des Maîtres
- Musée de l'armée
- Musée Gustave-Moreau
- Musée national de la marine
- Musée national J.-J.-Henner
- Musée du Louvre
- Musée du Quai Branly
- Muséum National d'Histoire Naturelle
- Musée Auguste-Rodin
- Observatoire de Pariz
- Office français de protection des réfugiés et apatrides
- Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre (ONAC)
- Office national de la chasse et de la faune sauvage
- Office National de l'eau et des milieux aquatiques
- Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)
- Office universitaire et culturel français pour l'Algérie
- Ordre national de la Légion d'honneur
- Palais de la découverte
- Parcs nationaux
- Universités
4. Druga državna javna tijela
- Union des groupements d'achats publics (UGAP)
- Agence Nationale pour l'emploi (A.N.P.E)

Caisse Nationale des Allocations Familiales (CNAF)

Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés (CNAMS)

Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS)

HRVATSKA

Hrvatski sabor

Predsjednik Republike Hrvatske

Ured predsjednika Republike Hrvatske

Ured predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti

Vlada Republike Hrvatske

uredi Vlade Republike Hrvatske

Ministarstvo gospodarstva

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Ministarstvo financija

Ministarstvo obrane

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova

Ministarstvo pravosuđa

Ministarstvo uprave

Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

Ministarstvo poljoprivrede

Ministarstvo turizma

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja

Ministarstvo branitelja

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo kulture

državne upravne organizacije

uredi državne uprave u županijama

Ustavni sud Republike Hrvatske

Vrhovni sud Republike Hrvatske

sudovi

Državno sudbeno vijeće

državna odvjetništva

Državnoodvjetničko vijeće

pravobraniteljstva

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave

Hrvatska narodna banka

državne agencije i uredi

Državni ured za reviziju

ITALIJA

Tijela nadležna za nabavu

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Ministero degli Affari Esteri

Ministero dell'Interno

Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari (esclusi i giudici di pace)

Ministero della Difesa

Ministero dell'Economia e delle Finanze

Ministero dello Sviluppo Economico

Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali

Ministero dell'Ambiente, Tutela del Territorio e del Mare

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti

Ministero del Lavoro, della Salute e delle Politiche Sociali

Ministero dell' Istruzione, Università e Ricerca

Ministero per i Beni e le Attività culturali, comprensivo delle sue articolazioni periferiche

Druga državna javna tijela:

CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici)

CIPAR

Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο

Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης

Υπουργικό Συμβούλιο

Βουλή των Αντιπροσώπων

Δικαστική Υπηρεσία

Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας

Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας

Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως

Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

Γραφείο Προγραμματισμού

Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας

Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων

Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών

Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών

Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων

Υπουργείο Άμυνας

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Τμήμα Γεωργίας

Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Τμήμα Δασών

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης

Μετεωρολογική Υπηρεσία

Τμήμα Αναδασμού

Υπηρεσία Μεταλλείων

Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Αστυνομία

Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου

Τμήμα Φυλακών

Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τμήμα Εργασίας

Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου

Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου

Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων

Υπουργείο Εσωτερικών

Επαρχιακές Διοικήσεις

Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως

Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Πολιτική Άμυνα

Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων

Υπηρεσία Ασύλου

Υπουργείο Εξωτερικών

Υπουργείο Οικονομικών

Τελωνεία

Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων

Στατιστική Υπηρεσία

Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού
Κυβερνητικό Τυπογραφείο
Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων
Τμήμα Δημοσίων Έργων
Τμήμα Αρχαιοτήτων
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας
Τμήμα Οδικών Μεταφορών
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών
Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών
Υπουργείο Υγείας
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες
Γενικό Χημείο
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

LATVIJA

Ministarstva, tajništva ministara nadležna za posebne zadatke te njihove podređene ustanove

Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Ārlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Bērnu un ģimenes lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Kultūras ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Vides ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes
Satversmes aizsardzības birojs

Druge države ustanove

Augstākā tiesa
Centrālā vēlēšanu komisija

Finanšu un kapitāla tirgus komisija
Latvijas Banka
Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes
Saeimas kanceleja un tās padotībā esošās iestādes
Satversmes tiesa
Valsts kanceleja un tās padotībā esošās iestādes
Valsts kontrole
Valsts prezidenta kanceleja
Tiesībsarga birojs
Nacionālā radio un televīzijas padome
Citas valsts iestādes, kuras nav ministriju padotībā (druge državne ustanove koje nisu podređene ministarstvima)

LITVA

Prezidentūros kancelarija

Seimo kancelarija

Ustanove koje odgovaraju Siemasu [Parlament]: Lietuvos mokslo taryba;
Seimo kontrolierių įstaiga;
Valstybės kontrolė;
Specialiųjų tyrimų tarnyba;
Valstybės saugumo departamentas;
Konkurencijos taryba;
Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras;
Vertybinių popierių komisija;
Ryšių reguliavimo tarnyba;
Nacionalinė sveikatos taryba;
Etninės kultūros globos taryba;
Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba;
Valstybinė kultūros paveldo komisija;
Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga;
Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija;
Valstybinė lietuvių kalbos komisija;
Vyriausioji rinkimų komisija;
Vyriausioji tarnybinės etikos komisija;
Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba.

Vyriausybės kancelarija

Ustanove koje odgovaraju Vyriausybei [Vlada]:

Ginklų fondas;
Informacinės visuomenės plėtros komitetas;
Kūno kultūros ir sporto departamentas;
Lietuvos archyvų departamentas;
Mokestinių ginčų komisija;
Statistikos departamentas;

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas;
Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba;
Viešųjų pirkimų tarnyba;
Narkotikų kontrolės departamentas;
Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija;
Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija;
Valstybinė lošimų priežiūros komisija;
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;
Vyriausioji administracinių ginčų komisija;
Draudimo priežiūros komisija;
Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas;
Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras.

Konstitucinis Teismas

Lietuvos bankas

Aplinkos ministerija

Ustanove u okviru Aplinkos ministerija [Ministarstvo zaštite okoliša]:

Generalinė miškų urėdija;
Lietuvos geologijos tarnyba;
Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba;
Lietuvos standartizacijos departamentas;
Nacionalinis akreditacijos biuras;
Valstybinė metrologijos tarnyba;
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba;
Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija.

Finansų ministerija

Ustanove u okviru Finansų ministerija [Ministarstvo financija]:

Muitinės departamentas;
Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba;
Valstybinė mokesčių inspekcija;
Finansų ministerijos mokymo centras.

Krašto apsaugos ministerija

Ustanove u okviru Krašto apsaugos ministerija [Ministarstvo nacionalne obrane]:

Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas;
Centralizuota finansų ir turto tarnyba;
Karo prievolės administravimo tarnyba;
Krašto apsaugos archyvas;
Krizių valdymo centras;
Mobilizacijos departamentas;
Ryšių ir informacinių sistemų tarnyba;
Infrastruktūros plėtros departamentas;
Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras.

Lietuvos kariuomenė

Krašto apsaugos sistemos kariniai vienetai ir tarnybos

Kultūros ministerija

Ustanove u okviru Kultūros ministerijos [Ministarstvo kulture]:

Kultūros paveldo departamentas;

Valstybinė kalbos inspekcija.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Ustanove u okviru Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [Ministarstvo socijalne sigurnosti i rada]:

Garantinio fondo administracija;

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba;

Lietuvos darbo birža;

Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba;

Trišalės tarybos sekretoriatas;

Socialinių paslaugų priežiūros departamentas;

Darbo inspekcija;

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba;

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba;

Ginčų komisija;

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras;

Neįgaliųjų reikalų departamentas.

Susisiekimo ministerija

Ustanove u okviru Susisiekimo ministerija [Ministarstvo prijevoza i komunikacija]:

Lietuvos automobilių kelių direkcija;

Valstybinė geležinkelio inspekcija;

Valstybinė kelių transporto inspekcija;

Pasienio kontrolės punktų direkcija.

Sveikatos apsaugos ministerija

Ustanove u okviru Sveikatos apsaugos ministerija [Ministarstvo zdravstva]:

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba;

Valstybinė ligonių kasa;

Valstybinė medicininio audito inspekcija;

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba;

Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba;

Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba;

Farmacijos departamentas;

Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras;

Lietuvos bioetikos komitetas;

Radiacinės saugos centras.

Švietimo ir mokslo ministerija

Ustanove u okviru Švietimo ir mokslo ministerija [Ministarstvo obrazovanja i znanosti]:

Nacionalinis egzaminų centras;

Studijų kokybės vertinimo centras.

Teisingumo ministerija

Ustanove u okviru Teisingumo ministerija [Ministarstvo pravosuđa]:

Kalėjimų departamentas;

Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba;

Europos teisės departamentas.

Ūkio ministerija

Ustanove u okviru Ūkio ministerija [Ministarstvo gospodarstva]:

Įmonių bankroto valdymo departamentas;

Valstybinė energetikos inspekcija;

Valstybinė ne maisto produktų inspekcija;

Valstybinis turizmo departamentas.

Užsienio reikalų ministerija

Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje bei atstovybės prie tarptautinių organizacijų

Vidaus reikalų ministerija

Ustanove u okviru Vidaus reikalų ministerija [Ministarstvo unutarnjih poslova]:

Asmens dokumentų išrašymo centras;

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba;

Gyventojų registro tarnyba;

Policijos departamentas;

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas;

Turto valdymo ir ūkio departamentas;

Vadovybės apsaugos departamentas;

Valstybės sienos apsaugos tarnyba;

Valstybės tarnybos departamentas;

Informatikos ir ryšių departamentas;

Migracijos departamentas;

Sveikatos priežiūros tarnyba;

Bendrasis pagalbos centras.

Žemės ūkio ministerija

Ustanove u okviru Žemės ūkio ministerija [Ministarstvo poljoprivrede]:

Nacionalinė mokėjimo agentūra;

Nacionalinė žemės tarnyba;

Valstybinė augalų apsaugos tarnyba;

Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba;

Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba;

Žuvininkystės departamentas

Teismai [Sudovi]:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas;
Lietuvos apeliacinis teismas;
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas;
apygardų teismai;
apygardų administraciniai teismai;
apylinkių teismai;
Nacionalinė teismų administracija

Generalinė prokuratūra

Druga tijela središnje javne uprave (institucijos [institucije], įstaigos [ustanove], tarnybos [agencije])

Aplinkos apsaugos agentūra;
Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija;
Aplinkos projektų valdymo agentūra;
Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnyba;
Miško sanitarinės apsaugos tarnyba;
Valstybinė miškotvarkos tarnyba;
Nacionalinis visuomenės sveikatos tyrimų centras;
Lietuvos AIDS centras;
Nacionalinis organų transplantacijos biuras;
Valstybinis patologijos centras;
Valstybinis psichikos sveikatos centras;
Lietuvos sveikatos informacijos centras;
Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras;
Valstybinis aplinkos sveikatos centras;
Respublikinis mitybos centras;
Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras;
Trakų visuomenės sveikatos priežiūros ir specialistų tobulinimosi centras;
Visuomenės sveikatos ugdymo centras;
Muitinės kriminalinė tarnyba;
Muitinės informacinių sistemų centras;
Muitinės laboratorija;
Muitinės mokymo centras;
Valstybinis patentų biuras;
Lietuvos teismo ekspertizės centras;
Centrinė hipotekos įstaiga;
Lietuvos metrologijos inspekcija;
Civilinės aviacijos administracija;
Lietuvos saugios laivybos administracija;
Transporto investicijų direkcija;
Valstybinė vidaus vandenų laivybos inspekcija;
Pabėgėlių priėmimo centras

LUKSEMBURG

Ministère d'Etat

Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration

Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural

Ministère des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement

Ministère de la Culture, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche

Ministère de l'Economie et du Commerce extérieur

Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle

Ministère de l'Egalité des chances

Ministère de l'Environnement

Ministère de la Famille et de l'Intégration

Ministère des Finances

Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative

Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire

Ministère de la Justice

Ministère de la Santé

Ministère de la Sécurité sociale

Ministère des Transports

Ministère du Travail et de l'Emploi

Ministère des Travaux publics

MAĐARSKA

Egészségügyi Minisztérium

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Gazdasági és Közlekedési Minisztérium

Honvédelmi Minisztérium

Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

Külügyminisztérium

Miniszterelnöki Hivatal

Oktatási és Kulturális Minisztérium

Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium

Pénzügyminisztérium

Szociális és Munkügyi Minisztérium

Központi Szolgáltatási Főigazgatóság

MALTA

Uffiċċju tal-Prim Ministru (Ured predsjednika Vlade)

Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Soċjali (Ministarstvo obitelji i socijalne solidarnosti)

Ministeru ta' l-Edukazzjoni Zghazagh u Impjieg (Ministarstvo obrazovanja, mladih i zapošljavanja)

Ministeru tal-Finanzi (Ministarstvo financija)

Ministeru tar-Riżorsi u l-Infrastruttura (Ministarstvo resursa i infrastrukture)

Ministeru tat-Turizmu u Kultura (Ministarstvo turizma i kulture)
Ministeru tal-Ġustizzja u l-Intern (Ministarstvo pravosuđa i unutarnjih poslova)
Ministeru għall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (Ministarstvo ruralnih poslova i zaštite okoliša)
Ministeru għal Ghawdex (Ministarstvo nadležno za Gozo)
Ministeru tas-Sahħa, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita' (Ministarstvo zdravstva, starijih osoba i njege u zajednici)
Ministeru ta' l-Affarijiet Barranin (Ministarstvo vanjskih poslova)
Ministeru għall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta' Informazzjoni (Ministarstvo ulaganja, industrije i informacijske tehnologije)
Ministeru għall-Kompetitivà u Komunikazzjoni (Ministarstvo konkurentnosti i komunikacija)
Ministeru għall-Iżvilupp Urban u Toroq (Ministarstvo urbanog razvoja i cesta)

NIZOZEMSKA

Ministerie van Algemene Zaken

Bestuursdepartement
Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
Rijksvoorlichtingsdienst

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Bestuursdepartement
Centrale Archiefselectiedienst (CAS)
Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)
Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR)
Agentschap Korps Landelijke Politiediensten

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC)
Directoraat-generaal Politieke Zaken (DGPZ)
Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS)
Directoraat-generaal Europese Samenwerking (DGES)
Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI)
Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS (pomoćne službe u okviru ureda glavnog tajnika ili zamjenika glavnog tajnika)
Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk)

Ministerie van Defensie — (Ministarstvo obrane)

Bestuursdepartement
Commando Diensten Centra (CDC)
Defensie Telematica Organisatie (DTO)
Centrale directie van de Defensie Vastgoed Dienst
De afzonderlijke regionale directies van de Defensie Vastgoed Dienst
Defensie Materieel Organisatie (DMO)
Landelijk Bevoorradersbedrijf van de Defensie Materieel Organisatie
Logistiek Centrum van de Defensie Materieel Organisatie
Marinebedrijf van de Defensie Materieel Organisatie
Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO)

Ministerie van Economische Zaken

Bestuursdepartement

Centraal Planbureau (CPB)

SenterNovem

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)

Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)

Economische Voorlichtingsdienst (EVD)

Agentschap Telecom

Kenniscentrum Professioneel & Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers (PIANOO)

Regiebureau Inkoop Rijksoverheid

Octrooicentrum Nederland

Consumentenautoriteit

Ministerie van Financiën

Bestuursdepartement

Belastingdienst Automatiseringscentrum

Belastingdienst

de afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (različiti odjeli Uprave za poreze i carine diljem Nizozemske)

Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (incl. Economische Controle dienst (ECD))

Belastingdienst Opleidingen

Dienst der Domeinen

Ministerie van Justitie

Bestuursdepartement

Dienst Justitiële Inrichtingen

Raad voor de Kinderbescherming

Centraal Justitie Incasso Bureau

Openbaar Ministerie

Immigratie en Naturalisatiedienst

Nederlands Forensisch Instituut

Dienst Terugkeer & Vertrek

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bestuursdepartement

Dienst Regelingen (DR)

Agentschap Plantenziektenkundige Dienst (PD)

Algemene Inspectiedienst (AID)

Dienst Landelijk Gebied (DLG)

Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Bestuursdepartement

Inspectie van het Onderwijs

Erfgoedinspectie

Centrale Financiën Instellingen
Nationaal Archief
Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid
Onderwijsraad
Raad voor Cultuur
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Bestuursdepartement
Inspectie Werk en Inkomen
Agentschap SZW
Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Bestuursdepartement
Directoraat-Generaal Transport en Luchtvaart
Directoraat-generaal Personenvervoer
Directoraat-generaal Water
Centrale diensten (središnje službe)
Zajedničke službe Organizatie Verkeer en Watersaat
Koninklijke Nederlandse Meteorologisch Instituut KNMI
Rijkswaterstaat, Bestuur
De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat (svaka pojedina regionalna služba Glavne uprave za javne radove i upravljanje vodama)
De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (svaka pojedina stručna služba Glavne uprave za javne radove i upravljanje vodama)
Adviesdienst Geo-Informatie en ICT
Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV)
Bouwdienst
Corporate Dienst
Data ICT Dienst
Dienst Verkeer en Scheepvaart
Dienst Weg- en Waterbouwkunde (DWW)
Rijksinstituut voor Kunst en Zee (RIKZ)
Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA)
Waterdienst
Inspectie Verkeer en Waterstaat, Hoofddirectie
Port state Control
Directie Toezichtontwikkeling Communicatie en Onderzoek (TCO)
Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht
Toezichthouder Beheer Eenheid Water
Toezichthouder Beheer Eenheid Land
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Bestuursdepartement
Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie

Directoraat-generaal Ruimte
Directoraat-generaal Milieubeheer
Rijksgebouwendienst
VROM Inspectie
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Bestuursdepartement
Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken
Inspectie Gezondheidszorg
Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
Sociaal en Cultureel Planbureau
Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Raad van State
Algemene Rekenkamer
Nationale Ombudsman
Kanselarij der Nederlandse Orden
Kabinet der Koningin
Raad voor de rechtspraak en de Rechtbanken

AUSTRITIA
Bundeskansleramt
Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten
Bundesministerium für Finanzen
Bundesministerium für Gesundheit, Familie und Jugend
Bundesministerium für Inneres
Bundesministerium für Justiz
Bundesministerium für Landesverteidigung
Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft
Bundesministerium für Soziales und Konsumentenschutz
Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur
Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie
Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit
Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung
Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H
Bundesbeschaffung G.m.b.H
Bundesrechenzentrum G.m.b.H

POLSKA
Kancelaria Prezydenta RP
Kancelaria Sejmu RP
Kancelaria Senatu RP

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Sąd Najwyższy
Naczelny Sąd Administracyjny
Wojewódzkie sądy administracyjne
Sądy powszechne — rejonowe, okręgowe i apelacyjne
Trybunał Konstytucyjny
Najwyższa Izba Kontroli
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Dziecka
Biuro Ochrony Rządu
Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
Centralne Biuro Antykorupcyjne
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Ministerstwo Finansów
Ministerstwo Gospodarki
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Ministerstwo Edukacji Narodowej
Ministerstwo Obrony Narodowej
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Ministerstwo Skarbu Państwa
Ministerstwo Sprawiedliwości
Ministerstwo Infrastruktury
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Ministerstwo Środowiska
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Ministerstwo Zdrowia
Ministerstwo Sportu i Turystyki
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
Urząd Regulacji Energetyki
Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
Urząd Transportu Kolejowego
Urząd Dozoru Technicznego
Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych
Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców
Urząd Zamówień Publicznych
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Urząd Lotnictwa Cywilnego
Urząd Komunikacji Elektronicznej
Wyższy Urząd Górniczy
Główny Urząd Miar
Główny Urząd Geodezji i Kartografii
Główny Urząd Nadzoru Budowlanego
Główny Urząd Statystyczny
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
Państwowa Komisja Wyborcza
Państwowa Inspekcja Pracy
Rządowe Centrum Legislacji
Narodowy Fundusz Zdrowia
Polska Akademia Nauk
Polskie Centrum Akredytacji
Polskie Centrum Badań i Certyfikacji
Polska Organizacja Turystyczna
Polski Komitet Normalizacyjny
Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Komisja Nadzoru Finansowego
Naczelną Dyрекcja Archiwów Państwowych
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Generalna Dyрекcja Dróg Krajowych i Autostrad
Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
Komenda Główna Policji
Komenda Główna Straży Granicznej
Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
Główny Inspektorat Transportu Drogowego
Główny Inspektorat Farmaceutyczny
Główny Inspektorat Sanitarny
Główny Inspektorat Weterynarii
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Agencja Wywiadu
Agencja Mienia Wojskowego
Wojskowa Agencja Mieszkaniowa
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Agencja Rynku Rolnego
Agencja Nieruchomości Rolnych
Państwowa Agencja Atomistyki

Polska Agencja Żeglugi Powietrznej
Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Agencja Rezerw Materiałowych
Narodowy Bank Polski
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Instytut Pamięi Narodowej — Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu
Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa
Służba Celną Rzeczypospolitej Polskiej
Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Urzędy wojewódzkie
Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, jeśli ich organem założycielskim jest minister, centralny organ administracji rządowej lub wojewoda

PORTUGAL

Presidência do Conselho de Ministros
Ministério das Finanças e da Administração Pública
Ministério da Defesa Nacional
Ministério dos Negócios Estrangeiros
Ministério da Administração Interna
Ministério da Justiça
Ministério da Economia e da Inovação
Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas
Ministério da Educação
Ministério da Ciência, Tecnologia e do Ensino Superior
Ministério da Cultura
Ministério da Saúde
Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social
Ministério das Obras Públicas, Transportes e Comunicações
Ministério do Ambiente, do Ordenamento do Território e do Desenvolvimento Regional
Presidência da República
Tribunal Constitucional
Tribunal de Contas
Provedoria de Justiça

RUMUNJSKA

Administrația Prezidențială
Senatul României
Camera Deputaților
Inalta Curte de Casație și Justiție
Curtea Constituțională
Consiliul Legislativ
Curtea de Conturi

Consiliul Superior al Magistraturii
Parchetul de pe lângă Inalta Curte de Casație și Justiție
Secretariatul General al Guvernului
Cancelaria primului ministru
Ministerul Afacerilor Externe
Ministerul Economiei și Finanțelor
Ministerul Justiției
Ministerul Apărării
Ministerul Internelor și Reformei Administrative
Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse
Ministerul pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale
Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Ministerul Transporturilor
Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței
Ministerul Educației Cercetării și Tineretului
Ministerul Sănătății Publice
Ministerul Culturii și Cultelor
Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației
Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
Serviciul Român de Informații
Serviciul de Informații Externe
Serviciul de Protecție și Pază
Serviciul de Telecomunicații Speciale
Consiliul Național al Audiovizualului
Consiliul Concurenței (CC)
Direcția Națională Anticorupție
Inspectoratul General de Poliție
Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC)
Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor
Autoritatea Navală Română
Autoritatea Feroviară Română
Autoritatea Rutieră Română
Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului
Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap
Autoritatea Națională pentru Turism
Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților
Autoritatea Națională pentru Tineret

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică
Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației
Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale
Autoritatea Electorală Permanente
Agenția pentru Strategii Guvernamentale
Agenția Națională a Medicamentului
Agenția Națională pentru Sport
Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Energiei
Agenția Română pentru Conservarea Energiei
Agenția Națională pentru Resurse Minerale
Agenția Română pentru Investiții Străine
Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie
Agenția Națională a Funcționarilor Publici
Agenția Națională de Administrare Fiscală
Agenția de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială
Agenția Națională Anti-doping
Agenția Nucleară
Agenția Națională pentru Protecția Familiei
Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Bărbați și Femei
Agenția Națională pentru Protecția Mediului
Agenția națională Antidrog

SLOVENIJA

Predsednik Republike Slovenije
Državni zbor Republike Slovenije
Državni svet Republike Slovenije
Varuh človekovih pravic
Ustavno sodišče Republike Slovenije
Računsko sodišče Republike Slovenije
Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil
Slovenska akademija znanosti in umetnosti
Vladne službe
Ministrstvo za finance
Ministrstvo za notranje zadeve
Ministrstvo za zunanje zadeve
Ministrstvo za obrambo
Ministrstvo za pravosodje
Ministrstvo za gospodarstvo
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Ministrstvo za promet

Ministrstvo za okolje in prostor
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Ministrstvo za zdravje
Ministrstvo za javno upravo
Ministrstvo za šolstvo in šport
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
Ministrstvo za kulturo
Vrhovno sodišče Republike Slovenije
višja sodišča
okrožna sodišča
okrajna sodišča
Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije
Okrožna državna tožilstva
Državno pravobranilstvo
Upravno sodišče Republike Slovenije
Višje delovno in socialno sodišče
delovna sodišča
Davčna uprava Republike Slovenije
Carinska uprava Republike Slovenije
Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja
Urad Republike Slovenije za nadzor prirejanja iger na srečo
Uprava Republike Slovenije za javna plačila
Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna
Policija
Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve
General štab Slovenske vojske
Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
Inšpektorat Republike Slovenije za obrambo
Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij
Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence
Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov
Tržni inšpektorat Republike Slovenije
Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
Inšpektorat Republike Slovenije za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto
Inšpektorat za energetiko in rudarstvo
Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja
Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano
Fitosanitarna uprava Republike Slovenije
Veterinarska uprava Republike Slovenije
Uprava Republike Slovenije za pomorstvo

Direkcija Republike Slovenije za caste
Prometni inšpektorat Republike Slovenije
Direkcija za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo
Agencija Republike Slovenije za okolje
Geodetska uprava Republike Slovenije
Uprava Republike Slovenije za jedrsko varstvo
Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor
Inšpektorat Republike Slovenije za delo
Zdravstveni inšpektorat
Urad Republike Slovenije za kemikalije
Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji
Urad Republike Slovenije za meroslovje
Urad za visoko šolstvo
Urad Republike Slovenije za mladino
Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport
Arhiv Republike Slovenije
Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije
Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije
Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije
Služba vlade za zakonodajo
Služba vlade za evropske zadeve
Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko
Urad vlade za komuniciranje
Urad za enake možnosti
Urad za verske skupnosti
Urad za narodnosti
Urad za makroekonomske analize in razvoj
Statistični urad Republike Slovenije
Slovenska obveščevalno-varnostna agencija
Protokol Republike Slovenije
Urad za varovanje tajnih podatkov
Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu
Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj
Informacijski pooblaščenec
Državna volilna komisija

SLOVAČKA

Ministarstva i druga tijela središnje države navedena u Aktu br. 575/2001 zb. o strukturi aktivnosti Vlade i tijela središnje države pri sastavljanju teksta kasnijih uredaba:

Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky
Národná rada Slovenskej republiky
Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo financí Slovenskej republiky
Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky
Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Úrad vlády Slovenskej republiky
Protimonopolný úrad Slovenskej republiky
Štatistický úrad Slovenskej republiky
Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky
Úrad pre verejné obstarávanie
Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky
Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky
Národný bezpečnostný úrad
Ústavný súd Slovenskej republiky
Najvyšší súd Slovenskej republiky
Generálna prokuratúra Slovenskej republiky
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky
Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky
Úrad pre finančný trh
Úrad na ochranu osobných údajov
Kancelária verejného ochranu prav

FINSKA

Oikeuskanslerinvirasto — Justitiekanslersämbetet

Liikenne- ja viestintäministeriö — Kommunikationsministeriet

Ajoneuvohallintokeskus AKE — Fordonsförvaltningscentralen AKE

Ilmailuhallinto — Luftfartsförvaltningen

Ilmatieteen laitos — Meteorologiska institutet

Merenkululaitos — Sjöfartsverket

Merentutkimuslaitos — Havsforskningsinstitutet

Ratahallintokeskus RHK — Banförvaltningscentralen RHK
Rautatievirasto — Järnvägsverket
Tiehallinto — Vägförvaltningen
Viestintävirasto — Kommunikationsverket
Maa- ja metsätalousministeriö — Jord- och skogsbruksministeriet
Elintarviketurvallisuusvirasto — Livsmedelssäkerhetsverket
Maanmittauslaitos — Lantmäteriverket
Maaseutuvirasto — Landsbygdsverket
Oikeusministeriö — Justitieministeriet
Tietosuojavaltuutetun toimisto — Dataombudsmannens byrå
Tuomioistuimet — Domstolar
Korkein oikeus — Högsta domstolen
Korkein hallinto-oikeus — Högsta förvaltningsdomstolen
Hovioikeudet — Hovrätter
Käräjäoikeudet — Tingsrätter
Hallinto-oikeudet – Förvaltningsdomstolar
Markkinaoikeus — Marknadsdomstolen
Työtuomioistuin — Arbetsdomstolen
Vakuutusosasto — Försäkringsdomstolen
Kuluttajariitalautakunta — Konsumenttvistenämnden
Vankeinhoitolaitos — Fängvårdsväsendet
HEUNI — Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti — HEUNI —
Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta nationerna
Konkursiasiamiehen toimisto — Konkursombudsmannens byrå
Kuluttajariitalautakunta — Konsumenttvistenämnden
Oikeushallinnon palvelukeskus — Justitieförvaltningens servicecentral
Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus — Justitieförvaltningens datateknikcentral
Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) — Rättspolitiska forskningsinstitutet
Oikeusrekisterikeskus — Rättsregistercentralen
Onnettomuustutkintakeskus — Centralen för undersökning av olyckor
Rikosseuraamusvirasto — Brottspåföljdsverket
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus — Brottspåföljdsområdets utbildningscentral
Riksentorjuntaneuvosto — Rådet för brottsförebyggande
Saamelaiskäräjät — Sametinget
Valtakunnansyyttäjänvirasto — Riksåklagarämbetet
Vankeinhoitolaitos — Fängvårdsväsendet
Opetusministeriö — Undervisningsministeriet
Opetushallitus — Utbildningsstyrelsen
Valtion elokuvatarkastamo — Statens filmgranskningsbyrå
Puolustusministeriö — Försvarsministeriet
Puolustusvoimat — Försvarsmakten

Sisäasiainministeriö — Inrikesministeriet

Väestörekisterikeskus — Befolkningsregistercentralen

Keskusrikospoliisi — Centralkriminalpolisen

Liikkuva poliisi — Rörliga polisen

Rajavartiolaitos — Gränsbevakningsväsendet

Lääninhallitukset — Länstyrelserna

Suojelupoliisi — Skyddspolisen

Poliisiammattikorkeakoulu — Polisyrkeshögskolan

Poliisin tekniikkakeskus — Polisens teknikcentral

Poliisin tietohallintokeskus — Polisens datacentral

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos — Polisnrättningen i Helsingfors

Pelastusopisto — Räddningsverket

Hätäkeskuslaitos — Nödcentralverket

Maahanmuuttovirasto — Migrationsverket

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus — Inrikesförvaltningens servicecentral

Sosiaali- ja terveysministeriö — Social- och hälsovårdsministeriet

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta — Besvärnämnden för utkomstskyddsärenden

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta — Besvärnämnden för social trygghet

Lääkelaitos — Läkemedelsverket

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus — Rättsskyddscentralen för hälsovården

Säteilyturvakeskus — Strålsäkerhetscentralen

Kansanterveyslaitos — Folkhälsoinstitutet

Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO — Utvecklingscentralen för läkemedelsbe-handling

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus — Social- och hälsovårdens produktillsynscentral

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes — Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes

Vakuutusvalvontavirasto — Försäkringsinspektionen

Työ- ja elinkeinoministeriö — Arbets- och näringsministeriet

Kuluttajavirasto — Konsumentverket

Kilpailuvirasto — Konkurrensverket

Patentti- ja rekisterihallitus — Patent- och registerstyrelsen

Valtakunnansovittelijain toimisto — Riksförlikningsmännens byrå

Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset – Statliga förläggningar för asylsökande

Energiamarkkinavirasto - Energimarknadsverket

Geologian tutkimuskeskus — Geologiska forskningscentralen

Huoltovarmuuskeskus — Försörjningsberedskapscentralen

Kuluttajatutkimuskeskus — Konsumentforskningscentralen

Matkailun edistämiskeskus (MEK) — Centralen för turistfrämjande

Mittatekniikan keskus (MIKES) — Mätteknikcentralen

Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus - Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer

Turvatekniikan keskus (TUKES) — Säkerhetsteknikcentralen
Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT) — Statens tekniska forskningscentral
Syrjintälautakunta — Nationella diskrimineringsnämnden
Työneuvosto — Arbetsrådet
Vähemmistövaltuutetun toimisto — Minoritetsombudsmannens byrå
Ulkoasiainministeriö — Utrikesministeriet
Valtioneuvoston kanslia — Statsrådets kansli
Valtiovarainministeriö — Finansministeriet
Valtiokonttori — Statskontoret
Verohallinto — Skatteförvaltningen
Tullilaitos — Tullverket
Tilastokeskus — Statistikcentralen
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus — Statens ekonomiska forskningscentral
Ympäristöministeriö — Miljöministeriet
Suomen ympäristökeskus — Finlands miljöcentral
Asumisen rahoitus- ja kehityskeskus — Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
Valtiontalouden tarkastusvirasto — Statens revisionsverk

ŠVEDSKA

A

Affärsverket svenska kraftnät
Akademien för de fria konsterna
Alkohol- och läkemedelssortiments-nämnden
Allmänna pensionsfonden
Allmänna reklamationsnämnden
Ambassader
Ansvarsnämnd, statens
Arbetsdomstolen
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverk, statens
Arbetslivsinstitutet
Arbetsmiljöverket
Arkitekturmuseet
Arrendenämnder
Arvsfondsdelegationen
Arvsfondsdelegationen

B

Banverket
Barnombudsmannen
Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens
Bergsstaten

Biografbyrå, statens
Biografiskt lexikon, svenskt
Birgittaskolan
Blekinge tekniska högskola
Bokföringsnämnden
Bolagsverket
Bostadsnämnd, statens
Bostadskreditnämnd, statens
Boverket
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten
C
Centrala studiestödsnämnden
D
Danshögskolan
Datainspektionen
Departementen
Domstolsverket
Dramatiska institutet
E
Ekeskolan
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Ekonomiska rådet
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Energimyndighet, statens
EU/FoU-rådet
Exportkreditnämnden
Exportråd, Sveriges
F
Fastighetsmäklarnämnden
Fastighetsverk, statens
Fideikommissnämnden
Finansinspektionen
Finanspolitiska rådet
Finsk-svenska gränsälvscommissionen
Fiskeriverket
Flygmedicincentrum
Folkhälsoinstitut, statens
Fonden för fukt- och mögelskador

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas
Folke Bernadotte Akademien
Forskarskattenämnden
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap
Fortifikationsverket
Forum för levande historia
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvarets underrättelsenämnd
Försvarshistoriska museer, statens
Försvarshögskolan
Försvarsmakten
Försäkringskassan

G

Gentekniknämnden
Geologiska undersökning
Geotekniska institut, statens
Giftinformationscentralen
Glesbygdsverket
Grafiska institutet och institutet för högre kommunikation- och reklamutbildning
Granskningsnämnden för radio och TV
Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar
Gymnastik- och Idrottshögskolan
Göteborgs universitet

H

Handelsflottans kultur- och fritidsråd
Handelsflottans pensionsanstalt
Handelssekreterare
Handelskamrar, auktoriserade
Handikappombudsmannen
Handikappråd, statens
Harpsunds nämnden
Haverikommission, statens
Historiska museer, statens
Hjälpmiddelsinstitutet
Hovrätterna
Hyresnämnder
Häkterna
Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Högskolan Dalarna

Högskolan i Borås

Högskolan i Gävle

Högskolan i Halmstad

Högskolan i Kalmar

Högskolan i Karlskrona/Ronneby

Högskolan i Kristianstad

Högskolan i Skövde

Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Högskolan på Gotland

Högskolans avskiljandenämnd

Högskoleverket

Högsta domstolen

I

ILO kommittén

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Inspektionen för strategiska produkter

Institut för kommunikationsanalys, statens

Institut för psykosocial medicin, statens

Institut för särskilt utbildningsstöd, statens

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Institutet för rymdfysik

Institutet för tillväxtpolitiska studier

Institutionsstyrelse, statens

Insättningsgarantinämnden

Integrationsverket

Internationella programkontoret för utbildningsområdet

J

Jordbruksverk, statens

Justitiekanslern

Jämställdhetsombudsmannen

Jämställdhetsnämnden

Järnvägar, statens

Järnvägsstyrelsen

K

Kammarkollegiet

Kammarrätterna

Karlstads universitet

Karolinska Institutet

Kemikalieinspektionen

Kommerskollegium
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Konstfack
Konsthögskolan
Konstnärsnämnden
Konstråd, statens
Konsulat
Konsumentverket
Krigsvetenskapsakademin
Krigsförsäkringsnämnden
Kriminaltekniska laboratorium, statens
Kriminalvården
Krisberedskapsmyndigheten
Kristinaskolan
Kronofogdemyndigheten
Kulturråd, statens
Kungl. Biblioteket
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Kungl. Tekniska högskolan
Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien
Kungl Vetenskapsakademin
Kustbevakningen
Kvalitets- och kompetensråd, statens
Kärnavfallsfondens styrelse

L

Lagrådet
Lantbruksuniversitet, Sveriges
Lantmäteriverket
Linköpings universitet
Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet
Livsmedelsverk, statens
Livsmedelsekonomiska institutet
Ljud- och bildarkiv, statens
Lokala säkerhetsnämnderna vid kärnkraftverk
Lotteriinspektionen
Luftfartsverket
Luftfartsstyrelsen
Luleå tekniska universitet

Lunds universitet
Läkemedelsverket
Läkemedelsförmånsnämnden
Länsrätterna
Länsstyrelserna
Läraryhögskolan i Stockholm

M

Malmö högskola
Manillaskolan
Maritima muséer, statens
Marknadsdomstolen
Medlingsinstitutet
Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges
Migrationsverket
Militärhögskolor
Mittuniversitetet
Moderna museet
Museer för världskultur, statens
Musikaliska Akademien
Musiksamlingar, statens
Myndigheten för handikappolitisk samordning
Myndigheten för internationella adoptionsfrågor
Myndigheten för skolutveckling
Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning
Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning
Myndigheten för Sveriges nätuniversitet
Myndigheten för utländska investeringar i Sverige
Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum
Nationellt centrum för flexibelt lärande
Naturhistoriska riksmuseet
Naturvårdsverket
Nordiska Afrikainstitutet
Notarienämnden
Nämnd för arbetstagares uppfinningar, statens
Nämnden för statligt stöd till trossamfund
Nämnden för styrelserepresentationsfrågor
Nämnden mot diskriminering
Nämnden för elektronisk förvaltning

Nämnden för RH anpassad utbildning

Nämnden för hemslöjdsfrågor

O

Oljekrisnämnden

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Operahögskolan i Stockholm

P

Patent- och registreringsverket

Patentbesvärslagen

Pensionsverk, statens

Personregisternämnd statens, SPAR-nämnden

Pliktverk, Totalförsvarets

Polarforskningssekreteriet

Post- och telestyrelsen

Premiepensionsmyndigheten

Presstödsnämnden

R

Radio- och TV-verket

Rederinämnden

Regeringskansliet

Regeringsrätten

Resegarantinämnden

Registernämnden

Revisorsnämnden

Riksantikvarieämbetet

Riksarkivet

Riksbanken

Riksdagsförvaltningen

Riksdagens ombudsmän

Riksdagens revisorer

Riksgäldskontoret

Rikshemvärnsrådet

Rikspolisstyrelsen

Riksrevisionen

Rikstrafiken

Riksutställningar, Stiftelsen

Riksvärderingsnämnden

Rymdstyrelsen

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Räddningsverk, statens
Rättshjälpsmyndigheten
Rättshjälpsnämnden
Rättsmedicinalverket

S

Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund
Sameskolstyrelsen och sameskolor
Sametinget
SIS, Standardiseringen i Sverige
Sjöfartsverket
Skatterättsnämnden
Skatteverket
Skaderegleringsnämnd, statens
Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor
Skogsstyrelsen
Skogsvårdsstyrelserna
Skogs och lantbruksakademien
Skolverk, statens
Skolväsendets överklagandenämnd
Smittskyddsinstitutet
Socialstyrelsen
Specialpedagogiska institutet
Specialskolmyndigheten
Språk- och folkminnesinstitutet
Sprängämnesinspektionen
Statistiska centralbyrån
Statskontoret
Stockholms universitet
Stockholms internationella miljöinstitut
Strålsäkerhetsmyndigheten
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, SIDA
Styrelsen för Samefonden
Styrelsen för psykologiskt försvar
Stängselnämnden
Svenska institutet
Svenska institutet för europapolitiska studier
Svenska ESF rådet
Svenska Unescorådet
Svenska FAO kommittén
Svenska Språknämnden

Svenska Skeppshypotekskassan
Svenska institutet i Alexandria
Sveriges författarfond
Säkerhetspolisen
Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
Södertörns högskola

T

Taltidningsnämnden
Talboks- och punktskriftsbiblioteket
Teaterhögskolan i Stockholm
Tingsrätterna
Tjänstepensions och grupplivnämnd, statens
Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet
Totalförsvarets forskningsinstitut
Totalförsvarets pliktverk
Tullverket
Turistdelegationen

U

Umeå universitet
Ungdomsstyrelsen
Uppsala universitet
Utlandslönenämnd, statens
Utlänningsnämnden
Utrikesförvaltningens antagningsnämnd
Utrikesnämnden
Utsädeskontroll, statens

V

Valideringsdelegationen
Valmyndigheten
Vatten- och avloppsnämnd, statens
Vattenöverdomstolen
Verket för förvaltningsutveckling
Verket för högskoleservice
Verket för innovationssystem (VINNOVA)
Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)
Vetenskapsrådet
Veterinärmedicinska anstalt, statens
Veterinära ansvarsnämnden
Väg- och transportforskningsinstitut, statens

Vägverket

Vänerskolan

Växjö universitet

Växtingsnämnd, statens

Å

Åklagarmyndigheten

Åsbackaskolan

Ö

Örebro universitet

Örlogsmannasällskapet

Östervångsskolan

Överbefälhavaren

Överklagandenämnden för högskolan

Överklagandenämnden för nämndemanna-uppdrag

Överklagandenämnden för studiestöd

Överklagandenämnden för totalförsvaret

UJEDINJENA KRALJEVINA

Cabinet Office

Office of the Parliamentary Counsel

Central Office of Information

Charity Commission

Crown Estate Commissioners (Vote Expenditure Only)

Crown Prosecution Service

Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform

Competition Commission

Gas and Electricity Consumers' Council

Office of Manpower Economics

Department for Children, Schools and Families

Department of Communities and Local Government

Rent Assessment Panels

Department for Culture, Media and Sport

British Library

British Museum

Commission for Architecture and the Built Environment

The Gambling Commission

Historic Buildings and Monuments Commission for England (English Heritage)

Imperial War Museum

Museums, Libraries and Archives Council

National Gallery

National Maritime Museum

National Portrait Gallery
Natural History Museum
Science Museum
Tate Gallery
Victoria and Albert Museum
Wallace Collection

Department for Environment, Food and Rural Affairs
Agricultural Dwelling House Advisory Committees
Agricultural Land Tribunals
Agricultural Wages Board and Committees
Cattle Breeding Centre
Countryside Agency
Plant Variety Rights Office
Royal Botanic Gardens, Kew
Royal Commission on Environmental Pollution

Department of Health
Dental Practice Board
National Health Service Strategic Health Authorities
NHS Trusts
Prescription Pricing Authority

Department for Innovation, Universities and Skills
Higher Education Funding Council for England
National Weights and Measures Laboratory
Patent Office

Department for International Development

Department of the Procurator General and Treasury Solicitor
Legal Secretariat to the Law Officers

Department for Transport
Maritime and Coastguard Agency

Department for Work and Pensions
Disability Living Allowance Advisory Board
Independent Tribunal Service
Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions)
Occupational Pensions Regulatory Authority
Regional Medical Service
Social Security Advisory Committee

Export Credits Guarantee Department

Foreign and Commonwealth Office
Wilton Park Conference Centre

Government Actuary's Department
Government Communications Headquarters
Home Office
 HM Inspectorate of Constabulary
House of Commons
House of Lords
Ministry of Defence
 Defence Equipment & Support
 Meteorological Office
Ministry of Justice
 Boundary Commission for England
 Combined Tax Tribunal
 Council on Tribunals
 Court of Appeal — Criminal
 Employment Appeals Tribunal
 Employment Tribunals
 HMCS Regions, Crown, County and Combined Courts (England and Wales)
 Immigration Appellate Authorities
 Immigration Adjudicators
 Immigration Appeals Tribunal
 Lands Tribunal
 Law Commission
 Legal Aid Fund (England and Wales)
 Office of the Social Security Commissioners
 Parole Board and Local Review Committees
 Pensions Appeal Tribunals
 Public Trust Office
 Supreme Court Group (England and Wales)
 Transport Tribunal
The National Archives
National Audit Office
National Savings and Investments
National School of Government
Northern Ireland Assembly Commission
Northern Ireland Court Service
 Coroners Courts
 County Courts
 Court of Appeal and High Court of Justice in Northern Ireland
 Crown Court
 Enforcement of Judgements Office

Legal Aid Fund
Magistrates' Courts
Pensions Appeals Tribunals
Northern Ireland, Department for Employment and Learning
Northern Ireland, Department for Regional Development
Northern Ireland, Department for Social Development
Northern Ireland, Department of Agriculture and Rural Development
Northern Ireland, Department of Culture, Arts and Leisure
Northern Ireland, Department of Education
Northern Ireland, Department of Enterprise, Trade and Investment
Northern Ireland, Department of the Environment
Northern Ireland, Department of Finance and Personnel
Northern Ireland, Department of Health, Social Services and Public Safety
Northern Ireland, Office of the First Minister and Deputy First Minister
Northern Ireland Office
Crown Solicitor's Office
Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland
Forensic Science Laboratory of Northern Ireland
Office of the Chief Electoral Officer for Northern Ireland
Police Service of Northern Ireland
Probation Board for Northern Ireland
State Pathologist Service
Office of Fair Trading
Office for National Statistics
National Health Service Central Register
Office of the Parliamentary Commissioner for Administration and Health Service Commissioners
Paymaster General's Office
Postal Business of the Post Office
Privy Council Office
Public Record Office
HM Revenue and Customs
The Revenue and Customs Prosecutions Office
Royal Hospital, Chelsea
Royal Mint
Rural Payments Agency
Scotland, Auditor-General
Scotland, Crown Office and Procurator Fiscal Service
Scotland, General Register Office
Scotland, Queen's and Lord Treasurer's Remembrancer
Scotland, Registers of Scotland

The Scotland Office

The Scottish Ministers

Architecture and Design Scotland

Crofters Commission

Deer Commission for Scotland

Lands Tribunal for Scotland

National Galleries of Scotland

National Library of Scotland

National Museums of Scotland

Royal Botanic Garden, Edinburgh

Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland

Scottish Further and Higher Education Funding Council

Scottish Law Commission

Community Health Partnerships

Special Health Boards

Health Boards

The Office of the Accountant of Court

High Court of Justiciary

Court of Session

HM Inspectorate of Constabulary

Parole Board for Scotland

Pensions Appeal Tribunals

Scottish Land Court

Sheriff Courts

Scottish Police Services Authority

Office of the Social Security Commissioners

The Private Rented Housing Panel and Private Rented Housing Committees

Keeper of the Records of Scotland

The Scottish Parliamentary Body Corporate

HM Treasury

Office of Government Commerce

United Kingdom Debt Management Office

The Wales Office (Office of the Secretary of State for Wales)

The Welsh Ministers

Higher Education Funding Council for Wales

Local Government Boundary Commission for Wales

The Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales

Valuation Tribunals (Wales)

Welsh National Health Service Trusts and Local Health Boards

Welsh Rent Assessment Panels

PRILOG II.

POPIS DJELATNOSTI NAVEDENIH U ČLANKU 2. STAVKU 1. TOČKI 6. (a)

Ako postoji bilo kakva razlika u tumačenju između CPV i NACE, vrijedi nomenklatura CPV.

NACE Rev. 1 (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
45			Gradnja	Ovaj odjeljak uključuje: — gradnju novih zgrada i pogona, obnovu i uobičajene popravke	45000000
	45.1		Priprema gradilišta		45100000
		45.11	Rušenje i razbijanje zgrada; zemljani radovi	Ovaj razred obuhvaća — rušenje zgrada i drugih konstrukcija, — čišćenje gradilišta, — zemljani radovi: iskopi, odlaganje, poravnavanje i izravnavanje gradilišta, kopanje jarka, uklanjanje stijena, miniranje itd. — priprema terena za kopanje rude: — uklanjanje viška materijala i ostalo uređenje i priprema zemljišta i terena bogatih mineralima. Ovaj razred također obuhvaća: — drenažu gradilišta. — drenažu poljoprivrednog ili šumskog zemljišta.	45110000
		45.12	Pokusno bušenje i sondiranje	Ovaj razred obuhvaća — pokusno bušenje, sondiranje i uzimanje uzorka izvađenog geološkim bušenjem za građevinske, geofizičke, geološke ili slične svrhe. Ovaj razred ne uključuje: — bušenje proizvodnih bušotina nafte ili plina, vidjeti 11.20. — bušenje izvora vode, vidjeti 45.25, — izgradnju okana, vidjeti 45.25, — istraživanje naftnih i plinskih polja, geofizička, geološka i seizmička mjerenja, vidjeti 74.20.	45120000
	45.2		Izgradnja kompletnih građevinskih objekata ili njihovih dijelova; niskogradnja		45200000

NACE Rev. 1 (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.21	Opća visokogradnja i niskogradnja	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — gradnju svih vrsta građevina niskogradnje, — mostove, uključujući i one za autoceste na stupovima, vijadukata, tunela i podzemnih željeznica — cjevovode na velike udaljenosti, komunikacijske i energetske vodove, — gradske cjevovode, gradske komunikacijske i energetske vodove — prateću urbanu infrastrukturu, — sklapanje i postavljanje montažnih konstrukcija na licu mjesta. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — uslužne aktivnosti povezane sa crpljenjem nafte i plina, vidjeti 11.20, — postavljanje gotovih montažnih konstrukcije iz nebetonskih dijelova koje je izradio izvoditelj, vidjeti odjeljke 20., 26. i 28., — građevinske radove na, osim na izgradnji zgrada, stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, vidjeti 45.23, — instalaterske radove na građevinama, vidjeti 45.3, — završne građevinske radove, vidjeti 45.4, — djelatnosti arhitekture i inženjeringa, vidjeti 74.20, — upravljanje građevinskim projektima, vidjeti 74.20. 	<p>45210000</p> <p>Osim:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 45213316 45220000 45231000 45232000
		45.22	Krovovezački i krovopokrivački radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — krovovezačke radove, — krovopokrivačke radove, — hidroizolaciju. 	45261000
		45.23	Izgradnja autocesta, cesta, uzletišta i sportskih objekata	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — izgradnju autocesta, ulica, cesta, ostalih kolnih i pješačkih putova, — izgradnju pruga, — izgradnju uzletno-sletnih staza, — građevinske radove na, osim na izgradnji zgrada, stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, — ličenje oznaka na cestovnim površinama i parkiralištima. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pripreme zemljane radove, vidjeti 45.11 	<p>45212212 i DA03</p> <p>45230000</p> <p>osim:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 45231000 — 45232000 — 45234115

NACE Rev. 1 (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.24	Izgradnja hidrograđevnih objekata	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — izgradnju: — vodnih putova, pristaništa i riječnih građevina, turističkih pristaništa (marina), prevodnica itd., — brana i nasipa, — jaružarenje, — podvodne radove. 	45240000
		45.25	Ostali građevinski radovi koji obuhvaćaju posebne zanate	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — građevinske djelatnosti specijalizirane za jednu značajku zajedničku za različite vrste konstrukcija koje zahtijevaju specijalizirane vještine ili opremu, — izgradnju temelja, uključujući zabijanje pilona, — bušenje i izgradnju izvora vode, kopanje okana, — postavljanje čeličnih elemenata koje ne izrađuje sam izvođač, — savijanje čelika — zidanje ciglom i kamenom, — podizanje i rastavljanje skela i radnih platformi, uključujući najam skela i radnih platformi, — gradnju dimnjaka i industrijskih peći. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — najam skela bez postavljanja i rastavljanja, vidjeti 71.32 	45250000 45262000
	45.3		Građevinske instalacije		45300000

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.31	Električno ožičenje i elektromontažni radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — električnog ožičenja i elektromontažne radove, — sustava telekomunikacija, — sustava električnoga grijanja, — radijskih i televizijskih kućnih antena, — požarnih alarma, — protuprovalnih alarmnih sustava, — dizala i pokretnih stepenica, — gromobrana itd. 	<p>45213316</p> <p>45310000</p> <p>Osim:</p> <p>– 45316000</p>
		45.32	Izolacijski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje toplinske izolacije, zvučne izolacije i izolacije protiv vibracija. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — hidroizolaciju, vidjeti 45.22. 	45320000
		45.33	Vodoinstala- cijski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje: — vodoinstalacije i sanitacijske opreme, — plinske opreme, — opreme i vodova za grijanje, ventilaciju, hlađenje ili klimatizaciju — sustava raspršivača. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju sustava električnoga grijanja, vidjeti 45.31. 	45330000
		45.34	Ostale građevinske instalacije	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju rasvjetnih i signalizacijskih sustava za ceste, pruge, uzletišta i luke, — ugradnju naprava i opreme koja nije drugdje opisana u zgrade ili druge projekte izgradnje 	<p>45234115</p> <p>45316000</p> <p>45340000</p>
	45.4		Završni građevinski radovi		45400000

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.41	Žbukanje	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — nanošenje u zgradama ili drugim projektima izgradnje unutarnje i vanjske žbuke ili zidarskoga gipsa, uključujući srodne podloge za žbuku. 	45410000
		45.42	Ugradnja stolarije	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju vrata, prozora, okvira za vrata i prozore, ugradbenih kuhinja, stuba, opreme za trgovine i slično, koje nije izradio sam izvoditelj, od drva ili drugih materijala, — unutarnje završne radove kao što su stropovi, drvene zidne obloge, pomične pregrade itd. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — postavljanje parketa i drugih drvenih podnih obloga, vidjeti 45.43. 	45420000
		45.43	Oblaganje podova i zidova	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — polaganje, postavljanje, vješanje ili ugradnju u zgrade ili druge projekte izgradnje: — zidnih ili podnih pločica od keramike, betona ili rezanog kamena, — parketa i drugih podnih obloga, tepiha i linoleuma, — uključujući gumene ili plastične, — podne ili zidne teraco, mramorne, granitne obloge ili obloge od škriljevca, — zidnih tapeta. 	45430000
		45.44	Ličenje i ostakljivanje	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — vanjsko i unutarnje ličenje zgrada, — ličenje objekata niskogradnje, — ugradnju stakla, ogledala itd. <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju prozora, vidjeti 45.42, 	45440000

NACE Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.45	Ostali završni građevinski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — postavljanje privatnih bazena, — čišćenje parom, pjeskarenje i slične djelatnosti na vanjskim dijelovima zgrada, — ostale završne građevinske radove koji nisu drugdje opisani <p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — čišćenje unutarnjeg dijela zgrade i drugih konstrukcija, vidjeti 74.70. 	45212212 i DA04 45450000
	45.5		Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovateljem		45500000
		45.50	Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovateljem	<p>Ovaj razred ne uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — najam građevinskih strojeva i opreme, te strojeva i opreme za rušenje bez rukovatelja, vidjeti 71.32. 	45500000

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 3037/90 od 9. listopada 1990. o statističkoj klasifikaciji gospodarskih djelatnosti u Europskoj zajednici (SL L 293, 24.10.1990., str. 1.).

PRILOG III.

POPIS PROIZVODA NAVEDENIH U ČLANKU 4. TOČKI (b) VEZANO UZ UGOVORE KOJE DODJELJUJU JAVNI NARUČITELJI U PODRUČJU OBRANE

Jedini primjenjivi tekst za potrebe ove Direktive jest onaj u Prilogu 1. točki 4. GPA-a na kojem se temelji sljedeći indikativni popis proizvoda:

Poglavlje 25.:	Sol, sumpor, zemlja i kamen, gips, vapno i cement
Poglavlje 26.:	Metalne rude, šljaka i pepeo
Poglavlje 27.:	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi koji nastaju njihovom destilacijom, bitumen, mineralni voskovi osim: ex 27.10 posebna motorna goriva
Poglavlje 28.:	Anorganske kemikalije, organski i anorganski spojevi plemenitih kovina, rijetkih metala, radioaktivnih elemenata i izotopa osim: ex 28.09: eksplozivi ex 28.13: eksplozivi ex 28.14: suzavac ex 28.28: eksplozivi ex 28.32: eksplozivi ex 28.39: eksplozivi ex 28.50: toksični proizvodi ex 28.51: toksični proizvodi ex 28.54: eksplozivi
Poglavlje 29.:	Organske kemikalije osim: ex 29.03: eksplozivi ex 29.04: eksplozivi ex 29.07: eksplozivi ex 29.08: eksplozivi ex 29.11: eksplozivi ex 29.12: eksplozivi ex 29.13: toksični proizvodi ex 29.14: toksični proizvodi ex 29.15: toksični proizvodi ex 29.21: toksični proizvodi ex 29.22: toksični proizvodi ex 29.23: toksični proizvodi ex 29.26: eksplozivi ex 29.27: toksični proizvodi ex 29.29: eksplozivi

Poglavlje 30.:	Farmaceutski proizvodi
Poglavlje 31.:	Gnojiva
Poglavlje 32.:	Ekstrakti za štavljenje i bojanje, proizvodi za štavljenje i njihovi derivati, bojila, boje, ličila i lakovi, kit, umeci i čepovi, tinte
Poglavlje 33.:	Esencijalna ulja i smole, parfemi, kozmetički preparati
Poglavlje 34.:	Sapun, organska površinsko aktivna sredstva, pripravci za pranje, pripravci za podmazivanje, umjetni voskovi, pripremljeni voskovi, pripravci za poliranje i čišćenje, svijeće i slični proizvodi, paste za modeliranje i „zubarski voskovi“
Poglavlje 35.:	Bjelančevinaste tvari, ljepila, enzimi
Poglavlje 37.:	Sredstva za fotografiju i kinematografiju
Poglavlje 38.:	Različiti kemijski proizvodi osim: ex 38.19: toksični proizvodi
Poglavlje 39.:	Umjetne smole i plastični materijali, esteri i eteri od celuloze i predmeti napravljeni od njih, osim: ex 39.03: eksplozivi
Poglavlje 40.:	Guma, umjetna guma, i predmeti napravljeni od nje osim: ex 40.11: gume otporne na metke
Poglavlje 41.:	Sirova životinjska koža (osim krzna) i koža
Poglavlje 42.:	Predmeti od kože, sedla, konjska oprema, predmeti za putovanje, torbice i slični spremnici, predmeti od životinjskih iznutrica (osim iznutrica svilene bube)
Poglavlje 43.:	Krzno i umjetno krzno, predmeti od krzna
Poglavlje 44.:	Drvo i predmeti od drveta, drveni ugljen
Poglavlje 45.:	Pluto i predmeti od pluta
Poglavlje 46.:	Proizvodi od esparto trave i drugih materijala za pletenje, pleteni predmeti
Poglavlje 47.:	Materijal za izradu papira
Poglavlje 48.:	Papir i karton, predmeti od celuloze za papir, papira i kartona
Poglavlje 49.:	Tiskane knjige, novine, slike i drugi tiskarski proizvodi, rukopisi, tiskani materijali i planovi
Poglavlje 65.:	Pokrivala za glavu i njihovi dijelovi

Poglavlje 66.:	Kišobrani, sunčane naočale, štapovi za hodanje, bičevi, jahački bičevi i njihovi dijelovi
Poglavlje 67.:	Obrađeno perje i paperje, predmeti izrađeni od perja i paperja, umjetno cvijeće, predmeti od ljudske kose
Poglavlje 68.:	Predmeti od kamena, gipsa, cementa, azbesta, tinjca i sličnih materijala
Poglavlje 69.:	Keramički proizvodi
Poglavlje 70.:	Staklo i proizvodi od stakla
Poglavlje 71.:	Biseri, drago i poludrago kamenje, plemenite kovine, smotane plemenite kovine i predmeti napravljeni od njih, umjetni nakit;
Poglavlje 73.:	Željezo i čelik i predmeti napravljeni od njih
Poglavlje 74.:	Bakar i predmeti napravljeni od njega
Poglavlje 75.:	Nikal i predmeti napravljeni od njega
Poglavlje 76.:	Aluminij i predmeti napravljeni od njega
Poglavlje 77.:	Magnezij i barij i predmeti napravljeni od njega
Poglavlje 78.:	Olovo i predmeti napravljeni od njega
Poglavlje 79.:	Cink i predmeti napravljeni od njega
Poglavlje 80.:	Kositar i predmeti napravljeni od njega
Poglavlje 81.:	Ostali metali koji se koriste u metalurgiji i predmeti napravljeni od njih
Poglavlje 82.:	Alati, umeci, pribor za jelo, žlice i vilice od metala i njihovi dijelovi, osim: ex 82.05: alati ex 82.07: alati, dijelovi
Poglavlje 83.:	Različiti predmeti od metala
Poglavlje 84.:	Bojleri, strojevi i mehanički aparati, njihovi dijelovi osim: ex 84.06: motori ex 84.08: drugi motori ex 84.45: strojevi ex 84.53: automatski strojevi za obradu podataka ex 84.55: dijelovi strojeva pod brojem 84.53 ex 84.59: nuklearni reaktori

Poglavlje 85.:	Električni strojevi i oprema, njihovi dijelovi osim: ex 85.13: telekomunikacijska oprema ex 85.15: strojevi za prijenos
Poglavlje 86.:	Lokomotive za vlakove i tramvaje, vagoni i njihovi dijelovi, spojevi i uređaji za željezničke i tramvajske tračnice, oprema za prometnu signalizaciju (koju ne pokreće električna energija) osim: ex 86.02: oklopne lokomotive, električne ex 86.03: druge oklopne lokomotive ex 86.05: oklopni vagoni ex 86.06: vagoni za popravak ex 86.07: vagoni
Poglavlje 87.:	Vozila, osim vlakova i tramvaja, njihovi dijelovi osim: ex 87.08: tenkovi i druga oklopna vozila ex 87.01: traktori ex 87.02: vojna vozila ex 87.03: kamioni za pomoć na cesti ex 87.09: motocikli ex 87.14: prikolice
Poglavlje 89.:	Brodovi, čamci i strukture za plovidbu osim: ex 89.01A: ratni brodovi
Poglavlje 90.:	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni, testni, precizni, medicinski i kirurški instrumenti i aparati, njihovi dijelovi, osim: ex 90.05: dvogledi ex 90.13: razni instrumenti, laseri ex 90.14: telemetri ex 90.28: električki i elektronički mjerni instrumenti ex 90.11: mikroskopi ex 90.17: medicinski instrumenti ex 90.18: aparati za mehanoterapiju ex 90.19: ortopedski strojevi ex 90.20: rendgen
Poglavlje 91.:	Proizvodnja zidnih i ručnih satova

Poglavlje 92.:	Glazbeni instrumenti, aparati za snimanje i reprodukciju zvuka, aparati za snimanje i reprodukciju televizijske slike i zvuka, dijelovi i prateća oprema takvih aparata
Poglavlje 94.:	Namještaj i njegovi dijelovi, posteljina, madraci, potpora madracima, jastuci i slična punjena oprema osim: ex 94.01A: avionska sjedala
Poglavlje 95.:	Predmeti i proizvodi materijala za oblikovanje ili rezbarenje
Poglavlje 96.:	Metle, četke, četkice za puder, sita
Poglavlje 98.:	Razni proizvedeni predmeti

PRILOG IV.

ZAHTJEVI VEZANI UZ ALATE I UREĐAJE ZA ELEKTRONIČKO ZAPRIMANJE PONUDA, ZAHTJEVA ZA SUDJELOVANJE KAO I PLANOVA I PROJEKATA U PROJEKTNIM NATJEČAJIMA

Alati i uređaji za elektroničko zaprimanje ponuda, zahtjeva za sudjelovanje kao i planova i projekata u projektnim natječajima moraju, uz pomoć tehničkih sredstava i odgovarajućih postupaka, najmanje jamčiti da:

- (a) se točno vrijeme i datum zaprimanja ponuda, zahtjeva za sudjelovanje i dostavu planova i projekata mogu točno odrediti;
 - (b) se može razumno osigurati da, prije rokova za to određenih, nitko nema pristup podacima koji se prenose u skladu s ovim zahtjevima;
 - (c) samo ovlaštene osobe mogu odrediti ili izmijeniti datume za otvaranje zaprimljenih podataka;
 - (d) u različitim fazama postupka nabave ili projektnih natječaja pristup svim dostavljenim podacima, ili njihovim dijelovima, mora biti moguć samo ovlaštenim osobama;
 - (e) samo ovlaštene osobe mogu dati pristup prenesenim podacima i to samo nakon propisanog datuma;
 - (f) podaci koji su zaprimljeni i otvoreni u skladu s ovim zahtjevima moraju biti dostupni samo osobama koje su ovlaštene da s njima budu upoznate;
 - (g) se, ako su zabrane pristupa ili uvjeti iz točaka (b),(c),(d), (e) i (f) prekršeni ili je došlo do pokušaja kršenja, može razumno osigurati da se prekršaji ili pokušaji mogu jasno otkriti.
-

PRILOG V.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI

DIO A

Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o objavljivanju prethodne informacijske obavijesti na profilu kupca

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja te, ovisno o slučaju, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Vrsta javnog naručitelja i njegova glavna djelatnost.
3. Prema potrebi, podatak da je javni naručitelj središnje tijelo za nabavu; ili naznaka da se primjenjuje ili može primijeniti bilo koji drugi oblik zajedničke nabave.
4. CPV oznake.
5. Internetska adresa „profila kupca” (URL).
6. Datum slanja obavijesti o objavljivanju prethodne informacijske obavijesti na profilu kupca.

DIO B

Podaci koje trebaju sadržavati prethodne informacijske obavijesti

(iz članka 48.)

I. Podaci koje trebaju sadržavati svi slučajevi

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja te, ovisno o slučaju, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o nabavi, uz neograničen, izravan i besplatan pristup.

Ako neograničen, izravan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članku 53. stavku 1. drugom i trećem podstavku, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavi.
3. Vrsta javnog naručitelja i njegova glavna djelatnost.
4. Prema potrebi, podatak da je javni naručitelj središnje tijelo za nabavu ili naznaka da se primjenjuje ili može primijeniti bilo koji drugi oblik zajedničke nabave.
5. CPV oznake; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
6. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
7. Brief description of the procurement: priroda i raspon radova, priroda i količina ili vrijednost robe, priroda i raspon usluga.
8. Ako se ova obavijest ne koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje, procijenjeni datum(i) za objavu obavijesti o nadmetanju u vezi s ugovorom/ima iz prethodne informacijske obavijesti.
9. Datum slanja obavijesti.
10. Svi drugi relevantni podaci.
11. Navod je li ugovor obuhvaćen GPA-om.

II. Dodatni podaci koji se trebaju dostaviti ako se obavijest koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje (članak 48. Stavak 2.)

1. Navesti činjenicu da zainteresirani gospodarski subjekti trebaju naručitelju izraziti svoj interes za ugovor ili ugovore.
2. Vrsta postupka dodjele ugovora (ograničeni postupci, sa ili bez dinamičkog sustava nabave ili natjecateljski postupci uz pregovore).
3. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) korištenju okvirnog sporazuma,
 - (b) korištenju dinamičkog sustava nabave.
4. U mjeri u kojoj je to poznato, vremenski rok za isporuku proizvoda, izvođenje radova ili pružanje usluga te trajanje ugovora.
5. U mjeri u kojoj je to poznato, uvjeti za sudjelovanje, uključujući:
 - (a) prema potrebi, podatak o tome je li javni ugovor ograničen na zaštićene radionice, odnosno je li izvršenje ugovora ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,
 - (b) prema potrebi, podatak o tome je li pružanje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervirano za određenu struku.
 - (c) kratki opis kriterija za odabir.
6. U mjeri u kojoj je to poznato, kratki opis kriterija koji će se koristiti za dodjelu ugovora:
7. U mjeri u kojoj je to poznato, procijenjeni ukupni opseg ugovora; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
8. Rokovi za zaprimanje iskaza interesa.
9. Adresa na koju treba poslati iskaze interesa.
10. Jezik ili jezici na kojem se izrađuju zahtjevi za sudjelovanje ili ponude.
11. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) zahtijevanju/prihvatanju elektroničkog podnošenja ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje,
 - (b) uporabi elektroničkog naručivanja,
 - (c) uporabi elektroničkog računa,
 - (d) prihvatanju elektroničkog plaćanja.
12. Podatak o tome je li ugovor povezan s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
13. Naziv i adresa tijela nadležnog za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se mogu dobiti te informacije.

DIO C

Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o nadmetanju

(iz članka 49.)

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja te, ovisno o slučaju, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o nabavi, uz neograničen, izravan i besplatan pristup.

Ako neograničen, izravan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članku 53. stavku 1. drugom i trećem podstavku, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavi.

3. Vrsta javnog naručitelja i njegova glavna djelatnost.
4. Prema potrebi, naznaka da je javni naručitelj središnje tijelo za nabavu ili da se primjenjuje bilo koji drugi oblik zajedničke nabave.
5. CPV oznake; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
6. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
7. Opis nabave: priroda i raspon radova, priroda i količina ili vrijednost robe, priroda i raspon usluga. Ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu. Prema potrebi, opis svih mogućnosti.
8. Procijenjeni ukupni opseg ugovora; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
9. Dopuštenost ili zabrana alternativnih ponuda.
10. Rok za isporuku robe, izvođenje radova ili pružanje usluga te, koliko je moguće, trajanje ugovora.
 - (a) U slučaju okvirnog sporazuma, naznaka o planiranom trajanju okvirnog sporazuma u kojoj se, prema potrebi, navode razlozi za svako trajanje duže od četiri godine; koliko je moguće, naznaka vrijednosti ili opsega ili učestalosti ugovora koji će se dodijeliti, broj i, prema potrebi, predloženi maksimalni broj gospodarskih subjekata koji će sudjelovati.
 - (b) U slučaju dinamičkog sustava nabave, naznaka planiranog trajanja tog sustava; koliko je moguće, naznaka vrijednosti ili opsega ili učestalosti ugovora koji će se dodijeliti.
11. Uvjeti za sudjelovanje, uključujući:
 - (a) prema potrebi, podatak o tome je li javni ugovor ograničen na zaštićene radionice, odnosno je li izvršenje ugovora ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,
 - (b) prema potrebi, podatak o tome je li pružanje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervirano za određenu struku; upućivanje na relevantni zakon, propis ili upravnu odredbu,
 - (c) popis i kratki opis kriterija o osobnoj situaciji gospodarskih subjekata koja može uzrokovati njihovo isključenje i kriterija za odabir; mogućnost zahtijevanja minimalnih standarda; naznaka o traženim podacima (osobne izjave, dokumentacija).

12. Vrsta postupka dodjele ugovora; prema potrebi, razlozi za uporabu ubrzanog postupka (u otvorenim i ograničenim postupcima ili natjecateljskim postupcima uz pregovore);
13. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) korištenju okvirnog sporazuma,
 - (b) korištenju dinamičkog sustava nabave,
 - (c) korištenju elektroničke dražbe (u slučaju otvorenog ili ograničenog postupka ili natjecateljskog postupka uz pregovore).
14. Ako je ugovor razdijeljen u grupe, naznaka o mogućnosti podnošenja ponuda za jednu, više ili sve grupe; naznaka bilo kojeg mogućeg ograničenja broja grupa koje se mogu dodijeliti jednom ponuditelju. Ako ugovor nije razdijeljen u grupe, naznaka razloga za to, osim ako se taj podatak dostavlja u pojedinačnom izvješću.
15. U slučaju ograničenog postupka, natjecateljskog postupka uz pregovore, natjecateljskog dijaloga ili partnerstva za inovacije kada se koristi mogućnost smanjivanja broja natjecatelja kojima će dostaviti poziv na dostavu ponude, na pregovaranje ili na sudjelovanje u dijalogu: minimalan i, prema potrebi, maksimalan broj natjecatelja te uvjeti koji će se primijeniti za odabir dotičnih natjecatelja.
16. U slučaju natjecateljskog postupka uz pregovore, natjecateljskog dijaloga ili partnerstva za inovacije, prema potrebi naznaka o namjeri korištenja opcije odvijanja postupka u više faza koje slijede jedna za drugom, kako bi se smanjio broj ponuda o kojima se pregovara ili rješenja o kojima se raspravlja.
17. Kada je to primjereno, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
18. Kriteriji koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji za odabir ekonomski najpovoljnije ponude i njihov ponder navode se ako se ne pojavljuju u specifikacijama ili, u slučaju natjecateljskog dijaloga, u opisnoj dokumentaciji.
19. Rok za zaprimanje ponuda (otvoreni postupci) ili zahtjeva za sudjelovanjem (ograničeni postupci, natjecateljski postupci uz pregovore, dinamički sustavi nabave, natjecateljski dijalozi, partnerstva za inovacije).
20. Adresa na koju treba slati ponude ili zahtjeve za sudjelovanje.
21. U slučaju otvorenog postupka javne nabave:
 - (a) rok valjanosti ponude,
 - (b) datum, vrijeme i mjesto otvaranja ponuda,
 - (c) osobe koje su ovlaštene prisustvovati takvom otvaranju.
22. Jezik ili jezici na kojima ponude ili zahtjevi za sudjelovanje moraju biti sastavljeni.
23. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) prihvaćanju elektroničkih podnošenja ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje,
 - (b) uporabi elektroničkog naručivanja,
 - (c) uporabi elektroničkog računa,
 - (d) uporabi elektroničkog plaćanja.

24. Podatak o tome je li ugovor povezan s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
25. Naziv i adresa tijela nadležnog za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, postupke mirenja. Detaljni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se ti podaci mogu dobiti.
26. Datum ili datumi te upućivanje ili upućivanja na prethodne objave u *Službenom listu Europske unije* od važnosti za ugovor ili ugovore na koje se odnosi ova obavijest.
27. U slučaju nabave koja se ponavlja, procijenjeno vrijeme objave daljnjih obavijesti.
28. Datum slanja obavijesti.
29. Navod je li ugovor obuhvaćen GPA-om.
30. Svi drugi relevantni podaci.

DIO D

Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o dodjeli ugovora

(iz članka 50.)

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja te, ovisno o slučaju, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Vrsta javnog naručitelja i njegova glavna djelatnost.
3. Prema potrebi, podatak o tome je li javni naručitelj središnje tijelo za nabavu ili naznaka da se primjenjuje bilo koji drugi oblik zajedničke nabave.
4. CPV oznake.
5. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.
6. Opis nabave: priroda i raspon radova, priroda i količina ili vrijednost robe, priroda i raspon usluga. Ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu. Prema potrebi, opis svih mogućnosti.
7. Vrsta postupka dodjele ugovora; u slučaju pregovaračkog postupka bez prethodne objave, opravdanje.
8. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) korištenju okvirnog sporazuma,
 - (b) korištenju dinamičkog sustava nabave.
9. Kriteriji iz članka 67. koji su se koristili za dodjelu jednog ili više ugovora. Prema potrebi, podatak o održavanju elektroničke dražbe (u slučaju otvorenog ili ograničenog postupka ili natjecateljskog postupka uz pregovore).
10. Datum sklapanja jednog ili više ugovora, okvirnog ili okvirnih sporazuma nakon donošenja odluke o njihovoj dodjeli ili sklapanju.
11. Broj zaprimljenih ponuda u odnosu na svaku dodjelu, uključujući:
 - (a) broj zaprimljenih ponuda gospodarskih subjekata koji su mala i srednja poduzeća,
 - (b) broj ponuda zaprimljenih iz neke druge države članice ili treće zemlje,
 - (c) broj ponuda zaprimljenih elektroničkim putem.

12. Za svaki dodijeljeni ugovor, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa uspješnog ili uspješnih ponuditelja, uključujući:
 - (a) podatak o tome je li uspješni ponuditelj malo ili srednje poduzeće,
 - (b) podatak o tome je li ugovor dodijeljen skupini gospodarskih subjekata (u slučaju zajedničkog pothvata, konzorcija ili drugih oblika).
13. Vrijednost uspješne ponude (ponuda) ili najviša i najniža ponuda uzeta u obzir pri dodjeli ili dodjelama ugovora.
14. Prema potrebi, za svaki dodijeljeni dio, vrijednost i dio ugovora koji će se vjerojatno dati u podugovor trećim stranama.
15. Podatak o tome je li ugovor povezan s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
16. Naziv i adresa tijela nadležnog za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, postupke mirenja. Detaljni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se ti podaci mogu dobiti.
17. Datum ili datumi te upućivanje ili upućivanja na prethodne objave u *Službenom listu Europske unije* od važnosti za ugovor ili ugovore na koje se odnosi ova obavijest.
18. Datum slanja obavijesti.
19. Svi drugi relevantni podaci.

DIO E

Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o projektom natječaju

(iz članka 79. stavka 1.)

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja te, ovisno o slučaju, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o nabavi, uz neograničen, izravan i besplatan pristup.

Ako neograničen, izravan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članku 53. stavku 1. drugom i trećem podstavku, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavi.
3. Vrsta javnog naručitelja i njegova glavna djelatnost.
4. Prema potrebi, podatak o tome je li javni naručitelj središnje tijelo za nabavu ili naznaka da se primjenjuje bilo koji drugi oblik zajedničke nabave.
5. CPV oznake; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
6. Opis glavnih obilježja projekta.
7. Broj i vrijednost bilo kakvih nagrada.
8. Vrsta projektnog natječaja (otvoreni ili ograničeni).
9. U slučaju otvorenog projektnog natječaja, rok za predaju projekata.
10. U slučaju ograničenog projektnog natječaja:
 - (a) broj sudionika koji su uzeti u obzir,
 - (b) imena već odabranih sudionika, ako ih ima,
 - (c) uvjeti za odabir sudionika,
 - (d) rok za dostavu zahtjeva za sudjelovanje.

11. Prema potrebi, podatak o tome je li sudjelovanje ograničeno samo na određenu struku.
12. Kriteriji koji će se primjenjivati pri ocjenjivanju projekata.
13. Podatak o tome je li odluka ocjenjivačkog suda obvezujuća za javnog naručitelja.
14. Isplate koje će se vršiti svim sudionicima, ako ih ima.
15. Podatak o tome hoće li se nakon projektnog natječaja dodijeliti ugovor pobjedniku ili pobjednicima projektnog natječaja.
16. Datum slanja obavijesti.
17. Svi drugi relevantni podaci.

DIO F

Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o rezultatima natječaja

(iz članka 79. stavka 2.)

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja te, ovisno o slučaju, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Vrsta javnog naručitelja i njegova glavna djelatnost.
3. Prema potrebi, podatak o tome je li javni naručitelj središnje tijelo za nabavu ili naznaka da se primjenjuje bilo koji drugi oblik zajedničke nabave.
4. CPV oznake.
5. Opis glavnih obilježja projekta.
6. Vrijednost nagrada.
7. Vrsta projektnog natječaja (otvoreni ili ograničeni).
8. Kriteriji koji će se primjenjivati pri ocjenjivanju projekata.
9. Datum odluke ocjenjivačkog suda.
10. Broj sudionika.
 - (a) Broj sudionika koji su mala ili srednja poduzeća.
 - (b) Broj inozemnih sudionika.
11. Naziv, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte te internetska adresa pobjednika natječaja te podatak o tome je li pobjednik (ili pobjednici) malo ili srednje poduzeće.
12. Podatak o tome je li projektni natječaj povezan s projektom ili programom koji se financira iz fondova Europske unije.
13. Datum ili datumi te upućivanje ili upućivanja na prethodne objave u *Službenom listu Europske unije* od važnosti za projekt ili projekte na koje se odnosi ova obavijest.
14. Datum slanja obavijesti.
15. Svi drugi relevantni podaci.

DIO G

Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o izmjenama ugovora tijekom njegova trajanja

(iz članka 72. stavka 1.)

1. Ime, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja te, ovisno o slučaju, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. CPV oznake
3. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama;
4. Opis nabave prije i poslije izmjene; priroda i raspon radova, priroda i količina ili vrijednost robe, priroda i raspon usluga.
5. Kad je primjenjivo, povećanje cijene prouzročeno uvođenjem izmjene.
6. Opis okolnosti uslijed kojih je bilo potrebno uvesti izmjenu.
7. Datum odluke o dodjeli ugovora.
8. Kad je primjenjivo, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa novog gospodarskog subjekta ili novih gospodarskih subjekata.
9. Podatak o tome je li ugovor povezan s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
10. Naziv i adresa nadzornog tijela i tijela nadležnog za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, postupke mirenja. Detaljni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite ili, prema potrebi, naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se ti podaci mogu dobiti.
11. Datum ili datumi te upućivanje ili upućivanja na prethodne objave u *Službenom listu Europske unije* od važnosti za ugovor ili ugovore na koje se odnosi ova obavijest.
12. Datum slanja obavijesti.
13. Svi drugi relevantni podaci.

DIO H

Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o nadmetanju vezane uz ugovore za društvene I druge posebne usluge

(iz članka 75. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja.
2. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju robe ili usluga.
3. Kratki opis ugovora, uključujući referentni broj ili CPV oznake.
4. Uvjeti za sudjelovanje, uključujući:
 - prema potrebi, podatak o tome je li ugovor ograničen na zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta.
 - prema potrebi, podatak o tome je li izvršenje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervirano za određenu struku.
5. Rok ili rokovi za stupanje u kontakt s javnim naručiteljem u svrhu sudjelovanja.
6. Kratki opis glavnih značajki postupka dodjele koji će se primjenjivati.

DIO I

Podaci koje trebaju sadržavati prethodne informacijske obavijesti vezane uz društvene I druge posebne usluge

(iz članka 75. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja.
2. Kratki opis ugovora, uključujući procijenjenu ukupnu vrijednost ugovora i referentni broj ili CPV oznake.
3. U mjeri u kojoj je to poznato:
 - (a) NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju robe ili usluga,
 - (b) rok za isporuku robe, izvođenje radova ili pružanje usluga te trajanje ugovora,
 - (c) uvjeti za sudjelovanje, uključujući:
 - prema potrebi, podatak o tome je li javni ugovor ograničen na zaštićene radionice, odnosno je li izvršenje ugovora ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,
 - prema potrebi, podatak o tome je li izvršenje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervirano za određenu struku.
 - (d) kratki opis glavnih značajki postupka dodjele ugovora koji će se primjenjivati.
4. Upućivanje na činjenicu da će zainteresirani gospodarski subjekti obavijestiti javnog naručitelja o svom interesu za ugovor ili ugovore te rokove za dostavu iskaza interesa i adresu na koju se šalju iskazi interesa.

DIO J

Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o dodjeli ugovora za društvene I druge posebne usluge

(iz članka 75. stavka 2.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internetska adresa javnog naručitelja.
 2. Kratki opis ugovora, uključujući referentni broj ili CPV oznake.
 3. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju robe ili usluga.
 4. Broj zaprimljenih ponuda.
 5. Cijena ili raspon cijena (najmanja/najveća) koje se plaćaju.
 6. Za svaki dodijeljeni ugovor, adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internetska adresa uspješnog ili uspješnih gospodarskih subjekata.
 7. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG VI.

PODACI KOJE TREBA SADRŽAVATI DOKUMENTACIJA O NABAVIVEZANA UZ ELEKTRONIČKE DRAŽBE

(iz članka 35. stavak 4.)

Ako su javni naručitelji odlučili održati elektroničku dražbu, dokumentacija o nabavi mora sadržavati barem sljedeće podatke:

- (a) značajke, čija vrijednost će biti predmet elektroničke dražbe, pod uvjetom da se takve značajke mogu kvantitativno odrediti i izraziti u brojevima ili postocima;
 - (b) bilo koja ograničenja vrijednosti koje se mogu podnijeti, s obzirom na to da proizlaze iz specifikacija koje se odnose na predmet ugovora;
 - (c) podatke koji će se staviti na raspolaganje ponuditeljima tijekom elektroničke dražbe i, prema potrebi, kada će im oni biti stavljeni na raspolaganje;
 - (d) odgovarajuće informacije o procesu elektroničke dražbe;
 - (e) uvjete pod kojima će se ponuditelji moći natjecati te posebno minimalne razlike koje će se, prema potrebi, tražiti tijekom natjecanja;
 - (f) odgovarajuće podatke koji se odnose na elektroničku opremu koja će se koristiti te rješenja i tehničke specifikacije za spajanje.
-

PRILOG VII.

DEFINICIJA ODREĐENIH TEHNIČKIH SPECIFIKACIJA

Za potrebe ove Direktive:

1. „tehnička specifikacija” znači jedno od sljedećeg:
 - (a) u slučaju ugovora o javnim radovima, ukupnost tehničkih odredaba sadržanih posebno u dokumentaciji o nabavi kojima se određuju tražene značajke materijala, proizvoda ili robe kako bi se osiguralo da ispunjavaju svrhu koju im je namijenio javni naručitelj; te značajke uključuju razine utjecaja na okoliš ili klimu, rješenje koje udovoljava svim zahtjevima (uključujući pristup za osobe s invaliditetom) te ocjenu sukladnosti, izvedbu, sigurnost ili dimenzije, uključujući postupke vezane uz osiguravanje kvalitete, terminologiju, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakiranje, obilježavanje i označivanje, upute za korisnike i postupke i metode proizvodnje u bilo kojoj fazi životnog vijeka radova; te značajke također uključuju pravila vezana uz projektiranje i određivanje troškova, ispitivanje, pregled i uvjete za prihvaćanje radova te metode ili tehnike građenja te sve druge tehničke uvjete koje naručitelj može propisati, na temelju općih ili posebnih propisa, za završene radove te materijale ili dijelove koje oni uključuju;
 - (b) u slučaju ugovora o javnoj nabavi robe ili javnim uslugama specifikacija u dokumentaciji kojom se određuju tražene značajke proizvoda ili usluge, poput razina kvalitete, razina utjecaja na okoliš i klimu, rješenja za sve zahtjeve (uključujući pristup za osobe s invaliditetom) i ocjene sukladnosti, izvedbe, uporabljivosti proizvoda, sigurnosti ili dimenzija, uključujući zahtjeve koji su bitni za proizvod u pogledu naziva pod kojim se proizvod prodaje, terminologiju, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakiranje, obilježavanje i označivanje, upute za korisnike, proizvodne procese i metode u bilo kojoj fazi životnog vijeka robe ili usluge te postupke ocjene sukladnosti;
2. „norma” je tehnička specifikacija koju je usvojilo priznato normizacijsko tijelo za višekratnu ili trajnu uporabu, čije zadovoljenje nije obvezno i koja predstavlja jednu od sljedećih:
 - (a) „međunarodna norma” znači norma koju je donijela neka međunarodna organizacija za normizaciju i učinila dostupnom javnosti,
 - (b) „europska norma” znači norma koju je donijela neka europska organizacija za normizaciju i učinila dostupnom javnosti,
 - (c) „nacionalna norma” znači norma koju je donijela neka nacionalna organizacija za normizaciju i učinila je dostupnom javnosti.
3. „Europska tehnička ocjena” znači dokumentiranu ocjenu izvedbe građevnog proizvoda, s obzirom na njegove ključne značajke, u skladu s europskim dokumentom za ocjenjivanje, kako je određeno u članku 2. točki 12. Uredbe (EU) br. 305/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
4. „zajednička tehnička specifikacija” znači tehničku specifikaciju u području ICT-a utvrđenu u skladu s člancima 13. i 14. Uredbe (EU) 1025/2012;
5. „tehnička referenca” znači svaki proizvod koji su izradila europska tijela za normizaciju, različit od europskih norma, u skladu s postupcima prilagođenima razvoju tržišnih potreba.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 305/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. o utvrđivanju usklađenih uvjeta za stavljanje na tržište građevnih proizvoda (SL L 88, 4.4.2011., str. 5.).

PRILOG VIII.

OBILJEŽJA OBJAVE**1. Objava obavijesti**

Obavijesti navedene u člancima 48., 49., 50., 75. i 79. javni naručitelji šalju Uredu za publikacije Europske unije. Te se obavijesti objavljuju u skladu sa sljedećim pravilima:

Obavijesti iz članaka 48., 49., 50., 75. i 79. objavljuje Ured za publikacije Europske unije ili javni naručitelj ako je prethodna informacijska obavijest objavljena na profilu kupca u skladu s člankom 48. stavkom 1.

Dodatno, javni naručitelji mogu te podatke objaviti na internetu na „profilu kupca” kako je navedeno u stavku 2. točki (b).

Ured za publikacije Europske unije javnom naručitelju dostavlja potvrdu iz članka 51. stavka 5. drugog podstavka.

2. Objavljivanje dopunskih ili dodatnih podataka

(a) Osim ako je drukčije predviđeno u članku 53. stavku 1. drugom i trećem podstavku, javni naručitelji objavljuju cjelokupnu dokumentaciju o nabavi na internetu.

(b) Profil naručitelja (kupca) može uključiti prethodne (informacijske) obavijesti kako je navedeno u članku 48. stavku 1. točki 1., podatke o tekućim zahtjevima za prikupljanje ponuda, planiranim nabavama, sklopljenim ugovorim, poništenim postupcima i bilo kakve korisne opće podatke, kao što su kontaktne točke, broj telefona ili telefaksa, poštanska adresa ili adresa elektroničke pošte. Profil kupca može obuhvaćati periodične indikativne obavijesti koje se koriste kao sredstvo poziva na nadmetanje, što se objavljuje na nacionalnoj razini u skladu s člankom 52.

3. Format i postupci za elektronički prijenos objava

Format i postupci za elektronički prijenos objava koje je odredila Komisija dostupni su na internetskoj adresi „<http://simap.europa.eu>”.

PRILOG IX.

SADRŽAJ POZIVA NA DOSTAVU PONUDE, NA SUDJELOVANJE U DIJALOGU ILI NA POTVRDU INTERESA PREDVIĐENIH ČLANKOM 54.

1. Poziv na dostavu ponude ili na sudjelovanje u dijalogu predviđenom člankom 54. mora sadržavati najmanje:

- (a) upućivanje na objavljeni poziv na nadmetanje;
- (b) rok za zaprimanje ponuda, adresu na koju ponude moraju biti dostavljene i jezik ili jezike na kojem ponude moraju biti sastavljene;
- (c) u slučaju natjecateljskog dijaloga, datum i adresu početka konzultacija i jezik ili jezike koji se koriste;
- (d) upućivanje na sve moguće dodatne dokumente koje treba dostaviti, ili u prilog dokazivih izjava ponuditelja u skladu s člankom 60. ili, prema potrebi, člankom 62. ili kao dopunu podacima navedenima u tim člancima, na temelju uvjeta utvrđenih u člancima 60. i 62.;
- (e) relativni ponder kriterija za dodjelu ugovora ili, prema potrebi, redoslijed takvih kriterija prema važnosti, od najvažnijeg prema najmanje važnom, ako nisu navedeni u obavijesti o nadmetanju, pozivu na potvrdu interesa, tehničkim specifikacijama ili opisnom dokumentu.

Međutim, u slučaju ugovora dodijeljenih uz korištenje natjecateljskog dijaloga ili partnerstva za inovacije, informacije iz točke (b) ne pojavljuju se u pozivu na sudjelovanje u dijalogu ili pozivu na pregovore, ali se navode u pozivu na dostavu ponude.

2. Kada se poziv na nadmetanje objavljuje putem prethodne informacijske obavijesti, javni naručitelji nakon toga pozivaju sve natjecatelje da potvrde svoj interes na temelju detaljnih podataka o ugovoru prije početka odabira ponuditelja ili sudionika u pregovorima.

Taj poziv mora uključivati najmanje sljedeće podatke:

- (a) prirodu i količinu, uključujući sve mogućnosti u odnosu na dopunske ugovore i, ako je moguće, procijenjeni rok za korištenje tih mogućnosti za ugovore koji se obnavljaju, vrstu i količinu i, ako je moguće, procijenjene datume objave budućih obavijesti o nadmetanju za radove, robu i usluge koji su predmet nadmetanja;
- (b) vrstu postupka: ograničeni postupak ili natjecateljski postupak uz pregovore;
- (c) kada je to primjereno, datum početka ili završetka isporuke robe, izvođenja radova ili pružanja usluga;
- (d) ako nije moguće osigurati elektronički pristup, adresu i konačni rok za dostavu zahtjeva za dokumentaciju o nabavi i jezik ili jezike na kojima ona mora biti sastavljena;
- (e) adresu javnog naručitelja koji dodjeljuje ugovor;
- (f) ekonomske i tehničke uvjete, financijska jamstva i podatke koje zahtijevaju gospodarski subjekti;
- (g) oblik ugovora koji je predmetom poziva na dostavu ponuda: kupnja, leasing, najam, ili kupnja na otplatu ili bilo kakva kombinacija tih oblika; i
- (h) kriterije za dodjelu i njihov relativni ponder ili, prema potrebi, redoslijed važnosti tih kriterija, ako ta informacija nije navedena u prethodnoj informacijskoj obavijesti ili tehničkim specifikacijama ili u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovore.

PRILOG X.

POPIS MEĐUNARODNIH DRUŠTVENIH KONVENCIJA I KONVENCIJA O ZAŠTITI OKOLIŠTA IZ ČLANKA 18. STAVKA 2.

- Konvencija 87. MOR-a o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje;
 - Konvencija 98. MOR-a o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje;
 - Konvencija 29. MOR-a o prisilnom radu;
 - Konvencija 105. MOR-a o ukidanju prisilnog rada;
 - Konvencija 138. MOR-a o minimalnoj dobi;
 - Konvencija 111. MOR-a o diskriminaciji (zapošljavanje i posao);
 - Konvencija 100. MOR-a o jednakim naknadama za rad;
 - Konvencija 182. MOR-a o najgorim oblicima dječjeg rada;
 - Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača i Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski omotač;
 - Bazelska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegova odlaganja (Bazelska konvencija);
 - Stockholmska konvencija o postojećim organskim onečišćujućim tvarima (Stockholmska POPs konvencija);
 - Konvencija o postupku prethodnog pristanka na određene opasne kemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (UNEP/FAO) (PIC konvencija), Rotterdam, 10. rujna 1998., i njezina tri regionalna protokola.
-

PRILOG XI.

REGISTRI ⁽¹⁾

Relevantni strukovni i trgovački registri te odgovarajuće izjave i potvrde za svaku državu članicu su:

- u Belgiji „Registre du Commerce”/„Handelsregister” i, u slučaju ugovora o uslugama, „Ordres professionnels/Beroepsorden”;
- u Bugarskoj „Търговски регистър”;
- u Češkoj „obchodní rejstřík”;
- u Danskoj „Erhvervsstyrelsen”;
- u Njemačkoj „Handelsregister”, „Handwerksrolle” i, u slučaju ugovora o uslugama, „Vereinsregister”, „Partnerschaftsregister” i „Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder”;
- u Estoniji „Registrite ja Infosüsteemide Keskus”;
- u Irskoj se od gospodarskog subjekta može zatražiti da dostavi potvrdu od Registra trgovačkih društava ili Registra društava za uzajamnu pomoć ili, ako nije certificiran, potvrdu da je dotična osoba izjavila pod prisegom da obavlja dotičnu djelatnost u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, na određenom mjestu i pod određenim poslovnim imenom;
- u Grčkoj „Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων — ΜΕΕΠ” Ministarstva okoliša, urbanističkog i prostornog planiranja i javnih radova (Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε) u slučaju ugovora o radovima; „Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο” i „Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού” u slučaju ugovora o nabavi robe; u slučaju ugovora o uslugama, od pružatelja usluga može se tražiti da dostavi izjavu o obavljanju dotične djelatnosti koju pod prisegom daje pred javnim bilježnikom; u slučajevima predviđenim postojećim nacionalnim zakonodavstvom, za pružanje usluga istraživanja, kako je navedeno u Prilogu I. strukovni registar „Μητρώο Μελετητών” i „Μητρώο Γραφείων Μελετών”;
- u Španjolskoj „Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado” u slučaju ugovora o radovima i uslugama i, u slučaju ugovora o nabavi robe, „Registro Mercantil” ili, u slučaju neregistriranih pojedinaca, potvrda da je dotična osoba izjavila pod prisegom da obavlja dotičnu djelatnost;
- u Francuskoj „Registre du commerce et des sociétés” i „Répertoire des métiers”;
- u Hrvatskoj „Sudski registar” i „Obrotni registar” ili, u slučaju nekih djelatnosti, potvrdu da je dotična osoba ovlaštena baviti se trgovačkom djelatnošću ili dotičnom djelatnošću;
- u Italiji „Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato”; u slučaju ugovora o nabavi robe i uslugama, također „Registro delle commissioni provinciali per l’artigianato” ili, osim već spomenutih registara, „Consiglio nazionale degli ordini professionali” u slučaju ugovora o uslugama; u slučaju ugovora o radovima ili uslugama, „Albo nazionale dei gestori ambientali” osim već spomenutih registara;
- na Cipru se od ugovaratelja može zatražiti da dostavi potvrdu od Vijeća za registraciju i reviziju ugovaratelja u niskogradnji i visokogradnji (Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων) u skladu sa Zakonom o registraciji i reviziji ugovaratelja u niskogradnji i visokogradnji u slučaju ugovora o radovima; u slučaju ugovora o nabavi robe i uslugama od dobavljača ili pružatelja usluge može se tražiti da dostavi potvrdu iz Registra trgovačkih društava i stečajnog upravitelja (Εφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) ili, ako to nije slučaj, potvrdu da je dotična osoba izjavila pod prisegom da obavlja dotičnu djelatnost u zemlji u kojoj ima poslovni nastan, na određenom mjestu i pod određenim poslovnim imenom;
- u Latviji „Uzņēmumu reģistrs”;
- u Litvi „Juridinių asmenų registras”;
- u Luksemburgu „Registre aux firmes” i „Rôle de la Chambre des métiers”;

(1) Za potrebe članka 58. stavka 2. „strukovni ili trgovački registri” znače registri koji su navedeni u ovom Prilogu i, ako je do promjena došlo na nacionalnoj razini, registri koji su ih zamijenili.

- u Mađarskoj „Cégnyilvántartás”, „egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása” i, u slučaju ugovora o uslugama, „szakmai kamarák nyilvántartása” ili, u slučaju nekih djelatnosti, potvrdu da je dotična osoba ovlaštena baviti se trgovačkom djelatnošću ili dotičnom djelatnošću;
 - na Malti gospodarski subjekt stječe svoj „numru ta' registrazzjoni tat- Taxxa tal- Valur Miżjud (VAT) u n- numru tal-licenzja ta' kummerc”, i, u slučaju partnerstva ili društva, odgovarajući registracijski broj koji izdaje tijelo nadležno za financijske usluge na Malti;
 - u Nizozemskoj „Handelsregister”;
 - u Austriji „Firmenbuch”, „Gewerberegister”, „Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern”;
 - u Poljskoj „Krajowy Rejestr Sądowy”;
 - u Portugalu „Instituto da Construção e do Imobiliário” (INCI) u slučaju ugovora o radovima; „Registo Nacional das Pessoas Colectivas” u slučaju ugovora o nabavi robe i uslugama;
 - u Rumunjskoj „Registrul Comerțului”;
 - u Sloveniji „sodni register” i „obrotni register”;
 - u Slovačkoj „Obchodný register”;
 - u Finskoj „Kaupparekisteri”/„Handelsregistret”;
 - u Švedskoj „aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren”;
 - u Ujedinjenoj Kraljevini od gospodarskog se subjekta može tražiti da iz Registra trgovačkih društava dostavi potvrdu o osnivanju ili registraciji ili, ako nije tako certificiran, potvrdu da je dotična osoba izjavila pod prisegom da obavlja dotičnu djelatnost na određenom mjestu i pod određenim poslovnim imenom.
-

PRILOG XII.

NAČINI DOKAZIVANJA ISPUNJAVANJA KRITERIJA ZA ODABIR

Dio I.: Ekonomska i financijska sposobnost

Dokaz o ekonomskoj i financijskoj sposobnosti gospodarskog subjekta može, kao opće pravilo, biti popraćen s jednom ili više sljedećih potvrda:

- (a) odgovarajućim bankovnim izvancima ili, prema potrebi, dokaz o osiguranju za pokriće odgovornosti iz djelatnosti;
- (b) predocjenjem financijskih izvješća ili izvadaka iz financijskih izvješća, ako je objavljivanje financijskih izvješća obavezno u zemlji nastana gospodarskog subjekta;
- (c) izjavom o ukupnom prometu poduzeća i, prema potrebi, o prometu u području koje je obuhvaćeno ugovorom za razdoblje do najviše tri posljednje dostupne financijske godine, ovisno o datumu osnivanja poduzeća ili početka obavljanja djelatnosti gospodarskog subjekta, ako je informacija o tim prometima dostupna.

Dio II.: Tehnička sposobnost

Sredstva za dokazivanje tehničke sposobnosti gospodarskih subjekata, kako je navedeno u članku 58.:

- (a) sljedeći popisi:
 - i. popis radova izvršenih tijekom najviše posljednjih pet godina, popraćen potvrdama o zadovoljavajućem izvršenju i ishodu za najvažnije radove; ako je to potrebno kako bi se osigurala odgovarajuća razina tržišnog natjecanja, javni naručitelji mogu naznačiti da će u obzir biti uzeti dokazi o relevantnim radovima izvršenim prije više od pet godina;
 - ii. popis glavnih izvršenih isporuka ili glavnih usluga pruženih u najviše posljednje tri godine, s iznosima, datumima i primateljima, bilo javnim ili privatnim. Ako je to potrebno kako bi se osigurala odgovarajuća razina tržišnog natjecanja, javni naručitelji mogu naznačiti da će u obzir biti uzete relevantne izvršene isporuke ili pružene usluge prije više od tri godine;
- (b) podatke o angažiranim tehničkim stručnjacima ili tehničkim tijelima, bez obzira na to pripadaju li izravno poduzeću gospodarskog naručitelja, posebno onima odgovornima za kontrolu kvalitete i, u slučaju ugovora o javnim radovima, onima koje izvođač može pozvati da izvedu radove;
- (c) opis tehničkih mogućnosti i mjera koje koriste gospodarski subjekti za osiguranje kvalitete te mogućnosti poduzeća vezane uz studije i istraživanja;
- (d) podaci o sustavima upravljanja opskrbnim lancem i sustavima praćenja koje će gospodarski subjekt moći primijeniti pri izvršavanju ugovora;
- (e) ako se radi o složenijim proizvodima i uslugama koji se trebaju isporučiti ili, iznimno, ako su traženi za posebne svrhe, kontrola koju provodi javni naručitelj ili, u njegovo ime, nadležno službeno tijelo zemlja nastana dobavljača ili pružatelja usluge, podložno sporazumu tog tijela, proizvodnih kapaciteta dobavljača ili tehničkih kapaciteta pružatelja usluga te, ako je potrebno, načina studija i istraživanja koja su mu na raspolaganju te mjera za kontrolu kvalitete koje će koristiti;
- (f) obrazovne i stručne kvalifikacije pružatelja usluge ili ugovaratelja ili voditeljskog kadra poduzeća, pod uvjetom da se oni ne ocjenjuju u okviru kriterija za dodjelu;
- (g) naznaka o mjerama za upravljanje okolišem koje će gospodarski subjekt biti u mogućnosti primijeniti tijekom izvršavanja ugovora;
- (h) izjava o prosječnom godišnjem broju radnika pružatelja usluga ili ugovaratelja i broju rukovodećeg osoblja u posljednje tri godine;
- (i) izjava o alatima, uređajima ili tehničkoj opremi koja je na raspolaganju pružatelju usluga ili izvođaču radova u svrhu izvršenja ugovora;
- (j) navod o dijelu ugovora koji gospodarski subjekt možda namjerava dati u podugovor;

(k) s obzirom na proizvode koji se moraju isporučiti:

- i. uzorci, opisi ili fotografije čija autentičnost mora biti potvrđena na zahtjev javnog naručitelja;
 - ii. potvrde koje izdaju službeni instituti za kontrolu kvalitete ili agencije priznate stručnosti kojima se potvrđuje sukladnost proizvoda s točno određenim tehničkim specifikacijama ili normama na koje se upućuje.
-

*PRILOG XIII.***POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 68. STAVKA 3.**

Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.

PRILOG XIV.

USLUGE IZ ČLANKA 74.

CPV oznaka	Opis
75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [usluge pribavljanja osoba za pomoć u kućanstvu]; 79624000-4 [usluge pribavljanja osoblja za medicinsku njegu] i 79625000-1 [usluge pribavljanja medicinskog osoblja] od 85000000-9 do 85323000-9; 98133100-5, 98133000-4; 98200000-5; 98500000-8 [privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem] i od 98513000-2 do 98514000-9 [usluge posredovanja za radnu snagu za kućanstva, usluge agencijskog osoblja za kućanstva, usluge uredskog osoblja za kućanstva, osoblje za rad na određeno vrijeme za kućanstva, usluge pomoći u kući i kućanske usluge]	Zdravstvene, društvene i povezane usluge
85321000-5 i 85322000-2, 75000000-6 [usluge uprave, obrane i socijalnog osiguranja], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; od 79995000-5 do 79995200-7; od 80000000-4 usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja do 80660000-8; od 92000000-1 do 92700000-8 79950000-8 [usluge organiziranja izložbi, sajмова i kongresa], 79951000-5 [usluge organiziranja seminara], 79952000-2 [usluge organiziranja raznih događanja], 79952100-3 [usluge organiziranja kulturnih događanja], 79953000-9 [usluge organiziranja festivala], 79954000-6 [usluge organiziranja proslava], 79955000-3 [usluge organiziranja modnih revija], 79956000-0 [usluge organiziranja sajмова i izložbi]	Administrativne, društvene, obrazovne, zdravstvene usluge i usluge vezane uz kulturu
75300000-9	Usluge obaveznog socijalnog osiguranja (1)
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Usluge vezane uz naknade
98000000-3; 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 i 98130000-3	Druge usluge zajednice, društvene i osobne usluge, uključujući usluge sindikata, političkih organizacija, udruženja mladih i drugih organizacija s članstvom
98131000-0	Vjerske usluge
55100000-1 do 55410000-7; 55521000-8 do 55521200-0 [55521000-8 usluge dostavljanja pripremljene hrane u privatna kućanstva, 55521100-9 usluge redovnog dovoženja hrane, 55521200-0 usluge dostave hrane] 55520000-1 usluge dostavljanja pripremljene hrane, 55522000-5 usluge dostavljanja pripremljene hrane za prijevozna poduzeća, 55523000-2 usluge dostavljanja pripremljene hrane za ostala poduzeća ili ustanove, 55524000-9 usluge dostavljanja pripremljene hrane u škole 55510000-8 usluge menze, 55511000-5 usluge menze i druge usluge restorana sa samoposluživanjem zatvorenog tipa, 55512000-2 usluge vođenja menze, 55523100-3 usluge školskih obroka	Hotelijske i ugostiteljske usluge
79100000-5 do 79140000-7; 75231100-5;	Pravne usluge, u mjeri u kojoj one nisu isključene na temelju članka 10. točke (d)
75100000-7 do 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 to 75131000-3	Druge administrativne usluge i državne usluge
75200000-8 do 75231000-4	Pružanje usluga za zajednicu

CPV oznaka	Opis
75231210-9 do 75231230-5; 75240000-0 to 75252000-7; 794300000-7; 98113100-9	Zatvorske usluge, usluge javne sigurnosti i spasilačke usluge u mjeri u kojoj one nisu isključene na temelju članka 10. točke (h)
79700000-1 do 79721000-4 [istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti, usluge u području sigurnosti, usluge nadzora alarmnih uređaja, čuvarske službe, usluge nadzora, usluge sustava praćenja, usluge potrage za bjeguncima, usluge patrolnih službi, usluge izdavanja identifikacijskih znački, istražiteljske usluge i usluge detektivskih agencija] 79722000-1 [grafološke usluge], 79723000-8 [usluge analize otpada]	Istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti
98900000-2 [usluge koje pružaju ekstrateritorijalne organizacije i tijela] i 98910000-5 [usluge koje su svojstvene međunarodnim organizacijama i tijelima]	Međunarodne usluge
64000000-6 [poštanske i telekomunikacijske usluge], 64100000-7 [poštanske i kurirske usluge], 64110000-0 [poštanske usluge], 64111000-7 [poštanske usluge vezane uz dnevni tisak i časopise], 64112000-4 [poštanske usluge vezane uz pisma], 64113000-1 [poštanske usluge vezane uz pakete], 64114000-8 [poštanske šalterske usluge], 64115000-5 [iznajmljivanje poštanskog sandučića], 64116000-2 [usluge podizanja na pošti], 64122000-7 [unutarnje uredske poštanske i dostavljačke usluge]	Poštanske usluge
50116510-9 [usluge protektiranja guma], 71550000-8 [kovačke usluge]	Razne usluge

⁽¹⁾ Te usluge nisu obuhvaćene ovom Direktivom ako se radi o negospodarskim uslugama od općeg interesa. Države članice slobodne su organizirati pružanje obveznih društvenih usluga ili drugih usluga kao usluge od općeg interesa ili kao negospodarske usluge od općeg interesa.

PRILOG XV.

KORELACIJSKA TABLICA

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 1., stavci 1., 2., 4., 5. i 6.	—
Članak 1., stavak 3.	Članak 10.
Članak 2., stavak 1., točka 1.	Članak 1., stavak 9., prvi podstavak
Članak 2., stavak 1., točka 2.	Članak 7., točka (a)
Članak 2., stavak 1., točka 3.	—
Članak 2., stavak 1., točka 4. (a)	Članak 1., stavak 9., drugi podstavak, točka (a)
Članak 2., stavak 1., točka 4. (b)	Članak 1., stavak 9., drugi podstavak, točka (b)
Članak 2., stavak 1., točka 4. (c)	Članak 1., stavak 9., drugi podstavak, točka (c)
Članak 2., stavak 1., točka 5.	Članak 1., stavak 2., točka (a)
Članak 2., stavak 1., točka 6.	Članak 1., stavak 2., točka (b), prva rečenica
Članak 2., stavak 1., točka 7.	Članak 1., stavak 2., točka (b), druga rečenica
Članak 2., stavak 1., točka 8.	Članak 1., stavak 2., točka (c)
Članak 2., stavak 1., točka 9.	Članak 1., stavak 2., točka (d)
Članak 2., stavak 1., točka 10.	Članak 1., stavak 8., drugi podstavak
Članak 2., stavak 1., točka 11.	Članak 1., stavak 8., treći podstavak
Članak 2., stavak 1., točka 12.	Članak 1., stavak 8., treći podstavak
Članak 2., stavak 1., točka 13.	Članak 23., stavak 1.
Članak 2., stavak 1., točka 14.	Članak 1., stavak 10.
Članak 2., stavak 1., točka 15.	—
Članak 2., stavak 1., točka 16.	Članak 1., stavak 10.
Članak 2., stavak 1., točka 17.	—
Članak 2., stavak 1., točka 18.	Članak 1., stavak 12.
Članak 2., stavak 1., točka 19.	Članak 1., stavak 13.
Članak 2., stavak 1., točka 20.	—
Članak 2., stavak 1., točka 21.	Članak 1., stavak 11., točka (e)
Članak 2., stavak 1., točka 22.	—

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 2., stavak 1., točka 23.	—
Članak 2., stavak 1., točka 24.	—
Članak 2., stavak 2.	—
Članak 3., stavak 1.	—
Članak 3., stavak 2., prvi podstavak	—
Članak 3., stavak 2., drugi podstavak	Članak 22.; članak 1., stavak 2., točka (d)
Članak 3., stavak 3.	—
Članak 3., stavak 4.	—
Članak 3., stavak 5.	—
Članak 3., stavak 6.	—
Članak 4.	Članak 7., 67.
Članak 5., stavak 1.	Članak 9., stavak 1.
Članak 5., stavak 2.	—
Članak 5., stavak 3.	Članak 9., stavak 3., članak 9., stavak 7, drugi podstavak
Članak 5., stavak 4.	Članak 9., stavak 2.
Članak 5., stavak 5.	Članak 9., stavak 9.
Članak 5., stavak 6.	—
Članak 5., stavak 7.	Članak 9., stavak 4.
Članak 5., stavak 8.	Članak 9., stavak 5., točka (a), prvi podstavak
Članak 5., stavak 9.	Članak 9., stavak 5., točka (b), prvi i drugi podstavak
Članak 5., stavak 10.	Članak 9., stavak 5., točka (a), treći podstavak Članak 9., stavak 5., točka (b), treći podstavak
Članak 5., stavak 11.	Članak 9., stavak 7.
Članak 5., stavak 12.	Članak 9., stavak 6.
Članak 5., stavak 13.	Članak 9., stavak 8., točka (a)
Članak 5., stavak 14.	Članak 9., stavak 8., točka (b)
Članak 6., stavci 1. do 6.	Članak 78., članak 79., stavak 2., točka (a)
Članak 6., stavak 7.	Članak 79.2.(d)

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 7.	Članak 12., članak 68. (a)
Članak 8., prvi podstavak	Članak 13., članak 68. (b)
Članak 8., drugi podstavak	Članak 1., stavak 15.
Članak 9.	Članak 15., članak 68. (b)
Članak 10., točka (a)	Članak 16., točka (a)
Članak 10., točka (b)	Članak 16., točka (b)
Članak 10., točka (c)	Članak 16., točka (c)
Članak 10., točka (d)	—
Članak 10., točka (e)	Članak 16., točka (d)
Članak 10., točka (f)	—
Članak 10., točka (g)	Članak 16., točka (e)
Članak 10., točka (h)	—
Članak 10., točka (i)	—
Članak 10., točka (j)	—
Članak 11.	Članak 18.
Članak 12.	—
Članak 13., prvi podstavak	Članak 8., prvi podstavak
Članak 13., drugi podstavak	Članak 8., drugi podstavak
Članak 14., stavak 1.	Članak 16., točka (f)
Članak 15., stavak 1. + 2.	Članak 10., članak 14., članak 68. (b)
Članak 15., stavak 3.	Članak 14., članak 68. (b)
Članak 16.	—
Članak 17., stavak 1.	Članak 10., drugi podstavak; članak 12. Direktive 2009/81/EZ
Članak 17., stavak 2.	—
Članak 18., stavak 1.	Članak 2.
Članak 18., stavak 2.	—
Članak 19., stavak 1.	Članak 4., stavak 1.
Članak 19., stavak 2.–3.	Članak 4., stavak 2.
Članak 20., stavak 1.	Članak 19.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 20., stavak 2.	Članak 19., drugi podstavak
Članak 21., stavak 1.	Članak 6.
Članak 21., stavak 2.	—
Članak 22., stavak 1.a	Članak 42., stavci 1., 2. i 4.; članak 71., stavak 1.
Članak 22., stavak 1.b	—
Članak 22., stavak 2.	Članak 42., stavak 3., članak 71. stavak 2.
Članak 22., stavak 2.a	—
Članak 22., stavak 4.	—
Članak 22., stavak 5.	Članak 42., stavci 5. i 6., članak 71. stavak 3.
Članak 22., stavak 7., prvi podstavak	Članak 79., stavak 2., točka (g)
Članak 22. stavak 7., drugi + treći podstavak	—
Članak 23., stavak 1.	Članak 1., stavak 14., prvi podstavak
Članak 23., stavak 2.	Članak 79., stavak 2., točke (e) i (f)
Članak 24.	—
Članak 25.	Članak 5.
Članak 26., stavak 1.	Članak 28., prvi podstavak
Članak 26., stavak 2.	Članak 28., drugi podstavak
Članak 26., stavak 3.	—
Članak 26., stavak 4.	Članak 28., drugi podstavak, članak 30., stavak 1.
Članak 26., stavak 5., prvi podstavak	Članak 35., stavak 2.
Članak 26., stavak 5., drugi podstavak	—
Članak 26., stavak 6.	Članak 28., drugi podstavak
Članak 27., stavak 1., prvi podstavak	Članak 1. stavak 11., točka (a)
Članak 27., stavak 1., drugi + treći podstavak	Članak 38. stavak 2.
Članak 27., stavak 2.	Članak 38., stavak 4.
Članak 27., stavak 3.	—
Članak 27., stavak 4.	—
Članak 28., stavak 1.	Članak 38., stavak 3., točka (a), članak 1. stavak 11., točka (b)

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 28., stavak 2.	Članak 1., stavak 11.(b), članak 38., stavak 3.(b), članak 44., stavak 3., prva rečenica
Članak 28., stavak 3.	Članak 38., stavak 4.
Članak 28., stavak 4.	—
Članak 28., stavak 5.	—
Članak 28., stavak 6.	Članak 38., stavak 8.
Članak 29., stavak 1., prvi podstavak	Članak 1. stavak 11., točka (d)
Članak 29., stavak 1., drugi-treći podstavak	—
Članak 29., stavak 1., četvrti podstavak	Članak 38., stavak 3. (a) + (b)
Članak 29., stavak 2.	Članak 1., stavak 11., točka (d), članak 44., stavak 3., prva rečenica
Članak 29., stavak 3.	Članak 30., stavak 2.
Članak 29., stavak 4.	—
Članak 29., stavak 5.	Članak 30., stavak 3.
Članak 29., stavak 6.	Članak 30., stavak 4.
Članak 29., stavak 7.	Članak 30., stavak 2.
Članak 30., stavak 1.	Članak 1., stavak 11., točka (c), članak 38., stavak 3., članak 44., stavak 3., prva rečenica
Članak 30., stavak 2.	Članak 29., stavak 2., stavak 7.
Članak 30., stavak 3.	Članak 29., stavak 3.
Članak 30., stavak 4.	Članak 29., stavak 4.
Članak 30., stavak 5.	Članak 29., stavak 5.
Članak 30., stavak 6.	Članak 29., stavak 6.
Članak 30., stavak 7.	Članak 29., stavak 7.
Članak 30., stavak 8.	Članak 29., stavak 8.
Članak 31.	—
Članak 32., stavak 1.	Članak 31., prva rečenica
Članak 32., stavak 2., točka (a)	Članak 31., točka 1. (a)
Članak 32., stavak 2., točka (b)	Članak 31., točka 1. (b)
Članak 33., stavak 2., točka (c)	Članak 31., točka 1. (c)
Članak 33., stavak 3., točka (a)	Članak 31., točka 2. (a)

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 32., stavak 3., točka (b)	Članak 31., točka 2. (b)
Članak 32., stavak 3., točka (c)	Članak 31., točka 2. (c)
Članak 32., stavak 3., točka (d)	Članak 31., točka 2. (d)
Članak 32. stavak 4.	Članak 31., točka 3.
Članak 32., stavak 5.	Članak 31., točka 4. (b)
Članak 33., stavak 1.	Članak 32., stavak 1., članak 1., stavak 5., članak 32., stavak 2., prvi + četvrti podstavak
Članak 33., stavak 2.	Članak 32., stavak 2., drugi + treći podstavak
Članak 33., stavak 3.	Članak 32., stavak 3.
Članak 33., stavak 4.	Članak 32., stavak 4.
Članak 33., stavak 5.	Članak 32., stavak 4.
Članak 34., stavak 1.	Članak 33., stavak 1.; članak 1., stavak 6.
Članak 34., stavak 2.	Članak 33., stavak 2.
Članak 33., stavak 3.	Članak 33., stavak 2. in fine
Članak 34., stavak 4.	Članak 33., stavak 3.
Članak 34., stavak 5.	Članak 33., stavak 4.
Članak 34., stavak 6.	Članak 33., stavak 6.
Članak 34., stavak 7.	—
Članak 34., stavak 8.	—
Članak 34., stavak 9.	Članak 33., stavak 7., treći podstavak
Članak 35., stavak 1., prvi podstavak	Članak 54., stavak 1.
Članak 35., stavak 1., drugi+treći podstavak	Članak 1., stavak 7.
Članak 35., stavak 2.	Članak 54., stavak 2., prvi + drugi podstavak
Članak 35., stavak 3.	Članak 54., stavak 2., treći podstavak
Članak 35., stavak 4.	Članak 54., stavak 3.
Članak 35., stavak 5.	Članak 54., stavak 4.
Članak 35., stavak 6.	Članak 54., stavak 5.
Članak 35., stavak 7.	Članak 54., stavak 6.
Članak 35., stavak 8.	Članak 54., stavak 7.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 35., stavak 9.	Članak 54., stavak 8., prvi podstavak
Članak 36.	—
Članak 37., stavak 1.	Članak 11., stavak 1.
Članak 37., stavak 2.	Članak 11., stavak 2.
Članak 37., stavak 3.	—
Članak 37., stavak 4.	Članak 11., stavak 2.
Članak 38.	—
Članak 39.	—
Članak 40.	Uvodna izjava 8.
Članak 41.	—
Članak 42., stavak 1.	Članak 23., stavak 1.
Članak 42., stavak 2.	Članak 23., stavak 2.
Članak 42., stavak 3.	Članak 23., stavak 3.
Članak 42., stavak 4.	Članak 23., stavak 8.
Članak 42., stavak 5.	Članak 23., stavak 4., prvi podstavak
Članak 42., stavak 6.	Članak 23., stavak 5., prvi + drugi podstavak
Članak 43., stavak 1.	Članak 23., stavak 6.
Članak 43., stavak 2.	Članak 23., stavak 6., prva alineja
Članak 44., stavak 1.	Članak 23., stavak 4., drugi podstavak; stavak 5., drugi + treći podstavak; stavak 6., drugi podstavak; stavak 7.
Članak 44., stavak 2.	Članak 23., stavak 4., prvi podstavak; stavak 5., prvi podstavak; stavak 6., prvi podstavak
Članak 44., stavak 3.	—
Članak 45., stavak 1.	Članak 24., stavci 1. i 2.
Članak 45., stavak 2.	Članak 24., stavak 3.
Članak 45., stavak 3.	Članak 24., stavak 4.
Članak 46.	—
Članak 47., stavak 1.	Članak 38., stavak 1.
Članak 47., stavak 2.	Članak 38., stavak 7.
Članak 47., stavak 3.	Članak 38., stavak 7.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 48., stavak 1.	Članak 35., stavak 1., članak 36., stavak 1.
Članak 48., stavak 2.	—
Članak 49.	Članak 35., stavak 2.; članak 36., stavak 1.
Članak 50., stavci 1.–3.	Članak 35., stavak 4., prvi-treći podstavak, Članak 36., stavak 1.
Članak 50., stavak 4.	Članak 35., stavak 4., peti podstavak
Članak 51., stavak 1.	Članak 36., stavak 1., članak 79., stavak 1., točka (a)
Članak 51., stavak 2.	Članak 36., stavak 2.
Članak 51., stavak 2.	Članak 36., stavak 3. i stavak 4., drugi podstavak
Članak 51., stavak 3.	Članak 36., stavak 4., prvi podstavak
Članak 51., stavak 4.	—
Članak 51., stavak 5., prvi podstavak	Članak 36., stavak 7.
Članak 51., stavak 5., drugi podstavak	Članak 36., stavak 8.
Članak 51., stavak 6.	Članak 37.
Članak 52., stavak 1.	Članak 36., stavak 5., prvi podstavak
Članak 52., stavci 2. i 3.	Članak 36., stavak 5., drugi i treći podstavak
Članak 53., stavak 1.	Članak 38., stavak 6.
Članak 53., stavak 2.	Članak 39., stavak 2.
Članak 54., stavak 1.	Članak 40., stavak 1.
Članak 54., stavak 2.	Članak 40., stavak 2.
Članak 55., stavak 1.	Članak 41., stavak 1.
Članak 55., stavak 2.	Članak 41., stavak 2.
Članak 55., stavak 3.	Članak 41., stavak 3.
Članak 56., stavak 1., prvi podstavak	Članak 44., stavak 1.
Članak 56., stavak 1., drugi podstavak	—
Članak 56., stavak 3.	—
Članak 56., stavak 3.a	—
Članak 56., stavak 4.	—
Članak 57., stavak 1.	Članak 45., stavak 1.
Članak 57., stavak 2.	Članak 45., stavak 2. (e), (f)
Članak 57., stavak 3.	Članak 45., stavak 1., drugi podstavak

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 57. stavak 4.	Članak 45., stavak 2.
Članak 57., stavak 5.	—
Članak 57., stavak 6.	—
Članak 57., stavak 7.	Članak 45., stavak 1., drugi podstavak, i stavak 2., drugi podstavak
Članak 58., stavak 1.	Članak 44., stavak 1.; stavak 2., prvi + drugi podstavak
Članak 58., stavak 2.	Članak 46.
Članak 58., stavak 3.	Članak 47.
Članak 58., stavak 4.	Članak 48.
Članak 58., stavak 5.	Članak 44., stavak 2.
Članak 59.	—
Članak 60., stavak 1.	Članak 47., stavci 4. do 5., članak 48., stavak 6.
Članak 60., stavak 2.	Članak 45., stavak 3.
Članak 60., stavci 3. i 4.	Članak 47., stavci 1. + 5., članak 48., stavak 2.
Članak 60., stavak 5.	—
Članak 61.	—
Članak 62., stavak 1.	Članak 49.
Članak 62., stavak 2.	Članak 50.
Članak 62., stavak 3.	—
Članak 63., stavak 1.	Članak 47., stavci 2., 3.; članak 48., stavci 3., 4.
Članak 63., stavak 2.	—
Članak 64., stavak 1.	Članak 52., stavak 1., članak 52., stavak 7.
Članak 64., stavak 2., prvi podstavak	Članak 52., stavak 1., drugi podstavak
Članak 64., stavak 2., drugi podstavak	Članak 52., stavak 1., treći podstavak
Članak 64., stavak 3.	Članak 52., stavak 2.
Članak 64., stavak 4.	Članak 52., stavak 3.
Članak 64., stavak 5., prvi podstavak	Članak 52., stavak 4., prvi podstavak
Članak 64., stavak 5., drugi podstavak	Članak 52., stavak 4., drugi podstavak
Članak 64., stavak 6., prvi podstavak	Članak 52., stavak 5., prvi podstavak
Članak 64., stavak 6., drugi podstavak	Članak 52., stavak 6.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 64., stavak 7.	Članak 52., stavak 5., drugi podstavak
Članak 64., stavak 8.	—
Članak 65.	Članak 44., stavak 3.
Članak 66.	Članak 44., stavak 4.
Članak 67., stavak 1.	Članak 53., stavak 1.
Članak 67., stavak 2.	Članak 53., stavak 1.
Članak 67., stavak 2.a	—
Članak 67., stavak 4.	Uvodna izjava 1.; uvodna izjava 46., treći stavak
Članak 67., stavak 5.	Članak 53., stavak 2.
Članak 68.	—
Članak 69., stavak 1.	Članak 55., stavak 1.
Članak 69., stavak 2., točka (a)	Članak 55., stavak 1., podstavak 2. (a)
Članak 69., stavak 2., točka (b)	Članak 55., stavak 1., podstavak 2. (b)
Članak 69., stavak 2., točka (c)	Članak 55., stavak 1., podstavak 2. (c)
Članak 69., stavak 2., točka (f)	Članak 55., stavak 1., podstavak 2. (d)
Članak 69., stavak 3., točka (e)	—
Članak 69., stavak 2., točka (f)	Članak 55., stavak 1., podstavak 2. (e)
Članak 69., stavak 3., prvi podstavak	Članak 55., stavak 2.
Članak 69., stavak 3., drugi podstavak	—
Članak 69., stavak 4.	Članak 55., stavak 3.
Članak 69., stavak 5.	—
Članak 70.	Članak 26.
Članak 71., stavak 1.	—
Članak 71., stavak 2.	Članak 25., prvi podstavak
Članak 71., stavak 3.	—
Članak 71., stavak 4.	Članak 25., drugi podstavak
Članak 71., stavci 5. do 8.	—
Članak 72.	—
Članak 73.	—

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Članak 74.	—
Članak 75.	—
Članak 76.	—
Članak 76.a	—
Članak 78.	Članak 67., stavak 2.
Članak 79., stavci 1.–2.	Članak 69., stavci 1.–2.
Članak 79., stavak 3.	Članak 70., stavak 1.; članak 79., stavak 1., točka (a)
Članak 80., stavak 1.	—
Članak 80., stavak 2.	Članak 66., stavak 2.
Članak 80., stavak 3.	Članak 72.
Članak 81.	Članak 73.
Članak 82.	Članak 74.
Članak 83., stavak 1.	Članak 81., prvi podstavak
Članak 83., stavci 2. do 6.	—
Članak 84.	Članak 43.
Članak 85.	—
Članak 86.	—
Članak 87.	Članak 77., stavci 3. i 4.
Članak 88.	Članak 77., stavak 5.
Članak 89., stavak 1. + 2.	Članak 77., stavci 1., 2.
Članak 89., stavak 3.	—
Članak 90., stavak 1.	Članak 80., stavak 1., prvi podstavak
Članak 92., stavci 2.–5.	—
Članak 90., stavak 6.	Članak 80., stavak 1., drugi podstavak
Članak 91.	Članak 82.
Članak 92.	—
Članak 93.	Članak 83.
Članak 94.	Članak 84.
Prilog I.	Prilog IV.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/18/EZ
Prilog II.	Prilog I.
Prilog III.	Prilog V.
—	Prilog III.
Prilog IV., (a) — (g)	Prilog X. (b) — (h)
Prilog IV., (g)	—
Prilog V. — dio A	Prilog VII. — A
Prilog V. — dio B — I.	Prilog VII. — A
Prilog V. — dio B — II.	—
Prilog V. — dio C	Prilog VII. — A
Prilog V. — dio D	Prilog VII. — A
Prilog V. — dio E	Prilog VII. — D
Prilog V. — dio F	Prilog VII. — D
Prilog V. — dio G	—
Prilog V. — dio H	—
Prilog V. — dio I	—
Prilog V. — dio J	—
Prilog VI.	Članak 54., stavak 3., točke (a) — (f)
Prilog VII.	Prilog VI.
Prilog VIII.	Prilog VIII.
Prilog IX., 1.	Članak 40., stavak 5.
Prilog IX., 2.	—
Prilog X.	—
Prilog XI.	Prilog IX. A, B, C
Prilog XII., dio I.	Članak 47., stavak 1.
Prilog XII., dio II.	Članak 48., stavak 2.
Prilog XIII.	—
Prilog XIV.	Prilog II.
Prilog XV.	Prilog XII.

DIREKTIVA 2014/25/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 26. veljače 2014.****o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1. te članak 62. i članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

(1) Uzimajući u obzir rezultate radnog dokumenta osoblja Komisije od 27. lipnja 2011. pod nazivom „Izvješće o ocjeni utjecaja i učinkovitosti zakonodavstva EU-a o javnoj nabavi čini se prikladnim zadržati pravila o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga budući da nacionalne vlasti još uvijek mogu utjecati na postupanje tih subjekata, uključujući na udio u njihovu kapitalu i sudjelovanje u njihovim upravnim, rukovodnim ili nadzornim tijelima. Drugi razlog zbog kojeg je potrebno nastaviti s uređivanjem nabave u tim sektorima jest zatvorenost tržišta u kojem subjekti u tim sektorima djeluju zbog postojanja posebnih ili isključivih prava, dodijeljenih od strane država članica, vezanih uz nabavu, pružanje ili rad mreža za pružanje dotične usluge.

⁽¹⁾ SL C 191, 29.6.2012., str. 84.

⁽²⁾ SL C 391, 18.12.2012., str. 49.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 15. siječnja 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 11. veljače 2014.

(2) Kako bi se osiguralo tržišno natjecanje pri nabavi koju provode subjekti koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, potrebno je sastaviti propise za usklađivanje postupaka nabave s obzirom na ugovore iznad određene vrijednosti. Takvo je usklađivanje potrebno kako bi se osigurao učinak načela Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a pogotovo slobodno kretanje robe, sloboda poslovnog nastana te sloboda pružanja usluga, kao i načela koja iz toga proizlaze, poput načela jednakog postupanja, zabrane diskriminacije, međusobnog priznavanja, proporcionalnosti i transparentnosti. S obzirom na prirodu sektora na koje se to odnosi, usklađivanje postupaka nabave na svim razinama Unije trebalo bi uspostaviti okvir za dobru trgovinsku praksu i omogućiti maksimalnu fleksibilnost uz istodobno osiguranje primjene tih načela.

(3) U slučaju nabave čija je vrijednost manja od pragova na koje se primjenjuju odredbe o usklađivanju Unije, potrebno je podsjetiti se na sudsku praksu Suda Europske unije u pogledu ispravne primjene pravila i načela UFEU-a.

(4) Javna nabava od ključne je važnosti u Strategiji Europa 2020., utvrđenoj u Komunikaciji Komisije od 3. ožujka naslovljenoj „Europa 2020., strategija za pametan, održiv i uključiv rast“, („strategija Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast“) jer se radi o jednom od instrumenata utemeljenih na tržištu koji se koriste za postizanje pametnog, održivog i uključivog rasta, a kojima se osigurava najučinkovitije korištenje javnih sredstava. U tu svrhu pravila o javnoj nabavi donesena na temelju Direktive 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ te Direktive 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ trebala bi se revidirati i unaprijediti kako bi se povećala djelotvornost javne potrošnje, a pogotovo kako bi se olakšalo sudjelovanje malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) u javnoj nabavi te kako bi se dobavljačima omogućilo da bolje iskoriste javnu nabavu pri postizanju zajedničkih društvenih ciljeva. Također postoji potreba za pojašnjenjem temeljnih pojmova i koncepata kako bi se osigurala bolja pravna sigurnost i uzeli u obzir određeni aspekti povezane, dobro utvrđene sudske prakse Suda Europske unije.

⁽⁴⁾ Direktiva 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga (SL L 134, 30.4.2004., str. 1.).

⁽⁵⁾ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2004/18/EZ od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama (SL L 134, 30.4.2004., str. 114.).

- (5) U provođenju ove Direktive trebalo bi uzeti u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom ⁽¹⁾, osobito u vezi s odabirom komunikacijskih sredstava, tehničkih specifikacija, kriterija za dodjelu i uvjetima izvršenja ugovora.
- (6) Prikladno je da je značenje pojma nabave što sličnije značenju koje se primjenjuje u skladu s Direktivom 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od ⁽²⁾, imajući na umu posebnosti sektora obuhvaćenih ovom Direktivom.
- (7) Trebalo bi ponoviti kako ništa u ovoj Direktivi ne obvezuje države članice da dodjeljuju ugovore ili eksternaliziraju usluge koje same žele pružiti ili ih organizirati na načine koji ne podrazumijevaju provedbu nabave u smislu ove Direktive. Pružanje usluga na temelju zakona, propisa ili ugovora o radu ne bi trebalo biti obuhvaćeno. U nekim državama članicama to može, na primjer, biti slučaj pružanja određenih usluga zajednici, poput opskrbe pitkom vodom.
- (8) Također je prikladno ponoviti da ova Direktiva ne bi trebala utjecati na zakonodavstvo država članica vezano uz socijalno osiguranje. Ne bi trebala ni obuhvaćati pitanje liberalizacije usluga od općeg gospodarskog interesa, ograničenih na javne ili privatne subjekte, ili pitanje privatizacije javnih subjekata koji pružaju usluge.

Također bi trebalo ponoviti da države članice imaju slobodu pri organizaciji pružanja obveznih društvenih usluga ili drugih usluga poput poštanskih usluga, bez obzira radi li se o uslugama od općeg gospodarskog interesa, negospodarskim uslugama od općeg interesa ili njihovoj kombinaciji. Prikladno je pojasniti da negospodarske usluge od općeg interesa ne bi trebale biti obuhvaćene područjem primjene ove Direktive.

- (9) Konačno, trebalo bi ponoviti da ova Direktiva ne dovodi u pitanje slobodu nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela da određuju, u skladu s pravom Unije, usluge od općeg gospodarskog interesa, njihov opseg i značajke usluge koju je potrebno pružiti, uključujući sve uvjete koji se odnose na kvalitetu usluge, kako bi pridonijeli ciljevima svoje javne politike. Ova Direktiva također ne

bi trebala dovoditi u pitanje ovlast nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela u pružanju, naručivanju i financiranju usluga od općeg gospodarskog interesa u skladu s člankom 14. UFEU-a i Protokola br. 26 o uslugama od općeg interesa priloženog TFEU-u i Ugovoru o Europskoj uniji (TEU). Dodatno, ova se Direktiva ne bavi uslugama financiranja općeg gospodarskog interesa ni sustavima potpore koju dodjeljuju države članice, osobito na socijalnom polju, u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju.

- (10) Ugovor bi se trebao smatrati ugovorom o radovima samo ako njegov predmet izričito obuhvaća obavljanje djelatnosti navedenih u Prilogu I., čak ako ugovor obuhvaća pružanje drugih usluga nužnih za obavljanje tih djelatnosti. Ugovori o uslugama, posebno u području usluga upravljanja imovinom, mogu u određenim okolnostima obuhvaćati radove. Međutim, ako su takvi radovi sporedni s obzirom na glavni predmet ugovora i moguća su posljedica ili nadopuna tog predmeta, činjenica da su takvi radovi uključeni u ugovor ne opravdava razlog da se ugovor o uslugama smatra ugovorom o radovima.

Međutim, s obzirom na raznolikost ugovora o radovima, naručitelji bi trebali biti u mogućnosti predvidjeti odredbu da se ugovori za projektiranje i izvođenje radova dodjeljuju ili odvojeno ili zajedno. Ova Direktiva nema namjeru propisivati zajedničko ili odvojeno dodjeljivanje ugovora.

- (11) Pri realizaciji posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio naručitelj podrazumijeva se da je dotični naručitelj poduzeo mjere za određivanje vrste posla ili da je barem imao odlučujuću ulogu u njegovu osmišljavanju. Bez obzira realizira li ugovaratelj sve ili samo dio radova svojim vlastitim sredstvima ili osigurava njihovu realizaciju drugim sredstvima, to ne bi trebalo promijeniti klasifikaciju ugovora kao ugovora o radovima, sve dok ugovaratelj preuzima izravnu ili neizravnu obvezu koja je pravno provediva kao osiguranje da će radovi biti realizirani.

- (12) Pojam „javni naručitelji” te posebno pojam „javnopravna tijela” više su puta razmatrani u okviru sudske prakse Suda Europske unije. Kako bi se pojasnilo da se područje primjene ove Direktive *ratione personae* ne bi trebalo mijenjati, prikladno je zadržati definiciju na kojoj se temelji Sud te uvrstiti određeni broj pojašnjenja dobivenih sudskom praksom kao ključni čimbenik za razumijevanje samih definicija bez namjere mijenjanja značenja koncepata u skladu s objašnjenjem sudske prakse.

⁽¹⁾ Odobreno Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (SL L 23, 27.1.2010., str. 35.).

⁽²⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi I o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (vidjeti str. 65. ovog Službenog lista).

- U tu svrhu trebalo bi pojasniti da se tijelo koje posluje pod uobičajenim tržišnim uvjetima, čija je namjera ostvarenje prihoda te koje snosi gubitke koji proizlaze iz njegove djelatnosti ne bi trebalo smatrati „javnopravnim tijelom” jer se za potrebe u općem interesu, koje su za njega određene ili koje treba ispuniti, može smatrati da su industrijske ili trgovačke naravi. Slično tome, uvjet vezan uz podrijetlo financiranja dotičnog tijela također je preispitan u sudskoj praksi u sklopu koje je pojašnjeno, između ostalog, da financiranje „većim dijelom” podrazumijeva više od polovice te da takvo financiranje može obuhvaćati plaćanja od strane korisnika koja se primjenjuju, izračunavaju i prikupljaju u skladu s propisima javnog prava.
- (13) U slučaju mješovitih ugovora primjenjiva pravila trebala bi biti utvrđena s obzirom na glavni predmet ugovora ako se različiti dijelovi koji čine ugovor objektivno ne mogu razdijeliti. Stoga bi trebalo pojasniti način na koji bi naručitelji trebali utvrditi mogu li se različiti dijelovi razdijeliti ili ne. Takvo pojašnjenje trebalo bi se temeljiti na relevantnoj sudskoj praksi Suda Europske unije. Utvrđivanje bi trebalo izvršiti na osnovi pojedinačnih slučajeva u kojima izražene ili pretpostavljene namjere naručitelja da smatra različite aspekte koji čine mješoviti ugovor nerazdjeljivima ne bi trebale biti dovoljne, već bi trebale biti poduprte objektivnim dokazima koji opravdavaju te namjere i na temelju kojih se utvrđuje potreba sklapanja jedinstvenoga ugovora. Takva opravdana potreba za sklapanjem jedinstvenoga ugovora mogla bi, na primjer, biti prisutna u slučaju izgradnje jedne zgrade, čiji će jedan dio izravno koristiti naručitelj, a čijim će se drugim dijelom upravljati na osnovi koncesije, na primjer, za potrebe izgradnje javnog parkirališta. Trebalo bi pojasniti da potreba sklapanja jedinstvenog ugovora može proizaći iz tehničkih i/ili gospodarskih prilika.
- (14) U slučaju mješovitih ugovora koje je moguće razdijeliti, naručitelji uvijek imaju slobodu dodjele zasebnih ugovora za zasebne dijelove u okviru mješovitog ugovora. U tom bi slučaju trebalo odrediti odredbe koje se primjenjuju na svaki zasebni dio isključivo s obzirom na obilježja tog određenog ugovora. S druge strane, ako naručitelji odluče nabavom obuhvatiti druge elemente, bez obzira na njihovu vrijednost te bez obzira na pravni režim kojemu bi dodani elementi u suprotnom bili podložni, glavno načelo trebalo bi biti da u slučaju dodjele ugovora u skladu s odredbama ove Direktive kao samostalni ugovor, tada bi se ova Direktiva trebala primjenjivati na cjelokupni mješoviti ugovor.
- (15) Međutim, trebalo bi izraditi posebnu odredbu za mješovite ugovore koji obuhvaćaju obrambene ili sigurnosne aspekte ili dijelove koji nisu u okviru područja primjene UFEU-a. U takvim slučajevima neprimjenjivanje ove Direktive trebalo bi biti moguće pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana iz objektivnih razloga te da odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora nije donesena u svrhu izuzimanja ugovora iz primjene ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Trebalo bi pojasniti da se naručitelje ne bi trebalo sprečavati u primjeni ove Direktive na određene mješovite ugovore umjesto primjene Direktive 2009/81/EZ.
- (16) Nadalje, ugovori bi se mogli dodijeliti u svrhu ispunjavanja uvjeta nekoliko djelatnosti, moguće podložno različitim pravnim režimima. Trebalo bi pojasniti da bi onaj pravni režim koji se primjenjuje na jedinstveni ugovor koji obuhvaća nekoliko djelatnosti trebao biti podložan pravilima koja se primjenjuju na djelatnost kojoj je ugovor prvenstveno namijenjen. Određivanje djelatnosti kojoj je ugovor prvenstveno namijenjen može se temeljiti na analizi zahtjeva kojima određeni ugovor mora udovoljiti, a koju izvršava naručitelj u svrhu procjene vrijednosti ugovora i izrade dokumentacije o nabavi. U određenim slučajevima, kao što je nabava jednog komada opreme za obavljanje djelatnosti za koju podaci koji omogućavaju procjenu cijena uporabe ne bi bili raspoloživi, možda je objektivno nemoguće odrediti kojoj je djelatnost ugovor prvenstveno namijenjen. Trebalo bi navesti pravila koja se primjenjuju na takve slučajeve.
- (17) Trebalo bi pojasniti da bi se pojam „gospodarski subjekti” trebao tumačiti u širem smislu kako bi obuhvaćao sve osobe i/ili subjekte koji nude izvođenje radova, nabavu proizvoda ili pružanje usluga na tržištu, bez obzira na pravni oblik u kojem djeluju. Stoga bi poduzeća, podružnice, podređena društva, partnerstva, zadruge, trgovačka društva s ograničenom odgovornošću, sveučilišta, javna ili privatna, te ostali oblici tijela koji nisu fizičke osobe, trebali biti obuhvaćeni pojmom gospodarskog subjekta, bez obzira na to jesu li „pravne osobe” u svim okolnostima.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

- (18) Trebalo bi pojasniti da skupine gospodarskih subjekata, uključujući oblik privremenog udruženja, mogu sudjelovati u postupcima dodjele, a da pri tom ne moraju imati određeni pravni oblik. U onoj mjeri u kojoj je to nužno, na primjer kada je potrebna zajednička i solidarna odgovornost, moguće je zahtijevati određeni oblik ako je ugovor dodijeljen takvim skupinama.

Također bi trebalo razjasniti da bi naručitelji trebali moći jasno odrediti kako će skupine gospodarskih subjekata ispuniti kriterije i uvjete za kvalifikaciju i kvalitativni odabir određen u ovoj Direktivi koji su potrebni za gospodarske subjekte koji sudjeluju samostalno.

Izvršenje ugovora od strane skupina gospodarskih subjekata može zahtijevati određivanje uvjeta koji se ne nameću pojedinačnim sudionicima. Takvi uvjeti, koji bi trebali biti opravdani objektivnim razlozima i razmjerni, mogli bi na primjer uključivati zahtjeve za imenovanjem zajedničkog predstavnika ili glavnog partnera u svrhu postupka nabave ili zahtijevati podatke o njihovoj sastavu.

- (19) Kako bi se osiguralo stvarno otvaranje tržišta i pravedna ravnoteža u primjeni pravila o nabavi u sektoru vodnoga gospodarstva, energetske i prometne sektoru te sektoru poštanskih usluga, potrebno je identificirati obuhvaćene subjekte na osnovi koja nije njihov pravni status. Stoga bi trebalo osigurati da se ne dovodi u pitanje jednako postupanje prema naručiteljima koji djeluju u javnom sektoru i onima koji djeluju u privatnom sektoru. Također je potrebno, uz pridržavanje odredaba članka 345. UFEU-a, osigurati da se ne dovode u pitanje pravila kojima se uređuje sustav vlasništva u državama članicama.

- (20) Pojam posebnih ili isključivih prava ključan je pri određivanju područja primjene ove Direktive budući da su subjekti koja nisu ni javni naručitelji ni javna poduzeća u smislu ove Direktive podložna njezinim odredbama samo u mjeri u kojoj obavljaju jednu od djelatnosti obuhvaćenih na temelju takvih prava. Stoga je prikladno pojasniti da se prava koja su dodijeljena putem postupka koji se temelji na objektivnim kriterijima, posebno na temelju zakonodavstva Unije, te za koja je osigurana odgovarajuća objava u javnosti ne smatraju posebnim ili isključivim pravima za potrebe ove Direktive.

To bi zakonodavstvo trebalo obuhvaćati Direktivu 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, Direktivu 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. ⁽²⁾, Direktivu 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, Direktivu 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ te Uredbu (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾.

Također bi trebalo pojasniti da taj popis zakonodavstva nije konačan te da se prava u bilo kojem obliku, uključujući prava putem akata o koncesiji, koja nisu dodijeljena putem drugih postupaka na temelju objektivnih kriterija te za koje je osigurana odgovarajuća objava u javnosti ne smatraju posebnim ili isključivim pravima za potrebe određivanja područja primjene ove Direktive ratione personae. Pojam isključivih prava također bi se trebao koristiti u kontekstu određivanja bi li korištenje pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje bilo opravdano jer radove može izvršiti, robu nabaviti ili usluge pružiti samo određeni gospodarski subjekt zbog zaštite određenih isključivih prava.

Međutim, imajući na umu različite ratio legis koje su temelj tih odredaba, trebalo bi pojasniti da pojam isključivih prava ne treba imati jednako značenje u dva konteksta. Stoga bi trebalo pojasniti da se subjekt, kojemu je dodijeljeno isključivo pravo za pružanje određene usluge na određenom zemljopisnom području putem postupka koji se temelji na objektivnim kriterijima za koje je osiguran odgovarajući stupanj transparentnosti, ne bi smatrao, ako se radi o privatnom tijelu, naručiteljem, ali bi ipak bio jedini subjekt koji bi mogao pružiti dotičnu uslugu u tom području.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 94.).

⁽²⁾ Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).

⁽³⁾ Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL L 15, 21.1.1998., str. 14.).

⁽⁴⁾ Direktiva 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 1994. o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika (SL L 164, 30.6.1994., str. 3.).

⁽⁵⁾ Uredba (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o uslugama javnog željezničkog i cestovnog prijevoza putnika i stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (SL L 315, 3.12.2007., str. 1.).

- (21) Neki subjekti su aktivni na područjima proizvodnje, prije-nosa ili distribucije kako grijanja tako i hlađenja. Mogli bi biti nesigurnosti oko toga koja pravila se primjenjuju na aktivnosti vezane uz grijanja, a koja na aktivnosti vezane uz hlađenje. Stoga je potrebno pojasniti da javni naručitelji, javna poduzeća i privatne tvrtke koje su aktivne u sektoru grijanja podliježu ovoj Direktivi, međutim, u slučaju privatnih poduzeća, uz dodatni uvjet da djeluju na temelju posebnih ili isključivih prava. S druge strane, javni naručitelji koji djeluju u području hlađenja podliježu pravilima Direktive 2014/24/EU, budući da javna i privatna poduzeća ne podliježu pravilima nabave, bez obzira na to djeluju li privatna poduzeća na temelju posebnih ili isključivih prava. Trebalo bi konačno razjasniti da je potrebno razmotriti ugovore koji su dodijeljeni za obavljanje ugovora u području grijanja i u području hlađenja prema odredbama ugovora za obavljanje nekoliko djelatnosti kako bi se odredilo koja će se pravila o javnoj nabavi, ako ih ima, primijeniti na njihovu dodjelu.
- (22) Prije planiranja bilo kakve izmjene područja primjene ove Direktive i Direktive 2014/24/EU za ovaj sektor, potrebno je ispitati situaciju u sektoru hlađenja kako bi se prikupilo dovoljno podataka, osobito onih vezanih uz konkurentsku situaciju, razinu prekogranične nabave i mišljenja zainteresiranih strana. Budući da bi primjena Direktive 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ u ovom sektoru mogla znatno utjecati na otvaranje tržišta, bilo bi primjereno provesti ispitivanje tijekom procjene utjecaja Direktive 2014/24/EU.
- (23) Bez širenja područja primjene ove Direktive, trebalo bi pojasniti da upućivanja na isporuku električne energije u ovoj Direktivi obuhvaćaju proizvodnju, veleprodaju i maloprodaju električne energije.
- (24) Naručitelji koji djeluju u sektoru pitke vode mogu također obavljati druge djelatnosti vezane uz vodu, poput projekata u području hidrauličkog inženjerstva, navodnjavanja, isušivanja vode ili odlaganja i pročišćavanja otpadnih voda. U takvim bi slučajevima naručitelji trebali primijeniti postupke nabave koji su predviđeni u ovoj Direktivi za sve svoje djelatnosti vezane uz vodu, bez obzira na to o kojem se dijelu „vodenog ciklusa” radi. Međutim, ona vrsta pravila o nabavi koja se predlaže za isporuku proizvoda nije primjerena za nabavu vode, s obzirom na potrebu za nabavom vode od izvora u blizini područja u kojemu će se ona koristiti.
- (25) Prikladno je isključiti nabavu koja se provodi za potrebe istraživanja nafte i plina jer je za taj sektor ustanovljeno da je podložan takvom konkurentskom pritisku da disciplina u području nabave uvedena pravilima Unije o nabavi više nije potrebna. Budući da je vađenje nafte i plina i dalje obuhvaćeno područjem primjene ove Direktive, možda može postojati potreba za razlikovanjem pojmova traženja i vađenja. U skladu s tim „traženje” bi trebalo obuhvaćati aktivnosti poduzete kako bi se provjerilo jesu li nafta i plin prisutni u određenoj zoni, te, ako je tako, jesu li komercijalno iskoristivi, a „vađenje” bi se trebalo smatrati „proizvodnjom” nafte i plina. U skladu s ustaljenom praksom u slučaju kupnje, „proizvodnja” bi trebala obuhvaćati „razvoj”, odnosno uspostavljanje odgovarajuće infrastrukture za buduću proizvodnju (naftne platforme, plinovodi, terminali itd.).
- (26) Javni naručitelji trebali bi koristiti sva sredstva koja su im na raspolaganju u okviru nacionalnog prava kako bi se spriječilo narušavanje postupaka nabave koje proizlazi iz sukoba interesa. To bi moglo uključivati postupke za utvrđivanje, sprečavanje i uklanjanje sukoba interesa.
- (27) Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. ⁽²⁾ posebno je odobren Sporazum Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi, („GPA”). Cilj GPA-a jest uspostava multilateralnog okvira uravnoteženih prava i obveza vezanih uz javne ugovore s ciljem postizanja liberalizacije i širenja svjetske trgovine. Za ugovore obuhvaćene prilogima 3., 4. i 5. i Općim napomenama Dodatku 1. Europske unije GPA-u, te za ugovore obuhvaćene drugim relevantnim međunarodnim sporazumima kojima je Unija obvezana, naručitelji bi trebali ispuniti obveze na temelju tih sporazuma tako da primjenjuju ovu Direktivu u slučaju gospodarskih subjekata iz trećih zemalja koje su potpisnice tih sporazuma.
- (28) GPA se primjenjuje na ugovore iznad određenih pragova, određenih u GPA-u te izraženih u obliku posebnih prava vučenja. Pragovi utvrđeni ovom Direktivom trebali bi biti usklađeni kako bi se osiguralo da su u skladu s istovjetnim pragovima GPA-a izraženima u eurima. Također bi trebalo osigurati periodične korekcije

⁽¹⁾ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (vidjeti str. 1. ovog Službenog lista).

⁽²⁾ Odluka Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986.–1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.).

pragova izraženih u eurima kako bi ih se prilagodilo, putem isključivo matematičke operacije, s obzirom na moguće varijacije vrijednosti eura u odnosu na ta posebna prava vučenja.

Osim tih periodičnih matematičkih prilagodbi, povećanje pragova utvrđenih GPA-om trebalo bi ispitati tijekom sljedećeg kruga pregovora o njemu.

Kako bi se izbjeglo udvostručavanje pragova također je prikladno, ne dovodeći u pitanje međunarodne obveze Unije, nastaviti s primjenom istih pragova za sve naručitelje, bez obzira na sektor u kojem djeluju.

- (29) Trebalo bi pojasniti da, u svrhu procjene vrijednosti ugovora, sva primanja moraju biti uzeta u obzir, bez obzira jesu li primljena od naručitelja ili trećih strana.

Također bi trebalo pojasniti da bi, za potrebe procjene pragova, pojam slične robe trebalo tumačiti kao proizvode koji su namijenjeni istovjetnoj ili sličnoj upotrebi, poput zalihe asortimana robe ili raznih predmeta uredskog namještaja. Gospodarski subjekt koji je aktivan u određenom području najvjerojatnije bi bio sklon smatrati tu robu dijelom svojeg uobičajenog asortimana proizvoda.

- (30) U svrhu procjene vrijednosti određene nabave, trebalo bi pojasniti da bi trebalo dopustiti da se procjena vrijednosti temelji na podjeli nabave samo ako je to opravdano objektivnim razlozima. Na primjer, to bi moglo biti opravdano za procjenu vrijednosti ugovora na razini zasebnih operativnih jedinica naručitelja, pod uvjetom da je dotična jedinica samostalno nadležna za svoju nabavu. To se može pretpostaviti za slučajeve u kojima zasebna operativna jedinica samostalno provodi postupke nabave i donosi odluke o kupnji, ima zasebnu proračunsku liniju za dotične nabave, sklapa ugovore samostalno i financira ih iz proračuna kojim raspolaže. Podjela nije opravdana u slučajevima kada naručitelj samo organizira nabavu na decentralizirani način.

- (31) Budući da je upućena državama članicama, ova Direktiva ne primjenjuje se na nabavu koju provode međunarodne organizacije u svoje ime i za svoj račun. Međutim, postoji potreba za pojašnjenjem u kojoj mjeri bi se ova Direktiva trebala primjenjivati na nabavu uređenu posebnim međunarodnim pravilima.

- (32) Trebalo bi ponoviti da usluge arbitraže i mirenja, kao i druge slične oblike alternativnog rješavanja sporova, obično pružaju tijela ili pojedinci koji su imenovani ili odabrani na način koji ne može biti reguliran pravilima o nabavama. Trebalo bi pojasniti da se ova Direktiva ne odnosi na ugovore o uslugama za pružanje takvih usluga, neovisno o njihovom nazivu u okviru nacionalnog prava.

- (33) Određeni broj pravnih usluga obavljaju pružatelji usluga koje je imenovao sud u određenoj državi članici te podrazumijevaju odvjetničko zastupanje klijenata u sudskom postupku, moraju ih pružati javni bilježnici ili moraju biti povezane s izvršavanjem službenih ovlasti. Takve pravne usluge najčešće pružaju tijela ili pojedinci imenovani ili izabrani na način koji nije moguće urediti pravilima o nabavi, kao što je na primjer imenovanje državnih odvjetnika u određenim državama članicama. Te bi pravne usluge stoga trebalo isključiti iz područja primjene ove Direktive.

- (34) Prikladno je napomenuti da je konceptu financijskih instrumenata, kako je određeno u ovoj Direktivi, pridano isto značenje kao u ostalom zakonodavstvu vezanom uz unutarnje tržište te bi, s obzirom na nedavno uspostavljanje Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog stabilizacijskog mehanizma, trebalo propisati da bi djelatnosti koje se provode uz pomoć tog fonda i tog mehanizma trebale biti izuzete iz područja primjene ove Direktive. Trebalo bi konačno pojasniti da bi zajmovi, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata ili drugih radnji s njima, trebali biti izuzeti iz područja primjene ove Direktive.

- (35) Trebalo bi ponoviti da je člankom 5. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ izričito predviđeno da se direktive 2004/17/EZ i 2004/18/EZ primjenjuju na ugovore o javnim uslugama odnosno ugovore o javnim uslugama autobusnog ili tramvajskog prijevoza putnika, dok se Uredba (EZ) br. 1370/2007 primjenjuje na koncesije za usluge javnog autobusnog ili tramvajskog prijevoza putnika. Također bi trebalo ponoviti da se ta Uredba i dalje primjenjuje na ugovore o javnim uslugama te na koncesije za usluge javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom. Kako bi se pojasnilo

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o uslugama javnog željezničkog i cestovnog prijevoza putnika i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (SL L 315, 3.12.2007., str. 1.).

vezu između ove Direktive i Uredbe (EZ) br. 1370/2007, trebalo bi izričito navesti da se ova Direktiva ne bi trebala primjenjivati na ugovore o uslugama za pružanje usluga javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom, dodjela kojih bi ugovora trebala i dalje biti podložna toj Uredbi. Ako se Uredbom (EZ) br. 1370/2007 prepušta nacionalnom zakonodavstvu da polazi od pravila utvrđenih tom Uredbom, države članice trebale bi moći u svom nacionalnom pravu odrediti da ugovori o uslugama javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom moraju biti dodijeljeni poštovanjem postupka dodjele ugovora koji je u skladu s njihovim općim pravilima o javnoj nabavi.

- (36) Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati na određene usluge u hitnim slučajevima ako ih pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, budući da bi bilo teško zadržati posebne karakteristike tih organizacija ako bi se pružatelji usluga trebali birati u skladu s postupcima iz ove Direktive. Međutim, ovo izuzeće se ne bi trebalo proširiti van strogo nužnog okvira. Trebalo bi stoga izričito navesti da se ne bi trebale isključiti usluge kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata. U tom je kontekstu nadalje nužno razjasniti da CPV skupina 601 „Usluge cestovnog prijevoza” ne obuhvaća usluge kola hitne pomoći koje se nalaze u CPV razredu 8514. Trebalo bi dakle pojasniti da bi usluge, koje su pokrivenne, CPV oznakom 85143000-3 koje uključuju samo usluge kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata trebale biti podložne posebnom režimu utvrđenom za socijalne i druge posebne usluge („blagi režim”). Stoga bi, općenito, ugovori za pružanje usluga kola hitne pomoći također bili podložni blagom režimu ako bi vrijednost usluga kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata bila veća od vrijednosti ostalih usluga kola hitne pomoći.
- (37) U određenim slučajevima, javni naručitelj ili udruženja javnih naručitelja može biti jedini izvor određene usluge, u pogledu čijeg pružanje ima isključivo pravo u skladu sa zakonima, propisima ili objavljenim upravnim odredbama koji su usklađeni s UFEU-om. Trebalo bi pojasniti da se ova Direktiva ne treba primjenjivati na dodjeljivanje ugovora o uslugama tom javnom naručitelju ili udruženju.
- (38) Postoji znatna pravna nesigurnost po pitanju mjere u kojoj bi ugovori sklopljeni među javnim naručiteljima trebali biti obuhvaćeni pravilima o javnoj nabavi. Relevantna sudska praksa Suda Europske unije različito se

tumači u pojedinim državama članicama te čak među pojedinim javnim naručiteljima. Budući da bi ta sudska praksa bila jednako primjenjiva na javne naručitelje koji djeluju u sektorima obuhvaćenima ovom Direktivom, prikladno je osigurati da se primjenjuju ista pravila te da se jednako tumače u ovoj Direktivi te u Direktivi 2014/24/EU.

- (39) Mnogi su naručitelji organizirani kao gospodarska skupina koja se može sastojati od skupa zasebnih poduzeća; svako od tih poduzeća često ima specijaliziranu ulogu u ukupnom kontekstu gospodarske skupine. Prikladno je stoga izuzeti određene ugovore o uslugama, nabavi robe i radovima koji se dodjeljuju povezanom društvu čija je glavna djelatnost pružanje takvih usluga, nabava takve robe ili izvođenje takvih radova udruženju u čijem je sastavu, a ne njihovo nuđenje na tržištu. Također je potrebno izuzeti određene ugovore o uslugama, nabavi robe i radovima koje naručitelj dodjeljuje zajedničkom pothvatu koji je osnovalo više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti obuhvaćenih ovom Direktivom i u čijem je sastavu taj naručitelj. Međutim, potrebno je osigurati da to izuzimanje ne dovede do narušavanja tržišnog natjecanja koje bi išlo u prilog poduzećima ili zajedničkim pothvatima povezanim s tim naručiteljima; potrebno je osigurati odgovarajući niz pravila, posebno vezanih uz gornje granice u okviru kojih poduzeća mogu ostvariti dio svoga prometa na tržištu i iznad kojeg bi izgubili mogućnost da im budu dodijeljeni ugovori bez poziva za nadmetanje, te vezanih uz sastav zajedničkih pothvata i stabilnost veza između tih zajedničkih pothvata i naručitelja od kojih se ti pothvati sastoje.
- (40) Također je prikladno pojasniti interakciju između odredaba o suradnji među tijelima javne vlasti te odredaba o dodjeli ugovora povezanim društvima ili u kontekstu zajedničkih pothvata.
- (41) Poduzeća bi se trebala smatrati povezanim ako između naručitelja i dotičnog poduzeća postoji izravan ili neizravan prevladavajući utjecaj ili ako su oboje podložni prevladavajućem utjecaju nekog drugog poduzeća; u ovom kontekstu privatno sudjelovanje ne bi trebalo biti relevantno samo po sebi. Provjera je li neko poduzeće povezano s određenim naručiteljem ili ne trebala biti što je moguće lakša za provesti. Sukladno tome, a budući da bi moguće postojanje takvog izravnog ili neizravnog prevladavajućeg utjecaja već trebalo biti provjereno zbog odluke o tome trebaju li se konsolidirati godišnji

financijski izvještaji dotičnih poduzeća i subjekata, poduzeća bi se trebala smatrati povezanim kad god su njihovi godišnji financijski izvještaji konsolidirani. Međutim, pravila Unije o konsolidiranim financijskim izvještajima nisu primjenjiva u određenom broju slučajeva, npr. zbog veličine dotičnih poduzeća ili zato jer nisu ispunjeni određeni uvjeti u odnosu na njihov pravni oblik. U takvim slučajevima kada nije primjenjiva Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, bit će potrebno provjeriti je li prisutan izravni ili neizravni prevladavajući utjecaj uzimajući u obzir vlasništvo, financijski udio ili pravila prema kojima se poduzeća ravnaju.

- (42) Trebalo bi poticati sufinanciranje programa istraživanja i razvoja industrijskih subjekata. Stoga bi trebalo pojasniti da se ova Direktiva primjenjuje samo ako ne postoji takvo sufinanciranje i ako su rezultati aktivnosti istraživanja i razvoja namijenjeni određenom naručitelju. Time se ne bi trebala isključiti mogućnost da pružatelj usluge koji je provodio te aktivnosti objavi izvještaj o tim aktivnostima sve dok naručitelj zadržava isključivo pravo korištenja rezultata istraživanja i razvoja pri izvršavanju vlastite djelatnosti. Međutim, fiktivno širenje rezultata istraživanja i razvoja ili bilo kakvo simbolično sudjelovanje u naknadi troškova pružatelju usluga ne bi trebalo spriječiti primjenu ove Direktive.
- (43) Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati ni na ugovore čija je namjena omogućiti izvršavanje djelatnosti koja je podložna ovoj Direktivi niti na projektne natječaje organizirane u svrhu obavljanja takve djelatnosti ako je u državi članici u kojoj se ta djelatnost obavlja ona izravno izložena natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen. Stoga je potrebno zadržati postupak, koji se primjenjuje na sve sektore ili njihove dijelove obuhvaćene ovom Direktivom, koji će omogućiti uzimanje u obzir učinaka sadašnjeg ili budućeg otvaranja tržišnom natjecanju. Takvim bi se postupkom trebala osigurati pravna sigurnost za dotične subjekte, kao i odgovarajući proces odlučivanja kojim bi se u kratkom roku osigurala ujednačena primjena prava Unije u ovom području. Za potrebe pravne sigurnosti trebalo bi pojasniti da se sve odluke donesene prije stupanja na snagu ove Direktive, vezane uz primjenjivost odgovarajućih odredaba određenih u članku 30. Direktive 2004/17/EZ, i dalje primjenjuju.
- (44) Izravna izloženost tržišnom natjecanju trebala bi biti procijenjena na temelju objektivnih kriterija, uzimajući u obzir specifične značajke dotičnog sektora ili njegovih

djelova. Međutim, ta je procjena ograničena kratkim rokovima koji se primjenjuju te potrebi da se oslanja na podatke dostupne Komisiji – bilo iz izvora već dostupnih ili na temelju podataka pribavljenih u kontekstu primjene na članka 35. – što se ne može zamijeniti dugotrajnijim metodama, uključujući, posebno, javne analize namijenjene gospodarskim subjektima. Procjena izravne izloženosti tržišnom natjecanju koja se može izvršiti u kontekstu ove Direktive ne dovodi u pitanje potpunu primjenu zakona o tržišnom natjecanju.

- (45) Procjena o tome je li određeni sektor ili njegovi dijelovi izravno izloženi tržišnom natjecanju trebala bi se provesti s obzirom na određeno područje u kojoj relevantni gospodarski subjekti obavljaju određenu djelatnost ili njezine dijelove, odnosno s obzirom na takozvano relevantno zemljopisno tržište. Budući da je taj pojam od ključne važnosti za procjenu, trebalo bi odrediti njegovu definiciju na temelju postojećih pojmova u pravu Unije. Također bi trebalo pojasniti da se relevantno zemljopisno tržište ne mora poklapati s državnim područjem dotične države članice; stoga bi trebalo biti moguće ograničiti odluke vezane uz primjenjivost izuzeća na dijelove državnog područja dotične države članice.
- (46) Trebalo bi se smatrati da su provedba i primjena odgovarajućeg zakonodavstva Unije, čime se otvara određeni sektor ili jedan njegov dio, dovoljna osnova za pretpostavku da postoji slobodan pristup dotičnom tržištu. Takvo odgovarajuće zakonodavstvo treba odrediti u prilogu koji Komisija može ažurirati. Prilikom ažuriranja tog priloga, Komisija bi posebno trebala uzeti u obzir moguće donošenje mjera koje za nužnu posljedicu imaju istinsko otvaranje tržišnom natjecanju sektora, osim onih za koje je zakonodavstvo već navedeno u tom Prilogu, poput sektora nacionalnog putničkog željezničkog prometa.
- (47) Ako se na temelju provedbe odgovarajućeg zakonodavstva Unije ne može pretpostaviti slobodan pristup određenom tržištu, trebalo bi pokazati da je taj pristup slobodan, de jure i de facto. Ako država članica proširi primjenu pravnog akta Unije o otvaranju određenog sektora tržišnom natjecanju na situacije koje nisu obuhvaćene područjem primjene tog pravnog akta, na primjer primjenom Direktive 94/22/EZ ⁽²⁾ na sektor ugljena ili primjenom Direktive 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ na putnički prijevoz na nacionalnoj razini, ta bi se okolnost trebala uzeti u obzir pri procjeni je li pristup sektoru slobodan.

⁽¹⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i vezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

⁽²⁾ Direktiva 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 1994. o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika (SL L 164, 30.6.1994., str. 3.).

⁽³⁾ Direktiva 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o uspostavi jedinstvenog Europskog željezničkog prostora (preinačena) Tekst značajan za EGP (SL L 343, 14.12.2012., str. 32.)

(48) Neovisna nacionalna tijela, poput sektorskih regulatora ili tijela nadležnih za tržišno natjecanje, najčešće posjeduju stručne vještine, informacije i znanje korisno pri procjeni jesu li određena djelatnost ili njezini dijelovi izravno izloženi tržišnom natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen. Zahtjevi za izuzimanje trebali bi stoga, prema potrebi, biti popraćeni ili bi trebali obuhvaćati nedavna stajališta o stanju u određenom sektoru vezanom uz tržišno natjecanje koja je donijelo neovisno nacionalno tijelo nadležno s obzirom na određenu djelatnost.

U nedostatku obrazloženog i utemeljenog stajališta koje je donijelo neovisno nacionalno tijelo nadležno s obzirom na određenu djelatnost, bilo bi potrebno više vremena za procjenu zahtjeva za izuzimanje. Rokove u okviru kojih Komisija mora provesti svoje procjene tih zahtjeva stoga bi trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

(49) Komisija bi uvijek trebala biti obvezna proučiti zahtjeve koji su usklađeni s detaljnim pravilima o primjeni postupaka za određivanje je li određena djelatnost, ili njezini dijelovi, izravno izložena tržišnom natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen. Međutim, trebalo bi također pojasniti kako ti zahtjevi mogu biti toliko složeni da možda nije uvijek moguće u primjenjivim rokovima osigurati donošenje provedbenih akata kojima se određuje je li određena djelatnost, ili njezini dijelovi, izravno izložena tržišnom natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen.

(50) Trebalo bi pojasniti da bi Komisija trebala biti u mogućnosti zatražiti od država članica ili naručitelja da dostave, dopune ili pojasne određene informacije. Komisija bi za to trebala odrediti odgovarajući rok, a pri tome bi trebala, uzimajući također u obzir potrebu poštovanja rokova za donošenje provedbenog akta od strane Komisije, uzeti u obzir čimbenike poput složenosti zatraženih informacija i dostupnosti informacija.

(51) Zaposlenje i zanimanje doprinose integraciji u društvo te su ključni elementi pri jamčenju jednakih mogućnosti za sve. U tom kontekstu zaštićene radionice mogu biti od znatne važnosti. Isto vrijedi i za ostala socijalna poduzeća čiji je glavni cilj pružanje podrške društvenoj i profesionalnoj integraciji ili ponovnoj integraciji osoba s

invaliditetom ili osoba u nepovoljnom položaju, poput nezaposlenih osoba, članova manjina u nepovoljnom položaju ili ostalih društveno marginaliziranih skupina. Međutim, takve radionice ili poduzeća možda ne bi mogli dobiti ugovore pod uobičajenim uvjetima tržišnog natjecanja. Zato je primjereno predvidjeti da države članice mogu takvim radionicama ili poduzećima rezervirati pravo da sudjeluju u postupcima dodjele javnih ugovora ili određenim njihovim grupama ili da mogu ograničiti izvršenje ugovora u okviru programa zaštićenih radnih mjesta.

(52) U svrhu odgovarajuće integracije okolišnih, socijalnih i radnih zahtjeva u postupke javne nabave, od osobite je važnosti da države članice i naručitelji poduzmu odgovarajuće mjere za osiguravanje poštovanja obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava koje se odnose na mjesto na kojemu se izvode radovi ili pružaju usluge i temelje se na zakonima, propisima, presudama i odlukama nacionalnog prava i prava Unije, kao i na kolektivnim sporazumima, pod uvjetom da su takva pravila, kao i njihova primjena u skladu s pravom Unije. Isto tako, obveze koje proizlaze iz nacionalnih sporazuma koje su ratificirale sve države članice i koji su navedeni u Prilogu XIV. trebale bi se primjenjivati tijekom izvršenja ugovora. Međutim, to ne bi smjelo, niti na koji način, spriječiti primjenu uvjeta zapošljavanja koji su povoljniji za radnike.

Odgovarajuće bi se mjere trebale primjenjivati u skladu s temeljnim načelima prava Unije, osobito s ciljem osiguravanja jednakog postupanja. Takve bi se odgovarajuće mjere trebale primjenjivati u skladu s Direktivom 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i na način koji osigurava jednako postupanje i ne diskriminira gospodarske subjekte i radnike iz drugih država članica.

(53) Trebalo bi se smatrati da se usluge pružaju na mjestu na kojem se izvodi značajan rad. Kada se usluge pružaju na daljinu, na primjer usluge pozivnih centara, trebalo bi se smatrati da se te usluge pružaju na mjestu na kojem se izvode, neovisno o mjestima i državama članica na koje su te usluge usmjerene.

⁽¹⁾ Direktiva 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL L 18, 21.1.1997., str. 1.).

- (54) Relevantne obveze mogle bi se odražavati u klauzulama ugovora. Također bi trebalo biti moguće u javne ugovore uključiti klauzule kojima se osigurava sukladnost s kolektivnim ugovorima u skladu s pravom Unije koje se odnosi na javne ugovore. Nepoštovanje relevantnih obveza moglo bi se smatrati teškim prekršajem određenog gospodarskog subjekta kojim je taj gospodarski subjekt podložan isključivanju iz postupka dodjele javnog ugovora.
- (55) Kontrola poštovanja odredaba prava okoliša, socijalnog i radnog prava trebao bi se provoditi u svim fazama postupka nabave, kod primjene općih načela o izboru sudionika i dodjele ugovora, kod primjene kriterija za isključenje, i kod primjene odredaba o izuzetno niskim ponudama. Potrebno provjeravanje u tu svrhu trebalo bi se provoditi u skladu s odgovarajućim odredbama glave II., poglavlja III., odjeljka 3. ove Direktive, osobito onima koje uređuju načine dokazivanja i osobne izjave.
- (56) Ništa u ovoj Direktivi ne bi trebalo spriječiti nametanje ili provedbu mjera nužnih za zaštitu javne politike, javnog morala, javne sigurnosti, zdravlja, ljudskog života i životinjskog svijeta, očuvanje biljnog svijeta ili drugih okolišnih mjera, posebno kako bi se osigurao održivi razvoj, pod uvjetom da su te mjere u skladu s UFEU-om.
- (57) Istraživanje i razvoj, uključujući okolišne i društvene inovacije, među glavnim su pokretačima budućeg rasta te su stavljeni u središte strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast. Naručitelji bi trebali na najbolji mogući način strateški iskoristiti javnu nabavu kako bi potakli inovacije. Kupnja inovativnih proizvoda, radova i usluga od ključne je važnosti za poboljšanje učinkovitosti i kvalitete javnih usluga te za suočavanje s važnim društvenim izazovima. Tom se kupnjom doprinosi postizanju najbolje vrijednosti za novac te širih gospodarskih, okolišnih i društvenih dobrobiti vezanih uz osmišljavanje novih ideja, pretvorbu tih ideja u inovativne proizvode i usluge te promoviranje održivog gospodarskog rasta.
- Trebalo bi ponoviti da je niz modela nabave opisan u Komunikaciji Komisije od 14. prosinca 2007. pod nazivom „Predkomercijalna nabava: poticanje inovacija kako bi se zajamčile održive visokokvalitetne javne usluge u Europi.” u kojoj su obrađeni slučajevi nabave onih usluga istraživanja i razvoja koje nisu obuhvaćene područjem primjene ove Direktive. Ti modeli bili bi dostupni, no ova bi Direktiva također trebala doprinijeti olakšavanju javne nabave inovacija te pomoći državama članicama u ostvarivanju ciljeva Unije vezanih uz inovacije.
- (58) Zbog važnosti inovacije, naručitelje bi trebalo poticati da što češće dozvoljavaju varijante. Pažnju naručitelja trebalo bi slijedom toga usmjeriti na potrebu definiranja minimalnih kriterija koje varijante moraju ispuniti prije nego što utvrde da se mogu podnijeti te varijante.
- (59) Ako potrebu za razvojem inovativnog proizvoda ili usluge ili inovativnih radova te za naknadnom kupnjom te robe, usluga ili radova nije moguće zadovoljiti rješenjima koja su već dostupna na tržištu, naručitelji bi trebali imati pristup posebnom postupku nabave s obzirom na ugovore u području primjene ove Direktive. Tim posebnim postupkom naručiteljima bi trebalo omogućiti da uspostave dugoročno inovacijsko partnerstvo za razvoj i naknadnu kupnju novog, inovativnog proizvoda, usluge ili radova pod uvjetom da taj inovativni proizvod, usluga ili inovativni radovi mogu zadovoljiti dogovorene razine uspješnosti i troškova bez potrebe za posebnim postupkom nabave za tu kupnju. Partnerstvo za inovacije trebalo bi se temeljiti na postupovnim pravilima koja se primjenjuju na pregovaračke postupke s prethodnom objavom poziva na nadmetanje, a ugovori bi se trebali dodjeljivati isključivo na temelju najboljeg odnosa cijene i kvalitete, što je najprikladnije za uspoređivanje ponuda za inovativna rješenja. Bez obzira na to radi li se o vrlo velikim projektima ili manjim inovativnim projektima, partnerstvo za inovacije trebalo bi biti strukturirano na način da može omogućiti potrebno „tržišno privlačenje”, potičući razvoj inovativnog rješenja bez zatvaranja tržišta. Naručitelji stoga ne bi trebali koristiti partnerstvo za inovacije na način kojim se sprečava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje. U određenim slučajevima, uspostava partnerstva za inovacije između nekoliko partnera mogla bi doprinijeti izbjegavanju takvih učinaka.
- (60) Sudeći po iskustvu, natjecateljski dijalog, predviđen Direktivom 2014/24/EU, pokazao se korisnim u slučajevima u kojima javni naručitelji ne mogu utvrditi načine zadovoljavanja svojih potreba ili nisu u mogućnosti procijeniti što se nudi na tržištu u pogledu tehničkih, financijskih ili pravnih rješenja. Takva situacija pogotovo može nastati u slučaju inovativnih projekata, pri provedbi velikih integriranih projekata na području prometne infrastrukture, velikih računalnih mreža ili projekata

koji obuhvaćaju složeno ili strukturirano financiranje. Državama članicama stoga bi trebalo dopustiti da naručiteljima omoguće pristup tom alatu. Prema potrebi, trebalo bi poticati javne naručitelje da imenuju voditelja projekta kako bi se osigurala dobra suradnja između gospodarskih subjekata i javnog naručitelja tijekom postupka dodjele.

- (61) S obzirom na štetne učinke na tržišno natjecanje, pregovarački postupci bez prethodne objave poziva na nadmetanje trebali bi se koristiti samo u vrlo iznimnim okolnostima. Te iznimke trebale bi biti ograničene na slučajeve u kojima objava nije moguća, zbog izuzetne hitnosti uslijed nepredvidivih događaja koji se ne mogu pripisati naručitelju ili na slučajeve u kojima je odmah jasno da objava ne bi dalje potakla tržišno natjecanje ili dovela do boljih rezultata nabave i zato što objektivno postoji samo jedan gospodarski subjekt koji može izvršiti ugovor. To može biti slučaj umjetnina jer identitet umjetnika suštinski određuje jedinstvenu prirodu i vrijednost samog umjetničkog predmeta. Isključivost se također može utvrditi iz drugih razloga, no samo slučajeve objektivne isključivosti mogu opravdati upotrebu pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje, ako slučaj isključivosti nije prouzročio sam naručitelj u svrhu budućeg postupka nabave.

Naručitelji koji se pozivaju na tu iznimku trebali bi obrazložiti nepostojanje razumnih alternativnih ili zamjenskih rješenja, poput upotrebe alternativnih distribucijskih kanala, čak i izvan države članice naručitelja, ili uzimanja u obzir funkcijski usporedivih radova, robe i usluga.

Ako je slučaj isključivosti nastao iz tehničkih razloga, ti razlozi trebaju biti točno određeni i opravdani za svaki pojedinačan takav slučaj. Ti razlozi mogu obuhvaćati slučajeve u kojima gospodarski subjekt nema tehničkih mogućnosti za izvođenje tražene izvedbe ili potrebu za korištenjem posebnog znanja, alata ili sredstava koje posjeduje samo jedan gospodarski subjekt. Tehnički razlozi također mogu proizaći iz posebnih zahtjeva interoperabilnosti koji moraju biti ispunjeni kako bi se osigurala učinkovitost radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti.

Naposljetku, postupak nabave nije koristan ako je roba kupljena izravno na tržištu robe, uključujući trgovinske

platforme za robu poput poljoprivrednih proizvoda, sirovina i burze energije, ako su reguliranom i nadziranom multilateralnom trgovinskom strukturom zajamčene tržišne cijene.

- (62) Trebalo bi razjasniti da odredbe koje se odnose na zaštitu povjerljivih informacija niti na koji način ne sprečavaju javnu objavu dijelova sklopljenih ugovora koji nisu povjerljive prirode, uključujući sve naknadne izmjene.
- (63) Elektronički oblici informiranja i komunikacije mogu uvelike pojednostaviti objavu ugovora te povećati djelotvornost i transparentnost postupaka nabave. Ti bi oblici trebali postati standardnim oblicima komunikacije i razmjene informacija u postupcima nabave jer uvelike povećavaju mogućnosti gospodarskih subjekata da sudjeluju u postupcima nabave na cijelom unutarnjem tržištu. U tu svrhu prijenos obavijesti u elektroničkom obliku, elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi te, nakon prijelaznog razdoblja od 30 mjeseci, potpuna elektronička komunikacija, što podrazumijeva komunikaciju elektroničkim putem u svim fazama postupka, uključujući prijenos zahtjeva za sudjelovanje te posebno prijenos ponuda (elektroničko podnošenje), trebali bi postati obvezujući. Države članice i naručitelji trebali bi imati izbor da, ako to žele, po tom pitanju budu još aktivniji. Također bi trebalo pojasniti da obvezujuća upotreba elektroničkih načina komunikacije u skladu s ovom Direktivom ne bi trebala obvezivati naručitelje da obrađuju ponude elektroničkim putem te ne bi trebala učiniti obveznim elektroničko ocjenjivanje ili automatsku obradu. Nadalje, u skladu s ovom Direktivom, nijedan element postupka javne nabave nakon dodjele ugovora ili interna komunikacija naručitelja ne bi smjeli biti obuhvaćeni obvezom korištenja elektroničkih načina komunikacije.

- (64) Naručitelji bi trebali, osim u određenim specifičnim situacijama, koristiti elektronička sredstva komunikacije koja nisu diskriminirajuća, općenito su dostupna i interoperabilna s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) u općoj uporabi i koja ne ograničavaju pristup gospodarskih subjekata postupku nabave. Korištenje takvih sredstava komunikacije također bi trebalo voditi računa o dostupnosti osobama s invaliditetom. Trebalo bi pojasniti da obveza korištenja elektroničkih sredstava u svim fazama postupka nabave ne bi bila prikladna ni ako korištenje elektroničkih sredstava zahtijeva upotrebu specijaliziranih alata ili formata datoteka koji nisu široko dostupni, a također ne bi bila prikladna ako bi se komunikacija mogla odvijati samo korištenjem specijalizirane uredske opreme. Naručitelji stoga ne bi trebali biti obvezni zahtijevati korištenje elektroničkih načina komunikacije tijekom postupka podnošenja ponuda u određenim slučajevima koji bi trebali biti iscrpno navedeni. Ova Direktiva propisuje da bi takvi slučajevi trebali obuhvaćati situacije u kojima se zahtijeva

korištenje specijalizirane uredske opreme koja nije široko dostupna naručiteljima, poput pisača širokog formata. U nekim postupcima nabave u dokumentaciji o nabavi i moglo bi se zahtijevati podnošenje fizičkih ili umanjenih modela koji ne mogu biti dostavljeni naručiteljima elektroničkim putem. U takvim situacijama model bi trebao biti dostavljen naručiteljima putem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe.

Međutim, trebalo bi pojasniti da bi korištenje drugih načina komunikacije trebalo biti ograničeno na one elemente ponude za koje se ne zahtijeva korištenje elektroničkih načina komunikacije.

Prikladno je pojasniti da bi, u slučaju da je to potrebno iz tehničkih razloga, naručitelji trebali biti u mogućnosti utvrditi maksimalnu veličinu datoteka koje mogu biti podnesene.

- (65) Mogući su iznimni slučajevi u kojima bi naručiteljima trebalo biti dopušteno da ne koriste elektronička sredstva komunikacije ako je nekorištenje takvih sredstava komunikacije nužno za zaštitu osobito osjetljive naravi podataka. Trebalo bi razjasniti da, kada korištenje elektroničkih alata koji nisu široko dostupni može pružiti potrebnu razinu zaštite, trebalo bi koristiti takve elektroničke alate. To bi na primjer moglo biti u slučaju kada naručitelji zahtijevaju korištenje posebnih sigurnih sredstava komunikacije kojima pružaju pristup.
- (66) Različiti tehnički formati ili procesi i standardi razmjene poruka mogli bi možda narušiti interoperabilnost, ne samo unutar svake države članice, već također i pogotovo među državama članicama. Na primjer, kako bi sudjelovali u postupku nabave u kojem se dozvoljava ili zahtijeva korištenje elektroničkih kataloga, odnosno formata za predstavljanje i organiziranje informacija na način koji je zajednički svim sudjelujućim ponuditeljima te koji se može elektronički obrađivati, gospodarski subjekti bili bi, u odsustvu standardiziranog pristupa, primorani prilagoditi svoje kataloge svakom postupku nabave, što bi podrazumijevalo pružanje vrlo sličnih informacija u različitim formatima ovisno o specifikacijama određenog naručitelja. Standardizacija formata kataloga stoga bi poboljšala razinu interoperabilnosti, povećala učinkovitost te također smanjila trud koji gospodarski subjekti moraju uložiti.

- (67) Pri razmatranju potrebe za osiguravanjem ili poboljšavanjem interoperabilnosti među različitim tehničkim formatima ili procesa i standarda razmjene poruka na način da korištenje određenih standarda postane obvezujuće, te ako se primjeni taj pristup, pri razmatranju pitanja standarda koje bi trebalo propisati, Komisija bi trebala posebice uzeti u obzir mišljenja zainteresiranih strana. Komisija bi također trebala razmotriti mjeru u kojoj gospodarski subjekti i naručitelji već primjenjuju određenu normu u praksi te mjeru u kojoj je ta norma uspješna. Prije nego li odluči da korištenje bilo koje određene tehničke norme postaje obvezujuće, Komisija bi također trebala pažljivo razmotriti troškove koji bi time mogli nastati, pogotovo u pogledu prilagodbi postojećim rješenjima e-nabave, uključujući infrastrukturu, procese ili softver.

Ako te norme nije razvila međunarodna, europska ili nacionalna organizacija za normizaciju, te bi norme trebale udovoljavati zahtjevima koji se primjenjuju u slučaju normi za ICT, kako je određeno u Uredbi (EU) 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

- (68) Prije određivanja razine sigurnosti za elektroničku komunikaciju koja će se koristiti u raznim fazama postupka dodjele, države članice i naručitelji trebali bi procijeniti razmjernost između, s jedne strane, zahtjeva čija je svrha osiguravanje ispravne i pouzdane identifikacije pošiljatelja poruke i integriteta njezinog sadržaja te, s druge strane, rizika pojave problema kao u slučajevima u kojima je poruke poslao drugi pošiljatelj, a ne onaj koji je naznačen. Uzimajući u obzir da su sve druge stvari jednake, to bi značilo da razinu sigurnosti potrebnu, na primjer, u slučaju poruke e-pošte u kojoj se zahtijeva potvrda točne adrese na kojoj će se održati informativni sastanak, nije potrebno postaviti na istu razinu kao u slučaju same ponude koja podrazumijeva obvezujuću ponudu gospodarskog subjekta. Slično tome, procjena razmjernosti mogla bi dovesti do niže razine sigurnosti koja je potrebna u slučaju ponovne predaje elektroničkih kataloga ili u slučaju podnošenja ponuda u kontekstu malih nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma ili za pristup dokumentaciji o nabavi.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 14.11.2012., str. 12.).

- (69) Iako bi ključni elementi postupka nabave, poput dokumentacije o nabavi, zahtjeva za sudjelovanje, potvrde interesa i ponuda, uvijek trebali biti u pisanom obliku, usmena komunikacija s gospodarskim subjektima trebala bi u ostalim slučajevima još uvijek biti moguća, pod uvjetom da je sadržaj te komunikacije u zadovoljavajućoj mjeri dokumentiran. To je potrebno kako bi se osigurala odgovarajuća razina transparentnosti koja omogućuje provjeru poštuje li se načelo jednakog postupanja. Posebno je važno da usmena komunikacija s ponuditeljima koja bi mogla utjecati na sadržaj i ocjenjivanje ponuda bude u dovoljnoj mjeri i na prikladan način dokumentirana, primjerice sastavljanjem pisanih bilješki ili audiosnimki ili sažetaka glavnih elemenata te komunikacije.
- (70) Diljem tržišta javne nabave u Uniji postoji snažna tendencija agregacije potražnje od strane javnih kupaca s ciljem postizanja ekonomije razmjera, uključujući niže cijene te niže transakcijske troškove, te s ciljem poboljšanja i profesionalizacije upravljanja nabavom. To se može postići koncentriranjem kupnji po broju naručitelja ili po obujmu i vrijednosti tijekom određenog razdoblja. Međutim, agregacija i centralizacija kupnji trebala bi se pažljivo pratiti kako bi se izbjegla suvišna koncentracija kupovne moći te stvaranje tajnih sporazuma te kako bi se sačuvala transparentnost i tržišno natjecanje te mogućnost pristupa tržištu za mala i srednja poduzeća.
- (71) Služenje okvirnim sporazumima može predstavljati djelotvornu metodu nabave diljem Unije; međutim, postoji potreba za povećanjem tržišnog natjecanja na način da se poboljša transparentnost nabave i pristup nabavi koja se provodi putem okvirnih sporazuma. Stoga je prikladno revidirati odredbe koje se primjenjuju na te sporazume, pogotovo na način da se predvidi da se dodjela posebnih ugovora na temelju takvih sporazuma provodi na temelju objektivnih pravila i kriterija, na primjer provedbom malog nadmetanja, te na način da se ograniči trajanje okvirnih sporazuma.
- (72) Također bi trebalo pojasniti da se ugovori koji se temelje na okvirnom sporazumu trebaju dodijeliti prije završetka trajanja samog okvirnog sporazuma, dok se trajanje pojedinih ugovora koji se temelje na okvirnom sporazumu ne treba podudarati s trajanjem tog okvirnog sporazuma, nego bi moglo, po potrebi biti kraće ili dulje. Osobito bi trebalo omogućiti određivanje duljine pojedinih ugovora koji se temelje na okvirnom sporazumu uzimajući u obzir čimbenike poput vremena koje je potrebno za njihovo izvršenje; kada je održavanje opreme s očekivanim korisnim vijekom duljim od osam godina uključeno ili kada je potrebno znatno osposobljavanje osoblja za izvođenje ugovora.
- Također bi trebalo pojasniti da bi mogli postojati slučajevi kada je moguće dopustiti da trajanje samih okvirnih sporazuma bude dulje od četiri godine. Takvi slučajevi, koji bi trebali biti valjano opravdani, osobito predmetom okvirnog sporazuma, mogli bi se na primjer pojaviti kada je gospodarskom subjektu potrebna oprema za koju je razdoblje amortizacije dulje od osam godina i koja mora biti dostupna u svakom trenutku tijekom cijelog trajanja okvirnog sporazuma. U posebnom kontekstu komunalnih poduzeća koja pružaju ključne usluge javnosti, može se pojaviti potreba u određenim slučajevima za duljim okvirnim sporazumi i duljim trajanjem pojedinačnih ugovora, npr. u slučaju okvirnog sporazuma koji je namijenjen osiguranje redovitog i izvanrednog održavanja mreža što može zahtijevati skupu opremu kojom upravlja osoblje koje je prošlo visoko specijaliziranu ad hoc obuku, što ima za cilj osiguravanje nastavka usluga i najveće moguće smanjenje mogućih smetnji.
- (73) S obzirom na stečeno iskustvo, također postoji potreba za prilagodavanjem pravila na kojima se temelje dinamički sustavi nabave kako bi se naručiteljima omogućilo da u potpunosti iskoriste prednosti koje su im na raspolaganju putem tog instrumenta. Sustave je potrebno pojednostaviti, a posebice bi se njima trebalo upravljati u okviru ograničenog postupka, na taj način uklanjajući potrebu za indikativnim ponudama koje su jedna od glavnih teškoća povezanih s dinamičkim sustavima nabave. Stoga bi svakom gospodarskom subjektu koji podnese zahtjev za sudjelovanje i ispunjava kriterije za odabir trebalo dozvoliti sudjelovanje u postupcima nabave koji se izvršavaju putem dinamičkog sustava nabave tijekom razdoblja njegove valjanosti.
- Ta tehnika nabave omogućuje naručitelju da na raspolaganju ima posebno širok spektar ponuda te da na taj način osigura optimalno korištenje javnih sredstava putem rasprostranjenog tržišnog natjecanja povezanog sa široko korištenim ili lako dostupnim proizvodima, radovima ili uslugama koje su široko dostupne na tržištu.
- (74) Obrada tih zahtjeva za sudjelovanje trebala bi biti izvršena u roku od najviše deset radnih dana, pod uvjetom da se izvrši ocjenjivanje kriterija za odabir na temelju zahtjeva za dokumentiranje koje su odredili naručitelji, ako je to primjenjivo u skladu s pojednostavljenim odredbama Direktive 2014/24/EU. Međutim, kada je dinamički sustav nabave uspostavljen po prvi put, naručitelji bi mogli, nakon prve objave obavijesti o nadmetanju ili poziva na potvrdu interesa, primiti tako velik broj zahtjeva za sudjelovanje da bi im moglo biti potrebno više vremena za obradu zahtjeva. To bi trebalo biti prihvatljivo, pod uvjetom da nije pokrenuta nijedna određena nabava dok se zahtjevi ne obrade.

Naručitelji bi stoga trebali biti u mogućnosti sami osmisliti način na koji namjeravaju obraditi zahtjeve za sudjelovanje pa, na primjer, mogu odlučiti da će obradu izvršavati samo jednom tjedno, pod uvjetom da se poštuju rokovi za obradu svakog zahtjeva za sudjelovanje. Naručitelji koji koriste kriterije za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU u kontekstu dinamičkog sustava nabave trebali bi primjenjivati relevantne odredbe iz te Direktive na jednak način kao i javni naručitelji koji upravljaju dinamičkim sustavom nabave u skladu s Direktivom 2014/24/EU.

- (75) Kako bi se unaprijedile mogućnosti malih i srednjih poduzeća vezane uz sudjelovanje u velikom dinamičkom sustavu nabave, poput sustava kojim upravlja središnje tijelo za nabavu, određeni javni naručitelj ili naručitelj trebao bi biti u mogućnosti izraziti sustav u objektivno utvrđenim kategorijama proizvoda, radova ili usluga. Te kategorije trebale bi biti utvrđene na temelju objektivnih čimbenika koji bi mogli, primjerice, obuhvaćati najveći dozvoljeni obuhvat određenih ugovora koji se dodjeljuju za tu kategoriju ili određeno zemljopisno područje u kojem će se posebni ugovori izvršavati. Ako je dinamički sustav nabave razdijeljen u kategorije, javni naručitelj ili naručitelj trebao bi primjenjivati kriterije za odabir koji su razmjerni značajkama određene kategorije.

- (76) Trebalo bi pojasniti kako elektroničke dražbe obično nisu prikladne u slučaju određenih ugovora o radovima i određenih ugovora o uslugama čiji je predmet intelektualni rad, poput projektiranja radova, jer predmetom elektroničke dražbe mogu biti samo elementi prikladni za automatsko elektroničko ocjenjivanje, bez intervencije ili razmatranja od strane naručitelja, odnosno elementi koji se mogu kvantitativno odrediti kako bi se mogli izraziti u brojevima i postocima.

Međutim, također bi trebalo pojasniti da se elektroničke dražbe mogu koristiti u postupcima nabave čiji je cilj nabava određenog prava intelektualnog vlasništva. Također je prikladno ponoviti da iako naručitelji i dalje mogu primjenjivati kriterije za odabir koji im omogućuju da smanje broj natjecatelja ili ponuditelja ako dražba još nije započela, nije dozvoljeno daljnje smanjivanje broja ponuditelja koji sudjeluju u elektroničkoj dražbi nakon što je dražba započela.

- (77) Nove tehnike elektroničke kupnje, poput elektroničkih kataloga, neprestano se razvijaju. Elektronički katalozi format su za predstavljanje i organiziranje informacija na način koji je zajednički svim sudjelujućim ponuditeljima te koji se može elektronički obrađivati. Primjer mogu biti ponude u obliku proračunskih tablica. Naručitelji bi trebali moći zahtijevati upotrebu elektroničkih kataloga u svim dostupnim postupcima u kojima se zahtijeva upotreba elektroničkih načina komunikacije. Elektroničkim katalogima potiče se tržišno natjecanje te pojednostavljuje javna nabava, pogotovo u kontekstu uštede vremena i novca. Međutim, trebalo bi utvrditi određena pravila kako bi se osiguralo da je takva upotreba u skladu s ovom Direktivom i s načelima jednakog postupanja, zabrane diskriminacije i transparentnosti. Stoga korištenje elektroničkih kataloga za predstavljanje ponuda ne bi trebalo značiti da se gospodarski subjekti mogu ograničiti samo na podnošenje svojeg općeg kataloga. Gospodarski subjekti trebali bi uz to prilagoditi svoje opće kataloge s obzirom na određeni postupak nabave. Takvom prilagodbom jamči se da katalog koji je predan u okviru određenog postupka nabave sadrži samo proizvode, radove ili usluge za koje su gospodarski subjekti procijenili, nakon aktivnog preispitivanja, da udovoljavaju zahtjevima naručitelja. Pri tome bi se gospodarskim subjektima trebalo dozvoliti da kopiraju podatke navedene u njihovom općem katalogu, no ne bi smjeli podnijeti opći katalog kao takav. Nadalje, ako su zajamčeni sljedivost, jednako postupanje i predvidljivost, naručitelji bi trebali biti u mogućnosti sastaviti ponude vezane uz određenu nabavu na temelju prethodno primljenih elektroničkih kataloga, pogotovo u slučajevima u kojima je ponovno pokrenuto nadmetanje na temelju okvirnog sporazuma ili u slučajevima u kojima se koristi dinamički sustav nabave.

Ako ponudu generira naručitelj, određeni gospodarski subjekt trebao bi biti u mogućnosti provjeriti sadrži li ponuda koju je sastavio naručitelj značajne greške. Ako ponuda sadrži značajne greške, gospodarski subjekt ne bi trebao biti vezan tom ponudom, koju je sastavio naručitelj, osim ako je greška ispravljena.

U skladu sa zahtjevima pravila o elektroničkim načinima komunikacije, naručitelji bi trebali izbjegavati neopravdano sprječavanje pristupa gospodarskih subjekata postupcima nabave u kojima ponude moraju biti u obliku elektroničkih kataloga te kojima je zajamčena sukladnost s općim načelima zabrane diskriminacije i jednakog postupanja.

(78) Tehnike središnje nabave sve se više koriste u većini država članica. Središnja tijela za nabavu nadležna su za stjecanja, upravljanje dinamičkim sustavima nabave ili dodjelu ugovora/okvirnih sporazuma za druge javne naručitelje ili naručitelje, uz naknadu ili bez naknade. Naručitelji za koje je sklopljen okvirni sporazum trebali bi biti u mogućnosti koristiti okvirni sporazum za pojedinačne ili ponavljajuće nabave. S obzirom na velike količine koje se nabavljaju, te tehnike mogu pridonijeti povećanju tržišnog natjecanja i trebale bi pomoći profesionalizirati javnu nabavu. Stoga bi trebalo predvidjeti definiciju Unije koja se odnosi na središnja tijela za nabavu dodijeljena naručiteljima. Trebalo bi pojasniti da središnja tijela za nabavu funkcioniraju na dva različita načina.

Što se tiče prvog načina, ta bi tijela trebala biti u mogućnosti postupati u svojstvu veletrgovaca kupnjom, stvaranjem zalihâ ili preprodajom ili, što se tiče drugog načina, ta bi tijela trebala moći postupati u svojstvu posrednika na način da dodjeljuju ugovore, upravljaju dinamičkim sustavima nabave ili sklapaju okvirne sporazume koje će koristiti naručitelji.

Takva posrednička uloga mogla bi se u nekim slučajevima izvršavati autonomnim provođenjem relevantnih postupaka dodjele, bez primanja detaljnih uputa od strane naručitelja; u drugim slučajevima, ta bi se uloga mogla izvršavati provođenjem relevantnih postupaka dodjele u skladu s uputama naručitelja, u njihovo ime i za njihov račun.

Nadalje, trebalo bi propisati pravila za dodjelu odgovornosti za poštovanje obveza u skladu s ovom Direktivom, također u slučaju pravnih lijekova, kako u središnjem tijelu za nabavu tako i među naručiteljima koji provode nabavu iz ili putem njega. Ako je isključivo naručitelj obvezan provoditi postupke nabave, on bi također trebao biti isključivo i izravno odgovoran za zakonitost postupaka. Ako naručitelj provodi određene dijelove postupka, na primjer ponovno pokretanje nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma ili dodjelu pojedinih ugovora temeljenih na dinamičkom sustavu nabave, naručitelj je odgovoran za faze nabave koje provodi.

(79) Naručitelji bi trebali biti u mogućnosti dodijeliti ugovor o uslugama za izvršavanje aktivnosti središnje nabave središnjem tijelu za nabavu bez primjene postupaka

predviđenih ovom Direktivom. Također bi trebalo biti dozvoljeno da ti ugovori o uslugama obuhvaćaju izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave. Takvi ugovori o uslugama za izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave trebali bi, ako ih ne izvršava središnje tijelo za nabavu u okviru pružanja središnjih aktivnosti nabave određenom naručitelju, biti dodijeljeni u skladu s ovom Direktivom. Također bi trebalo ponoviti da se ova Direktiva ne bi trebala primjenjivati ako su središnje ili pomoćne aktivnosti nabave pružene na neki drugi način, a ne putem ugovora u svrhu ostvarivanja financijskog interesa koji podrazumijeva nabavu u smislu ove Direktive.

(80) Jačanje odredaba vezanih uz središnja tijela za nabavu ne bi ni na koji način trebalo sprječavati trenutne prakse povremene zajedničke nabave, odnosno manje institucionaliziran i sustavan oblik zajedničke nabave ili ustaljenu praksu angažiranja pružatelja usluga koji pripremaju postupke nabave i upravljaju njima u ime i za račun naručitelja te u skladu s njegovim uputama. Naprotiv, određene značajke zajedničke nabave trebalo bi pojasniti jer zajednička nabava može imati važnu ulogu, ne samo u slučaju inovativnih projekata.

Zajednička nabava može biti u različitim oblicima, od koordinirane nabave na način da se pripreme zajedničke tehničke specifikacije vezane uz radove, robu ili usluge koje će nabavljati više naručitelja, od kojih svaki provodi zaseban postupak nabave, do slučajeva u kojima određeni naručitelji zajednički provode jedan postupak nabave na način da zajednički djeluju ili na način da se jednom naručitelju povjeri upravljanje postupkom nabave u ime svih naručitelja.

Ako više naručitelja zajednički provodi postupak nabave, oni zajednički preuzimaju odgovornost za ispunjavanje svojih obveza na temelju ove Direktive. Međutim, ako naručitelji zajednički provode samo neke dijelove postupka nabave, zajednička odgovornost trebala bi se primjenjivati samo na one dijelove postupka koji su zajednički provedeni. Svaki naručitelj trebao bi sam biti odgovoran za postupke ili dijelove postupaka koje provodi samostalno, poput dodjele ugovora, sklapanja okvirnog sporazuma, upravljanja dinamičkim sustavom nabave ili ponovnog pokretanja nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma.

- (81) Elektronička komunikacija posebno je prikladna za pružanje podrške praksama i alatima središnje nabave zbog mogućnosti koje takva komunikacija pruža u pogledu ponovnog korištenja i automatske obrade podataka te svođenja troškova informiranja i transakcija na najmanju moguću mjeru. Korištenje elektroničkih načina komunikacije trebalo bi stoga najprije učiniti obvezujućim za središnja tijela za nabavu, a u isto vrijeme olakšati usklađivanje praksi diljem Unije. To bi trebalo biti popraćeno općom obvezom korištenja elektroničkih načina komunikacije u svim postupcima nabave nakon prijelaznog razdoblja od 30 mjeseci.

- (82) Zajedničko dodjeljivanje ugovora koje provode naručitelji iz različitih država članica trenutačno je suočeno s određenim pravnim poteškoćama vezanim uz sukobe nacionalnih prava. Bez obzira na činjenicu da je Direktivom 2004/17/EZ implicitno dozvoljena zajednička prekogranična javna nabava, naručitelji su još uvijek suočeni sa znatnim pravnim i praktičnim poteškoćama pri nabavi od središnjih tijela za nabavu u drugim državama članicama ili pri zajedničkoj dodjeli ugovora. Kako bi se naručiteljima pružila mogućnost da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste dobrobiti potencijala unutarnjeg tržišta u pogledu ekonomije razmjera i dijeljenja rizika, između ostalog i za inovativne projekte koji podrazumijevaju veći rizik od rizika koji može podnijeti jedan naručitelj, te bi se poteškoće trebale ispraviti. Stoga bi trebalo utvrditi nova pravila o zajedničkoj prekograničnoj nabavi kako bi se olakšala suradnja među naručiteljima te povećale dobrobiti unutarnjeg tržišta na način da se stvore prekogranične poslovne prilike za dobavljače i pružatelje usluga. U tim pravilima trebali bi biti utvrđeni uvjeti za prekogranično korištenje središnjih tijela za nabavu te određeno mjerodavno zakonodavstvo vezano uz javnu nabavu, uključujući mjerodavno zakonodavstvo po pitanju pravnih lijekova u slučaju zajedničkih prekograničnih postupaka, koje nadopunjuje pravila o sukobu zakona iz Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾. Osim toga, naručitelji iz različitih država članica trebali bi moći osnovati zajedničke subjekte uspostavljene na temelju nacionalnog prava ili prava Unije. Potrebno je odrediti posebna pravila za takav oblik javne nabave.

Međutim, naručitelji ne bi trebali koristiti mogućnost zajedničke prekogranične nabave u svrhu zaobilazanja obvezujućih pravila javnog prava, u skladu s pravom Unije, koja se na njih primjenjuju u državama članicama u kojima su smješteni. Takva bi pravila mogla, primjerice, obuhvaćati odredbe o transparentnosti i pristupu dokumentima ili o posebnim zahtjevima kako bi se održala sljedivost u slučaju osjetljive robe.

- (83) Tehničke specifikacije koje sastavljaju kupci trebaju omogućiti otvorenost javne nabave tržišnom natjecanju kao i postići ciljeve održivosti. Radi toga bi trebalo biti moguće predati ponude koje uzimaju u obzir raznolikost mjerila tehničkih rješenja i tehničkih specifikacija na tržištu, uključujući one koje su sastavljene na temelju kriterija uspješnosti povezanih s životnim vijekom i održivosti postupka proizvodnje radova, roba i usluga.

Zbog toga bi tehničke specifikacije trebale biti sastavljene na način kojim se izbjegava prijetvorno sužavanje nadmetanja uvođenjem zahtjeva kojima se prednost daje određenom gospodarskom subjektu na način da ti zahtjevi odražavaju ključne značajke robe, usluga ili radova koje obično nudi taj gospodarski subjekt. Taj se cilj općenito najbolje postiže sastavljanjem tehničkih specifikacija s obzirom na funkcionalne i izvedbene zahtjeve. Funkcionalni i izvedbeni zahtjevi također su prikladan način za poticanje inovacija pri javnoj nabavi te bi se trebali što češće koristiti. U slučaju upućivanja na europski standard ili, u odsustvu tog standarda, na nacionalni standard, naručitelji bi trebali razmotriti ponude koje se temelje na drugim istovjetnim rješenjima koji udovoljavaju zahtjevima naručitelja te su istovjetni s obzirom na sigurnost. Gospodarski bi subjekti trebali biti zaduženi za dokazivanje istovjetnosti s traženom oznakom.

Kako bi dokazali istovjetnost, trebalo bi biti moguće od ponuditelja zahtijevati da podnesu dokaz o provjeri od treće strane. Međutim, drugi prikladni načini dokazivanja poput tehničke dokumentacije proizvođača također bi trebali biti prihvatljivi ako dotični gospodarski subjekt nema pristup takvim potvrdama ili izvješćima o testiranju ili nema mogućnost pribavljanja tih dokumenata u relevantnom roku, pod uvjetom da dotični gospodarski subjekt time dokazuje da radovi, roba ili usluge udovoljavaju zahtjevima ili kriterijima navedenim u tehničkim specifikacijama, kriterijima dodjele ili uvjetima izvršenja ugovora.

- (84) U slučaju nabave u svrhu korištenja od strane osoba, bez obzira je li namijenjena široj javnosti ili osoblju naručitelja, naručitelji trebaju utvrditi tehničke specifikacije kako bi se u obzir uzeli kriteriji dostupnosti za osobe s invaliditetom ili izvedba prilagođena svim korisnicima, osim u valjano opravdanim slučajevima.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL L 177, 4.7.2008., str. 6.).

(85) Naručitelji koji žele nabaviti radove, robu ili usluge s posebnim okolišnim, društvenim ili drugim značajkama trebali bi biti u mogućnosti koristiti određene oznake, poput Europskog znaka za okoliš, (među)narodnih znakova za okoliš ili bilo koju drugu oznaku pod uvjetom da su zahtjevi koji se odnose na oznake vezani uz predmet ugovora, poput opisa proizvoda i njegove prezentacije, uključujući zahtjeve vezane uz pakiranje. Nadalje, od ključne je važnosti da su ti zahtjevi sastavljeni i doneseni na temelju kriterija koji se mogu objektivno provjeriti, korištenjem postupka u kojem mogu sudjelovati zainteresirane strane, poput državnih tijela, potrošača, proizvođača, distributera i okolišnih organizacija. Također je važno da je oznaka dostupna svim zainteresiranim stranama. Trebalo bi razjasniti da zainteresirane strane mogu biti javna ili privatna tijela, poduzeća ili svaki oblik nevladine organizacije (organizacija koja ne pripada vladi i nije konvencionalno profitno poduzeće).

Isto tako, trebalo bi pojasniti da određena nacionalna ili vladina tijela ili organizacije mogu biti uključeni u određivanje zahtjeva za oznaku koji se mogu koristiti u vezi s nabavom tijela javne vlasti, a da ta tijela ili organizacije ne izgube svoj status trećih strana. Upućivanja na oznake ne bi smjela sprječavati inovacije.

(86) Kod sastavljanja tehničkih specifikacija, naručitelji bi trebali uzeti u obzir zahtjeve koji proizlaze iz prava Unije u području prava zaštite podataka, osobito u vezi s planiranjem obrade osobnih podataka (tehnička zaštita podataka).

(87) Javna nabava trebala bi biti prilagođena potrebama malih i srednjih poduzeća (MSP-ova). Naručitelje bi trebalo poticati da koriste kodeks najbolje prakse iz radnog dokumenta Komisije od 25. lipnja 2008. pod nazivom „Europski kodeks najbolje prakse za olakšavanje pristupa MSP-ova ugovorima o javnoj nabavi”, koji daje upute MSP-ovima za korištenje okvira javne nabave i tako olakšava njihovo sudjelovanje. U tu svrhu trebalo bi jasno predvidjeti da se ugovori mogu dijeliti u grupe. Takva razdioba mogla bi se izvršiti na kvantitativnoj osnovi, kako bi veličina pojedinih ugovora bila bolje prilagođena kapacitetima malih i srednjih poduzeća, ili na kvalitativnoj osnovi, u skladu s različitim djelatnostima i specijalizacijama koje su obuhvaćene, kako bi se sadržaj pojedinih ugovora bolje prilagodio specijaliziranim sektorima malih i srednjih poduzeća ili bio u skladu s različitim naknadnim fazama projekta. Naručitelji bi trebali sami odrediti veličinu i predmet grupa, a također bi trebali, u skladu s relevantnim pravilima o izračunavanju prosječne vrijednosti nabave, biti u mogućnosti dodijeliti određene grupe bez primjene postupaka iz ove Direktive.

Države članice trebale bi imati mogućnost uložiti dodatne napore kako bi olakšale sudjelovanje malih i srednjih poduzeća na tržištu javne nabave na način da uvedu obvezu razmatranja prikladnosti razdiobe ugovora u grupama na manje ugovore na način da od naručitelja zahtijevaju da opravdaju svoju odluku o tome da se ugovori ne razdjeljuju u grupe ili o tome da je razdioba u grupe obvezna u određenim uvjetima. U istu svrhu države članice trebale bi biti slobodne staviti na raspolaganje mehanizme za izravna plaćanja podugovarateljima.

(88) Ako su ugovori razdijeljeni u grupe, naručitelji bi trebali biti u mogućnosti ograničiti broj grupa za čije se izvođenje može natjecati određeni gospodarski subjekt, primjerice kako bi se očuvalo tržišno natjecanje ili osigurala pouzdanost robe; također bi trebali biti u mogućnosti ograničiti broj grupa čije se izvršenje može dodijeliti pojedinom ponuditelju.

Međutim, cilj olakšavanja većeg pristupa MSP-ova javnoj nabavi mogao bi biti otežan ako naručitelji budu obvezni dodjeljivati ugovor grupu po grupu čak i kad bi to značilo da se moraju prihvatiti značajno nepovoljnija rješenja u usporedbi s dodjelom koja obuhvaća nekoliko ili sve grupe. Kada je mogućnost korištenja takve metode jasno unaprijed navedena, tada bi trebalo omogućiti naručiteljima provođenje usporedne procjene ponuda kako bi se utvrdilo bi li, ako se uzmu zajedno ponude koje je podnio pojedini ponuditelj za određenu kombinaciju grupa, udovoljile kriterijima za dodjelu utvrđenima u skladu s ovom Direktivom. u odnosu na te grupe bolje od ponuda za dotične pojedinačne grupe ako bi se razmatrale odvojeno. U tom slučaju, naručitelji bi trebali moći dodijeliti ugovor dotičnom ponuditelju kombinirajući dotične grupe. Trebalo bi pojasniti da bi naručitelji trebali provoditi takvu usporednu procjenu utvrđujući prvo koje ponude najbolje udovoljavaju kriterijima za dodjelu utvrđenima za svaku pojedinu grupu i tada ih usporediti s ponudama koje je podnio pojedini ponuditelj za određenu kombinaciju grupa, uzetih zajedno.

(89) Kako bi postupci bili brži i učinkovitiji, rokovi za sudjelovanje u postupcima nabave trebali bi biti što kraći te bi trebalo izbjeći stvaranje nepotrebnih prepreka pristupu gospodarskih subjekata u unutarnjem tržištu, a pogotovo malih i srednjih poduzeća. Stoga bi trebalo imati na umu da bi pri određivanju rokova za primanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje naručitelji trebali posebno uzeti u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za sastavljanje ponuda, čak ako to zahtijeva utvrđivanje rokova dužih od minimalnih rokova predviđenih ovom Direktivom. Korištenje elektroničkih načina informiranja i komunikacije, posebice potpuna elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi gospodarskim subjektima, ponuditeljima i natjecateljima te elektronička razmjena komunikacije, dovodi do veće transparentnosti i uštede

vremena. Stoga bi trebalo predvidjeti smanjenje minimalnih rokova primjenjivih na otvorene postupke, u skladu s pravilima određenima u GPA-u te pod uvjetom da su ti rokovi usklađeni s određenim načinom prijenosa predviđenim na razini Unije. Nadalje, naručitelji bi trebali imati mogućnost daljnjeg smanjenja rokova za primanje ponuda u otvorenim postupcima u slučajevima u kojima zbog hitnih okolnosti uobičajeni rokovi primjenjivi na otvorene postupke nisu prikladni, no time se ne priječi provođenje otvorenog postupka s kraćim rokom. Samo u iznimnim slučajevima, u kojima uslijed iznimne hitnosti, uzrokovane događajima koje određeni naručitelj nije mogao predvidjeti, a koji se ne mogu pripisati tom naručitelju, provođenje redovitog postupka nije moguće ni uz skraćene rokove, naručitelji bi trebali, u mjeri u kojoj je to neophodno, imati mogućnost dodijeliti ugovore na temelju pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje. To se može odnositi na slučaj u kojemu se, uslijed prirodnih katastrofa, zahtijeva hitno djelovanje.

- (90) Trebalo bi pojasniti da potreba da se osigura dovoljno vremena gospodarskim subjektima da sastave prilagođene ponude može za posljedicu imati da se početno zadani vremenski rokovi trebaju produljiti. To bi se osobito dogodilo u slučajevima kada se rade značajne izmjene u dokumentaciji o nabavi. Također bi se trebalo odrediti da se u tom slučaju značajne izmjene trebaju shvatiti kao izmjene koje obuhvaćaju osobito tehničke specifikacije zbog kojih bi gospodarski subjekti trebali dodatno vrijeme kako bi ih razumjeli i adekvatno na njih odgovorili. Trebalo bi međutim pojasniti da takve promjene ne bi trebale biti u tolikoj mjeri značajne da bi bilo dopušteno prihvaćanje drugih kandidata osim onih koji su već prvotno izabrani ili uključivanje dodatnih sudionika u postupak nabave. To bi osobito mogao biti slučaj kada izmjenom ugovor ili okvirni sporazum postaju značajno različiti po svojoj naravi od prvotno navedenog u dokumentaciji o nabavi.

- (91) Trebalo bi pojasniti da bi informacije o određenim odlukama donesenim tijekom postupka nabave, uključujući odluku o tome da se ugovor neće dodijeliti ili da se neće sklopiti okvirni sporazum, trebali poslati naručitelji bez da natjecatelji ili ponuditelji moraju sami zatražiti dobivanje takvih informacija. Trebalo bi također ponoviti da je Direktivom Vijeća 92/13/EEZ ⁽¹⁾ predviđena obveza

naručitelja da, bez da to trebaju tražiti natjecatelji ili ponuditelj, dostave tim natjecateljima i ponuditeljima sažetak relevantnih razloga za neke od središnjih odluka koje su donesene tijekom postupka nabave. Naposljetku, trebalo bi pojasniti da bi natjecatelji i ponuditelji trebali biti u mogućnosti zatražiti detaljnije informacije o tim razlozima, a da bi im naručitelji trebali biti obvezni pružiti te razloge osim ako postoji opravdani razlog zbog kojeg naručitelji ne bi trebali tako postupiti. Ti bi razlozi trebali biti određeni u ovoj Direktivi. Kako bi se osigurala potrebna transparentnost u kontekstu postupaka nabave koji obuhvaćaju pregovore i dijaloge s ponuditeljima, ponuditelji koji su podnijeli prihvatljivu ponudu trebali bi, osim ako postoje ozbiljni razlozi protiv toga, biti u mogućnosti zatražiti informacije o provođenju i napretku postupka.

- (92) U mjeri u kojoj je to usklađeno s potrebom postizanja cilja dobre poslovne prakse uz maksimalnu fleksibilnost, prikladno je predvidjeti primjenu Direktive 2014/24/EU u pogledu zahtjeva vezanih uz ekonomsku i financijsku sposobnost te dokaznu dokumentaciju. Naručiteljima bi stoga trebalo dozvoliti da primijene kriterije za odabir predviđene u toj Direktivi te, ako tako učine, trebalo bi ih obvezati da primjenjuju određene druge odredbe koje se posebno tiču gornje granice zahtjeva za minimalnim prometom te kao i korištenje europske jedinstvene dokumentacije o nabavi.

- (93) Naručitelji bi trebali moći zahtijevati primjenu mjera ili programa upravljanja okolišem tijekom izvršavanja ugovora. Programi upravljanja okolišem, bez obzira na to jesu li prijavljeni u okviru instrumenata Unije, poput Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, mogu ukazivati na to da gospodarski subjekt posjeduje tehničke mogućnosti potrebne za izvršenje ugovora. Opis mjera koje provodi gospodarski subjekt kako bi osigurao istu razinu zaštite okoliša trebao bi biti prihvaćen, kao svojevrsni dokaz, kao alternativna programa registracije upravljanja okolišem ako određeni gospodarski subjekt nema pristup takvim programima registracije upravljanja okolišem ili ako nema mogućnost pribavljanja tih programa unutar relevantnog roka.

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 92/13/EEZ od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa o primjeni pravila Zajednice u postupcima nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnoga gospodarstva, energetskom, prometnom i telekomunikacijskom sektoru (SL L 395, 30.12.1989., str. 33.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ (SL L 342, 22.12.2009., str. 1.).

(94) Pojam kriterija za dodjelu ima središnje mjesto u ovoj Direktivi, stoga je važno da se relevantne odredbe predstave na što je moguće jednostavniji način. To se može postići korištenjem terminologije „ekonomski najpovoljnija ponuda” kao glavni koncept, budući da bi sve pobjedničke ponude naposljetku trebale biti odabrane u skladu s onim što pojedini naručitelj smatra da je ekonomski najpovoljnije rješenje od ponuđenih. Kako bi se izbjegla zamjena s kriterijem dodjele koji je trenutačno poznat kao „ekonomski najpovoljnija ponuda” u Direktivama 2004/17/EZ i 2004/18/EZ, za taj bi koncept trebalo koristiti različitu terminologiju, „najbolji omjer između cijene i kvalitete”. Stoga bi ga se trebalo tumačiti u skladu sa sudskom praksom vezanu za te Direktive, osim kada ova Direktiva navodi jasno značajno različito rješenje.

(95) Ugovori bi trebali biti dodijeljeni na temelju objektivnih kriterija kojima se osigurava sukladnost s načelima transparentnosti, zabrane diskriminacije i jednakog postupanja, s ciljem osiguravanja objektivne usporedbe relativne vrijednosti ponuda kako bi se odredilo, uz poštovanje uvjeta učinkovitog nadmetanja, koja ponuda je ekonomski najpovoljnija. Trebalo bi izričito navesti da se ekonomski najpovoljnija ponuda treba procjenjivati na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete, što bi uvijek trebalo uključiti element cijene ili troška. Isto tako, trebalo bi pojasniti da bi se takva procjena ekonomski najpovoljnije ponude mogla provoditi i samo na temelju ili cijene ili isplativosti. Stoga je primjereno podsjetiti da naručitelji mogu odrediti određene standarde kvalitete uz korištenje tehničkih specifikacija ili uvjete izvršenja ugovora.

Kako bi se u javnoj nabavi potaknula veća usmjerenost na kvalitetu, države članice trebale bi biti ovlaštene zabraniti ili ograničiti procjenjivanje ekonomski najpovoljnije ponude samo na temelju cijene ili troška, ako to smatraju potrebnim.

Kako bi se osigurala sukladnost s načelom jednakog postupanja pri dodjeli ugovora, naručitelji bi trebali biti obvezni osigurati potrebnu transparentnost kako bi omogućili da su svi ponuditelji na odgovarajući način obaviješteni o kriterijima i postupcima koji će se primjenjivati pri donošenju odluke o dodjeli ugovora. Naručitelji bi stoga trebali biti obvezni navesti kriterije za dodjelu ugovora i relativni ponder pripisan svakom od tih kriterija. Naručiteljima bi trebalo, međutim, biti dozvoljeno odstupanje od te obveze navođenja pondera koji se pripisuje tim kriterijima u opravdanim slučajevima, za koje moraju biti u mogućnosti navesti razloge, ako ponderi ne mogu biti utvrđeni unaprijed, posebno zbog složenosti ugovora. U takvim slučajevima javni naručitelji trebali bi navesti kriterije prema njihovoj važnosti, od najvažnijeg prema manje važnom.

(96) Članak 11. UFEU-a, zahtjeva da zahtjevi zaštite okoliša budu uključeni u definiciju i provedbu politika i aktivnosti Unije, pogotovo u svrhu promicanja održivog razvoja. U ovoj Direktivi pojašnjen je način na koji naručitelji mogu doprinijeti zaštiti okoliša i promicanju održivog razvoja, a u isto vrijeme osigurati da mogu pribaviti najbolju vrijednost za novac za svoje ugovore.

(97) Kod ocjene najboljeg omjera između cijene i kvalitete, naručitelji bi trebali odrediti ekonomske i kvalitativne kriterije za dodjelu vezane uz predmet ugovora na temelju kojih će procijeniti ponude kako bi utvrdili koja je, po mišljenju naručitelja, ekonomski najpovoljnija ponuda. Primjenom tih kriterija trebala bi biti moguća usporedna procjena razine uspješnosti svake ponude koja se procjenjuje s obzirom na predmet ugovora, kako je utvrđeno u tehničkim specifikacijama. U kontekstu najboljeg omjera između cijene i kvalitete, ova Direktiva obuhvaća nepotpun popis mogućih kriterija za dodjelu. Naručitelje bi trebalo poticati da odaberu kriterije za dodjelu putem kojih će osigurati visokokvalitetne radove, robu i usluge koje su najbolje prilagođene njihovim potrebama.

Odabranim kriterijima za dodjelu na naručitelje se ne bi trebala prenositi neograničena sloboda izbora i tim bi kriterijima trebala biti zajamčena mogućnost djelotvornog i poštenog nadmetanja te bi trebali biti popraćeni zahtjevima kojima se omogućuje učinkovita provjera informacija koje su pružili ponuditelji.

Kako bi se osigurala ekonomski najpovoljnija ponuda, odluka o dodjeli ugovora ne bi se trebala temeljiti isključivo na kriterijima koji nisu vezani uz troškove. Kvalitativni kriteriji trebali bi stoga biti popraćeni kriterijem troška koji bi, ovisno o izboru naručitelja, mogao biti cijena ili mogao biti utemeljen na pristupu isplativosti, poput troškova životnog vijeka. Međutim, kriteriji za dodjelu ne bi trebali utjecati na primjenu nacionalnih odredaba kojima se utvrđuje naknada za određene usluge ili u kojima su određene fiksne cijene za određenu robu.

(98) Kada nacionalne odredbe određuju naknadu za određene usluge ili fiksne cijene za određenu robu, trebalo bi razjasniti da je i dalje moguća procjena vrijednosti za novac na temelju drugih čimbenika osim same cijene ili naknade ovisno o dotičnoj usluzi ili proizvodu, ti bi čimbenici na primjer mogli uključiti uvjete isporuke i plaćanja, aspekte usluga nakon prodaje, (npr. raspon savjetodavnih usluga i usluga zamjene) ili okolišne ili društvene aspekte (npr. jesu li knjige tiskane na recikliranom papiru ili papiru od drva iz održivih izvora, trošak pripisan okolišnim vanjskim učincima i je li unaprijedena

socijalna integracija osoba u nepovoljnom položaju ili članova ranjivih skupina među osobama koje su angažirane za izvršenje ugovora). S obzirom na brojne mogućnosti procjenjivanja vrijednosti za novac na temelju bitnih kriterija, trebalo bi izbjegavati pristup određivanja grupa kao jedino sredstvo za dodjelu ugovora.

(99) Ako je kvaliteta zaposlenog osoblja relevantna za razinu uspješnosti izvršenja ugovora, naručitelji bi također trebali biti u mogućnosti kao kriterij za dodjelu koristiti organizaciju, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažiranog za izvršenje određenog ugovora jer to može utjecati na kvalitetu izvršenja ugovora i shodno tome na ekonomsku vrijednost ponude. To, bi, primjerice, mogao biti slučaj u ugovorima o intelektualnim uslugama, poput usluga savjetovanja ili arhitektonskih usluga. Naručitelji koji koriste tu mogućnost trebali bi osigurati, odgovarajućom primjenom ugovornih sredstava, da osoblje angažirano za izvršenje ugovora učinkovito udovoljava određenim kriterijima kvalitete te da takvo osoblje može biti zamijenjeno samo uz pristanak naručitelja čime se osigurava da zamjensko osoblje pruža jednakovrijednu razinu kvalitete.

(100) Od ključne je važnosti u potpunosti iskoristiti potencijal javne nabave kako bi se postigli ciljevi strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast. U ovom kontekstu, trebalo bi podsjetiti da je javna nabava ključna za poticanje inovacija, što je od velike važnosti za budući rast u Europi. S obzirom na važne razlike među pojedinim sektorima i tržištima, ne bi, međutim, bilo prikladno odrediti opće obvezujuće zahtjeve u slučaju nabave vezane uz okoliš, društvo ili inovacije.

U propisima Unije već su određeni obvezujući zahtjevi nabave za postizanje posebnih ciljeva u sektoru vozila u cestovnom prijevozu (Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾) te u sektoru uredske opreme (Uredba (EZ) br. 106/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁾). Uz to, definicija zajedničkih metodologija za troškove životnog vijeka znatno je uznapredovala.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju čistih i energetski učinkovitih vozila u cestovnom prijevozu (SL L 120, 15.5.2009., str. 5).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 106/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o programu Zajednice za označavanje energetske učinkovitosti za uredsku opremu (SL L 39, 13.2.2008., str. 1.).

Stoga je prikladno s tim nastaviti te ostaviti u okviru zakonodavstva vezanog uz određeni sektor određivanje obvezujućih ciljeva u okviru određenih politika i uvjeta prisutnih u relevantnom sektoru te promicati razvoj i korištenje europskih pristupa troškovima životnog vijeka kao dodatnog temelja za korištenje javne nabave u svrhu promicanja održivog rasta.

(101) Te mjere vezane uz određene sektore trebalo bi nadopuniti prilagodbom direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ kojima se ovlašćuje naručitelje da svojim strategijama nabave pridonose ciljevima strategije Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast. Stoga bi trebalo pojasniti da naručitelji, osim u slučajevima procjene samo na temelju cijene, mogu odrediti ekonomski najpovoljniju ili najjeftiniju ponudu korištenjem pristupa troškova životnog vijeka. Pojam troškova životnog vijeka podrazumijeva sve troškove životnog vijeka radova, robe ili usluga.

Ti troškovi podrazumijevaju interne troškove poput troškova potrebnog istraživanja, razvoja, proizvodnje, prijevoza, korištenja, održavanja i odlaganja nakon isteka roka trajanja, ali mogu obuhvaćati i troškove pripisane vanjskim učincima okoliša, poput onečišćenja prouzročeno eksploatacijom sirovina korištenih u dobivanju proizvoda ili prouzročeni samim proizvodom ili njegovom proizvodnjom, pod uvjetom da se takvi troškovi mogu novčano izraziti i pratiti. Metode koje naručitelji koriste za procjenu troškova pripisanih okolišnim eksternalijama trebale bi se unaprijed odrediti na objektiv i nediskriminirajući način te bi trebale biti dostupne svim zainteresiranim stranama. Takve metode mogu se uspostaviti na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, no kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja putem prilagođenih metoda, te bi metode trebale biti općenite, odnosno ne bi se trebale određivati posebno za svaki pojedini postupak javne nabave. Na razini Unije trebalo bi razviti zajedničke metodologije za izračunavanje troškova životnog vijeka za određene kategorije robe ili usluga. Kada te zajedničke metodologije budu razvijene, njihovo korištenje trebalo bi postati obavezno.

Nadalje, trebalo bi ispitati izvodivost određivanja zajedničke metodologije za troškove društvenog životnog vijeka, uzimajući u obzir postojeće metodologije poput Smjernica za procjenu društvenog životnog vijeka proizvoda koje su donesene u okviru Programa Ujedinjenih naroda za okoliš.

- (102) Nadalje, u svrhu bolje integracije društvenih pitanja i pitanja okoliša u postupke nabave, naručitelji bi trebali biti u mogućnosti koristiti kriterije za dodjelu ili uvjete izvršenja ugovora vezane uz radove, robu ili usluge koje će se pružati u sklopu javnog ugovora u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njihovog životnog vijeka, od eksploatacije sirovina za proizvod do faze odlaganja proizvoda, uključujući čimbenike obuhvaćene određenim postupkom proizvodnje, pružanja ili trgovine i njezinih uvjeta tih radova, robe ili usluga ili obuhvaćene određenim postupkom tijekom kasnije faze njihovog životnog vijeka, čak ako ti čimbenici nisu dio njihovog materijalnog sadržaja. Kriteriji i uvjeti vezani uz takav postupak proizvodnje ili pružanja mogu obuhvaćati uvjete da proizvodnja kupljenih proizvoda nije obuhvaćala korištenje otrovnih kemikalija ili da se kupljene usluge pružaju korištenjem energetski učinkovitih strojeva.

U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, to također uključuje kriterije za dodjelu ili uvjete izvršenja ugovora vezane uz nabavu ili korištenje proizvoda u okviru pravedne trgovine tijekom izvršavanja ugovora koji će se dodijeliti. Uvjeti izvršenja ugovora vezani uz pitanja okoliša mogu, primjerice, obuhvaćati isporuku, pakiranje i odlaganje proizvoda, a u slučaju ugovora o radovima i uslugama, smanjenje otpada i učinkovitost resursa.

Međutim, uvjet o povezanosti s predmetom ugovora isključuje kriterije i uvjete vezane uz opću poslovnu politiku koji se ne mogu smatrati čimbenicima svojstvenima za određeni postupak proizvodnje ili izvođenje kupljenih radova, nabave robe ili pružanja usluga. Naručiteljima stoga ne bi trebalo biti dozvoljeno zahtijevati od ponuditelja da imaju uspostavljenu politiku poslovne, društvene ili okolišne odgovornosti.

- (103) Od ključne je važnosti da su kriteriji za dodjelu ili uvjeti izvršenja ugovora vezani uz društvene aspekte postupka proizvodnje povezani s radovima, robom ili uslugama koje će se pružati na temelju ugovora. Uz to, ti bi se kriteriji trebali primjenjivati sukladno Direktivi 96/71/EZ, u skladu s tumačenjem Suda Europske unije, te ne bi trebali biti odabrani ili se ne bi trebali primjenjivati na način kojim se izravno ili neizravno diskriminira gospodarske subjekte iz drugih država članica ili trećih zemalja koje su stranke GPA-a ili Sporazuma o slobodnoj trgovini čija je stranka Unija. Stoga bi zahtjevi vezani uz osnovne radne uvjete utvrđeni u Direktivi 96/71/EZ, poput onih o minimalnim plaćama, trebali ostati u okviru nacionalnog zakonodavstva ili u okviru kolektivnih ugovora koji se primjenjuju sukladno pravu Unije u kontekstu te Direktive.

Uvjeti izvršenja ugovora mogli bi također biti namijenjeni poticanju promicanja jednakosti žena i muškaraca na radu, povećanom sudjelovanju žena na tržištu rada i usklađivanju rada i privatnog života, zaštiti okoliša ili dobrobiti životinja te u suštini biti u skladu s temeljnim konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO) i poticati angažiranje više osoba u nepovoljnom položaju nego što se zahtijeva na temelju nacionalnog zakonodavstva.

- (104) Mjere usmjerene na zaštitu zdravlja osoblja angažiranog u postupku proizvodnje, davanje prednosti društvenoj integraciji osoba u nepovoljnom položaju ili članova ranjivih skupina među osobama angažiranim za izvršenje ugovora ili mjere usmjerene na osposobljavanje vještina potrebnih u okviru određenog ugovora također mogu biti predmetom kriterija za dodjelu ili uvjeta izvršenja ugovora pod uvjetom da su te mjere vezane uz radove, robu ili usluge koje se pružaju u okviru ugovora. Na primjer, ti se kriteriji ili uvjeti mogu odnositi, između ostalog, na zapošljavanje osoba koje duže vrijeme traže posao, na provedbu mjera osposobljavanja nezaposlenih osoba ili mladih osoba tijekom izvršavanja ugovora koji će se dodijeliti. U tehničkim specifikacijama naručitelji mogu odrediti takve društvene zahtjeve koji izravno obilježavaju određeni proizvod ili uslugu, poput dostupnosti za osobe s invaliditetom ili izvedbe prilagođene svim korisnicima.

- (105) Javni ugovori ne bi se trebali dodjeljivati gospodarskim subjektima koji su sudjelovali u aktivnostima zločinačke organizacije ili koji su bili proglašeni krivima za korupciju, prijevare na štetu financijskih interesa Unije, kaznena teroristička djela, pranje novaca ili financiranje terorizma. Izbjegavanje plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje također bi trebalo voditi obvezujućem isključenju na razini Unije. Države članice trebale bi, međutim, omogućiti odstupanje od tih obvezujućih isključenja u iznimnim situacijama u kojima je zbog bitnih zahtjeva u općem interesu dodjela ugovora nužna. To se, primjerice, može primjenjivati na slučajeve u kojima se hitno potrebna cjepiva ili oprema za slučajeve nužde mogu otkupiti jedino od gospodarskog subjekta na koji se inače primjenjuje jedna od obvezujućih osnova za isključenje. S obzirom da naručitelji, koji nisu javni naručitelji, možda nemaju pristup nepobitnom dokazu o predmetnom pitanju, potrebno je tim naručiteljima prepustiti izbor o tome hoće li primjenjivati uvjete za isključenje koji su navedeni u Direktivi 2014/24/EU. Stoga treba ograničiti obvezu primjene članka 57. stavaka 1. i 2. Direktive 2014/24/EU samo na naručitelje koji su javni naručitelji.

(106) Naručiteljima bi se također trebala pružiti mogućnost isključenja gospodarskih subjekata koji su dokazano nepouzdana jer su, primjerice, prekršili okolišne ili društvene obveze, uključujući pravila o dostupnosti za osobe s invaliditetom, ili su počinili ostale oblike teških poslovnih prekršaja, poput kršenja pravila o tržišnom natjecanju ili prava intelektualnog vlasništva. Trebalo bi razjasniti da teški poslovni prekršaji mogu dovesti u pitanje integritet gospodarskog subjekta i tako ga isključiti iz dodjele javnog ugovora neovisno o tome bi li inače imao tehničke i ekonomske sposobnosti za izvršenje ugovora.

Uzimajući u obzir činjenicu da će naručitelj biti odgovoran za posljedice svojih mogućih pogrešnih odluka, naručitelji bi također trebali biti slobodni razmotriti slučaj postojanja teškog poslovnog prekršaja, u kojem, prije donošenja konačne i obvezujuće odluke o postojanju obvezujućih osnova za isključenje, mogu na bilo koji prikladan način dokazati da je gospodarski subjekt prekršio svoje obveze, uključujući obveze vezane uz plaćanje poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje, osim ako je drugačije predviđeno nacionalnim pravom. Također bi trebali biti u mogućnosti isključiti natjecatelje ili ponuditelje čija je izvedba u prethodnim javnim ugovorima ili ugovorima s drugim naručiteljima imala velike nedostatke vezane uz bitne zahtjeve, primjerice, ako natjecatelji ili ponuditelji nisu izvršili isporuku ili svoje obveze, ako su isporučeni proizvod ili pružena usluga imali znatne nedostatke zbog kojih su bili neiskoristivi za potrebe kojima su namijenjeni ili ako su se natjecatelji ili ponuditelji ponašali na neprimjeren način koji dovodi u pitanje pouzdanost gospodarskog subjekta. U nacionalnom pravu trebalo bi predvidjeti maksimalno trajanje takvog isključenja.

Pri primjeni fakultativnih osnova za isključenje, trebalo bi posvetiti osobitu pozornost načelu proporcionalnosti. Manje nepravilnosti bi samo u iznimnim okolnostima trebale dovesti do isključenja gospodarskog subjekta. Ipak, ponovljeni slučajevi manjih nepravilnosti mogu dati povod sumnji u pouzdanost gospodarskog subjekta koja može opravdati njegovo isključenje.

(107) Ako su naručitelji obvezni ili odluče primjenjivati takve kriterije za isključenje, oni bi trebali primijeniti Direktivu 2014/24/EU s obzirom na mogućnost da gospodarski subjekt donese mjere sukladnosti usmjerene na ispravljanje posljedica kaznenih djela ili neprimjerena ponašanja te usmjerene na učinkovito sprečavanje budućeg neprimjerenog ponašanja.

(108) Ponude koje su izuzetno jeftine s obzirom na radove, robu ili usluge mogle bi biti utemeljene na tehnički, ekonomski ili pravno nevjerodostojnim pretpostavkama ili praksama. Ako ponuditelj ne može pružiti zadovoljavajuće objašnjenje, naručitelj bi trebao biti ovlašten odbiti ponudu. Odbijanje ponude trebalo bi biti obvezujuće u slučajevima u kojima je naručitelj ustanovio da izuzetno niska ponudena cijena ili troškovi proizlaze iz nesukladnosti s obvezujućim pravom Unije ili nacionalnim pravom koje je usklađeno s njime u području socijalnog prava, radnog prava ili prava okoliša ili s odredbama međunarodnog radnog prava.

(109) Uvjeti izvršenja ugovora služe za utvrđivanje posebnih zahtjeva vezanih uz izvršenje ugovora. Za razliku od kriterija za dodjelu ugovora koji predstavljaju temelj za usporednu procjenu kvalitete ponuda, uvjeti izvršenja ugovora podrazumijevaju fiksne objektivne zahtjeve koji ne utječu na procjenu ponuda. Uvjeti izvršenja ugovora trebali bi biti usklađeni s ovom Direktivom ako nisu izravno ili neizravno diskriminirajući te ako su povezani s predmetom ugovora, koji obuhvaća sve čimbenike angažirane u specifičnom postupku proizvodnje, pružanja ili komercijalizacije. Ti uvjeti obuhvaćaju uvjete vezane uz postupak izvršenja ugovora, ali ne obuhvaćaju zahtjeve vezane uz opću poslovnu politiku.

(110) Važno je da podugovaratelji poštuju primjenjive obveze u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđene pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uvjetom da su takva pravila i njihova primjena u skladu s pravom Unije, što se osigurava kroz odgovarajuće aktivnosti nadležnih nacionalnih tijela u okviru njihove odgovornosti i nadležnosti, kao što su inspekcije rada ili agencije za zaštitu okoliša.

Također je važno osiguravanje određene transparentnosti u podugovarateljskom lancu, jer to naručiteljima pruža informaciju o tome tko je prisutan na gradilištima na kojima se izvode radovi za njih ili koja poduzeća pružaju usluge unutar zgrada ili na zgradama, infrastrukturnama ili područjima kao što su gradske vijećnice, općinske škole, sportski objekti, luke ili auto ceste, za koje su naručitelji odgovorni ili nad kojima imaju

izravan nadzor. Trebalo bi pojasniti da se obveza dostavljanja traženih podataka u svakom slučaju odnosi na glavnog ugovaratelja, ili na temelju posebnih klauzula koje će svaki naručitelj trebati uključiti u sve postupke nabave, ili na temelju obveza koje bi države članice propisale glavnom ugovaratelju kroz opće primjenjive odredbe.

Također bi trebalo pojasniti da bi se uvjeti koji se odnose na provedbu poštovanja primjenjivih obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđenih pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uvjetom da su takva pravila, i njihova primjena u skladu s pravom Unije, trebali primjenjivati uvijek kad zakon države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovaratelja i glavnog ugovaratelja. Nadalje, trebalo bi izričito navesti da bi države članice trebale moći ići dalje, na primjer proširiti obveze u vezi transparentnosti, omogućujući izravna plaćanja podugovarateljima ili omogućujući ili zahtijevajući od javnih naručitelja da provjere da podugovaratelji nisu u nekoj od situacija u kojoj bi isključenje gospodarskog subjekta bilo opravdano. Kada se te mjere primjenjuju na podugovaratelje, trebalo bi osigurati usklađenost s odredbama koje se primjenjuju na glavne ugovaratelje kako bi postojanje obvezujuće osnove za isključenje rezultiralo zahtjevom da glavni ugovaratelj zamijeni dotičnog podugovaratelja. Kada takva provjera pokaže da se radi o neobvezujućoj osnovi za isključenje, trebalo bi pojasniti da javni naručitelji mogu zatražiti zamjenu. Ipak, trebalo bi izričito navesti da javni naručitelji mogu biti obvezani zatražiti zamjenu dotičnog podugovaratelja ako bi isključenje glavnih ugovaratelja u takvim slučajevima bilo obvezno.

Trebalo bi također izričito navesti da države članice i dalje mogu propisati stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava ili donositi propise u okviru nacionalnog prava o izravnim plaćanjima podugovarateljima.

- (111) Uzimajući u obzir trenutne rasprave o horizontalnim odredbama kojima se uređuju odnosi s trećim zemljama u pogledu javne nabave, prikladno je privremeno zadržati dosadašnji sustav koji se primjenjuje na sektor komunalnih usluga u skladu s člancima 58. i 59. Direktive 2004/17/EZ. Stoga se te odredbe ne bi trebale mijenjati, uključujući odredbu o donošenju provedbenih akata ako

poduzeća u Uniji imaju poteškoće u pristupanju tržištima u trećim zemljama. S obzirom na te okolnosti, te provedbene akte i dalje bi trebalo donositi Vijeće.

- (112) Trebalo bi ponoviti da se Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71 ⁽¹⁾ primjenjuje na računanje rokova sadržanih u ovoj Direktivi.

- (113) Potrebno je pojasniti uvjete u kojima izmjene ugovora tijekom njegova izvršavanja zahtijevaju pokretanje novog postupka nabave, uzimajući u obzir relevantnu sudsku praksu Suda Europske unije. Pokretanje novog postupka nabave potrebno je u slučaju materijalnih izmjena prvotnog ugovora, pogotovo u slučaju izmjena opsega i sadržaja uzajamnih prava i obveza stranki, uključujući raspodjelu prava intelektualnog vlasništva. Takve izmjene ukazuju na namjeru stranki da ponovno pregovaraju o ključnim uvjetima tog ugovora. To posebno može biti slučaj ako bi izmijenjeni uvjeti utjecali na rezultate postupka da su bili dio prvotnog postupka.

Izmjene ugovora čiji su rezultat nezatne izmjene vrijednosti ugovora do određene razine uvijek bi trebale biti moguće bez potrebe provođenja novog postupka nabave. S tim ciljem te kako bi se osigurala pravna sigurnost, ova bi Direktiva trebala predvidjeti pragove „de minimis” ispod kojih nije potrebno provoditi novi postupak nabave. Izmjene ugovora iznad tih pragova trebale bi biti moguće bez potrebe provođenja novog postupka nabave u onoj mjeri u kojoj su u skladu s relevantnim uvjetima iz ove Direktive.

- (114) Naručitelji se mogu naći u situacijama kada su potrebni dodatni radovi, roba ili usluge; u tim slučajevima može biti opravdana izmjena prvotnog ugovora bez novog postupka nabave, osobito kada su dodatne isporuke namijenjene za djelomične zamjene ili za proširenje postojećih usluga, robe ili instalacija, kada bi promjena dobavljača obvezivala naručitelja da nabavi materijal, radove ili usluge s drukčijim tehničkim svojstvima, što bi dovelo do neusklađenosti ili nerazmjernih tehničkih poteškoća u radu i održavanju.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71 od 3. lipnja 1971. o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na razdoblja, datume i rokove (SL L 124, 8.6.1971., str. 1).

(115) Naručitelji mogu biti suočeni s vanjskim okolnostima koje nisu mogli predvidjeti u trenutku dodjele ugovora, posebno ako izvršenje ugovora obuhvaća duže razdoblje. U tom slučaju potreban je određeni stupanj fleksibilnosti kako bi se ugovor prilagodio tim okolnostima bez provođenja novog postupka nabave. Pojam nepredvidivih okolnosti podrazumijeva okolnosti koje nisu mogle biti predviđene usprkos temeljnoj pripremi prvotne dodjele od strane naručitelja, uzimajući u obzir sva dostupna sredstva, narav i obilježja određenog projekta, dobru praksu u određenom području te potrebu osiguranja prikladnog odnosa između sredstava potrošenih na pripremu dodjele i njezine predviđene vrijednosti.

Međutim, to se ne može primjenjivati u slučajevima u kojima izmjena uzrokuje promjenu naravi cjelokupne nabave, primjerice, zamjenom radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti nečim različitim ili temeljnom promjenom vrste nabave, jer se u takvim slučajevima može pretpostaviti mogući utjecaj na rezultate.

(116) U skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti, uspješan ponuditelj ne bi trebao, primjerice, ako je ugovor raskinut zbog nedostataka u izvedbi, biti zamijenjen drugim gospodarskim subjektom bez ponovnog nadmetanja. Međutim, uspješan ponuditelj koji izvršava ugovor trebao bi moći, posebno ako je ugovor dodijeljen većem broju poduzeća, iskusiti određene strukturne promjene tijekom izvršavanja ugovora, poput isključivo internih reorganizacija, preuzimanja, spajanja i kupnji ili insolventnosti. Takve strukturne promjene ne bi trebale automatski podrazumijevati potrebu za provođenjem novih postupaka nabave za sve ugovore koje taj ponuditelj izvršava.

(117) Naručitelji bi trebali, u pojedinim ugovorima, imati mogućnost izmjena u obliku revizijskih klauzula ili opcija, no takve klauzule ne bi im trebale omogućiti neograničenu diskreciju. U ovoj Direktivi trebalo bi stoga odrediti mjeru do koje je moguće mijenjati prvotni ugovor. Stoga bi trebalo pojasniti da dovoljno jasno sastavljene revizijske klauzule ili opcije mogu na primjer predvidjeti indeksaciju cijena ili osigurati da je na primjer komunikacijska oprema koja se isporučuje tijekom određenog razdoblja prikladna i u slučaju izmjene komunikacijskih protokola ili drugih tehnoloških izmjena. Također bi trebalo biti moguće predvidjeti u

okviru dovoljno jasnih klauzula prilagodbe ugovora izazvane tehničkim poteškoćama koje su se pojavile tijekom izvođenja ili održavanja. Trebalo bi također podsjetiti da bi ugovori mogli, na primjer, uključivati i standardno održavanje kao i predvidjeti aktivnosti izvanrednog održavanja koje bi mogle biti potrebne za osiguravanje kontinuiteta javnih usluga.

(118) Naručitelji su ponekad suočeni s okolnostima koje zahtijevaju rani raskid javnih ugovora kako bi se zajamčila sukladnost s obvezama prema pravu Unije u području javne nabave. Države članice stoga bi trebale osigurati da naručitelji imaju mogućnost, pod uvjetima određenima nacionalnim pravom, raskinuti javni ugovor tijekom njegova trajanja ako tako zahtijeva pravo Unije.

(119) Rezultati radnog dokumenta službi Komisije od 27. lipnja 2011. naslovljenog „Izvešće o evaluaciji: Utjecaj i učinkovitost zakonodavstva EU-a o javnoj nabavi” upućuju na potrebu preispitivanja izuzimanja određenih usluga iz potpune primjene Direktive 2004/18/EZ. Zbog toga bi potpunu primjenu ove Direktive trebalo proširiti kako bi obuhvatila brojne usluge

(120) Određene kategorije usluga zbog svoje naravi i dalje su ograničene prekogranične dimenzije, pogotovo usluge koje su poznate kao usluge osobama, poput određenih društvenih, zdravstvenih ili obrazovnih usluga. Te usluge pružaju se u određenom kontekstu koji se znatno razlikuje među pojedinim državama članicama zbog različitih tradicija u kulturama. Stoga bi trebalo uspostaviti poseban sustav za ugovore o tim uslugama čiji je prag veći od onog koji se primjenjuje na druge usluge.

Isključivo u kontekstu nabave u tim sektorima, usluge osobama u vrijednosti ispod tog praga najčešće neće biti od interesa pružateljima iz drugih država članica osim ako postoje konkretne naznake koje dokazuju suprotno, poput financiranja Unije namijenjenog prekograničnim projektima.

Ugovori za usluge osobama čija vrijednost prelazi taj prag trebali bi biti u skladu s načelom transparentnosti na razini Unije. S obzirom na važnost konteksta kulture te osjetljivost tih usluga, državama članicama trebala bi se omogućiti diskrecija po pitanju organizacije izbora pružatelja usluge na način koji one smatraju najprikladnijim. Pravila ove Direktive uzimaju u obzir taj imperativ te uvjetuju samo poštovanje osnovnih načela transparentnosti i jednakog postupanja te osiguravanja da naručitelji mogu primijeniti posebne kriterije kvalitete pri odabiru pružatelja usluga, poput kriterija koji su određeni u Dobrovoljnom europskom okviru za kvalitetu društvenih usluga, koji je objavio Odbor za socijalnu zaštitu. Kod određivanja postupaka koji će se upotrijebiti za dodjelu ugovora za usluge osobama, države članice bi trebale uzeti u obzir članak 14. UFEU-a i Protokol br. 26. Istodobno bi se države članice trebale držati svojih ciljeva za pojednostavljenje i za olakšavanje administrativnog opterećenja za naručitelje i gospodarske subjekte; trebalo bi pojasniti da bi to moglo također izazvati oslanjanje na pravila koja se odnose na ugovore o uslugama koje nisu obuhvaćene određenim sustavom.

Države članice i naručitelji imaju slobodu da sami pružaju te usluge ili da organiziraju društvene usluge na način koji ne podrazumijeva sklapanje javnih ugovora, na primjer financiranjem takvih usluga ili izdavanjem dozvola ili dodjelom ovlaštenja svim gospodarskim subjektima koji ispunjavaju uvjete koje je unaprijed odredio naručitelj, bez ograničenja ili kvota, pod uvjetom da takav sustav dozvoljava dovoljnu mjeru oglašavanja i da je u skladu s načelima transparentnosti i zabrane diskriminacije.

- (121) Na sličan način, hotelijerske i ugostiteljske usluge najčešće nude subjekti koji se nalaze na određenom mjestu pružanja tih usluga pa te usluge imaju ograničenu prekograničnu dimenziju. Te bi usluge stoga trebale biti obuhvaćene samo blagim režimom, uz prag od 1 000 000 EUR. Veliki ugovori o hotelijerskim i ugostiteljskim uslugama iznad tog praga mogu biti od interesa za razne gospodarske subjekte, poput putničkih agencija i ostalih posrednika, također na prekograničnoj osnovi.
- (122) Na sličan način određene pravne usluge odnose se samo na pitanja nacionalnog prava te ih stoga pružaju samo subjekti koji se nalaze dotičnoj državi članici te posljedično također imaju ograničene prekogranične dimenzije. Te bi usluge stoga trebale biti obuhvaćene samo blagim režimom, uz prag od 1 000 000 EUR. Veliki ugovori o
- pravnim uslugama iznad tog praga mogu biti od interesa za razne gospodarske subjekte, poput međunarodnih pravnih poduzeća, također na prekograničnoj osnovi, pogotovo ako se bave pravnim pitanjima koja proizlaze iz ili se temelje na pravu Unije ili drugim međunarodnim pravima ili uključuju više od jedne zemlje.
- (123) Iskustvo je pokazalo da su brojne druge usluge, poput spasilačkih usluga, vatrogasnih usluga ili zatvorskih usluga, najčešće od prekograničnog interesa samo u vremenu kada se nakupi dovoljna kritična masa putem njihove relativno visoke vrijednosti. U onoj mjeri u kojoj nisu isključene iz područja primjene ove Direktive, trebalo bi ih uključiti u okviru blagog režima. U mjeri u kojoj se njihovo pružanje zapravo temelji na ugovorima, druge kategorije usluga, poput istražiteljskih usluga ili usluga u području sigurnosti, najčešće bi bile od prekograničnog interesa samo počevši od praga od 1 000 000 EUR te bi stoga samo tada trebale podlijegati blagom režimu.
- (124) S ciljem osiguravanja kontinuiteta javnih usluga, ova bi Direktiva trebala omogućiti da sudjelovanje u postupcima nabave za određene usluge u području zdravstvenih, socijalnih i usluga vezanih uz kulturu može biti rezervirano za organizacije koje se temelje na vlasništvu zaposlenika ili aktivnom sudjelovanju zaposlenika u upravljanju, a za postojeće organizacije, poput zadruga, da sudjeluju u pružanju tih usluga krajnjim korisnicima. Ova se odredba područjem primjene ograničava isključivo na određene zdravstvene, socijalne i povezane usluge, određene usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja, knjižnice, arhive, muzeje i ostale usluge vezane uz kulturu, usluge vezane uz sport i usluge za privatna kućanstva, te nije namijenjena obuhvaćanju niti jednog izuzetka predviđenog ovom Direktivom. Takve bi usluge trebale biti obuhvaćene blagim režimom.
- (125) Prikladno je utvrditi te usluge korištenjem specifičnih položaja u „Jedinstvenom rječniku nabave (CPV)” donesenom Uredbom (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, odnosno hijerarhijski strukturiranoj nomenklaturi podijeljenoj u odjeljke, skupine, razrede, kategorije i potkategorije. Kako bi se izbjegla pravna nesigurnost, trebalo bi pojasniti da upućivanje na odjeljak ne podrazumijeva implicitno upućivanje na podređene pododjeljke. Takva sveobuhvatna pokrivenost trebala bi biti izričito određena na način da se spomenu svi relevantni položaji, prema potrebi u obliku niza kodova.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o Jedinstvenom rječniku javne nabave (CPV) (SL L 340, 16.12.2002., str. 1.).

(126) Projektni natječaji najčešće se koriste u području prostornog planiranja, arhitekture i inženjerstva ili obrade podataka. Međutim, trebalo bi ponoviti da bi se ti fleksibilni instrumenti također mogli koristiti u druge svrhe te da može biti propisano da će se naknadni ugovori o uslugama dodijeliti pobjedniku ili jednom od pobjednika projektnog natječaja putem pregovaračkog postupka bez objave.

(127) Rezultati ocjenjivanja pokazuju da još uvijek postoji potreba za poboljšanjem primjene pravila Unije o javnoj nabavi. U svrhu učinkovitije i usklađene primjene pravila, od ključne je važnosti steći dobar uvid u moguće strukturne probleme i opća kretanja u nacionalnim politikama nabave kako bi se učinkovitije pristupilo rješavanju mogućih problema. Taj bi se uvid trebao steći prikladnim praćenjem čiji bi se rezultati redovito objavljivali kako bi se omogućila utemeljena rasprava o mogućim poboljšanjima pravila i praksi javne nabave. S tako dobrim uvidom mogao bi se također dobiti uvid u primjenu pravila o javnoj nabavi u okviru provedbe projekata koje sufinancira Unija. Države članice trebale bi biti slobodne same odlučiti na koji način i tko bi trebao biti zadužen za izvršavanje tog praćenja u praksi; time bi također trebale biti slobodne odlučiti o tome hoće li se praćenje temeljiti na ex-post kontroli zasnovanoj na uzorcima ili na sustavnoj ex-ante kontroli postupaka javne nabave obuhvaćenih ovom Direktivom. Također bi trebalo biti moguće pokrenuti pitanje mogućih problema pri ogovarajućim tijelima; to ne podrazumijeva nužno da osobe koje su izvršile praćenje imaju aktivnu legitimaciju pred sudovima.

Bolje smjernice, informacije i potpora naručiteljima i gospodarskim subjektima također bi mogli znatno doprinijeti poboljšanju djelotvornosti javne nabave putem veće razine znanja, veće pravne sigurnosti i profesionalizacije praksi nabave. Takve smjernice trebalo bi staviti na raspolaganje naručiteljima i gospodarskim subjektima kad god je to potrebno radi poboljšanja ispravne primjene pravila. Smjernice koje je potrebno pružiti mogle bi obuhvaćati sva pitanja relevantna u području javne nabave, poput planiranja nabave, postupaka, izbora tehnika i instrumenata te dobrih praksi pri provođenju postupaka. U pogledu pravnih pitanja smjernice ne moraju nužno podrazumijevati cjelokupnu pravnu analizu određenih pitanja; te bi smjernice mogle biti ograničene na opće prepoznavanje elemenata koji bi trebali biti uzeti u obzir za naknadnu detaljnu analizu pitanja, na primjer na način da se odredi sudska praksa

koja bi mogla biti relevantna ili smjernice ili ostali izvori u kojima se obrađuje to određeno pitanje.

(128) Direktivom 92/13/EEZ predviđeni su određeni postupci pravne zaštite koji su stavljeni na raspolaganje barem svakoj osobi koja je zainteresirana ili je bila zainteresirana za dobivanje određenog ugovora te koja je oštećena ili je suočena s tim rizikom uslijed navodnog kršenja prava Unije u području javne nabave ili kršenja nacionalnih pravila koja prenose to pravo. Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na te postupke pravne zaštite. Međutim, građani, zainteresirane strane, bez obzira jesu li u organiziranom obliku, te ostale osobe ili tijela kojima nisu dostupni postupci pravne zaštite na temelju Direktive 92/13/EEZ imaju, kao porezni obveznici, legitimni interes za pouzdane postupke nabave. Stoga bi im trebalo omogućiti da, osim putem sustava za preispitivanje na temelju Direktive 92/13/EEZ te bez nužne potrebe iznošenja na sudovima, ukažu na moguća kršenja ove Direktive nadležnom tijelu ili strukturi. Kako bi se izbjeglo udvostručavanje postojećih tijela ili struktura, države članice trebale bi moći osigurati mogućnost obraćanja općim nadzornim tijelima ili strukturama, sektorskim nadzornim tijelima, općinskim nadzornim tijelima, tijelima nadležnima za tržišno natjecanje, javnom pravobranitelju ili nacionalnim revizorskim tijelima.

(129) Kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal javne nabave u svrhu postizanja ciljeva strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast, nabava vezana uz okoliš, društvo i inovacije također će morati odigrati svoju ulogu. Stoga je važno pribaviti pregled razvoja u području strateške nabave kako bi se stekao utemeljeni uvid u opće trendove na cjelokupnoj razini u tom području. U tom kontekstu također se, naravno, mogu koristiti već pripremljeni, prikladni izvještaji.

(130) S obzirom na potencijal malih i srednjih poduzeća u pogledu stvaranja radnih mjesta, rasta i inovacija, važno je poticati njihovo sudjelovanje u javnoj nabavi, putem odgovarajućih odredaba u ovoj Direktivi te putem inicijativa na nacionalnoj razini. Nove odredbe predviđene ovom Direktivom trebale bi doprinijeti poboljšanju razine uspjeha, što podrazumijeva udio malih i srednjih poduzeća u ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora. Nije prikladno nametnuti obvezujuće udjele uspješnosti, međutim, nacionalne inicijative usmjerene na poticanje sudjelovanja malih i srednjih poduzeća trebalo bi pomno pratiti s obzirom na njihovu važnost.

- (131) Već je uspostavljen niz postupaka i metoda rada vezanih uz komunikaciju i kontakte Komisije s državama članicama, poput komunikacije i kontakata vezanih uz postupke utvrđene na temelju članaka 258. i 260. UFEU-a, Mreže za rješavanje problemâ unutarnjeg tržišta (SOLVIT) i inicijative EU Pilot, koji nisu izmijenjeni ovom Direktivom. Međutim, uz njih trebalo bi uspostaviti jedinstveno mjesto u svakoj državi članici za suradnju s Komisijom koje bi funkcioniralo kao jedinstvena pristupna točka za pitanja vezana uz javnu nabavu u određenoj državi članici. Tu funkciju mogu izvršavati osobe ili strukture koje su već u redovitom kontaktu s Komisijom radi pitanja vezanih uz javnu nabavu, poput nacionalnih kontaktnih mjesta, članova Savjetodavnog odbora za javnu nabavu, članova Mreže nabave ili nacionalnih koordinacijskih tijela.
- (132) Sljedivost i transparentnost pri donošenju odluka u postupcima nabave od ključne je važnosti za osiguravanje pouzdanih postupaka, uključujući učinkovitu borbu protiv korupcije i prijevare. Javni naručitelji stoga bi trebali čuvati primjerke sklopljenih ugovora velike vrijednosti kako bi mogli omogućiti pristup tim dokumentima zainteresiranim stranama u skladu s primjenjivim pravilima o pristupu dokumentima. Nadalje, naručitelji bi trebali dokumentirati ključne elemente i odluke u pojedinim postupcima nabave u izvješću o nabavi. Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri izbjeglo administrativno opterećenje, trebalo bi biti dopušteno da se u izvješću o nabavi upućuje na podatke koji su već navedeni u relevantnoj obavijesti o dodjeli ugovora. Elektroničke sustave za objavu tih obavijesti, kojima upravlja Komisija, također bi trebalo poboljšati s ciljem olakšavanja unosa podataka te olakšavanja izdvajanja globalnih izvješća i razmjene podataka među sustavima.
- (133) Radi administrativnog pojednostavljenja te u svrhu smanjenja opterećenja država članica, Komisija bi trebala povremeno pregledati je li razina kvalitete i cjelovitosti podataka sadržanih u obavijestima koje su objavljene vezano uz postupke javne nabave dovoljna kako bi Komisija mogla izdvojiti statističke podatke koje bi u suprotnom morale podnijeti države članice.
- (134) Učinkovita administrativna suradnja potrebna je radi razmjene informacija potrebnih za provođenje postupaka dodjele u prekograničnim situacijama, pogotovo u pogledu provjere osnove za kriterije za isključenje i odabir te primjene standarda kvalitete i okolišnih standarda. Informacijski sustav unutarnjeg tržišta (IMI), uspostavljen Uredbom (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ mogao bi predstavljati korisno elektroničko sredstvo za olakšavanje i poboljšanje administrativne suradnje u upravljanju razmjenom informacija na temelju jednostavnih i jedinstvenih postupaka kojima se uklanjaju jezične prepreke. Stoga bi se trebao čim prije pokrenuti pilot-projekt kako bi se ispitala prikladnost širenja IMI-ja na razmjenu podataka u okviru ove Direktive.
- (135) U svrhu prilagodbe brzom tehničkom, gospodarskom i regulatornom razvoju, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a trebalo bi dodijeliti Komisiji s obzirom na brojne elemente ove Direktive koji nisu od ključne važnosti. Zbog potrebe usklađivanja s međunarodnim sporazumima, Komisija bi trebala biti ovlaštena za izmjenu tehničkih postupaka za metode izračunavanja vezane uz pragove te bi također trebala biti ovlaštena za povremeno revidiranje tih pragova; upućivanja na nomenklaturu CPV mogu biti podvrgnuta regulatornim izmjenama na razini Unije te je potrebno unijeti te izmjene u tekst ove Direktive; tehnički detalji i značajke uređaja za elektroničko zaprimanje trebali bi biti ažurirani s obzirom na tehnološki razvoj; također je potrebno ovlastiti Komisiju za propisivanje obveznog poštovanja određenih tehničkih standarda elektroničke komunikacije kako bi se osigurala interoperabilnost tehničkih formata, procesa i razmjene poruka u postupcima nabave koji se provode uz korištenje elektroničke komunikacije, uzimajući u obzir tehnološki razvoj; Komisija bi također trebala biti ovlaštena donijeti popis pravnih akata Unije kojima se uspostavljaju zajedničke metodologije za izračun troškova životnog vijeka; trebalo bi hitno prilagoditi popis međunarodnih društvenih i okolišnih konvencija te popis zakonodavstva Unije čija primjena navodi na zaključak o slobodnom pristupu određenom tržištu, kao i Prilog II. u kojem je naveden popis pravnih akata koje je potrebno uzeti u obzir pri procjeni postojanja posebnih ili isključivih prava kako bi obuhvatio mjere donesene na sektorskoj osnovi. Kako bi zadovoljila tu potrebu, Komisija bi trebala biti ovlaštena za ažuriranje popisa. Od posebne je važnosti da Komisija u okviru svog pripremnog rada održava odgovarajuća savjetovanja, uključujući i ona na stručnoj razini. Tijekom pripreme i sastavljanja delegiranih akata, Komisija bi trebala osigurati da se relevantni dokumenti istodobno, pravovremeno i prikladno dostave Europskom parlamentu i Vijeću.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2008/49/EZ („Uredba IMI“) (SL L 316 od 14.11.2012., str. 1.).

(136) U primjeni ove Direktive Komisija bi se trebala savjetovati s odgovarajućim skupinama stručnjaka iz područja e-nabave uz osiguravanje uravnoteženog sastava između najvažnijih zainteresiranih strana.

poput razine prekogranične nabave, sudjelovanja malih i srednjih poduzeća, transakcijskih troškova te ravnoteže između troškova i koristi.

(137) Kako bi se osigurali ujednačeni uvjeti za provedbu ove Direktive, na primjer za postupak slanja i objave podataka iz Priloga IX. te postupke sastavljanja i slanja obavijesti te za standardne obrasce za objavu obavijesti, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti. Te bi se ovlasti trebale izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o ⁽¹⁾.

U skladu s člankom XXII. stavkom 7. GPA-a, o njemu će se voditi daljnji pregovori tri godine nakon njegova stupanja na snagu te povremeno nakon toga. U tom kontekstu trebala bi se preispitati prikladnost razine pragova, imajući na umu utjecaj inflacije s obzirom na dugo razdoblje bez promjene pragova u GPA-u; u slučaju da je uslijed toga potrebno izmijeniti razinu pragova, Komisija bi, prema potrebi, trebala donijeti prijedlog pravnog akta kojim se izmjenjuju pragovi određeni u ovoj Direktivi.

(138) Savjetodavni postupak trebao bi se koristiti za donošenje provedbenih akata koji se tiču standardnih obrazaca za objavu obavijesti, koji nemaju nikakav utjecaj na financijski aspekt niti prirodu i područje primjene obveza koje proizlaze iz ove Direktive. Naprotiv, ti akti imaju isključivo administrativnu svrhu i namijenjeni su olakšavanju primjene pravila određenih u ovoj Direktivi.

(140) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno koordinacija zakona i drugih propisa država članica koje se primjenjuju na neke postupke javne nabave, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se on na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

Nadalje, odluke o tome je li određena djelatnost izravno izložena tržišnom natjecanju na tržištima slobodnog pristupa trebale bi biti donesene u skladu s uvjetima kojima se osiguravaju ujednačeni uvjeti za provedbu te odredbe. Provedbene ovlasti stoga bi trebalo dodijeliti Komisiji također u pogledu detaljnih odredbi za provedbu postupka predviđenog u članku 35., u svrhu određivanja primjenjuje li se članak 34. te primjenjuju li se provedbeni akti. Te bi se ovlasti trebale izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Savjetodavni postupak trebalo bi koristiti za donošenje tih provedbenih akata.

(141) Direktivu 2004/17/EZ trebalo bi staviti izvan snage.

(139) Komisija bi trebala preispitati utjecaj primjene pragova na unutarnje tržište te o tome izvjestiti Europski parlament i Vijeće. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike

(142) U skladu sa Zajedničkom političkom deklaracijom država članica i Komisije o obrazloženjima od 28. rujna 2011., u opravdanim se slučajevima države članice pridružuju obavješćivanju o svojim mjerama za prijenos pomoću jednog ili više dokumenata kojima se objašnjava odnos između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje zakonodavstva EU-a. Uzimajući u obzir ovu Direktivu zakonodavac drži da je prijenos takvih dokumenata opravdan,

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I.:	PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I OPĆA NAČELA
POGLAVLJE I.:	Predmet i definicije
Članak 1.:	Predmet i područje primjene
Članak 2.:	Definicije
Članak 3.:	Javni naručitelji
Članak 4.:	Naručitelji
Članak 5.:	Mješovita nabava koja obuhvaća istu djelatnost
Članak 6.:	Nabava koja obuhvaća nekoliko djelatnosti
POGLAVLJE II.:	Djelatnosti
Članak 7.:	Zajedničke odredbe
Članak 8.:	Plin i toplinska energija
Članak 9.:	Električna energija
Članak 10.:	Voda
Članak 11.:	Usluge prijevoza
Članak 12.:	Luke i zračne luke
Članak 13.:	Poštanske usluge
Članak 14.:	Vađenje nafte i plina te traženje ili vađenje ugljena ili drugih krutih goriva
POGLAVLJE III.:	Glavno područje primjene
ODJELJAK 1.:	PRAGOVI
Članak 15.:	Iznosi pragova
Članak 16.:	Metode za izračun procijenjene vrijednosti nabave
Članak 17.:	Revizija pragova
ODJELJAK 2.:	Izuzeti ugovori i projektni natječaji; posebne odredbe za nabavu koja uključuje obrambene i sigurnosne aspekte
Pododjeljak 1.:	Izuzeća primjenjiva na sve naručitelje i posebna izuzeća u sektorima vodnog gospodarstva i energetike
Članak 18.:	Ugovori dodijeljeni u svrhu daljnje prodaje ili iznajmljivanja trećim osobama
Članak 19.:	Dodjela ugovora i provedba projektnih natječaja u svrhe koje ne uključuju obavljanje obuhvaćene djelatnosti ili u svrhu obavljanja takve djelatnosti u trećoj zemlji

Članak 20.:	Dodjela ugovora i provedba projektnih natječaja u skladu s međunarodnim pravilima
Članak 21.:	Posebna izuzeća za ugovore o uslugama
Članak 22.:	Ugovori o uslugama dodijeljeni na osnovi isključivog prava
Članak 23.:	Ugovori koje dodjeljuju određeni naručitelji u svrhu kupnje vode i u svrhu nabave energije ili goriva za proizvodnju energije
Pododjeljak 2.:	Nabava koja uključuje obrambene i sigurnosne aspekte
Članak 24.:	Obrana i sigurnost
Članak 25.:	Mješovita nabava koja obuhvaća istu djelatnost i uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte
Članak 26.:	Nabava koja obuhvaća nekoliko djelatnosti i uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte
Članak 27.:	Ugovori i projektni natječaji koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju u skladu s međunarodnim pravilima
Pododjeljak 3.:	Posebni odnosi (suradnja, povezana društva i zajednički pothvati)
Članak 28.:	Ugovori između javnih naručitelja
Članak 29.:	Dodjela ugovora povezanim društvima
Članak 30.:	Dodjela ugovora zajedničkom pothvatu ili naručitelju koji je sastavni dio zajedničkog pothvata
Članak 31.:	Komunikacija podataka
Pododjeljak 4.:	Posebne situacije
Članak 32.:	Usluge istraživanja i razvoja
Članak 33.:	Ugovori podložni posebnim dogovorima
Pododjeljak 5.:	Djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju i postupovne odredbe koje se na njih odnose
Članak 34.:	Djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju
Članak 35.:	Postupak za određivanje primjenjuje li se članak 34.
POGLAVLJE IV.:	Opća načela
Članak 36.:	Načela nabave
Članak 37.:	Gospodarski subjekti
Članak 38.:	Rezervirani ugovori
Članak 39.:	Povjerljivost
Članak 40.:	Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

Članak 41.:	Nomenklature
Članak 42.:	Sukobi interesa
GLAVA II.:	PRAVILA O UGOVORIMA
POGLAVLJE I.:	Postupci
Članak 43.:	Uvjeti povezani s GPA-om i drugim međunarodnim sporazumima
Članak 44.:	Odabir postupaka
Članak 45.:	Otvoreni postupak
Članak 46.:	Ograničeni postupak
Članak 47.:	Pregovarački postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje
Članak 48.:	Natjecateljski dijalog
Članak 49.:	Partnerstvo za inovacije
Članak 50.:	Korištenje pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje
POGLAVLJE II.:	Tehnike i instrumenti za elektroničku i zbirnu nabavu
Članak 51.:	Okvirni sporazumi
Članak 52.:	Dinamički sustavi nabave
Članak 53.:	Elektroničke dražbe
Članak 54.:	Elektronički katalozi
Članak 55.:	Središnje aktivnosti nabave i središnja tijela za nabavu
Članak 56.:	Povremena zajednička nabava
Članak 57.:	Nabave koje uključuju naručitelje iz različitih država članica
POGLAVLJE III.:	Provedba postupka
ODJELJAK 1.:	PRIPREMA
Članak 58.:	Prethodna provjera tržišta
Članak 59.:	Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja
Članak 60.:	Tehničke specifikacije
Članak 61.:	Oznake
Članak 62.:	Izješća o testiranju, certifikaciji i drugi načini dokazivanja

Članak 63.:	Komunikacija tehničkih specifikacija
Članak 64.:	Varijante
Članak 65.:	Razdioba ugovora u grupe
Članak 66.:	Određivanje rokova
ODJELJAK 2.:	OBJAVLJIVANJE I TRANSPARENTNOST
Članak 67.:	Periodične indikativne obavijesti
Članak 68.:	Obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava
Članak 69.:	Obavijesti o nadmetanju
Članak 70.:	Obavijest o dodjeli ugovora
Članak 71.:	Oblik i način objave obavijesti
Članak 72.:	Objava na nacionalnoj razini
Članak 73.:	Elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi
Članak 74.:	Pozivi kandidatima
Članak 75.:	Obavješćivanje podnositelja zahtjeva za kvalifikaciju, natjecatelje i ponuditelje
ODJELJAK 3.:	ODABIR SUDIONIKA I DODJELA UGOVORA
Članak 76.:	Opća načela
Pododjeljak 1.:	Kvalifikacija i kvalitativni odabir
Članak 77.:	Kvalifikacijski sustavi
Članak 78.:	Kriteriji za kvalitativni odabir
Članak 79.:	Oslanjanje na sposobnosti drugih subjekata
Članak 80.:	Primjena osnova za isključenje i kriterija za odabir predviđenih Direktivom 2014/24/EU
Članak 81.:	Norme osiguravanja kvalitete i norme upravljanja okolišem
Pododjeljak 2.:	Dodjela ugovora
Članak 82.:	Kriteriji za dodjelu ugovora
Članak 83.:	Trošak životnog vijeka
Članak 84.:	Izuzetno niske ponude
ODJELJAK 4.:	PONUDE KOJE OBUHVATAJU PROIZVODE PODRIJETLOM IZ TREĆIH ZEMALJA I ODNOSI S TIM ZEMLJAMA

Članak 85.:	Ponude koje obuhvaćaju proizvode podrijetlom iz trećih zemalja
Članak 86.:	Odnosi s trećim zemljama u vezi s ugovorima o radovima, nabavi robe i uslugama
POGLAVLJE IV.:	Izvršenje ugovora
Članak 87.:	Uvjeti za izvršenje ugovora
Članak 88.:	Podugovaranje
Članak 89.:	Izmjena ugovora tijekom njihova trajanja
Članak 90.:	Raskid ugovora
GLAVA III.:	POSEBNI REŽIMI NABAVE
POGLAVLJE I.:	Društvene i druge posebne usluge
Članak 91.:	Dodjela ugovora za društvene i druge posebne usluge
Članak 92.:	Objava obavijesti
Članak 93.:	Načela dodjele ugovora
Članak 94.:	Rezervirani ugovori za određene usluge
POGLAVLJE II.:	Pravila kojima se uređuju projektni natječaji
Članak 95.:	Područje primjene
Članak 96.:	Obavijesti
Članak 97.:	Pravila o organiziranju projektnih natječaja, odabiru sudionika i ocjenjivačkog suda
Članak 98.:	Odluke ocjenjivačkog suda
GLAVA IV.:	UPRAVLJANJE
Članak 99.:	Provedba
Članak 100.:	Pojedinačna izvješća o postupcima za dodjelu ugovora
Članak 101.:	Nacionalno izvještavanje i statistički podaci
Članak 102.:	Administrativna suradnja
GLAVA V.:	DELEGIRANE OVLAŠTI, PROVEDBENE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE
Članak 103.:	Izvršavanje ovlasti
Članak 104.:	Žurni postupak
Članak 105.:	Postupak odbora
Članak 106.:	Prenošenje i prijelazne odredbe
Članak 107.:	Stavljanje izvan snage
Članak 108.:	Pregled
Članak 109.:	Stupanje na snagu
Članak 110.:	Adresati

PRILOZI

- PRILOG I.: Popis djelatnosti navedenih u članku 2. točki 2 podtočki (a)
- PRILOG II.: Popis pravnih akata Unije iz članka 4 stavka 3.
- PRILOG III.: Popis pravnih akata Unije iz članka 34. stavka 3.
- PRILOG IV.: Rokovi za donošenje provedbenih akata iz članka 35.
- PRILOG V.: Zahtjevi vezani uz alate i uređaje za elektroničko zaprimanje ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i planova i projekata u natječajima
- PRILOG VI. dio A: Podaci koje treba sadržavati periodična indikativna obavijest (iz članka 67.)
- PRILOG VI. dio B: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o objavi periodične indikativne obavijesti na profilu kupca, a koja se ne koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje (iz članka 67. stavka 1.)
- PRILOG VII.: Podaci koje trebaju sadržavati dokumentacija o nabavi povezana s elektroničkim dražbama (članak 53. stavak 4.)
- PRILOG VIII.: Definicija određenih tehničkih specifikacija
- PRILOG IX.: Obilježja objave
- PRILOG X.: Podaci koje treba sadržavati obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava (iz članka 44. stavka 4. točke (b) i članka 68.)
- PRILOG XI.: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o nadmetanju (iz članka 69.)
- PRILOG XII.: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o dodjeli ugovora (iz članka 70.)
- PRILOG XIII.: Sadržaj poziva na dostavu ponude, na sudjelovanje u dijalogu, na pregovore ili na potvrdu interesa predviđenih člankom 74.
- PRILOG XIV.: Popis međunarodnih društvenih konvencija i konvencija o okolišu iz članka 36. stavka 2.
- PRILOG XV.: Popis pravnih akata Unije iz članka 83. stavka 3.
- PRILOG XVI.: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o izmjenama ugovora tijekom njegova trajanja (iz članka 89. stavka 1.)
- PRILOG XVII.: Usluge iz članka 91.
- PRILOG XVIII.: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o ugovorima za društvene i druge posebne usluge (iz članka 92.)
- PRILOG XIX.: Podaci koje treba sadržavati obavijest o projektnom natječaju (iz članka 96. stavka 1.)
- PRILOG XX.: Podaci koje trebaju sadržavati rezultati obavijesti o projektnom natječaju (iz članka 96. stavka 1.)
- PRILOG XXI.: Korelacijska tablica

GLAVA I.

PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I OPĆA NAČELA

POGLAVLJE I.

Predmet i definicije

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila o postupcima nabave koju provode naručitelji vezana uz ugovore te projektne natječaje čija procijenjena vrijednost nije manja od pragova utvrđenih u članku 15.

2. Nabava u smislu ove Direktive podrazumijeva kupnju, putem ugovora o nabavi robe, radovima ili uslugama radova, robe ili usluga koje nabavlja jedan ili više naručitelja od gospodarskih subjekata koje su ti naručitelji odabrali, pod uvjetom da su radovi, roba ili usluge namijenjene obavljanju neke od djelatnosti navedenih u člancima od 8. do 14.

3. Primjena ove Direktive podliježe članku 346. UFEU-a.

4. Ova Direktiva ne utječe na slobodu država članica da u skladu s pravom Unije same odrede usluge koje smatraju uslugama od općeg gospodarskog interesa, načine na koje bi se one trebale organizirati i financirati, sukladno propisima o državnoj potpori, te specifične obveze kojima podliježu. Isto tako, ova Direktiva ne utječe na odluku tijela javne vlasti kako i u kojoj mjeri žele sami vršiti javne funkcije u skladu s člankom 14. UFEU-a i Protokolom br. 26.

5. Ova Direktiva ne utječe na način na koji države članice organiziraju svoje sustave socijalnog osiguranja.

6. Ovom Direktivom nisu obuhvaćene negospodarske usluge od općeg interesa.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „ugovori o nabavi robe, radovima i uslugama” znači ugovori kojima se ostvaruje financijski interes, koji su sklopljeni u pisanom obliku između jednog ili više naručitelja te jednog ili više gospodarskih subjekata, a čiji je predmet izvođenje radova, nabava robe ili pružanje usluga;

2. „ugovori o radovima” znači ugovori čiji je predmet jedno od sljedećeg:

(a) izvođenje ili projektiranje i izvođenje radova vezanih uz jednu od djelatnosti u smislu Priloga I;

(b) izvođenje ili projektiranje i izvođenje posla;

(c) realizacija, na bilo koji način, posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio naručitelj koji izvršava odlučan utjecaj na vrstu ili projektiranje posla;

3. „posao” znači rezultat visokogradnje ili niskogradnje uzet u cjelini koji je sam po sebi dovoljan da ispuni gospodarsku ili tehničku funkciju;

4. „ugovori o nabavi robe” znači ugovori čiji je predmet kupnja, leasing, najam ili kupnja na otplatu, sa ili bez mogućnosti kupnje robe. Ugovor o nabavi robe može kao sporedne obuhvaćati poslove postavljanja i instalacije;

5. „ugovori o uslugama” znači ugovori čiji je predmet pružanje usluga osim onih iz točke 8.;

6. „gospodarski subjekt” znači fizička ili pravna osoba ili naručitelj ili skupina tih osoba i/ili subjekata, uključujući svako privremeno udruženje poduzeća, koja na tržištu nudi izvođenje radova i/ili posla, isporuku robe ili pružanje usluga;

7. „ponuditelj” znači gospodarski subjekt koji je dostavio ponudu;

8. „natjecatelj” znači gospodarski subjekt koji traži poziv ili je pozvan na sudjelovanje u ograničenom ili pregovaračkom postupku, u natjecateljskom dijalogu ili u partnerstvu za inovacije;

9. „dokumentacija o nabavi” znači bilo koji dokument koji je sastavljen ili na koji naručitelj upućuje, a u kojemu se opisuju ili određuju elementi nabave ili postupka, uključujući obavijest o nadmetanju, periodičnu indikativnu obavijest ili obavijesti o postojanju sustava kvalifikacije ako se te obavijesti koriste kao sredstvo pozivanja na nadmetanje, tehničke specifikacije, opisnu dokumentaciju, predložene ugovorne uvjete, formate dokumenata koje podnose natjecatelji ili ponuditelji, informacije o općim primjenjivim obvezama te svu dodatnu dokumentaciju;
10. „aktivnosti središnje nabave” znači aktivnosti koje se kontinuirano provode u jednom od sljedećih oblika:
- (a) stjecanjem robe i/ili usluga namijenjenih naručiteljima,
- (b) dodjelom ugovora ili sklapanjem okvirnih sporazuma za radove, robu ili usluge namijenjenih naručiteljima;
11. „pomoćne aktivnosti nabave” znači aktivnosti koje obuhvaćaju pružanje podrške aktivnostima nabave, pogotovo u sljedećim oblicima:
- (a) u obliku tehničke infrastrukture koja naručiteljima omogućuje dodjelu javnih ugovora ili sklapanje okvirnih sporazuma za radove, robu ili usluge;
- (b) u obliku savjeta o provođenju ili izvedbi postupaka nabave;
- (c) u obliku pripreme i upravljanja postupcima nabave u ime i za račun određenog naručitelja;
12. „središnje tijelo za nabavu” znači naručitelj u smislu članka 4 stavka 1. ove Direktive ili javni naručitelj u smislu članka 2. stavka 1. točke 1. Direktive 2014/24/EU koji obavlja aktivnosti središnje nabave te, eventualno, pomoćne aktivnosti nabave.
- Nabava koju je provelo središnje tijelo za nabavu u svrhu obavljanja aktivnosti središnje nabave smatra se nabavom u svrhu obavljanja aktivnosti kako je opisano u člancima od 8. do 14. Članak 18. ne primjenjuje se na nabavu koju provodi središnje tijelo za nabavu u svrhu obavljanja aktivnosti središnje nabave;
13. „pružatelj usluga nabave” znači javno ili privatno tijelo koje nudi pomoćne aktivnosti nabave na tržištu;
14. „pisan” ili „u pisanom obliku” znači svaki iskaz koji se sastoji od riječi ili brojeva koji se mogu čitati, umnožavati i naknadno slati. To može uključivati podatke koji se prenose i pohranjuju elektroničkim putem;
15. „elektronička sredstva” znače elektronička oprema za obradu (uključujući digitalno sažimanje) i pohranu podataka koji se šalju, prenose i primaju žičanom vezom, radio-vezom, optičkim ili drugim elektromagnetskim sredstvima;
16. „životni vijek” znači sve uzastopne i/ili međusobno povezane faze, uključujući potrebno istraživanje i razvoj, proizvodnju, trgovinu i njezine uvjete, prijevoz, korištenje i održavanje tijekom postojanja proizvoda ili radova ili pružanja usluge, od stjecanja sirovina ili generiranja resursa do odlaganja, uklanjanja i završetka usluge ili uporabe;
17. „projektni natječaji” znače postupci koji omogućuju naručitelju stjecanje, uglavnom u području prostornog planiranja, arhitekture, inženjersva ili obrade podataka, plana ili projekta koji je odabrao ocjenjivački sud nakon provedenog nadmetanja sa ili bez dodjele nagrada;
18. „inovacija” znači provedba novog ili značajno poboljšanog proizvoda, usluge ili postupka, uključujući, ali ne ograničavajući se na postupke proizvodnje, građenja ili izgradnje, nove metode stavljanja na tržište ili nove metode organizacije u poslovnoj praksi, organizacije radnog mjesta ili vanjskih odnosa između ostalog s ciljem pomaganja rješavanja društvenih izazova ili kao potpora strategiji Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast.
19. „oznaka” znači svaki dokument, potvrda ili certifikat kojim kojima se potvrđuje da su određeni radovi, proizvodi, usluge, procesi ili postupci zadovoljili određene zahtjeve;
20. „zahtjevi za oznaku” znači zahtjevi koje određeni radovi, proizvodi, usluge, procesi ili postupci moraju ispuniti da bi dobili dotičnu oznaku.

Članak 3.**Javni naručitelji**

1. Za potrebe ove Direktive „javni naručitelji” znači tijela državne, regionalne ili lokalne vlasti, javnopravna tijela ili udruženja koja je osnovalo jedno ili nekoliko takvih tijela vlasti ili jedno ili više takvih javnopravnih tijela.

2. „Regionalna tijela” uključuju sva tijela administrativnih jedinica navedena na popisu koji nije konačan u NUTS-u 1 i 2, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾

3. „lokalna tijela” uključuju sva tijela administrativnih jedinica obuhvaćenih NUTS-om 3 te manjih administrativnih jedinica, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1059/2003;

4. „javnopravna tijela” znači tijela koja posjeduju sve od sljedećih značajki:

(a) uspostavljena su posebno u svrhu zadovoljavanja potreba u općem interesu, a nisu industrijske ili trgovačke naravi;

(b) imaju pravnu osobnost; i

(c) većim dijelom financiraju ih tijela državne, regionalne ili lokalne vlasti ili druga javnopravna tijela; ili su podložna upravljačkom nadzoru od strane tih tijela; ili imaju upravni, upraviteljski ili nadzorni odbor, a više od polovice članova tih odbora imenovala je država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela.

Članak 4.**Naručitelji**

1. Za potrebe ove Direktive, naručitelji su subjekti, koji:

(a) su javni naručitelji ili javna poduzeća i koji obavljaju jednu od djelatnosti navedenih u člancima od 8. do 14.;

(b) ako nisu javni naručitelji ili javna poduzeća, kao jednu od svojih djelatnosti imaju bilo koju od djelatnosti navedenih u člancima od 8. do 14. ili bilo koju kombinaciju tih djelatnosti i djeluju na temelju posebnih ili isključivih prava koja im je dodijelilo nadležno tijelo države članice.

2. „javno poduzeće” znači svako poduzeće u kojem javni naručitelji mogu imati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju svojeg vlasništva u njemu, svojeg financijskog sudjelovanja u njemu ili na temelju pravila kojima je ono uređeno;

Prevladavajući utjecaj u smislu članka 2. točke 5. od strane javnih naručitelja podrazumijeva se u bilo kojem od sljedećih slučajeva u kojima ti javni naručitelji, izravno ili neizravno:

(a) drže većinu upisanog kapitala poduzeća;

(b) kontroliraju većinu glasova koji se odnose na dionice koje je poduzeće izdalo;

(c) mogu imenovati više od polovice upravnog, rukovodnog ili nadzornog tijela poduzeća.

3. Za potrebe ovog članka, „posebna ili isključiva prava” znače prava koja dodjeljuje nadležno tijelo države članice na temelju bilo koje zakonodavne, regulatorne ili upravne odredbe čija je svrha ograničavanje obavljanja djelatnosti određenih u člancima od 8. do 14. na jednog ili više subjekata te koje stoga utječu na mogućnost drugih subjekata da obavljaju takvu djelatnost.

Prava koja su dodijeljena putem postupka za koji je osigurana odgovarajuća objava u javnosti i ako se dodjela tih prava temelji na objektivnim kriterijima ne smatraju se posebnim ili isključivim pravima u smislu prvog podstavka.

Takvi postupci uključuju:

(a) postupke nabave uz prethodnu objavu poziva na nadmetanje sukladno Direktivi 2014/24/EU, Direktivi 2009/81/EZ, Direktivi 2014/23/EU ili ovoj Direktivi;

(b) postupke u skladu s drugim pravnim aktima Unije navedenim u Prilogu II. kojima se osigurava odgovarajuća prethodna transparentnost za dodjelu ovlaštenja na temelju objektivnih kriterija.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. u vezi s izmjenom popisa pravnih akata Unije određenog u Prilogu II. kada su na temelju donošenja novih pravnih akata, stavljanja izvan snage ili izmjene takvih pravnih akata takve izmjene opravdane.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) (SL L 154, 21.6.2003., str. 1.).

Članak 5.

Mješovita nabava koja obuhvaća istu djelatnost

1. Stavak 2. odnosi se na mješovite ugovore čiji predmet su različite vrste nabave obuhvaćene ovom Direktivom.

Stavci od 1.b do 5. odnose se na mješovite ugovore čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom i nabava obuhvaćena drugim pravnim režimima.

2. Ugovori čiji su predmet dvije ili više vrsta nabave (radova, usluga ili roba) dodjeljuju se u skladu s odredbama primjenjivim na vrstu nabave koja je glavni predmet određenog ugovora.

U slučaju mješovitih ugovora čiji su predmet djelomično usluge u smislu glave III. poglavlja I. te djelomično ostale usluge, ili mješovitih ugovora koji se sastoje djelomično od usluga i djelomično od robe, glavni se predmet ugovora određuje na temelju veće procijenjene vrijednosti tih usluga ili robe.

3. Kada su različiti dijelovi određenog ugovora objektivno odvojivi, primjenjuje se stavak 4. Kada različiti dijelovi određenog ugovora objektivno nisu odvojivi, primjenjuje se stavak 5.

Kada je dio određenog ugovora obuhvaćen člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se članak 25. ove Direktive.

4. U slučaju ugovora čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom te nabava koja nije obuhvaćena ovom Direktivom, naručitelji mogu odlučiti dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijeliti jedinstveni ugovor. Ako naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji se pravni režim odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Ako naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, ova se Direktiva primjenjuje, osim ako je drugačije propisano člankom 25. na mješoviti ugovor koji je u tu svrhu sklopljen, neovisno o vrijednosti dijelova koji bi inače spadali pod različite pravne režime i neovisno o tome kojem pravnom režimu bi ti dijelovi inače podlijegali.

U slučaju mješovitih ugovora koji sadrže elemente ugovora o nabavi robe, radovima i uslugama te koncesija, mješoviti se

ugovor dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom, pod uvjetom da je procijenjena vrijednost dijela ugovora koji predstavlja ugovor obuhvaćen ovom Direktivom, izračunata u skladu s člankom 16., jednaka ili veća od relevantnog praga određenog u članku 15.

5. Ako se različiti dijelovi određenog ugovora objektivno ne mogu razdvojiti, određuje se primjenjivi pravni režim na temelju glavnog predmeta tog ugovora.

Članak 6.

Nabava koja obuhvaća nekoliko djelatnosti

1. U slučaju ugovora koji obuhvaćaju nekoliko djelatnosti, naručitelji mogu dodijeliti zasebne ugovore za potrebe svake zasebne djelatnosti. Ako javni naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore, odluka o tome koje se pravilo odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Neovisno o članku 5., ako naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, primjenjuju se stavci 2. i 3. ovog članka. Međutim, ako je jedna od dotičnih djelatnosti obuhvaćena člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se članak 26. ove Direktive.

Izbor između dodjele jedinstvenog ugovora ili dodjele više zasebnih ugovora ne može, međutim, biti donesena u svrhu izuzimanja ugovora ili ugovorâ iz područja primjene bilo ove Direktive ili, ako je primjenjivo, Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/23/EU.

2. Na ugovor kojim se namjerava obuhvatiti nekoliko djelatnosti primjenjuju se pravila koja se primjenjuju na djelatnost za koju je on prvenstveno namijenjen.

3. U slučaju ugovora za koje je objektivno nemoguće utvrditi kojoj je djelatnosti ugovor prvenstveno namijenjen, primjenjiva pravila određuju se u skladu s točkama (a), (b) i (c):

(a) ugovor se dodjeljuje u skladu s Direktivom 2014/24/EU ako je jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podložna ovoj Direktivi te ako je druga djelatnost podložna spomenutoj Direktivi 2014/24/EU;

(b) ugovor se dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom ako je jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podložna ovoj Direktivi te ako je druga djelatnost podložna Direktivi 2014/23/EU;

(c) ugovor se dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom ako je jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podložna ovoj Direktivi te ako druga djelatnost nije podložna ovoj Direktivi, Direktivi 2014/24/EU ili Direktivi 2014/23/EU.

POGLAVLJE II.

Djelatnosti

Članak 7.

Zajedničke odredbe

Za potrebe članka 8., 9. i 10., „isporuka” uključuje stvaranje (proizvodnju), veleprodaju i maloprodaju.

Međutim, proizvodnja plina u obliku vađenja obuhvaćena je područjem primjene članka 14.

Članak 8.

Plin i toplinska energija

1. Što se tiče plina i toplinske energije, ova se Direktiva primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom plina ili toplinske energije;

(b) isporuku plina ili toplinske energije takvim mrežama.

2. Isporuka plina ili toplinske energije od strane naručitelja koji nije javni naručitelj fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stavka 1. ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) proizvodnja plina ili toplinske energije od strane tog naručitelja neizbježna je posljedica obavljanja djelatnosti koja nije djelatnost iz stavka 1. ovog članka ili članka od 9. do 11.;

(b) jedini cilj isporuke javnoj mreži jest ekonomsko iskorištavanje takve proizvodnje i ne iznosi više od 20 % prometa tog naručitelja uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Članak 9.

Električna energija

1. Što se tiče električne energije, ova se Direktiva primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom električne energije;

(b) isporuku električne energije takvim mrežama.

2. Isporuka električne energije od strane naručitelja koji nije javni naručitelj fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stavka 1. ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) proizvodnja električne energije od strane tog naručitelja odvija se jer je potrošnja električne energije nužna kako bi se obavljala djelatnost osim djelatnosti iz stavka 1. ovog članka ili iz članka 8., 10. i 11.;

(b) isporuka javnoj mreži ovisi samo o vlastitoj potrošnji naručitelja i ne iznosi više od 30 % ukupne proizvodnje energije naručitelja uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Članak 10.

Voda

1. U pogledu vode, ova se Direktiva primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom pitke vode;

(b) isporuku pitke vode takvim mrežama.

2. Ova se Direktiva također primjenjuje na ugovore ili projektne natječaje koje dodjeljuju ili organiziraju naručitelji koji obavljaju djelatnost iz stavka 1. i koji su povezani s jednim od sljedećeg:

(a) projektima hidrauličkog inženjerstva, navodnjavanjem ili isušivanjem zemljišta, pod uvjetom da količina vode koja će se koristiti za isporuku pitke vode predstavlja više od 20 % ukupne količine vode koja se dobiva takvim projektima ili putem instalacija za navodnjavanje ili isušivanje,

(b) odlaganjem ili preradom otpadnih voda.

3. Isporuka pitke vode od strane naručitelja koji nije javni naručitelj fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stavka 1. ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) proizvodnja pitke vode od strane tog naručitelja obavlja se zbog toga što je njezina potrošnja potrebna za obavljanje djelatnosti koja nije djelatnost iz članaka od 8. do 11.;

(b) isporuka javnoj mreži ovisi samo o vlastitoj potrošnji naručitelja i ne iznosi više od 30 % ukupne proizvodnje pitke vode naručitelja uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Članak 11.

Usluge prijevoza

Ova se Direktiva primjenjuje na djelatnosti koje se odnose na pružanje mreža ili upravljanje mrežama koje pružaju uslugu javnosti u području prijevoza željeznicom, automatiziranim sustavima, tramvajem, trolejbusom, autobusom ili žičarom.

Što se tiče prijevoznih usluga, smatra se da mreža postoji ako se usluga pruža pod poslovnim uvjetima koje je utvrdilo nadležno tijelo države članice, kao što su uvjeti o linijama koje se trebaju pružiti, kapacitetu koji se treba staviti na raspolaganje ili učestalosti usluge.

Članak 12.

Luke i zračne luke

Ova se Direktiva primjenjuje na djelatnosti vezane uz iskorištavanje zemljopisnog područja u svrhu osiguravanja zračnih luka

te morskih i riječnih luka ili druge terminalne opreme prijevoznicima u zračnom, pomorskom ili riječnom prometu.

Članak 13.

Poštanske usluge

1. Ova Direktiva primjenjuje se na djelatnosti vezane uz pružanje:

(a) poštanskih usluga;

(b) drugih usluga osim poštanskih usluga, pod uvjetom da takve usluge pruža subjekt koji također pruža poštanske usluge u smislu stavka 2. točke (b) ovog članka te pod uvjetom da uvjeti određeni u članku 34. stavku 1. nisu ispunjeni po pitanju usluga koje su obuhvaćene stavkom 2. točkom (b) ovog članka.

2. Za potrebe ovog članka i ne dovodeći u pitanje Direktivu 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾:

(a) „poštanska pošiljka”: je pošiljka adresirana u konačnom obliku u kojem se treba uručiti, bez obzira na težinu. Osim pismovnih pošiljaka, takve pošiljke također uključuju, primjerice, knjige, kataloge, novine, časopise i poštanske pakete koji sadrže robu sa ili bez trgovačke vrijednosti, bez obzira na težinu;

(b) „poštanske usluge”: su usluge koje se sastoje od praznjenja, razvrstavanja, usmjeravanja i isporuke poštanskih pošiljaka. To uključuje obje usluge koje su obuhvaćene, kao i usluge koje nisu obuhvaćene univerzalnom uslugom uspostavljenom sukladno Direktivi 97/67/EZ;

(c) „druge usluge osim poštanskih usluga”: znače usluge koje se pružaju u sljedećim područjima:

i. usluge upravljanja poštanskom službom (usluge i prije i poslije otpreme, uključujući „usluge upravljanja urudžbenim uredom”),

ii. usluge koje se odnose na poštanske pošiljke koje nisu obuhvaćene točkom (a), poput neadresirane izravne pošte;

⁽¹⁾ Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL L 15, 21.1.1998., str. 14.).

Članak 14.**Vađenje nafte i plina te traženje ili vađenje ugljena ili drugih krutih goriva**

Ova se Direktiva primjenjuje na djelatnosti koje se odnose na iskorištavanje zemljopisnog područja u svrhu:

- (a) vađenja nafte ili plina;

- (b) istraživanja ili vađenja ugljena ili drugih krutih goriva.

POGLAVLJE III.

Glavno područje primjene

O djeljak 1.

Pragovi**Članak 15.****Iznosi pragova**

Osim u slučajevima kada se ne primjenjuje na temelju izuzeća iz članaka od 18. do 23. ili u skladu s člankom 34. u vezi s obavljanjem dotične djelatnosti, ova se Direktiva primjenjuje na nabave čija je vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost (PDV) jednaka ili veća od sljedećih pragova:

- (a) 414 000 EUR za ugovore o robi i uslugama te za projektne natječaje;

- (b) 5 186 000 EUR za ugovore o radovima;

- (c) 1 000 000 EUR za ugovore o uslugama za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu XVII.

Članak 16.**Metode za izračun procijenjene vrijednosti nabave**

1. Izračun procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnom plativom iznosu, bez PDV-a, koju je procijenio naručitelj, uključujući sve mogućnosti i sva moguća obnavljanja ugovora kako je izričito određeno u dokumentaciji o nabavi.

Ako naručitelj nudi nagrade ili isplate natjecateljima ili ponuditeljima, mora ih uzeti u obzir pri izračunu procijenjene vrijednosti nabave.

2. Ako se naručitelj sastoji od zasebnih operativnih jedinica, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost za sve pojedine operativne jedinice.

Neovisno o prvom podstavku, kada je zasebna operativna jedinica samostalno nadležna za svoju nabavu ili njezine određene kategorije, vrijednosti se mogu procijeniti na razini dotične jedinice.

3. Metoda koja se koristi za izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave ne smije biti odabrana s namjerom izuzimanja nabave iz područja primjene ove Direktive. Nabava ne smije biti podijeljena s ciljem njezina izuzimanja iz područja primjene ove Direktive ako za to ne postoje objektivni razlozi.

4. Ta procijenjena vrijednost valjana je u trenutku slanja poziva na nadmetanje ili, ako taj poziv na nadmetanje nije predviđen, u trenutku u kojem naručitelj započinje s postupkom ugovora o nabavi, na primjer, gdje je to primjereno, stupanjem u kontakt s gospodarskim subjektima u vezi s nabavom.

5. Što se tiče okvirnih sporazuma i dinamičkih sustava nabave, procijenjena vrijednost koja se uzima u obzir maksimalna je procijenjena vrijednost bez PDV-a svih ugovora predviđenih za ukupno razdoblje trajanja sporazuma ili sustava.

6. U slučaju partnerstava za inovacije, vrijednost koja se uzima u obzir jest najveća procijenjena vrijednost bez PDV-a aktivnosti istraživanja i razvoja koje će se provoditi tijekom svih faza predviđenog partnerstva kao i robe, usluga ili radova koji se trebaju razvijati i nabavljati po završetku predviđenog partnerstva.

7. Za potrebe članka 15. naručitelji uključuju u procijenjenu vrijednost ugovora o radovima troškove radova i ukupnu procijenjenu vrijednost svih roba ili usluga koje naručitelji stavljaju na raspolaganje izvođaču radova pod uvjetom da su one potrebne za izvođenje radova.

8. Ako predloženi posao ili predloženo pružanje usluga mogu rezultirati dodjelom ugovora u zasebnim grupama, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih grupa.

Ako je zbrojena vrijednost grupa jednaka ili veća od praga utvrđenog u članku 12., ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

9. Ako prijedlog za stjecanje sličnih roba može rezultirati dodjelom ugovora u obliku odvojenih grupa, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih grupa kada se primjenjuje članak 15. točke (b) i (c).

Ako je zbrojena vrijednost grupa jednaka ili veća od praga utvrđenog u članku 12., ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

10. Neovisno o stavcima 8. i 9., naručitelji mogu dodijeliti ugovore za pojedinačne grupe bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom, pod uvjetom da je procijenjena vrijednost dotične grupe bez PDV-a manja od 80 000 EUR za robu ili usluge ili manja od 1 000 000 EUR za radove. Međutim, zbirna vrijednost tako dodijeljenih grupa bez primjene ove Direktive ne prelazi 20 % zbrojene vrijednosti svih grupa na koje je razdijeljen predloženi posao, predložena kupnja slične robe ili predloženo pružanje usluga.

11. U slučaju ugovora o robi ili uslugama koji su uobičajene naravi ili za koje se predviđa da će se obnoviti unutar danog razdoblja, izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se na sljedećem:

(a) ili na ukupnoj stvarnoj vrijednosti uzastopnih ugovora iste vrste koji su sklopljeni tijekom prethodnih 12 mjeseci ili financijske godine, ako je moguće, prilagođenoj za izmjene u količini ili vrijednosti koje bi nastale tijekom 12 mjeseci nakon prvotnog ugovora;

(b) ili na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti uzastopnih ugovora dodijeljenih tijekom 12 mjeseci nakon prve isporuke ili tijekom financijske godine ako je ona duža od 12 mjeseci.

12. S obzirom na ugovore o robi koji se odnose na leasing, zakup, najam ili kupnju na otplatu, vrijednost koja se uzima kao temelj za izračun procijenjene vrijednosti ugovora je sljedeća:

(a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje od ili jednako 12 mjeseci, ukupna procijenjena vrijednost za vrijeme trajanja ugovora ili, ako je vrijeme trajanja ugovora dulje od 12 mjeseci, ukupna vrijednost, uključujući procijenjenu preostalu vrijednost;

(b) u slučaju ugovora bez određenog trajanja ili čije se trajanje ne može odrediti, mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

13. S obzirom na ugovore o uslugama, temelj za izračun procijenjene vrijednosti ugovora jest, prema potrebi, sljedeći:

(a) usluge osiguranja: plative premije i drugi oblici naknada;

(b) bankarske i druge financijske usluge: naknade, provizije, kamate i druge vrste naknada;

(c) projektantski ugovori: naknade, provizije i drugi oblici naknada.

14. S obzirom na ugovore o javnim uslugama u kojima nije naznačena ukupna cijena, temelj za izračun procijenjene vrijednosti ugovora jest sljedeći:

(a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje od ili jednako 48 mjeseci: ukupna vrijednost za njihovo puno trajanje;

(b) u slučaju ugovora koji nemaju određeno trajanje ili s trajanjem dužim od 48 mjeseci: mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

Članak 17.

Revizija pragova

1. Svake dvije godine, počevši od 30. lipnja 2013., Komisija provjerava da pragovi određeni u članku 15. točkama (a) i (b) odgovaraju pragovima utvrđenima u Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi („GPA”) i prema potrebi ih revidira u skladu s ovim člankom. U skladu s metodom izračuna utvrđenom u GPA-u o javnoj nabavi Komisija računa vrijednosti tih pragova na osnovi prosječne dnevne vrijednosti eura u smislu posebnih prava vučenja (PPV) tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja. Vrijednost tako revidiranih pragova zaokružuje se prema potrebi na najbližu nižu vrijednost u tisućama eura kako bi se osiguralo da se poštuju važeći pragovi predviđeni GPA-om, a koji su iskazani u PPV-ima.

2. Svake dvije godine, počevši od 1. siječnja 2014. Komisija određuje vrijednosti pragova u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, navedenih u članku 15. točkama (a) i (b), revidiranih u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

Istodobno, Komisija određuje vrijednost praga iz članka 15. točke (c) u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro.

U skladu s metodom izračuna utvrđenoj u GPA-u određivanje tih vrijednosti temelji se na prosječnoj dnevnoj vrijednosti ovih valuta s obzirom na prag koji se primjenjuje izražen u eurima tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja.

3. Komisija objavljuje revidirane pragove navedene u stavku 1., njihove odgovarajuće vrijednosti u nacionalnim valutama navedene u stavku 2. prvom podstavku te vrijednost određenu u skladu sa stavkom 2. drugim podstavkom u *Službenom listu Europske unije* početkom mjeseca studenog nakon revizije.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. kako bi metodologiju utvrđenu u ovom članku stavku 1. podstavku drugom prilagodila svim izmjenama metodologije iz GPA-a za reviziju pragova iz članka 15. točaka (a) i (b) te za određivanje odgovarajućih vrijednosti u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, koje ne sudjeluju u monetarnoj uniji, kako je navedeno u stavku 2. ovog članka.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. kako bi se po potrebi revidirali pragovi iz članka 15. točaka (a) i (b).

5. Ako je potrebno revidirati pragove iz članka 15. stavka 1. točaka (a) i (b), a zbog vremenskog ograničenja nije moguća primjena postupka utvrđenog u članku 103., a postoje razlozi za njihovu primjenu bez odlaganja, na delegirane se akte, donesene u skladu s ovim člankom, stavkom 4. podstavkom 2., primjenjuje postupak predviđen u članku 104.

Odjeljak 2.

Izuzeti ugovori i projektni natječaji; posebne odredbe za nabavu koja uključuje obrambene i sigurnosne aspekte

Pododjeljak 1.

Izuzeća primjenjiva na sve naručitelje i posebna izuzeća u sektorima vodnog gospodarstva i energetike

Članak 18.

Ugovori dodijeljeni u svrhu daljnje prodaje ili iznajmljivanja trećim osobama

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore dodijeljene u svrhu daljnje prodaje ili iznajmljivanja trećim osobama, pod uvjetom da naručitelj ne uživa nikakvo posebno ili isključivo pravo na prodaju ili iznajmljivanje predmeta takvih ugovora te ih drugi subjekti mogu slobodno prodati ili iznajmiti pod istim uvjetima kao i naručitelj.

2. Naručitelji su dužni, ako se to od njih zahtijeva, obavijestiti Komisiju o svim kategorijama proizvoda ili djelatnosti koje oni smatraju izuzetima sukladno stavku 1. Komisija može periodično objavljivati u *Službenom listu Europske unije*, u svrhu informiranja, popise kategorija proizvoda i djelatnosti koje ona smatra obuhvaćenima ovim izuzećem. Pritom Komisija poštuje sve osjetljive trgovačke aspekte koje naručitelji mogu naglasiti kada prosljeđuju ove podatke.

Članak 19.

Dodjela ugovora i provedba projektnih natječaja u svrhe koje ne uključuju obavljanje obuhvaćene djelatnosti ili u svrhu obavljanja takve djelatnosti u trećoj zemlji

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore koje naručitelji dodjeljuju u svrhe koje ne uključuju obavljanje njihovih djelatnosti koje su opisane u člancima od 5. do 11. ili radi obavljanja takvih djelatnosti u trećoj zemlji u uvjetima koji ne uključuju fizičku uporabu mreže ili zemljopisnog područja unutar Unije niti se primjenjuje na projektne natječaje koji se provode u takve svrhe.

2. Naručitelji su dužni, ako se od njih to zahtijeva, obavijestiti Komisiju o svim djelatnostima koje oni smatraju izuzetima sukladno stavku 1. Komisija može periodično objavljivati u *Službenom listu Europske unije*, u svrhu informiranja, popise kategorija djelatnosti koje ona smatra obuhvaćenima ovim izuzećem. Pritom će Komisija poštovati sve osjetljive trgovačke aspekte koje naručitelji mogu naglasiti kada prosljeđuju ove podatke.

Članak 20.

Dodjela ugovora i provedba projektnih natječaja u skladu s međunarodnim pravilima

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koje naručitelj mora dodijeliti ili provesti u skladu s postupcima nabave koji se razlikuju od onih iz ove Direktive, a koji su utvrđeni bilo kojim od sljedećeg::

(a) pravni instrument koji stvara međunarodne pravne obaveze, poput međunarodnog sporazuma sklopljenog u skladu s Ugovorima između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, a koji obuhvaća radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkoj provedbi ili korištenju projekta od strane država potpisnica;

(b) međunarodna organizacija.

Države članice obavješćuju o svim pravnim instrumentima iz ovog stavka prvog podstavka točke (a) obavješćuje se Komisiju koja može tražiti savjet od Savjetodavnog odbora za javne ugovore iz članka 105.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koje naručitelj dodjeljuje ili organizira u skladu s pravilima o nabavi koje određuju međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, ako ova organizacija ili institucija u cijelosti financira dotične ugovore ili projektne natječaje; u slučaju ugovora ili projektnih natječaja koje većim dijelom sufinancira međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, strane se usuglašavaju o mjerodavnim postupcima nabave.

3. Članak 27. primjenjuje se na ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene i sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju prema međunarodnim pravilima. Na te ugovore i projektne natječaje ne primjenjuju se stavci 1. i 2. ovog članka.

Članak 21.

Posebna izuzeća za ugovore o uslugama

Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore o uslugama za:

(a) stjecanje ili najam, bilo kakvim financijskim sredstvima, zemljišta, postojećih građevinskih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja se njih tiču;

(b) usluge arbitraže i mirenja;

(c) za sljedeće pravne usluge:

i. pravno zastupanje stranke u smislu članka 1. Direktive Vijeća 77/249/EEZ u (¹):

— arbitraži ili mirenju u državi članici, trećoj zemlji ili pred instancom međunarodne arbitraže ili instancom za mirenje; ili

— sudskom postupku pred sudovima ili tijelima javne vlasti u državi članici ili trećoj zemlji ili pred međunarodnim sudovima ili institucijama;

ii. pravno savjetovanje koje odvjetnik pruža tijekom pripreme bilo kojeg od postupaka iz podtočke i. ove točke ili ako postoji konkretna naznaka i velika vjerojatnost da će predmet na koji se savjet odnosi postati tema takvih postupaka, pod uvjetom da je savjet pružio odvjetnik u smislu članka 1. Direktive 77/249/EEZ;

iii. usluge ovjeravanja i certificiranja dokumenata koje moraju pružiti javni bilježnici;

iv. pravne usluge koje pružaju skrbnici ili zakonski zastupnici maloljetnika ili druge pravne usluge čije je pružatelj imenovao sud dotične države članice ili su imenovani za izvođenje određenih zadataka pod nadzorom tih sudova;

v. druge pravne usluge koje su u državi članici povezane, čak i povremeno, s izvršavanjem službenih ovlasti;

(¹) Direktiva Vijeća 77/249/EEZ od 22. ožujka 1977. o olakšavanju učinkovitog ostvarivanja slobode pružanja odvjetničkih usluga (SL L 78, 26.3.1977., str. 17.).

- (d) financijske usluge u vezi s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata u smislu Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i operacije koje se provode u okviru Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog stabilizacijskog mehanizma;
- (e) zajmove, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata;
- (f) ugovore o radu;
- (g) usluge javnog prijevoza putnika željeznicom ili podzemnom željeznicom;
- (h) civilna obrana, civilna zaštita i sprečavanje opasnosti koje pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, i koje su obuhvaćene CPV oznakama 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8; 98113100-9 i 85143000-3 osim usluga prijevoza pacijenata kolima hitne pomoći;
- i. ugovore za pružanje usluga radiotelevizijskog ili programskog emitiranja koji su dodijeljeni pružateljima audiovizualnih ili radijskih usluga. Za potrebe ove točke, „pružatelj medijske usluge” ima isto značenje kao u skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (d) Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. „Program” ima isto značenje kao u skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2010/13/EU, ali uključuje i radijske programe te materijale za radijske programe. Nadalje, za potrebe ove odredbe, „programski materijal” ima isto značenje kao „program”.

Članak 22.

Ugovori o uslugama dodijeljeni na osnovi isključivog prava

Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore o uslugama dodijeljene subjektu koji je sam javni naručitelj ili udruženju javnih naručitelja na temelju isključivog prava koje oni uživaju u skladu sa zakonom, propisom ili objavljenom upravnom odredbom koji su u skladu s UFEU-om.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL L 145, 30.4.2004., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.).

Članak 23.

Ugovori koje dodjeljuju određeni naručitelji u svrhu kupnje vode i u svrhu nabave energije ili goriva za proizvodnju energije

Ova se Direktiva ne primjenjuje:

- (a) na ugovore za nabavu vode ako ih sklapaju naručitelji koji se bave jednom od djelatnosti iz članka 10. stavka 1. ili objema;
- (b) na ugovore koje dodjeljuju naručitelji koji su i sami aktivni u energetske sektoru na način da su uključeni u djelatnost iz članka 8. stavka 1., članka 9. stavka 1. ili članka 14. za opskrbu:
- i. energijom;
 - ii. gorivom za proizvodnju energije.

Pododjeljak 2.

Nabava koja uključuje obrambene i sigurnosne aspekte

Članak 24.

Obrana i sigurnost

1. Za ugovore koji se dodjeljuju i projektne natječaje koji se provode u području obrane i sigurnosti ova se Direktiva ne primjenjuje na:

- (a) ugovore koji spadaju u područje primjene Direktive 2009/81/EZ;
- (b) ugovore na koje se Direktiva 2009/81/EZ ne primjenjuje u skladu s njenim člancima 8., 12. i 13.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koje nisu na drugi način izuzeti sukladno stavku 1. u mjeri u kojoj se zaštita osnovnih sigurnosnih interesa države članice ne može jamčiti s manje drastičnim mjerama, na primjer nametanjem zahtjeva s ciljem zaštite povjerljive naravi podataka koje naručitelj stavlja na raspolaganje, u okviru postupka dodjele ugovora kako je predviđeno ovom Direktivom.

Nadalje, u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a, ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koji nisu na drugi način izuzeti sukladno stavku 1. ovog članka u mjeri u kojoj bi država članica primjenom ove Direktive bila obvezna pružati podatke za koje smatra da bi njihova objava štetila osnovnim interesima njezine sigurnosti.

3. Ako su nabava i izvršenje ugovora ili projektnog natječaja proglašeni tajnima ili moraju biti popraćeni posebnim sigurnosnim mjerama u skladu sa zakonima i drugim propisima na snazi u državi članici, ova se Direktiva ne primjenjuje pod uvjetom da je država članica utvrdila da bitne predmetne interese nije moguće zaštititi manje drastičnim mjerama, poput onih iz prvog podstavka stavka 2.

Članak 25.

Mješovita nabava koja obuhvaća istu djelatnost i uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte

1. U slučaju mješovitih ugovora koji obuhvaćaju istu djelatnost, a čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom i nabava drugih elemenata koje obuhvaća članak 346. UFEU-a ili Direktiva 2009/81/EZ primjenjuje se ovaj članak.

2. Kada je objektivno moguće odijeliti različite dijelove određenog ugovora, naručitelji mogu odlučiti dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijeliti jedinstveni ugovor.

Ako naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji se pravni režim odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Ako naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, primjenjuju se sljedeći kriteriji za određivanje primjenjivog pravnog režima:

(a) kada je dio dotičnog ugovora obuhvaćen člankom 346. UFEU-a, ugovor se može dodijeliti bez primjene ove Direktive, pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima;

(b) kada je dio dotičnog ugovora obuhvaćen Direktivom 2009/81/EZ, ugovor se može dodijeliti u skladu s tom

Direktivom, pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima. Ovom se točkom ne dovode u pitanje pragovi i izuzeća predviđeni tom Direktivom.

Odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora ne smije se, međutim, donijeti radi izuzimanja ugovora od primjene odredaba ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

3. Stavak 2. treći podstavak točka (a) odnosi se na mješovite ugovore na koje bi se inače odnosila i točka (a) i točka (b) tog podstavka.

4. Kada različite dijelove pojedinog ugovora objektivno nije moguće razdijeliti, ugovor se može dodijeliti bez primjene ove Direktive kada uključuje elemente na koje se odnosi članak 346. UFEU-a; ili se može dodijeliti u skladu Direktivom 2009/81/EZ.

Članak 26.

Nabava koja obuhvaća nekoliko djelatnosti i uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte

1. U slučaju ugovora koji obuhvaćaju nekoliko djelatnosti, naručitelji mogu dodijeliti zasebne ugovore za potrebe svake zasebne djelatnosti ili mogu dodijeliti jedan ugovor. Ako naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji se pravni režim odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određene zasebne djelatnosti.

Ako naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, primjenjuje se stavak 2. ovog članka. Izbor između dodjele jedinstvenog ugovora ili dodjele broja zasebnih ugovora ne donosi se s ciljem izuzimanja ugovora ili ugovorâ iz područja primjene ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

2. U slučaju ugovora čija je namjena obuhvaćanje neke djelatnosti koja podliježe ovoj direktivi i druge koja:

(a) podliježe Direktivi 2009/81/EZ; ili

(b) je obuhvaćena člankom 346. UFEU-a,

ugovor se može dodijeliti u skladu s Direktivom 2009/81/EZ u slučajevima navedenima u točki (a) i može se dodijeliti bez primjene ove Direktive u slučajevima navedenima u točki (b). Ovim se podstavkom ne dovode u pitanje pragovi i izuzeća predviđeni Direktivom 2009/81/EZ.

Ugovori određeni kao u prvom podstavku točki (a), koji pored toga uključuju nabavu ili druge elemente koji su obuhvaćeni člankom 346. UFEU-a mogu se dodijeliti bez primjene ove Direktive.

Međutim, uvjet za primjenu prvog i drugog podstavka je da dodjela jedinstvenog ugovora bude opravdana objektivnim razlozima, a odluka o dodjeli ugovora se ne donosi u svrhu isključivanja ugovora iz primjene ove Direktive.

Članak 27.

Ugovori i projektni natječaji koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju u skladu s međunarodnim pravilima

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene i sigurnosne aspekte koje naručitelj mora dodijeliti ili organizirati u skladu s postupcima nabave koji se razlikuju od onih utvrđenih u ovoj Direktivi, a koji su utvrđeni kako slijedi:

(a) u okviru međunarodnog sporazuma ili dogovora sklopljenog u skladu s Ugovorima između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, i koji obuhvaća radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkoj provedbi ili korištenju projekta od strane država potpisnica;

(b) u okviru međunarodnog sporazuma ili dogovora koji se odnosi na razmještaj postrojbi i tiče se pothvata države članice ili treće zemlje;

(c) u okviru međunarodne organizacije.

O svim sporazumima ili dogovorima iz točke (a) prvog podstavka ovog stavka obavješćuje se Komisija koja može tražiti savjet od Savjetodavnog odbora za javnu nabavu iz članka 105.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte, a koje naručitelj dodjeljuje u skladu s pravilima o nabavi koje određuje međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, ako ta organizacija ili institucija u cijelosti financira dotične ugovore i projektne natječaje. U slučaju ugovora ili projektne natječaja koje većim dijelom sufinancira međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, strane se usuglašavaju o mjerodavnim postupcima nabave.

Pododjeljak 3.

Posebni odnosi (suradnja, povezana društva i zajednički pothvati)

Članak 28.

Ugovori između javnih naručitelja

1. Ugovor koji javni naručitelj dodijeli drugoj pravnoj osobi na temelju privatnog ili javnog prava ne spada u područje primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) nad tom pravnom osobom javni naručitelj obavlja nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama.

(b) nadzirana pravna osoba provodi više od 80 % svojih aktivnosti u izvršavanju zadataka koje joj je povjerio javni naručitelj koji nad njom provodi nadzor ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima taj javni naručitelj provodi nadzor;

(c) nema izravnog učešća privatnog kapitala u pravnoj osobi pod nadzorom osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

Smatra se da javni naručitelj nad pravnom osobom provodi nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama u smislu prvog podstavka točke (a) ako ima presudan utjecaj na strateške ciljeve i na važne odluke pravne osobe nad kojom se provodi nadzor. Takav nadzor može provoditi i druga pravna osoba nad kojom javni naručitelj na isti način provodi nadzor.

2. Stavak 1. također se primjenjuje ako pravna osoba pod nadzorom koja je javni naručitelj dodijeli ugovor svom javnom naručitelju koji nad njim provodi nadzor ili drugoj pravnoj osobi nad kojom isti javni naručitelj provodi nadzor, pod uvjetom da u pravnoj osobi kojoj se dodjeljuje ugovor nema izravnog učešća privatnog kapitala osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu s Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

3. Javni naručitelj koji ne provodi kontrolu nad pravnom osobom na temelju privatnog ili javnog prava u smislu stavka 1. ipak može" dodijeliti javni ugovor toj pravnoj osobi bez primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) nad tom pravnom osobom javni naručitelj provodi zajedno s drugim javnim naručiteljima nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama;

(b) ta pravna osoba provodi više od 80 % svojih aktivnosti u izvršavanju zadataka koje joj je povjerio javni naručitelj koji nad njom provodi nadzor ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima taj javni naručitelj provodi nadzor;

(c) nema izravnog učešća privatnog kapitala u pravnoj osobi pod nadzorom osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

Za potrebe prvog podstavka točke (a) smatra se da javni naručitelji provode zajedničku kontrolu nad pravnom osobom ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

i. tijela pravne osobe pod nadzorom nadležna za odlučivanje sastavljena su od predstavnika svih sudjelujućih javnih

naručitelja. Pojedinačni predstavnici mogu predstavljati nekoliko sudjelujućih javnih naručitelja ili sve njih;

ii. ti javni naručitelji mogu zajedno imati presudan utjecaj nad strateškim ciljevima i važnim odlukama pravne osobe pod nadzorom; i

iii. pravna osoba pod nadzorom nema interese suprotne interesima javnih naručitelja koji nad njom provode nadzor;

4. Ugovor koji je zaključen isključivo između dva ili više javnih naručitelja ne pripada području primjene ove Direktive kada su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) ugovor utvrđuje ili uspostavlja suradnju između uključenih javnih naručitelja s ciljem osiguravanja da se tražene javne usluge pružaju s ciljem ostvarivanja njihovih zajedničkih ciljeva;

(b) provedba te suradnje uspostavljena je isključivo na temelju potreba vezanih uz javne interese; i

(c) sudjelujući javni naručitelji ostvaruju na otvorenom tržištu manje od 20 % aktivnosti na koje se odnosi suradnja.

5. Za utvrđivanje postotnog udjela aktivnosti iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), stavka 3. prvog podstavka točke (b) te stavka 4. točke (c) uzima se u obzir prosjek sveukupnog prometa ili drugo mjerilo koje se temelji na odgovarajućoj djelatnosti poput troškova koje je relevantna pravna osoba imala za usluge, robu i radove za razdoblje od tri godine prije dodjele ugovora.

Ako, zbog datuma kada je dotična pravna osoba osnovana ili kada je počela obavljati djelatnosti ili zbog reorganizacije njezinih djelatnosti, za promet ili drugo mjerilo koje se temelji na djelatnosti, poput troškova, nisu dostupni podaci za prethodne tri godine ili više nisu važeći, dostatno je da ta pravna osoba poslovnim projekcijama pokaže da je mjerilo djelatnosti vjerodostojno.

Članak 29.

Dodjela ugovora povezanim društvima

1. Za potrebe ovog članka, „povezano društvo” znači bilo koje poduzeće čiji su godišnji financijski izvještaji konsolidirani s godišnjim financijskim izvještajima naručitelja u skladu sa zahtjevima Direktive 2013/34/EU.

2. U slučaju subjekata koji ne podliježu Direktivi 2013/34/EU, „povezano društvo” znači svako društvo koje:

(a) može izravno ili neizravno biti podložno prevladavajućem utjecaju naručitelja; ili

(b) može imati prevladavajući utjecaj na naručitelja;

(c) zajedno s naručiteljem pod prevladavajućim je utjecajem drugog društva na osnovi vlasništva, financijskog sudjelovanja ili pravila po kojima su ta društva uređena.

Za potrebe ovog stavka, „prevladavajući utjecaj” ima isto značenje kao u članku 4. stavku 2. drugom podstavku.

3. Neovisno o članku 28. i pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz stavka 4. ovog članka, ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore:

(a) koje naručitelj dodjeljuje povezanom društvu; ili

(b) koje dodjeljuje zajednički pothvat, koji je osnovalo isključivo više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti opisane u člancima od 8. do 14., za društvo koje je povezano s jednim od tih naručitelja.

4. Stavak 3. primjenjuje se na:

(a) ugovore o uslugama, pod uvjetom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva tijekom prethodne tri godine, uzimajući u obzir sve usluge koje ono pruža, potječe od pružanja usluga naručitelju ili drugim društvima s kojima je povezano;

(b) ugovore o nabavi robe, pod uvjetom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva uzimajući u obzir svu robu koju ono pruža, tijekom prethodne tri godine potječe od pružanja robe naručitelju ili drugim društvima s kojima je povezano;

(c) ugovore o radovima, pod uvjetom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva uzimajući u obzir sve radove koje ono pruža, tijekom prethodne tri godine potječe od pružanja radova naručitelju ili drugim društvima s kojima je povezano.

5. Ako, zbog datuma kada je povezano društvo osnovano ili počelo obavljati djelatnosti, ne postoje podaci o prometu za prethodne tri godine, dovoljno je da to društvo pokaže da je promet iz stavka 4. točaka (a), (b) ili (c) vjerojatan, pogotovo putem poslovnih projekcija.

6. Ako više od jednog društva povezanih s naručiteljem s kojim čine ekonomsku skupinu pruža iste ili slične usluge, robu ili radove, postoci se izračunavaju uzimajući u obzir ukupni promet koji potječe od pružanja usluga, isporuke robe ili izvođenja radova tih povezanih društva.

Članak 30.

Dodjela ugovora zajedničkom pothvatu ili naručitelju koji je sastavni dio zajedničkog pothvata

Neovisno o članku 28. i pod uvjetom da je zajednički pothvat osnovan s ciljem obavljanja dotične djelatnosti tijekom razdoblja od najmanje tri godine i da akt kojim je zajednički pothvat osnovan uvjetuje da naručitelji od kojih se on sastoji budu u njegovu sastavu najmanje isto toliko vremena, ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore:

(a) koje dodjeljuje zajednički pothvat, koji je osnovalo isključivo više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti u smislu članka od 8. do 14., s jednim od tih naručitelja, ili

(b) koje dodjeljuje naručitelj zajedničkom pothvatu čiji je on sastavni dio.

Članak 31.

Komunikacija podataka

Naručitelji dostavljaju Komisiji, ako se to od njih zatraži, sljedeće informacije u vezi s primjenom članka 29. stavaka 2., 3. i članka 30.:

- (a) nazive dotičnih društava ili zajedničkih pothvata;
- (b) vrstu i vrijednost ugovora koji su posrijedi;
- (c) dokaz koji Komisija smatra nužnim da je odnos između društva ili zajedničkog pothvata kojima se dodjeljuju ugovori i naručitelja u skladu sa zahtjevima članaka 29. ili 30.

Pododjeljak 4.

Posebne situacije

Članak 32.

Usluge istraživanja i razvoja

Ova se Direktiva primjenjuje samo na ugovore o uslugama za usluge istraživanja i razvoja koji su obuhvaćeni CPV oznakama 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5 pod uvjetom da su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

- (a) korist ima isključivo naručitelj za svoju uporabu u obavljanju svojih poslova; i
- (b) naručitelj je u potpunosti platio pruženu mu uslugu.

Članak 33.

Ugovori podložni posebnim dogovorima

1. Ne dovodeći u pitanje članak 34. ove Direktive, Republika Austrija i Savezna Republika Njemačka dužne su osigurati, putem uvjeta za ovlaštenje ili drugih odgovarajućih mjera, da svaki subjekt koji posluje u sektorima koji se spominju u Odluci Komisije ⁽¹⁾ 2002/205/EZ i Odluci Komisije 2004/73/EZ ⁽²⁾:

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2002/205/EZ od 4. ožujka 2002. uslijed zahtjeva Austrije za primjenu posebnog režima predviđenog u članku 3. Direktive 93/38/EEZ (SL L 68, 12.3.2002., str. 31.).

⁽²⁾ Odluka Komisije 2004/73/EZ od 15. siječnja 2004. na zahtjev Njemačke za primjenu posebnog postupka utvrđenog člankom 3. Direktive 93/38/EEZ (SL L 16, 23.1.2004., str. 57.).

(a) poštuje načela zabrane diskriminacije i konkurentne nabave u odnosu na sklapanje ugovora o nabavi robe, ugovora o radovima i ugovora o uslugama, posebice vezano uz podatke koje subjekt stavlja na raspolaganje gospodarskim subjektima u pogledu svojih namjera u vezi s nabavom;

(b) Komisiji, pod uvjetima utvrđenima u Odluci Komisije 93/327/EEZ ⁽³⁾, priopćava informacije koji se odnose na ugovore koje dodjeljuje.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 34., Ujedinjena Kraljevina dužna je osigurati putem uvjeta za ovlaštenje ili drugih odgovarajućih mjera da svaki subjekt koji posluje u sektorima koji se spominju u Odluci 97/367/EEZ primjenjuje ovaj članak stavak 1. točke (a) i (b) u vezi s ugovorima koji su dodijeljeni za obavljanje te djelatnosti u Sjevernoj Irskoj:

3. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na ugovore dodijeljene u svrhu istraživanja nafte ili plina

Pododjeljak 5.

Djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju i postupovne odredbe koje se na njih odnose

Članak 34.

Djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju

1. Ugovori kojima se namjerava omogućiti obavljanje djelatnosti koja se spominje u člancima od 8. do 14. nisu predmet ove Direktive ako država članica ili naručitelji, nakon podnošenja zahtjeva u skladu s člankom 35., mogu dokazati da je djelatnost koja se obavlja u toj u državi članici izravno izložena natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen; kao ni projektni natječaji koji se provode za obavljanje takve djelatnosti u tom geografskom području. Dotična djelatnost može sačinjavati dio većeg sektora ili se može izvršavati samo u određenim dijelovima dotične države članice. Procjena tržišnog natjecanja iz prve rečenice ovog stavka koja se provodi u okrilju informacija dostupnih Komisiji i u svrhu ove Direktive ne dovodi u pitanje primjenu zakona o tržišnom natjecanju. Takva procjena provodi se uzimajući u obzir tržište za dotične djelatnosti i zemljopisno referentno tržište u smislu stavka 2.

⁽³⁾ Odluka Komisije 93/327/EEZ od 13. svibnja 1993. o utvrđivanju uvjeta na temelju kojih naručitelji koji iskorištavaju geografska područja u svrhu istraživanja ili vađenja nafte, plina, ugljena ili ostalih krutih goriva moraju Komisiji dostaviti informacije o ugovorima koje dodjeljuju (SL L 129, 27.5.1993., str. 25.).

2. Za potrebe stavka 1. ovog članka o pitanju je li djelatnost izravno izložena tržišnom natjecanju odlučuje se na temelju kriterija koji su usklađeni s odredbama o tržišnom natjecanju UFEU-a. Oni mogu uključivati značajke dotičnih proizvoda ili usluga, postojanje alternativnih proizvoda ili usluga koje se smatraju zamjenjivima na strani ponude ili strani potražnje, cijene te stvarnu ili potencijalnu nazočnost više od jednog dobavljača proizvoda ili pružatelja usluga.

Zemljopisno mjerodavno tržište, na čijoj je osnovi procijenjena izloženost tržišnom natjecanju, predstavlja područje na kojemu dotični poduzetnici sudjeluju u ponudi i potražnji proizvoda ili usluga, na kojemu su uvjeti tržišnog natjecanja dovoljno homogeni i koje se može razlikovati od susjednih područja, posebno po tome što su uvjeti tržišnog natjecanja na tom području znatno drukčiji. Pri takvoj procjeni treba posebno uzeti u obzir narav i obilježja odgovarajućih proizvoda ili usluga, postojanje ulaznih prepreka ili sklonosti kupaca, značajne razlike u tržišnim udjelima poduzetnika između dotičnog područja i susjednih područja, kao i znatne razlike u cijenama.

3. Za potrebe stavka 1. ovog članka, smatra se da pristup tržištu nije ograničen ako je država članica provela i primijenila odredbe zakonodavstva Unije navedene u Prilogu III.

Ako se slobodan pristup određenom tržištu ne može pretpostaviti na temelju gornjeg podstavka, mora se pružiti dokaz da je pristup dotičnom tržištu slobodan de facto i de jure.

Članak 35.

Postupak za određivanje primjenjuje li se članak 34.

1. Ako država članica ili, ako zakonodavstvo dotične države članice to predviđa, naručitelj smatra da je, na temelju kriterija utvrđenih u članku 34. stavcima 2. i 3. određena djelatnost izravno izložena natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen, može podnijeti zahtjev Komisiji da utvrdi da se ova Direktiva ne primjenjuje na dodjelu ugovora ili organizaciju projektnih natječaja za obavljanje te djelatnosti, ako je moguće zajedno sa stajalištem koje je usvojilo neovisno državno tijelo koje je nadležno za dotičnu djelatnost. Takvi se zahtjevi mogu ticati djelatnosti koje su dio većeg sektora ili koje se izvršavaju samo u određenim dijelovima dotične države članice. U zahtjevu dotična država članica ili naručitelj obavješćuju Komisiju o svim

važnim činjenicama, a posebno o svim zakonima, propisima, upravnim odredbama ili dogovorima koji se odnose na usklađenost s uvjetima utvrđenima u članku 34. stavku 1.

2. Osim ako je zahtjev koji dolazi od dobavljača popraćen obrazloženim i opravdanim stajalištem, donesen od strane neovisnog nacionalnog tijela koje je nadležno u odnosu na dotičnu djelatnost, koje temeljito analizira uvjete za moguću primjenjivost članka 34. stavka 1. na dotičnu djelatnost u skladu sa stavcima 2. i 3. tog članka, Komisija bez odlaganja obavješćuje dotičnu državu članicu. Dotična država članica u takvim slučajevima obavješćuje Komisiju o svim važnim činjenicama, a posebno o svim zakonima, propisima, upravnim odredbama ili dogovorima koji se odnose na usklađenost s uvjetima utvrđenima u članku 34. stavku 1.

3. Na zahtjev podnesen u skladu sa stavkom 1. ovog članka Komisija može provedbenim aktima donesenima tijekom razdoblja utvrđenih u Prilogu IV. utvrditi je li djelatnost iz članaka od 8. do 14. izravno izložena tržišnom natjecanju na temelju kriterija utvrđenih u članku 34. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 105. stavka 2.

Ugovori kojima je namjena omogućavanje izvršenja dotične djelatnosti i projektnih natječaja provedenih za obavljanje takve djelatnosti prestaju biti predmetom ove Direktive u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) Komisija je donijela provedbeni akt koji uspostavlja primjenjivost članka 34. stavka 1. u razdoblju navedenom u Prilogu IV.;

(b) nije donijela provedbeni akt u razdoblju navedenom u Prilogu IV.

4. Nakon podnošenja zahtjeva dotična država članica ili naručitelj, mogu uz suglasnost Komisije, značajno izmijeniti svoj zahtjev, posebno s obzirom na dotične djelatnosti ili geografsko područje. U tom slučaju, primjenjuje se novo razdoblje za donošenje provedbenog akta koje se računa u skladu s Prilogom IV. stavkom 1., osim ako su Komisija i države članice ili naručitelj koji je podnio zahtjev dogovorili kraće razdoblje.

5. Ako je neka djelatnost u određenoj državi članici već predmetom postupka iz stavaka 1., 2. i 4., daljnji zahtjevi u vezi s istom djelatnošću u istoj državi članici prije isteka roka započetog u odnosu na prvi zahtjev ne smatraju se novim postupcima i s njima se postupa u kontekstu prvoga zahtjeva.

6. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna pravila za primjenu stavaka od 1. do 5. Taj provedbeni akt uključuje barem pravila koja se odnose na:

- (a) objavljivanje u *Službenom listu Europske unije*, u informativne svrhe, datuma kada počinje i završava razdoblje utvrđeno u stavku 1. Priloga IV. uključujući svako produljenje ili suspenziju tih razdoblja, kako je određeno u tom Prilogu;
- (b) objavljivanje o mogućoj primjenjivosti članka 34. stavka 1. u skladu s točkom (b) drugog podstavka stavka 3. ovog članka;
- (c) provedbene odredbe o obliku, sadržaju i drugim pojednostima zahtjeva u skladu sa stavkom 1. ovog članka;

Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 105. stavka 2.

POGLAVLJE IV.

Opća načela

Članak 36.

Načela nabave

1. Naručitelji s gospodarskim subjektima postupaju jednako i bez diskriminacije te djeluju na transparentan i razmjernan način.

Koncept nabave nije osmišljen s namjerom da je se isključi iz područja primjene ove Direktive ili da se umjetno suzi nadmetanje. Smatra se da se nadmetanje prijetvorno sužava kada je koncept nabave osmišljen s namjerom da se određenim gospodarskim subjektima neopravdano da prednost ili ih se stavi u nepovoljan položaj.

2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da u provođenju javnih ugovora gospodarski subjekti udovoljavaju primjenjivim obvezama u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava određenog pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili odredbama međunarodnog prava okoliša, socijalnog i radnog prava popisanim u Prilogu XIV.

Članak 37.

Gospodarski subjekti

1. Gospodarski subjekti koji, sukladno pravu države članice u kojoj imaju poslovni nastan, imaju pravo pružati odgovarajuće

usluge, ne smiju se odbijati iz razloga što bi, sukladno zakonu države članice u kojoj se ugovor dodjeljuje, morali biti ili fizičke ili pravne osobe.

Međutim, u slučaju ugovora o uslugama i radovima, kao i ugovora o nabavi robe koji dodatno obuhvaćaju usluge ili poslove postavljanja i instalacije, od pravnih se osoba može tražiti da u ponudi ili zahtjevu za sudjelovanje naznače imena i odgovarajuće stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za izvršavanje dotičnog ugovora.

2. Skupine gospodarskih subjekata, uključujući privremena udruženja, mogu sudjelovati u postupcima nabave. Naručitelji od njih ne smiju zahtijevati da imaju određeni pravni oblik za podnošenje ponude ili zahtjeva za sudjelovanje.

Ako je potrebno, naručitelji mogu u dokumentaciji za nabavu razjasniti kako skupine gospodarskih subjekata trebaju ispuniti kriterije i zahtjeve za kvalifikacijski i kvalitativni odabir navedene u člancima od 77. do 81. ako je to opravdano objektivnim razlozima te ako je razmjerno. Države članice mogu uspostaviti standardne uvjete za to kako skupine gospodarskih subjekata trebaju ispuniti te zahtjeve.

Svaki uvjet za izvršenje ugovora od strane takvih skupina gospodarskih subjekata koji je različit od onih koji su nametnuti pojedinačnim sudionicima također mora biti opravdan objektivnim razlozima i mora biti proporcionalan.

3. Neovisno o stavku 2., naručitelj može zahtijevati od skupina gospodarskih subjekata može se, međutim, zahtijevati da zauzmu određeni pravni oblik nakon što im se dodijeli ugovor, u mjeri u kojoj je takva promjena potrebna za zadovoljavajuće izvršavanje ugovora.

Članak 38.

Rezervirani ugovori

1. Države članice mogu rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima nabave zaštićenim radionicama i gospodarskim subjektima čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba s invaliditetom i osoba u nepovoljnom položaju ili mogu za takve ugovore omogućiti izvršenje u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja, ako najmanje 30 % zaposlenika u ovim radionicama, gospodarskim subjektima ili programima predstavljaju radnici koji su osobe s invaliditetom ili osobe u nepovoljnom položaju.

2. Poziv na nadmetanje mora upućivati na ovaj članak.

formate datoteka koji nisu široko dostupni ili ih ne podržavaju općenito dostupne aplikacije;

Članak 39.

Povjerljivost

1. Osim ako je ovom Direktivom ili nacionalnim pravom drukčije određeno, a kojima naručitelj podliježe, naročito zakonodavstvu koje se odnosi na pristup informacijama, i ne dovodeći u pitanje obveze koje se odnose na oglašavanje dodijeljenih ugovora i informacije natjecateljima i ponuditeljima navedene u člancima 70. i 75., naručitelj ne otkriva informacije koje su mu prosljedili gospodarski subjekti, a označene su kao povjerljive, uključujući tehničke ili trgovinske tajne i povjerljive aspekte ponuda, ali ne ograničavajući se na njih.

2. Naručitelji mogu nametnuti gospodarskim subjektima zahtjeve s ciljem zaštite povjerljive naravi podataka koje naručitelji objavljuju tijekom postupka nabave uključujući podatke koji se objavljuju u vezi s operacijom kvalifikacijskog sustava, je li to predmet objave ili ne o postojanju kvalifikacijskog sustava kao sredstva za poziv na nadmetanje.

Članak 40.

Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

1. Države članice dužne su osigurati da se sva komunikacija i razmjena informacija iz ove Direktive, posebno elektroničko podnošenje, provodi elektroničkim sredstvima komunikacije u skladu sa zahtjevima iz ovog članka. Alati i uređaji koji se koriste u komunikaciji elektroničkim sredstvima, kao i njihova tehnička obilježja, moraju biti bez diskriminacije, općenito dostupna i interoperabilna s proizvodima ICT-a u općoj uporabi i ne smiju ograničavati pristup postupku nabave gospodarskim subjektima.

Bez obzira na prvi podstavak, naručitelji ne smiju biti obvezani zahtijevati elektroničke načine komunikacije u postupku podnošenja u sljedećim slučajevima:

(a) zbog specijalizirane prirode nabave, korištenje elektroničkih načina komunikacije zahtijevalo bi posebne alate, opremu ili

(b) za aplikacije koje podržavaju formate datoteka prikladne za opis ponuda koriste se formati datoteka koji se ne mogu obraditi bilo kojom drugom otvorenom ili široko dostupnom aplikacijom ili za njih vrijedi sustav zaštite vlasničke licence te ih naručitelj ne može preuzimati niti ih koristiti na daljinu;

(c) korištenje sredstava elektroničke komunikacije zahtijevalo bi specijaliziranu uredsku opremu koja nije široko dostupna naručiteljima;

(d) dokumentacija o nabavi zahtijeva podnošenje fizičkih ili umanjenih maketa koje se ne mogu prenositi elektroničkim sredstvima.

U pogledu komunikacije za koju se u skladu s drugim podstavkom ne koriste elektronička sredstva komunikacije, komunikacija se odvija putem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe ili kombiniranjem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe i elektroničkih sredstava.

Neovisno o prvom podstavku ovog stavka, naručitelji nisu obvezni zahtijevati elektronička sredstva komunikacije u postupku podnošenja u onoj mjeri u kojoj je potrebno korištenje drugih sredstava komunikacije osim elektroničkih ili zbog povrede sigurnosti elektroničkih sredstava komunikacije ili zbog zaštite osobito osjetljivih informacija koje zahtijevaju tako visoku razinu zaštite koja ne može biti u dovoljnoj mjeri osigurana elektroničkim sredstvima i uređajima koji su ili široko dostupni gospodarskim subjektima ili im mogu postati dostupni na drugi način u smislu stavka 5.

Odgovornost je naručitelja koji zahtijevaju za proces podnošenja, u skladu s drugim podstavkom ovog stavka, sredstva komunikacije koja nisu elektronička, da navedu u pojedinačnom izvješću iz članka 100. razloge za ovaj zahtjev. Prema potrebi, naručitelji u pojedinačnom izvješću navode razloge zbog kojih se korištenje sredstava komunikacije koja nisu elektronička sredstva smatra nužnim u primjeni četvrtog podstavka ovog stavka.

2. Neovisno o stavku 1., usmena komunikacija može se odvijati u pogledu komunikacije koja se ne tiče ključnih elemenata postupka nabave pod uvjetom da je usmena komunikacija u zadovoljavajućoj mjeri dokumentirana. Za tu svrhu, ključni elementi postupka nabave uključuju dokumentaciju o nabavi, zahtjeve za sudjelovanje, potvrde interesa i ponude. Posebno je važno da usmena komunikacija s ponuditeljima koja bi mogla znatno utjecati na sadržaj i ocjenjivanje ponuda bude u dovoljnoj mjeri i na prikladan način dokumentirana, primjerice stvaranjem pisanih bilješki, audiosnimki ili sažetaka glavnih elemenata te komunikacije.

3. Naručitelji tijekom svake komunikacije, razmjene i pohranjivanja informacija moraju osigurati da se sačuva cjelovitost podataka te povjerljivost ponuda i zahtjeva za sudjelovanje. Oni razmatraju sadržaj ponuda i zahtjeva za sudjelovanje tek nakon isteka vremenskog roka za njihovo podnošenje.

4. Za ugovore o javnim radovima i projektne natječaje, države članice mogu zahtijevati korištenje posebnih elektroničkih alata, poput virtualnih prikaza modela zgrade ili slično. U tim slučajevima naručitelji omogućuju alternativne načine pristupa kako je navedeno u stavku 5. do trenutka kada ti alati postanu široko dostupni u smislu stavka 1. prvog podstavka druge rečenice.

5. Naručitelji mogu, prema potrebi, zahtijevati korištenje alata i uređaja koji nisu široko dostupni, pod uvjetom da naručitelji ponude alternativna sredstva pristupa.

Smatra se da naručitelji nude prikladna alternativna sredstva pristupa u bilo kojoj od sljedećih situacija, ako:

(a) omogućće neograničen, potpun i besplatan izravni pristup elektroničkim putem tim alatima i uređajima od datuma objave obavijesti u skladu s Prilogom IX. ili od datuma kad je poslan poziv za potvrdu interesa. U tekstu obavijesti ili poziva na potvrdu interesa navodi se internetska adresa na kojoj su dostupni ti alati i uređaji;

(b) osiguraju da ponuditelji koji nemaju pristup dotičnim alatima i uređajima, ili koji nemaju mogućnost da ih u zadanom vremenskom roku pribave, pod uvjetom da za pomanjkanje pristupa nije odgovoran dotični ponuditelj, mogu pristupiti postupku nabave korištenjem privremenih tokena besplatno dostupnih putem interneta; ili

(c) podrže alternativni kanal za elektroničko podnošenje ponuda.

6. Pored zahtjeva utvrđenih u Prilogu V., sljedeća se pravila primjenjuju na alate i uređaje za elektronički prijenos i zaprimanje ponuda i na uređaje za elektroničko zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje:

(a) podaci u vezi sa specifikacijama koji su potrebni za elektroničko podnošenje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje, uključujući enkripciju i vremenski žig, moraju biti dostupni zainteresiranim stranama;

(b) države članice ili naručitelji koji djeluju u skladu s globalnim okvirom koji su utvrdile dotične države članice, specificiraju razinu sigurnosti koja se zahtijeva za elektronička sredstva komunikacije koja se koriste u različitim fazama specifičnog postupka nabave; ta je razina razmjerna dotičnim rizicima;

(c) ako države članice ili naručitelji koji djeluju u skladu s globalnim okvirom koji su utvrdile dotične države članice zaključče da je razina rizika, procijenjena prema točki (b) ovog stavka tolika da se zahtijevaju napredni elektronički potpisi određeni u Direktivi 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, naručitelji prihvaćaju napredne elektroničke potpise podržane od strane kvalificiranog certifikata, uzimajući u obzir jesu li ti certifikati dani od strane pružatelja usluga certificiranja koji je na pouzdanom popisu utvrđenom u Odluci Komisije 2009/767/EZ ⁽²⁾, sastavljeni s uređajem za sigurnosno potpisivanje ili bez njega, koja mora biti u skladu sa sljedećim uvjetima:

⁽¹⁾ Direktiva 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o okviru Zajednice za elektroničke potpise (SL L 13, 19.1.2000., str. 12.).

⁽²⁾ Odluka Komisije 2009/767/EZ od 16. listopada 2009. o utvrđivanju mjera kojima se olakšava uporaba postupaka elektroničkim putem preko „jedinstvenih kontaktnih točaka” u skladu s Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 274, 20.10.2009., str. 36.).

i. naručitelji moraju utvrditi traženi napredni format potpisa na osnovi formata utvrđenih u Odluci Komisije 2011/130/EU ⁽¹⁾ te provesti mjere potrebne za tehničku obradu tih oblika; ako se koristi drugačiji format elektroničkog potpisa, elektronički potpis ili elektronički prijenosnik dokumenta uključuje podatke o postojećim mogućnostima validiranja koji su u nadležnosti države članice. Mogućnosti validiranja omogućuju naručiteljima validiranje elektroničkog potpisa zaprimljenog putem interneta, besplatno i na način koji je razumljiv i govornicima kojima to nije materinji jezik, kao napredni elektronički potpis podržan kvalificiranim certifikatom. Države članice dostavljaju Komisiji podatke o dobavljačima usluga za validiranje, a Komisija te podatke objavljuje na internetu;

ii. ako je ponuda potpisana uz potporu kvalificiranog certifikata uključenog na pouzdan popis, naručitelji ne smiju primjenjivati dodatne zahtjeve koji bi mogli spriječiti ponuditelje da koriste ove potpise.

U pogledu dokumenata korištenih u kontekstu postupka nabave koje je potpisalo nadležno tijelo države članice ili drugo tijelo nadležno za izdavanje, nadležno tijelo ili subjekt za izdavanje mogu utvrditi traženi napredni oblik potpisa u skladu sa zahtjevima iz članka 1. stavka 2. Odluke 2011/130/EU. Oni uvode nužne mjere kako bi mogli tehnički obrađivati te oblike uključujući informacije koje su potrebne za obradu potpisa u dotičnom dokumentu. Takvi dokumenti moraju sadržavati u elektroničkom potpisu ili u elektroničkom prijenosniku dokumenta informacije o postojećim mogućnostima validiranja koje omogućavaju validiranje zaprimljenih elektroničkih potpisa internetom, besplatno i na način koji je razumljiv i govornicima kojima to nije materinji jezik.

7. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. za izmjenu tehničkih detalja i obilježja navedenih u Prilogu V. radi vođenja računa o tehničkom razvoju.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. za izmjenu popisa navedenog u ovom članku stavku 1. drugom podstavku točkama od (a) do (d), kada zbog tehničkog razvoja postanu neprimjerene stalne iznimke od korištenja elektroničkih sredstava komunikacije ili, iznimno, kada se zbog tehničkog razvoja trebaju dodati nova izuzeća.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2011/130/EU od 25. veljače 2011. o utvrđivanju minimalnih uvjeta za prekograničnu obradu dokumenata koje su elektronički potpisala nadležna tijela u okviru Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 53, 26.2.2011., str. 66.).

Kako bi se osigurala interoperabilnost tehničkih formata, kao i normi obrade i slanja poruka, posebno u prekograničnom kontekstu, Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. da utvrdi obvezno korištenje takvih specifičnih tehničkih normi, posebice s obzirom na korištenje elektroničkog podnošenja, elektroničkih kataloga i sredstava elektroničke ovjere, samo ako su tehničke norme temeljito ispitane i njihova je korisnost u praksi dokazana. Prije nego odluči da korištenje bilo koje tehničke norme postaje obvezujuće, Komisija također pažljivo razmatra troškove koji bi time mogli nastati, pogotovo u pogledu prilagodbi postojećim rješenjima e-nabave, uključujući infrastrukturu, procese ili programsku opremu.

Članak 41.

Nomenklature

1. Pri svakom upućivanju na nomenklature u kontekstu javne nabave koristi se „Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV)” kako je određeno Uredbom (EZ) br. 2195/2002

2. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. da prilagodi CPV oznake navedene u ovoj Direktivi kad se god izmjene u nomenklaturi CPV-a moraju odraziti u ovoj Direktivi i ne podrazumijevaju promjenu područja primjene ove Direktive.

Članak 42.

Sukobi interesa

Države članice osiguravaju da javni naručitelji poduzmu prikladne mjere da učinkovito spriječe, prepoznaju i uklone sukobe interesa koji proizlaze iz provedbe postupka nabave kako bi se izbjeglo bilo kakvo narušavanje tržišnog natjecanja te se osiguralo jednako postupanje sa svim gospodarskim subjektima.

Koncept sukoba interesa obuhvaća barem one situacije kada članovi osoblja javnog naručitelja ili pružatelj usluga nabave koji djeluje u ime javnog naručitelja koji su uključeni u provedbu postupka nabave ili mogu utjecati na ishod tog postupka imaju, izravno ili neizravno, financijski, gospodarski ili bilo koji drugi osobni interes koji bi se mogao smatrati štetnim za njihovu nepristranost i neovisnost u kontekstu postupka nabave.

GLAVA II.

PRAVILA O UGOVORIMA

POGLAVLJE I.

Postupci

Članak 43.

Uvjeti povezani s GPA-om i drugim međunarodnim sporazumima

U mjeri u kojoj su obuhvaćeni prilogima 3., 4. i 5. te Općim napomenama u Dodatku I. Europske unije GPA-u te drugih međunarodnih sporazuma koji su obvezujući, za Uniju, naručitelji u smislu članka 4. stavka 1. točke (a) ne smiju nepovoljnije postupati s radovima, robom, uslugama i gospodarskim subjektima potpisnika tih sporazuma u odnosu na radove, robu, usluge i gospodarske subjekte Unije.

Članak 44.

Odabir postupaka

1. Prilikom dodjele javnih ugovora o robi, radovima ili uslugama naručitelji primjenjuju postupke prilagođene kako bi bili usklađeni s ovom Direktivom pod uvjetom da je poziv na nadmetanje objavljen u skladu s ovom Direktivom, ne dovodeći u pitanje članak 47.

2. Države članice omogućuju da naručitelji mogu prijaviti otvorene ili ograničene postupke ili pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje kako je uređeno ovom Direktivom.

3. Države članice omogućuju naručiteljima mogućnost primjene natjecateljskih dijaloga i partnerstva za inovacije u skladu s ovom Direktivom.

4. Za poziv na nadmetanje može se koristiti neko od sljedećih sredstava:

(a) periodična indikativna obavijest u skladu s člankom 67. ako je ugovor dodijeljen u ograničenom ili pregovaračkom postupku;

(b) obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava u skladu s člankom 68. ako je ugovor dodijeljen putem ograničenog ili pregovaračkog postupka ili natjecateljskog dijaloga ili partnerstva za inovacije.

(c) putem obavijesti o nadmetanju u skladu s člankom 69.;

U slučaju iz točke (a) ovog stavka, gospodarski subjekti koji su izrazili svoj interes nakon objave periodične indikativne obavijesti potom se pozivaju da potvrde svoj interes u pisanom obliku u „pozivu na potvrdu interesa” u skladu s člankom 74.

5. U posebnim slučajevima i okolnostima koje se izričito navode u članku 50. države članice mogu omogućiti da naručitelji smiju primijeniti pregovarački postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje. Države članice omogućuju primjenu ovog postupka isključivo u slučajevima iz članka 50.

Članak 45.

Otvoreni postupak

1. U otvorenim postupcima svi zainteresirani gospodarski subjekti mogu dostaviti ponudu kao odgovor na poziv na nadmetanje

Minimalni rok za zaprimanje ponuda jest 35 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

Ponudi se prilažu informacije za kvalitativni odabir koje zahtijeva naručitelj.

2. Ako su naručitelji objavili periodičnu indikativnu obavijest koja sama po sebi služila kao sredstvo poziva na nadmetanje, minimalni rok za zaprimanje ponuda, kako je utvrđeno u drugom podstavku stavka 1. ovog članka, može se skratiti na 15 dana pod uvjetom da su svi sljedeći uvjeti ispunjeni:

(a) periodična indikativna obavijest sadržavala je, pored informacija koje su zahtijevane u odjeljku I. dijela A. Priloga VI., sve informacije koje su zahtijevane u odjeljku II. dijela A Priloga VI., u mjeri u kojoj su te informacije bile dostupne u trenutku objave periodične indikativne obavijesti;

(b) periodična indikativna obavijest poslana je na objavu u razdoblju između 35 dana i 12 mjeseci prije datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

3. Ako hitna situacija propisno opravdana od strane naručitelja čini nepraktičnim vremenski rok određen u drugom podstavku stavka 1., naručitelj može utvrditi vremenski rok koji nije kraći od 15 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

4. Naručitelj može za pet dana skratiti vremenski rok za zaprimanje ponuda utvrđen u drugom podstavku stavka 1. ovog članka ako je prihvaćeno da ponude mogu biti dostavljene elektroničkim sredstvima u skladu s prvim podstavkom članka 40. stavka 4. i člankom 40. stavcima 5. i 6.

Članak 46.**Ograničeni postupak**

1. U ograničenim postupcima bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv o nadmetanju pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručitelj.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje koji vrijedi kao opće pravilo ne može biti kraći od 30 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana.

2. Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove da to učine nakon svoje procjene dobivenih informacija mogu dostaviti ponudu. Naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 78. stavkom 2.

Rok za zaprimanje ponuda može se odrediti uzajamnim sporazumom između naručitelja i odabranih natjecatelja, pod uvjetom da svi odabrani natjecatelji imaju jednako vrijeme za pripremu i dostavu svojih ponuda.

Ako ne postoji sporazum o vremenskom ograničenju za zaprimanje ponuda, rok za zaprimanje ponuda je najmanje deset dana od datuma slanja poziva za dostavu ponuda.

Članak 47.**Pregovarački postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje**

1. Tijekom pregovaračkih postupaka s prethodnim pozivom na nadmetanje bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv na nadmetanje pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručitelj.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje koji vrijedi kao opće pravilo ne može biti kraći od 30 dana od dana slanja obavijesti o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila periodična indikativna obavijest, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana.

2. Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove nakon svoje procjene dobivenih informacija mogu sudjelovati u pregovorima. Naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih

natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 78. stavkom 2.

Rok za zaprimanje ponuda može se odrediti uzajamnim sporazumom između naručitelja i odabranih natjecatelja, pod uvjetom da oni svi imaju jednako vrijeme za pripremu i dostavu svojih ponuda.

Ako ne postoji sporazum o vremenskom ograničenju za zaprimanje ponuda, rok za zaprimanje ponuda je najmanje deset dana od datuma slanja poziva za dostavu ponuda.

Članak 48.**Natjecateljski dijalog**

1. Tijekom natjecateljskih dijaloga bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv o nadmetanju u skladu s člankom 44. stavkom 4. točkama (b) i (c) pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručitelj.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje u pravilu ne može biti kraći od 30 dana od dana slanja obavijesti o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila periodična indikativna obavijest, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana.

Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove slijedom svoje procjene dobivenih informacija može sudjelovati u dijalogu. Naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 78. stavkom 2. Ugovor se dodjeljuje isključivo na temelju kriterija za odabir ponude koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete u skladu s člankom 82. stavkom 2.

2. Naručitelji u pozivu na nadmetanje moraju utvrditi i odrediti svoje potrebe i zahtjeve, koje definiraju u tom pozivu i/ili u opisnoj dokumentaciji. Istodobno i u istoj dokumentaciji utvrđuju i određuju odabrane kriterije za dodjelu kao i indikativni vremenski okvir.

3. Naručitelji s natjecateljima odabranima u skladu s važećim odredbama iz članaka od 76. do 81. započinju dijalog s ciljem pronalazjenja i određivanja sredstava koja najbolje udovoljavaju njihovim potrebama. Tijekom tog dijaloga mogu razmotriti sve aspekte nabave s odabranim natjecateljima.

Tijekom dijaloga naručitelji moraju osigurati jednako postupanje sa svim sudionicima. Posebice ne smiju davati informacije na diskriminirajući način kojim bi se moglo pogodovati pojedinim sudionicima u odnosu na druge.

U skladu s člankom 39. naručitelji ne smiju drugim sudionicima otkriti ponuđena rješenja ili druge povjerljive podatke koje im je priopćio natjecatelj ili ponuditelj koji sudjeluje u dijalogu bez njegove suglasnosti. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

4. Natjecateljski se dijalozi mogu odvijati u uzastopnim fazama kako bi se smanjio broj rješenja o kojima se raspravlja tijekom faze dijaloga primjenjujući kriterije za dodjelu utvrđene u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji. U pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji naručitelj navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

5. Naručitelj nastavlja dijalog sve dok ne prepozna rješenje ili rješenja koja mogu zadovoljiti njegove potrebe.

6. Nakon što objave da je dijalog završen i nakon što o tome obavijeste preostale sudionike, naručitelji moraju od njih tražiti da dostave svoje konačne ponude na temelju jednog ili više rješenja predstavljenih ili pobliže objašnjenih tijekom dijaloga. Te ponude sadrže sve potrebne elemente nužne za izvršenje projekta.

Te se ponude na zahtjev naručitelja mogu razjasniti, precizirati i prilagoditi. Međutim, takvo razjašnjenje, preciziranje, prilagodba ili dodatna informacija ne mogu uključivati promjene osnovnih odredbi ponude ili nabave, uključujući potrebe i zahtjeve utvrđene u pozivu na nadmetanje ili u opisnoj dokumentaciji, ako bi varijacija tih odredbi, potreba i zahtjevi vjerojatno mogle dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja ili koje bi mogle imati diskriminirajući učinak.

7. Naručitelji ocjenjuju zaprimljene ponude na temelju kriterija za dodjelu navedenih u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji.

Na zahtjev naručitelja, pregovori s ponuditeljem koji je utvrđen kao onaj koji je podnio ponudu koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete u skladu s člankom 82. stavkom 2. mogu se voditi za potvrdu financijskih obveza ili drugih uvjeta ugovora okončavajući uvjete ugovora pod uvjetom da ti pregovori nisu vodili materijalnim izmjenama osnovnih aspekata

ponude ili javne nabave, uključujući potrebe i zahtjeve utvrđene u obavijesti o nadmetanju ili u opisnoj dokumentaciji i ne narušavaju tržišno natjecanje niti uzrokuju diskriminaciju.

8. Naručitelji mogu predvidjeti nagrade ili isplate za sudionike u dijalogu.

Članak 49.

Partnerstvo za inovacije

1. U partnerstvima za inovacije bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv na nadmetanje u skladu s člankom 44. stavkom 4. točkama (b) i (c) pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručitelj.

U dokumentaciji o nabavi naručitelj određuje potrebu za inovativnim proizvodom, uslugom ili radovima koji se ne mogu ostvariti kupovinom proizvoda, usluga ili radova već dostupnih na tržištu. Navodi koji elementi iz opisa određuju minimalne zahtjeve koje sve ponude trebaju zadovoljiti. Pokazatelji su dovoljno točni kako bi gospodarskim subjektima omogućili prepoznati prirodu i opseg javne nabave kako bi odlučili hoće li podnijeti zahtjev za sudjelovanje u postupku.

Naručitelj može odlučiti uspostaviti partnerstvo za inovacije s jednim ili više partnera provodeći odvojene aktivnosti istraživanja i razvoja.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje koji vrijedi kao opće pravilo ne može biti kraći od 30 dana od dana slanja obavijesti o nadmetanju i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana. Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove slijedom svoje procjene dobivenih informacija mogu sudjelovati u postupku. Naručitelji mogu ograničiti broj odgovarajućih kandidata koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 78. stavkom 2. Ugovori se dodjeljuju isključivo na temelju kriterija ponude koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete u skladu s člankom 82. stavkom 2.

2. Partnerstvo za inovacije teži razvoju inovativnog proizvoda, usluge ili radova i naknadnoj kupnji te robe, usluga ili radova, pod uvjetom da su u skladu s razinama izvedbe i maksimalnim troškovima dogovorenima između naručitelja i sudionika.

Partnerstvo za inovacije strukturirano je u uzastopnim fazama poštujući redoslijed koraka u procesu istraživanja i inovacija koji mogu uključiti proizvodnju robe, pružanje usluga ili dovršenje radova. Partnerstvo za inovacije utvrđuje privremene ciljeve koje partneri trebaju dosegnuti kao i plaćanje naknade u odgovarajućim obrocima.

Na osnovi tih ciljeva naručitelj može odlučiti nakon svake faze raskinuti partnerstvo za inovacije ili, u slučaju partnerstva za inovacije s nekoliko partnera, smanjiti broj partnera raskidanjem pojedinačnih ugovora, pod uvjetom da je naručitelj u dokumentaciji o nabavi naveo te mogućnosti, kao i uvjete za njihovo korištenje.

3. Osim ako je drukčije predviđeno ovim člankom, naručitelji pregovaraju s ponuditeljima o prvotnim i svim naknadnim ponudama koje su podnijeli, osim za konačne ponude, kako bi poboljšali njihov sadržaj.

Minimalni zahtjevi i kriteriji za dodjelu ne podliježu pregovorima.

4. Za vrijeme pregovora, naručitelji moraju osigurati jednako postupanje prema svim ponuditeljima. Stoga ne smiju pružati informacije na diskriminirajući način kojim bi se moglo pogodovati pojedinim ponuditeljima na štetu drugih. Oni obavještavaju sve ponuditelje čije ponude nisu isključene u skladu sa stavkom 5. točkom (b) u pisanom obliku o svim izmjenama tehničkih specifikacija ili druge dokumentacije o nabavi, osim onih koje predstavljaju minimalne zahtjeve. Nakon tih izmjena, naručitelji omogućuju dovoljno vremena ponuditeljima za izmjenu i ponovno podnošenje izmijenjenih ponuda, prema potrebi.

U skladu s člankom 39. naručitelji ne smiju drugim sudionicima otkriti povjerljive podatke koje im je priopćio natjecatelj ili ponuditelj koji sudjeluje u pregovorima bez njegove suglasnosti. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

5. Pregovori tijekom postupaka partnerstva za inovacije mogu se voditi u fazama kako bi se smanjio broj ponuda o kojima treba pregovarati primjenjujući kriterije za dodjelu navedene u obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili u dokumentaciji o nabavi. U obavijesti o nadmetanju, pozivu na potvrdu interesa ili u dokumentaciji o nabavi naručitelj navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

6. Naručitelji pri odabiru natjecatelja posebno primjenjuju kriterije koji se odnose na sposobnost natjecatelja u području istraživanja i razvoja te razvoju i provedbi inovativnih rješenja.

Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove slijedom svoje procjene zatraženih informacija mogu dostaviti istraživačke i inovacijske projekte kojima je cilj udovoljiti potrebama koje je naveo naručitelj, a koje postojeća rješenja ne zadovoljavaju.

Naručitelj u dokumentaciji o nabavi navodi sporazume koji se primjenjuju na prava intelektualnog vlasništva. U slučaju partnerstva za inovacije s nekoliko partnera, naručitelj ostalim partnerima ne smije, u skladu s člankom 39., otkriti ponuđena rješenja ili bilo koje druge povjerljive podatke koje im je priopćio partner u okviru partnerstva bez suglasnosti tog partnera. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

7. Naručitelj osigurava da struktura partnerstva, a posebno trajanje i vrijednost različitih faza odražavaju razinu inovacije ponuđenog rješenja kao i tijek aktivnosti istraživanja i razvoja koje su potrebne za razvoj inovativnog rješenja koje još nije dostupno na tržištu. Procijenjena vrijednost kupljene robe, usluga ili radova ne smije biti nerazmjerna u odnosu na ulaganje u njihov razvoj.

Članak 50.

Korištenje pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje

Naručitelji mogu koristiti postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje u sljedećim slučajevima:

(a) ako nije dostavljena nijedna ponuda, nijedna odgovarajuća ponuda, nijedan zahtjev za sudjelovanje ili nijedan odgovarajući zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje, pod uvjetom da početni uvjeti ugovora nisu bitno promijenjeni;

Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena očito ne može odgovoriti na potrebe i zahtjeve naručitelja navedene u dokumentaciji o nabavi. Zahtjev za sudjelovanje smatra se neodgovarajućim ako se dotični gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti u skladu s člankom 78. stavkom 1. ili člankom 80. stavkom 1. i ako ne odgovara kriterijima za odabir koje je utvrdio naručitelj u skladu s člankom 78. ili 80.;

- (b) ako ugovor postoji isključivo u svrhu istraživanja, eksperimenta, ispitivanja ili razvoja, a ne u svrhu osiguranja profita ili pokrivanja troškova istraživanja i razvoja, i ako dodjela takvog ugovora ne dovodi u pitanje konkurentnu dodjelu daljnjih ugovora kojima su to ciljevi;
- (c) ako radove, robu ili usluge može isporučiti samo određeni gospodarski subjekt iz bilo kojeg od sljedećih razloga:
- cilj nabave jest stvaranje ili stjecanje jedinstvenog umjetničkog djela ili umjetničke izvedbe;
 - iz tehničkih razloga nema tržišnog natjecanja;
 - zbog zaštite ekskluzivnih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva.
- Izuzeća utvrđena u točkama ii. i iii. primjenjuju se samo ako ne postoji razumna alternativa ili zamjena, a nepostojanje nadmetanja nije rezultat umjetnog sužavanja parametara nabave;
- (d) u mjeri u kojoj je to nužno potrebno kada se, iz razloga iznimne žurnosti izazvane događajima koje naručitelji ne mogu predvidjeti, nije moguće pridržavati rokova propisanih za otvorene postupke, ograničene postupke i pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje. Okolnosti na koje se poziva za opravdanje iznimne žurnosti se ni u kojem slučaju ne dovode u vezu s naručiteljem;
- (e) u slučaju ugovora o nabavi robe za dodatne isporuke od strane prvobitnog dobavljača koje su namijenjene ili kao djelomična zamjena robe ili instalacija, ili kao proširenje postojeće robe ili instalacija, ako bi promjena dobavljača obvezivala naručitelja da nabavi robu koja ima drukčija tehnička svojstva, a što bi imalo za posljedicu neusklađenost ili nerazmjerne tehničke poteškoće u radu i održavanju.
- (f) za nove radove ili usluge koje se sastoje od ponavljanja sličnih radova i usluga koji se dodjeljuju gospodarskom subjektu s kojim su isti naručitelji sklopili raniji ugovor, pod uvjetom da su takvi radovi ili usluge u skladu s osnovnim projektom za koji je bio dodijeljen prvi ugovor u postupku u skladu s člankom 44. stavkom 1.

U osnovnom projektu navode se opseg mogućih dodatnih radova ili usluga te uvjeti pod kojima se dodjeljuju. Čim je prvi projekt stavljen na nadmetanje, naručitelji moraju objaviti mogućnost korištenja ovog postupka te uzeti u obzir cjelokupnu procijenjenu vrijednost naknadnih radova ili usluga uz primjenu članaka 15. i 16.

- (g) za robu koja kotira i kupuje se na burzi robe;
- (h) za prigodne kupnje kada je robu moguće nabaviti koristeći posebno povoljnu priliku koja je dostupna samo u vrlo kratkom vremenu po cijeni znatno nižoj od uobičajenih tržišnih cijena;
- (i) za kupnju robe ili usluga po posebno povoljnim uvjetima, bilo od dobavljača koji je trajno obustavio poslovne djelatnosti, ili od stečajnog upravitelja u okviru postupka nesolventnosti, nagodbe s vjerovnicima ili sličnog postupka prema nacionalnim zakonima ili propisima;
- (j) ako dotični ugovor o uslugama prati projektni natječaj koji se provodi u skladu s ovom Direktivom i dodjeljuje se, sukladno pravilima predviđenima u projektnom natječaju, pobjedniku ili pobjednicima tog natječaja; u posljednjem slučaju, svi se pobjednici pozivaju na pregovaranje.

POGLAVLJE II.

Tehnike i instrumenti za elektroničku i zbirnu nabavu

Članak 51.

Okvirni sporazumi

- Naručitelji mogu sklopiti okvirne sporazume pod uvjetom da primjenjuju postupke predviđene ovom Direktivom.

Okvirni sporazum znači sporazum između jednog ili više naručitelja i jednog ili više gospodarskih subjekata, a čija je svrha utvrđivanje uvjeta pod kojima se dodjeljuju ugovori tijekom određenog razdoblja, posebno u pogledu cijene i, po potrebi, predviđenih količina.

Trajanje okvirnog sporazuma ne može biti dulje od osam godina, osim u iznimnim valjano opravdanim slučajevima posebno vezanima uz predmet okvirnog sporazuma.

2. Ugovori koji se temelje na okvirnom sporazumu dodjeljuju se na temelju nepristranih pravila i kriterija koji mogu uključiti ponovnu provedbu nadmetanja među onim gospodarskim subjektima koji su potpisnici okvirnog sporazuma, kako je sklopljen. Ta pravila i ti kriteriji navode se u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum.

Objektivna pravila i kriteriji na koje se upućuje u prvom podstavku osiguravaju jednako postupanje prema gospodarskim subjektima koji su stranke sporazuma. Ako je uključena ponovna provedba nadmetanja, naručitelji određuju rok koji je dovoljno dug da omogući podnošenje ponuda za svaki posebni ugovor te svaki ugovor dodjeljuju ponuditelju koji je podnio najbolju ponudu na osnovi kriterija za dodjelu koji su navedeni u specifikacijama okvirnog sporazuma.

Naručitelji ne smiju okvirni sporazum primjenjivati nepravilno ili na način kojim bi onemogućavali, ograničavali ili narušavali tržišno natjecanje.

Članak 52.

Dinamički sustavi nabave

1. Naručitelji mogu koristiti dinamički sustav nabave za uobičajene nabave čija svojstva, s obzirom na to da su općenito dostupne na tržištu, ispunjavaju zahtjeve naručitelja. Dinamičkim sustavom nabave upravlja se kao potpuno elektroničkim procesom i on je tijekom cijelog razdoblja trajanja sustava nabave otvoren za sve gospodarske subjekte koji ispunjavaju kriterije za odabir. Može se podijeliti u kategorije proizvoda, radova ili usluga koji su na osnovi značajki predviđene nabave objektivno svrstani u okvir dotične kategorije. Te se značajke mogu odnositi na najveći dozvoljeni opseg naknadnih posebnih ugovora ili na posebna geografska područja u kojima će se naknadni posebni ugovori izvršavati.

2. Kako bi nabavljali u okviru dinamičkog sustava nabave, naručitelji slijede pravila ograničenog postupka. Svi natjecatelji koji udovoljavaju kriterijima za odabir imaju pristup sustavu; broj natjecatelja koji imaju pristup sustavu nije ograničen u skladu s člankom 78. stavkom 2. Ako su naručitelji podijelili sustav u kategorije proizvoda, radova ili usluga u skladu sa stavkom 1. ovog članka, oni utvrđuju mjerodavne kriterije za odabir za svaku kategoriju.

Neovisno o članku 46. primjenjuju se sljedeći rokovi:

(a) minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje koji vrijedi kao opće pravilo ne može biti kraći od 30 dana od

dana slanja obavijesti o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila periodična indikativna obavijest, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana. Nikoiji se dodatni rokovi za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje ne primjenjuju nakon slanja poziva na dostavu ponuda za prvu posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave.

(b) minimalni rok za zaprimanje ponuda je 10 dana od datuma slanja poziva na dostavu ponuda. Primjenjuje se članak 46. stavak 2. podstavci (2) i (3).

3. Sva komunikacija u okviru dinamičkog sustava nabave provodi se isključivo elektroničkim sredstvima u skladu s člankom 40. stavcima 1., 3., 5. i 6.

4. Za potrebe dodjele ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave, naručitelji:

(a) objavljuju poziv na nadmetanje u kojem mora biti jasno navedeno da se radi o dinamičkom sustavu nabave;

(b) navode u dokumentaciji o nabavi barem prirodu i procijenjenu količinu predviđenih nabava kao i sve potrebne podatke u vezi s dinamičnim sustavom nabave, uključujući način na koji dinamički sustav nabave funkcionira, korištenu elektroničku opremu te tehničke priključke i specifikacije

(c) navode bilo kakvu razdiobu u kategorije proizvoda, radova ili usluga i značajke koje ih određuju;

(d) nude tijekom cijelog trajanja sustava neograničen, potpun i izravan pristup dokumentaciji o nabavi u skladu s člankom 73.

5. Naručitelji tijekom čitavog razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave svakom gospodarskom subjektu moraju dati mogućnost dostave zahtjeva za sudjelovanjem u sustavu prema uvjetima iz stavka 2. Naručitelji zaključuju svoju procjenu takvih zahtjeva u skladu s kriterijima za odabir u roku od 10 radnih dana računajući od dana njihova zaprimanja. Taj se rok može produžiti na 15 radnih dana u pojedinačnim slučajevima ako je to opravdano, posebno radi potrebe proučavanja dodatne dokumentacije ili da se na neki drugi način provjeri jesu li ispunjeni kriteriji za odabir.

Neovisno o prvom podstavku, dokle god se ne pošalje poziv na dostavu ponuda za prvu posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave, naručitelji mogu produljiti razdoblje procjene pod uvjetom da nije izdan nijedan poziv na dostavu ponude tijekom produljenog razdoblja za procjenu. Naručitelji u dokumentaciji o nabavi navode za koliko namjeravaju produljiti to razdoblje.

Naručitelji što je prije moguće obavješćuju dotični gospodarski subjekt ima li pristup dinamičkom sustavu nabave ili ne.

6. Naručitelji pozivaju sve sudionike koji imaju pristup sustavu da dostave ponudu za svaku posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave, u skladu s člankom 74. Ako je dinamički sustav nabave podijeljen u kategorije radova, proizvoda ili usluga, naručitelji pozivaju sve sudionike koji su prihvaćeni u odgovarajuću kategoriju u okviru određene nabave da podnesu ponudu.

Oni dodjeljuju ugovor ponuditelju koji je dostavio najbolju ponudu na temelju kriterija za dodjelu koji su navedeni u obavijesti o nadmetanju za uspostavljanje dinamičkog sustava nabave, u pozivu na potvrdu interesa ili u pozivu na podnošenje ponuda, ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava. Ti se kriteriji mogu, prema potrebi, točnije odrediti u pozivu na dostavu ponuda.

7. Naručitelji koji, u skladu s člankom 80. primjenjuju osnove za isključenje i kriterije za odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, mogu u bilo kojem trenutku tijekom razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave zahtijevati od sudionika koji imaju pristup sustavu da podnesu obnovljenu i ažuriranu osobnu izjavu kako je utvrđeno u članku 59. stavku 1. te Direktive u roku od pet radnih dana od datuma kad je taj zahtjev prosljeđen.

Stavci od 2. do 4. članka 59. primjenjuju se tijekom cijelog razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave.

8. Naručitelji navode razdoblje trajanja dinamičkog sustava nabave u pozivu na nadmetanje. Obavješćuju Komisiju o bilo kojoj promjeni u razdoblju trajanja, koristeći sljedeće standardne obrasce:

(a) ako je razdoblje trajanja promijenjeno bez okončanja sustava, koristi se obrazac koji se prvotno koristio za poziv na nadmetanje za dinamički sustav nabave;

(b) ako je sustav okončan, koristi se obavijest o dodjeli ugovora iz članka 70.

9. Nikakvi troškovi ne smiju se zaračunavati prije ili tijekom razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave gospodarskim subjektima koji su zainteresirani za dinamički sustav nabave ili u njemu sudjeluju.

Članak 53.

Elektroničke dražbe

1. Naručitelji mogu koristiti elektroničke dražbe, u kojima predstavljaju nove cijene, izmijenjene naniže, i/ili nove vrijednosti koje se tiču određenih elemenata ponuda.

U tu svrhu naručitelji oblikuju elektroničku dražbu kao elektronički proces koji se ponavlja, koji se odvija nakon početne potpune procjene ponuda i omogućava njihovo rangiranje koristeći automatske metode procjene.

Određeni ugovori o uslugama i određeni ugovori o radovima čiji je predmet intelektualni rad, poput projektiranja radova, koji se ne mogu se rangirati pomoću automatskih metoda procjene, nisu predmetom elektroničkih dražbi.

2. U otvorenim ili ograničenim postupcima ili pregovaračkim postupcima s prethodnim pozivom na nadmetanje, naručitelji mogu odlučiti da dodjeli ugovora prethodi elektronička dražba ako se sadržaj dokumentacije o nabavi, a posebno tehničke specifikacije mogu precizno utvrditi.

U istim okolnostima, elektroničku je dražbu moguće održati pri ponovnoj provedbi nadmetanja među strankama okvirnog sporazuma iz članka 51. stavka 2. kao i prilikom provedbe nadmetanja za dodjelu ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave iz članka 52.

3. Elektronička dražba temelji se na jednom od sljedećih elemenata ponude:

(a) isključivo na cijenama kada se ugovor dodjeljuje samo na temelju cijene,

(b) na cijenama i/ili na novim vrijednostima značajki ponuda navedenih u dokumentaciji o nabavi ako se odabire na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete ili ponuda s najnižom cijenom utemeljena na pristupu isplativosti.

4. Naručitelji koji odluče zadržati elektroničku dražbu moraju tu činjenicu navesti u obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili, ako je korištena obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava kao sredstvo poziva na nadmetanje, u pozivu na dostavu ponuda. Dokumentacija o nabavi uključuje barem informacije iz Priloga VII.

5. Prije početka elektroničke dražbe, naručitelji provode potpunu početnu ocjenu ponuda u skladu s kriterijem, odnosno kriterijima za odabir ponude i ponderu koji im je pridat.

Ponuda se smatra prihvatljivom ako ju je podnio ponuditelj koji nije bio isključen u skladu s člankom 78. stavkom 1. ili člankom 80. stavkom 1. i koji ispunjava kriterije za odabir utvrđene sukladno člancima 78. i 80. te čija je ponuda u skladu s tehničkim specifikacijama bez da je nepravilna ili neprihvatljiva ili neodgovarajuća.

Posebno se ponude koje nisu u skladu s dokumentacijom o nabavi, koje su primljene nakon roka za predaju, kada postoji dokaz za tajni sporazum ili korupciju ili za koje su javni naručitelji ustanovili da su izuzetno niske vrijednosti smatraju nepravilnim ponudama. Posebno se ponude koje su podnijeli ponuditelji koji nemaju tražene kvalifikacije te ponude čija vrijednost prelazi proračun javnog naručitelja koji je utvrđen i zabilježen prije početka postupka nabave smatraju neprihvatljivima.

Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena očito ne može odgovoriti na potrebe i zahtjeve javnog naručitelja navedene u dokumentaciji o nabavi. Zahtjev za sudjelovanje smatra se neodgovarajućim ako se dotični gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti u skladu s člankom 78. stavkom 1. ili člankom 80. stavkom 1. ili ako ne odgovara kriterijima za odabir koje je utvrdio javni naručitelj u skladu s člancima 78. ili 80.

Svi ponuditelji koji su podnijeli prihvatljive ponude pozivaju se istodobno elektroničkim sredstvima na sudjelovanje u elektroničkim dražbama, na određeni datum i u određeno vrijeme, koristeći poveznice u skladu s uputama utvrđenima u pozivu. Elektronička se dražba može provesti u više uzastopnih faza. Elektronička dražba smije započeti najranije dva radna dana nakon datuma slanja poziva.

6. Uz poziv se prilaže rezultat potpune ocjene odgovarajućeg ponuditelja, koja je provedena u skladu s ponderom predviđenim u članku 82. stavku 5. prvom podstavku.

Poziv također sadrži matematičku formulu za korištenje tijekom elektroničke dražbe kako bi se odredile automatske promjene u rangiranju na temelju ponuđenih novih cijena i/ili novih vrijednosti. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, u tu se formulu ugrađuje ponder svih kriterija utvrđenih radi određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, kako je navedeno u obavijesti koja se koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje ili u dokumentaciji o nabavi. Međutim, u tu se svrhu svi rasponi unaprijed umanjuju na određenu vrijednost.

Ako su dopuštene varijante, za svaku se varijantu određuje posebna formula.

7. Tijekom svake faze elektroničke dražbe naručitelji moraju odmah dostaviti svim ponuditeljima dovoljno podataka kako bi im omogućili uvid u njihov relativni poredak u svakom trenutku. Oni mogu dostavljati i druge podatke u vezi s drugim dostavljenim cijenama ili vrijednostima, pod uvjetom da je to navedeno u specifikacijama. Oni također mogu u svakom trenutku objaviti broj sudionika u toj fazi dražbe. Međutim, ni u kom slučaju ne smiju otkriti identitet ponuditelja tijekom bilo koje faze elektroničke dražbe.

8. Naručitelji zatvaraju elektroničku dražbu na jedan ili više sljedećih načina:

(a) na prethodno određeni datum i u prethodno određeno vrijeme;

(b) kada prestanu dobivati nove cijene ili nove vrijednosti koje ispunjavaju uvjete u pogledu minimalnih razlika, pod uvjetom da su prethodno naveli vrijeme koje mora proteći nakon zaprimanja posljednje ponude prije nego što će zatvoriti elektroničku dražbu; ili

(c) ako je ostvaren prethodno određeni broj faza dražbe.

Ako naručitelji namjeravaju zatvoriti elektroničku dražbu u skladu s prvim podstavkom točkom (c), moguće u kombinaciji s rješenjima navedenima u tom podstavku točki (b), u pozivu na sudjelovanje u dražbi navodi se raspored za svaku fazu dražbe.

9. Nakon zatvaranja elektroničke dražbe naručitelji dodjeljuju ugovor u skladu s člankom 82. na temelju rezultata elektroničke dražbe.

Članak 54.

Elektronički katalogi

1. Ako se zahtijeva korištenje elektroničkih sredstava komunikacije, naručitelji mogu zahtijevati da se ponude predstave u obliku elektroničkog kataloga ili da sadrže elektronički katalog.

Države članice mogu zahtijevati obvezno korištenje elektroničkih kataloga za određene vrste nabave.

Uz ponude predstavljene u obliku elektroničkog kataloga mogu se priložiti i drugi dokumenti koji upotpunjuju ponudu.

2. Elektroničke kataloge sastavljaju natjecatelji ili ponuditelji kako bi mogli sudjelovati u određenom postupku nabave u skladu s tehničkim specifikacijama i oblikom koji propisuje naručitelj.

Nadalje, elektronički katalogi moraju biti u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju na alate za elektroničku komunikaciju kao i u skladu sa svim drugim dodatnim zahtjevima koje određuje naručitelj u skladu s člankom 40.

3. Ako je predstavljanje ponuda u obliku elektroničkih kataloga prihvaćena ili se zahtijeva, naručitelji:

(a) navode u obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava, u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovore mogu li se ponude podnijeti za jednu, više ili za sve grupe.

(b) navode u dokumentaciji o nabavi sve potrebne informacije u skladu s člankom 40. stavkom 6. u vezi s oblikom, elektroničkom opremom koja se koristi te tehničkim priključcima i specifikacijama za katalog.

4. Ako je okvirni sporazum sklopljen s više gospodarskih subjekata slijedom podnošenja ponuda u obliku elektroničkih kataloga, naručitelji mogu odrediti da se ponovno provede nadmetanje za posebne ugovore na osnovi ažuriranih kataloga. U takvim slučajevima naručitelji koriste neku od sljedećih metoda:

(a) pozivaju ponuditelje da ponovo podnesu svoje elektroničke kataloge, prilagođene zahtjevima tog ugovora; ili

(b) obavještavaju ponuditelje da iz elektroničkih kataloga koji su već podneseni namjeravaju prikupiti informacije potrebne za sastavljanje ponuda prilagođenih zahtjevima tog ugovora, pod uvjetom da je korištenje te metode najavljeno u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum.

5. Ako naručitelji ponovno provedu nadmetanje za posebne ugovore u skladu sa stavkom 4. točkom (b), priopćuju ponuditeljima datum i vrijeme kada namjeravaju prikupiti informacije potrebne za sastavljanje ponuda prilagođene zahtjevima tog posebnog ugovora, a ponuditeljima pružaju mogućnost da odbiju takvo prikupljanje informacija.

Naručitelji trebaju predvidjeti prikladno razdoblje između trenutka obavještavanja i stvarnog prikupljanja informacija.

Prije dodjele ugovora, naručitelji predstavljaju prikupljene informacije dotičnom ponuditelju s ciljem da im na taj način pruže mogućnost da ospore ili potvrde da ponuda sastavljena na taj način ne sadrži materijalne pogreške.

6. Naručitelji mogu dodijeliti ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave zahtijevajući da ponude za posebne ugovore treba predstaviti u obliku elektroničkog kataloga.

Naručitelji mogu isto tako dodijeliti ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave u skladu sa stavkom 4. točkom (b) i stavkom 5. pod uvjetom da se uz zahtjev za sudjelovanje u dinamičkom sustavu nabave priloži elektronički katalog u skladu s tehničkim specifikacijama i u obliku koji je utvrdio naručitelj. Kandidati mogu naknadno dopuniti taj katalog, nakon što budu obaviješteni o namjeri naručitelja o sastavljanju ponuda prema postupku navedenom u stavku 4. točki (b).

Članak 55.

Središnje aktivnosti nabave i središnja tijela za nabavu

1. Države članice mogu predvidjeti da naručitelji mogu nabaviti radove, robu i/ili usluge od središnjeg tijela za nabavu koje nudi središnje aktivnosti nabave iz članka 2. stavka 10 točke (a).

Države članice mogu isto tako predvidjeti da naručitelji mogu pribaviti radove, robu i usluge na osnovi ugovora koji je dodijelilo središnje tijelo za nabavu, koristeći dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu ili na osnovi okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu nudeći središnje aktivnosti nabave iz članka 2. stavka 10. točke (b). Ako dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu mogu koristiti drugi naručitelji, to mora biti spomenuto u pozivu na nadmetanje kojim se uspostavlja taj dinamički sustav nabave.

U vezi s prvim i drugim podstavkom, države članice mogu utvrditi da neke nabave treba provoditi pomoću središnjih tijela za nabavu ili jednog ili više posebnih središnjih tijela za nabavu.

2. Naručitelj ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako nabavlja robu ili usluge od središnjeg tijela za nabavu koje nudi središnju aktivnost nabave iz članka 2. stavka 10 točke (a).

Nadalje, naručitelj isto tako ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako nabavlja radove, robu ili usluge na osnovi ugovora koje je dodijelilo središnje tijelo za nabavu, koristeći dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu ili na osnovi okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu nudeći središnje aktivnosti nabave iz članka 2. stavka 10. točke (b).

Međutim, dotični naručitelj odgovoran je za ispunjenje obveza u skladu s ovom Direktivom za one dijelove koje sam provodi kao što su:

(a) dodjela ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu; ili

(b) provedba ponovnog nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu;

3. Sve postupke nabave koje provodi središnje tijelo za nabavu provode se elektroničkim sredstvima komunikacije, u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 40.

4. Naručitelji mogu dodijeliti ugovor o uslugama za izvršavanje središnjih aktivnosti nabave središnjem tijelu za nabavu, bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom.

Takvi ugovori o uslugama također mogu obuhvaćati izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave.

lanak 56.

Povremena zajednička nabava

1. Dva ili više naručitelja mogu se dogovoriti o zajedničkoj provedbi određenih nabava.

2. Ako se postupak nabave u cijelosti provodi zajednički u ime i za račun svih dotičnih naručitelja, oni su zajedno odgovorni za ispunjenje svojih obveza u skladu s ovom Direktivom. To vrijedi i u slučajevima ako jedan naručitelj sam vodi postupak nabave, pri čemu djeluje u svoje ime i u ime drugih dotičnih naručitelja.

Ako se postupak nabave provodi u cijelosti zajednički u ime svih dotičnih naručitelja, zajedno su odgovorni za ispunjenje samo onih dijelova koje izvode zajedno. Svaki naručitelj ima isključivu odgovornost za ispunjenje svojih obveza u skladu s ovom Direktivom za one dijelove koje provodi u svoje ime.

Članak 57.

Nabave koje uključuju naručitelje iz različitih država članica

1. Ne dovodeći u pitanje članke od 28. do 31. naručitelji iz različitih država članica mogu djelovati zajedno tijekom dodjele ugovora koristeći jedno od sredstava određenih u ovom članku.

Naručitelji ne koriste sredstva iz ovog članka za potrebe izbjegavanja primjene obveznih odredbi javnog prava, u skladu s pravom Unije, koje se na njih primjenjuje u njihovim državama članicama.

2. Država članica svojim naručiteljima ne brani korištenje aktivnosti središnje nabave koje nude središnja tijela za nabavu smještena u drugoj državi članici.

U vezi s aktivnostima središnje nabave koje nudi središnje tijelo za nabavu koje nije smješteno u istoj državi članici kao naručitelj, države članice mogu, međutim, odlučiti da njihovi naručitelji mogu koristiti samo aktivnosti središnje nabave koje su utvrđene u članku 2. stavku 10. točki (a) ili točki (b).

3. Središnje tijelo za nabavu smješteno u drugoj državi članici provodi aktivnosti središnje nabave, u skladu s nacionalnim odredbama države članice u kojoj je smješteno središnje tijelo za nabavu.

Nacionalne odredbe države članice u kojoj je smješteno središnje tijelo za nabavu primjenjuju se i na sljedeće:

(a) dodjelu ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave;

(b) provedbu ponovnog nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma;

4. Nekoliko naručitelja iz različitih država članica mogu zajedno dodijeliti ugovor, sklopiti okvirni sporazum ili upravljati dinamičkim sustavom nabave. Isto tako mogu dodijeliti ugovore koji se temelje na okvirnom sporazumu ili dinamičkom sustavu nabave. Osim ako su nužni elementi regulirani međunarodnim sporazumom sklopljenim između dotičnih država članica, sudjelujući naručitelji sklapaju sporazum u kojem se određuje sljedeće:

(a) odgovornosti stranaka i mjerodavne nacionalne odredbe koje iz njih proizlaze;

(b) unutarnja organizacija postupka nabave, uključujući upravljanje postupkom, raspodjelu radova, robe ili usluga koje se obavljaju te sklapanje ugovora.

Naručitelj koji sudjeluje ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako radove, robu ili usluge nabavlja od naručitelja koji je odgovoran za postupak nabave. Pri utvrđivanju odgovornosti i mjerodavnog nacionalnog prava kako je navedeno u točki (a), sudjelujući naručitelji mogu određene ovlasti raspodijeliti među sobom te utvrditi relevantne primjenjive nacionalne odredbe nacionalnog prava bilo koje od svojih država članica. Raspodjela ovlasti i primjenjivo nacionalno pravo navode se u dokumentaciji o nabavi za zajedničku dodjelu ugovora.

5. Ako je nekoliko naručitelja iz različitih država članica osnovalo zajednički subjekt, uključujući Europsku grupaciju za teritorijalnu suradnju u okviru Uredbe (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili druge subjekte utvrđene u okviru prava Unije, sudjelujući se naručitelji, odlukom nadležnog tijela zajedničkog subjekta, usuglašavaju o primjenjivim nacionalnim pravilima nabave jedne od sljedećih država članica:

(a) nacionalne odredbe države članice u kojoj je sjedište zajedničkog subjekta;

(b) nacionalne odredbe države članice u kojoj zajednički subjekt obavlja svoje djelatnosti.

Sporazum naveden u prvom podstavku može se ili primijeniti na neodređeno razdoblje, ako je to utvrđeno u osnivačkom aktu zajedničkog subjekta, ili ograničiti na određeno vremensko razdoblje, neke oblike ugovora ili na dodjelu jednog ili više pojedinačnih ugovora.

POGLAVLJE III.

Provedba postupka

Odjeljak 1.

Priprema

Članak 58.

Prethodna provjera tržišta

Prije pokretanja postupka nabave, naručitelji mogu provesti provjeru tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o njihovim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom.

U tu svrhu naručitelji mogu na primjer tražiti ili prihvatiti savjete neovisnih stručnjaka ili nadležnih tijela ili sudionika na tržištu. Taj savjet može se koristiti u planiranju i provedbi postupka nabave, pod uvjetom da ti savjeti ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja te da ne krše načela zabrane diskriminacije i transparentnosti.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) (SL L 210, 31.7.2006., str. 19.).

Članak 59.**Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja**

Ako se natjecatelj ili ponuditelj ili poduzeće koji je u vezi s natjecateljem ili ponuditeljem savjetovalo s naručiteljem, bilo u smislu članka 58. ili ne, ili je na neki drugi način uključeno u pripremu postupka nabave, naručitelj poduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurao da sudjelovanje tog natjecatelja ili ponuditelja ne naruši tržišno natjecanje.

Takve mjere uključuju priopćavanje važnih informacija drugim natjecateljima i ponuditeljima koje se razmjenjuju u kontekstu ili rezultatu sudjelovanja natjecatelja ili ponuditelja u pripremi postupka nabave i utvrđivanje prikladnih rokova za zaprimanje ponuda. Taj natjecatelj ili ponuditelj može biti isključen iz postupka samo ako nema drugog načina da se osigura obvezno poštovanje načela jednakog postupanja.

Prije bilo kakvog isključenja, natjecateljima ili ponuditeljima pruža se mogućnost da dokažu da njihovo sudjelovanje u pripremi postupka nabave ne može narušiti tržišno natjecanje. Poduzete se mjere dokumentiraju u pojedinačnom izvješću kako se to traži u članku 94.

Članak 60.**Tehničke specifikacije**

1. Tehničke specifikacije kako su definirane u točki 1. Priloga VIII. navode se u dokumentaciji o nabavi. Tehničkim specifikacijama utvrđuju se značajke koje se traže za radove, usluge ili robu.

Te se značajke mogu odnositi i na određen proces ili metodu proizvodnje ili izvedbe zatraženih radova, nabave robe ili pružanja usluga ili na određeni proces neke druge faze njihova životnog vijeka čak i ako ti čimbenici nisu sastavni dio njihova materijalnog sadržaja pod uvjetom da su povezani s predmetom ugovora i razmjerni njegovoj vrijednosti i ciljevima.

Tehničke specifikacije mogu također odrediti hoće li biti potreban prijenos prava intelektualnog vlasništva.

Za sve nabave koje namjeravaju koristiti fizičke osobe, bez obzira jesu li namijenjene široj javnosti ili osoblju naručitelja,

pri izradi tehničkih specifikacija, osim u valjano opravdanim slučajevima, uzimaju se u obzir kriteriji dostupnosti osobama s invaliditetom ili se specifikacije osmišljavaju na načelu dostupnosti za sve korisnike.

Ako su obvezni zahtjevi dostupnosti usvojeni pravnim aktima Unije, tehničke specifikacije vezane uz kriterije dostupnosti osobama s invaliditetom ili izvedbu prilagođenu svim korisnicima moraju se pozivati na njih.

2. Tehničke specifikacije moraju omogućiti jednak pristup postupku nabave gospodarskim subjektima i ne smiju imati učinak stvaranja neopravdanih prepreka tržišnom natjecanju pri javnoj nabavi.

3. Ne dovodeći u pitanje obvezna nacionalna tehnička pravila, u mjeri u kojoj su usklađena s pravom Unije, tehničke se specifikacije formuliraju na sljedeće načine:

- (a) u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, uključujući okolišne značajke, pod uvjetom da su ti parametri dovoljno precizni kako bi ponuditelji mogli odrediti predmet ugovora, a naručiteljima omogućiti dodjelu ugovora;
- (b) upućivanjem na tehničke specifikacije i prema redoslijedu prioriteta, na nacionalne norme kojima su prihvaćene europske norme, europske tehničke ocjene, zajedničke tehničke specifikacije, međunarodne norme, druge tehničke referentne sustave koje su utvrdila europska normizacijska tijela ili -ako oni ne postoje - nacionalne norme, nacionalna tehnička odobrenja ili nacionalne tehničke specifikacije koje se odnose na projektiranje, izračun i izvođenje radova te uporabu proizvoda; uz svako upućivanje treba navesti riječi „ili jednakovrijedan“;
- (c) u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva iz točke (a), s upućivanjem na tehničke specifikacije spomenute u točki (b) kao sredstvom pretpostavke sukladnosti s takvim izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima;
- (d) upućivanjem na tehničke specifikacije navedene u točki (b) za određene značajke te upućivanjem na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve iz točke (a) za druge značajke.

4. Osim ako je to opravdano predmetom ugovora, tehničke specifikacije ne smiju upućivati na određenu marku ili izvor, ili određeni proces s obilježjima proizvoda ili usluga koje pruža određeni gospodarski subjekt, ili na zaštitne znakove, patente, vrstu ili određeno podrijetlo ili proizvodnju ako bi to imalo učinak pogodovanja ili isključivanja određenih poduzeća ili određenih proizvoda. Takvo je upućivanje dopušteno samo u iznimnim slučajevima kada nije moguć dovoljno precizan i razumljiv opis predmeta ugovora sukladno stavku 3. Uz takvu uputu treba navesti riječi „ili jednakovrijedan”.

5. Ako naručitelj koristi opciju upućivanja na tehničke specifikacije spomenute u stavku 3. točki (b), ne smije odbiti ponudu zbog toga što ponudeni radovi, roba ili usluge nisu u skladu s tehničkim specifikacijama na koje je uputio, ako ponuditelj u svojoj ponudi na zadovoljavajući način naručitelju dokaže, bilo kojim prikladnim sredstvom, uključujući sredstva dokazivanja iz članka 62., da rješenja koja predlaže na jednakovrijedan način zadovoljavaju zahtjeve definirane tehničkim specifikacijama.

6. Ako naručitelj koristi mogućnost iz stavka 3. točke (a) za određivanje tehničkih specifikacija u obliku izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, ne smije odbiti ponudu za radove, robu ili usluge koji odgovaraju nacionalnoj normi kojom se prihvaća europska norma, europsko tehničko odobrenje, zajednička tehnička specifikacija, međunarodna norma ili tehnički referentni sustav koje je utvrdilo europsko normizacijsko tijelo, ako se te specifikacije odnose na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve koje je on propisao.

U svojoj ponudi ponuditelj mora na zadovoljavajući način naručitelju na bilo koji prikladan način, uključujući i one iz članka 62, dokazati da radovi, roba ili usluge koji odgovaraju normi udovoljavaju izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima naručitelja.

Članak 61.

Oznake

1. Ako naručitelji namjeravaju nabaviti radove, robu ili usluge s posebnim okolišnim, društvenim ili drugim značajkama, oni mogu u tehničkim specifikacijama, kriterijima za dodjelu ili uvjetima za izvršenje ugovora zahtijevati određene oznake kao dokaz da radovi, roba ili usluge odgovaraju

traženim obilježjima, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) zahtjevi za oznaku tiču se samo kriterija koji su povezani s predmetom ugovora i prikladni su za utvrđivanje značajki radova, robe ili usluga koji su predmet ugovora;
- (b) zahtjevi za oznaku temelje se na kriterijima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminirajući;
- (c) oznake su utvrđene u otvorenom i transparentnom postupku u kojem mogu sudjelovati sve relevantne zainteresirane strane kao što su državna tijela, potrošači, socijalni partneri, proizvođači, distributeri i nevladine organizacije;
- (d) oznake su dostupne svim zainteresiranim stranama;
- (e) zahtjeve za oznaku određuje treća strana nad kojom gospodarski subjekt koji zahtijeva dodjelu oznake ne može vršiti odlučujući utjecaj.

Ako naručitelji ne zahtijevaju da radovi, roba ili usluge udovoljavaju svim zahtjevima za oznaku, navode one zahtjeve za oznaku koji su potrebni.

Naručitelji koji zahtijevaju posebnu oznaku prihvaćaju svaku oznaku koja potvrđuje da radovi, roba ili usluge udovoljavaju zahtjevima za jednakovrijednu oznaku.

Ako gospodarski subjekt evidentno nije mogao pribaviti određenu oznaku koju je naručitelj naveo ili jednakovrijednu oznaku u okviru određenih rokova iz razloga koji se ne mogu pripisati gospodarskom subjektu, naručitelj prihvaća druge prikladne načine za dokazivanje, koji mogu uključivati tehničku dokumentaciju proizvođača, pod uvjetom da dotični gospodarski subjekt dokaže da radovi, roba ili usluge koje on treba pružiti ispunjavaju zahtjeve za određenu oznaku ili određeni zahtjev koji je naveo naručitelj.

2. Ako oznaka ispunjava sve uvjete iz stavka 1. točaka (b), (c), (d) i (e), i osim toga utvrđuje zahtjeve koji nisu povezani s predmetom ugovora, naručitelji ne zahtijevaju oznaku kao takvu nego mogu odrediti tehničke specifikacije upućivanjem na detaljne specifikacije te oznake, ili prema potrebi, njihove dijelove koji su povezani s predmetom ugovora i koji su prikladni za određivanje značajki tog predmeta.

Članak 62.**Izvešća o testiranju, certifikaciji i drugi načini dokazivanja**

1. Naručitelji mogu zahtijevati da gospodarski subjekti podnesu izvješće o ispitivanju od strane tijela za procjenu usklađenosti ili potvrdu koju izdaje takvo tijelo kao način dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima ili kriterijima utvrđenima u tehničkim specifikacijama, kriterijima za dodjelu ili uvjetima za izvršenje ugovora.

Ako naručitelji zahtijevaju podnošenje potvrda koje sastavlja posebno tijelo za procjenu usklađenosti, oni prihvaćaju potvrde i drugih jednakovrijednih tijela za procjenu usklađenosti.

Za potrebe ovog stavka, tijelo za procjenu usklađenosti jest tijelo koje provodi aktivnosti procjene usklađenosti, uključujući kalibriranje, testiranje, certificiranje i inspekciju akreditirane u skladu s Uredbom (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

2. Naručitelji prihvaćaju druge prikladne načine za dokazivanje osim onih iz stavka 1., poput tehničke dokumentacije proizvođača ako dotični gospodarski subjekt nije imao pristup potvdama ili izvješćima o testiranju iz stavka 1., ili nije u mogućnosti da ih dobije u zadanom vremenskom roku, pod uvjetom da za nedostatak pristupa nije odgovoran dotični gospodarski subjekt i pod uvjetom da gospodarski subjekt time dokaže da radovi, roba ili usluge udovoljavaju zahtjevima ili kriterijima navedenim u tehničkim specifikacijama, kriterijima dodjele ili uvjetima za izvršenje ugovora.

3. Države članice dužne su, na zahtjev, staviti na raspolaganje ostalim državama članicama sve podatke vezane uz dokaze i dokumente koji su dostavljeni u skladu s člankom 60. stavkom 6., člankom 61. i stavcima 1. i 2. ovog članka. Nadležna tijela države članice u kojoj gospodarski subjekt ima poslovni nastan dostavljaju te podatke u skladu s člankom 102.

Članak 63.**Komunikacija tehničkih specifikacija**

1. Naručitelji na zahtjev stavljaju na raspolaganje gospodarskim subjektima koji su zainteresirani za dobivanje ugovora

⁽¹⁾ Uredba (EZ) BR. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

tehničke specifikacije koje redovito koriste za svoje ugovore o nabavi robe, ugovore o radovima ili ugovore o uslugama, ili tehničke specifikacije koje namjeravaju primijeniti na ugovore za koje periodična indikativna obavijest predstavlja poziv na nadmetanje. Ove su specifikacije dostupne elektroničkim sredstvima uz neograničen, izravan i besplatan pristup.

Međutim, tehničke specifikacije mogu se prosljediti drugim sredstvima osim elektroničkog sredstva ako se neograničen, izravan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određenih dokumenata za nabavu ne može ponuditi iz nekog razloga navedenog u članku 40. stavku 1. drugom podstavku ili ako se neograničen, izravan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određenih dokumenata za nabavu ne može ponuditi jer naručitelji namjeravaju primijeniti članak 39. stavak 2.

2. Ako se tehničke specifikacije temelje na dokumentaciji koja je elektroničkim sredstvima uz neograničen, izravan i besplatan pristup dostupna zainteresiranim gospodarskim subjektima, dovoljno je navesti upućivanje na tu dokumentaciju.

Članak 64.**Varijante**

1. Naručitelji mogu ponuditeljima dopustiti ili od njih zahtijevati podnošenje varijanti koje ispunjavaju minimalne zahtjeve koje navode naručitelji.

U dokumentaciji o nabavi naručitelji navode dopuštaju li ili zahtijevaju varijante i, ako da, navode minimalne zahtjeve koje varijante trebaju ispuniti te bilo koje posebne zahtjeve za njihovo podnošenje, posebno ako se varijante mogu podnijeti isključivo u slučaju kad je podnesena i ponuda koja nije varijanta. Ako se dopuštaju ili zahtijevaju varijante, oni isto tako osiguravaju da se odabrani kriteriji za dodjelu mogu primijeniti na varijante koje ispunjavaju ove minimalne uvjete te na ponude koje zadovoljavaju, a koje nisu varijante.

2. U postupcima dodjele ugovora o nabavi robe ili usluga, naručitelji koji su odobrili ili zahtijevali varijante, ne smiju odbiti varijantu samo zbog toga što bi, bude li uspješna, dovela do ugovora o uslugama, a ne do ugovora o nabavi robe, ili do ugovora o nabavi robe, a ne do ugovora o uslugama.

Članak 65.**Razdioba ugovora u grupe**

1. Naručitelji mogu odlučiti dodijeliti ugovor u obliku odvojenih grupa te mogu odrediti veličinu i predmet takvih grupa.

U obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava, u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovore, naručitelji navode mogu li se ponude podnijeti za jednu grupu, za više njih ili za sve grupe.

2. Naručitelji mogu, čak i ako se ponude mogu podnijeti za nekoliko grupa ili sve, ograničiti broj grupa koje se mogu dodijeliti jednom ponuditelju, pod uvjetom da je maksimalan broj grupa po ponuditelju naveden u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa, u pozivu na podnošenje ponuda ili u pozivu na pregovore. U dokumentaciji o nabavi naručitelji navode objektivne i nediskriminirajuće kriterije ili pravila koja namjeravaju primijeniti kako bi odredili koje će grupe biti dodijeljene ako primjena kriterija za dodjelu vodi tome da se jednom ponuditelju dodijeli više grupa od najvećeg mogućeg broja.

3. Države članice mogu odlučiti da, ako je više od jedne grupe dodijeljeno istom ponuditelju, naručitelji mogu dodijeliti ugovor kombinirajući nekoliko ili sve grupe ako su u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa, pozivu na dostavu ponuda ili pozivu na pregovore naznačili da rezerviraju mogućnost da tako učine i ako naznače grupe ili skupine grupa koje se mogu kombinirati.

4. Države članice mogu nametnuti obveznu dodjelu ugovora u obliku odvojenih grupa pod uvjetima koji se trebaju odrediti u skladu s njihovim nacionalnim pravom te uzimajući u obzir pravo Unije. Primjenjuje se stavak 1. drugi podstavak te, po potrebi, stavak 3..

Članak 66.**Određivanje rokova**

1. Prilikom određivanja rokova za zahtjeve za sudjelovanje i zaprimanje ponuda, naručitelji moraju posebno uzeti u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za izradu ponuda, ne dovodeći u pitanje minimalne rokove utvrđene člancima od 45. do 49.

2. Ako se ponude mogu sastaviti tek nakon obilaska lokacije ili inspekcije na licu mjesta dokumenata koji potvrđuju dokumentaciju o nabavi, rok za zaprimanje ponuda, koji je dulji nego minimalni rok utvrđen u člancima od 45. do 49., utvrđuje se tako da svi gospodarski subjekti kojih se to tiče mogu upoznati sa svim informacijama potrebnima za sastavljanje ponude.

3. Naručitelji produžuju rok za zaprimanje ponuda tako da svi gospodarski subjekti kojih se to tiče mogu biti upoznati sa svim informacijama potrebnima za sastavljanje ponuda u sljedećim slučajevima:

(a) ako, iz bilo kojeg razloga, dodatne informacije, iako pravodobno zatražene od strane gospodarskog subjekta, nisu stavljene na raspolaganje najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda. U slučaju ubrzanog otvorenog postupka kako stoji u članku 45. stavku 3., to razdoblje traje četiri dana;

(b) ako su unijete znatne izmjene u dokumentaciju o nabavi.

Produljenje roka razmjerno je važnosti informacije ili izmjene.

Ako dodatne informacije nisu bile pravovremeno zatražene ili ako je njihova važnost s obzirom na pripremu prilagođenih ponuda zanemariva, od naručitelja ne zahtijeva se produljenje rokova.

Odjeljak 2.**Objavljivanje i transparentnost****Članak 67.****Periodične indikativne obavijesti**

1. Naručitelji mogu obznaniti svoje namjere planiranih nabava objavom periodične indikativne obavijesti. Te obavijesti sadrže podatke određene u Prilogu VI. dijelu A odjeljku I. Objavljuje ih ili Ured za publikacije Europske unije ili naručitelji na svojim profilima kupca u skladu s Prilogom IX. točkom 2. podtočkom (b). Ako su periodičnu indikativnu obavijest objavili naručitelji na svom profilu kupca, oni šalju obavijest o objavi periodične indikativne obavijesti na svom profilu kupca Uredu za publikacije Europske unije u skladu s Prilogom IX. točkom 3. Te obavijesti sadrže podatke određene u Prilogu VI. dijelu B.

2. Ako se poziv na nadmetanje provodi periodičnom indikativnom obaviješću za ograničene postupke i pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje, obavijest mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- (a) da se posebno odnosi na robu, radove ili usluge koji će biti predmet ugovora koji se treba dodijeliti;
- (b) da se u njoj navodi da će se ugovor dodijeliti u ograničenom ili u pregovaračkom postupku bez daljnje objave poziva na nadmetanje i njome se pozivaju zainteresirani gospodarski subjekti da iskažu svoj interes;
- (c) da sadrži, osim informacija određenih u Prilogu VI. dijelu A odjeljku I., informacije određene u Prilogu VI. dijelu A odjeljku II.;
- (d) da je poslana na objavljivanje u razdoblju između 35 dana i 12 mjeseci prije dana slanja poziva na potvrdu interesa.

Te se obavijesti ne objavljuju na profilu kupca. Međutim, dodatna objava na nacionalnoj razini u skladu s člankom 72., ako postoji, može se objaviti na profilu kupca.

Razdoblje obuhvaćeno prethodnom indikativnom obaviješću može trajati najviše 12 mjeseci od dana slanja obavijesti na objavu. Međutim, u slučaju ugovora za društvene i druge posebne usluge, periodična indikativna obavijest iz članka 92. stavka 1. točke (b) može obuhvatiti razdoblje dulje od 12 mjeseci.

Članak 68.

Obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava

1. Ako naručitelji odluče uspostaviti kvalifikacijski sustav u skladu s člankom 77., taj sustav mora biti predmetom obavijesti iz Priloga X. u kojoj se navodi svrha sustava kvalifikacije i način na koji se može pristupiti pravilima u vezi s njegovim djelovanjem.

2. Naručitelji navode razdoblje trajanja kvalifikacijskog sustava u obavijesti o postojanju sustava. Obavješćuju Ured za publikacije Europske unije o bilo kojoj promjeni u razdoblju trajanja, koristeći sljedeće normirane obrasce:

(a) ako je razdoblje trajanja promijenjeno bez okončanja sustava, koristi se obrazac koji se prvotno koristio za obavijesti o postojanju kvalifikacijskih sustava;

(b) ako je sustav okončan, koristi se obavijest o dodjeli ugovora iz članka 70.

Članak 69.

Obavijesti o nadmetanju

Obavijesti o nadmetanju koriste se kao načini pozivanja na nadmetanje za sve postupke. Obavijesti o nadmetanju sadrže informacije navedene u Prilogu VI. i objavljuju se u skladu s člankom 71.

Članak 70.

Obavijest o dodjeli ugovora

1. Najkasnije 30 dana nakon sklapanja ugovora ili okvirnog sporazuma koje slijedi odluci o dodjeli ili sklapanju, naručitelji šalju obavijest o dodjeli ugovora koja sadrži ishod postupka nabave.

Takva obavijest sadrži informacije određene u Prilogu XII. i objavljuje se u skladu s člankom 71.

2. Ako se poziv na nadmetanje za dotični ugovor sastavlja u obliku periodične indikativne obavijesti, a naručitelj odluči da neće dodjeljivati daljnje ugovore tijekom razdoblja koje obuhvaća periodična indikativna obavijest, obavijest o dodjeli ugovora sadrži posebnu naznaku o tome.

U slučaju okvirnih sporazuma sklopljenih u skladu s člankom 51., naručitelji nisu obvezni slati obavijest o ishodu postupka nabave za svaki ugovor utemeljen na tom sporazumu. Države članice mogu odlučiti da naručitelji grupiraju obavijesti o rezultatima postupka nabave za ugovore koji se temelje na okvirnom sporazumu na tromjesečnoj osnovi. U tom slučaju naručitelji šalju grupirane obavijesti u roku 30 dana od završetka svakog tromjesečja.

Naručitelji šalju obavijest o dodjeli ugovora na temelju dinamičkog sustava nabave u roku od 30 dana nakon dodjele svakog ugovora. Oni, međutim, mogu grupirati takve obavijesti tromjesečno. U tom slučaju šalju grupirane obavijesti u roku 30 dana od završetka svakog tromjesečja.

3. Podaci pruženi u skladu s Prilogom XII. i namijenjeni za objavu objavljuju se u skladu s Prilogom IX. Određeni podaci o dodjeli ugovora ili sklapanju okvirnog sporazuma mogu se ne objaviti ako bi otkrivanje tih podataka ometalo provedbu zakona ili inače bilo protivno javnom interesu, štetilo legitimnim komercijalnim interesima određenog gospodarskog subjekta, javnog ili privatnog, ili ako bi to moglo štetiti poštenom tržišnom natjecanju između gospodarskih subjekata.

Kad se radi o ugovorima o uslugama istraživanja i razvoja („usluge istraživanja i razvoja”) podaci o naravi i količini usluga mogu se ograničiti na:

- (a) naznaku „usluge istraživanja i razvoja” ako je ugovor dodijeljen tijekom pregovaračkog postupka bez poziva na nadmetanje u skladu s člankom 50. točkom (b);
- (b) podatke barem toliko precizne kao oni koji su naznačeni u obavijesti koja se koristila kao sredstvo poziva na nadmetanje.

4. Podaci navedeni u skladu s Prilogom XII. i označeni kao podaci koji nisu namijenjeni za objavljivanje objavljuju se samo u pojednostavljenom obliku i u skladu s Prilogom IX. u statističke svrhe.

Članak 71.

Oblik i način objave obavijesti

1. Obavijesti iz članaka od 67. do 70. obuhvaćaju informacije određene u Prilozima VI. Dijelu A, VI. Dijelu B, X., XI. i XII. te u obliku normiranih obrazaca, uključujući normirane obrasce za ispravke.

Komisija utvrđuje te normirane obrasce provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose sukladno savjetodavnom postupku iz članka 105.

2. Obavijesti iz članaka od 67. do 70. izrađuju se, prenose elektroničkim sredstvima Uredu za publikacije Europske unije i objavljuju u skladu s Prilogom IX. Obavijesti se objavljuju najkasnije pet dana nakon što su poslone. Troškove Ureda za publikacije Europske unije za objavljivanje takvih obavijesti snosi Unija.

3. Obavijesti iz članaka od 67. do 70. objavljuju se u cijelosti na službenom jeziku odnosno na službenim jezicima institucija Unije koje odabere naručitelj. Ta jezična verzija ili te jezične

verzije predstavljaju jedini vjerodostojan tekst odnosno vjerodostojne tekstove. Sažetak važnih elemenata svake obavijesti objavljuje se na ostalim službenim jezicima institucija Unije.

4. Ured za publikacije Europske unije osigurava da se cjeloviti tekst i sažetak periodične indikativne obavijesti iz članka 67. stavka 2., pozivi na nadmetanje kojima se uspostavlja dinamički sustav nabave iz članka 52. stavka 4. točke (a) i obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava koji se koriste kao sredstva pozivanja na nadmetanje u skladu s člankom 44. stavkom 4. točkom (b) i dalje objavljuju.

(a) u slučaju periodičnih indikativnih obavijesti, za razdoblje od 12 mjeseci ili do zaprimanja obavijesti o dodjeli ugovora kako je utvrđeno člankom 70. stavkom 2. u kojem se navodi da se neće dodjeljivati daljnji ugovori tijekom razdoblja od 12 mjeseci koji su obuhvaćeni ovim pozivom na nadmetanje. Međutim, u slučaju ugovora za društvene i druge posebne usluge, periodična indikativna obavijest iz članka 92. stavka 1. točke (b) i dalje se objavljuje, sve dok ne prestane njezino izvorno navedeno razdoblje trajanja ili do zaprimanja obavijesti o dodjeli ugovora iz članka 70. u kojoj se navodi da se neće dodjeljivati daljnji ugovori tijekom razdoblja koje je obuhvaćeno pozivom na nadmetanje;

(b) u slučaju poziva na nadmetanje kojim se uspostavlja dinamički sustav nabave, za razdoblje trajanja dinamičkog sustava nabave;

(c) u slučaju obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava, za razdoblje njegova trajanja.

5. Naručitelji trebaju biti u mogućnosti pružiti dokaz o datumima slanja obavijesti.

Ured za publikacije Europske unije naručitelju daje potvrdu o zaprimanju objave i o objavi poslanih podataka, navodeći datum te objave. Takva potvrda predstavlja dokaz o objavi.

6. Naručitelji mogu objaviti obavijesti o ugovorima o radovima, robi ili uslugama koji ne podliježu zahtjevima za objavu utvrđenima u ovoj Direktivi pod uvjetom da su ove obavijesti poslone Uredu za publikacije Europske unije elektroničkim sredstvima u skladu s oblikom i postupkom za prijenos koji je naznačen u Prilogu IX.

Članak 72.

Objava na nacionalnoj razini

1. Obavijesti iz članaka od 67. do 70. i njihov sadržaj ne objavljuju se na nacionalnoj razini prije objave na temelju članka 71. Međutim, objava se u svakom slučaju može provesti na nacionalnoj razini ako se naručitelje nije izvijestilo o objavi unutar 48 sati nakon potvrde primitka obavijesti u skladu s člankom 71.

2. Obavijesti objavljene na nacionalnoj razini sadrže samo podatke iz obavijesti koje se šalju Uredu za publikacije Europske unije ili se objavljuju na profilu kupca, a u njima se obvezno navodi datum slanja obavijesti Uredu za publikacije Europske unije ili datum njezine objave na profilu kupca.

3. Periodične indikativne obavijesti ne smiju se objaviti na profilu kupca prije slanja obavijesti Uredu za publikacije Europske unije o njihovoj objavi u tom obliku; u njima se navodi datum toga slanja.

Članak 73.

Elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi

1. Naručitelji elektroničkim sredstvima omogućavaju neograničen, neposredan i besplatan pristup dokumentaciji o nabavi od datuma objave obavijesti u skladu s člankom 71. ili od datuma kad je poziv na potvrdu interesa bio poslan.

Ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava, takav se pristup može ponuditi što je prije moguće, a najkasnije kad su poslani pozivi na dostavu ponuda ili pozivi na pregovaranje. U tekstu obavijesti ili u ovim pozivima navodi se internetska adresa na kojoj je dokumentacija o nabavi dostupna.

Ako se neograničen, neposredan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određenih dokumenata za nabavu ne može ponuditi iz nekog razloga navedenog u članku 40. stavku 1. drugom podstavku, naručitelji mogu naznačiti u obavijesti ili pozivu na potvrdu interesa da se dotična dokumentacija o nabavi prosljeđuju drugim sredstvima, a ne elektroničkim, u skladu sa stavkom 2. ovog članka. U tom slučaju rok za podnošenje ponuda produžuje se za pet dana, osim u slučajevima kad postoji hitna situacija propisno opravdana iz članaka 45. stavka 3. i ako je rok utvrđen uzajamnim sporazumom u skladu s člankom 46. stavkom 2. drugim podstavkom ili člankom 47. stavkom 2. drugim podstavkom.

Ako se neograničen, neposredan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određene dokumentacije o nabavi ne može ponuditi jer naručitelji namjeravaju primijeniti članak 39. stavak 2., naznačit će u obavijesti ili u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo pozivna na nadmetanje obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava, naznačit će u dokumentaciji o nadmetanju koje mjere zahtijevaju u svrhu zaštite povjerljive naravi podataka te kako se može pristupiti dotičnim dokumentima. U tom slučaju rok za podnošenje ponuda produžuje se za pet dana, osim u slučajevima kad postoji hitna situacija propisno opravdana iz članaka 45. stavka 3. i ako je rok utvrđen uzajamnim sporazumom u skladu s člankom 46. stavkom 2. drugim podstavkom ili člankom 47. stavkom 2. drugim podstavkom.

2. Pod uvjetom da je to pravodobno zatraženo, naručitelji stavljaju na raspolaganje svim ponuditeljima koji sudjeluju u postupku nabave dodatne informacije u vezi sa specifikacijama i sve popratne dokumente najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda. U slučaju ubrzanog otvorenog postupka iz članka 45. stavka 3., to razdoblje traje četiri dana.

Članak 74.

Pozivi kandidatima

1. U ograničenim postupcima, natjecateljskim postupcima dijaloga, partnerstvima za inovacije i pregovaračkim postupcima s prethodnim pozivom na nadmetanje, naručitelji istodobno i u pisanom obliku pozivaju odabrane natjecatelje da dostave svoje ponude, na sudjelovanje u dijalogu ili ih pozivaju na pregovaranje.

Ako se koristi periodična indikativna obavijest kao poziv na nadmetanje u skladu s člankom 44. stavkom 4. točkom (a), naručitelji istodobno i u pisanom obliku pozivaju gospodarske subjekte koji su izrazili svoj interes da potvrde svoj daljnji interes.

2. U pozivima iz stavka 1. ovog članka navodi se elektronička adresa na kojoj je dokumentacija o nabavi izravno dostupna elektroničkim sredstvima. Pozivima se prilaže dokumentacija o nabavi, ako ti dokumenti nisu bili podložni neograničenom, izravnom i besplatnom pristupu iz razloga navedenih u članku 73. stavku 1. trećem ili četvrtom podstavku i ako nisu već na neki drugi način bili dostupni. Osim toga, pozivi iz stavka 1. ovog članka uključuju informacije iz Priloga XIII.

Članak 75.

Obavješćivanje podnositelja zahtjeva za kvalifikaciju, natjecatelje i ponuditelje

1. Naručitelji moraju u najkraćem mogućem roku obavijestiti svakog natjecatelja i ponuditelja o odlukama donesenim u vezi sa sklapanjem okvirnog sporazuma, dodjelom ugovora ili prihvaćanju u dinamički sustav nabave, uključujući razloge za eventualnu odluku da se ne sklopi okvirni sporazum ili da se ne dodijeli ugovor za koji je postojao poziv na nadmetanje, ili da se ponovno pokrene postupak, ili da se ne uvede dinamički sustav nabave.

2. Na zahtjev natjecatelja ili ponuditelja naručitelji, što je prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 15 dana od primitka pisanog zahtjeva, obavješćuju:

- (a) svakog neuspješnog natjecatelja o razlozima za odbijanje njegova zahtjeva za sudjelovanje;
- (b) svakog neuspješnog ponuditelja o razlozima odbijanja njegove ponude, uključujući, za slučajeve iz članka 60. stavaka 5. i 6., razloge za njihovu odluku da ne postoji jednakovrijednost ili odluku o tome da radovi, roba ili usluge ne ispunjavaju izvedbene ili funkcionalne zahtjeve;
- (c) svakog ponuditelja koji je dostavio prihvatljivu ponudu o svojstvima i relativnim prednostima odabrane ponude, kao i o nazivu uspješnog ponuditelja ili strana okvirnog sporazuma,
- (d) svakog ponuditelja koji je dostavio prihvatljivu ponudu o tijeku pregovora i dijaloga i njihovu napretku s ponuditeljima.

3. Naručitelji mogu odlučiti uskratiti određene informacije iz stavaka 1. i 2. u vezi dodjele ugovora, sklapanja okvirnog sporazuma ili prihvaćanja u dinamički sustav nabave ako bi otkrivanje takvih informacija ometalo provedbu zakona ili inače bilo protivno javnom interesu, štetilo legitimnim komercijalnim interesima određenoga gospodarskog subjekta, javnog ili privatnog ili ako bi to moglo štetiti poštenom tržišnom natjecanju između gospodarskih subjekata.

4. Naručitelji koji uspostave i vode sustav kvalifikacija obavijestit će podnositelje zahtjeva o svojoj odluci o kvalifikaciji u roku od šest mjeseci.

Ako će donošenje odluke trajati duže od četiri mjeseca od podnošenja zahtjeva, naručitelj obavješćuje podnositelja zahtjeva u roku od dva mjeseca od podnošenja zahtjeva o razlozima koji opravdavaju to duže razdoblje kao i o datumu do kojega će se njegov zahtjev prihvatiti ili odbiti.

5. Podnositelje zahtjeva čija se kvalifikacija odbije, obavješćuje se u najkraćem mogućem roku o odbijanju i razlozima zatu odluku, a najkasnije 15 dana od dana donošenja odluke. Ti se razlozi temelje na kriterijima za kvalifikaciju iz članka 77. stavka 2.

6. Naručitelji koji uspostave i vode sustav kvalifikacija mogu okončati kvalifikaciju nekog gospodarskog subjekta samo iz razloga koji se temelje na kriterijima za kvalifikaciju iz članka 77. stavka 2. O eventualnoj namjeri okončanja kvalifikacije treba obavijestiti gospodarskog subjekta najmanje 15 dana prije dana kada bi se kvalifikacija trebala okončati, zajedno s razlogom ili razlozima koji opravdavaju predloženu radnju.

Odjeljak 3.

Odabir sudionika i dodjela ugovora

Članak 76.

Opća načela

1. U svrhu odabira sudionika u svojim postupcima nabave primjenjuju se sva sljedeća pravila:

- (a) naručitelji, nakon što su utvrdili pravila i kriterije za isključenje ponuditelja ili natjecatelja u skladu s člankom 78. stavkom 1. ili člankom 80. stavkom 1., isključuju gospodarske subjekte koje su prepoznali u skladu s tim pravilima i koji ispunjavaju te kriterije;
- (b) oni odabiru ponuditelje i natjecatelje u skladu s objektivnim pravilima i kriterijima utvrđenim sukladno člancima 78. i 80.;
- (c) u ograničenim postupcima, pregovaračkim postupcima s pozivom na nadmetanje, natjecateljskim dijalogima i partnerstvima za inovacije, oni će, prema potrebi i u skladu s člankom 78. stavkom 2., smanjiti broj natjecatelja odabranih sukladno točkama (a) i (b) ovog stavka.

2. Kada se poziv na nadmetanje objavljuje u putem obavijesti o uspostavljanju kvalifikacijskog sustava i u svrhu odabira sudionika u postupcima nabave za određene ugovore koji su predmet poziva na nadmetanje, naručitelji:

- (a) kvalificiraju gospodarske subjekte u skladu s člankom 77.;
- (b) na takve kvalificirane gospodarske subjekte primjenjuju odredbe stavka 1. koje su relevantne za ograničene ili pregovaračke postupke, natjecateljske dijaloge ili partnerstva za inovacije.

3. Kada odabiru sudionike za ograničeni ili pregovarački postupak, natjecateljski dijalog ili partnerstvo za inovacije, pri donošenju svoje odluke o kvalifikaciji ili prilikom ažuriranja kriterija i pravila naručitelji ne smiju:

(a) određenim gospodarskim subjektima nametati administrativne, tehničke ili financijske uvjete koji se ne bi nametnuli drugima;

(b) tražiti testove ili dokaze kojima bi se podvostručili objektivni dokazi koji su već na raspolaganju.

4. Ako je informacija ili dokumentacija koju je trebao podnijeti gospodarski subjekt nepotpuna ili se pokaže nepotpunom, ako je pogrešna ili ako nedostaju određeni dokumenti, naručitelji mogu, osim ako je drugačije predviđeno, mjerodavnim nacionalnim pravom provodeći ovu Direktivu, zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da podnesu, dopune, razjasne ili upotpune nužne informacije ili dokumentaciju u odgovarajućem roku, pod uvjetom da su ti zahtjevi u potpunom skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti.

5. Naručitelji su dužni provjeriti udovoljavaju li ponude koje su dostavili odabrani ponuditelji pravilima i zahtjevima koji se primjenjuju na ponude te dodijeliti ugovor na temelju kriterija utvrđenih u člancima 82. i 84., uzimajući u obzir članak 64.

6. Naručitelji mogu odlučiti da neće dodijeliti ugovor ponuditelju koji je podnio najbolju ponudu ako utvrde da ta ponuda nije u skladu s primjenjivim obvezama iz članka 36. stavka 2.

7. U otvorenim postupcima naručitelji mogu odlučiti proučiti ponude prije provjere prikladnosti ponuditelja, ako se poštuju relevantne odredbe članaka od 76. do 84., uključujući pravilo da se ugovor ne dodjeljuje ponuditelju koji se trebao isključiti u skladu s člankom 80. ili onome koji ne ispunjava kriterije za odabir koje je naručitelj utvrdio u skladu s člankom 78. stavkom 1. i člankom 80.

Države članice mogu isključiti primjenu postupka iz prvog podstavka ili ograničiti njegovu primjenu na određene vrste nabave ili posebne okolnosti.

8. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. u svrhu izmjene popisa iz Priloga XIV., ako je potrebno, za dodavanje novih međunarodnih sporazuma koje

su ratificirale sve države članice ili ako sve države članice nisu više ratificirale navedene postojeće međunarodne sporazume ili su oni izmijenjeni na neki drugi način, na primjer s obzirom na njihovo područje primjene, sadržaj ili naziv.

Pododjeljak 1.

Kvalifikacija i kvalitativni odabir

Članak 77.

Kvalifikacijski sustavi

1. Naručitelji koji to žele mogu uspostaviti i voditi sustav kvalifikacija gospodarskih subjekata.

Naručitelji koji uspostave ili vode sustav kvalifikacija dužni su osigurati da gospodarski subjekti u svako vrijeme mogu tražiti kvalifikaciju.

2. Sustav iz stavka 1. može uključivati različite faze kvalifikacije.

Naručitelji uspostavljaju objektivna pravila i kriterije za isključenje i odabir gospodarskih subjekata koji traže kvalifikaciju i objektivne kriterije i pravila za rad kvalifikacijskog sustava koji obuhvaćaju pitanja kao što su upis u sustav, periodično ažuriranje kvalifikacija, ako postoje, te trajanje sustava.

Ako ti kriteriji i pravila uključuju tehničke specifikacije, primjenjuju se članci od 60. do 62. Ti se kriteriji i pravila mogu, prema potrebi, ažurirati.

3. Kriteriji i pravila iz stavka 2. stavljaju se na raspolaganje gospodarskim subjektima na njihov zahtjev. O tim ažuriranim kriterijima i pravilima obavješćuju se zainteresirani gospodarski subjekti.

Ako naručitelj smatra da kvalifikacijski sustav određenih drugih subjekata ili tijela ispunjava njegove uvjete, on dostavlja zainteresiranim gospodarskim subjektima nazive tih drugih subjekata ili tijela.

4. Potrebno je voditi pisanu evidenciju kvalificiranih gospodarskih subjekata; ona se može podijeliti na kategorije prema tipu ugovora za koji vrijedi kvalifikacija.

5. Ako se poziv na nadmetanje objavljuje putem obavijesti o postojanju sustava kvalifikacija, određeni ugovori za radove, robu ili usluge koji su obuhvaćeni kvalifikacijskim sustavom dodjeljuju se putem ograničenih i pregovaračkih postupaka u kojima se svi ponuditelji i sudionici odabiru između natjecatelja koji su već kvalificirani u skladu s takvim sustavom.

6. Svi troškovi koji se zaračunavaju u vezi sa zahtjevom za kvalifikaciju ili s ažuriranjem ili očuvanjem već dobivene kvalifikacije u skladu sa sustavom bit će razmjerni nastalim troškovima.

Članak 78.

Kriteriji za kvalitativni odabir

1. Naručitelji mogu utvrditi objektivna pravila i kriterije za isključenje i za odabir ponuditelja ili natjecatelja; Ta pravila i ti kriteriji moraju biti dostupni zainteresiranim gospodarskim subjektima.

2. Ako naručitelji trebaju osigurati odgovarajuću ravnotežu između određenih značajki postupka nabave i resursa koji su potrebni za provođenje, oni mogu u ograničenim ili pregovaračkim postupcima, natjecateljskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije uspostaviti objektivna pravila i kriterije koji odražavaju tu potrebu i omogućuju naručitelju da smanji broj natjecatelja koji će se pozvati da dostave ponudu ili na pregovore. Međutim, pri određivanju broja odabranih natjecatelja treba uzeti u obzir potrebu za osiguranjem odgovarajućeg tržišnog natjecanja.

Članak 79.

Oslanjanje na sposobnosti drugih subjekata

1. Ako objektivna pravila i kriteriji za isključenje i odabir gospodarskih subjekata koji traže kvalifikaciju u kvalifikacijskom sustavu uključuju zahtjeve koji se odnose na gospodarsku i financijsku sposobnost gospodarskog subjekta ili na njegovu tehničku i stručnu sposobnost, gospodarski subjekt može se, prema potrebi, oslanjati na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njegove veze s tim subjektima. S obzirom na kriterije koji su vezani uz obrazovne i stručne kvalifikacije pružatelja usluga ili na izvođača radova ili upravljačkog osoblja poduzeća ili uz relevantno stručno iskustvo, gospodarski subjekti mogu se, međutim, osloniti samo na sposobnosti drugih subjekata ako će oni obaviti radove ili pružiti usluge kod kojih se traže te sposobnosti. Ako se gospodarski subjekt želi osloniti na sposobnosti drugih subjekata,

mora dokazati naručitelju da će mu ti resursi biti na raspolaganju tijekom cijelog razdoblja valjanosti kvalifikacijskog sustava, na primjer, dostavljanjem obveze tih subjekata u tu svrhu.

Ako su, u skladu s člankom 80. ove direktive, naručitelji naveli kriterije za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, naručitelji moraju, u skladu s člankom 80. stavkom 3. ove direktive, provjeriti ispunjavaju li drugi subjekti, na čije sposobnosti se namjerava osloniti određeni gospodarski subjekt, relevantne kriterije za odabir odnosno postoje li osnove za isključenje koje su naveli naručitelji, u skladu s člankom 57. Direktive 2014/24/EU. Naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt za koji postoji obvezujuća osnova za isključenje na koju se naručitelj pozvao. Naručitelj može zahtijevati ili država članica može zahtijevati od njega da zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt za koji postoji neobvezujuća osnova za isključenje na koju se naručitelj pozvao.

Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnosti drugih subjekata vezano uz kriterije koji se odnose na ekonomsku i financijsku sposobnost, naručitelj može zahtijevati da taj gospodarski subjekt i ti subjekti budu zajednički odgovorni za izvršenje ugovora.

Pod istim uvjetima, skupina gospodarskih subjekata iz članka 37. stavka 2. može se osloniti na sposobnost sudionika iz skupine ili drugih subjekata.

2. Ako objektivna pravila i kriteriji za isključenje i odabir natjecatelja i ponuditelja u otvorenim, ograničenim ili pregovaračkim postupcima, u natjecateljskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije uključuju zahtjeve koji se odnose na gospodarsku i financijsku sposobnost gospodarskog subjekta ili na njegovu tehničku i stručnu sposobnost, gospodarski subjekt može se, prema potrebi i za određeni ugovor, oslanjati na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njegove veze s tim subjektima. S obzirom na kriterije koji su vezani uz obrazovne i stručne kvalifikacije pružatelja usluga ili na izvođača radova ili upravljačkog osoblja poduzeća ili uz relevantno stručno iskustvo, gospodarski subjekti mogu se, međutim, osloniti samo na sposobnosti drugih subjekata ako će oni obaviti radove ili pružiti usluge kod kojih se traže te sposobnosti. Ako se gospodarski subjekt želi osloniti na sposobnosti drugih subjekata, mora dokazati naručitelju da će mu potrebni resursi biti na raspolaganju, na primjer, dostavljanjem obveze tih subjekata u tu svrhu.

Ako su, u skladu s člankom 80. ove Direktive, naručitelji naveli kriterije za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, naručitelji moraju, u skladu s člankom 80. stavkom 3. ove direktive, provjeriti ispunjavaju li drugi subjekti, na čije sposobnosti se namjerava osloniti određeni gospodarski subjekt, relevantne kriterije za odabir ili postoje li osnove za isključenje na koje su se naručitelji pozvali, u skladu s člankom 57. Direktive 2014/24/EU. Naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt koji ne zadovoljava relevantni kriterij za odabir ili za koji postoji obvezujuća osnova za isključenje na koju se naručitelj pozvao. Naručitelj može zahtijevati ili država članica može zahtijevati od njega da zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt za koji postoji neobvezujuća osnova za isključenje na koje se naručitelj pozvao.

Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnosti drugih subjekata vezano uz kriterije koji se odnose na ekonomsku i financijsku sposobnost, naručitelj može zahtijevati da taj gospodarski subjekt i ti subjekti budu zajednički odgovorni za izvršenje ugovora.

Pod istim uvjetima, skupina gospodarskih subjekata navedena u članku 37. može se osloniti na sposobnost sudionika iz skupine ili drugih subjekata.

3. U slučaju ugovora o radovima, ugovora o uslugama i poslovima postavljanja ili ugradnje u kontekstu ugovora o nabavi robe, naručitelji mogu zahtijevati da određene kritične poslove obavlja izravno sam ponuditelj, ili ako tu ponudu dostavlja skupina gospodarskih subjekata iz članka 37. stavka 2., sudionik iz te skupine.

Članak 80.

Primjena osnova za isključenje i kriterija za odabir predviđenih Direktivom 2014/24/EU

1. Objektivna pravila i kriteriji za isključenje i odabir gospodarskih subjekata koji zahtijevaju kvalifikaciju u kvalifikacijskom sustavu i objektivna pravila za isključenje te odabir natjecatelja i ponuda u otvorenim, ograničenim ili pregovaračkim postupcima, u natjecateljskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije mogu obuhvaćati osnove za isključenje iz članka 57. Direktive 2014/24/EU prema uvjetima koji su tamo navedeni.

Ako je naručitelj javni naručitelj, ti kriteriji i pravila uključuju osnove za isključenje iz članka 57. stavaka 1. i 2. Direktive 2014/24/EU prema uvjetima navedenima u tom članku.

Ako to traže države članice, ti kriteriji i pravila dodatno obuhvaćaju osnove za isključenje iz članka 57. stavka 4. Direktive 2014/24/EU prema uvjetima navedenima u tom članku.

2. Kriteriji i pravila iz stavka 1. ovog članka mogu obuhvaćati kriterije za odabir navedene u članku 58. Direktive 2014/24/EU prema uvjetima koji su tamo navedeni, osobito što se tiče ograničenja uvjeta koji se tiču godišnjih prometa, kako je predviđeno u stavku 3. drugom podstavku tog članka.

3. Za potrebe primjene stavaka 1. i 2. ovog članka, primjenjuju se članci od 59. do 61. Direktive 2014/24/EU.

Članak 81.

Norme osiguravanja kvalitete i norme upravljanja okolišem

1. Ako zahtijevaju prilaganje potvrda koje su izdala neovisna tijela, a koje potvrđuju sukladnost gospodarskog subjekta s određenim normama osiguranja kvalitete, uključujući one o dostupnosti za osobe s invaliditetom, naručitelji se pozivaju na sustave osiguranja kvalitete koji se temelje na relevantnim serijama europskih normi koje su potvrdila akreditirana tijela. Moraju priznati jednakovrijedne potvrde tijela osnovanih u drugim državama članicama. Također moraju prihvatiti dokaze o jednakovrijednim mjerama osiguranja kvalitete ako dotični gospodarski subjekt nije mogao ishoditi takve potvrde u relevantnom roku iz razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu, pod uvjetom da gospodarski subjekt dokaže da su predložene mjere osiguranja kvalitete usklađene s potrebnim normama osiguranja kvalitete.

2. Ako naručitelji zahtijevaju prilaganje potvrda koje izdaju neovisna tijela, a kojima se potvrđuje sukladnost gospodarskog subjekta s određenim sustavima ili normama za upravljanje okolišem, oni se pozivaju na sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Unije (EMAS) ili na druge sustave upravljanja okolišem koji se priznaju u skladu s člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 ili na norme upravljanja okolišem koje se temelje na odgovarajućim europskim ili međunarodnim normama akreditiranih tijela. Moraju priznati jednakovrijedne potvrde tijela utemeljenih u drugim državama članicama.

Ako gospodarski subjekt evidentno nije imao pristup takvim potvdama, ili ih nije mogao pribaviti u relevantnom roku iz razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu, naručitelj mora prihvatiti druge dokaze o mjerama upravljanja okolišem ako dotični gospodarski subjekt dokaže da su te mjere jednakovrijedne onima u okviru primjenjivog sustava ili standarda upravljanja okolišem.

3. Države članice dužne su, na zahtjev, staviti na raspolaganje ostalim državama članicama sve podatke vezane uz dokumente koji su dostavljeni kao dokaz o sukladnosti s standardima kvalitete i okoliša iz stavaka 1. i 2.

Pododjeljak 2.

Dodjela ugovora

Članak 82.

Kriteriji za dodjelu ugovora

1. Ne dovodeći u pitanje nacionalne zakone i druge propise o cijeni određene robe ili naknadi za određene usluge, naručitelji dodjelu ugovora temelje na ekonomski najpovoljnijoj ponudi.

2. Ekonomski najpovoljnija ponuda sa stajališta naručitelja utvrđuje se na temelju cijene ili troška, primjenom pristupa isplativosti, kao što je trošak životnog vijeka, u skladu s člankom 83. te može uključivati najbolji omjer između cijene i kvalitete, koji se ocjenjuje na temelju kriterija, uključujući kvalitativne, okolišne i/ili socijalne aspekte, povezanih s predmetom dotičnog ugovora. Ti kriteriji mogu obuhvaćati, na primjer:

- (a) kvalitetu, uključujući tehničku vrijednost, estetske i funkcionalne značajke, dostupnost, rješenje za sve korisnike, društvene, okolišne i inovativne značajke, trgovanje i uvjete trgovanja;
- (b) organizaciju, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažiranog na izvršenju određenog ugovora, ako kvaliteta angažiranog osoblja može značajno utjecati na razinu uspješnosti izvršenja ugovora; ili
- (c) uslugu nakon prodaje i tehničku pomoć, uvjete isporuke poput datuma isporuke, postupka isporuke i roka isporuke ili roka izvršenja, obveze u odnosu na dijelove i sigurnost opskrbe.

Element troška može biti i u obliku fiksne cijene ili troška na temelju čega se gospodarski subjekti natječu samo po kriterijima kvalitete.

Države članice mogu odrediti da naručitelji ne smiju koristiti samo cijenu ili samo trošak kao jedini kriterij za dodjelu ili mogu ograničiti njihovu primjenu na određene kategorije naručitelja ili određene vrste ugovora.

3. Smatra se da su kriteriji za odabir ponude povezani s predmetom javnog ugovora ako se odnose na radove, robu ili usluge koje se pružaju u okviru tog ugovora u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njihovog životnog vijeka, uključujući čimbenike obuhvaćene u:

- (a) određenom postupku proizvodnje, nabave ili trgovine tim radovima, robom ili uslugama; ili
- (b) određenom postupku za neku drugu fazu njihova životnog vijeka,

i onda kada takvi čimbenici nisu dio njihovog materijalnog sadržaja.

4. Kriteriji za odabir ponude ne smiju naručitelju omogućiti neograničenu slobodu izbora. Oni moraju osigurati mogućnost učinkovitog nadmetanja te moraju biti popraćeni specifikacijama kojima se omogućuje učinkovita provjera informacija koje su pružili ponuditelji da bi se procijenilo u kojoj mjeri ponude udovoljavaju kriterijima za odabir ponuda. U slučaju dvojbe, naručitelji moraju učinkovito provjeriti točnost podataka i dokaza koje su dostavili ponuditelji.

5. Naručitelj mora navesti u dokumentaciji o nabavi relativni ponder koji dodjeljuje svakom kriteriju koji je odabran u svrhu određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, osim kada se on utvrđuje samo na temelju cijene.

Ti se ponderi mogu izraziti određivanjem raspona s odgovarajućom maksimalnom razlikom.

Ako ponderiranje nije moguće zbog objektivnih razloga, naručitelj navodi kriterije od najvažnijeg prema manje važnom.

Članak 83.

Trošak životnog vijeka

1. Trošak životnog vijeka obuhvaća, do relevantnog stupnja, dio sljedećih troškova ili sve sljedeće troškove tijekom životnog vijeka proizvoda, usluge ili radova

(a) troškove koje snosi naručitelj ili drugi korisnici kao što su:

i. troškovi nabave;

ii. troškovi uporabe kao što je potrošnja energije i drugih resursa;

iii. troškovi održavanja;

iv. troškovi kraja životnog vijeka kao što su troškovi prikupljanja i recikliranja;

(b) troškove pripisane okolišnim vanjskim učincima povezanim s proizvodom, uslugom ili radovima tijekom njihova životnog vijeka, ako se može odrediti i provjeriti njihova novčana vrijednost, takvi troškovi mogu uključivati troškove emisije stakleničnih plinova i emisije drugih zagađivača te ostale troškove radi ublažavanja klimatskih promjena.

2. Ako naručitelji procjenjuju troškove korištenjem pristupa troškova životnog vijeka, u dokumentaciji o nabavi moraju navesti podatke koje ponuditelji trebaju dostaviti i metodu koju će naručitelj koristiti za određivanje troškova životnog vijeka na temelju tih podataka.

Metoda koja se koristi za procjenu troškova pripisanih okolišnim vanjskim učincima mora ispuniti sve sljedeće uvjete:

(a) temelji se na kriterijima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminirajući. Posebice, ako nije utvrđena za višekratnu ili trajnu uporabu, ne smije neopravdano davati prednost ili stavljati u nepovoljniji položaj određene gospodarske subjekte;

(b) dostupna je svim zainteresiranim stranama

(c) tražene podatke mogu, uz razumno nastojanje, dostaviti prosječno pažljivi gospodarski subjekti, uključujući gospodarske subjekte iz trećih zemalja koji su stranka GPA-a ili drugih međunarodnih sporazuma koji obvezuju Uniju.

3. Kada je zakonodavnim aktom Unije zajednička metoda za izračun troškova životnog vijeka postala obvezna, ta se zajednička metoda primjenjuje na procjenu troškova životnog vijeka.

Popis takvih zakonodavnih akata i, prema potrebi, delegiranih akata koji ih nadopunjuju nalazi se u Prilogu XV.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. u vezi s ažuriranjem tog popisa, ako je ažuriranje popisa potrebno zbog donošenja novog zakonodavstva kojim se zajednička metoda određuje kao obvezna ili se radi o stavljanju izvan snage ili izmjenama postojećeg zakonodavstva.

Članak 84.

Izuzetno niske ponude

1. Naručitelji zahtijevaju od gospodarskih subjekata da objasne cijenu ili trošak predložene u ponudi ako se čini da su ponude izuzetno niske s obzirom na radove, robu ili usluge.

2. Objašnjenja iz stavka 1. mogu se pogotovo odnositi na:

(a) ekonomičnost proizvodnog procesa, usluga koje se pružaju ili načina gradnje;

(b) odabrana tehnička rješenja ili bilo koje izuzetno povoljne uvjete dostupne ponuditelju za isporuku proizvoda, usluga ili radova;

(c) izvornost robe, usluga ili radova koje nudi ponuditelj;

(d) usklađenost s obvezama iz članka 36. stavka 2.;

(e) usklađenost s obvezama iz članka 88.;

(f) mogućnost da ponuditelj dobije državnu potporu.

3. Naručitelj procjenjuje dostavljene podatke kroz savjetovanje s ponuditeljem.

Naručitelj može odbiti ponudu samo ako dostavljeni dokazi na zadovoljavajući način ne objašnjavaju nisku predloženu razinu cijene ili troškova, uzimajući u obzir elemente iz stavka 2. Naručitelji su dužni odbiti ponudu ako utvrde da je ponuda izuzetno niska jer ne udovoljava primjenjivim obvezama iz članka 36. stavka 2.

4. Ako naručitelj utvrdi da je ponuda izuzetno niska zato što je ponuditelj primio državnu potporu, ponuda smije biti odbijena samo na temelju toga tek nakon savjetovanja s ponuditeljem, ako on nije u mogućnosti dokazati, u dostatnom roku određenom od strane naručitelja, da je dotična potpora usklađena s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. UFEU-a. Ako naručitelj u tim okolnostima odbije ponudu, on o tome obavještuje Komisiju.

5. Države članice dužne su, na zahtjev, pružiti drugim državama članicama putem administrativne suradnje sve podatke kojima raspolažu kao što su zakoni, propisi, kolektivni ugovori koji se općenito primjenjuju ili nacionalne tehničke norme koje se odnose na dostavljene dokaze i dokumente vezano uz podatke iz stavka 2.

Odjeljak 4.

Ponude koje obuhvaćaju proizvode podrijetlom iz trećih zemalja i odnosi s tim zemljama

Članak 85.

Ponude koje obuhvaćaju proizvode podrijetlom iz trećih zemalja

1. Ovaj se članak primjenjuje na ponude koje obuhvaćaju proizvode podrijetlom iz trećih zemalja s kojima Unija nije sklopila, na višestranj ili dvostranoj osnovi, sporazum kojim se poduzećima iz Unije osigurava usporediv i stvaran pristup tržištima tih trećih zemalja. Ovaj članak ne smije dovesti u pitanje obveze Unije ili njezinih država članica u odnosu na treće zemlje.

2. Svaka ponuda dostavljena u svrhu sklapanja ugovora o nabavi robe može se odbiti ako je udio proizvoda podrijetlom iz trećih zemalja, kako je određeno u skladu s Uredbom (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾, veći od 50 % ukupne vrijednosti proizvoda koji su obuhvaćeni ponudom.

Za potrebe ovog članka, softver koji se koristi u telekomunikacijskoj mrežnoj opremi smatra se proizvodom.

3. Podložno drugom podstavku ovog stavka, ako su dvije ili više ponuda jednake u svjetlu kriterija za odabir ponude koji su određeni u članku 82., prednost se daje onim ponudama koje se ne mogu odbiti sukladno stavku 2. ovog članka. Cijene tih

ponuda smatraju se jednakima u smislu ovog članka ako razlika u cijeni nije veća od 3 %.

Međutim, ponuda neće imati prednost pred drugom ponudom sukladno gornjoj točki ako bi njezino prihvaćanje obvezivalo naručitelja da nabavi opremu s tehničkim svojstvima drukčijima od svojstava postojeće opreme, što bi dovelo do neusklađenosti, tehničkih poteškoća u radu i pri održavanju ili nerazmjernih troškova.

4. Za potrebe ovog članka, one treće zemlje na koje je proširena pogodnost primjene ove Direktive na temelju Odluke Vijeća u skladu sa stavkom 1., ne uzimaju se u obzir za određivanje udjela proizvoda podrijetlom iz trećih zemalja, a koji se spominje u stavku 2.

5. Do 31. prosinca 2015., a nakon toga svake godine, Komisija dostavlja Vijeću godišnji izvještaj o napretku učinjenom u višestranim ili dvostranim pregovorima u pogledu pristupa za poduzeća Unije tržištima trećih zemalja u područjima obuhvaćenim ovom Direktivom, o svim rezultatima koji mogu biti postignuti tim pregovorima i o provedbi svih sklopljenih sporazuma u praksi.

Članak 86.

Odnosi s trećim zemljama u vezi s ugovorima o radovima, nabavi robe i uslugama

1. Države članice obavještavaju Komisiju o svim općim poteškoćama, pravnim ili činjeničnim, s kojima se susreću i o kojima ih izvještavaju njihova poduzeća, a do kojih dolazi prilikom pribavljanja ugovora o uslugama u trećim zemljama.

2. Komisija izvještuje Vijeće do 18. travnja 2019., a nakon toga periodično, o otvaranju ugovora o uslugama u trećim zemljama i o napretku u pregovorima s tim zemljama o ovom predmetu, posebno u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

3. Komisija nastoji, stupanjem u kontakt s dotičnom trećom zemljom, popraviti svaku situaciju za koju utvrdi, na temelju izvještaja iz stavka 2. ili drugih informacija, da, u kontekstu sklapanja ugovora o uslugama, treća zemlja:

(a) ne pruža poduzećima Unije stvaran pristup usporediv s onim koji Unija pruža poduzećima iz te zemlje;

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

- (b) ne pruža poduzećima Unije nacionalni tretman ili iste konkurentne mogućnosti koje su na raspolaganju nacionalnim poduzećima; ili
- (c) pruža poduzećima drugih trećih zemalja povoljniji tretman nego onaj koji imaju poduzeća Unije.

4. Države članice obavještavaju Komisiju o svim poteškoćama, pravnim ili činjeničnim, s kojima se susreću i o kojima izvještavaju njihova poduzeća, a do kojih dolazi zbog nepridržavanja odredaba međunarodnog radnog prava koje su navedene u Prilogu XIV. ako su ta poduzeća pokušala osigurati dobivanje ugovora u trećim zemljama.

5. U okolnostima iz stavaka 3. i 4. Komisija u svakom trenutku može predložiti da Vijeće donese provedbeni akt o obustavljanju ili ograničavanju dodjele ugovora o uslugama s niže navedenim poduzećima tijekom razdoblja koje bi se utvrdilo u tom provedbenom aktu:

- (a) poduzećima koja se ravnaju prema pravu dotične treće zemlje;
- (b) poduzećima povezanim s poduzećima navedenima u točki (a) i koja imaju registrirano sjedište u Uniji, ali nemaju izravnu i stvarnu vezu s gospodarstvom države članice;
- (c) poduzećima koja dostavljaju ponude čiji su predmet usluge podrijetlom iz dotične treće zemlje.

Vijeće u najkraćem mogućem roku odlučuje kvalificiranom većinom.

Komisija može predložiti te mjere na vlastitu inicijativu ili na zahtjev države članice.

6. Ovaj članak ne smije dovesti u pitanje obveze Zajednice u odnosu na treće zemlje koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma o javnoj nabavi, posebno u okviru Svjetske trgovinske organizacije.

POGLAVLJE IV.

Izvršenje ugovora

Članak 87.

Uvjeti za izvršenje ugovora

Naručitelji mogu odrediti posebne uvjete vezane uz izvršenje ugovora, pod uvjetom da su oni povezani s predmetom ugovora u smislu članka 82. stavka 3. i navedeni u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji o nabavi. Ti uvjeti mogu uključivati gospodarske, okolišne, društvene aspekte ili one povezane s inovacijama i zaposlenošću.

Članak 88.

Podugovaranje

1. Poštovanje obveza iz članka 36. stavka 2. od strane podugovaratelja osigurava se odgovarajućom mjerom nadležnih nacionalnih tijela koja djeluju u okviru svoje odgovornosti i nadležnosti.

2. U dokumentaciji o nabavi naručitelj može zahtijevati, ili država članica može od njega tražiti da zahtijeva, da ponuditelj u svojoj ponudi navede dio ugovora koji namjerava dati u podugovor trećim stranama i sve predložene podizvođače.

3. Države članice mogu odrediti da, na zahtjev podugovaratelja i ako to dozvoljava priroda ugovora, naručitelj prenese dospelja plaćanja izravno na podugovaratelja za usluge, robu ili radove koje izvodi za gospodarski subjekt kojemu je dodijeljen ugovor (glavni ugovaratelj). Te mjere mogu uključivati odgovarajuće mehanizme koji glavnom ugovaratelju omogućuju ulaganje prigovora na nedospjela plaćanja. Aranžmani koji se odnose na način plaćanja navode se u dokumentaciji o nabavi.

4. Stavci od 1. do 3. ne dovode u pitanje odgovornost glavnog ugovaratelja.

5. U slučaju ugovora o radovima i s obzirom na usluge koje se pružaju u prostoru pod izravnim nadzorom naručitelja, nakon dodjele ugovora i najkasnije nakon što započne izvršenje ugovora, naručitelj zahtijeva od glavnog ugovaratelja da naznači naručitelju ime, podatke za kontakt i zakonske predstavnike podugovaratelja uključenih u te radove ili usluge ako je to poznato u tom trenutku. Naručitelj od glavnog izvođača traži da obavijesti naručitelja o svim promjenama u tim podacima za vrijeme trajanja ugovora, kao i o podacima koji se traže za sve nove podugovaratelje koje on naknadno uključi u te radove ili usluge.

Neovisno o prvom podstavku, države članice mogu propisati obvezu dostavljanja traženih podataka izravno glavnom ugovaratelju.

Ako je to potrebno za potrebe ovog članka stavka 6. točke (b), uz tražene podatke mogu biti priložene osobne izjave podugovaratelja, kao što je navedeno u članku 80 stavku 3. Provedbene mjere sukladno stavku 8. ovog članka mogu određivati da podugovaratelji koji se uključe nakon dodjele ugovora dostavljaju potvrde i druge popratne dokumente umjesto osobne izjave.

Prvi se podstavak ne primjenjuje na dobavljače.

Naručitelji mogu proširiti ili od njih države članice mogu zahtijevati da prošire obveze navedene u prvom podstavku na primjerice:

- (a) ugovore o nabavi robe, na ugovore o uslugama osim onih koji se odnose na usluge koje se pružaju u prostorijama pod izravnim nadzorom naručitelja ili na dobavljače uključene u ugovore o radovima ili uslugama;
- (b) podugovaratelje podugovarateljâ glavnog ugovaratelja ili na subjekte koji se nalaze niže u podugovarateljskom lancu.

6. S ciljem izbjegavanja kršenja obveza iz članka 36. stavka 2., moguće je poduzeti odgovarajuće mjere, kao što su:

- (a) Ako nacionalno pravo države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovaratelja i glavnog ugovaratelja, dotična država članica osigurava primjenu mjerodavnih pravila u skladu s uvjetima iz članka 36. stavka 2.
- (b) Javni naručitelji mogu, u skladu s člankom 80. stavkom 3. ove Direktive, provjeriti ili od njih države članice mogu zatražiti da provjere postoji li osnova za isključenje podugovaratelja u skladu s člankom 57. Direktive 2014/24/EU koja zamjenjuje. U takvim slučajevima, javni naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni podugovaratelja za kojega je provjera pokazala da postoji obvezujuća osnova za isključenje. Javni naručitelj može zatražiti ili od njega država članica može zatražiti da gospodarski subjekt zamijeni podugovaratelja za kojega je provjera pokazala da postoji neobvezujuća osnova za isključenje.

7. Države članice mogu propisati stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava ili na nižoj razini u okviru nacionalnog prava o izravnim plaćanjima podugovarateljima, na primjer određivanjem izravnih plaćanja podugovarateljima, a da oni ne moraju sami zatražiti takva izravna plaćanja.

8. Države članice koje odluče propisati mjere u skladu sa stavicama 3., 5. ili 6., prema zakonu i drugim propisima te uzimajući u obzir pravo Unije, određuju provedbene uvjete za te mjere. Pri tome države članice mogu ograničiti njihovu

primjenjivost, na primjer u odnosu na određene vrste ugovora, određene kategorije naručitelja ili gospodarskih subjekata ili na određene iznose.

Članak 89.

Izmjena ugovora tijekom njihova trajanja

1. Ugovore i okvirne sporazume moguće je mijenjati bez novog postupka nabave u skladu s ovom Direktivom u svim sljedećim slučajevima:

- (a) ako su izmjene, bez obzira na njihovu novčanu vrijednost, predviđene u prvotnoj dokumentaciji o nabavi putem jasnih, preciznih i nedvosmislenih revizijskih klauzula, koje mogu uključivati klauzule o izmjeni cijene, ili opcija. U tim klauzulama navodi se opseg i priroda mogućih izmjena ili opcija kao i uvjeti u kojima se mogu upotrijebiti. Njima se ne smiju predviđati izmjene ili mogućnosti koje bi izmijenile ukupnu prirodu ugovora ili okvirnog sporazuma;

- (b) za dodatne radove, usluge ili robu koju isporučuje početni ugovaratelj, bez obzira na njihovu vrijednost, koji su postali potrebni i nisu bili uključeni u prvotnu nabavu, ako promjena ugovaratelja:

- i. ne može se izvršiti iz gospodarskih ili tehničkih razloga poput zahtjeva zamjenjivosti ili interoperabilnosti s postojećom opremom, softverom, uslugama ili instalacijama nabavljenima u okviru prvotne nabave; i

- ii. prouzročila bi značajne poteškoće ili znatno udvostručavanje troškova za naručitelja.

- (c) ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- i. do potrebe za izmjenom došlo je zbog okolnosti koje revni naručitelj nije mogao predvidjeti;

- ii. izmjenom se ne mijenja cjelokupna priroda ugovora;

- (d) ako novi ugovaratelj zamjenjuje onoga kojemu je naručitelj prvotno dodijelio ugovor uslijed:

- i. nedvosmislene revizijske klauzule ili opcije u skladu s točkom (a);

- ii. općeg ili djelomičnog nasljeđivanja prvotnog ugovaratelja, nakon restrukturiranja poduzeća, uključujući preuzimanje, spajanje, stjecanje ili insolventnost, od strane drugog gospodarskog subjekta koji ispunjava prvotno utvrđene kriterije za kvalitativni odabir, pod uvjetom da to ne znači druge značajne izmjene ugovora te da nema za cilj zaobilaženje primjene ove Direktive; ili
- iii. u slučaju da sam naručitelj preuzme obveze glavnog ugovaratelja prema svojim podugovarateljima, ako je takva mogućnost predviđena u nacionalnom zakonodavstvu u skladu s člankom 88.;
- (e) ako izmjene, bez obzira na njihovu vrijednost, nisu značajne u smislu stavka 4.

Naručitelji koji su izmijenili ugovor u slučajevima navedenima u točkama (b) i (c) ovog stavka objavljuju obavijest o tome u *Službenom listu Europske unije*. Takva obavijest sadrži informacije navedene u Prilogu XVI. i objavljuju se u skladu s člankom 71.;

2. Nadalje, bez bilo kakve potrebe za provjerom jesu li ispunjeni uvjeti iz stavka 4. točaka od (a) do (d), ugovore je jednako moguće izmijeniti bez potrebe za novim postupkom nabave u skladu s ovom Direktivom, ako je vrijednost izmjene manja od sljedećih vrijednosti:

i. od pragova iz članka 15.; i

ii. od 10 % prvotne vrijednosti ugovora za ugovore o uslugama i nabavi robe i 15 % prvotne vrijednosti ugovora za ugovore o radovima.

Međutim, izmjena ne smije mijenjati cjelokupnu prirodu ugovora ili okvirnog sporazuma. Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, vrijednost se procjenjuje na temelju neto kumulativne vrijednosti uzastopnih izmjena.

3. U svrhu izračuna cijene iz stavka 2. ažurirana je cijena referentna vrijednost kada ugovor uključuje klauzulu o indeksaciji.

4. Izmjena ugovora ili okvirnog sporazuma tijekom njegova trajanja smatra se značajnom u smislu stavka 1. točke (e), ako njome ugovor ili okvirni sporazum postaju značajno različiti po svojoj naravi od prvotno zaključenog. U svakom slučaju, ne

dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., izmjena se smatra značajnom ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- (a) izmjenom se unose uvjeti koji bi, da su bili dio prvotnog postupka nabave, dopustili prihvaćanje drugih natjecatelja od onih koji su prvotno odabrani ili prihvaćanje ponude različite od one koja je izvorno prihvaćena ili privlačenje dodatnih sudionika u postupak nabave;
- (b) izmjenom se mijenja gospodarska ravnoteža ugovora ili okvirnog sporazuma u korist ugovaratelja na način koji nije predviđen izvornim ugovorom ili okvirnim sporazumom;
- (c) izmjenom se značajno povećava opseg ugovora ili okvirnog sporazuma;
- (d) ako novi ugovaratelj zamijeni onoga kojemu je prvotno naručitelj dodijelio ugovor, osim u slučajevima navedenima u stavku 1. točki (d).

5. Novi postupak nabave zahtijeva se u skladu s ovom Direktivom za druge izmjene odredaba ugovora ili okvirnog sporazuma za vrijeme njegova trajanja, osim onih navedenih u stavcima 1. i 2.

Članak 90.

Raskid ugovora

Države članice dužne su osigurati da naručitelji mogu, barem u sljedećim okolnostima i pod uvjetima koji su određeni primjenjivim nacionalnim pravom, raskinuti ugovor o radovima, robi ili uslugama tijekom njegova trajanja ako:

- (a) ugovor je značajno izmijenjen, što bi zahtijevalo novi postupak nabave na temelju članka 89.;
- (b) u vrijeme dodjele ugovora ugovaratelj je bio u jednoj od situacija iz članka 57. stavka 1. Direktive 2014/24/EU te je stoga trebao biti isključen iz postupka nabave u skladu s člankom 80. stavkom 1. ove Direktive;
- (c) ugovor se nije trebao dodijeliti ugovaratelju u svjetlu ozbiljne povrede obveza prema Ugovorima i ovoj Direktivi, a koju je proglasio Sud Europske unije u postupku prema članku 258. UFEU-a.

GLAVA III.

POSEBNI REŽIMI NABAVE

POGLAVLJE I.

Društvene i druge posebne usluge

Članak 91.

Dodjela ugovora za društvene i druge posebne usluge

Ugovori za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu XVII. dodjeljuju se u skladu s ovim poglavljem ako je vrijednost ugovora jednaka ili veća od praga navedenog u članku 15. točki (c).

Članak 92.

Objava obavijesti

1. Naručitelji koji namjeravaju dodijeliti ugovor za usluge iz članka 91. obznanjuju svoju namjeru na bilo koji od sljedećih načina:

- (a) putem obavijesti o nadmetanju; ili
- (b) putem periodične indikativne obavijesti koja se stalno objavljuje. Periodična indikativna obavijest posebno se odnosi na vrste usluga koje će biti predmet ugovora koji će se dodijeliti. Njome se mora navesti da će se ugovori dodijeliti bez daljnje objave i pozvati zainteresirane gospodarske subjekte da iskažu svoj interes u pisanom obliku; ili
- (c) Putem obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava koja se stalno objavljuje.

Međutim, prvi podstavak ne primjenjuje se ako se mogao koristiti pregovarački postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje, u skladu članka 50. za dodjelu ugovora o uslugama.

2. Naručitelji koji su dodijelili ugovor za usluge iz članka 91. obznanjuju rezultate putem obavijesti o dodjeli ugovora. Oni, međutim, mogu grupirati takve obavijesti tromjesečno. U tom slučaju šalju grupirane obavijesti u roku od 30 dana od završetka svakog kvartala.

3. Obavijesti iz stavaka 1. i 2. ovog članka sadrže podatke iz Priloga XVIII. odnosno u dijelovima A, B, C ili D, u skladu sa standardnim obrascima obavijesti. Komisija utvrđuje standardne obrasce provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose sukladno savjetodavnom postupku iz članka 105.

4. Obavijest iz ovog članka objavljuje se u skladu s člankom 71.

Članak 93.

Načela dodjele ugovora

1. Države članice predviđaju nacionalna pravila za dodjelu ugovora koja podliježu ovom poglavlju kako bi se osiguralo da su naručitelji usklađeni s načelima transparentnosti i jednakog postupanja prema gospodarskim subjektima. Države članice imaju slobodu odrediti postupovna pravila koja će se primjenjivati ako ta pravila omogućuju naručiteljima da uzmu u obzir posebnosti dotičnih usluga.

2. Države članice dužne su osigurati da naručitelji mogu uzeti u obzir potrebu za osiguranjem kvalitete, neprekidnosti, dostupnosti, pristupačnosti, raspoloživosti i sveobuhvatnosti usluga, posebne potrebe različitih kategorija korisnika, uključujući skupine u nepovoljnom položaju i ranjive skupine, sudjelovanje i osnaživanje korisnika te inovativnost. Države članice također mogu predvidjeti da se pružatelj usluga bira na temelju ponude koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete, uzimajući u obzir kriterije kvalitete i održivosti za društvene usluge.

Članak 94.

Rezervirani ugovori za određene usluge

1. Države članice mogu odrediti da naručitelji mogu za organizacije rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima za dodjelu javnih ugovora isključivo za one zdravstvene, društvene i kulturne usluge iz članka 91., koje su obuhvaćene CPV oznakama 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, od 85000000-9 do 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Organizacija iz stavka 1. ispunjava sve sljedeće uvjete:

- (a) njezin je cilj ispunjavanje misije javnih usluga, povezane s pružanjem usluga iz stavka 1.;
- (b) dobit se ponovno ulaže kako bi se ostvario cilj organizacije. Ako se dobit raspodjeljuje ili preraspodjeljuje, to bi se trebalo temeljiti na načelu sudjelovanja;

(c) upravljačke ili vlasničke strukture organizacije koja izvršava ugovor temelje se na vlasništvu zaposlenika ili načelima sudjelovanja ili zahtijevaju aktivno sudjelovanje zaposlenika, korisnika ili zainteresiranih strana; i

(d) dotični javni naručitelj nije dodijelio organizaciji ugovor za dotične usluge u skladu s ovim člankom tijekom protekle tri godine.

3. Najdulje trajanje ugovora je tri godine.

4. Poziv na nadmetanje mora upućivati na ovaj članak.

5. Neovisno o članku 108., Komisija ocjenjuje učinke ovog članka i izvješća Europskom parlamentu i Vijeću do 18. travnja 2019.

POGLAVLJE II.

Pravila kojima se uređuju projektni natječaji

Članak 95.

Područje primjene

1. Ovo poglavlje primjenjuje se na projektne natječaje koji su organizirani kao dio postupka nabave za ugovor o uslugama ako je procijenjena vrijednost ugovora, bez PDV-a, uključujući sve moguće nagrade ili plaćanja sudionicima, jednaka ili veća od iznosa koji je utvrđen u članku 15. točki (a).

2. Ovo se poglavlje primjenjuje na sve projektne natječaje u kojima je ukupni iznos natječajnih nagrada i isplata sudionicima, uključujući procijenjenu neto vrijednost ugovora o uslugama bez PDV-a koji bi se kasnije mogao sklopiti u skladu s člankom 50. točkom (k) ako naručitelj ne isključuje takvu nagradu u obavijesti o natječaju, jednak ili veći od iznosa koji je utvrđen u članku 15. točki (a).

Članak 96.

Obavijesti

1. Naručitelji koji namjeravaju organizirati projektni natječaj objavljuju poziv na nadmetanje putem poziva na projektni natječaj. Ako naručitelji namjeravaju dodijeliti naknadni ugovor o uslugama prema članku 50. točki (i), moraju to navesti u obavijesti o projektnom natječaju.

Naručitelji koji su održali projektni natječaj objavljuju rezultate putem obavijesti.

2. Poziv na nadmetanje mora sadržavati podatke utvrđene u Prilogu XIX., a obavijest o rezultatima projektog natječaja mora sadržavati podatke utvrđene u Prilogu XX. u obliku standardnih obrazaca. Komisija uspostavlja standardne obrasce putem provedbenih akata. Ti se provedbeni akti donose sukladno savjetodavnom postupku iz članka 105.

Obavijest o rezultatima projektog natječaja prosljeđuje se Uredu za publikacije Europske unije u roku od 30 dana od zaključenja projektog natječaja.

Ako bi otkrivanje podataka o rezultatima projektog natječaja ometalo provedbu zakona bilo protivno javnom interesu, šteto o opravdanim tržišnim interesima određenog gospodarskog subjekta, bilo javnog ili privatnog ili ako bi to moglo štetiti poštenom tržišnom natjecanju između gospodarskih subjekata, takvi se podaci mogu ne objaviti.

3. Članak 71. stavci od 2. do 6. primjenjuju se i na obavijesti koje se odnose na projektne natječaje.

Članak 97.

Pravila o organiziranju projektnih natječaja, odabiru sudionika i ocjenjivačkog suda

1. Prilikom organiziranja projektnih natječaja, naručitelji primjenjuju postupke koji su prilagođeni glavi I. i ovom poglavlju.

2. Pristup sudionika projektnim natječajima ne smije se ograničavati:

(a) upućivanjem na područje ili dio područja države članice;

(b) tako da se, prema pravu države članice u kojoj se organizira projektni natječaj, od njih zahtijeva da budu ili fizičke ili pravne osobe.

3. Kada su projektni natječaji ograničeni na određeni broj sudionika, naručitelji utvrđuju jasne i nediskriminirajuće uvjete odabira. U svakom slučaju, broj natjecatelja koji su pozvani na sudjelovanje mora biti dovoljan da se osigura istinsko tržišno natjecanje.

4. Ocjenjivački sud mora se sastojati isključivo od fizičkih osoba koje su neovisne od sudionicima u projektom natječaju. Ako se od sudionika u projektom natječaju zahtijeva određena stručna kvalifikacija, najmanje trećina članova ocjenjivačkog suda mora imati tu kvalifikaciju ili jednakovrijednu kvalifikaciju.

Članak 98.

Odluke ocjenjivačkog suda

1. Ocjenjivački sud mora biti samostalan u svojim odlukama ili mišljenjima.
2. Planove i projekte koje su dostavili natjecatelji ocjenjivački sud dužan je razmatrati anonimno i isključivo na temelju kriterija navedenih u obavijesti o projektnom natječaju.
3. Ocjenjivački sud dužan je bilježiti svoje rangiranje projekata u izvješću koje potpisuju njegovi članovi i koje je izrađeno prema odlikama svakog projekta, uključujući svoje napomene i sve točke koje je potrebno pojasniti.
4. Anonimnost se mora poštovati sve dok ocjenjivački sud ne donese svoje mišljenje ili odluku.
5. Natjecatelji se mogu pozvati, ako je potrebno, da odgovore na pitanja koja je ocjenjivački sud zabilježio u zapisniku kako bi se pojasnili bilo koji aspekti projekata.
6. O dijalogu između članova ocjenjivačkog suda i natjecatelja sastavlja se potpuni zapisnik.

GLAVA IV.

UPRAVLJANJE

Članak 99.

Provedba

1. Kako bi se učinkovito osigurala točna i učinkovita provedba, države članice moraju osigurati da barem zadatke koji su navedeni u ovom članku obavljaju jedno ili više tijela ili struktura. One će obavijestiti Komisiju o svim tijelima ili strukturama nadležnima za te zadatke.
2. Države članice dužne su osigurati nadzor nad primjenom pravila o javnoj nabavi.

Ako nadzorna tijela ili strukture uoče, na vlastitu inicijativu ili po zaprimanju informacija, određena kršenja ili systemske probleme, ovlaštena su obavijestiti o tim problemima nacionalna revizorska tijela, sudove ili druga odgovarajuća tijela ili struktura kao što su javni pravobranitelji, nacionalni parlamenti ili njihovi odbori.

3. Rezultati aktivnosti nadzora u skladu sa stavkom 2. dostupni su javnosti putem odgovarajućih sredstava obavješćivanja. Ti su rezultati također dostupni Komisiji. Na primjer, mogu biti uključeni u izvješća o nadzoru iz drugog podstavka ovog stavka.

Do 18. travnja 2017., a nakon toga svake tri godine, države članice dostavljaju Komisiji izvješće o nadzoru koje obuhvaća, kada je to primjenjivo, podatke o najučestalijim uzrocima pogrešne primjene ili pravne nesigurnosti, uključujući moguće strukturne ili opetovane probleme u primjeni pravila, o razini sudjelovanja malih i srednjih poduzeća u javnoj nabavi te o sprečavanju, utvrđivanju i odgovarajućem izvještavanju o slučajevima prijevare u nabavi, o korupciji, sukobu interesa i drugim ozbiljnim nepravilnostima.

Komisija može, ne češće od svake treće godine, zahtijevati od država članica da dostave podatke o praktičnoj provedbi nacionalnih strateških politika nabave.

Za potrebe ovog stavka, „MSP-ovi” smatraju se onima definiranim u Preporuci Komisije 2003/361/EZ ⁽¹⁾.

Na temelju zaprimljenih podataka sukladno ovom stavku Komisija redovito izdaje izvješće o provedbi i najboljim praksama nacionalnih politika nabave na unutarnjem tržištu.

4. Države članice osiguravaju sljedeće:

(a) informacije i smjernice za tumačenje i primjenu prava Unije za javnu nabavu dostupne su bez naknade kako bi pomogle javnim naručiteljima i gospodarskim subjektima, posebice malim i srednjim poduzećima, u pravilnoj primjeni pravila Unije za javnu nabavu; i

(b) pomoć je dostupna javnim naručiteljima s obzirom na planiranje i provođenje postupaka nabave.

5. Države članice, ne dovodeći u pitanje opće postupke i radne metode koje je za svoju komunikaciju i kontakte s državama članicama uspostavila Komisija, određuju referentno mjesto za suradnju s Komisijom na području primjene zakonodavstva o javnoj nabavi.

⁽¹⁾ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća, (SL L 124 od 20.5.2003., str. 36.).

6. Javni naručitelji dužni su, barem tijekom trajanja ugovora, čuvati primjerke svih sklopljenih ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od:

- (a) 1 000 000 EUR u slučaju ugovora o nabavi robe ili ugovora o uslugama;
- (b) 10 000 000 EUR u slučaju ugovora o radovima.

Javni naručitelji su dužni omogućiti pristup tim ugovorima; međutim, pristup određenim dokumentima ili podacima može se uskratiti u mjeri i uz uvjete predviđene mjerodavnim pravilima Unije ili nacionalnim pravilima o pristupu dokumentima i zaštiti podataka.

Članak 100.

Pojedinačna izvješća o postupcima za dodjelu ugovora

1. Naručitelji su dužni čuvati odgovarajuće podatke o svakom ugovoru ili okvirnom sporazumu koji su obuhvaćeni ovom Direktivom i svaki put kada se uspostavlja dinamički sustav nabave. Ti podaci moraju biti dovoljni da naručitelji kasnije mogu opravdati svoje odluke u vezi s:

- (a) kvalifikacijom i odabirom gospodarskih subjekata te o dodjeli ugovora;
- (b) korištenjem pregovaračkih postupaka bez poziva na nadmetanje na temelju članka 50.;
- (c) neprimjenjivanjem glave II. poglavlja od II. do IV. na temelju odstupanja iz glave I. poglavlja II. i III.
- (d) prema potrebi, razlozima zbog kojih su za elektroničko podnošenje korištena sredstva komunikacije različita od elektroničkih sredstava.

Ako obavijest o dodjeli ugovora sastavljenog u skladu s člankom 70. ili člankom 92. stavkom 2. sadrži podatke koji se zahtijevaju u ovom stavku, naručitelji mogu uputiti na tu obavijest.

2. Naručitelji dokumentiraju tijekom svih postupaka nabave, bez obzira na to provode li se ti postupci elektroničkim putem ili ne. U tu svrhu, dužni su osigurati da čuvaju dostatnu dokumentaciju za opravdanje odluka donesenih u svim fazama postupka

nabave, kao što je dokumentacija o komunikaciji s gospodarskim subjektima i internim raspravama, pripremi dokumentacije o nabavi, o dijalogu i pregovorima ako ih je bilo, odabiru i dodjeli ugovora. Dokumentacija se čuva barem tri godine od dana dodjele ugovora.

3. O podacima ili dokumentaciji ili njihovim glavnim elementima obavješćuju se Komisija ili nacionalna tijela ili strukture iz članka 99., na njihov zahtjev.

Članak 101.

Nacionalno izvještavanje i statistički podaci

1. Komisija provjerava kvalitetu i cjelovitost podataka koji se mogu izdvojiti iz obavijesti iz članaka od 67. do 71. te članaka 92. i 96., koje se objavljuju u skladu s Prilogom IX.

Ako kvaliteta i cjelovitost podataka iz prvog podstavka ovog stavka nije u skladu s obvezama iz članka 67. stavka 1., članka 68. stavka 1., članka 69., članka 70. stavka 1., članka 92. stavka 3. i članka 96. stavka 2., Komisija zahtijeva dodatne informacije od dotične države članice. Dotična država članica dužna je u razumnom roku dostaviti nedostatne statističke podatke koje zahtijeva Komisija.

2. Do 18. travnja 2017., a nakon toga svake tri godine države članice prosljeđuju Komisiji statističko izvješće o nabavi koje bi bilo obuhvaćeno ovom Direktivom ako bi njezina vrijednost premašila relevantni prag utvrđen u članku 15., uz navođenje procjene zbrojene ukupne vrijednosti takve nabave tijekom dotičnog razdoblja. Ta procjena može se osobito temeljiti na podacima koji su dostupni prema nacionalnim zahtjevima za objavu ili prema procjenama zasnovanim na uzorcima.

To se izvješće može uključiti u izvješće iz članka 99. stavka 3.

Članak 102.

Administrativna suradnja

1. Države članice međusobno se pomažu i uvode mjere za učinkovitu suradnju kako bi se osigurala razmjena podataka o pitanjima iz članaka 62., 81. i 84. One osiguravaju povjerljivost podataka koje razmjenjuju.

2. Nadležna tijela svih dotičnih država članica razmjenjuju podatke u skladu sa pravilima o zaštiti osobnih podataka iz Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

3. Kako bi se ispitala prikladnost korištenja Informativnog sustava unutarnjeg tržišta (IMI), uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1024/2012 u svrhu razmjene podataka obuhvaćenih ovom Direktivom, pokrenut će se pilot-projekt do 18. travnja 2015.

GLAVA V.

DELEGIRANE OVLAŠTI, PROVEDBENE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 103.

Izvršavanje ovlašt

1. Ovlašt za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenim u ovom članku.

2. Ovlašt donošenja delegiranih akata iz članaka 4, 17., 40., 41., 76. i 83. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno razdoblje od 17. travnja 2014.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlašt iz članaka 4, 17., 40., 41., 76. i 83. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlašt koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen na temelju članaka 4, 17., 40., 41., 76. i 83. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

⁽²⁾ Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće izvjestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 104.

Žurni postupak

1. Delegirani akti doneseni na temelju ovog članka odmah stupaju na snagu i primjenjuju se ako nije uložena nikakva žalba u skladu sa stavkom 2. U priopćenju Europskom parlamentu i Vijeću o delegiranom aktu navode se razlozi za primjenu hitnog postupka.

2. Europski parlament ili Vijeće mogu uložiti žalbu na neki delegirani akt u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 5. U takvom slučaju, Komisija dotični akt stavlja izvan snage odmah nakon što je Europski parlament ili Vijeće obavijestilo o svojoj odluci o ulaganju žalbe.

Članak 105.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Savjetodavni odbor za javnu nabavu osnovan Odlukom Vijeća 71/306/EEZ ⁽³⁾. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Kod upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 106.

Prenošenje i prijelazne odredbe

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 18. travnja 2016. One Komisiji bez odlaganja dostavljaju tekst navedenih odredaba.

⁽³⁾ Odluka Vijeća 71/306/EEZ od 26. srpnja 1971. o osnivanju Savjetodavnog odbora za ugovore o javnim radovima (SL L 185, 16.8.1971., str. 15.).

2. Neovisno o stavku 1. ovog članka, države članice mogu odgoditi primjenu članka 40. stavka 1. do 18. listopada 2018., osim gdje je obvezno korištenje elektroničkih sredstava u skladu s člancima 52., 53., 54., člankom 55. stavkom 3., člankom 71. stavkom 2. ili člankom 73.

Neovisno o stavku 1 ovog članka., države članice mogu odgoditi primjenu članka 40. stavka 1. za središnja tijela za nabavu u skladu s člankom 55. stavkom 3. do 18. travnja 2017.

Ako država članica odluči odgoditi primjenu članka 40. stavka 1., ta država članica predviđa da naručitelji za svu komunikaciju i razmjenu informacija mogu odabrati između sljedećih sredstava komunikacije:

- (a) elektroničkim sredstva u skladu s člankom 40.;
- (b) poštom ili putem druge odgovarajuće kurirske službe;
- (c) telefaksom;
- (d) kombinacijom tih sredstava.

3. Pri donošenju mjera iz stavaka 1. i 2., države članice pozivaju se na ovu Direktivu ili pozivanje na nju navode u njihovoj službenoj objavi. Načine tog upućivanja određuju države članice.

Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 107.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2004/17/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od 18. travnja 2016.

Upućivanja na opozvanu Direktivu tumače se kao upućivanja na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom navedenom u Prilogu XXI.

Članak 108.

Pregled

Komisija pregledava gospodarske učinke na unutarnje tržište, osobito u vezi s čimbenicima kao što su prekogranična dodjela ugovora i transakcijski troškovi, a koji su posljedica primjene pragova koji su utvrđeni člankom 15., i o njima izvješćuje Europski parlament i Vijeće do 18. travnja 2019.

Komisija, ako je to moguće i primjereno, razmatra predlaganje povećanja iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u tijekom sljedećeg kruga pregovora. U slučaju bilo kakve promjene iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u, izvješće prema potrebi prati zakonodavni prijedlog kojim se mijenjaju pragovi određeni u ovoj Direktivi.

Članak 109.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Članak 110.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 26. veljače 2014.

Za Europski parlament

Predsjednik

M. SCHULZ

Za Vijeće

Predsjednik

D. KOURKOULAS

PRILOG I.

POPIS DJELATNOSTI NAVEDENIH U ČLANKU 2. TOČKI 2 PODTOČKI (A)

Ako postoji bilo kakva razlika u tumačenju između CPV-a i NACE-a, vrijedi nomenklatura CPV-a.

NACE (*)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
45			Gradnja	Ovaj odjeljak obuhvaća: gradnju novih zgrada i pogona, obnovu i uobičajene popravke	45000000
	45.1		Priprema gradilišta		45100000
		45.11	Rušenje i razbijanje zgrada; zemljani radovi	Ovaj razred obuhvaća — rušenje zgrada i drugih konstrukcija, — čišćenje gradilišta, — zemljane radove: iskopi, odlaganje, poravnavanje i izravnavanje gradilišta, kopanje jarka, uklanjanje stijena, miniranje itd. — priprema terena za kopanje rude: — uklanjanje viška materijala i ostalo uređenje i priprema zemljišta i terena bogatih mineralima. Ovaj razred također obuhvaća: — drenažu gradilišta. — drenažu poljoprivrednog ili šumskog zemljišta.	45110000
		45.12	Pokusno bušenje i sondiranje	Ovaj razred obuhvaća — pokusno bušenje, pokusno sondiranje i uzimanje uzorka izvađenog geološkim bušenjem za građevinske, geofizičke, geološke ili slične svrhe. Ovaj razred ne obuhvaća: — bušenje proizvodnih bušotina nafte ili plina, vidjeti 11.20. — bušenje izvora vode, vidjeti 45.25, — izgradnju okana, vidjeti 45.25, — istraživanje naftnih i plinskih polja, geofizička, geološka i seizmička mjerenja, vidjeti 74.20.	45120000

NACE (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
	45.2		Izgradnja kompletnih građevinskih objekata ili njihovih dijelova; niskogradnja		45200000
		45.21	Opća visokogradnja i niskogradnja	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — gradnju svih vrsta građevina niskogradnje, — mostove, uključujući i one za autoceste na stupovima, vijadukte, tunele i podzemne željeznice — cjevovode na velike udaljenosti, komunikacijske i energetske vodove, — gradske cjevovode, gradske komunikacijske i energetske vodove — prateću urbanu infrastrukturu, — sklapanje i postavljanje montažnih konstrukcija na licu mjesta. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — uslužne aktivnosti povezane sa crpljenjem nafte i plina, vidjeti 11.20, — postavljanje gotovih montažnih konstrukcije iz nebetonskih dijelova koje je izradio izvoditelj, vidjeti odjeljke 20., 26. i 28., — građevinske radove na, osim na izgradnji zgrada, stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, vidjeti 45.23, — instalaterske radove na građevinama, vidjeti 45.3, — završne građevinske radove, vidjeti 45.4, — djelatnosti arhitekture i inženjeringa, vidjeti 74.20, — upravljanje građevinskim projektima, vidjeti 74.20. 	<p>45210000</p> <p>Osim:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 45213316 45220000 45231000 45232000
		45.22	Krovovezački i krovopokrivački radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — krovovezačke radove, — krovopokrivačke radove, — hidroizolaciju. 	45261000

NACE (!)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.23	Izgradnja autocesta, cesta, uzletišta i sportskih objekata	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — izgradnju autocesta, ulica, cesta, ostalih kolnih i pješačkih putova, — izgradnju pruga, — izgradnju uzletno-sletnih staza, — građevinske radove na, osim na izgradnji zgrada, stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, — ličenje oznaka na cestovnim površinama i parkiralima. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pripreme zemljane radove, vidjeti 45.11 	<p>45212212 i DA03</p> <p>45230000</p> <p>osim:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 45231000 — 45232000 — 45234115
		45.24	Izgradnja hidrograđevinskih objekata	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — izgradnju: — vodnih putova, pristaništa i riječnih građevina, turističkih pristaništa (marina), prevodnica itd., — brana i nasipa, — jaružarenje, — podvodne radove. 	45240000
		45.25	Ostali građevinski radovi koji obuhvaćaju posebne zanate	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — građevinske djelatnosti specijalizirane za jednu značajku zajedničku za različite vrste konstrukcija koje zahtijevaju specijalizirane vještine ili opremu, — izgradnju temelja, uključujući zabijanje pilona, — bušenje i izgradnju izvora vode, kopanje okana, — postavljanje čeličnih elemenata koje ne izrađuje sam izvođač, — savijanje čelika, — zidanje ciglom i kamenom, 	<p>45250000</p> <p>45262000</p>

NACE (*)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
				<ul style="list-style-type: none"> — podizanje i rastavljanje skela i radnih platformi, uključujući najam skela i radnih platformi, — gradnju dimnjaka i industrijskih peći. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — najam skela bez postavljanja i rastavljanja, vidjeti 71.32 	
	45.3		Građevinske instalacije		45300000
		45.31	Električno ožičenje i elektromontažni radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <p>ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — električnog ožičenja i elektromontažne radove, — sustava telekomunikacija, — sustava električnoga grijanja, — radijskih i televizijskih kućnih antena, — požarnih alarma, — protuprovalnih alarmnih sustava, — dizala i pokretnih stepenica, — gromobrana itd. 	<p>45213316</p> <p>45310000</p> <p>Osim:</p> <p>– 45316000</p>
		45.32	Izolacijski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje toplinske izolacije, zvučne izolacije i izolacije protiv vibracija. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — hidroizolaciju, vidjeti 45.22. 	45320000
		45.33	Vodoinstalacijski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje: — vodoinstalacije i sanitarne opreme, — plinske opreme, — opreme i vodova za grijanje, ventilaciju, hlađenje ili klimatizaciju — sustava raspršivača. 	45330000

NACE (!)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
				Ovaj razred ne obuhvaća: — ugradnju sustava električnoga grijanja, vidjeti 45.31.	
		45.34	Ostale građevinske instalacije	Ovaj razred obuhvaća: — ugradnju rasvjetnih i signalizacijskih sustava za ceste, pruge, uzletišta i luke, — ugradnju naprava i opreme koja nije drugdje opisana u zgrade ili druge projekte izgradnje	45234115 45316000 45340000
	45.4		Završni građevinski radovi		45400000
		45.41	Žbukanje	Ovaj razred obuhvaća: — nanošenje u zgradama ili drugim projektima izgradnje unutarnje i vanjske žbuke ili zidarskoga gipsa, uključujući srodne podloge za žbuku.	45410000
		45.42	Ugradnja stolarije	Ovaj razred obuhvaća: — ugradnju vrata, prozora, okvira za vrata i prozore, ugradbenih kuhinja, stuba, opreme za trgovine i slično, koje nije izradio sam izvoditelj, od drva ili drugih materijala, — unutarnje završne radove kao što su stropovi, drvene zidne obloge, pomične pregrade itd. Ovaj razred ne obuhvaća: — postavljanje parketa i drugih drvenih podnih obloga, vidjeti 45.43.	45420000
		45.43	Oblaganje podova i zidova	Ovaj razred obuhvaća: — polaganje, postavljanje, vješanje ili ugradnju u zgrade ili druge projekte izgradnje: — zidnih ili podnih pločica od keramike, betona ili rezanog kamena, — parketa i drugih podnih obloga, tepiha i linoleuma, — uključujući gumene ili plastične, — podne ili zidne teraco, mramorne, granitne obloge ili obloge od škriljevca, — zidnih tapeta.	45430000

NACE (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.44	Ličenje i ostakljivanje	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — vanjsko i unutarnje ličenje zgrada, — ličenje objekata niskogradnje, — ugradnju stakla, ogledala itd. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju prozora, vidjeti 45.42, 	45440000
		45.45	Ostali završni građevinski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — postavljanje privatnih bazena, — čišćenje parom, pjeskarenje i slične djelatnosti na vanjskim dijelovima zgrada, — ostale završne građevinske radove koji nisu drugdje opisani <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — čišćenje unutarnjeg dijela zgrade i drugih konstrukcija, vidjeti 74.70. 	45212212 i DA04 45450000
	45.5		Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovateljem		45500000
		45.50	Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovateljem	<p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — najam građevinskih strojeva i opreme, te strojeva i opreme za rušenje bez rukovatelja, vidjeti 71.32. 	45500000

(1) Uredba Vijeća (EEZ) br. 3037/90 od 9. listopada 1990. (SL L 293, 24.10.1990., str. 1.)

PRILOG II.

POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 4. STAVKA 3.

Prava koja su dodijeljena putem postupka za koji je osigurana odgovarajuća objava u javnosti i kada je dodjela tih prava dodijeljena na temelju objektivnih kriterija ne smatraju se „posebnim ili isključivim pravima” u smislu članka 4. ove Direktive. Niže se navode postupci, kojima se osigurava odgovarajuća prethodna transparentnost, za izdavanje odobrenja na temelju drugih pravnih akata Unije koji ne predstavljaju „posebna ili isključiva prava” u smislu članka 4. ove Direktive:

- (a) izdavanje odobrenja za rad na postrojenjima za prirodni plin u skladu s postupcima utvrđenim u članku 4. Direktive 2009/73/EZ;
- (b) odobrenje ili poziv na nadmetanje za izgradnju novih postrojenja za proizvodnju električne energije u skladu s Direktivom 2009/72/EZ;
- (c) izdavanje odobrenja o poštanskoj usluzi koja nije ili ne smije biti rezervirana, u skladu s postupcima utvrđenima u članku 9. Direktive 97/67/EZ;
- (d) postupak za izdavanje odobrenja za nastavak aktivnosti na iskorištavanju ugljikovodika u skladu s Direktivom 94/22/EZ;
- (e) ugovori o javnim uslugama u smislu Uredbe (EZ) br. 1370/2007 o uslugama javnog prijevoza putnika autobusom, tramvajem, željeznicom ili podzemnom željeznicom koji su dodijeljeni na temelju konkurentnog postupka nadmetanja u skladu s njezinim člankom 5. stavkom 3., ako je njegovo trajanje sukladno članku 4. stavku 3. ili 4. te Uredbe.

PRILOG III.

POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 34. STAVKA 3.

A. Prijenos ili distribucija plina ili toplinske energije

Direktiva 2009/73/EZ

B. Proizvodnja, prijenos ili distribucija električne energije

Direktiva 2009/72/EZ

C. Proizvodnja, prijevoz ili distribucija pitke vode

[Nema unosa]

D. Naručitelji u području željezničkih usluga

Željeznički prijevoz tereta

Direktiva 2012/34/EU

Međunarodni željeznički prijevoz putnika

Direktiva 2012/34/EU

Željeznički prijevoz putnika u domaćem prometu

[Nema unosa]

E. Naručitelji u području usluga gradske željeznice, tramvaja, trolejbusa ili autobusa

[Nema unosa]

F. Naručitelji u području poštanskih usluga

Direktiva 97/67/EZ

G. Vađenje nafte ili plina

Direktiva 94/22/EZ

H. Istraživanje i vađenje ugljena i drugih krutih goriva

[Nema unosa]

I. Naručitelji u području morskih ili riječnih luka ili druge terminalne opreme

[Nema unosa]

J. Naručitelji u području instalacija zračne luke

[Nema unosa]

PRILOG IV.

ROKOVI ZA DONOŠENJE PROVEDBENIH AKATA IZ ČLANKA 35.

1. Provedbeni akti iz stavka 35. donose se u sljedećim razdobljima:

- (a) 90 radnih dana ako se slobodan pristup određenom tržištu pretpostavlja na temelju prvog podstavka članka 34. stavka 3.;
- (b) 130 radnih dana za slučajeve koji nisu navedeni u točki (a).

Razdoblja utvrđena u točkama (a) i (b) ovog stavka produljuju se za 15 radnih dana ako zahtjev nije popraćen obrazloženim i utemeljenim stajalištem, koje je donijelo neovisno državno tijelo nadležno za dotičnu djelatnost, koje temeljito analizira uvjete za moguću primjenjivost članka 34. stavka 1. na dotičnu djelatnost u skladu s člankom 34. stavcima 2. i 3.

Ti rokovi počinju prvog radnog dana sljedećeg dana od datuma kada je Komisija primila zahtjev iz članka 35. stavka 1. ili ako informacije koje se trebaju priložiti uz zahtjev nisu potpune, sljedećeg radnog dana nakon zaprimanja potpunih informacija.

Komisija može produljiti razdoblja utvrđena u prvom podstavku uz suglasnost država članica ili naručitelja koji su podnijeli zahtjev.

2. Komisija može zahtijevati od dotične države članice ili od naručitelja ili neovisnog nacionalnog tijela iz stavka 1. ili bilo kojeg drugog nadležnog nacionalnog tijela da pruži sve potrebne informacije ili dopuni odnosno pojašni informacije pružene u odgovarajućem roku. U slučaju kašnjenja ili nepotpunih odgovora, razdoblja utvrđena u stavku 1. prvom podstavku ukidaju se na razdoblje između isteka roka utvrđenog u zahtjevu za informacije i zaprimanja potpunih i točnih informacija.

PRILOG V.

ZAHTJEVI VEZANI UZ ALATE I UREĐAJE ZA ELEKTRONIČKO ZAPRIMANJE PONUDA, ZAHTJEVA ZA SUDJELOVANJE, ZAHTJEVA ZA KVALIFIKACIJU, KAO I PLANOVA I PROJEKATA U NATJEČAJIMA

Alati i uređaji za elektroničko zaprimanje ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i planova i projekata u natječajima moraju jamčiti, putem tehničkih sredstava i odgovarajućih postupaka, najmanje da:

- (a) se precizno mogu odrediti točno vrijeme i datum zaprimanja ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i dostave planova i projekata;
 - (b) se može razumno osigurati da, prije određenih rokova, nitko nema pristup podacima koji se prenose u skladu s tim zahtjevima;
 - (c) samo ovlaštene osobe mogu odrediti ili izmijeniti datume za otvaranje zaprimljenih podataka;
 - (d) u različitim fazama postupka kvalifikacije, nabave ili natječaja pristup svim dostavljenim podacima, ili njihovim dijelovima, mora biti moguć samo ovlaštenim osobama;
 - (e) samo ovlaštene osobe mogu dati pristup prenesenim podacima i to samo nakon propisanog datuma;
 - (f) podaci zaprimljeni i otvoreni u skladu s tim zahtjevima moraju ostati dostupni samo osobama koje su ovlaštene da s njima budu upoznate,
 - (g) se, ako su zabrane pristupa ili uvjeti iz točaka od (b) do (f) prekršeni ili je došlo do pokušaja kršenja, može razumno osigurati da se prekršaji ili pokušaji mogu jasno otkriti.
-

PRILOG VI.

DIO A

PODACI KOJE TREBA SADRŽAVATI PERIODIČNA INDIKATIVNA OBAVIJEST

(iz članka 67.)

I. Podaci koje treba navesti u svim slučajevima

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. (a) Za ugovore o nabavi robe: narav i količina ili vrijednost usluga, ili proizvoda koji će se isporučivati (CPV oznake).

(b) Za ugovore o radovima: vrsta i opseg usluga koje će se pružati, opća svojstva posla ili grupa uputom na posao (CPV oznake).

(c) Za ugovore o uslugama: ukupna planirana nabava u svakoj od planiranih kategorija usluga (CPV oznake).
4. Datum slanja obavijesti ili slanja obavijesti o objavi te obavijesti na profilu kupca.
5. Svi drugi relevantni podaci.

II. Dodatni podaci koje treba dostaviti ako se obavijest koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje ili se njome omogućuje određivanje kraćih rokova za zaprimanje ponuda (članak 67. stavak 2.)

6. Navod o tome da zainteresirani gospodarski subjekti trebaju naručitelju izraziti svoj interes za ugovor ili ugovore.
7. Adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o specifikacijama nabave, uz neograničen, izravan i besplatan pristup.

Ako neograničen, izravan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članku 73. stavku 1. trećem i četvrtom podstavku, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavi.
8. Prema potrebi, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
9. Rok za zaprimanje zahtjeva za poziv na dostavu ponuda ili na pregovore.
10. Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti ili opća narav posla ili kategorija usluge i opis, uz navođenje jesu li predviđeni okvirni sporazumi, uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također procijenjeno vrijeme objave daljnjih poziva na nadmetanje. Navod radi li se o kupnji, uzimanju u najam, zakup ili kupnji na otplatu, ili bilo kakvoj kombinaciji navedenog.
11. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
12. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora o uslugama i, ako je moguće, datum početka.
13. Adresa na koju zainteresirana poduzeća šalju svoj iskaz interesa u pisanom obliku.
14. Rok za zaprimanje iskaza interesa.
15. Jezik ili jezici na kojem, odnosno na kojima, se izrađuju zahtjevi za sudjelovanje ili ponude.
16. Ekonomski i tehnički uvjeti te financijska i tehnička jamstva koja se traže od dobavljača.

17. (a) Procijenjeni datum za pokretanje postupaka nabave za ugovor ili ugovore (ako je poznat);
(b) Vrsta postupka nabave (ograničeni postupci s dinamičkim sustavom nabave ili bez njega ili pregovarački postupci).
18. Prema potrebi, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
19. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) zahtijevanju/prihvatanju elektroničkog podnošenja ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje,
 - (b) uporabi elektroničkog naručivanja,
 - (c) uporabi izdavanja elektroničkog računa,
 - (d) prihvatanju elektroničkog plaćanja.
20. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
21. Ako su poznati, kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za odabir. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, ako je prikladno, redosljed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na potvrdu interesa iz članka 67. stavka 2. točke (b), u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.

DIO B

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O OBJAVI PERIODIČNE INDIKATIVNE OBAVIJESTI NA PROFILU KUPCA, A KOJA SE NE KORISTI KAO SREDSTVO POZIVANJA NA NADMETANJE

(iz članka 67. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. CPV oznake.
 4. Internetska adresa „profila kupca” (URL).
 5. Datum slanja obavijesti o objavi prethodne informacijske obavijesti na profilu kupca.
-

PRILOG VII.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI DOKUMENTACIJA O NABAVI POVEZANA S ELEKTRONIČKIM DRAŽBAMA (ČLANAK 53. STAVAK 4.)

Ako su naručitelji odlučili održati elektroničku dražbu, dokumentacija o nabavi mora sadržavati barem sljedeće podatke:

- (a) značajke čije će vrijednosti biti predmetom elektroničke dražbe, pod uvjetom da se takve značajke mogu kvantitativno odrediti te izraziti u brojkama ili postocima;
 - (b) bilo koja ograničenja za vrijednosti koja se mogu podnijeti, s obzirom na to da proizlaze iz specifikacija koje se odnose na predmet ugovora;
 - (c) podatke koji će se staviti na raspolaganje ponuditeljima tijekom elektroničke dražbe i, prema potrebi, kada će im oni biti stavljeni na raspolaganje;
 - (d) odgovarajuće informacije o procesu elektroničke dražbe;
 - (e) uvjete pod kojima će se ponuditelji moći natjecati te posebno minimalne razlike koje će se, prema potrebi, tražiti tijekom natjecanja;
 - (f) odgovarajuće podatke koji se odnose na elektroničku opremu koja će se koristiti te rješenja i tehničke specifikacije za spajanje.
-

PRILOG VIII.

DEFINICIJA ODREĐENIH TEHNIČKIH SPECIFIKACIJA

Za potrebe ove Direktive:

1. „tehnička specifikacija” znači jedno od sljedećeg:
 - (a) u slučaju ugovora o nabavi robe ili uslugama, specifikacija u dokumentaciji kojom se određuju tražene značajke proizvoda ili usluge, poput razina kvalitete, razina utjecaja na okoliš i klimu, rješenja za sve zahtjeve (uključujući pristup za osobe s invaliditetom) i ocjene sukladnosti, izvedbe, uporabljivosti proizvoda, sigurnosti ili dimenzija, uključujući zahtjeve koji su bitni za proizvod u pogledu naziva pod kojim se proizvod prodaje, nazivlje, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakiranje, obilježavanje i označivanje, korisničke upute, proizvodne procese i metode u bilo kojoj fazi životnog vijeka robe ili usluge te postupke ocjene sukladnosti;
 - (b) u slučaju ugovora o radovima, ukupnost tehničkih odredaba sadržanih posebno u dokumentaciji o nabavi kojima se definiraju tražene karakteristike materijala, proizvoda ili isporuke, čime se omogućava opis materijala, proizvoda ili isporuke na takav način da ispunjavaju svrhu za koju ih je naručitelj namijenio; te karakteristike uključuju razine utjecaja na okoliš i klimu, rješenja za sve zahtjeve (uključujući pristup za osobe s invaliditetom) i ocjenu sukladnosti, izvedbu, sigurnost ili dimenzije, uključujući postupke koji se odnose na osiguranje kvalitete, nazivlje, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakiranje, obilježavanje i označivanje te proizvodne procese i metode u svakoj fazi životnog vijeka radova; te karakteristike također uključuju pravila koja se odnose na uvjete projektiranja i proračuna troškova, ispitivanja, pregleda i prihvaćanja radova te na metode i tehnike građenja te sve druge tehničke uvjete koje naručitelj može odrediti prema općim ili posebnim propisima za završene radove i za materijale ili dijelove koje oni uključuju,
2. „norma” znači tehnička specifikacija koju je donijelo priznato normizacijsko tijelo za višekratnu ili trajnu primjenu, čije zadovoljenje nije obvezno i koje je jedno od sljedećeg:
 - i. „međunarodna norma” znači norma koju je donijela neka međunarodna organizacija za normizaciju i učinila dostupnom javnosti,
 - ii. „europska norma” znači norma koju je donijela neka europska organizacija za normizaciju i učinila dostupnom javnosti,
 - iii. „nacionalna norma” znači norma koju je donijela nacionalna organizacija za normizaciju i učinila dostupnom javnosti;
3. „Europska tehnička ocjena” znači dokumentirana ocjena izvedbe građevnog proizvoda, s obzirom na njegove ključne značajke, u skladu s europskim dokumentom za ocjenjivanje, kako je definiran u članku 2. točki 12. Uredbe (EU) br. 305/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
4. „zajednička tehnička specifikacija” znači tehnička specifikacija u području IKT-a utvrđena u skladu s člancima 13. i 14. Uredbe (EU) 1025/2012;
5. „tehnička referenca” znači svaki proizvod koji su izradila europska tijela za normizaciju, različit od europskih norma, u skladu s postupcima prilagođenima razvoju tržišnih potreba.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 305/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. o utvrđivanju usklađenih uvjeta za stavljanje na tržište građevnih proizvoda (SL L 88, 4.4.2011., str. 5.).

PRILOG IX.

OBILJEŽJA OBJAVE**1. Objava obavijesti**

Obavijesti navedene u člancima 67., 68., 69., 70., 92. i 96. naručitelji šalju Uredu za publikacije Europske unije, a one se objavljuju u skladu sa sljedećim pravilima:

- (a) Obavijesti iz članka 67., 68., 69., 70., 92. i 96. objavljuje Ured za publikacije Europske unije ili naručitelji ako je periodična indikativna obavijest objavljena na profilu kupca u skladu s člankom 67. stavkom 1.

Nadalje, naručitelji mogu te informacije objavljivati na internetu na „profilu kupca”, kako je navedeno u stavku 2. točki (b) niže;

- (b) Ured za publikacije Europske unije dostavlja naručitelju potvrdu iz članka 71. stavka 5. drugog podstavka.

2. Objavljivanje dopunskih ili dodatnih podataka

- (a) Osim ako je drukčije predviđeno u članku 73. stavku 1. trećem i četvrtom podstavku, naručitelji objavljuju cjelokupnu dokumentaciju o nabavi na internetu;

- (b) Profil kupca može sadržavati periodične indikativne obavijesti iz članka 67. stavka 1., informacije o pozivima na dostavu ponuda koji su u tijeku, planiranim nabavama, sklopljenim ugovorima, poništenim postupcima i sve korisne opće informacije, poput mjesta za kontakt, broja telefona i telefaksa, poštanske adrese i adrese e-pošte. Profil kupca može obuhvaćati periodične indikativne obavijesti koje se koriste kao sredstvo poziva na nadmetanje, što se objavljuje na nacionalnoj razini u skladu s člankom 72.

3. Format i postupci za elektronički prijenos obavijesti

Format i postupci za elektronički prijenos obavijesti koje je odredila Komisija dostupni su na internetskoj adresi „<http://simap.eu.int>”.

PRILOG X.

PODACI KOJE TREBA SADRŽAVATI OBAVIJEST O POSTOJANJU KVALIFIKACIJSKOG SUSTAVA

(iz članka 44. stavka 4. točke (b) i članka 68.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Prema potrebi, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
 4. Svrha kvalifikacijskog sustava (opis proizvoda, usluga ili radova, ili njihovih kategorija, koji će se nabavljati putem tog sustava – CPV oznake). NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.
 5. Uvjeti koje trebaju ispuniti gospodarski subjekti da bi se kvalificirali u skladu sa sustavom i načini prema kojima će se svaki od tih uvjeta provjeravati. U slučajevima kada je opis tih uvjeta i načina provjere opsežan i temelji se na dokumentima koji su dostupni zainteresiranim gospodarskim subjektima, bit će dovoljan sažetak glavnih uvjeta i načina te upućivanja na te dokumente.
 6. Razdoblje valjanosti kvalifikacijskog sustava i formalnosti za njegovu obnovu.
 7. Naznaka služi li obavijest kao poziv na nadmetanje.
 8. Adresa na kojoj se mogu dobiti dodatne informacije i dokumentacija o kvalifikacijskom sustavu (ako je različita od adrese navedene pod točkom 1.).
 9. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se mogu dobiti ovi podaci.
 10. Ako su poznati, kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, prema potrebi, redosljed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.
 11. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) zahtijevanju/prihvaćanju elektroničkog podnošenja ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje,
 - (b) uporabi elektroničkog naručivanja,
 - (c) uporabi izdavanja elektroničkog računa,
 - (d) prihvaćanju elektroničkog plaćanja.
 12. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XI.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O NADMETANJU

(iz članka 69.)

A. OTVORENI POSTUPCI

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Prema potrebi, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
4. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge, prema potrebi navesti radi li se o okvirnom sporazumu ili dinamičkom sustavu nabave), opis (CPV oznake). Prema potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupnje, uzimanja u najam, zakup ili kupnje na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
5. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.
6. Za robu i radove:
 - (a) vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opća narav posla (CPV oznake);
 - (b) navod mogu li dobavljači dostaviti ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko grupa, redoslijed veličine različitih grupa i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe;
 - (c) Za ugovore o radovima: podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.
7. Za usluge:
 - (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti, uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se obavljati;
 - (b) Navod je li obavljanje usluge rezervirano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
 - (c) Uputa na zakon ili druge propise;
 - (d) Navod trebaju li pravne osobe navesti imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za obavljanje usluge;
 - (e) Navod mogu li pružatelji usluge dostaviti ponudu za dio predmetnih usluga.
8. Ako je poznato, navesti postoji li dopuštenje za dostavu varijanti.
9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora o uslugama i, ako je moguće, datum početka.
10. Adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o nabavi, uz neograničen, izravan i besplatan pristup

Ako neograničen, izravan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članku 73. stavku 1. trećem i četvrtom podstavku, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavi.
11. (a) Krajnji datum za zaprimanje ponuda ili indikativnih ponuda ako se uspostavlja dinamički sustav nabave;
 - (b) Adresa na koju se šalju;
 - (c) Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.

12. (a) Prema potrebi, osobe koje imaju ovlaštenje biti nazočne pri otvaranju ponuda;
- (b) Datum, vrijeme i mjesto otvaranja ponuda.
13. Prema potrebi, eventualno potrebni polozi i jamstva.
14. Glavni uvjeti u vezi s financiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uvjete.
15. Prema potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti skupina gospodarskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
16. Minimalni ekonomski i tehnički uvjeti koji se traže od gospodarskog subjekta kojemu je ugovor dodijeljen.
17. Razdoblje tijekom kojega je ponuditelj vezan svojom ponudom.
18. Prema potrebi, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
19. Kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, prema potrebi, redoslijed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama.
20. Prema potrebi, datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objave periodične informativne obavijesti u *Službenom listu Europske unije* ili obavijesti o objavi te obavijesti na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
21. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se mogu dobiti ovi podaci.
22. Datum kada je naručitelj poslao poziv.
23. Svi drugi relevantni podaci.

B. OGRANIČENI POSTUPCI

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Kada je to primjereno, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
4. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge; prema potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu); opis (CPV oznake). Prema potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupnje, uzimanja u najam, zakup ili kupnje na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
5. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.
6. Za robu i radove:
 - (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opća narav posla (CPV oznake);
 - (b) Navod mogu li dobavljači dostaviti ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko grupa, redoslijed veličine različitih grupa i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe;
 - (c) Podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.

7. Za usluge:
- Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti, uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se nabavljati;
 - Navod je li obavljanje usluge rezervirano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
 - Uputa na zakon ili drugi propis;
 - Navod trebaju li pravne osobe navesti imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za obavljanje usluge;
 - Navod mogu li pružatelji usluge dostaviti ponudu za dio predmetnih usluga.
8. Ako je poznato, navesti postoji li dopuštenje za dostavu varijanti.
9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora i, ako je moguće, datum početka.
10. Prema potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti skupina gospodarskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
11. (a) Krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje;
- Adresa na koju se šalju;
 - Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.
12. Krajnji datum za slanje poziva na dostavu ponuda.
13. Prema potrebi, eventualno potrebni polozi i jamstva.
14. Glavni uvjeti u vezi s financiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uvjete.
15. Podaci o stanju gospodarskog subjekta te minimalni ekonomski i tehnički uvjeti koji se od njega traže.
16. Kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, prema potrebi, redoslijed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na dostavu ponuda.
17. Prema potrebi, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
18. Prema potrebi, datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objavu periodične informativne obavijesti u *Službenom listu Europske unije* ili obavijesti o objavi te obavijesti na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
19. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
20. Datum kada su naručitelji poslali poziv.
21. Svi drugi relevantni podaci.
- C. PREGOVARAČKI POSTUPCI
- Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 - Glavna djelatnost.
 - Kada je to primjereno, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
 - Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge; prema potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu); opis (CPV oznake). Prema potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupnje, uzimanja u najam, zakup ili kupnje na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
 - NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.

6. Za robu i radove:
 - (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opća narav posla (CPV oznake);
 - (b) Navod mogu li dobavljači dostaviti ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko grupa, redosljed veličine različitih grupa i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe;
 - (c) Za ugovore o radovima: podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.
7. Za usluge:
 - (a) Vrsta i količina usluga koje će se isporučiti, uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se nabavljati;
 - (b) Navod je li obavljanje usluge rezervirano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
 - (c) Uputa na zakon ili drugi propis;
 - (d) Navod trebaju li pravne osobe navesti imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za obavljanje usluge;
 - (e) Navod mogu li pružatelji usluge dostaviti ponudu za dio predmetnih usluga.
8. Kada je to poznato, navesti postoji li dopuštenje za dostavu varijanti.
9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora i, ako je moguće, datum početka.
10. Prema potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti skupina gospodarskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
11. (a) Krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje;
 - (b) Adresa na koju se šalju;
 - (c) Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.
12. Prema potrebi, eventualno potrebni polozi i jamstva.
13. Glavni uvjeti u vezi s financiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uvjete.
14. Podaci o stanju gospodarskog subjekta te minimalni ekonomski i tehnički uvjeti koji se od njega traže.
15. Kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, prema potrebi, redosljed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na pregovaranje.
16. Prema potrebi, imena i adrese gospodarskih subjekata koje je već odabrao naručitelj.
17. Prema potrebi, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
18. Prema potrebi, datumi i upućivanje odnosno upućivanja na objavu periodične informativne obavijesti u *Službenom listu Europske unije* ili obavijesti o objavi te obavijesti na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
19. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
20. Datum kada je naručitelj poslao poziv.
21. Svi drugi relevantni podaci.

PRILOG XII.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O DODJELI UGOVORA

(iz članka 70.)

I. Podaci za objavljivanje u *Službenom listu Europske unije* ⁽¹⁾

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge i CPV oznake; prema potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu).
4. Barem kratki navod o vrsti i količini proizvoda, radova ili usluga koje se isporučuju, odnosno pružaju.
5. (a) Oblik poziva na nadmetanje (obavijest o uspostavljanju sustava kvalifikacije; periodična obavijest; poziv na dostavu ponuda);

(b) Datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objavljivanje obavijesti u *Službenom listu Europske unije*;

(c) U slučaju ugovora koji su dodijeljeni bez prethodnog poziva na nadmetanje, navod o relevantnoj odredbi članka 50.
6. Postupak nabave (otvoreni, ograničeni ili pregovarački).
7. Broj primljenih ponuda, uz navođenje
 - (a) broja ponuda gospodarskih subjekata koji su MSP-ovi,
 - (b) broja ponuda iz inozemstva,
 - (c) broj ponuda zaprimljenih elektroničkim putem.U slučaju više dodijeljenih ugovora (grupe, više okvirnih sporazuma), te se informacije daju za svaku dodjelu.
8. Datum sklapanja jednog ugovora odnosno više ugovora ili okvirnog sporazuma odnosno okvirnih sporazuma nakon donošenja odluke o njegovoj/njihovoj dodjeli ili sklapanju.
9. Cijena plaćena za prigodne kupnje iz članka 50. točke (h).
10. Za svaki dodijeljeni ugovor, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa uspješnog ili uspješnih ponuditelja, uključujući:
 - (a) podatak o tome je li uspješni ponuditelj MSP,
 - (b) podatak o tome je li ugovor dodijeljen konzorciju.
11. Navesti, prema potrebi, je li ugovor bio ili će možda biti, dan podizvođačima radova.
12. Plaćena cijena ili cijene najviših i najnižih ponuda uzetih u obzir pri odabiru ponude.
13. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
14. Neobvezni podaci:
 - vrijednost i dio ugovora koji jest ili će možda biti dan u podizvođenje trećim stranama,
 - kriteriji za dodjelu.

(1) Podaci u naslovima 6., 9. i 11. smatraju se podacima koji nisu namijenjeni objavljivanju ako tijelo koje dodjeljuje ugovor smatra da bi njihovo objavljivanje štetilo osjetljivim tržišnim interesima.

II. Podaci koji nisu namijenjeni za objavu

15. Broj dodijeljenih ugovora (ako je dodjela ugovora podijeljena na nekoliko dobavljača).
 16. Vrijednost svakog dodijeljenog ugovora.
 17. Zemlja podrijetla proizvoda ili usluge (podrijetlo iz Zajednice ili izvan Zajednice; ako se radi o podrijetlu izvan Zajednice, prikaz po trećim zemljama).
 18. Koji su kriteriji odabira ponude korišteni?
 19. Je li ugovor dodijeljen ponuditelju koji je dostavio varijantu u skladu s člankom 64. stavkom 1.?
 20. Jesu li bilo kakve ponude isključene s obrazloženjem da su izuzetno niske u skladu s člankom 84.?
 21. Datum kada je naručitelj poslao obavijest.
-

PRILOG XIII.

SADRŽAJ POZIVA NA DOSTAVU PONUDE, NA SUDJELOVANJE U DIJALOGU, NA PREGOVORE ILI NA POTVRDU INTERESA PREDVIĐENIH ČLANKOM 74.

1. Poziv na dostavu ponude, na sudjelovanje u dijalogu ili na pregovore, predviđen člankom 74. mora sadržavati najmanje:
 - (a) krajnji rok za zaprimanje ponuda, adresu na koju se one trebaju poslati i jezik, odnosno jezike na kojima trebaju biti sastavljene;

Međutim, u slučaju ugovora dodijeljenih uz korištenje natjecateljskog dijaloga ili partnerstva za inovacije, ove informacije ne pojavljuju se u pozivu na pregovore, ali se navode u pozivu na dostavu ponude.
 - (b) u slučaju natjecateljskog dijaloga, datum i adresu početka konzultacija i jezik ili jezike koji se koriste;
 - (c) upućivanje na bilo koji objavljeni poziv na nadmetanje;
 - (d) naznaku o bilo kojim dokumentima koje je potrebno priložiti;
 - (e) kriterije za odabir ponude, ako nisu navedeni u obavijesti o uspostavljanju kvalifikacijskog sustava koji se koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje;
 - (f) relativni ponder kriterija za odabir ponude ili, ako je prikladno, redosljed važnosti tih kriterija ako ta informacija nije navedena u pozivu na nadmetanje, obavijesti o uspostavljanju kvalifikacijskog sustava ili specifikacijama.
2. Kada se poziv na nadmetanje objavljuje putem periodične indikativne obavijesti, naručitelji će nakon toga pozvati sve natjecatelje da potvrde svoj interes na temelju detaljnih podataka o predmetnom ugovoru prije početka odabira ponuditelja ili sudionika u pregovaračkom postupku.

Ovaj poziv mora uključivati najmanje sljedeće podatke:

- (a) vrstu i količinu, uključujući sve mogućnosti u odnosu na dopunske ugovore i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršenje tih mogućnosti za ugovore koji se obnavljaju, vrstu i količinu i, ako je moguće, procijenjene datume objave budućih obavijesti o nadmetanju za radove, robu i usluge koji se trebaju oglasiti za dostavu ponuda;
- (b) vrstu postupka: ograničeni ili pregovarački;
- (c) prema potrebi, datum početka ili završetka isporuke robe, izvođenja radova ili pružanja usluga;
- (d) ako nije moguće osigurati elektronički pristup, adresu i konačni rok za dostavu zahtjeva za dokumentaciju o nabavi i jezik ili jezike na kojem odnosno kojima ona mora biti sastavljena;
- (e) adresu naručitelja;
- (f) ekonomske i tehničke uvjete, financijska jamstva i podatke koje zahtijevaju gospodarski subjekti;
- (g) oblik ugovora koji je predmet poziva na dostavu ponuda: kupnja, leasing, najam, zakup, kupnja na otplatu ili bilo kakva kombinacija navedenog; i
- (h) kriterije za odabir ponude i njihove pondere ili, prema potrebi, redosljed važnosti tih kriterija, ako ova informacija nije navedena u indikativnoj obavijesti ili specifikacijama ili u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.

PRILOG XIV.

**POPIS MEĐUNARODNIH DRUŠTVENIH KONVENCIJA I KONVENCIJA O OKOLIŠU IZ ČLANKA 36.
STAVKA 2.**

- Konvencija 87. MOR-a o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje;
 - Konvencija 98. MOR-a o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje;
 - Konvencija 29. MOR-a o prisilnom radu;
 - Konvencija 105. MOR-a o ukidanju prisilnog rada;
 - Konvencija 138. MOR-a o minimalnoj dobi;
 - Konvencija 111. MOR-a o diskriminaciji u odnosu na zaposlenje i zanimanje;
 - Konvencija 100. MOR-a o jednakosti plaća;
 - Konvencija 182. MOR-a o najgorim oblicima dječjeg rada;
 - Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača i Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski omotač;
 - Baselska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju (Baselska konvencija);
 - Stockholmska konvencija o postojećim organskim onečišćujućim tvarima (Stockholmska POPs konvencija);
 - Konvencija o postupku prethodnog pristanka na određene opasne kemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (UNEP/FAO) (PIC konvencija), Rotterdam, 10. rujna 1998., i njezina tri regionalna protokola.
-

PRILOG XV.

POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 83. STAVKA 3.

Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća

PRILOG XVI.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O IZMJENAMA UGOVORA TIJEKOM NJEGOVA TRAJANJA

(iz članka 89. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. CPV oznake;
 4. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama;
 5. Opis nabave prije i poslije izmjene: priroda i raspon radova, priroda i količina ili vrijednost robe, vrstu i raspon usluga.
 6. Prema potrebi, povećanje cijene prouzročeno uvođenjem izmjene.
 7. Opis okolnosti uslijed kojih je bilo potrebno uvesti izmjenu.
 8. Datum odluke o dodjeli ugovora.
 9. Prema potrebi, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa novog gospodarskog subjekta ili novih gospodarskih subjekata.
 10. Podatak o tome je li ugovor povezan s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
 11. Naziv i adresa tijela nadležnog za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, postupke mirenja. Detaljni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite ili, prema potrebi, naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se ti podaci mogu dobiti.
-

PRILOG XVII.

USLUGE IZ ČLANKA 91.

CPV oznaka	Opis
75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [usluge pribavljanja osoba za pomoć u kućanstvu]; 79624000-4 [usluge pribavljanja osoblja za medicinsku njegu] i 79625000-1 [usluge pribavljanja medicinskog osoblja] od 85000000-9 do 85323000-9; 98133100-5, 98133000-4; 98200000-5 i 98500000-8 [privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem] i od 98513000-2 do 98514000-9 [usluge posredovanja za radnu snagu za kućanstva, usluge agencijskog osoblja za kućanstva, usluge uredskog osoblja za kućanstva, osoblje za rad na određeno vrijeme za kućanstva, usluge pomoći u kući i kućanske usluge]	Zdravstvene, društvene i povezane usluge
85321000-5 i 85322000-2, 75000000-6 [usluge uprave, obrane i socijalnog osiguranja], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; od 79995000-5 do 79995200-7; od 80000000-4 usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja do 80660000-8; od 92000000-1 do 92700000-8 79950000-8 [usluge organiziranja izložbi, sajмова i kongresa], 79951000-5 [usluge organiziranja seminara], 79952000-2 [usluge organiziranja raznih događanja], 79952100-3 [usluge organiziranja kulturnih događanja], 79953000-9 [usluge organiziranja festivala], 79954000-6 [usluge organiziranja proslava], 79955000-3 [usluge organiziranja modnih revija], 79956000-0 [usluge organiziranja sajмова i izložbi]	Administrativne, društvene, obrazovne, zdravstvene usluge i usluge vezane uz kulturu
75300000-9	Usluge obveznog socijalnog osiguranja ⁽¹⁾
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Usluge u vezi naknada
98000000-3, 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 i 98130000-3	Druge usluge zajednice, društvene i osobne usluge, uključujući usluge sindikata, političkih organizacija, udruženja mladih i druge usluge članskih udruga
98131000-0	Vjerske usluge
55100000-1 do 55410000-7; 55521000-8 do 55521200-0 [55521000-8 usluge dostavljanja pripremljene hrane u privatna kućanstva, 55521100-9 usluge redovnog dovoženja hrane, 55521200-0 usluge dostave hrane] 55510000-8 [usluge menze], 55511000- 5 [usluge menze i druge usluge restorana sa samoposluživanjem zatvorenog tipa], 55512000- 2 [usluge vođenja menze], 55523100- 3 [usluge školskih obroka], 55520000-1[usluge dostavljanja pripremljene hrane], 55522000- 5 [usluge dostavljanja pripremljene hrane za prijevozna poduzeća], 55523000- 2 [usluge dostavljanja pripremljene hrane za ostala poduzeća ili ustanove], 55524000- 9 [usluge dostavljanja pripremljene hrane u škole]	Hotelijerske i ugostiteljske usluge
79100000-5 do 79140000-7; 75231100-5;	Pravne usluge, u mjeri u kojoj one nisu isključene u skladu s člankom 21. točkom (c)
75100000-7 do 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 do 75131000-3	Druge administrativne usluge i državne usluge
75200000-8 do 75231000-4	Pružanje usluga za zajednicu

CPV oznaka	Opis
75231210-9 do75231230-5; 75240000-0 do75252000-7; 794300000-7; 98113100-9	Zatvorske usluge, usluge javne sigurnosti i spasilačke usluge u mjeri u kojoj one nisu isključene u skladu s člankom 21. točkom (b)
79700000-1 do 79721000-4 [istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti, usluge u području sigurnosti, usluge nadzora alarmnih uređaja, čuvarske službe, usluge nadzora, usluge sustava praćenja, usluge potrage za bjeguncima, usluge patrolnih službi, usluge izdavanja identifikacijskih znački, istražiteljske usluge i usluge detektivskih agencija] 79722000-1 [grafološke usluge], 79723000-8 [usluge analize otpada]	Istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti
98900000-2 [usluge koje pružaju ekstrateritorijalne organizacije i tijela] i 98910000-5 [usluge koje su svojstvene međunarodnim organizacijama i tijelima]	Međunarodne usluge
64000000-6 [poštanske i telekomunikacijske usluge], 64100000-7 [poštanske i kurirske usluge], 64110000-0 [poštanske usluge], 64111000-7 [poštanske usluge vezane uz dnevni tisak i časopise], 64112000-4 [poštanske usluge vezane uz pisma], 64113000-1 [poštanske usluge vezane uz pakete], 64114000-8 [poštanske šalterske usluge], 64115000-5 [iznajmljivanje poštanskog sandučića], 64116000-2 [usluge podizanja na pošti], 64122000-7 [unutarnje uredske poštanske i dostavljачke usluge]	Poštanske usluge
50116510-9 [usluge protektiranja guma], 71550000-8 [kovačke usluge]	Razne usluge

(¹) Te usluge nisu obuhvaćene ovom Direktivom ako radi o negospodarskim uslugama od općeg interesa. Države članice slobodne su organizirati pružanje usluga obveznog socijalnog osiguranja ili drugih usluga kao usluga od općeg interesa ili kao negospodarskih usluga od općeg interesa.

PRILOG XVIII.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O UGOVORIMA ZA DRUŠTVENE I POSEBNE DRUGE USLUGE

(iz članka 92.)

Dio A Obavijest o nadmetanju

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Opis usluga ili njihovih kategorija i prema potrebi sporednih radova i robe koja se nabavlja, uključujući navod potrebnih količina ili vrijednosti, CPV oznake.
4. NUTS kod za glavno mjesto izvedbe usluga.
5. Ako je to primjereno, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
6. Glavni uvjeti koje moraju ispuniti gospodarski subjekti u pogledu njihova sudjelovanja ili, prema potrebi, adresa e-pošte na kojoj se mogu dobiti precizne informacije.
7. Rok ili rokovi za stupanje u kontakt s naručiteljem u pogledu sudjelovanja.
8. Svi drugi relevantni podaci.

Dio B Periodična indikativna obavijest

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja.
2. Kratak opis ugovora, uključujući CPV oznake.
3. U mjeri u kojoj je to poznato:
 - (a) NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju robe ili usluga,
 - (b) rok za isporuku robe, izvođenje radova ili pružanje usluga te trajanje ugovora,
 - (c) uvjeti za sudjelovanje, uključujući:

prema potrebi, podatak o tome je li ugovor ograničen na zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,

prema potrebi, podatak o tome je li izvršenje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervirano za određenu struku,
 - (d) kratak opis glavnih značajki postupka dodjele ugovora koji će se primjenjivati.
4. Upućivanje na činjenicu da se zainteresirani gospodarski subjekti savjetuju s naručiteljem koji ih interesira u pogledu ugovora i rokova za primanje iskaza interesa i adrese na koju se šalju iskazi interesa.

Dio C Obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja.
2. Kratak opis ugovora, uključujući CPV oznake.

3. U mjeri u kojoj je to poznato:
- (a) NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju robe ili usluga,
 - (b) rok za isporuku robe, izvođenje radova ili pružanje usluga te trajanje ugovora,
 - (c) uvjeti za sudjelovanje, uključujući:
 - prema potrebi, podatak o tome je li ugovor ograničen na zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,
 - prema potrebi, podatak o tome je li izvršenje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervirano za određenu struku,
 - (d) kratak opis glavnih značajki postupka dodjele ugovora koji će se primjenjivati.
4. Upućivanje na činjenicu da se zainteresirani gospodarski subjekti savjetuju s naručiteljem koji ih interesira u pogledu ugovora i rokova za primanje iskaza interesa i adrese na koju se šalju iskazi interesa.
5. Razdoblje valjanosti kvalifikacijskog sustava i formalnosti za njegovu obnovu.

Dio D Obavijest o dodjeli ugovora

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Barem kratki navod o vrsti i količini usluga i, prema potrebi, pruženim sporednim radovima i robi.
 4. Upućivanje na objavu obavijesti u *Službenom listu Europske unije*.
 5. Broj primljenih ponuda.
 6. Naziv i adresa odabranog gospodarskog subjekta ili odabranih gospodarskih subjekata.
 7. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XIX.

PODACI KOJE TREBA SADRŽAVATI OBAVIJEST O PROJEKTNOM NATJEČAJU

(iz članka 96. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Opis projekta (CPV oznake).
 4. Vrsta natječaja: otvoreni ili ograničeni.
 5. U slučaju otvorenih natječaja: krajnji datum za zaprimanje projekata.
 6. U slučaju ograničenih natječaja:
 - (a) predviđeni broj sudionika ili raspon;
 - (b) prema potrebi, imena već odabranih sudionika;
 - (c) uvjeti za odabir sudionika;
 - (d) krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje.
 7. Prema potrebi, navod je li sudjelovanje rezervirano za određenu struku.
 8. Kriteriji koji će se primjenjivati za ocjenu projekata.
 9. Prema potrebi, imena odabranih članova ocjenjivačkog suda.
 10. Navod je li odluka ocjenjivačkog suda obvezujuća za javnog naručitelja.
 11. Prema potrebi, broj i vrijednost nagrada.
 12. Prema potrebi, podaci o plaćanjima svim sudionicima.
 13. Navod hoće li se s pobjednicima sklapati dodatni ugovori nakon natječaja.
 14. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
 15. Datum slanja obavijesti.
 16. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XX.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI REZULTATI OBAVIJESTI O PROJEKTNOM NATJEČAJU

(iz članka 96. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Opis projekta (CPV oznake).
 4. Ukupni broj sudionika.
 5. Broj inozemnih sudionika.
 6. Pobjednik odnosno pobjednici natječaja.
 7. Prema potrebi, nagrada odnosno nagrade.
 8. Ostali podaci.
 9. Upućivanje na poziv na projektni natječaj.
 10. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
 11. Datum slanja obavijesti.
-

PRILOG XXI.

KORELACIJSKA TABLICA

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 1.	—
Članak 2. prva rečenica	Članak 1. stavak 1.
Članak 2. točka 1.	Članak 1. stavak 2. točka (a)
Članak 2. točka 2.	Članak 1. stavak 2. točka (b) prva rečenica
Članak 2. točka 3.	Članak 1. stavak 2. točka (b) druga rečenica
Članak 2. točka 4.	Članak 1. stavak 2. točka (c)
Članak 2. točka 5.	Članak 1. stavak 2. točka (d) prvi podstavak
Članak 2. točka 6.	Članak 1. stavak 7. prvi i drugi podstavak
Članak 2. točka 7.	Članak 1. stavak 7. treći podstavak
Članak 2. točka 8.	Članak 1. stavak 7. treći podstavak
Članak 2. točka 9.	Članak 34. stavak 1.
Članak 2. točka 10.	Članak 1. stavak 8.
Članak 2. točka 11.	—
Članak 2. točka 12.	Članak 1. stavak 8.
Članak 2. točka 13.	—
Članak 2. točka 14.	Članak 1. stavak 11.
Članak 2. točka 15.	Članak 1. stavak 12.
Članak 2. točka 16.	—
Članak 2. točka 17.	Članak 1. stavak 10.
Članak 2. točka 18.	—
Članak 2. točka 19.	—
Članak 2. točka 20.	—
Članak 3. stavak 1.	Članak 2. stavak 1. točka (a) prvi podstavak
Članak 3. stavak 2.	—
Članak 3. stavak 3.	—
Članak 3. stavak 4.	Članak 2. stavak 1. točka (a) drugi podstavak
Članak 4. stavak 1.	Članak 2. stavak 2.
Članak 4. stavak 2.	Članak 2. stavak 1. točka (b)
Članak 4. stavak 3.	Članak 2. stavak 3.
Članak 4. stavak 3. drugi i treći podstavak	—
Članak 4. stavak 4.	—
Članak 5. stavak 1.	—
Članak 5. stavak 1.a prvi podstavak	—

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 5. stavak 1.a drugi podstavak	Članak 1. stavak 2. točka (d) drugi i treći podstavak
Članak 5. stavak 1.b	—
Članak 5. stavak 2. prvi i drugi podstavak	—
Članak 5. stavak 2. treći podstavak	—
Članak 5. stavak 5.	—
Članak 6. stavak 1. prvi i drugi podstavak	—
Članak 6. stavak 1. treći podstavak	Članak 9. stavak 1. drugi podstavak
Članak 6. stavak 2.	Članak 9. stavak 1. prvi podstavak
Članak 6. stavak 3. točka (a)	Članak 9. stavak 2.
Članak 6. stavak 3. točka (b)	—
Članak 6. stavak 3. točka (c)	Članak 9. stavak 3.
Članak 7.	Članak 3. stavak 1. i stavak 3. članak 4. stavak 1.; članak 7. točka (a)
Članak 8.	Članak 3. stavci 1. i 2.
Članak 9. stavak 1.	Članak 3. stavak 3.
Članak 9. stavak 2.	Članak 3. stavak 4.
Članak 10.	Članak 4.
Članak 11.	Članak 5. stavak 1.
—	Članak 5. stavak 2.
Članak 12.	Članak 7. točka (b)
Članak 13. stavak 1.	Članak 6. stavak 1. i stavak 2.c in fine
Članak 13. stavak 2. točka (a)	Članak 6. stavak 2. točka (a)
Članak 13. stavak 2. točka (b)	Članak 6. stavak 2. točka (b)
Članak 13. stavak 2. točka (c) podtočke i. i ii.	Članak 6. stavak 2. točka (c) prva i treća alineja
—	Članak 6. stavak 2. točka (c) druga, četvrta, peta i šesta alineja
Članak 14. točka (a)	Članak 7. točka (a)
Članak 14. točka (b)	Članak 7. točka (a)
—	Članak 8.
—	Prilog I. — X.
Članak 15.	Članci 16. i 61.
Članak 16. stavak 1.	Članak 17. stavak 1.; članak 17. stavak 8.
Članak 16. stavak 2.	—
Članak 16. stavak 3.	Članak 17. stavak 2.; članak 17. stavak 8.
Članak 16. stavak 4.	—
Članak 16. stavak 5.	Članak 17. stavak 3.
Članak 16. stavak 6.	—

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 16. stavak 7.	Članak 17. stavci 4. i 5.
Članak 16. stavak 8.	Članak 17. stavak 6. točka (a) prvi i drugi podstavak
Članak 16. stavak 9.	Članak 17. stavak 6. točka (b) prvi i drugi podstavak
Članak 16. stavak 10.	Članak 17. stavak 6. točka (a) treći podstavak i stavak 6. točka (b) treći podstavak
Članak 16. stavak 11.	Članak 17. stavak 7.
Članak 16. stavak 12.	Članak 17. stavak 9.
Članak 16. stavak 13.	Članak 17. stavak 10.
Članak 16. stavak 14.	Članak 17. stavak 11.
Članak 17.	Članak 69.
Članak 18. stavak 1.	Članak 19. stavak 1.
Članak 18. stavak 2.	Članak 19. stavak 2.
Članak 19. stavak 1.	Članak 20. stavak 1.; članak 62. točka 1.
Članak 19. stavak 2.	Članak 20. stavak 2.
Članak 20.	Članak 22.; članak 62. točka 1.
Članak 21. točka (a)	Članak 24. točka (a)
Članak 21. točka (b)	Članak 24. točka (b)
Članak 21. točka (c)	—
Članak 21. točka (d)	Članak 24. točka (c)
Članak 21. točka (e)	—
Članak 21. točka (f)	Članak 24. točka (d)
Članak 21. točka (g)	—
Članak 21. točka (h)	—
Članak 21. točka (i)	—
Članak 22.	Članak 25.
Članak 23.	Članak 26.
Članak 24. stavak 1.	Članak 22.a
Članak 24. stavak 2.	Članak 21.; članak 62. točka 1
Članak 24. stavak 3.	Članak 21.; članak 62. točka 1
Članak 25.	—
Članak 26.	—
Članak 27. stavak 1.	Članak 22.a in fine; članak 12. Direktive 2009/81/EZ
Članak 27. stavak 2.	—
Članak 28.	—
Članak 29. stavak 1.	Članak 23. stavak 1
Članak 29. stavak 2.	Članak 23. stavak 1.
Članak 29. stavak 3.	Članak 23. stavak 2.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 29. stavak 4.	Članak 23. stavak 3. točke (a) do (c)
Članak 29. stavak 5.	Članak 23. stavak 3. drugi podstavak
Članak 29. stavak 6.	Članak 23. stavak 3. treći podstavak
Članak 30.	Članak 23. stavak 4.
Članak 31.	Članak 23. stavak 5.
Članak 32.	Članak 24. točka (e)
Članak 33. stavci 1. i 2.	Članak 27.
Članak 33. stavak 3.	—
Članak 34. stavak 1. prva i druga rečenica	Članak 30. stavak 1.; članak 62. točka 2.
Članak 34. stavak 1. treća rečenica	—
Članak 34. stavak 1. četvrta rečenica	Članak 30. stavak 2. uvodna izjava 41.
Članak 34. stavak 2. prvi podstavak	Članak 30. stavak 2.
Članak 34. stavak 2. drugi podstavak	—
Članak 34. stavak 3.	Članak 30. stavak 3.
Članak 35. stavak 1.	Članak 30. stavak 4. prvi podstavak; stavak 5. prvi i drugi podstavak
Članak 35. stavak 2.	Članak 30. stavak 5. prvi i drugi podstavak
Članak 35. stavak 3.	Članak 30. stavak 4. drugi podstavak; stavak 5. četvrti podstavak; članak 62. točka 2.
—	Članak 30. stavak 4. treći podstavak
Članak 35. stavak 4.	—
Članak 35. stavak 5.	Članak 30. stavak 6. drugi podstavak
Članak 35. stavak 6.	Članak 30. stavak 6. treći i četvrti podstavak
Članak 36. stavak 1.	Članak 10.
Članak 36. stavak 2.	—
Članak 37.	Članak 11.
Članak 38. stavak 1.	Članak 28. prva podstavak
Članak 38. stavak 2.	Članak 28. druga podstavak
Članak 39.	Članak 13.
Članak 40. stavak 1.	Članak 48. stavci 1. 2. i 4.; članak 64. stavak 1.
Članak 40. stavak 2.	—
Članak 40. stavak 3.	Članak 48. stavak 3.; članak 64. stavak 2.
Članak 40. stavak 4.	—
Članak 40. stavak 5.	—
Članak 40. stavak 6.	Članak 48. stavci 5. i 6.; članak 64. stavak 3.
Članak 40. stavak 7. prvi podstavak	Članak 70. stavak 2. točka (f) i drugi podstavak

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 40. stavak 7. drugi i treći podstavak	
Članak 41. stavak 1.	Članak 1. stavak 13.
Članak 41. stavak 2.	Članak 70. stavak 2. točke (c) i (d); članak 70. stavak 2. drugi podstavak
Članak 42.	—
Članak 43.	Članak 12.
Članak 44. stavak 1.	Članak 40. stavci 1. i 2.
Članak 44. stavak 2.	Članak 40. stavak 2.
Članak 44. stavak 3.	—
Članak 44. stavak 4.	Članak 42. stavak 1. i stavak 3. točka (b)
Članak 44. stavak 5.	početak članka 40. stavka 3.
Članak 45. stavak 1. prvi podstavak	Članak 1. stavak 9. točka (a)
Članak 45. stavak 1. drugi i treći podstavak	Članak 45. stavak 2.
Članak 45. stavak 2.	Članak 45. stavak 4.
Članak 45. stavak 3.	—
Članak 45. stavak 4.	—
Članak 46.	Članak 1. stavak 9. točka (b); članak 45. stavak 3.
Članak 47.	Članak 1. stavak 9. točka (c); članak 45. stavak 3.
Članak 48.	—
Članak 49.	—
Članak 50. točka (a)	Članak 40. stavak 3. točka (a)
Članak 50. točka (b)	Članak 40. stavak 3. točka (b)
Članak 50. točka (c)	Članak 40. stavak 3. točka (c)
Članak 50. točka (d)	Članak 40. stavak 3. točka (d)
Članak 50. točka (e)	Članak 40. stavak 3. točka (e)
Članak 50. točka (f)	Članak 40. stavak 3. točka (g)
Članak 50. točka (g)	Članak 40. stavak 3. točka (h)
Članak 50. točka (h)	Članak 40. stavak 3. točka (j)
Članak 50. točka (i)	Članak 40. stavak 3. točka (k)
Članak 50. točka (j)	Članak 40. stavak 3. točka (l)
Članak 51. stavak 1. prvi i drugi podstavak	Članak 14. stavak 1.; članak 1. stavak 4.
Članak 51. stavak 1. treći podstavak	—
Članak 51. stavak 2. prvi i drugi podstavak	—
Članak 51. stavak 2. treći podstavak	Članak 14. stavak 4.
Članak 52. stavak 1.	Članak 1. stavak 5.; članak 15. stavak 1.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 52. stavak 2.	Članak 15. stavak 2.
Članak 52. stavak 3.	Članak 15. stavak 2. zadnja rečenica
Članak 52. stavak 4.	Članak 15. stavak 3.
Članak 52. stavak 5.	Članak 15. stavak 4.
Članak 52. stavak 6.	Članak 15. stavak 6.
Članak 52. stavak 7.	—
Članak 52. stavak 8.	—
Članak 52. stavak 9.	Članak 15. stavak 7. treći podstavak
Članak 53. stavak 1. prvi podstavak	Članak 1. stavak 6.; članak 56. stavak 1.
Članak 53. stavak 1. drugi i treći podstavak	Članak 1. stavak 6.
Članak 53. stavak 3.	Članak 56. stavak 2.
Članak 53. stavak 3.	Članak 56. stavak 2. treći podstavak
Članak 53. stavak 4.	Članak 56. stavak 3.
Članak 53. stavak 5.	Članak 56. stavak 4.
Članak 53. stavak 6.	Članak 56. stavak 5.
Članak 53. stavak 7.	Članak 56. stavak 6.
Članak 53. stavak 8.	Članak 56. stavak 7.
Članak 53. stavak 9.	Članak 56. stavak 8.
Članak 54.	—
Članak 55. stavak 1.	Članak 29. stavak 1.
Članak 55. stavak 2.	Članak 29. stavak 2.
Članak 55. stavak 3.	—
Članak 55. stavak 4.	Članak 29. stavak 2.
Članak 56.	—
Članak 57.	—
Članak 58.	uvodna izjava 15.
Članak 59.	—
Članak 60. stavak 1.	Članak 34. stavak 1.
Članak 60. stavak 2.	Članak 34. stavak 2.
Članak 60. stavak 3.	Članak 34. stavak 3.
Članak 60. stavak 4.	Članak 34. stavak 8.
Članak 60. stavak 5.	Članak 34. stavak 4.
Članak 60. stavak 6.	Članak 34. stavak 5.
Članak 61. stavak 1.	Članak 34. stavak 6.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 61. stavak 2.	Članak 34. stavak 6.
Članak 62. stavak 1.	Članak 34. stavak 4. drugi podstavak; stavak 5. drugi i treći podstavak; stavak 6. drugi podstavak; stavak 7.
Članak 62. stavak 2.	Članak 34. stavak 4. prvi podstavak; stavak 5. prvi podstavak; stavak 6. prvi podstavak
Članak 62. stavak 3.	—
Članak 63.	Članak 35.
Članak 64. stavak 1.	Članak 36. stavak 1.
Članak 64. stavak 2.	Članak 36. stavak 2.
Članak 65.	—
Članak 66. stavak 1.	Članak 45. stavak 1.
Članak 66. stavak 2.	Članak 45. stavak 9.
—	Članak 45. stavak 10.
Članak 66. stavak 3.	Članak 45. stavak 9.
Članak 67. stavak 1.	Članak 41. stavci 1. i 2.
Članak 67. stavak 2.	Članak 42. stavak 3.; članak 44. stavak 1.
Članak 68.	Članak 41. stavak 3.
Članak 69.	Članak 42. stavak 1. prvi podstavak točka (c); članak 44. stavak 1.
Članak 70. stavak 1.	Članak 43. stavak 1.; članak 44. stavak 1
Članak 70. stavak 2.	Članak 43. stavak 1. drugi i treći podstavak
Članak 70. stavak 3.	Članak 43. stavci 2. i 3.
Članak 70. stavak 4.	Članak 43. stavak 5.
Članak 71. stavak 1.	Članak 44. stavak 1.; članak 70. stavak 1. točka (b)
Članak 71. stavak 2. prva rečenica	Članak 44. stavci 2. i 3.
Članak 71. stavak 2. druga i treća rečenica	Članak 44. stavak 4. drugi podstavak
Članak 71. stavak 3.	Članak 44. stavak 4. prvi podstavak
Članak 71. stavak 4.	—
Članak 71. stavak 5. prvi podstavak	Članak 44. stavci 6. i 7.
Članak 71. stavak 5. drugi podstavak	Članak 44. stavak 7.
Članak 71. stavak 6.	Članak 44. stavak 8.
Članak 72. stavak 1.	Članak 44. stavak 5. prvi podstavak
Članak 72. stavci 2. i 3.	Članak 44. stavak 5. drugi i treći podstavak
Članak 73. stavak 1.	Članak 45. stavak 6.
Članak 73. stavak 2.	Članak 46. stavak 2.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 74. stavak 1.	Članak 47. stavak 1. prva rečenica i stavak 5. prvi podstavak
Članak 74. stavak 2.	Članak 47. stavak 1. druga rečenica i stavak 5. drugi podstavak
Članak 75. stavak 1.	Članak 49. stavak 1.
Članak 75. stavak 2.	Članak 49. stavak 2. prvi i drugi podstavak
Članak 75. stavak 3.	Članak 49. stavak 2. treći podstavak
Članak 75. stavci 4. 5. i 6.	Članak 49. stavci 3. 4. i 5.
Članak 76. stavak 1.	Članak 51. stavak 1
Članak 76. stavak 2.	Članak 51. stavak 2.
Članak 76. stavak 3.	Članak 52. stavak 1.
Članak 76. stavak 4.	—
Članak 76. stavak 5.	Članak 51. stavak 3.
Članak 76. stavak 6.	—
Članak 76. stavak 7.	—
Članak 76. stavak 8.	—
Članak 77. stavak 1.	Članak 53. stavak 1.
Članak 77. stavak 2.	Članak 53. stavak 2.
Članak 77. stavak 3.	Članak 53. stavak 6.
Članak 77. stavak 4.	Članak 53. stavak 7.
Članak 77. stavak 5.	Članak 53. stavak 9.
Članak 77. stavak 6.	—
Članak 78. stavak 1.	Članak 54. stavci 1. i 2.
Članak 78. stavak 2.	Članak 54. stavak 3.
Članak 79. stavak 1.	Članak 53. stavci 4. i 5.
Članak 79. stavak 2.	Članak 54. stavci 5. i 6.
Članak 79. stavak 3.	—
Članak 80. stavak 1.	Članak 53. stavak 3.; članak 54. stavak 4.
Članak 80. stavak 2.	—
Članak 80. stavak 3.	Članak 53. stavak 3.; članak 54. stavak 4.
Članak 81. stavak 1.	Članak 52. stavak 2.
Članak 81. stavak 2.	Članak 52. stavak 3.
Članak 81. stavak 3.	—
Članak 82. stavak 1.	Članak 55. stavak 1.
Članak 82. stavak 2.	Članak 55. stavak 1.
Članak 82. stavak 3.	—
Članak 82. stavak 4.	uvodna izjava 1.; uvodna izjava 55. treći stavak

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 82. stavak 5.	Članak 55. stavak 2.
Članak 83.	—
Članak 84. stavak 1.	Članak 57. stavak 1. prvi podstavak
Članak 84. stavak 2. točka (a)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (a)
Članak 84. stavak 2. točka (b)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (b)
Članak 84. stavak 2. točka (c)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (c)
Članak 84. stavak 2. točka (d)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (d)
Članak 84. stavak 2. točka (e)	—
Članak 84. stavak 2. točka (f)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (e)
Članak 84. stavak 3. prvi podstavak	Članak 57.. stavak 2
Članak 84. stavak 3. drugi podstavak	—
Članak 84. stavak 4.	Članak 57.. stavak 3
Članak 84. stavak 5.	—
Članak 85. stavci 1., 2., 3., 4. i članak 86.	Članak 58. stavci 1. — 4.; članak 59.
Članak 85. stavak 5.	Članak 58. stavak 5.
Članak 87.	Članak 38.
Članak 88. stavak 1.	Članak 37. prva rečenica
Članak 88. stavak 2.	Članak 37. prva rečenica
Članak 88. stavak 3.	Članak 37. druga rečenica
Članak 88. stavak 4.	Članak 37. druga rečenica
Članak 88. stavci 5. – 8.	—
Članak 89.	—
Članak 90.	—
Članak 91.	—
Članak 92.	—
Članak 93.	—
Članak 94.	—
Članak 95.	Članak 61.
Članak 96. stavak 1.	Članak 63. stavak 1. prvi podstavak
Članak 96. stavak 2. prvi podstavak	Članak 63. stavak 1. prvi podstavak;
Članak 96. stavak 2. drugi i treći podstavak	Članak 63. stavak 1. drugi podstavak prva i druga rečenica
Članak 96. stavak 3.	Članak 63. stavak 2.
Članak 97. stavak 1.	Članak 65. stavak 1.
Članak 97. stavak 2.	Članak 60. stavak 2.
Članak 97. stavci 3. i 4.	Članak 65. stavci 2. i 3.
Članak 98.	Članak 66.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 99. stavak 1.	Članak 72. prvi podstavak
Članak 99. stavci 12. – 6.	—
Članak 100.	Članak 50.
Članak 101.	—
Članak 102.	—
Članak 103.	Članak 68. stavci 3. i 4.
Članak 104.	Članak 68. stavak 5.
Članak 105. stavci 1. i 2.	Članak 68. stavci 1. i 2.
Članak 105. stavak 3.	—
Članak 106. stavak 1.	Članak 71. stavak 1. prvi podstavak
Članak 106. stavak 2.	Članak 71. stavak 2.
Članak 106. stavak 3.	Članak 71. stavak 1. treći podstavak
Članak 107.	Članak 73.
Članak 108.	—
Članak 109.	Članak 74.
Članak 110.	Članak 75.
—	Prilozi I. do X.
Prilog I. (osim prve rečenice)	Prilog XII. (osim bilješke 1)
prva rečenica Priloga I.	Bilješka 1. u Prilogu XII.
Prilog II.	—
Prilog III. točke A, B, C, E, F, G, H, I i J	Prilog XI.
Prilog III. točka D	—
Prilog IV. točka 1. prvi do treći podstavak	Članak 30. stavak 6. prvi podstavak
Prilog IV. točka 1. četvrti podstavak	—
Prilog IV. točka 2.	Članak 30. stavak 6. prvi podstavak druga rečenica
Prilog IV. točke (a) – (f)	Prilog XXIV. točke (b) – (h)
Prilog V. točka (g)	—
Prilog VI.	Prilog XV.
Prilog VII.	Članak 56. stavak 3. drugi podstavak točke (a) – (f)
Prilog VIII. osim točke 4.	Prilog XXI. osim točke 4.
Prilog VIII. točka 4.	Prilog XXI. točka 4.
Prilog IX.	Prilog XX.
Prilog X.	Prilog XIV.
Prilog XI.	Prilog XIII.
Prilog XII.	Prilog XVI.
Prilog XIII. točka 1.	Članak 47. stavak 4.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Prilog XIII. točka 2.	Članak 47. stavak 5.
Prilog XIV.	Prilog XXIII.
Prilog XV.	—
Prilog XVI.	Prilog XVI.
Prilog XVII.	Prilog XVII.
Prilog XVIII.	—
Prilog XIX.	Prilog XVIII.
Prilog XX.	Prilog XIX.
Prilog XXI.	Prilog XXVI.
—	Prilog XXII.
—	Prilog XXV.

DIREKTIVA 2014/36/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 26. veljače 2014.****o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 79. stavak 2. točke (a) i (b),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Za postupnu uspostavu područja slobode, sigurnosti i pravde, Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđaju se mjere koje treba donijeti u području azila, useljavanja i zaštite prava državljana trećih zemalja.
- (2) UFEU-om je predviđeno da Unija razvija zajedničku politiku useljavanja čiji je cilj u svim fazama osigurati učinkovito upravljanje migracijskim tokovima i pravedno postupanje prema državljanima trećih zemalja koji zakonito borave u državama članicama. U tu svrhu Europski parlament i Vijeće usvajaju mjere o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja i o utvrđivanju njihovih prava.
- (3) U Haškom programu koji je donijelo Europsko vijeće 4. studenoga 2004. navedeno je da će zakonite migracije imati važnu ulogu u unapređivanju gospodarskog razvoja te je od Komisije zatraženo da predstavi plan politike zakonite migracije, uključujući postupke za prihvata, koji omogućuje brzi odgovor na promjenjivu potražnju za radom migranata na tržištu rada.

(4) Europsko vijeće se 14. i 15. prosinca 2006. sporazumjelo oko niza mjera za 2007. godinu. Te mjere uključuju razvoj dobro vođenih politika zakonitog useljavanja koje u potpunosti poštuju nacionalne nadležnosti kako bi se državama članicama pomoglo u zadovoljavanju postojećih i budućih potreba za radnom snagom. Pozvalo je i na ispitivanje načina za olakšavanje privremene migracije.

(5) U Europskom paktu o useljavanju i azilu, koji je Europsko vijeće donijelo 16. listopada 2008., Unija i njezine države članice obvezuju se da će provoditi poštenu, učinkovitu i dosljednu politiku za postupanje s izazovima i mogućnostima u području migracije. Pakt je osnova zajedničke politike useljavanja vođene duhom solidarnosti među državama članicama i suradnjom s trećim zemljama te utemeljene na pravilnom upravljanju migracijskim tokovima, u interesu ne samo zemalja domaćina, nego i zemalja podrijetla te samih migranata.

(6) U Stockholmskom programu, koji je Europsko vijeće donijelo 11. prosinca 2009., priznato je da useljavanje radne snage može doprinijeti povećanju konkurentnosti i gospodarske vitalnosti te da će fleksibilne politike useljavanja, u kontekstu značajnih demografskih izazova s kojima će se Unija suočiti u budućnosti, uz povećanu potražnju za radnom snagom, dugoročno značajno doprinijeti gospodarskom razvoju i uspješnosti Unije. Također je istaknut značaj osiguravanja pravičnog postupanja prema državljanima trećih zemalja koji zakonito borave na državnom području država članica i povezivanja, u najvećoj mogućoj mjeri, migracije i razvoja. U njemu se Komisija i Vijeće pozivaju na nastavak provođenja Plana politike zakonite migracije navedenog u komunikaciji Komisije od 21. prosinca 2005.

(7) Ova Direktiva trebala bi doprinijeti učinkovitim upravljanjem migracijskim tokovima za posebnu kategoriju sezonske privremene migracije i osiguravanju pristojnih uvjeta života i rada za sezonske radnike određivanjem poštenih i transparentnih pravila za prihvata i boravak te utvrđivanjem prava sezonskih radnika, uz istodobno osiguravanje poticaja i zaštitnih mjera za sprečavanje prekoračenja boravka ili prelaska privremenog boravka u stalni boravak. Osim toga, pravila utvrđena u Direktivi 2009/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ doprinijet će u sprečavanju da takav privremeni boravak postane neovlašten boravak.

⁽¹⁾ SL C 218, 23.7.2011., str. 97.

⁽²⁾ SL C 166, 7.6.2011., str. 59.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 5. veljače 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 17. veljače 2014.

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/52/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o minimalnim standardima za sankcije i mjere za poslodavce državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 168, 30.6.2009., str. 24.).

- (8) Države članice trebale bi provoditi ovu Direktivu bez diskriminacije na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili društvenog podrijetla, genetskih osobina, jezika, religije ili uvjerenja, političkih ili drugih mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije, posebno u skladu s Direktivom Vijeća 2000/43/EZ ⁽¹⁾ i Direktivom Vijeća 2000/78/EZ ⁽²⁾.
- (9) Ova Direktiva ne bi smjela dovoditi u pitanje načelo prema kojem građani Unije imaju prednost što se tiče pristupa tržištu rada država članica, kako je izraženo u odgovarajućim odredbama odgovarajućih akata o pristupanju.
- (10) Ova Direktiva ne bi smjela dovoditi u pitanje pravo država članica da odrede opseg prihvata državljana trećih zemalja koji na njihovo državno područje dolaze iz trećih zemalja radi sezonskog rada, kako je određeno u UFEU-u.
- (11) Ova Direktiva ne bi smjela utjecati na uvjete za pružanje usluga u okviru članka 56. UFEU-a. Ova Direktiva posebno ne bi smjela utjecati na uvjete zaposlenja koji se primjenjuju, na temelju Direktive 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, na radnike koje je poduzeće s poslovnim nastanom u državi članici uputilo na pružanje usluge na državnom području druge države članice.
- (12) Ova Direktiva trebala bi obuhvaćati izravne poslovne odnose između sezonskih radnika i poslodavaca. Međutim, ako nacionalno pravo države članice dopušta prihvata državljana treće zemlje u statusu sezonskih radnika putem zaposlenja ili agencija za privremeno zapošljavanje s poslovnim nastanom na njezinu državno područje te koje su u izravnom kontaktu sa sezonskim radnikom, takve agencije ne bi smjele biti isključene iz područja primjene ove Direktive.
- (13) Prilikom prenošenja ove Direktive, države članice trebale bi, prema potrebi nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima, navesti one sektore zaposlenja koji uključuju djelatnosti koje ovise o izmjeni godišnjih doba. Djelatnosti koje ovise o izmjeni godišnjih doba obično su značajne za sektore kao što su poljoprivreda i hortikultura, posebno za vrijeme sjetve ili žetve, ili turizam, posebno za vrijeme godišnjih odmora.
- (14) Ako je tako predviđeno nacionalnim pravom i u skladu je s načelom nediskriminacije utvrđenim u članku 10. UFEU-a, državama članicama dopušteno je primjenjivati povoljnije postupanje prema državljanima određenih trećih zemalja u usporedbi s državljanima ostalih trećih zemalja prilikom provedbe neobveznih odredaba ove Direktive.
- (15) Zahtjev za prihvata u statusu sezonskog radnika trebao bi biti moguć samo ako državljanin treće zemlje boravi izvan državnog područja država članica.
- (16) Trebalo bi biti moguće odbiti prihvata za potrebe ove Direktive na temelju valjano utemeljenih razloga. Posebno bi trebalo biti moguće odbiti prihvata ako država članica smatra, na temelju procjene činjenica, da dotični državljanin treće zemlje predstavlja potencijalnu prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili javnom zdravlju.
- (17) Ova Direktiva ne bi smjela dovoditi u pitanje primjenu Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾.
- (18) Ova Direktiva ne bi smjela negativno utjecati na prava dodijeljena državljanima trećih zemalja koji u svrhu rada već zakonito borave u državi članici.
- (19) U slučaju država članica koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu, Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ (Zakonik o vizama), Uredba (EZ) br. 562/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾ (Zakonik o schengenskim granicama) i Uredba Vijeća (EZ) br. 539/2001 ⁽⁷⁾ primjenjuju se u cijelosti. U skladu s navedenim, za boravke koji nisu dulji od 90 dana, uvjeti za prihvata sezonskih radnika na državno područje država članica koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu uređuju se tim instrumentima, a ovom bi se Direktivom samo trebali uređivati kriteriji i zahtjevi za pristup zapošljavanju. U slučaju država članica koje ne primjenjuju schengensku pravnu stečevinu u cijelosti, uz iznimku Ujedinjene Kraljevine i Irske, primjenjuje se samo Zakonik o schengenskim granicama. Odredbe schengenske pravne stečevine navedene u ovoj Direktivi pripadaju dijelu schengenske pravne stečevine u kojem Irska i Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluju te se stoga te odredbe na njih ne primjenjuju.

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo (SL L 180, 19.7.2000., str. 22.).

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, 2.12.2000., str. 16.).

⁽³⁾ Direktiva 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL L 18, 21.1.1997., str. 1.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, 24.12.2008., str. 98.).

⁽⁵⁾ Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama) (SL L 243, 15.9.2009., str. 1.).

⁽⁶⁾ Uredba (EZ) br. 562/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o Zakoniku Zajednice o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 105, 13.4.2006., str. 1.).

⁽⁷⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 539/2001 od 15. ožujka 2001. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva (SL L 81, 21.3.2001., str. 1.).

- (20) Kriteriji i zahtjevi za prihvata, kao i razlozi za odbijanje i oduzimanje ili neprodulejenje/neobnavljanje boravaka koji nisu dulji od 90 dana trebali bi biti utvrđeni u ovoj Direktivi, što se tiče zapošljavanja u statusu sezonskog radnika. Prilikom izdavanja viza za kratkotrajni boravak za potrebe sezonskog rada na odgovarajući se način primjenjuju relevantne odredbe schengenske pravne stečevine koje se odnose na uvjete za ulazak i boravak na državnom području država članica, kao i razloge za odbijanje, produlejenje, poništenje ili ukidanje tih viza. O svakoj odluci o odbijanju, poništenju ili ukidanju vize i razlozima na kojima se ona temelji posebno bi trebalo obavijestiti, u skladu s člankom 32. stavkom 2. i člankom 34. stavkom 6. Zakonika o vizama, podnositelja zahtjeva putem standardnog obrasca utvrđenog u Prilogu VI. Zakoniku o vizama.
- (21) Za sezonske radnike kojima je odobren prihvata za boravak dulji od 90 dana, ovom bi se Direktivom trebali utvrditi uvjeti za prihvata i boravak na državnom području te kriteriji i zahtjevi za pristup zapošljavanju u državama članicama.
- (22) Ovom bi se Direktivom trebao predvidjeti fleksibilan sustav ulaska koji se temelji na zahtjevu i objektivnim kriterijima, kao što su valjani ugovor o radu ili obvezujuća ponuda za posao u kojima su utvrđeni ključni aspekti ugovora ili radnog odnosa.
- (23) Države članice trebale bi imati mogućnost provjere koja bi pokazala može li se određeno radno mjesto popuniti s domaćeg tržišta rada.
- (24) Države članice trebale bi moći odbiti zahtjev za prihvat, posebno ako državljani treće zemlje nije ispunio obvezu, koja proizlazi iz prethodne odluke o prihvat u statusu sezonskog radnika, da napusti državno područje dotične države članice nakon isteka odobrenja za potrebe sezonskog rada.
- (25) Države članice trebale bi moći od zaposlenika zahtijevati suradnju s nadležnim tijelima i pružanje svih relevantnih informacija potrebnih za sprečavanje moguće zlouporabe i pogrešne uporabe postupka utvrđenog u ovoj Direktivi.
- (26) Uvođenje jedinstvenog postupka za dobivanje kombinirane isprave, koja bi uključivala boravišnu i radnu dozvolu, trebalo bi doprinijeti pojednostavljenju pravila koja se trenutačno primjenjuju u državama članicama. To ne bi smjelo utjecati na pravo država članica da imenuju nadležna tijela i način na koji bi ona trebala biti uključena u jedinstveni postupak, u skladu s nacionalnim posebnostima upravne organizacije i prakse.
- (27) Imenovanje nadležnih tijela na temelju ove Direktive ne bi smjelo dovesti u pitanje ulogu i odgovornosti drugih tijela i, prema potrebi, socijalnih partnera, u skladu s nacionalnim pravom i/ili praksom, u pogledu ispitivanja zahtjeva i odlučivanja o njemu.
- (28) Ovom Direktivom trebalo bi predvidjeti određeni stupanj fleksibilnosti za države članice u pogledu odobrenja koja se izdaju za prihvat (ulazak, boravak i rad) sezonskih radnika. Izdavanje vize za dugotrajni boravak u skladu s člankom 12. stavkom 2. točkom (a) ne bi smjelo dovesti u pitanje mogućnost država članica da izdaju prethodno odobrenje za rad u dotičnoj državi članici. Međutim, kako bi se osiguralo da su uvjeti zaposlenja, kako su predviđeni ovom Direktivom, prošli provjeru te da su zadovoljeni, na tim bi odobrenjima trebalo jasno navesti da su izdana za potrebe sezonskog rada. Ako se izdaju samo vize za kratkotrajni boravak, države članice trebale bi u tu svrhu upotrebljavati polje „napomene” na naljepnici vize.
- (29) Za sve boravke koji nisu dulji od 90 dana, države članice trebale bi odabrati izdavanje vize za kratkotrajni boravak ili vize za kratkotrajni boravak uz radnu dozvolu u slučajevima u kojima je državljani treće zemlje potrebna viza u skladu s Uredbom (EZ) br. 539/2001. Ako državljani treće zemlje ne podliježe zahtjevu posjedovanja vize i ako država članica nije primijenila članak 4. stavak 3. te uredbe, države članice trebale bi mu izdati radnu dozvolu kao odobrenje za potrebe sezonskog rada. Za sve boravke dulje od 90 dana države članice trebale bi odabrati izdavanje jednog od sljedećih odobrenja: vizu za dugotrajni boravak; dozvolu za sezonski rad; ili dozvolu za sezonski rad uz vizu za dugotrajni boravak ako nacionalno pravo zahtijeva posjedovanje vize za dugotrajni boravak za ulazak na državno područje. Ništa u ovoj Direktivi ne bi smjelo sprečavati države članice da poslodavcu izravno dostave radnu dozvolu.
- (30) Ako se viza zahtijeva isključivo za potrebe ulaska na državno područje države članice i državljani treće zemlje ispunjava uvjete za izdavanje dozvole za sezonski rad, dotična država članica trebala bi državljani treće zemlje odobriti sve što je potrebno za dobivanje potrebne vize te osigurati da nadležna tijela u tu svrhu surađuju na učinkovit način.

- (31) Najdulje moguće trajanje boravka trebale bi odrediti države članice i ograničiti na razdoblje u trajanju između pet i devet mjeseci koje bi, zajedno s definicijom sezonskog rada, trebalo osigurati da je rad uistinu privremene naravi. Trebalo bi predvidjeti da je, u okviru najduljeg mogućeg trajanja boravka, moguće produljiti ugovor ili promijeniti poslodavca, pod uvjetom da se i dalje ispunjavaju kriteriji za prihvata. Time bi se trebala smanjiti opasnost od zlorabe s kojom bi se mogli suočiti sezonski radnici ako su vezani za jednog poslodavca te ujedno osigurati fleksibilan odgovor na stvarne potrebe poslodavaca za radnom snagom. Mogućnost da sezonskog radnika zaposli drugi poslodavac pod uvjetima utvrđenima u ovoj Direktivi ne bi smjela podrazumijevati mogućnost da sezonski radnik traži zaposlenje na državnom području država članica dok je nezaposlen.
- (32) Prilikom odlučivanja o produljenju boravka ili obnovi odobrenja za potrebe sezonskog rada, države članice trebale bi moći u obzir uzeti stanje na tržištu rada.
- (33) U slučajevima kada je sezonskom radniku odobren prihvata za boravak koji nije dulji od 90 dana i ako je država članica odlučila taj boravak produljiti na dulje od 90 dana, vizu za kratkotrajni boravak trebalo bi zamijeniti ili vizom za dugotrajni boravak ili dozvolom za sezonski rad.
- (34) Uzimajući u obzir određene aspekte kružne migracije, kao i izgleda za zapošljavanje sezonskih radnika iz trećih zemalja na dulje od samo jedne sezone te interese poslodavaca Unije da se mogu osloniti se na stabilniju i već obučenu radnu snagu, trebalo bi predvidjeti mogućnost pojednostavljenih postupaka za prihvata *bona fide* državljana trećih zemalja kojima je bio odobren prihvata u statusu sezonskih radnika u državu članicu barem jednom tijekom prethodnih pet godina te koji su uvijek poštovali sve kriterije i uvjete predviđene ovom Direktivom za ulazak i boravak u dotičnoj državi članici. Takvi postupci ne bi smjeli utjecati na zahtjev da zaposlenje bude privremene naravi niti ga zaobilaziti.
- (35) Države članice trebale bi dati sve od sebe kako bi osigurale da se informacije o uvjetima za ulazak i boravak, uključujući prava i obveze te postupovna jamstva, kako je utvrđeno u ovoj Direktivi, i sva dokazna dokumentacija potrebna za podnošenje zahtjeva za boravak i rad na državnom području države članice u statusu sezonskog radnika, stave na raspolaganje podnositeljima zahtjeva.
- (36) Države članice trebale bi predvidjeti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije protiv poslodavaca u slučaju kršenja njihovih obveza na temelju ove Direktive. Te sankcije mogle bi se sastojati od mjera predviđenih u članku 7. Direktive 2009/52/EZ te bi trebale uključivati, ako je to prikladno, odgovornost poslodavca da plati naknadu sezonskim radnicima. Trebalo bi uspostaviti potrebne mehanizme kojima bi se sezonskim radnicima omogućilo da prime naknadu na koju imaju pravo, čak i ako se više ne nalaze na državnom području predmetne države članice.
- (37) Trebalo bi utvrditi niz pravila kojima se uređuje postupak ispitivanja zahtjeva za prihvata u statusu sezonskog radnika. Taj postupak trebao bi biti učinkovit i izvediv, uzimajući u obzir uobičajeni opseg posla administracija država članica, kao i transparentni i pravični kako bi mogli ponuditi odgovarajuću pravnu sigurnost onima na koje se odnose.
- (38) U slučaju viza za kratkotrajni boravak, postupovna jamstva uređuju se odgovarajućim odredbama schengenske pravne stečevine.
- (39) Nadležna tijela država članica trebala bi odlučivati o zahtjevima za odobrenje za potrebe sezonskog rada što je prije moguće nakon njihova podnošenja. U pogledu podnošenja zahtjeva za produljenje ili obnavljanje, ako su podneseni u okviru razdoblja valjanosti odobrenja, države članice trebale bi poduzeti sve razumne mjere kako bi osigurale da sezonski radnik nije obavezan prekinuti svoj radni odnos s istim poslodavcem, ili spriječen u tome da promijeni poslodavca, zbog tekućih upravnih postupaka. Podnositelji zahtjeva trebali bi podnijeti zahtjev za produljenje ili obnavljanje što je prije moguće. U svakom slučaju sezonskom radniku trebalo bi dopustiti boravak na državnom području dotične države članice i, prema potrebi, nastavak rada dok nadležna tijela ne donesu konačnu odluku o zahtjevu za produljenje ili obnavljanje.
- (40) S obzirom na prirodu sezonskog rada, države članice trebalo bi poticati da ne naplaćuju pristojbu za obradu zahtjeva. U slučaju da država članica ipak odluči naplatiti pristojbu, takva pristojba ne bi smjela biti nerazmjerna ili previsoka.
- (41) Svi sezonski radnici trebali bi moći koristiti smještaj koji osigurava primjeren životni standard. Nadležno tijelo trebalo bi biti obaviješteno o bilo kakvoj promjeni smještaja. Kada smještaj osigurava poslodavac ili je on posrednik u osiguravanju smještaja, najamnina ne bi smjela biti previsoka u usporedbi s neto primicima od rada i u usporedbi s kvalitetom tog smještaja, najamnina sezonskog radnika ne bi se smjela automatski odbijati s njegove plaće, poslodavac bi trebao sezonskom radniku dostaviti ugovor o najmu ili jednakovrijedan dokument u kojem se navode uvjeti najma za smještaj te bi poslodavac trebao osigurati da smještaj zadovoljava opće zdravstvene i sigurnosne norme koje su na snazi u dotičnoj državi članici.

(42) Državljanima trećih zemalja koji posjeduju valjanu putnu ispravu i odobrenje za potrebe sezonskog rada koje je na temelju ove Direktive izdala država članica koja u cijelosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu, trebalo bi dopustiti ulazak i slobodno kretanje na području država članica koje u cijelosti primjenjuju schengensku pravnu stečevinu tijekom razdoblja u trajanju od najviše 90 dana u bilo kojem razdoblju do 180 dana, u skladu sa Zakonikom o schengenskim granicama i člankom 21. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama ⁽¹⁾ (Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma).

(43) S obzirom na posebno osjetljivu situaciju sezonskih radnika koji su državljani trećih zemalja i privremenu narav njihova zadatka, postoji potreba za pružanjem učinkovite zaštite prava sezonskih radnika koji su državljani trećih zemalja, i u području socijalne sigurnosti, za redovitim provjerama usklađenosti i potpunim jamčenjem poštovanja načela jednakog postupanja kao s radnicima koji su državljani države članice domaćina, uz poštovanje koncepta jednake plaće za jednak posao na jednakom radnom mjestu, primjenom kolektivnih ugovora i drugih dogovora o radnim uvjetima koji su sklopljeni na bilo kojoj razini ili za koje postoji zakonska odredba, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, pod istim uvjetima kao i za državljane države članice domaćina.

(44) Ova Direktiva trebala bi se primjenjivati ne dovodeći u pitanje prava i načela sadržana u Europskoj socijalnoj povelji od 18. listopada 1961. i, prema potrebi, Europskoj konvenciji o pravnom statusu radnika migranata od 24. studenoga 1977.

(45) Osim zakonodavnih, upravnih i regulatornih odredaba primjenjivih na radnike koji su državljani države članice domaćina, arbitražne odluke te kolektivni ugovori i ugovori sklopljeni na bilo kojoj razini, u skladu s nacionalnim pravom i praksom države članice domaćina, također bi se trebali primjenjivati na sezonske radnike koji su državljani trećih zemalja, pod istim uvjetima kao i za državljane države članice domaćina.

(46) Sezonskim radnicima koji su državljani trećih zemalja trebalo bi zajamčiti jednako postupanje u vezi s

granama socijalne sigurnosti navedenima u članku 3. Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. Ovom se Direktivom ne usklađuje zakonodavstvo o socijalnoj sigurnosti država članica niti pokriva socijalnu pomoć. Ona je ograničena na primjenu načela jednakog postupanja u području socijalne sigurnosti na osobe na koje se odnosi njezino područje primjene. Ovom se Direktivom ne bi smjelo državljanima trećih zemalja, koji ostvaruju prava u više država članica, dodijeliti veća prava od onih koja su već predviđena postojećim zakonodavstvom Unije u području socijalne sigurnosti.

Zbog privremene naravi boravka sezonskih radnika i ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 1231/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, države članice trebale bi moći isključiti obiteljske naknade i naknade za nezaposlenost iz jednakog postupanja između sezonskih radnika i njihovih vlastitih državljana te bi trebale moći ograničiti primjenu jednakog postupanja u pogledu obrazovanja i strukovnog osposobljavanja, kao i poreznih olakšica.

Ovom se Direktivom ne predviđa spajanje obitelji. Nadalje, ovom se Direktivom ne dodjeljuju prava za slučajeve koji su izvan područja primjene prava Unije, kao što su to, na primjer, slučajevi kada članovi obitelji borave u trećoj zemlji. Međutim, to ne bi smjelo utjecati na prava nadživjelih osoba koje su stekle pravo od sezonskih radnika na primanje mirovine za nadživjele osobe tijekom boravka u trećoj zemlji. To ne bi smjelo dovoditi u pitanje nediskriminirajuću primjenu nacionalnog prava država članica kojim se predviđaju pravila *de minimis* za doprinose mirovinskim sustavima. Trebalo bi uspostaviti mehanizme kako bi se osiguralo, prema potrebi, učinkovito pokriće socijalne sigurnosti tijekom boravka i prijenos stečenih prava sezonskih radnika.

(47) Pravom Unije ne ograničava se ovlast država članica da organiziraju svoje programe socijalne sigurnosti. U nedostatku usklađenosti na razini Unije, svaka država članica treba utvrditi uvjete prema kojima se dodjeljuju prava iz socijalne sigurnosti, kao i iznos takvih davanja te razdoblje za koje se dodjeljuju. Međutim, prilikom izvršavanja te ovlasti, države članice trebale bi poštovati pravo Unije.

⁽¹⁾ SL L 239, 22.9.2000., str. 19.

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 166, 30.4.2004., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 1231/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o proširenju primjene Uredbe (EZ) br. 883/2004 i Uredbe (EZ) br. 987/2009 na državljane trećih zemalja koji tim uredbama još nisu obuhvaćeni isključivo na temelju svog državljanstva (SL L 344, 29.12.2010., str. 1.).

- (48) Bilo kakva ograničenja jednakog postupanja u području socijalne sigurnosti na temelju ove Direktive ne bi smjela dovesti u pitanje prava dodijeljena primjenom Uredbe (EU) br. 1231/2010.
- (49) Kako bi se osigurala pravilna provedba ove Direktive, posebno odredaba koje se odnose na prava, radne uvjete i smještaj, države članice trebale bi osigurati uspostavu odgovarajućih mehanizama za praćenje poslodavaca te provođenje, prema potrebi, učinkovitih i primjerenih inspekcija na svojem državnom području. Odabir poslodavaca koji su predmet inspekcije trebao bi se temeljiti ponajprije na procjeni rizika koju provode nadležna tijela u državama članicama, uzimajući u obzir čimbenike poput sektora u kojem djeluje poduzeće i sve prijašnje evidencije o kršenjima.
- (50) Kako bi se olakšala primjena ove Direktive, države članice trebale bi uspostaviti učinkovite mehanizme pomoću kojih sezonski radnici mogu tražiti pravnu zaštitu i podnijeti pritužbe izravno ili putem odgovarajućih trećih strana kao što su sindikati ili druga udruženja. To se smatra nužnim za rješavanje situacija u kojima sezonski radnici nisu svjesni postojanja mehanizama izvršenja ili ih oklijevaju upotrijebiti u vlastito ime jer se boje mogućih posljedica. Sezonski radnici trebali bi imati pristup sudskoj zaštiti protiv viktimizacije kao posljedice podnošenja pritužbe.
- (51) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, to jest uvođenje posebnog postupka za prihvata, donošenje uvjeta za ulazak i boravak za potrebe sezonskog rada državljana trećih zemalja i utvrđivanje njihovih prava kao sezonskih radnika, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), uzimajući u obzir politike useljavanja i zapošljavanja na europskoj i nacionalnoj razini. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (52) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima, a posebno u njezinom članku 7., članku 15. stavku 3., člancima 17., 27., 28., 31. i članku 33. stavku 2., u skladu s člankom 6. UEU-a.
- (53) U skladu sa Zajedničkom političkom deklaracijom država članica i Komisije o obrazloženjima od 28. rujna

2011. ⁽¹⁾, države članice obvezuju se da će priopćenju o svojim mjerama prenošenja u opravdanim slučajevima priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava odnos između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U odnosu na ovu Direktivu, zakonodavac smatra da je prijenos takvih dokumenata opravdan.

- (54) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, koji je priložen UEU-u i UFEU-u, te ne dovodeći u pitanje članak 4. tog protokola, te države članice ne sudjeluju u donošenju ove Direktive, ona za njih nije obvezujuća niti se na njih primjenjuje.
- (55) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, koji je priložen UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive, ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Direktivom određuju uvjeti za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika i utvrđuju prava sezonskih radnika.
2. Za boravke koji nisu dulji od 90 dana, ova se Direktiva primjenjuje ne dovodeći u pitanje schengensku pravnu stečevinu, posebno Zakonik o vizama, Zakonik o schengenskim granicama i Uredbu (EZ) br. 539/2001.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na državljane trećih zemalja koji borave izvan državnog područja država članica i koji podnose zahtjev za prihvata, ili im je odobren prihvata na temelju ove Direktive, na državno područje države članice u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika.

Ova se Direktiva ne primjenjuje na državljane trećih zemalja koji u trenutku podnošenja zahtjeva borave na državnom području države članice, osim slučajeva iz članka 15.

⁽¹⁾ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

2. Prilikom prenošenja ove Direktive, države članice, prema potrebi uz savjetovanje sa socijalnim partnerima, navode one sektore zaposlenja koji uključuju djelatnosti koje ovise o izmjeni godišnjih doba. Države članice prema potrebi mogu izmijeniti taj popis sektora, uz savjetovanje sa socijalnim partnerima. Države članice obavješćuju Komisiju o takvim izmjenama.

3. Ova se Direktiva ne primjenjuje na državljane trećih zemalja:

- (a) koji obavljaju djelatnosti u ime poduzeća s poslovnim nastanom u drugoj državi članici u okviru pružanja usluga u smislu članka 56. UFEU-a, uključujući državljane trećih zemalja koje su poduzeća s poslovnim nastanom u nekoj državi članici uputila u okviru pružanja usluga u skladu s Direktivom 96/71/EZ;
- (b) koji su članovi obitelji državljana Unije koji su ostvarili svoje pravo na slobodno kretanje unutar Unije, u skladu s Direktivom 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (c) koji, zajedno s članovima svojih obitelji, neovisno o njihovom državljanstvu, imaju prava na slobodno kretanje jednaka onima građana Unije na temelju sporazumâ između Unije i država članica ili između Unije i trećih zemalja.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „državljanin treće zemlje” znači bilo koja osoba koja nije građanin Unije u smislu članka 20. stavka 1. UFEU-a;
- (b) „sezonski radnik” znači državljanin treće zemlje koji zadržava svoje glavno boravište u trećoj zemlji te zakonito i privremeno boravi na državnom području države članice kako bi obavljao djelatnost koja ovisi o izmjeni godišnjih doba u okviru jednog ili više ugovora o radu na određeno vrijeme koje su izravno sklopili taj državljanin treće zemlje i poslodavac s poslovnim nastanom u toj državi članici;
- (c) „djelatnost koja ovisi o izmjeni godišnjih doba” znači djelatnost koja je vezana uz određeno doba godine određenim ponavljajućim događajem ili nizom događaja koji su povezani sa sezonskim uvjetima, tijekom kojih razina potrebne radne snage znatno nadilazi onu potrebnu za uobičajeno tekuće poslovanje;
- (d) „dozvola za sezonski rad” znači odobrenje izdano primjenom obrasca utvrđenog u Uredbi Vijeća (EZ)

⁽¹⁾ Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).

br. 1030/2002 ⁽²⁾, koje sadrži upućivanje na sezonski rad i omogućuje nositelju da boravi i radi na državnom području države članice više od 90 dana na temelju ove Direktive;

- (e) „viza za kratkotrajni boravak” znači odobrenje koje je izdala država članica kako je predviđeno u članku 2. točki 2. podtočki (a) Zakonika o vizama ili je izdano u skladu s nacionalnim pravom države članice koja ne primjenjuje schengensku pravnu stečevinu u cijelosti;
- (f) „viza za dugotrajni boravak” znači odobrenje koje je izdala država članica kako je predviđeno u članku 18. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma ili je izdano u skladu s nacionalnim pravom države članice koja ne primjenjuje schengensku pravnu stečevinu u cijelosti;
- (g) „jedinствeni postupak podnošenja zahtjeva” znači postupak koji, na temelju jednog zahtjeva državljanina treće zemlje za odobrenje boravka i rada na državnom području države članice, dovodi do odluke o zahtjevu za dozvolu za sezonski rad;
- (h) „odobrenje za potrebe sezonskog rada” znači bilo koje odobrenje iz članka 12. kojim se njegovom nositelju omogućuje da boravi i radi na državnom području države članice koja je izdala odobrenje na temelju ove Direktive;
- (i) „radna dozvola” znači bilo koje odobrenje koje izdaje država članica u skladu s nacionalnim pravom za potrebe rada na državnom području te države članice.

Članak 4.

Povoljnije odredbe

1. Ova Direktiva primjenjuje se ne dovodeći u pitanje povoljnije odredbe:
 - (a) prava Unije, uključujući bilateralne i multilateralne sporazume sklopljene između Unije, ili između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i jedne ili više trećih zemalja, s druge strane;
 - (b) bilateralnih ili multilateralnih sporazuma sklopljenih između jedne ili više država članica i jedne ili više trećih zemalja.

2. Ova Direktiva ne utječe na pravo država članica da usvoje ili zadrže povoljnije odredbe u pogledu državljana trećih zemalja na koje se primjenjuje s obzirom na članke 18., 19., 20., 23. i 25.

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1030/2002 od 13. lipnja 2002. o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja (SL L 157, 15.6.2002., str. 1.).

POGLAVLJE II.

UVJETI PRIHVATA

Članak 5.

Kriteriji i zahtjevi za prihvata za zapošljavanje u statusu sezonskog radnika za boravke koji nisu dulji od 90 dana

1. Zahtjevu za prihvata u državu članicu pod uvjetima iz ove Direktive za boravak koji nije dulji od 90 dana prilaže se:

(a) valjani ugovor o radu ili, ako tako predviđa nacionalno pravo, upravni propisi ili praksa, obvezujuća ponuda za posao u statusu sezonskog radnika u dotičnoj državi članici od strane poslodavca s poslovnim nastanom u toj državi članici, u kojima su navedeni:

i. mjesto i vrsta rada;

ii. trajanje zaposlenja;

iii. primici od rada;

iv. broj radnih sati na tjedan ili mjesec;

v. iznos eventualnog plaćenog dopusta;

vi. prema potrebi, ostali relevantni radni uvjeti; i

vii. ako je moguće, datum početka zaposlenja;

(b) dokaz posjedovanja zdravstvenog osiguranja ili, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, dokaz da je podnesen zahtjev za zdravstveno osiguranje koje pokriva sve rizike od kojih su redovito osigurani državljani dotične države članice, za razdoblja u kojima takvo osiguranje i odgovarajuća prava na povlastice nisu zajamčeni u vezi s radom ili kao rezultat rada izvršenog u toj državi članici;

(c) dokaz da će sezonski radnik imati primjeren smještaj ili da će mu primjeren smještaj biti osiguran u skladu s člankom 20.

2. Države članice zahtijevaju da su uvjeti iz stavka 1. točke (a) u skladu s mjerodavnim propisima, kolektivnim ugovorima i/ili praksom.

3. Na temelju dokumentacije priložene u skladu sa stavkom 1., države članice zahtijevaju da se sezonski radnik ne koristi njihovim sustavima socijalne pomoći.

4. U slučajevima kada je u ugovoru o radu ili obvezujućoj ponudi za posao utvrđeno da će državljanin treće zemlje

obavljati reguliranu profesiju, kako je definirana u Direktivi 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, države članice mogu zahtijevati od podnositelja zahtjeva da podnese dokumentaciju kojom dokazuje da državljanin treće zemlje ispunjava uvjete utvrđene nacionalnim pravom za obavljanje te regulirane profesije.

5. Prilikom ispitivanja zahtjeva za odobrenje iz članka 12. stavka 1., države članice koje ne primjenjuju schengensku pravnu stečevinu u cijelosti provjeravaju:

(a) predstavlja li državljanin treće zemlje rizik u pogledu nezakonitog useljavanja;

(b) namjerava li državljanin treće zemlje napustiti državno područje država članica najkasnije na dan prestanka važenja odobrenja.

Članak 6.

Kriteriji i zahtjevi za prihvata u statusu sezonskog radnika za boravke koji su dulji od 90 dana

1. Zahtjevu za prihvata u državu članicu pod uvjetima iz ove Direktive za boravak koji je dulji od 90 dana prilaže se:

(a) valjani ugovor o radu ili, ako tako predviđa nacionalno pravo, upravni propisi ili praksa, obvezujuća ponuda za posao u statusu sezonskog radnika u dotičnoj državi članici od strane poslodavca s poslovnim nastanom u toj državi članici, u kojima su navedeni:

i. mjesto i vrsta rada;

ii. trajanje zaposlenja;

iii. primici od rada;

iv. broj radnih sati na tjedan ili mjesec;

v. iznos eventualnog plaćenog dopusta;

vi. prema potrebi, ostali relevantni radni uvjeti; i

vii. ako je moguće, datum početka zaposlenja;

(b) dokaz posjedovanja zdravstvenog osiguranja ili, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, dokaz da je podnesen zahtjev za zdravstveno osiguranje koje pokriva sve rizike od kojih su redovito osigurani državljani dotične države članice, za razdoblje u kojem takvo osiguranje i odgovarajuća prava na povlastice nisu zajamčeni u vezi s radom ili kao rezultat rada izvršenog u toj državi članici;

⁽¹⁾ Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

(c) dokaz da će sezonski radnik imati primjeren smještaj ili da će mu primjeren smještaj biti osiguran u skladu s člankom 20.

2. Države članice zahtijevaju da su uvjeti iz stavka 1. točke (a) u skladu s mjerodavnim propisima, kolektivnim ugovorima i/ili praksom.

3. Na temelju dokumentacije priložene u skladu sa stavkom 1., države članice zahtijevaju da sezonski radnik za vrijeme svojeg boravka ima dovoljno sredstava za vlastito uzdržavanje te da se ne treba koristiti njihovim sustavima socijalne pomoći.

4. Državljanima trećih zemalja za koje se smatra da predstavljaju prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili javnom zdravlju ne odobrava se prihvata.

5. Prilikom ispitivanja zahtjeva za odobrenje iz članka 12. stavka 2., države članice provjeravaju predstavlja li državljani treće zemlje rizik u pogledu nezakonitog useljavanja te namjerava li državljani treće zemlje napustiti državno područje država članica najkasnije na datum prestanka važenja odobrenja.

6. U slučajevima kada je u ugovoru o radu ili obvezujućoj ponudi za posao utvrđeno da će državljani treće zemlje obavljati reguliranu profesiju, kako je definirana u Direktivi 2005/36/EZ, države članice mogu zahtijevati od podnositelja zahtjeva da podnese dokumentaciju kojom dokazuje da državljani treće zemlje ispunjava uvjete utvrđene nacionalnim pravom za obavljanje te regulirane profesije.

7. Države članice zahtijevaju da državljani treće zemlje posjeduju valjanu putnu ispravu, kako je utvrđeno nacionalnim pravom. Države članice zahtijevaju da razdoblje valjanosti putne isprave pokriva barem razdoblje valjanosti odobrenja za potrebe sezonskog rada.

Osim toga, države članice mogu zahtijevati:

- (a) da razdoblje valjanosti premašuje namjeravano trajanje boravka za najviše tri mjeseca;
- (b) da je putna isprava izdana unutar posljednjih deset godina; i
- (c) da putna isprava sadrži barem dvije prazne stranice.

Članak 7.

Opseg prihvata

Ova Direktiva ne utječe na pravo države članice da odredi opseg prihvata državljanima trećih zemalja koji ulaze na njezino državno

područje za potrebe sezonskog rada. Na temelju toga, zahtjev za odobrenje za potrebe sezonskog rada može se ili smatrati neprihvatljivim ili se može odbiti.

Članak 8.

Razlozi za odbijanje

1. Države članice odbijaju zahtjev za odobrenje za potrebe sezonskog rada ako:

- (a) se ne poštuje članak 5. ili 6.; ili
- (b) su dokumenti podneseni za potrebe članka 5. ili 6. bili stečeni prijevaram, krivotvorenim ili protuzakonito promijenjeni.

2. Države članice prema potrebi odbijaju zahtjev za odobrenje za potrebe sezonskog rada kada je:

- (a) poslodavac bio sankcioniran u skladu s nacionalnim pravom zbog neprijavljenog rada i/ili nezakonitog zapošljavanja;
- (b) poduzeće poslodavca u postupku likvidacije u skladu s nacionalnim propisima o nesolventnosti ili je bilo u tom postupku, ili se ne obavlja gospodarska aktivnost; ili
- (c) poslodavac bio sankcioniran na temelju članka 17.

3. Države članice mogu provjeriti mogu li dotično upražnjeno radno mjesto popuniti državljani dotične države članice ili drugi građani Unije ili državljani trećih zemalja koji zakonito borave u toj državi članici te u tom slučaju mogu odbiti zahtjev. Ovaj stavak primjenjuje se ne dovodeći u pitanje načelo prema kojem građani Unije imaju prednost, kako je izraženo u odgovarajućim odredbama odgovarajućih akata o pristupanju.

4. Države članice mogu odbiti zahtjev za odobrenje za potrebe sezonskog rada ako:

- (a) poslodavac nije ispunio svoje pravne obveze koje se odnose na socijalnu sigurnost, oporezivanje, prava radnika, radne uvjete ili uvjete zapošljavanja, kako je predviđeno u mjerodavnim propisima i/ili kolektivnim ugovorima; ili
- (b) je poslodavac, u razdoblju od 12 mjeseci koji izravno prethode datumu podnošenja zahtjeva, ukinuo radno mjesto na puno radno vrijeme kako bi dobio upražnjeno mjesto koje poslodavac želi popuniti upotrebom ove Direktive; ili
- (c) državljani treće zemlje nije poštovao obveze koje proizlaze iz prethodne odluke o prihvatu u statusu sezonskog radnika.

5. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., u svakoj odluci o odbijanju zahtjeva uzimaju se u obzir posebne okolnosti slučaja, uključujući interese sezonskog radnika, i poštovanje načela proporcionalnosti.

6. Razlozi za odbijanje izdavanja vize za kratkotrajni boravak regulirani su odgovarajućim odredbama Zakonika o vizama.

Članak 9.

Oduzimanje odobrenja za potrebe sezonskog rada

1. Države članice oduzimaju odobrenje za potrebe sezonskog rada kada:

- (a) su dokumenti podneseni za potrebe članka 5. ili 6. bili stečeni prijevarom, krivotvoreni ili protuzakonito promijenjeni; ili
- (b) svrha boravka nositelja ne odgovara svrhama za koje mu je boravak odobren.

2. Države članice prema potrebi oduzimaju odobrenje za potrebe sezonskog rada kada je:

- (a) poslodavac bio sankcioniran u skladu s nacionalnim pravom zbog neprijavljenog rada i/ili nezakonitog zapošljavanja;
- (b) poduzeće poslodavca u postupku likvidacije u skladu s nacionalnim propisima o nesolventnosti ili je bilo u tom postupku, ili se ne izvršava gospodarska aktivnost; ili
- (c) poslodavac bio sankcioniran na temelju članka 17.

3. Države članice mogu oduzeti odobrenje za potrebe sezonskog rada kada:

- (a) se ne poštuje ili se više ne poštuje članak 5. ili 6.;
- (b) poslodavac nije ispunio svoje pravne obveze koje se odnose na socijalnu sigurnost, oporezivanje, prava radnika, radne uvjete ili uvjete zapošljavanja, kako je predviđeno u mjero-davnim propisima i/ili kolektivnim ugovorima;
- (c) poslodavac nije ispunio svoje obveze na temelju ugovora o radu;
- (d) je poslodavac, u razdoblju od 12 mjeseci koji izravno prethode danu podnošenja zahtjeva, ukinuo radno mjesto na puno radno vrijeme kako bi dobio upražnjeno mjesto koje poslodavac želi popuniti upotrebom ove Direktive.

4. Države članice mogu oduzeti odobrenje za potrebe sezonskog rada ako državljanin treće zemlje podnosi zahtjev za

međunarodnu zaštitu na temelju Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili za zaštitu u skladu s nacionalnim pravom, međunarodnim obvezama ili praksom dotične države članice.

5. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., u svakoj odluci o oduzimanju odobrenja uzimaju se u obzir posebne okolnosti slučaja, uključujući interese sezonskog radnika, i poštovanje načela proporcionalnosti.

6. Razlozi za poništenje ili ukidanje vize za kratkotrajni boravak regulirani su odgovarajućim odredbama Zakonika o vizama.

Članak 10.

Obveza suradnje

Države članice mogu zahtijevati od poslodavca da pruži sve relevantne informacije potrebne za izdavanje, produljenje ili obnavljanje odobrenja za potrebe sezonskog rada.

POGLAVLJE III.

POSTUPAK I ODOBRENJA ZA POTREBE SEZONSKOG RADA

Članak 11.

Pristup informacijama

1. Države članice omogućuju podnositeljima zahtjeva jednostavan pristup informacijama o cjelokupnoj dokaznoj dokumentaciji potrebnoj za podnošenje zahtjeva i informacijama o ulasku i boravku, uključujući prava i obveze te postupovna jamstva sezonskog radnika.

2. Kada države članice državljanima trećih zemalja izdaju odobrenje za potrebe sezonskog rada, također im pružaju informacije u pisanom obliku o njihovim pravima i obvezama na temelju ove Direktive, uključujući i postupke povodom pritužbe.

Članak 12.

Odobrenja za potrebe sezonskog rada

1. Za boravke koji nisu dulji od 90 dana, države članice izdaju državljanima trećih zemalja, koji poštuju članak 5. i nisu obuhvaćeni razlozima navedenima u članku 8., jedno od sljedećih odobrenja za potrebe sezonskog rada, ne dovodeći u pitanje pravila o izdavanju viza za kratkotrajni boravak kako je utvrđeno u Zakoniku o vizama i u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1683/95 ⁽²⁾:

⁽¹⁾ Direktiva 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljanima trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (SL L 337, 20.12.2011., str. 9.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1683/95 od 29. svibnja 1995. o utvrđivanju jedinstvenog obrasca za vize (SL L 164, 14.7.1995., str. 1.).

- (a) vizu za kratkotrajni boravak, s naznakom da je izdana za potrebe sezonskog rada;
- (b) vizu za kratkotrajni boravak i radnu dozvolu, s naznakom da su izdane za potrebe sezonskog rada; ili
- (c) radnu dozvolu s naznakom da je izdana za potrebe sezonskog rada, ako je državljanin treće zemlje izuzet od zahtjeva posjedovanja vize u skladu s Prilogom II. Uredbi (EZ) br. 539/2001 te dotična država članica na tog državljanina ne primjenjuje članak 4. stavak 3. te uredbe.

Prilikom prenošenja ove Direktive, države članice predviđaju bilo odobrenja iz točaka (a) i (c) ili odobrenja iz točaka (b) i (c).

2. Za boravke koji su dulji od 90 dana, države članice izdaju državljanima trećih zemalja, koji poštuju članak 6. i nisu obuhvaćeni razlozima navedenima u članku 8., jedno od sljedećih odobrenja za potrebe sezonskog rada:

- (a) vizu za dugotrajni boravak, s naznakom da je izdana za potrebe sezonskog rada;
- (b) dozvolu za sezonski rad; ili
- (c) dozvolu za sezonski rad i vizu za dugotrajni boravak ako se viza za dugotrajni boravak zahtijeva prema nacionalnom pravu za ulazak na državno područje.

Prilikom prenošenja ove Direktive, države članice predviđaju samo jedno od odobrenja iz točaka (a), (b) i (c).

3. Ne dovodeći u pitanje schengensku pravnu stečevinu, države članice utvrđuju podnosi li zahtjev državljanin treće zemlje i/ili poslodavac.

Obveza država članica da utvrde podnosi li zahtjev državljanin treće zemlje i/ili poslodavac ne dovodi u pitanje nikakve aranžmane prema kojima se od obojice zahtijeva sudjelovanje u postupku.

4. Dozvolu za sezonski rad iz stavka 2. prvog podstavka točaka (b) i (c) izdaju nadležna tijela država članica primjenom obrasca utvrđenog u Uredbi (EZ) br. 1030/2002. Države članice na dozvoli navode da je izdana za potrebe sezonskog rada.

5. U slučaju viza za dugotrajni boravak države članice unose upućivanje kojim se navodi da je viza izdana za potrebe sezonskog rada u rubrici „napomene” na naljepnici vize u skladu s točkom 12. Priloga Uredbi (EZ) br. 1683/95.

6. Države članice mogu navesti dodatne informacije koje se odnose na radni odnos sezonskog radnika u papirnatom obliku ili pohraniti takve podatke u elektroničkom obliku kako je navedeno u članku 4. Uredbe (EZ) br. 1030/2002 i u točki (a) podtočki 16. Priloga toj uredbi.

7. Kada se viza zahtijeva isključivo za potrebe ulaska na državno područje države članice i državljanin treće zemlje ispunjava uvjete za izdavanje dozvole za sezonski rad u skladu sa stavkom 2. prvim podstavkom točkom (c), dotična država članica osigurava državljaninu treće zemlje sve što je potrebno za dobivanje potrebne vize.

8. Izdavanje vize za dugotrajni boravak iz stavka 2. prvog podstavka točke (a) ne dovodi u pitanje mogućnost država članica da izdaju prethodno odobrenje za rad u dotičnoj državi članici.

Članak 13.

Zahtjevi za dozvolu za sezonski rad

1. Države članice imenuju tijela nadležna za zaprimanje i odlučivanje o zahtjevima za izdavanje te za izdavanje dozvola za sezonski rad.
2. Zahtjev za dozvolu za sezonski rad podnosi se u jedinstvenom postupku podnošenja zahtjeva.

Članak 14.

Trajanje boravka

1. Države članice određuju najdulje razdoblje boravka za sezonske radnike koje nije kraće od pet mjeseci niti dulje od devet mjeseci u bilo kojem razdoblju od 12 mjeseci. Nakon isteka tog razdoblja državljanin treće zemlje napušta državno područje države članice, osim ako dotična država članica izda boravišnu dozvolu u skladu s nacionalnim pravom ili pravom Unije za potrebe koje nisu sezonski rad.
2. Države članice mogu odrediti najdulje razdoblje u okviru bilo kojeg razdoblja od 12 mjeseci tijekom kojeg poslodavac može zaposliti sezonske radnike. To razdoblje ne smije biti kraće od najduljeg razdoblja boravka određenog u skladu sa stavkom 1.

*Članak 15.***Produljenje boravka ili obnavljanje odobrenja za potrebe sezonskog rada**

1. U okviru najduljeg razdoblja iz članka 14. stavka 1. i pod uvjetom da se poštuje članak 5. ili 6. te da nisu ispunjeni razlozi navedeni u članku 8. stavku 1. točki (b), članku 8. stavku 2. i, ako je primjenjivo, članku 8. stavku 4., države članice dopuštaju sezonskim radnicima jedno produljenje njihova boravka ako sezonski radnici produlje svoj ugovor kod istog poslodavca.

2. Države članice mogu odlučiti, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, dopustiti sezonskim radnicima da produlje svoj ugovor kod istog poslodavca te svoj boravak više od jednom, pod uvjetom da najdulje razdoblje iz članka 14. stavka 1. nije prekoračeno.

3. U okviru najduljeg razdoblja iz članka 14. stavka 1. i pod uvjetom da se poštuje članak 5. ili 6. te da nisu ispunjeni razlozi navedeni u članku 8. stavku 1. točki (b), članku 8. stavku 2. i, ako je to primjenjivo, članku 8. stavku 4., države članice dopuštaju sezonskim radnicima jedno produljenje njihova boravka kako bi bili zaposleni kod drugog poslodavca.

4. Države članice mogu odlučiti, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, dopustiti sezonskim radnicima da se zaposle kod drugog poslodavca i da produlje svoj boravak više od jednom, pod uvjetom da najdulje razdoblje iz članka 14. stavka 1. nije prekoračeno.

5. Za potrebe stavaka od 1. do 4., države članice prihvaćaju podnošenje zahtjeva kada se sezonski radnik kojemu je odobren prihvata na temelju ove Direktive nalazi na državnom području dotične države članice.

6. Države članice mogu odbiti produljiti boravak ili obnoviti odobrenje za potrebe sezonskog rada kada predmetno upražnjeno radno mjesto mogu popuniti državljani dotične države članice ili drugi građani Unije ili državljani trećih zemalja koji zakonito borave u toj državi članici. Ovaj stavak primjenjuje se ne dovodeći u pitanje načelo prema kojem građani Unije imaju prednost, kako je izraženo u odgovarajućim odredbama odgovarajućih akata o pristupanju.

7. Države članice odbijaju produljiti boravak ili obnoviti odobrenje za potrebe sezonskog rada ako je dosegnuto najdulje trajanje boravka kako je određeno u članku 14. stavku 1.

8. Države članice mogu odbiti produljiti boravak ili obnoviti odobrenje za potrebe sezonskog rada ako državljanin treće zemlje podnosi zahtjev za međunarodnu zaštitu na temelju Direktive 2011/95/EU ili ako državljanin treće zemlje podnosi

zahtjev za zaštitu u skladu s nacionalnim pravom, međunarodnim obvezama ili praksom dotične države članice.

9. Članak 9. stavak 2. i članak 9. stavak 3. točke (b), (c) i (d) ne primjenjuju se na sezonskog radnika koji se prijavljuje na radno mjesto kod drugog poslodavca u skladu sa stavkom 3. ovog članka kada se te odredbe odnose na prethodnog poslodavca.

10. Razlozi za produljenje vize za kratkotrajni boravak regulirani su odgovarajućim odredbama Zakonika o vizama.

11. Ne dovodeći u pitanje članak 8. stavak 1., u svakoj odluci o zahtjevu za produljenje ili obnavljanje uzimaju se u obzir posebne okolnosti slučaja, uključujući interese sezonskog radnika, i poštuje se načelo proporcionalnosti.

*Članak 16.***Olakšavanje ponovnog ulaska**

1. Države članice olakšavaju ponovni ulazak državljanima trećih zemalja kojima je bio odobren prihvata u tu državu članicu u statusu sezonskog radnika barem jednom tijekom prethodnih pet godina i koji su u potpunosti poštovali uvjete koji se primjenjuju na sezonske radnike na temelju ove Direktivi tijekom svakog njihovog boravka.

2. Olakšavanje ponovnog ulaska iz stavka 1. može uključivati jednu ili više mjera kao što su:

(a) odobravanje izuzeća od zahtjeva podnošenja jednog ili više dokumenata iz članka 5. ili 6.;

(b) izdavanje nekoliko dozvola za sezonski rad u okviru jedinstvenog upravnog akta;

(c) ubrzani postupak za donošenje odluke o zahtjevu za dozvolu za sezonski rad ili vizu za dugotrajni boravak;

(d) prioritet u pregledu zahtjeva za prihvata u statusu sezonskog radnika, uključujući uzimanje u obzir prethodne prihvate prilikom odlučivanja o zahtjevima s obzirom na iscrpljivanje opsega prihvata.

*Članak 17.***Sankcije za poslodavce**

1. Države članice predviđaju sankcije za poslodavce koji nisu ispunili svoje obveze iz ove Direktive, uključujući isključivanje poslodavaca, koji ozbiljno krše svoje obveze iz ove Direktive, iz mogućnosti zapošljavanja sezonskih radnika. Te su sankcije učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

2. Ako je odobrenje za potrebe sezonskog rada oduzeto na temelju članka 9. stavka 2. i članka 9. stavka 3. točaka (b), (c) i (d), države članice osiguravaju da je poslodavac odgovoran platiti naknadu sezonskom radniku u skladu s postupcima prema nacionalnom pravu. Eventualna odgovornost obuhvaća sve nepodmirene obveze koje bi poslodavac morao poštovati u slučaju da odobrenje za potrebe sezonskog rada nije oduzeto.

3. Kada je poslodavac podizvoditelj koji je prekršio ovu Direktivu, a glavni izvoditelj i eventualni posrednički podizvoditelj nisu ispunili obveze dužne pažnje kako je određeno nacionalnim pravom, glavni izvoditelj i eventualni posrednički podizvoditelj mogu:

- (a) podlijetati sankcijama iz stavka 1.;
- (b) zajedno s poslodavcem ili umjesto poslodavca, biti odgovorni platiti naknadu sezonskom radniku koja mu pripada u skladu sa stavkom 2.;
- (c) zajedno s poslodavcem ili umjesto poslodavca, biti odgovorni platiti zaostale isplate sezonskom radniku koje mu pripadaju u skladu s nacionalnim pravom.

Države članice mogu predvidjeti stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava.

Članak 18.

Postupovna jamstva

1. Nadležna tijela države članice donose odluku o zahtjevu za odobrenje za potrebe sezonskog rada. Nadležna tijela obavješćuju podnositelja zahtjeva o odluci u pisanom obliku, u skladu s postupcima za obavješćivanje utvrđenima nacionalnim pravom, u najkraćem mogućem roku, a najkasnije 90 dana od dana kada je podnesen potpuni zahtjev.

2. U slučaju podnošenja zahtjeva za produljenje boravka ili za obnavljanje odobrenja na temelju članka 15., države članice poduzimaju sve razumne korake za osiguravanje da sezonski radnik nije dužan prekinuti svoj radni odnos s istim poslodavcem ili spriječen u tome da promijeni poslodavca zbog tekućih upravnih postupaka.

Kada valjanost odobrenja za potrebe sezonskog rada prestaje tijekom postupka produljenja ili obnavljanja, države članice u skladu sa svojim nacionalnim pravom dopuštaju sezonskom radniku da nastavi boraviti na njihovu državnom području dok nadležna tijela ne donesu odluku o zahtjevu, pod uvjetom da je zahtjev podnesen u okviru razdoblja valjanosti odobrenja i da razdoblje iz članka 14. stavka 1. nije isteklo.

Kada se primjenjuje drugi podstavak, države članice mogu, *inter alia*, odlučiti:

(a) izdati nacionalne privremene boravišne dozvole ili ekvivalentna odobrenja do donošenja odluke;

(b) dopustiti sezonskom radniku da radi do donošenja te odluke.

Tijekom razdoblja pregleda zahtjeva za produljenje ili obnavljanje primjenjuju se odgovarajuće odredbe ove Direktive.

3. Kada su informacije ili dokumentacija priloženi uz zahtjev nepotpuni, nadležna tijela u razumnom roku obavješćuju podnositelja zahtjeva o potrebnim dodatnim informacijama te određuju razuman rok za njihovu dostavu. Rok iz stavka 1. ne teče sve dok nadležna tijela ne prime potrebne dodatne informacije.

4. Podnositelju se u pisanom obliku dostavljaju razlozi za odluku kojom se zahtjev za odobrenje za potrebe sezonskog rada smatra neprihvatljivim ili kojom se odbija zahtjev za odobrenje za potrebe sezonskog rada ili se odbija produljenje boravka ili obnavljanje odobrenja za potrebe sezonskog rada. Razlozi za odluku kojom se oduzima odobrenje za potrebe sezonskog rada dostavljaju se u pisanom obliku sezonskom radniku i, ako je to predviđeno nacionalnim pravom, poslodavcu.

5. Svaka odluka kojom se zahtjev za odobrenje za potrebe sezonskog rada smatra neprihvatljivim ili se odbija taj zahtjev, odbija produljenje boravka ili obnavljanje odobrenja za potrebe sezonskog rada ili se oduzima odobrenje za potrebe sezonskog rada može se pravno osporavati u dotičnoj državi članici u skladu s nacionalnim pravom. U pisanoj obavijesti navodi se sud ili upravno tijelo kod kojeg se može uložiti žalba te rok za podnošenje žalbe.

6. Postupovna jamstva koja se odnose na vize za kratkotrajni boravak regulirana su odgovarajućim odredbama Zakonika o vizama.

Članak 19.

Pristojbe i troškovi

1. Države članice mogu zahtijevati plaćanje pristojbi za obradu zahtjeva u skladu s ovom Direktivom. Razina takvih pristojbi ne smije biti nerazmjerna ili previsoka. Pristojbe za vize za kratkotrajni boravak regulirane su odgovarajućim odredbama schengenske pravne stečevine. Kada te pristojbe plaća državljanin treće zemlje, države članice mogu predvidjeti da ima pravo na nadoknadu od poslodavca u skladu s nacionalnim pravom.

2. Države članice mogu zahtijevati od poslodavaca sezonskih radnika da plate:

- (a) putne troškove od mjesta porijekla sezonskog radnika do mjesta rada u dotičnoj državi članici i troškove povratka;
- (b) troškove zdravstvenog osiguranja iz članka 5. stavka 1. točke (b) i članka 6. stavka 1. točke (b).

Kada ih plate poslodavci, takvi se troškovi ne mogu naplatiti od sezonskog radnika.

Članak 20.

Smještaj

1. Države članice zahtijevaju dokaz da sezonski radnik koristi smještaj koji mu osigurava primjeren životni standard, u skladu s nacionalnim pravom i/ili praksom, tijekom svojeg cjelokupnog boravka. Nadležno tijelo obavješćuje se o svim promjenama smještaja sezonskog radnika.

2. Kada je poslodavac osigurao smještaj ili je on posrednik u osiguravanju smještaja:

- (a) od sezonskog radnika može se zahtijevati plaćanje najamnine čiji iznos nije previsok u usporedbi s njegovim neto primicima od rada i u usporedbi s kvalitetom smještaja. Takva se najamnina ne smije automatski odbijati od plaće sezonskog radnika;
- (b) poslodavac sezonskom radniku dostavlja ugovor o najmu ili jednakovrijedan dokument u kojemu su jasno navedeni uvjeti najma za smještaj;
- (c) poslodavac osigurava da smještaj zadovoljava opće zdravstvene i sigurnosne norme koje su na snazi u dotičnoj državi članici.

Članak 21.

Raspoređivanje putem javnih službi za zapošljavanje

Države članice mogu odrediti da se raspoređivanje sezonskih radnika provodi isključivo putem javnih službi za zapošljavanje.

POGLAVLJE IV.

PRAVA

Članak 22.

Prava na temelju odobrenja za potrebe sezonskog rada

Tijekom razdoblja valjanosti odobrenja iz članka 12., nositelj uživa najmanje sljedeća prava:

- (a) pravo na ulazak i boravak na državnom području države članice koja je izdala odobrenje;
- (b) slobodan pristup cjelokupnom državnom području države članice koja je izdala odobrenje, u skladu s nacionalnim pravom;
- (c) pravo obavljanja konkretne profesionalne djelatnosti za koju je izdano odobrenje u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 23.

Pravo na jednako postupanje

1. Sezonski radnici uživaju pravo jednakog postupanja kao i državljani države članice domaćina barem u odnosu na:

- (a) uvjete zapošljavanja, uključujući najnižu dob za zaposlenje, i radne uvjete, uključujući plaću i otkaz, radno vrijeme, dopust i praznike, kao i zdravstvene i sigurnosne zahtjeve na radnom mjestu;
- (b) pravo na štrajk i poduzimanje industrijske akcije, u skladu s nacionalnim pravom i praksom države članice domaćina, te slobodu udruživanja i povezivanja i članstva u organizaciji koja zastupa radnike ili u bilo kojoj strukovnoj organizaciji, uključujući prava i povlastice koje dodjeljuju te organizacije, uključujući pravo na pregovaranje i sklapanje kolektivnih ugovora, ne dovodeći u pitanje nacionalne odredbe o javnom poretku i javnoj sigurnosti;
- (c) zaostale isplate od poslodavaca, u vezi s eventualnim nepodmirenim primicima od rada, prema državljaninu treće zemlje;
- (d) grane socijalne sigurnosti, kako su određene u članku 3. Uredbe (EZ) br. 883/2004;
- (e) pristup robi i uslugama te ponudi robe i usluga koje su dostupne javnosti, osim stanovanja, ne dovodeći u pitanje slobodu sklapanja ugovora u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom;
- (f) usluge savjetovanja o sezonskom radu koje nude uredi za zapošljavanje;
- (g) obrazovanje i strukovno osposobljavanje;
- (h) priznavanja diploma, potvrda i drugih stručnih kvalifikacija, u skladu s odgovarajućim nacionalnim postupcima;

- (i) porezne povlastice, u mjeri u kojoj se smatra da sezonski radnik za porezne svrhe ima boravište u dotičnoj državi članici.

Sezonski radnici koji se presele u treću zemlju, ili nadživjele osobe takvih sezonskih radnika koje borave u trećoj zemlji te koje su stekle prava od sezonskih radnika, primaju zakonske mirovine na temelju prethodnog zaposlenja sezonskog radnika i koje su stečene u skladu sa zakonodavstvom navedenim u članku 3. Uredbe (EZ) br. 883/2004 pod istim uvjetima i po istim stopama kao državljani dotične države članice kada se presele u treću zemlju.

2. Države članice mogu ograničiti jednako postupanje:
- na temelju stavka 1. prvog podstavka točke (d) isključivanjem obiteljskih naknada i naknada za nezaposlenost, ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 1231/2010;
 - na temelju stavka 1. prvog podstavka točke (g) ograničavanjem njegove primjene na obrazovanje i strukovno osposobljavanje koje je izravno povezano sa specifičnom djelatnošću zaposlenja i isključivanjem bespovratnih sredstava i zajmova za studiranje i uzdržavanje ili drugih bespovratnih sredstava i zajmova;
 - na temelju stavka 1. prvog podstavka točke (i) u odnosu na porezne povlastice ograničavanjem njegove primjene na slučajeve u kojima se registrirano ili uobičajeno boravište članova obitelji sezonskog radnika za koje on/ona traži povlastice nalazi na državnom području dotične države članice.

3. Pravo na jednako postupanje predviđeno u stavku 1. ne dovodi u pitanje pravo države članice da oduzme ili odbije produljiti ili obnoviti odobrenje za potrebe sezonskog rada u skladu s člancima 9. i 15.

Članak 24.

Praćenje, ocjena i inspekcije

- Države članice osiguravaju mjere radi sprječavanja mogućih zlouporaba i sankcioniranja kršenja ove Direktive. Te mjere uključuju praćenje, ocjenu i, prema potrebi, inspekciju u skladu s nacionalnim pravom ili upravnom praksom.
- Države članice osiguravaju da službe koje su nadležne za inspekciju rada ili nadležna tijela i, kada je to predviđeno nacionalnim pravom za domaće radnike, organizacije koje zastupaju interese radnika imaju pristup radnom mjestu i, uz suglasnost radnika, pristup smještaju.

Članak 25.

Olakšavanje podnošenja pritužbi

1. Države članice osiguravaju učinkovite mehanizme putem kojih sezonski radnici mogu podnositi pritužbe protiv svojih poslodavaca izravno ili putem trećih osoba koje imaju, u skladu s kriterijima utvrđenim u njihovom nacionalnom pravu, legitiman interes za osiguravanje usklađenosti s ovom Direktivom, ili putem nadležnog tijela države članice ako je tako predviđeno nacionalnim pravom.

2. Države članice osiguravaju da treće osobe koje, u skladu s kriterijima utvrđenima u njihovom nacionalnom pravu, imaju legitiman interes za osiguravanje usklađenosti s ovom Direktivom, mogu u ime sezonskog radnika ili njemu u potporu, uz njegovo odobrenje, pokrenuti bilo koji upravni ili građanski postupak, isključujući postupke i odluke koji se odnose na vize za kratkotrajni boravak, predviđenima za provedbu ove Direktive.

3. Države članice osiguravaju da sezonski radnici imaju isti pristup kao i drugi radnici na sličnom radnom mjestu mjerama zaštite protiv otkaza ili drugog nepovoljnog postupanja od strane poslodavca kao reakcije na pritužbu iznesenu u okviru poduzeća ili na bilo koji pravni postupak čiji je cilj osigurati usklađenost s ovom Direktivom.

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 26.

Statistički podaci

1. Države članice dostavljaju Komisiji statističke podatke o broju odobrenja za potrebe sezonskog rada koje su izdane prvi puti, u mjeri u kojoj je to moguće, o broju državljana trećih zemalja čije je odobrenje za potrebe sezonskog rada produljeno, obnovljeno ili oduzeto. Ti statistički podaci razvrstavaju se prema državljanstvu i, u mjeri u kojoj je to moguće, prema razdoblju valjanosti odobrenja i gospodarskom sektoru.

2. Statistički podaci iz stavka 1. odnose se na referentna razdoblja od jedne kalendarske godine i dostavljaju se Komisiji u roku od šest mjeseci od završetka referentne godine. Prva referentna godina je 2017.

3. Statistički podaci iz stavka 1. dostavljaju se u skladu s Uredbom (EZ) br. 862/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 862/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o statistici Zajednice o migracijama i međunarodnoj zaštiti i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 311/76 o izradi statistike o stranim radnicima (SL L 199, 31.7.2007., str. 23.).

Članak 27.**Izvjешćivanje**

Svake tri godine, a prvi put najkasnije 30. rujna 2019., Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni ove Direktive u državama članicama te predlaže eventualne potrebne izmjene.

Članak 28.**Prenošenje**

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 30. rujna 2016. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 29.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 30.**Primatelji**

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu 26. veljače 2014.

Za Europski parlament

Predsjednik

M. SCHULZ

Za Vijeće

Predsjednik

D. KOURKOULAS

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR